

2009 M. SAUSIO 14 D., TREČIADIENIS

PIRMININKAVO: H - G. PÖTTERING

Pirmininkas

1. Posėdžio pradžia

(Posėdis pradėtas 9.05 val.)

2. Gauti dokumentai (žr. protokolą)

3. Čekijos pirmininkavimo programos pristatymas (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – Tarybos pranešimas dėl Čekijos pirmininkavimo programos pristatymo.

Norėčiau nuoširdžiausiai pasveikinti Tarybos Pirmininką, Čekijos ministrą pirmininką Mireką Topoláneką Europos Parlamente. Labai nuoširdžiai jus sveikinu, gerb. M. Topoláneka.

(Plojimai)

Taip pat norėčiau nuoširdžiausiai pasveikinti Europos Komisijos Pirmininką José Manuelį Durão Barrosą.

Ponios ir ponai, visi žinome, kad pirmininkavimas reikalauja labai daug jėgų, o aš žinau, kad ministro pirmininko M. Topoláneko manymu, tai jaudina ne tik intelektualiai, bet ir emociškai, jam pristatant savo pranešimą Europos Sąjungai kaip jos atstovui, turint omenyje jo politinę patirtį nuo komunizmo laikų iki šių dienų.

Tai bus antrasis pirmininkavimas po Slovėnijos, kai pirmininkauja valstybė, kuri prisijungė prie Europos Sąjungos 2004 m. gegužės 1 d. Esu įsitikinęs, kad kalbu visų jūsų vardu, ponios ir ponai, kai sakau, kad mes visapusiškai remiame Čekijos pirmininkavimą ir ketiname padaryti viską, kas įmanoma, kad tai būtų sėkmingas Europos Sąjungos pirmininkavimas šiuo sudėtingu metu.

Tuo remdamasis, norėčiau jus, ministre pirmininke M. Topoláneka, einantis Tarybos Pirmininko pareigas, pakviesti kreiptis į šią publiką. Dar kartą labai nuoširdūs sveikinimai Europos Parlamente.

(Plojimai)

Mirek Topolánek, einantis Tarybos Pirmininko pareigas – (CS) Europos Parlamento pirmininke, Europos Komisijos pirmininke, ponios ir ponai, šiandien pirmą kartą stoviu čia prieš jus kaip Europos Sąjungos Tarybos pirmininkas. Čekija perėmė ES pirmininkavimą, kuris, mano manymu, yra daugiau nei simbolinis, iš Prancūzijos. Prancūzija vaidino svarbų vaidmenį, kuriant šiuolaikinę Čekijos valstybę. Prancūziškuosiuose rūmuose užaugo mūsų didysis karalius Čarlzas IV, Šventasis Romos imperatorius, kuris, remdamasis Sorbonos pavyzdžiu Paryžiuje, įkūrė universitetą Prahoje, vieną iš įžymių Europos mokslo įstaigų. Mes esame susiję su Prancūzija tiek įgyvendindami savo šalies siekius, tiek palaikydami visuotines Europos vertybes.

Taip, kaip nebuvo lengva įkurti universitetą Bohemijoje, lyginant su Sorbona, taip nėra lengva perimti ES pirmininkavimą iš Prancūzijos. Matau tik vieną būdą garbingai įgyvendinti šią užduotį. Tai nėra atsitiktinumas, kad aš pasirinkau viduramžių monarchą kaip mūsų ryšių su Prancūzija ir Europos vertybėmis pavyzdį. Čarlzas IV savo veikla negalėjo rūpintis vien tik nedidelės Čekijos padėtimi; priešingai, jis turėjo sujungti ir atstovauti visai įvairiapusei imperijai.

Tam tikra prasme Europos Sąjunga toliau remiasi šiuo viduramžių universalizmu, jeigu niekuo kitu, tai remiantis tuo, kad pirmenybė teikiama bendram moralės kodeksui ir teisiniam pagrindui vietinės valdžios interesų atžvilgiu. Be to, yra kalbančių apie kitokią, antrąją Europos Sąjungą, biurokратиšką, technokratišką ir bedvasę, bet aš tikiu ta pirmąja Europa: laisvės, teisingumo, idėjų ir taisyklių Europa.

Tame vertybių pasaulyje, kuriame teisė yra aukščiau už individą, valstybės dydis nėra svarbus. Reikšmės turi sugebėjimas įgyvendinti bendrą idėją. Pirmininkaujantiosios valstybės vaidmuo nėra susijęs su savų interesų siekimu ar sprendimų priėmimu. Jos vaidmuo – tarpininkauti ir paskatinti diskusijas. Šiandien stovėdamas prieš jus esu ne Čekijos ministras pirmininkas, o Europos Sąjungos Tarybos Pirmininkas. Nuomonės, kurioms

aš atstovausiu čia artimiausius šešis mėnesius, nebus mano asmeninės ar Čekijos vyriausybės nuomonės. Jos atspindės 27 valstybių pasiūktus susitarimus, esančius Europos Sąjungos Tarybos išvadose.

Negaliu įsivaizduoti, kokiame kitame vaidmenyje čia galėčiau stovėti prieš jus. Žinoma, jūs, tiesiogiai išrinkti Europos Parlamento nariai, turite teisę klausti manęs bet ko ir, jeigu jums tai bus įdomu, aš visada džiaugsiuosi, galėdamas pateikti savo nuomonę ar paaiškindamas Čekijos poziciją; tačiau aš pats manau, kad tai nėra esminis dalykas. Arena, skirta šalių interesams, yra Europos Sąjungos Taryba, kuri kaip tokia buvo suvokiama neišvengiamai sudėtingoje Europos demokratijos pusiausvyros ir kontrolės sistemoje. Tačiau pagrindinis Tarybos uždavinys – siekti susitikimo vietos, visiems priimtino kompromiso. Aš visada kruopščiai, ryžtingai ir tinkamai šio siekio čia laikysiuosi.

ES sakoma, kad čekai visada kuo nors nepatenkinti.

Sakoma, kad esame iš tų bambeklių, kurių reikėtų bijoti, kad esame husitų tauta ir karštakošiai šovinistai. Aš iš esmės nesutinku su tokia kritika. Kaip ir mūsų pirmasis prezidentas T. G. Masaryk, esu įsitikinęs, kad „Čekų klausimas“ iš tikrųjų yra Europos klausimas, ir kad jis vystėsi visoje Europoje, remiantis bendrosiomis Europos vertybėmis, kartu vystantis kitoms valstybėms.

T. G. Masaryk prieš šimtą metų rašė savo „Čekų klausimo“ antrajame leidime: „Mūsų nacionalinės literatūros ir kalbos atgimimas vyko tuo pačiu metu, kaip naujas plėtojimas visose Europos tautose. Tai reiškia, kad mūsų atgimimas nebuvo toks pavienis ir stebuklingas, kaip yra įprasta sakyti, tai buvo Europos mastu plintančios krypties dalis.“

Manau, šie žodžiai ir dabar aktualūs, kai visa Europos Sąjunga ir jos atskiros valstybės siekia naujo Europos veido. Veido, kuriame atsispindėtų tradicinės Europos vertybės, ir kuris drąsiai žvelgs į trečią tūkstantmetį. Veidas, kuris išsaugos Sąjungos moto *In varietate concordia*, vienybės ir kartu įvairovės išraišką. Kaip ir XIX amžiuje, Čekija įsitraukia į šias diskusijas kaip jauna ir maža valstybė narė. Tačiau, kaip ir tada, mes manome, jog esame ilgaamžės Europos didžiųjų tautų didžiulės šeimos dalis.

Per artimiausius šešis mėnesius turėsime puikią galimybę parodyti savo požiūrį į Europos integraciją. Čekija pirmininkaus svarbiais metais dėl daugelio priežasčių. Šiais metais minėsime penktąsias istoriškai didžiausios ES plėtros 2004 m. metines, kuri buvo simbolinė ir praktinė anksčiau padalyto žemyno suvienijimo sėkmingo proceso kulminacija; be to, šiais metais Europa švenčia geležinės uždangos sugriovimo, kuris suteikė galimybę buvusio sovietinio bloko valstybėms susigrąžinti laisvę ir demokratiją, 20 metų sukaktį.

Be to, 2009 m. sukaks 30 metų, kai buvo surengti pirmieji tiesioginiai Europos Parlamento, kuriam jūs atstovaujate, rinkimai. Manome, kad iš viso ES institucijų trikampio būtent Parlamentas yra tiesioginio politinio teisėtumo šaltinis. Europos Parlamentas – vienintelis tiesiogiai renkamas ES organas, o dėl vis pasikartojančių pasiūlymų sumažinti vadinamąjį demokratijos deficitą, jo autoritetas per dešimtmečius išaugo.

Galų gale, šie metai žymi 60 metų sukaktį, kai buvo įkurta NATO organizacija, kuri yra svarbiausias transatlantinis gynybos aljansas. NATO – euroatlantinių ryšių saugumo srityje apraiška, patvirtinanti mūsų europietiškos civilizacijos vertybių galiojimą abiejose vandenyno pusėse.

2009 m. bus ne tik žymių sukakčių, bet ir svarbių bei sudėtingų iššūkių metai. Mes privalome toliau spręsti iškilusias problemas. ES tarptautinis vaidmuo bus patikrintas ne tik sprendžiant dar nebaigtą Gruzijos konfliktą, bet ir vėl aštrėjant įtampai Artimuosiuose Rytuose. Taip pat energetinio saugumo klausimas reikalauja mūsų primygtinio dėmesio. Be jau numatytų uždavinių mes, kaip ir Tarybai pirmininkavusi Prancūzija, turėsime drąsiai sutikti naujus įvykius. Tolesni netikėtumai niekada negali būti atmesti.

Pirmininkaujanti valstybė negali turėti įtakos ilgalaikei ES darbotarkei ar naujų problemų atsiradimui. Ji gali ir privalo daryti įtaką parenkant pirmininkavimo prioritetus, todėl, kaip įprasta, dabar ketinu juos išdėstyti.

Mes pirmiausia stengėmės užtikrinti, kad šie prioritetai atspindėtų ne tik Čekijos požiūrį, bet ir ES raidos tęstinumą, atskirų valstybių narių pozicijas ir idėjas bei politines kryptis. Tai buvo platus ir konsensu paretmas, o ne konfrontacinis ir vienašalis uždavinys. Žinoma, neįmanoma, kad kiekvienas būtų 100 proc. patenkintas šiais prioritetais, tačiau aš tikiu, kad jūs visi šioje programoje surasite ką nors, kas bus jums priimtina.

Kartu aš tikrai neneigiu fakto, kad Čekijai, kaip ir kiekvienai kitai valstybei narei, pirmininkavimas suteikia galimybę atkreipti dėmesį į tas sritis, kuriose tam tikras mūsų patyrimas leidžia mums kažką duoti Europai. Kokios tai sritys?

Kaip priklausanti nuo naftos ir dujų importo ir buvusi Rytų bloko šalis, mes puikiai suprantame energetinio saugumo, kaip ne tik ekonominės gerovės sąlygos, bet ir laisvos ir nepriklausomos užsienio politikos, svarbą.

Kaip naujajai valstybei narei, turinčiai totalitarizmo patirties, mūsų narystė Bendrijoje mums labai daug reiškia, todėl mes manome, kad mūsų moralinė pareiga – stiprinti bendradarbiavimą su tais, kurie yra likę už ribų. Taip, kaip Prancūzija panaudojo savo patyrimą santykiuose su Viduržemio jūros regionu, taip mes norime įtikinti ES, kokia svarbi yra Rytų partnerystė.

Trečias mūsų įnašas, kurį noriu paminėti, yra krizės bankų sektoriuje patirtis, kurią patyrėme 1990 m. Galime prisidėti prie dabartinių diskusijų, pasiremdami savo rekomendacijomis ir ekspertais. Kalbant apie finansinių institucijų stabilizavimą, šiandien esame viena iš nedaugelio šalių, kurios neturėjo perpumpuoti mokesčių mokėtojų pinigų į gelbėjamus bankus, paveiktus finansinės krizės.

Mūsų prioritetai pirmininkaujant Tarybai atspindi Čekijos patyrimą, gerbia ES raidos tęstinumą ir puikiai atitinka esančias problemas.

Kaip jūs turbūt žinote, mūsų pirmininkavimo šūkis – „Europa be sienų“. Prie jo dar pridėčiau paastraštę „taisyklių Europa“. Ši vizija įgauna naują svarbą šiandienėje neramioje politinėje ir ekonominėje situacijoje. Mes tikime, kad tik tokia Europa, kuri visiškai išnaudoja savo ekonomines, žmogiškas ir kultūrinės galimybes, gali išsilaikyti pasaulinėje konkurencijoje. Tai ypač galioja krizės laikais.

Visiškai Europos galimybių plėtrai trukdo nemažai vidinių barjerų, kuriuos turėtume bandyti pašalinti. Pvz., turiau omenyje likusias paskutines kliūtis, trukdančias visiškai įgyvendinti keturias pagrindines ES laisves visose valstybėse narėse – nereikalinga administracinė našta verslininkams arba energetikos tinklų sujungimo trūkumas, nes tai kliūdo, siekiant padidinti energetinio saugumo ir vidaus energetikos rinkos plėtros.

Europa be sienų negali būti Europa be taisyklių ir pasienių. Vidaus sienų panaikinimas turi vykti kartu užtikrinant apsaugą nuo nelegalių veiklų, kurios kelia grėsmę Europos saugumui ir interesams, ypač intelektinės nuosavybės apsaugos ir nelegalios imigracijos srityse. Tik aiškiai nustatytos sienos leis mums aktyviai veikti, siekiant panaikinti išorines kliūtis, pvz., tarptautinėje prekyboje, kad būtų geriau panaudotas Europos šalių galimybės ir reliatyvūs pranašumai.

Per šešis pirmininkavimo mėnesius Čekija sieks šių didžiųjų tikslų, įgyvendindama tris pagrindines programas „Trys Čekijos E“: 1. Ekonomika. 2. Energetika. 3. Europos Sąjunga pasaulyje. Truputį perdėdant galima būtų pasakyti, kad metų pradžioje šios 3 E buvo pakeistos į 2 G: Dujos ir Gaza. Fizikoje E reiškia energiją, o G – gravitacinio pagreičio simbolis.

Norint tai įgyvendinti, reikia daug pastangų.

Iš karto paminėsiu, kad galėčiau valandas kalbėti apie pavienius prioritetus ir uždavinius, tačiau daug svarbesni už žodžius – Čekijos pirmininkavimo rezultatai. Šiandien sausio 14 d., o tai reiškia, kad mes pirmininkaujame jau dvi savaites. Per šį laiką mums pavyko rasti politinį sprendimą dėl komplikotos Rusijos dujų problemos ir susiderėti dėl susitarimo tarp dviejų ginčo pusių. Mes vadovavome Europos delegacijai, vykstant į Artimųjų Rytų konflikto zoną. Delegacija baigė sudėtingą derybų su visomis susijusiomis šalimis etapą ir pasiekė pirmąjį laimėjimą, atverdama humanitarinį koridorį į Gazą.

Visa tai pasiekėme, esant sudėtingai padėčiai savo šalies viduje, pertvarkant vyriausybę, atakuojant opozicijai, kuri neatsakingai torpedavo Čekijos pirmininkavimą ES bei naudojosi šalies užsienio išipareigojimais, sprendama vidaus politinius ginčus. Manau, kad nepaisant to, rezultatai, kurių pasiekėme yra daugiau nei pakankamas atsakymas į abejojančiųjų kalbas, kad Čekija nėra tinkama pirmininkauti ES dėl objektyvių ir subjektyvių priežasčių.

Dabar detaliau aptarkime konkrečias sritis:

Pirmoji E: Ekonomika

Tarybai pirmininkaujanti Čekija iš esmės imsis visiško G20 Viršūnių 2008 m. lapkričio mėn. deklaracijos išvadų ir 2008 m. gruodžio mėn. Europos Sąjungos Tarybos išvadų įgyvendinimo. Remiantis šiomis išvadomis, esminis reikalavimas, siekiant pasisekimo, yra užkirsti kelią perdėtam reguliavimui ir išvengti protekcionizmo,

kitaip sakant, tvirtai laikytis pirminių ES teisės aktų, jau priimtų teisės normų. ES privalo neatsiriboti nuo pasaulio, priešingai, turi siekti viso įmanomo atvirumo pasaulio prekyboje ir iš to gauti maksimalios naudos.

Čia labai tinka mano draugo PPE-DE frakcijos nario Josepho Daulo žodžiai: „Dabartinė ekonominė krizė nėra pralaimėjimas prieš kapitalizmą, tai greičiau politinių klaidų rezultatas ir teisės normų prižiūrint finansines rinkas nebuvimas.“

Tarp prioritetinių uždavinių bus direktyvos dėl investicinių įmonių ir kredito įstaigų kapitalo pakankamumo persvarstymas, derybų dėl direktyvos dėl draudimo užbaigimas, reglamentas dėl reitingų agentūrų veiklos bei direktyva dėl elektroninių pinigų įstaigų. Tarybai pirmininkaujanti valstybė taip pat imsis persvarstyti reglamentą dėl mokėjimų eurais, o paskutinis, bet ne mažiau svarbus uždavinys bus tikslus ir išsamus Ekonomikos ir finansų reikalų tarybos gairių, priimtų reaguojant į krizę finansinėse rinkose, įgyvendinimas. Tuo pačiu metu svarbu nuosekliai išanalizuoti galimybes, kurias siūlo šiuo metu galiojantys teisės aktai, ir tinkamai jais pasinaudoti.

Tik ekonomiškai stipri ir įtakinga ES gali išspręsti svarbias pasaulinės politikos, saugumo, prekybos ir aplinkos problemas. Pirmininkaujanti valstybė turi skirti visas jėgas, įgyvendindama Europos ekonomikos atkūrimo planą, pabrėžiant jo įtraukimą į Lisabonos strategiją: panaudojus trumpalaikes priemones, stiprinant mūsų ekonomikas, bus naudojamos vidutinio ilgumo ir ilgalaikės struktūrinės reformos.

Šių svarbių struktūrinių reformų pavyzdys – bendra žemės ūkio politika. Jos esmė yra vienodų sąlygų atliekant tiesioginius mokėjimus nustatymas visose ES valstybėse narėse – tiek kalbant apie sumokėtas sumas, tiek apie mokėjimo sistemą (pašalinant istorinius skirtumus, atsižvelgiant į kiekvienos valstybės narės žemės ūkio savitumą). Čekija nori įtraukti šį požiūrį į diskusijas dėl bendros žemės ūkio politikos ateities po 2013 m.

Ateityje geriausia apsauga nuo būsimų krizių sukrečiančio poveikio – ES konkurencingumo stiprinimas. Kaip jau minėjau, tai susiję su keturių pagrindinių laisvių, kurių pagrindu įkurta ES, visišku gynimu ir įgyvendinimu. Šalia jų aš paminėčiau penktąją laisvę – laisvas žinių judėjimas, kuris reikštų sugrįžimą prie viduramžių universalizmo, apie kurį aš jau kalbėjau.

Siekiant didinti konkurencingumą, labai svarbus veiksnys – reguliavimo kokybės pagerinimas, įskaitant ir reguliavimo naštos sumažinimą, kad taptų lengviau užsiimti verslu, ypač mažosioms ir vidutinėms įmonėms. Čekija skiria daug dėmesio šiai sričiai.

Užsienio prekybos srityje Tarybai pirmininkaujanti valstybė sutelks dėmesį į diskusijų su PPO atnaujinimą. Mes labai svarbiu dalyku laikome Dohos vystymosi pagrindų (DDA) sėkmingą užbaigimą. DDA atspindi pastangas siekti prekybos aiškaus liberalizavimo, kuris atneštų ilgalaikę naudą, daugiašaliu lygmeniu. Jeigu derybos dėl DDA būtų sustabdytos, Tarybai pirmininkaujanti valstybė stengsis iškelti idėjas dėl daugiašalės prekybos priemonių ir prisidės prie diskusijų spartinimo remiantis kitais PPO pagrindais.

Greta poreikio pagerinti reguliavimo sistemą, sumažinti administracinę naštą negalima pamiršti ir investicijų į švietimą, tyrimus, vystymąsi ir inovacijas. Norėčiau pacituoti Europos Parlamento socialistų frakcijos pirmininką Martiną Schulzą: „Europa negali sėkmingai konkuruoti su kitais pasaulio regionais dėl žemų atlyginimų ir socialinių normų, tačiau gali konkuruoti technologinių inovacijų, aukštesnės darbo kokybės ir savo žmonių žinių ir kompetencijos srityse.“ Visiškai pritariu šiam požiūriui.

Antroji E: Energetika

Antrasis prioritetas, kaip ir pirmasis, atitinka šių dienų aktualijas. Manychiau, tai netgi dar skubesnis ir traukiantis dėmesį klausimas. Visuotinė krizė gali susilpninti Europą trumpam laikui, tuo tarpu energijos trūkumas, kuris mums gresia, labai greitai ir ilgam laikui sunaikintų ne tik Europos ekonomiką, bet ir mūsų laisvę bei saugumą. Tarybai pirmininkaudama Čekija neabejotinai toliau dės pastangas, siekiant užtikrinti saugią, konkurencingą ir neišsenkančią energiją Europai.

Energetinio saugumo srityje mes norėtume susitelkti ties trimis aspektais: pirmiausia baigti antrąją strateginę energetikos apžvalgą, įskaitant ir vidutinės trukmės energijos paklausos ir pasiūlos ES analizę, ir ja remiantis, atrinkti tinkamus infrastruktūros projektus. Antra, priimant direktyvą dėl privalomųjų žalios naftos ir naftos produktų atsargų išlaikymo, mums pritariant privalomam minimaliam atsargų kiekiui nuo 90 iki 120 dienų. Trečia, reformuojant transeuropinius energetikos tinklus (TENs-E); 2008 m. lapkričio mėn. Komisija patvirtino energetinio saugumo teisės aktų paketą, kuris apima ir Žaliąją knygą dėl Europos energetikos tinklų. Ne mažiau svarbu stiprinti infrastruktūrą valstybių narių teritorijose, turint omenyje ir egzistuojančius tarpvalstybinius ryšius. Tikimės sulaukti Europos Parlamento paramos dėl visų susijusių teisės aktų.

Suprantama, mes taip pat suinteresuoti išplėsti išteklių šaltinius ir transporto kelius. Akivaizdu, kad, pvz., „Nabucco“ dujotiekis – aukščiausios svarbos klausimas, tačiau parama naujiems naftotiekiams tiesti taip pat labai svarbi. Be to, privalome stengtis išplėsti energijos įvairovę, taip pat atstatyti branduolinę energiją ir investuoti į naujas technologijas.

Kaip mūsų pajėgumo siekiant energetinio saugumo pavyzdį norėtume paminėti pradėtas derybas dėl susitarimo dėl Rusijos dujų tranzito stebėjimo mechanizmo. Juo siekiama atkurti pasitikėjimą tarp Rusijos ir Ukrainos ir suteikti elementaraus skaidrumo šiai problemai. Mums pavyko pasiekti bendro Rusijos ir Ukrainos dokumento pasirašymą, kuriuo atnaujinamas išteklių tiekimas į ES.

Dabar ES privalo priimti tokius sprendimus ir imtis tokių priemonių, kad užtikrintų, jog ateityje nebesikartotų krizė ir jos padariniai valstybės narėms. Turi būti padidintas skaidrumas dujų reikalų srityje, o išteklių šaltiniai ir jų tiekėjai turi būti kuo įvairesni. ES šalių energijos įvairovė turi būti išplėsta. Reikia rimtai pamąstyti apie saugų branduolinės energijos vystymą. Kuo greičiau turi būti pradėtas infrastruktūros kūrimas ES, kad būtų sukurti efektyvūs ryšiai tarp valstybių narių kaip prielaida, kuriant veiksmingą dujų rinką.

Vidaus rinkos ir infrastruktūros srityje privalome stengtis sukurti veiksmingą perdavimo sistemų operatorių koordinavimą, užbaigti vieningos elektros ir dujų vidaus rinkos kūrimą ir užtikrinti, kad visos spragos perdavimo ir transporto sistemose būtų pašalintos.

Kalbant apie prioritetus įstatymų leidybos srityje, ketiname priimti trečią paketą dėl vidaus energetikos rinkos, o tai reiškia, kad bus baigtas dviejų direktyvų ir dviejų reglamentų dėl elektros ir dujų, kurių tikslas – liberalizuoti elektros ir dujų rinkas, persvarstymas. Mes taip pat sieksime tinkamo reguliavimų veikimo ir įkursime agentūrą, atsakingą už energetikos reguliuotojų bendradarbiavimą.

Kitas klausimas – energijos efektyvumo didinimas, kurį detaliau nagrinėti ketina Tarybai pirmininkausianti Švedija; tai reiškia, kad Tarybai pirmininkaujančių valstybių Prancūzijos – Čekijos – Švedijos trejetas spęs energetikos problemą tikrai išsamiai ir visais požiūriais.

Kadangi šis prioritetas vadinamas „Energetika“, jis yra neatsiejamai susijęs su klimato apsaugos politika. Šioje srityje Tarybai pirmininkaujanti valstybė bandys siekti visuotinai priimtino susitarimo dėl įsipareigojimų mažinti išmetamus teršalus nustatymo nuo 2012 m. JAV, Indija ir Kinija irgi dalyvaus, parengiant sąlygas pasiekti platų tarptautinį susitarimą 2009 m. pabaigoje Kopenhagoje. Toks susitarimas turėtų atspindėti šiandienos kryptis pasaulio ekonomikoje. Kalbant apie artėjančią ekonominę recesiją ir išteklių krizę, bus labai svarbu suvienodinti aplinkos, konkurencingumo ir saugumo sričių reikalavimus.

Metų pradžioje mums buvo priminta, kad turime spręsti nenumatytus skubius uždavinius kaip dalį „ES pasaulyje“ prioriteto. Naujas įtemptų santykių tarp Izraelio ir „Hamas“ paaštrėjimas reikalauja ne tik, kad ES aktyviau derėtųsi, bet ir bendradarbiautų su svarbiais pasaulio ir regionų veikėjais. Dar kartą buvo patvirtinta, kad taika nebus pasiekta, kol Palestina nepradės veikti kaip visavertė valstybė, galinti užtikrinti teisėtavokos egzistavimą savo teritorijoje ir saugumą savo kaimynams.

Dėl to šalia esamos diplomatinės veiklos Europos Sąjunga turi toliau stengtis sukurti infrastruktūrą Palestinoje, organizuoti saugumo pajėgų apmokymus ir stiprinti Palestinos vyriausybės autoritetą. Spręsdama šį konfliktą, Tarybai pirmininkaujanti Čekija sieks pasinaudoti savo gerais santykiais tiek su Palestina, tiek su Izraeliu, tačiau akivaizdu, kad nesant savitarpio pasitikėjimo, ilgalaikė taika Artimuosiuose Rytuose neįmanoma.

Jau minėjau apie Rytų partnerystę. Krizė Gruzijoje parodė, kaip svarbu ES turėti strategiją, skirtą šiam regionui. Europos kaimynystės politikos rytų požiūrio iškelimas, stiprinant bendradarbiavimą su to regiono šalimis (pirmiausia su Ukraina), taip pat su Užkaukazės ir Kaspijos regionais, labai svarbus ne tik morališkai, bet ir praktiškai. Šis bendradarbiavimas leistų mums išplėsti užsienio prekybą ir energijos žaliavų tiekimą.

Kalbant apie transatlantinius santykius, akivaizdu, kad jei jie nebus stiprinami ir vystomi, ES negalės efektyviai atlikti stipraus pasaulinio veikėjo vaidmens taip, kaip Jungtinės Valstijos dabar negali veikti nepriklausomai. Žvelgiant į ateitį, mums pasiseks tik tada, jeigu veiksime kartu. Todėl Tarybai pirmininkaujanti Čekija skirs daug dėmesio, siekdama intensyvaus dialogo su naujos JAV administracijos atstovais ekonomikos, klimato ir energetikos srityse bei bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis (Pakistanu, Afganistanu, Rusija, Artimaisiais Rytai).

Didžiulę reikšmę ES vaidmeniui pasaulyje turi ir valstybių narių priimta pozicija, derantis dėl naujo susitarimo dėl bendradarbiavimo su Rusija. Pastarųjų metų, ypač pastarųjų mėnesių įvykiai kelia nemažai klausimų ir rodo vieningo visos ES požiūrio poreikį. Kaip prielaida tam yra Rusijos supratimas ir bendra analizė, todėl mes pritariame ekspertų bendradarbiavimui Rusijos klausimais visoje Europos Sąjungoje.

Pirmininkaujant Čekijai, bus tęsiamos derybos dėl plėtros su Vakarų Balkanų šalimis ir Turkija. Negalime pamiršti Vakarų Balkanų dėl mūsų užklupusių ekonominių problemų ir dabartinės tarptautinės krizės. Tarybai pirmininkaujanti valstybė stengsis padaryti viską, kas įmanoma, kad užtikrintų Kroatijos prisijungimą prie ES kaip įmanoma greičiau. Teigiamas Kroatijos pavyzdys – būtina sąlyga, siekiant išlaikyti Europos planus kitų Vakarų Balkanų šalių atžvilgiu. Mes tikrai padarysime viską, kas įmanoma, kad būtų pritarta jų pažangai Stabilizavimo ir asociacijos procese.

Kaip dalį šio projekto Tarybai pirmininkaujanti Čekija taip pat pasiruošusi tęsti Europos kaimynystės politiką pietų kryptimi ir gerinti santykius su šalimis partnerėmis. Tai apima ES ir Izraelio santykių stiprinimą ir visą taikos procesą Artimuosiuose Rytuose – dabartiniai dramatiški įvykiai tame regione negali mūsų sulaikyti. Priešingai, jie skatina ieškoti takaus sprendimo.

Paskutinis, bet ne mažiau svarbus „Europa pasaulyje“ prioriteto aspektas – vidaus saugumas. Dabartinės kylančios grėsmės saugumui savo prigimtimi vis labiau braunasi ir į vidaus saugumą. Laisvės, saugumo ir teisės kūrimas – bendras ES interesas, aktualus visų ES piliečių gyvenimui. Šioje srityje Tarybai pirmininkaujanti valstybė dės visas pastangas dėl tolesnės raidos Šengeno, policijos ir muitinių bendradarbiavimo, taip pat valstybių narių bendradarbiavimo civiliniais ir kriminaliniais klausimais srityse.

Kaip žinome, mūsų pirmininkavimo pabaigoje vyks Europos Parlamento rinkimai, kai bus įtempta politinė atmosfera, todėl bus būtina užbaigti atrinktų teisės aktų priėmimo procesą, kad jie neprarastų aktualumo. Mūsų dienotvarkėje taip pat numatyta diskusijų pradžia dėl naujo Europos Komisijos formato.

Taip pat Tarybai pirmininkaujanti Čekija planuoja tęsti diskusijas su Airija dėl Lisabonos sutarties likimo. Esu įsitikinęs, kad šias derybas būtina vesti atsargiai, gerbiant Airijos piliečių suverenitetą. Beje, jei Čekijoje vyktų referendumas dėl Lisabonos sutarties, visi požymiai rodo, kad jai nebūtų pritarta ir ten. Būtina rasti tokį sprendimą, kuris būtų priimtinas daugumai airių. Tai mums neabejotinai padėtų ir vidaus politinių diskusijų atžvilgiu.

Kalbą pradėjau sakydamas, kad Čekijos klausimas yra ir Europos klausimas. Tikriausia nė viena kita tauta neskyrė tiek daug vietos, pastangų ir laiko diskusijoms dėl savo identiškumo kaip čekai. Remdamiesi savo istorija mes labai gerai žinome, ką dabar patiria Europos Sąjunga, ieškodama savo pavidalo ir egzistavimo tikslo. Remdamiesi savo kaip pirmininkaujančiosios šalies vaidmeniu, mes siūlome Bendrijai dviejų šimtų metų patirtį, ieškant savo istorinio vaidmens, savo vietos Europos tautų šeimoje.

Prieš daugiau nei septyniasdešimt metų kritikas ir filosofas František Václav Krejčí labai tinkamai apibūdino Čekijos ryšį su Europa: „Mes laikome Čekijos žemes esančias Europos širdyje ne tiek geografinę, kiek kultūrinę ir intelektualiąją prasme. Mes esame giliausioje žemyno širdyje, kur susilieja visų jo kraštų įtakos; mes jaučiamės apsupti visų Europos tautų, jei ne tiesiogiai, tai dėl kultūrinės veiklos įsivaizduojamos jėgos. Mes tai sakome, nes esame visų intelektualinių srovių kryžkelėje, todėl manome, kad mūsų misija – tarpininkauti, ypač tarp Rytų ir Vakarų.“

Manau, šie žodžiai yra mūsų įkvėpimas 2009 m. pradžioje, kai Čekijos pagrindinė užduotis artimiausius šešis mėnesius bus vadovavimas diskusijoms Europos Sąjungoje. Ačiū už dėmesį.

Pirmininkas. – Gerb. einantis Tarybos Pirmininko pareigas, norėtume jums padėkoti už labai konstruktyvų ir platų pranešimą bei palinkėti sėkmės pirmininkaujant!

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – (FR) Gerb. pirmininke, gerb. einantis Tarybos Pirmininko pareigas, ponios ir ponai, pirmosios 2009 m. dienos nepaliko vietos abejonėms. Artimiausi šeši mėnesiai bus išbandymas Europos Sąjungai. Europa turės įrodyti, kad yra pasirūžusi padėti savo piliečiams, darbuotojams ir verslui drąsiai sutikti ir įveikti ekonominę krizę. Europa turės parodyti savo solidarumą tokiose kritiškose situacijose kaip staigus dujų tiekimo nutraukimas, kurį šiuo metu patiriame. Europa turės parodyti savo sugebėjimą pasinaudoti visa savo išorine įtaka, siekiant išspręsti tokius keliančius grėsmę pasaulio taikai tarptautinius konfliktus kaip Gazos konfliktas šiandien.

Gladžiai bendradarbiaujant su šiuo metu Tarybai pirmininkaujančia Čekija, norėčiau pasveikinti ministrą pirmininką M. Topoláneką ir visą jo komandą, palinkėti jiems didžiulės sėkmės, pirmininkaujant Tarybai, ir dar kartą norėčiau išreikšti savo pasitikėjimą pirmininkaujančiosios Čekijos gebėjimu tinkamai atlikti šį svarbų vaidmenį – gladžiai bendradarbiaujant su ja ir Europos Sąjunga, Komisija stengsis parodyti, kad Sąjunga gali susidoroti su šiuo uždaviniu. Drauge per šiuos šešis mėnesius galėsime parodyti europiečiams, kodėl Europos Sąjunga šiandien yra nepaprastai svarbi. Mes jiems galėsime parodyti, kodėl jie turi būti tiesiogiai suinteresuoti pareikšti savo nuomonę rinkdami EP narius, kurie atstovaus kitame Europos

Parlamente. Leiskime savo piliečiams suprasti, kodėl Europai reikia demokratijos ir efektyvumo, numatyto Lisabonos sutartyje, augimo ir kodėl jai tai būtų naudinga, taip pat leiskime jiems suprasti, kodėl dabar labiau nei bet kada mums reikia Lisabonos sutarties, kuriai pritartų visos mūsų valstybės narės.

Mes turime tvirtą pagrindą, nuo kurio galėtume pradėti. 2008 m. Sąjunga įrodė galinti priimti sudėtingus sprendimus, kurie įpareigoja mūsų visuomenes daugeliui metų. Energetikos ir klimato kaitos paketas aiškiai parodo turinčios aiškią ateities viziją ir ryžtingos Europos politinę valią. Remdamiesi šiuo paketu, mes galime toliau eiti į priekį, siekdami ambicingo tarptautinio susitarimo gruodžio mėn. 2008 m. Sąjunga taip pat įrodė savo gebėjimą prisitaikyti prie pokyčių. Ji greitai ėmėsi priemonių, skirtų reaguoti į finansinę krizę, ir labai greitai pasiekė kompromisą dėl atgaivinimo plano, skirto nedelsiant skatinti Europos ekonomiką. Prie to aš dar grįšiu.

Sąjunga žengia į 2009 m. saugi, turėdama stiprią tarptautinę reputaciją. Ji buvo pirmoji, kuri padėjo spręsti tokius konfliktus kaip Rusijos ir Gruzijos konfliktas; ji ir toliau stengsis sutaikyti Gazos konflikto šalis, ir, tiesą sakant, reikia dėkoti Europos Sąjungai, kad bent jau buvo atverti humanitariniai koridoriai, padedant Palestinos tautai.

Be to, Europos Sąjunga inicijavo veikimo būdą, kurio ėmėsi G20 ekonominei krizei įveikti. Ji dar kartą patvirtino savo tvirtą įsipareigojimą atverti rinkas, ypač užbaigiant Dohos procesą, skirtą vystymuisi ir prekybai, taip pat įgyvendinti Tūkstantmečio plėtros tikslus, dėl kurių, esant krizei, neturėtų būti abejojama. Europa toliau turi daryti viską, ką gali, kad susidorotų su šiandieniais iššūkiais, ir manau, kad galime tuo tikėti.

Per šiuos metus Komisija toliau ketina daryti viską, kad užtikrintų, kad nebūtų prarasta ta varomoji jėga, kurią įgijome Vašingtone per G20 susitikimą. Manome, kad svarbu toliau iš visų jėgų stengtis reformuoti pasaulinę finansų sistemą, tam mes turėsime ypatingą galimybę per G20 susitikimą Londone. Jame Europos Sąjunga turi kalbėti vienu balsu ir toliau vadovauti pasaulinės finansų sistemos reformai.

Komisija šiais metais toliau teiks svarbias iniciatyvas dėl teisės aktų, pvz., dėl geresnio metodo, kuriuo veikia finansinės rinkos, dėl naujo veiksmų plano teisingumo, laisvės ir saugumo srityje, dėl naujų priemonių, siekiant prisitaikyti prie klimato kaitos. Mes rengsime savo pasiūlymus, atsižvelgdami į persvarstytą biudžetą. Dar daugiau, ypatingą dėmesį skirsime ekonominės ir socialinės padėties vystymui ir imsime visų reikiamų priemonių. Ponios ir ponai, jūs vis dar nagrinėjate kelis labai svarbius pasiūlymus. Mes tikimės, kad jie bus priimti iki šios Parlamento kadencijos pabaigos, dėl to ypač dėkojame Tarybai pirmininkaujantį Čekijai už priimtus įsipareigojimus. Kalbant konkrečiau, aš turiu omenyje pasiūlymus, susijusius su ekonomine ir finansine krize, su socialiniu paketu, vidaus energetikos rinka – tai sritys, kurios dėl dabartinių įvykių yra ypač svarbios – taip pat pasiūlymus, susijusius su telekomo paketu ir kelių transportu.

Šiandien mano pastabos bus orientuotos į energetikos ir ekonomikos sritis. Šiose srityse Europos piliečiai šiais metais jaus didžiausią poveikį. Tai sritys, kuriose Europos Sąjungos ryžtingi ir efektyvūs veiksmai gali pakeisti padėtį.

Dujos – tas klausimas, kuris reikalauja skubaus ir ryžtingo Europos dėmesio, nes dėl jų mes turėjome įsikišti į ginčą tarp Rusijos ir Ukrainos dėl dujų tranzito, net nesant Europos Sąjungos kaltės. Trumpai kalbant, dabartinė padėtis yra ir nepriimtina, ir neįtikėtina. Nepriimtina dėl to, kad kai kuriose valstybėse narėse Europos Sąjungos vartotojai vis dar neturi dujų, jau praėjus savaitei be tiekimo. Neįtikėtina dėl to, kad mes vis dar esame tokioje situacijoje kitą dieną po to, kai buvo pasirašytas svarbus aukšto lygio susitarimas, kuriuo Rusijos ir Ukrainos vadovai užtikrina, kad jie įgyvendins šį susitarimą ir tiekis dujas.

Nesant jokių ketinimų teisti, yra vienas objektyvus faktas: Rusija ir Ukraina parodo, kad jos nesugeba laikytis savo įsipareigojimų, duotų kai kurioms Europos Sąjungos valstybėms narėms. Tai reiškia, kad „Gazprom“ ir „Naftogaz“ negali įvykdyti savo įsipareigojimų Europos vartotojams.

Norėčiau perduoti aiškią žinutę Maskvai ir Kijevui. Jeigu Europos Sąjungos inicijuotas susitarimas nebus neatidėliotinai vykdomas, Komisija patars Europos įmonėms spręsti šią problemą teisme ir kreipsis į valstybes narės, kad šios imtųsi bendrų veiksmų, ieškomos alternatyvių energijos tiekimo ir tranzito būdų.

(Plojimai)

Labai greitai pamatysime, ar tai tik techninė kliūtis, ar politinio ketinimo vykdyti susitarimą nebuvimas. Paaškinsiu išsamiau. Jei susitarimas nebus vykdomas, tai reikš, kad Rusija ir Ukraina toliau nebegali būti laikomos patikimomis Europos Sąjungos partnerėmis tiekiant energiją.

(Plojimai)

Bet kokių atveju Komisija toliau teiks pasiūlymus dėl Europos energetinio saugumo didinimo, remdamasi praėjusių metų lapkričio mėn. priimta mūsų strategine energetikos apžvalga.

Taip pat labai svarbus klausimas bus klimato ir energetikos paketo įgyvendinimas ir 5 mlrd. EUR, sutaupyty iš Bendrijos biudžeto, skirtų energetikos sujungimo tinklui, mobilizavimas, o aš norėčiau padėkoti pirmininkaujančiajai Čekijai už paramą, įgyvendinant išpareigojimus, priimtus aukščiausio lygio Europos Sąjungos Taryboje. Dabar Europa turi elgtis taip, kad tokios situacijos nepasikartotų.

Dabar norėčiau išplėsti sritį ir pažvelgti į ekonomiką. Visi požymiai rodo, kad ekonominis klimatas vis blogės. Nedarbas didėja. Gamybos apimtys mažėja. Numatoma, kad padėtis dar pablogės, kol pagaliau pradės gerėti. Negalima slėpti situacijos rimtumo, tačiau negalime būti negatyvūs ir fatališki. Mes sukūrimė tinkamas strategijas krizei įveikti. Mes galime sušvelninti jos poveikį mūsų visuomenių pažeidžiamiausiai daliai, o dabar galime priimti sprendimus, kurie mums pravers, kai išbrisis iš krizės, o mes tikimės, kad mes išbrisis iš šios krizės.

Artimiausių savaičių svarbiausias prioritetas turi būti darbas kartu, kad mūsų ketinimai virstų tikrove. Komisijos pasiūlytas atgaivinimo planas, kuriam pritarė Europos Sąjungos Taryba, yra teisinga reakcija. Jame numatyta gana didelė paskata, kad jis turės įtakos kiekviename valstybėje narėje: apie 1,5 proc. Europos Sąjungos BVP sudaro žymią pinigų sumą, jeigu ji yra tinkamai panaudota.

Juo siekiama efektyviausiai vienu šūviu nušauti du zuikius: ilgalaikis Europos ekonomikos klestėjimas ir konkurencingumas bei trumpalaikės paskatos sustabdyti nuosmukį poreikis. Jame pripažįstama, kad tai nėra abstrakčios diskusijos ekonomikos tema, tai krizė, kuri daro įtaką europiečiams, jų pragyvenimui lygiui ir gerovei. Socialiniai krizės padariniai turi būti atvirai įvardyti.

Jame remiamasi Europos požiūriu, siekiant užtikrinti, kad tinkamai suderinus, vienos valstybės narės veiksmai turėtų atgarsį kitoje valstybėje narėje ir palankiai sąveikautų, siekiant geriausio rezultato.

Kad galėtume įgyvendinti šį planą, mums reikia veiksmingo Tarybai pirmininkaujančios šalies išpareigojimo, kiekvienos valstybės narės ir Tarybos paramos bei aiškaus Parlamento pasižadėjimo. Tai ypač reiškia skubų susitarimą dėl teisėtų pasiūlymų pakete nuo struktūrinių fondų panaudojimo spartinimo iki peržiūrėto Europos globalizacijos suregulavimo fondo, taip pat susitarimą dėl 5 mlrd. EUR nepanaudotų lėšų, skirtų strateginiams projektams, perdavimo, orientuojantis į energetiką ir energijos sujungimo tinklus. Rusijos-Ukrainos krizė labiau nei bet kada leido suprasti, kad mūsų energetikos infrastruktūros spragų užpildymas yra strateginės reikšmės visai Europai.

Planas būtų tinkamai įgyvendintas, paskatinant mūsų ekonomiką apie 200 mlrd. EUR. Be abejo, tai reikštų, kad padėtis yra stebima, nes, kaip jūs suprantame, padėtis gali keistis.

Imdamiesi šio trumpalaikio plano, privalome nepamiršti ilgalaikės perspektyvos. Mums pavyks, jeigu remsimės tais pasiekimais, kuriais paremtas Europos suklestėjimas, pvz., vidaus rinka. Pirmininkaujančiosios Čekijos moto „Europa be sienų“ – iš tikrųjų svarbi ir įkvėpanti žinia, bet kaip sakė ministras pirmininkas M. Topolánek, norėčiau ir aš pabrėžti, kad Europai be sienų reikia taisyklių – europietiškių taisyklių. Taisyklių, kurios užtikrintų vienodas simpatijas tarp valstybių narių ir tarp ūkio subjektų. Taisyklių, užtikrinančių, kad Europos integracijos privilegijomis galėtų naudotis visi piliečiai. Taisyklių, užtikrinančių mūsų gyvenimo būdo ilgalaikį pastovumą.

Mes glaudžiai dirbsime šia kryptimi su pirmininkaujančiąja šalimi ir šiuo Parlamentu, nes Europa, kurios mes norime ir kurios mums reikia, yra ta, kuri susideda iš laisvės, solidarumo ir saugumo visų europiečių labui.

(Plojimai)

Joseph Daul, PPE-DE frakcijos vardu. – (FR) Gerb. pirmininke, gerb. einantis Tarybos Pirmininko pareigas, Europos Komisijos Pirmininke, ponios ir ponai, ką tik perėmusi pirmininkavimą Čekija susiduria su dideliais sunkumais, jai patikėtas sunkus uždavinys susidoroti su trimis didelėmis krizėmis: besitęsianti ekonominė ir socialinė krizė, dujų krizė, dėl kurios kilo Rusijos ir Ukrainos konfliktas, kuri daro rimtą poveikį Sąjungai ir jos kaimynams, ir kito karo Artimuosiuose Rytuose proveržis.

Žvelgiant į šiuos iššūkius, vienintelė pozicija, kurios gali laikytis mūsų šalys, yra jėgų sujungimas, solidarumo parodymas bei suderintų ir ryžtingų veiksmų įgyvendinimas.

Man labai malonu paminėti, kad Tarybai pirmininkaujanti Čekija, glaudžiai bendradarbiaudama su Europos Komisija, skubiai ėmėsi veiksmų, kilus energetikos krizei, pastūmėjusią Kijevą ir Maskvą į konfliktą. Nors sprendimas dar nesurastas, mes negalime susitaikyti su tuo, jog esame laikomi įkaitais, todėl turime tvirtai laikytis. Jūs esate teisūs, M. Topoláneka ir J. M. Barroso, įtraukdami energetikos klausimą tarp trijų svarbiausių prioritetų, Tarybai pirmininkaujanti Čekija puikiai suvokė, koks bus vienas didžiausių Europos iššūkių šiais metais, būtent mūsų nepriklausomumas energetikos srityje ir energijos išteklių diversifikacijos būtinumas.

Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) ir Europos demokratų frakcija, kaip ir visi Europos piliečiai, labai susirūpinę dėl šio konflikto ir dėl grėsmės, kurią jis kelia Europos šalims. Mes negalime toleruoti to, kad ES valstybės narės yra šio konflikto įkaitės, dar kartą pakartosiu, tai parodo, kad būtinai reikia susitarti dėl Europos energetikos politikos. Todėl turime rimtai pagalvoti, kaip sumažinti mūsų priklausomumą ir imtis veiksmų energetikos šaltinių įvairumui išplėsti.

Ponios ir ponai, Artimuosiuose Rytuose vyraujanti padėtis primena mums apie poreikį prisiimti savo įsipareigojimus tarptautiniu lygiu. Taip, Europa – didžiausia pasaulyje humanitarinės pagalbos donorė – mes galime tuo didžiuotis, ir tai turi tęstis – tačiau humanitarinė pagalba pati savaime neišspręs konflikto tarp Izraelio ir Palestinos.

Europai reikia stiprios, aiškiai išreikštos politinės valios, turinčios pakankamai žmogiškųjų, karinių ir finansinių išteklių, kad ji taptų patikima veikėja pasaulio arenoje. Kodėl viso pasaulio akys krypsta į Baracą Obamą? Todėl, kad Europa dar nėra pajėgi pasiūlyti jo viziją, idealus ir žinias. Europa ne be pagrindo kritikavo dabartinės JAV administracijos vienašalio nusiginklavimo politiką, ir jeigu, tikiuosi, viskas pasikeis, atsiradus naujam Baltųjų rūmų valdytojui, ar esame pasirengę užtikrinti mūsų dalyvavimą daugiašalėje nusiginklavimo politikoje? Ar esame pasirengę atsisakyti karinių išteklių, ne kariauti, o užtikrinti taiką? Ar esame pasirengę atsisakyti biudžetinių resursų, reikalingų imtis tam tikrų priemonių mūsų politikai įgyvendinti?

Gerb. M. Topoláneka, jūs teisingai pasielgėte, pasirinkdamas Sąjungos išorės santykius kaip vieną iš jūsų prioritetų. Dabartiniai įvykiai pateikia daugybę pavyzdžių, kad neatidėliotinai reikia į juos reaguoti, palaikyti santykius su Rusija, Jungtinėmis Valstijomis ar Artimaisiais Rytai, jau nekalbant apie Viduržemio jūros regioną, Balkanus, Afriką ar besikuriančias šalis. Europiečiai tikisi, kad Europa panaudos savo įtaką tarptautinėje arenoje, tą rodo visos viešosios nuomonės apklausos. Kodėl delsiama?

Galiausiai Tarybai pirmininkaujanti valstybė turės įveikti ekonominę ir finansinę krizę, prižiūródama valstybių narių atgaivinimo planų įgyvendinimą, pirmininkaudama Europos Sąjungai G20 susitikime, kuris vyks Londone balandžio mėn. Mes kviečiame Tarybai pirmininkaujančią Čekiją dirbti kartu su Europos Komisija, kartu su mūsų tarptautiniais partneriais apibrėžiant ir įgyvendinant teisės normas, kurios bus taikomos ūkio subjektams.

Europos Sąjunga turi apsaugoti savo socialinį modelį, socialinę rinkos ekonomiką, skatinti panašią į mūsų šalyse vyraujančių rinkos priežiūros sistemų įgyvendinimą pasaulio finansinėse rinkose. Europa turi būti vieninga ir ryžtinga, valdydama finansinę, taip pat ir ekonominę krizę.

Mes tikime jumis, gerb. M. Topoláneka, jūsų pirmininkavimu, jūs parodysite kelią ir vadovausite Europai šiuo sudėtingu metu.

(Plojimai)

Martin Schulz, PSE frakcijos vardu. – (DE) Gerb. pirmininke, ministre pirmininke M. Topoláneka, jūs pirmininkausite Tarybai paskutiniu dabartinės kadencijos Europos Parlamento laikotarpiu. Ši parlamentinė kadencija buvo pradėta Olandijos pirmininkavimu, kuriam pirmininkavo J. P. Balkenende, ir niekas neatsimena, ką jis čia kalbėjo ir ką mes į tai atsakėme. Todėl tai, dėl ko mes dabar diskutuojame ir dėl ko susitariame, artimiausius penkis ar šešis mėnesius bus esminė prielaida gausiam dalyvavimui Europos rinkimuose. Jei žmonės mato, kad mes, Tarybai pirmininkaujanti valstybė, Parlamentas ir Komisija, susirinkome ir sėkmingai sutikome iššūkius, kilusius per krizę, esu įsitikinęs, kad tai sukurs iš esmės teigiamą ir konstruktyvią nuotaiką, rengiantis Europos rinkimams.

Todėl mes, Europos Parlamento Socialistų frakcija, esame suinteresuoti jūsų pirmininkavimo sėkme. Man kilo keletas abejonių pirmomis pirmininkavimo dienomis, kai K. Schwarzenberg pasakė, kad Izraelis naudojosi savo teise į gynybą, ir stoji vienos konflikto šalies pusėn tuo metu, kai Europos Sąjunga buvo reikalinga kaip tarpininkė. Jis pasitaisė, ir tai yra gerai. Gerb. M. Topoláneka, jūs pats pasakėte: „Mes netarpininkausime dujų konflikte.“ Dabar jūs turite pasitaisyti.

Pradžioje buvo tam tikrų problemų, bet dabar jos įveiktos, o tai yra gerai. Jeigu pradinės abejonės – norėčiau pabrėžti, kad J. M. Barroso dėl to buvo teisus – iš tikrųjų paskatina jūsų veiklą, kuri duoda teigiamų rezultatų, turėsite visišką mūsų frakcijos paramą. Tai taip pat taikoma ir jūsų šį rytą pasakytai kalbai, kurios mes visi klausėmės ir paminėjome geru žodžiu, su pasitikėjimo jausmu keliais ateinančiais mėnesiais.

Norėčiau atkreipti dėmesį į vieną iš klausimų, kurį jūs iškėlėte. Jūs pacitavome mano draugą J. Daulą – protingą žmogų, bet šiuo atveju jis buvo neteisus – sakydamas, kad finansinė krizė nereiškia kapitalizmo žlugimo. Tiesa, kad kapitalizmas nebuvo sugriautas – deja, jis vis dar egzistuoja – bet ji sužlugdė kapitalistus, kurie mums metų metus sakė, kad mums nereikia taisyklių, nes rinka gali pati save reguliuoti, todėl sureguliuoti ir visa kita. Tie kapitalistai patyrė pralaimėjimą, ir kai jūs, kuris iki šiol nuolaidžiaudavo srityse, panašiose į tas, dėl kurių kai kurie žmonės sakė,

kad mums taisyklių nereikia, šį rytą sakote parlamentarams, kad mums reikia taisyklių Europos, aš galiu tik sutikti: mums iš tikrųjų reikia daugiau taisyklių krizei suvaldyti ir įveikti. Gerb. M. Topoláneka, norėčiau jums palinkėti šilto sutikimo Europos reguliatorių klube – atrodo, kad jūs taip pat išmokote savo pamoką.

(Plojimai)

Ministre pirmininke, šis laikotarpis lemiamas tarptautinėje politikoje. Jeigu Europos Sąjunga nori turėti pasaulinį vaidmenį, kokį apibūdino Komisijos Pirmininkas, tarp kitų energetikos saugumo srityje arba Gazos konflikto atžvilgiu, ji negali sau leisti suirti, mums reikia 27 šalių Sąjungos, kuri būtų stiprus ekonominis ir politinis blokas. Tik tuomet mes būsime stiprūs, jeigu neleisime sau būti suskaldytiems. Juk kitų stiprybė yra tai, kad jie visada gali tikėtis, kad Europa kalbės skirtingais balsais. Karel Schwarzenberg sako, kad Izraelis naudojami savignos teise, o Louis Michel sako, kad ši šalis pažeidžia tarptautinės teisės normas. Jeigu tai parodo, kokia yra Europa, nėra reikalo su juo derėtis.

Jeigu Rusija ir Ukraina tiki, kad dalis Europos yra jų pusėje, o kita dalis palaiko kitą pusę, mes nesame stiprūs. Tačiau būtume stiprūs, turėdami tvirtą sutarties pagrindą; jis numatytas Lisabonos sutartyje. Jeigu ši sutartis bus ratifikuota, pirmininkaujant jūsų vyriausybei, kuri, žinoma, jau pakankamai buvo nubausta, turėdama tokį savo šalies prezidentą, tai duotų tvirtą signalą, kad Europa yra stipri.

(Plojimai)

Prahos pilis yra Václavo Klausio, kuris sakys mums kalbą vasario mėn., kai atvyks į Briuselį, rezidencija. Kaip jau minėjo ministras pirmininkas, Prahos pilis taip pat buvo ir Čarlzo IV rezidencija. Čarlzas IV nutiesė Auksinį kelią nuo Prahos iki Nierembergo, kuris savo laiku buvo laikomas didžiuliu pasiekimu ir kuriuo buvo siekiama sujungti žmones ir tautas. Prieš tapdamas Vokietijos imperatoriumi su rezidencija Prahoje, Čarlzas IV buvo Liuksemburgo kunigaikštis. Todėl tas laikotarpis Prahos pilyje buvo tikrai europietiškas. Tikėkimės, kad Prahos pilis greitai bus dar kartą užimta kieno nors europietiško kaip anksčiau.

(Plojimai)

Graham Watson, ALDE frakcijos vardu. – Gerb. pirmininke, einantis Tarybos Pirmininko pareigas, sveikinu Jus mūsų frakcijos vardu. Didis čekas kartą pasakė: „Aš jau nebe naujokas: iš manęs tikimasi įvarčių, mano darbas yra įmušti.“ O kas galioja Milanui Barošui, tas galioja ir jums bei jūsų ministrams. Jūsų darbo planas įvardija šiuos įvarčius.

Kalbėdamas apie ekonomiką, jūs pasakėte, kad kliūčių tiek vidaus, tiek išorės rinkoje turi mažėti ir kad Europos reakcija į recesiją neturi būti paremta tik J. M. Keinsio idėjomis, mes turime siekti sąžiningesnės konkurencijos, prekybos liberalizavimo, laisvesnio asmenų ir prekių judėjimo už valstybių narių ribų.

Dabar sunkūs laikai Europos piliečiams. Jūsų siūlomas sprendimo būdas bus ginčijamas, tačiau ne liberalų ir demokratų. Čekijos ir daugelio kitų patirtis įrodo rinkų gebėjimą išgelbėti žmones nuo skurdo.

Kalbant apie energetiką, jūs buvote teisus dėl Strateginės energetikos apžvalgoje numatytų tikslų siekio, tačiau apžvalga ir mūsų tikslai dėl klimato kaitos neturėtų būti mūsų ambicijų viršutinė riba, greičiau tramplinas į didesnes ir naujas aukštumas, paspartinant Europos perėjimą nuo iškastinio kuro prie perdirbamų ir padarant galą mūsų energetikos bambos tipo priklausomybei.

Šiuo metu mūsų tikrintojai negali prieiti prie Ukrainos siuntimo centrų. Rusija teigia negalinti eksportuoti dujų, nes Ukraina jų neperduos, o Ukraina teigia neturinti jokių dujų, kurias galėtų eksportuoti, nes rusai pakeitė tranzito kelią. Nuo to kenčia Rytų ir Centrinės Europos pramonė, kai kurie žmonės šąla namuose, ir imtasi veiksmų, siekiant atidaryti branduolinius reaktorius, kurie Sąjungos buvo pasmerkti kaip nesaugūs.

Energetikos rinka neveikia. Tai yra brolių Marxų filme pavaizduotas sąmokslas: *Naktis šaltyje* – tiksliau, dvylika naktų ir daugiau. Taigi liaukitės kalbėję apie vidaus energetikos rinką ir atnaujinimo vystymą: panaudokite savo pirmininkavimo įtaką reikalingoms investicijoms mobilizuoti.

Kalbant apie ES pasaulyje, sveikiname jūsų pirmininkavimo siekius. Europa turėti vaidinti vadovaujantį vaidmenį, sprendžiant konfliktus, prisidedant prie vystymosi bei ginant žmogaus teises.

Bei jeigu jūs tikrai sieksite padidinti ES pajėgumą veikti, kodėl jūs dar kartą atidėjote Lisabonos sutarties ratifikavimą? Jeigu norite užkirsti kelią ginkluotės plėtrai, kodėl jūs statote balistinės raketos gynybos sistemą Europos žemėje?

(Plojimai)

Ir jeigu jūs norite taikos Artimuosiuose Rytuose, kodėl leidžiate Europai būti išjuoktai tiek daug skirtingų taikos misijų?

Plėtojantis įvykiams Gazoje, daugeliui mūsų tampa vis sunkiau likti nešališkais. Šie Rūmai niekada nepriims bendros pozicijos, jeigu mes sieksime tiksliai įvardyti, kas kaltas, kaltų gali būti abiejose pusėse, prievarta panaikinta, o ugnis skubiai nutraukta.

Nėra jokio pateisinimo nei dėl „Hamas“ raketų atakų, nei dėl sudrių inertiškų metalo sprogmenų, skirtų civiliams sužaloti.

Jūsų pirmininkavimo požymio linija yra „Europa be sienų“. Galbūt jos autorius turėjo omenyje seną čekų patarlę: „Ginkis ne užtvaramis, o savo draugų pagalba“.

Einantis Pirmininko pareigas, mes, jūsų bičiuliai europiečiai, esame jūsų draugai. Jūsų šalies prezidentas palygino Europos Sąjungą su Sovietų sąjunga. Mes nemėgstame privačių diskusijų, kaip jis kalbėjo su šių Rūmų nariais.

Jeigu jis nori likti nuošaliai, jis turi teisę tai padaryti. Tačiau tai yra draugų Sąjunga – draugų, lygiateisių, partnerių. Jūsų pirmininkavimo tikslai yra drąsūs. Mes jiems pritariame. Laikykitės jų, ir mes būsime su jumis.

(Plojimai)

Brian Crowley, *UEN frakcijos vardu – (GA) Gerb. pirmininke*, turi būti kuriami geresni politiniai ir ekonominiai santykiai tarp Europos Sąjungos ir Amerikos. Tikiuosi, kad Čekijos pirmininkavimas atkreips dėmesį į tai ateinančiais mėnesiais. Kitą savaitę Amerika turės naują prezidentą; o mes visi turime sutikti daugybę iššūkių. Artimiausiu metu būtina turime sureguliuoti finansines rinkas.

Einantis Pirmininko pareigas, sveikiname jus šiandien atvykusį į šiuos Rūmus, ypač sveikiname Tarybai pirmininkaujančią Čekiją, kuri perima vadovavimą Europos Sąjungai šiuo labai kritišku metu. Sąjungos už tautų Europą frakcijos vardu mes taip pat siūlome savo paramą jūsų programai, kuria siekiama užtikrinti, kad Europos Sąjungos balsas, kaip ir Europos Sąjungos valstybės narės, būtų aiškus ir stipresnis.

Daugelis kolegų jau kalbėjo apie seriją dabartinių krizių, o aš pradžioje norėčiau pagerbti ir pirmininkaujančią valstybę, ir Pirmininką J. M. Barroso už ryžtingus veiksmus, kurių buvo imtasi, kai kilo dujų tiekimo nutraukimo Europos Sąjungai problema, ir ne tik todėl, kad mes nustatėme kaltininkus, bet ir todėl, kad nieko nelaukiant ištraukėme į tai socialiniu ekonominiu ir politiniu lygmeniu, kad abi šalys susitiktų ir išsiaiškintų, kas joms nepavyko.

Todėl svarbu, kad Tarybai pirmininkaujanti valstybė dabar plėstų šią partnerystės su Rytai idėją, kad mes žvelgiame į rytus ir Balkanus, nes šiuo metu jie yra pagrindiniai Europos Sąjungos kritiniai taškai ne tik dėl politinio nestabilumo, bet ir dėl mūsų tarpusavio priklausomybės energetikos ir ekonomikos srityse.

Laiko nedaug, pagaliau jūs kalbėjote apie penktąją laisvę – žinių judėjimo laisvę. Tos žinios suteiktų mums priemonės, kurių mums reikia, norint išjudinti naujovių, mokslinių tyrimų ir pajėgumų grandinę mūsų labui. Remdamiesi visa tiek jūsų asmenine, tiek šalies totalitarizmo, laisvės ir švietimo bei naujovių didybės istorija, tikimės iš jūsų sulaukti naujo žingsnio, kurį privalo žengti Europos Sąjunga.

Norėčiau užbaigti savo kalbą Džono F. Kenedžio citata, kurią jis pasakė per savo inauguracijos kalbą: „Šiandien stovime ant naujos ribos krašto. Tačiau nauja riba, apie kurią aš kalbu, nėra pažadų rinkinys – tai yra iššūkių rinkinys.“ Žinau, jūs pajėgsite priimti tuos iššūkius.

Monica Frassoni, *Verts/ALE frakcijos vardu.* – (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, šiuo metu mums diskutuojant, ant Gazos gyventojų krenta bombos. Manau, kad mūsų, kaip EP narių, taip pat ir Tarybos bei Komisijos svarbiausias prioritetas turėtų būti sustabdyti Gazos žmonių bombardavimą. Mano manymu, šiuo metu tai yra mūsų svarbesnė pareiga nei spręsti, kas už tai atsakingas ir kokie skirtingi mūsų požiūriai šiuo klausimu. Turiu pasakyti, kad mūsų Žaliųjų frakcija/Europos laisvasis aljansas turi gana aiškią mintį šiuo klausimu, kurią pateiksime šiandien popiet.

Gerb. pirmininke, jūs pradėjote teikti savo pastebėjimus, kalbėdamas apie viduramžių laikus, apie amžių, kuris buvo kupinas prievartos, tolimas, tamsus su keletu šviesų, tačiau tikrai žiaurus ir tamsus. Tiesą sakant, nepaisant jūsų koalicijos partnerių pastangų, artimiausių šešių mėnesių programa mums atrodo turinti stiprų praeities vizijos antspaudą, kitaip sakant, ryškią konformistinę žymę, kraštutinį *laissez-faire* požiūrį, dominavusį versle ir rinkoje, kuris šiuo metu jau yra pasenęs, gerb. pirmininke.

Aš manau, kad joje trūptų trūksta suinteresuotumo tam tikrų politikos sričių, teisės aktų ir kitų dokumentų socialiniais klausimais, kurie atitinka tikruosius piliečių poreikius, reikalingumo atžvilgiu, taip pat truputį nukrypstanta nuo temos, kalbant apie aplinkos apsaugos politiką dėl kovos prieš klimato kaitą kaip išlaidas ar kaip kliūtį, o ne kaip didžiulę galimybę naujovėms ir ekologinės pusiausvyros augimui. Jeigu man leisite, joje netgi truputį lenkiama link vyriško prado, teigiant, kad reikia peržiūrėti Barselonos tikslus dėl paramos vaikams sandaros, savaime suprantama, siekiant išsiųsti moteris atgal namo.

Be to, tai yra programa, kurioje į migrantus žiūrima tik kaip į apsaugos problemą, kurioje daugiau dėmesio skiriama NATO negu nusiginklavimo politikai, vis dar kalbama apie raketų klausimą, tačiau neišryškina to, kas mums iš tikrųjų svarbu užsienio politikoje, būtent sanglauda: mūsų Sąjungos sanglauda.

Taip pat nesame patenkinti tuo, kad nėra kalbama apie tokių svarbų sektorių kaip kova su diskriminacija, o šiuo klausimu norėčiau sužinoti, kokį prioritetą jūs teikiate direktyvos dėl diskriminacijos priėmimui. Reziumuodama manau, kad ši programa parodo pasaulį, kuriame daug pavojų, bet mažai galimybių.

Jūs kalbėjote apie tarpininkavimą Rusijos ir Ukrainos konflikte dėl dujų, tačiau jūsų programoje labai aiškiai matosi, kad tai nevyks jums pirmininkaujant, imantis aiškių veiksmų tokių šalių kaip Slovakijos ir Bulgarijos, kurios siekia pasinaudoti galimybe, kilusia per dujų krizę, vėl atidaryti pavojingas, nebenaudojamas atominės elektrines, atžvilgiu. Be to, gerb. pirmininke, prisiminkite, prašau, kad nėra jokios saugios atominės energijos, galbūt jų bus po 30, 40, 50 ar 60 metų, nežinau, tačiau dabar jos nėra. Todėl neverta dėl to diskutuoti, nes tai yra labai brangus mirazas, kuris atitraukia mūsų dėmesį nuo tikrųjų prioritetų.

Energetinis saugumas ir solidarumas gali būti pasiektas, tvirtai imantis veiksmų, be jokių trukdžių siekiant energetinio efektyvumo ir energijos taupymo, o tai būtų didžiulė erdvė naujovėms, užimtumui ir vartojimo mažinimui. Tarp kitko, šiomis gairėmis turėtume naudotis, reaguodami į dujų karą. Mes kreipiamės į jus su ypatingu prašymu, gerb. pirmininke, mes jūsų prašome įtikinti savo kolegas per pavasario Europos Sąjungos Tarybos posėdį kaip tikslą iškelti išsipareigojimą iki 2020 m. 20 proc. sumažinti sunaudojamos energijos, pernykščių metų Energetikos paketo Pelenę, ir peržiūrėti savo prioritetus, ne taip paviršutiniškai vertinant gruodžio mėn. priimtus sprendimus, susijusius su perdirbama energija.

Gerb. pirmininke, paskutinis žodis dėl Europos ateities: Lisabonos sutartis nėra ideali, tačiau tikrai keista, kad jūs jos dar neratifikavote. Todėl prašau jūsų pasinaudoti šia galimybe paaiškinti mums, kodėl, ir pasakyti mums, kada jūs tai padarysite.

(Plojimai)

Miloslav Ransdorf, *GUE/NGL frakcijos vardu.* – (CS) Einantis Tarybos Pirmininko pareigas kalbėjo apie mūsų sudėtingą istorinę patirtį. Mano manymu, Čekijos pirmininkavimas – galimybė mums padėti įveikti egzistuojantį Europos pasidalijimą į Vakarų ir Rytų. Savo romane *Šveikas* Jaroslav Hašek pateikė vokiškų – vengriškų žodžių žaismą *kelet oszt, nyugat veszti*, kurie, ne pažodžiui išvertus reiškia, kad Rytai duoda, o Vakarai ima. Taigi tai – būdas, kuriuo vystėsi istorija. Manau, kad galime užkirsti tam kelią. Manau, kad Čekijos pirmininkavimas yra mūsų galimybė išsilaisvinti nuo dogmų ir prietarų. Kaip tokių dogmų pavyzdį pateikiu neseną Václavo Klausio straipsnį, kuriame patariama, kaip įveikti finansinę krizę, laikinai sušvelninant socialines, aplinkos ir sveikatos normas, nes, kaip jis sako, šios normos trukdo žmonėms racionaliai elgtis. Sakyčiau, priešininkas yra teisus, sakydamas, kad Tarybai pirmininkaujanti Čekija turėtų padėti užtikrinti socialinėmis ir ekologinėmis normomis valdomą ekonomiką, kitaip sakant, ekonomiką, kuriai turi įtakos socialiniai ir aplinkos veiksniai. Dabar norėčiau pabrėžti, kad sutinku su ministru pirmininku M. Topolánka dėl vieno dalyko: dėl poreikio pasikliauti naujovių srautu, siekiant ištraukti mus iš krizės, ir dėl poreikio

plėtoti – Richardo Floridos žodžiais kalbant, jei sutiksite – kūrybingą klasę, kuri padės mūsų ekonomikoms išsigelbėti iš aklavietės.

Noriu pasakyti, kad mums visiems reikia drąsos keistis. Stefan George, didis vokiečių rašytojas, sako, kad ateitis priklauso galintiems keistis. Tikiuosi, kad galėsime pasikeisti, pamiršę savo pavergimą, kad galėsime panaikinti pasidalijimą į Rytų ir Vakarų Europą ir suformuoti vieną visumą, laisvą nuo Jungtinių Valstijų ar kokio kito pranašumo kompleksų. Norėčiau baigti savo kalbą, atkreipdamas dėmesį į tai, kad nors ministro pirmininko kalba buvo apibarstoma kilniais ketinimais, sprendimais ir tikslais ir nors yra gana teisinga ir tinkama, kad Tarybai pirmininkaujanti Čekija imasi ambicingų sumanymų, turiu vieną skeptišką pastabą, kurią pateiksiu kaip lenkų satyriko Jerzy Leco aforizmą, kuriuo sakoma, kad keliavimas į šventąsias vietas neapsaugos kojų nuo prakaitavimo.

Vladimír Železný, IND/DEM frakcijos vardu. – (CS) Gerb. einantis Tarybos Pirmininko pareigas, nė viena šalis nekomentavo savo pirmininkavimo su tokia neigiamų požiūrių lavina arba buvo tiek aptarinėjama, pateikiant daug blogų prognozių kaip Čekija. Prancūzijos spauda ypač verčiasi per galvą, siekdama pavaizduoti audros debesis, besitelkiančius virš nevykusios Sąjungos, nes jai daugiau nebepirmininkauja tas, kuris būtų be galo pajėgus tą daryti kaip buvo Prancūzijos prezidentas, bet vietoj jo tai daro grupė čekų.

Iš tikrųjų tie čekai, kurie taip baisiai įžeidė vis dar neratifikavę Lisabonos sutarties, kuria remdamosi keletas didžiųjų šalių visam laikui uzurpuos sprendimų priėmimo teisę Sąjungoje. Pabloginant reikalus, tie čekai turi populiarų sunkiai sugyvenimo aštraus proto prezidentą, kuris ne tik yra nusistatęs prieš Lisabonos sutartį, bet ir gali pareikalauti dėmesio vis besiplečiančiam demokratijos deficitui Sąjungoje. Prieš 20 metų dėl tokio deficito mes sugriovėme socializmą mūsų šalyje.

Vis dėlto Tarybai pirmininkaujanti Čekija sieks įgyvendinti nuosaikius tikslus ir nusistatyti protingus prioritetus, ir jai pavyks. Palinkėkime jai sėkmės ir paremkime ją, nepaisant trikdančių Čekijos socialistų, kurie seniai iškeitė meilę šaliai į proletarinį internacionalizmą, rėkavimų, ir todėl šiandien, remdamiesi savo socializmo mokytojų nurodymais, pagiežingai siekia destabilizuoti Čekijos pirmininkavimą. Man tai visai nerūpi!

Sąmokslu siekiama parodyti Tarybai pirmininkaujančiai Čekijai, kad mažos šalys yra netinkamos pirmininkauti ir kad jau laikas Lisabonos sutartimi visam laikui perduoti Sąjungos vadeles didelėms, pajėgioms ir patyrusioms šalims. Būtent todėl šis pirmininkavimas yra toks svarbus. Juo bus įrodyta, kad mažesnės šalys yra taip pat pajėgios vadovauti ES. Jas išskiria tai, kad jos laikosi nuošaliai nuo didybės manijos, egocentriškumo, viešųjų ryšių isterijos, tam tikrų prezidentų nuolaidžiaujančio perdėto aktyvumo ir pastovaus gyrimosi apie nesamus pasiekimus.

Aš iš visos širdies linkiu ministrui pirmininkui M. Topolánekai, ministro pirmininko pavaduotojui A. Vondrai ir kitiems didžiulės sėkmės. Tai bus daugiau nei tik mano šalies sėkmė; tai bus mažos ir naujos šalies sėkmė. Tai yra svarbi žinia ES. Matote, mes taip pat turime patirties vienoje kitoje srityje. Kai didžiosios ES šalys gyveno kaip iš anksto nustatytos demokratinės valstybės ir mokėsi veikti tik normomis apibrėžtose situacijose, mes pusę amžiaus gyvenome visiškai normų nepripažįstančiu totalitariniu režimu. Tai išmokė mus surasti kūrybiškų sprendimų normomis neapibrėžtose situacijose, kurie bus naudingi ateityje.

Jana Bobošíková (NI). – (CS) Gerb. einantis Europos Sąjungos Tarybos Pirmininko pareigas, ponios ir ponai, aš didžiuojuosi pirmininkaujančiosios Čekijos parodytu sumanumu ir sugebėjimu spręsti dujų tiekimo ES šalims problemą. Būčiau patenkinta, jeigu einantis Tarybos Pirmininko pareigas Mirek Topolánek savo kalbose dėl ES ateities, tai yra, dėl Lisabonos sutarties išreikštų tokių pat ryžtingumą, kurį matėme derybose dėl dujų su Vladimiru Putinu ir Yulija Tymoshenko.

Einančiojo Tarybos Pirmininko pareigas siekis turėtų būti grupės lyderio, o ne tik techniko vaidmuo. Gerb. einantis Tarybos Pirmininko pareigas, jūs turite unikalią galimybę parodyti, kad visos narės, nepaisant jų dydžio, yra lygiavertės partnerės Europos Sąjungoje. Jeigu jūs išdrįsite, gerb. M. Topoláneka, jūs įeisite į istoriją.

Jums buvo suteikta galimybė ir galia viešai pareikšti, kad Lisabonos sutartis yra žlugusi po Airijos referendumo ir kad tai privedė ją prie aklavietės. Jūs turite galimybę pasiūlyti parengti naują, turintį aiškią ateities viziją dokumentą, kuris įtvirtintų tikrą atskirų ES narių interesų bendrą vardiklį ir kuris pelnytų piliečių palaikymą referendumuose. Nėra reikalo akiai pritarti Lisabonos sutarčiai, sustiprinančiai nedemokratiškas pareigūnų galias, užtušuojuojant Europos elito nesėkmę pasiekti susitarimą ir ypač jų nenorą atsiskaityti piliečiams.

Gerb. M. Topoláneka, jūs atstovaujate šaliai, kuriai praeitame amžiuje pavyko išsilaisvinti iš austrų-vengrų imperijos, kuri išgyveno Miuncheno išdavystę ir kuri atsilaikė prieš nacizmo siaubą. Jūs atstovaujate šaliai, kurios žmonės priešinosi Varšuvos pakto karinių pajėgų invazijai. Jūs atstovaujate šaliai, kurią 40 metų valdė Sovietų Sąjunga, kuri neišvengiamai ritosi žemyn į prognozuotą skurdą, valdant Bendros ekonominės paramos tarybai, ir kuri atsikratė totalitarinio režimo nepraliedama kraujo.

Aš atsisakau patikėti, kad kaip šalies su tokia istorine patirtimi ministras pirmininkas, jūs norėtumėte sprendimų socialinės politikos, energetikos, mokesčių, teisingumo ir saugumo srityse, priimtų bet kur kitur nei atskirose valstybėse narėse. Netikiu, kad jūs tikrai norite išimtinių Sąjungos galių, stipresnių už valstybių narių galias. Netikiu, kad jūs norite, jog Sąjunga išikištų į žmonių sveikatos gerinimo ir apsaugos, pramonės, kultūros, turizmo, švietimo ar sporto sritis. Netikiu, kad jūs pritarсите faktui, kad daugiau nei penkiasdešimtyje sričių Lisabonos sutartis panaikins valstybių narių veto teisę ir sumažins mažesnių šalių, taip pat ir Čekijos, balso svarumą.

Gerb. einantis Tarybos Pirmininko pareigas ir Čekijos ministre pirmininke, išdrįskite pasakyti kitų 26 narių vadovams tai, ką jūs kalbate privačiame gyvenime namie. Pasakykite, kad Lisabonos sutartis nėra tinkama ir kad jūs ją atmetate. Padarykite tai dėl demokratijos ir laisvės. Už tai jūs nesulauksite vadinamojo „Europos elito“, Komisijos pareigūnų ar net šio Parlamento daugumos pritarimo. Tačiau pelnysite piliečių, čia neabejotinai pamirštų, susižavėjimą ir pagarbą, ir pakelsite savo prestižą savo šalyje. Jūs pirmininkaujate daugiau nei 450 mln. piliečių, ne tik keliems politikams ir pareigūnams.

Čekijoje jūs dažnai kalbate apie Lisabonos sutartį kaip apie reikalingą blogybę. Tačiau kas daro blogybę reikalingą? Liaukitės įtikinėti save, kad Lisabonos sutartis – reikalinga blogybė. Tai paprasčiausiai blogybė, o jūs galite ją pakeisti. Pradėkite darbus naujam dokumentui ruošti, remkitės Romos sutartimis ir Mesinos deklaracija kaip įkvepiančiomis idėjų ir skatinkite bendrą Europos Sąjungos interesą. Tai – laisvė, gerovė, konkurencingumas ir saugumas, o ne euro sveikata, euro mokesčiai, euro parkai ir euro alus.

Gerb. M. Topoláneka, reikalinga blogybė – bailio alibi. Jūs ne bailys, bent jau aš tikiuosi, kad ne. Jūs esate palaikomas Airijos referendumo, jus palaiko 55 proc. Čekijos piliečių, kurie yra prieš Lisabonos sutartį, jūs galite pasikliauti Čekijos prezidento Václavo Klauso įtakingu balsu. Esu tikras, kad jūs žinote, kad didžiausias bailumas – žinojimas, ką reikėtų daryti, bet nėra daroma.

Mirek Topolánek, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. – (CS) Ačiū jums už visus klausimus ir pastabas dėl mano kalbos. Čekijoje mes taip pat turime parlamentą, kuriame esame pripratę prie daugybės nuomonių, taigi kai kurios nuomonės manęs nenustebino, nors ir negalėjau su jomis visiškai sutikti. Kaip bebūtų, norėčiau iš pradžių pasikartoti – ir sakau tai kaip atsakymą į visą krūvą klausimų – aš suprantu savo, kaip Europos Sąjungos Tarybos Pirmininko, vaidmenį, ir per šiuos šešis mėnesius aš neketinu įbrukti savo asmeninių ar partijos politinių pažiūrų; tačiau jaučiu, kad turiu atsakyti į vieną klausimą, nes jis liečia mane asmeniškai, turiu omenyje labai griežtus Čekijos prezidento Václavo Klausio vertinimus, prezidento, kuris pelnė sau vardą Europos piliečių dėka, o tai, mano manymu, yra geras dalykas, ir aš tuo didžiuojuosi. Václav Klaus – Čekijos pasikeitimų 1990 m. simbolis, ir turėčiau pridėti, kad jo dėka mums sekasi šiandien ir mes saugiai išplaukėme tais pirmais dešimt metų. Didžiuojuosi tuo, kad sėkmingai ištvėrėme Aksominę revoliuciją, didžiuojuosi tuo, kad mes privertėme pasišalinti Rusijos karines pajėgas 1991 m., kad prisijungėme prie NATO 1999 m., prisijungėme prie Europos Sąjungos 2004 m., o praeitais metais panaikinome sienas tarp ES šalių ir dabar galime keliauti iš Lisabonos į Vilnių be pasų ar kokių nors apribojimų. Didžiuojuosi, kad buvau to dalis ir kad šiandien stoviu čia, ir man atrodo neįtikėtina, kad dabar Čekija pirmininkauja Bendrijai, kurią sudaro beveik pusė milijardo žmonių ir kuri susideda iš 27 šalių. Jeigu Europos Sąjunga prarastų sugebėjimą laisvai ir viešai diskutuoti, nuošalyje palikdama teisės normų ir unifikavimo klausimą, ir siektų suvienyti šią diskusiją, tada tai nebus mano Europos Sąjunga. Jeigu mes prarasime galėjimą, galimybę laisvai išsakyti savo nuomonę, tai bus kelias į katastrofą, todėl aš tvirtai prieštarauju užsipuolimams prieš Václavą Klausą. Jis turi unikalių talentų įtraukti savo požiūrius į vieningą ir, sakyčiau, pernelyg teisingą diskusiją, ir taip nustato kriterijus naujai diskusijai. Laisvos diskusijos ateityje turėtų būti Europos Sąjungos pasididžiavimas ir niekada neturėtų būti užslopintos.

O Lisabonos sutartis, kuri yra verta būti paminėta, sakyčiau, iš tikrųjų yra „pusėtina“ sutartis. Truputį blogesnė nei Nicos sutartis ir truputį geresnė nei ta, kuri buvo po to. Taip atsitiko, kad tai – mano asmeninė nuomonė. Dalyvavau derybose dėl šios sutarties Čekijos vardu, mes pritarėme šiai sutarčiai Parlamente, aš pasirašiau šią sutartį ir balsuosiu už ją Parlamente – tačiau dar kartą mintis, kad iš anksto turėtume išsakyti atskiroms valstybėms narėms, kad jos turi ratifikuoti dokumentą, kad jos neturi šalies teisės laikytis savo procedūrų ir patiems spręsti, ar jį priimti, man atrodo absurdiška.

Turime pakeisti institucijas, mums reikia gerinti Europos mechanizmų veiklą, mums reikia supaprastinti teisės normas, nesu visiškai tikras, ar visa tai yra numatyta Lisabonos sutartyje. Kiekvienas iš mūsų turėjo šiek tiek skirtingą požiūrį į tai, kaip ji turėtų atrodyti, ir man, gerb. J. Bobošíková, tai – kompromisas, galbūt labai sudėtingas kompromisas, bet aš pritariu jos ratifikavimui.

Bent keletas žodžių turėtų būti pasakyta apie padėtį Artimuosiuose Rytuose ir Europos poziciją dėl šio konflikto. Ilgai Europos Sąjunga buvo matoma kaip „labai dosni mokėtoja, bet ne žaidėja“. Tai reiškia, kad ji daug prisidėjo prie investicijų, taip pat ir humanitarinių ir vystymuisi skirtų investicijų, tame regione, tačiau neatliko savo vaidmens „ketverte“ ir neparodė atsakomybės, reikalingos dalyvaujant ketverte. Manau, kad dabartinė padėtis, ateinant naujai Amerikos administracijai, leis Europos Sąjungai ne tik investuoti pinigus į tą regioną, bet taip pat imtis problemų sprendimo iniciatyvos bei aukštesnio lygio veiklos. Nenoriu teisti vienos ar kitos pusės, nes esmė ta, kad Izraelis turi teisę gyventi saugiai be raketų atakų, aš buvau Sderote, Aškelone ir kitose Izraelio vietovėse. Taip pat Palestino tauta turi teisę šiuo metu įkurti savo valstybę ir veikiančią administraciją, gyventi saugiai ir gerai. Šis 60 m. trunkantis konfliktas nieko neišsprendė. Aš neturiu jokių vilčių, kad jį išspręsimė dabar, mūsų trumpalaikis tikslas – pasiekti paliaubas ir nutraukti karo veiksmus. Norėčiau įvertinti ne tik Europos derybininkų vaidmenį ir Karelo Schwarzenbergo vadovaujamą misiją, pasitraukusią iš regiono, taip pat teigiamą arabų valstybių vaidmenį regione. Tai galima pasakyti apie Egipto vaidmenį arba, pvz., Turkijos arba kitų šalių vaidmenį. Manau, kad nustačius tam tikras sąlygas, tokias kaip ginklų kontrabandos iš Sinajaus į Gazą uždraudimas, visi kartu galėtume pasiekti tokią padėtį – pasaulinio saugumo struktūros viduje arba vien tik per Europos Sąjungą arba bent per dalį tos pasaulinės struktūros – kuriai esant, konfliktas galėtų būti baigtas, nors nesu tikras, kad tai atsitiktų netrukus.

Kalbant apie energetiką, energetinį saugumą, klimato kaitą ir Europos Sąjungos vaidmenį tame procese, kiekvienam turėtų būti akivaizdu, kad jeigu Europos Sąjungos lyderiavimas, sprendžiant klimato kaitos klausimą, kokia bebūtų mano nuomonė šiuo klausimu, nesulauks paramos iš tokių ekonomikų ir pagrindinių veikėjų kaip JAV, Rusijos, Brazilijos, Indijos ir Kinijos, Europos Sąjungos iniciatyva bus izoliuota, o jos balsas bus neveikiantis ir bevertis pasaulio mastu. Mūsų tikslas – įtikinti kitas pasaulio jėgas ir didžiausius emisijos gamintojus sekti mūsų pavyzdžiu, ir būtent čia matau mūsų vaidmenį pirmą šių metų pusmetį, nes, mano nuomone, klimato ir energetikos paketas jau pasirašytas ir patvirtintas antspaudu, paprasčiausiai beliks jį įgyvendinti, žinoma, kai jam pritaris Europos Parlamentas, o aš tikiuosi, kad taip ir bus. Visas energijos šaltinių įvairovės klausimas kartais atrodo pernelyg ideologizuotas, per daug politizuotas, mano nuomone, Europos Sąjunga turėtų suformuoti labai praktišką ir pragmatišką požiūrį į tai ir turėtų galvoti apie trumpalaikius, vidutinės trukmės ir ilgalaikius tikslus ir trumpalaikes, vidutinės trukmės ir ilgalaikes priemones tiems tikslams pasiekti. Negaliu įsivaizduoti, kad tokios šalys kaip Lenkija, kurios yra 90 proc. priklausomos nuo anglies gamybos, galėtų radikaliai, kokiais nors negailestingais būdais pakeisti tą priklausomybę per penkiolika ar dvidešimt metų. Žinoma, turime investuoti į naujas anglies technologijas, „švarias anglies technologijas“, ir į gamyklų efektyvumo gerinimą, nes negalime vienašališkai ir labai greitai pakeisti šios priklausomybės. Turime apie tai diskutuoti ir investuoti į naujoves, ir, žinoma, pamažu sureguliuoti energijos šaltinių įvairovę ta kryptimi, apie kurią kalbame, kitaip sakant, didesnės aplinkos apsaugos, mažesnės priklausomybės nuo iškastinio kuro ir, žinoma, saugaus ir palyginti pigaus energijos tiekimo kryptimi, kad Europa galėtų išlikti konkurencinga, galinti konkuruoti pasaulio mastu.

Visa Rusijos-Ukrainos krizė – tai ne tik pasitikėjimo krizė, bet ir krizė, į kurią įtraukti prekybiniai, ekonominiai, politiniai, geopolitiniai ir strateginiai interesai. Tai – daugiasluoksnė problema, ir tikrai nenoriu teisti, kas šiuo metu yra trumpalaikis kaltininkas, nes mums, Europos Sąjungai ir Europos šalims šiuo metu kaltos yra ir Rusija, ir Ukraina. Rusija netiekia dujų, o Ukraina blokuoja dujų tranzitą; dėl to privalome pasinaudoti savo įtaka regione ir siekti būdų, kaip greitai išspręsti šią problemą, ir, žvelgiant į vidutinės trukmės ir ilgalaikę perspektyvą, pajvairinti šaltinius ir tranzito kelius, užtikrinti elektros ir dujų sistemų sujungimą Europos Sąjungoje, kad galėtume pasiekti tai, ko dar nepasiekėme: solidarumo ir įgyvendinti krizės įveikimo planus, nes, nors nenoriu būti likimo pranašas, krizė dar nesibaigė, o padėtis Slovakijoje, Bulgarijoje ir Balkanuose labai sunki ir kritiška.

Remiantis tuo, ką pasakė atskirų Parlamento frakcijų atstovai dėl mano kalbos, manau tikrai nėra norima pasakyti, kad mūsų darbotvarkė paremta ilgalaikiais tikslais ir ilgalaikė Europos Sąjungos darbotvarkė, o Čekijos prisidėjimas prie to, Čekijos paliktas antspaudas jau pačiomis pirmomis naujųjų metų dienomis parodė Čekiją esant sumanią, nes mūsų minėto energetinio saugumo klausimo galime netikėtai ir ne itin greitai imti labai išsamiai ir detalai diskutuoti dėl Europos Sąjungos nepriklausomumo ar mažesnės priklausomybės nuo energijos importo ir šaltinių už Europos Sąjungos ribų ir laisvės užtikrinimo.

Čia buvo iškelti klausimai dėl antidiskriminacinės direktyvos, Barselonos tikslų ir dėl neįžymaus socialinių klausimų iškėlimo. Aš to neįsivaizduoju kitaip, nors, žinoma, bandėme sumažinti šiuos esminius tikslus iki

simbolinės reikšmės, nes tikrai nevengiame tinkamai įvertinti tiek antidiskriminacijos klausimą, tiek klausimą dėl moterų apsaugos. Užtikrinu jus, kad mes tikrai turime didžiulę patirtį vaikų, gyvenančių įvairiose institucijose, srityje, todėl mums svarbu, kad moterys ir šeimos turėtų pasirinkimą: kad galėtų pasirinkti, ar tam tikru metu jos pasišvės vaikų priežiūrai, o mes norime sukurti įvairių mechanizmų tam įgyvendinti, kad šeima nebūtų verčiama patirti socialinių nepriteklių; taip pat svarbu, kad būtų pakankamas vaikų institucijų pasirinkimas, ir patikėkite manimi, tokia šalis kaip Čekija turi didžiulę to patirtį iš totalitarinių laikų, kai šis principas buvo prievarta taikomas.

Manau, kad greičiausiai tai viskas, ką reikėtų pasakyti prisistatant. Ko čekams netrūksta, tai pasitikėjimo savimi, todėl norėčiau baigti pasakydamas, kad mūsų nė kiek nekankina nepilnavertiškumo jausmas, nes Čekija – mažiausia iš didelių šalių arba didžiausia iš mažųjų; mes esame dvylikta pagal dydį šalis Europos Sąjungoje. Norėčiau jums priminti, kad kai Švedija pirmininkavo 2001 m., straipsniai spaudoje buvo lygiai tokie pat, kokie buvo lapkričio ir gruodžio mėn. Europos spaudoje abejojant, ar euroskeptiški švedai, kurie nėra įsivedę euro ir to nenori, yra pajėgūs spręsti vienos valiutos problemą, ar jie pajėgūs vadovauti diskusijoms dėl Nicos sutarties ratifikavimo, ir iš tikrųjų, ar jie kaip nauja šalis iš viso buvo pajėgūs vadovauti Europos Sąjungai. Jeigu mes pakeistume Nicos sutartį į Lisabonos sutartį, o Švediją pakeistume į Čekiją, tie straipsniai atrodytų tokie pat. Dėl to neturime jokio nepilnavertiškumo komplekso.

PIRMININKAVO: KRATSA-TSAGAROPOULOU

Pirmininko pavaduotoja

Jan Zahradil (PPE-DE). – (CS) Gerb. einantis Tarybos Pirmininko pareigas, toliau tęsiu Čekijos tema, kuri jau čia buvo pradėta. Mes matome tai, ką jūs pastebėjote, pripažinote bei pabrėžėte savo kalboje, būtent kad sparčiai artėja Europos Parlamento rinkimai, o jūs tikriausiai girdėjote daug tiek čekų, tiek kitų EP narių, kuriuos labiau jaudina priešrinkiminės atmosferos pradžia negu pastangos įvertinti Jūsų pristatytą pirmininkavimo programą, pasisakymų.

Manau, kad pirmosiomis Čekijos pirmininkavimo dienomis Čekijos vyriausybei buvo pateiktas beprecedentis reikšmingumo testas, ir ji labai sėkmingai išlaikė šį testą. Labai džiaugiuosi, kad dalis mano bendradarbių narių tai pabrėžė. Taip pat tampa aišku, kad 3E, trys ekonomikos, energetikos ir išorinių santykių prioritetai buvo gana teisingai atpažinti kaip Čekijos prioritetai, nes įvykiai, kuriais prasidėjo metai, – konfliktas Gazoje ir krizė dėl dujų tiekimo Europai – galėtų būti siejami su bent dviem iš šių prioritetų. Faktas, kurio mums nepavyko atvirai pripažinti anksčiau, taip pat neabejotinai iškilo į paviršių, tai, kad energetinis saugumas – svarbiausias klausimas, kalbant apie Europos Sąjungos ateitį, ir yra svarbesnis už bet kurį kitą, įskaitant ir, išdrįsiu pasakyti, Lisabonos sutartį, nes sutartis mums nesuteiks nei šviesos, nei šilumos. Energetinio saugumo klausimas jau daugelį metų yra problemiškas ne tik Tarybai pirmininkaujančiai valstybei; todėl didelis iššūkis ir didelė garbė Čekijai, jei ji pajėgs judėti į priekį šiuo klausimu. Kartu tai rodo, kaip visos 3E yra susijusios, nes energetinis saugumas turi įtakos ekonomikai, kuri visada jaus pirminį apribojimų poveikį, taip pat ir išoriniams santykiams, nes negalime užtikrinti Europos energetinio saugumo ir tiekimo įvairumo be Rytų partnerystės, kaimynystės politikos ar tolesnės Europos Sąjungos plėtros, įskaitant, pvz., Turkiją.

Tikiu, kad Čekija imsis šios užduoties, kad ji išjudins šias diskusijas ir kad tai paliks neišdildomą žymę Čekijai pirmininkaujant ir vadovaujant ES. Todėl linkiu visiems mums didžiulės sėkmės.

Libor Rouček (PSE). – (CS) Ministre pirmininke M. Topoláneka, Pirmininke J. M. Barroso, ponios ir ponai, nežinau nė vieno šiame Parlamente, nė vieno nario, kuris nenorėtų, kad Tarybai pirmininkaujančiai Čekijai pasisektų. Europiečiai rytuose, vakaruose, šiaurėje ir pietuose, senojoje Europoje ir naujojoje Europoje linki Europos Sąjungai ir pirmininkaujančiai Čekijai sėkmės.

Nereikia net sakyti, kad šio Parlamento nariai, neatsižvelgiant į tai, ar jie atstovauja socialdemokratų, liaudininkų, liberalų ar žaliųjų stovyklai, taip pat tikisi to paties. Deja, kaip bebūtų, dar kartą pakartosiu, deja, yra tam tikrų baimių ir tam tikrų abejonių, kylančių Europos visuomenei ir net šiam Parlamentui dėl sėkmingo Čekijos pirmininkavimo. Tam yra kelios priežastys.

Pirmoji priežastis – valdančiosios koalicijos nestabilumas Čekijoje. Pvz., mano bendradarbiams nariams nesuprantama, kad pačioje pirmininkavimo pradžioje pasikeitė ministrai, o vyriausybė pertvarkyta. Kaip tokių sričių kaip transporto ir regioninio vystymosi nauji ministrai, neturintys patirties Europos reikaluose, gali sėkmingai susitvarkyti su Europos darbotvarka ir pirmininkauti Europos Sąjungos Tarybai? Taip pat mano bendradarbiai nariai negali suprasti, kodėl, pvz., krikščionys demokratai, kurie dabar yra valdžioje Čekijoje ir kurie kovoja dėl išlikimo, turėjo nuspręsti surengti savo rinkiminį suvažiavimą Tarybai pirmininkaujant Čekijai.

Kaip jau girdėjome, dėl vyriausybės ir Čekijos prezidento santykių taip pat kilo daugybė klausimų. Norėčiau aiškaus atsakymo į tai, ar pirmininkaujanti Čekija, arba Čekijos vyriausybė, sutinka su prezidento Václavo Klausso, kuris atmeta Lisabonos sutartį, neigia globalinio atšilimo faktą ir įtikinėja, kad dabartinę finansinę ir ekonominę krizę sukėlė per didelis reguliavimas ir socialinės ir aplinkos politikos buvimas, nuomone.

Taip pat yra rimtų priežasčių abejoti dėl jūsų pasirodymo ir kanclerei A. Merkel bei prezidentui N. Sarkozy duoto garbės žodžio, kad Čekijos vyriausybė, kaip Tarybai pirmininkaujanti šalis, ratifikuos Lisabonos sutartį iki praeitų metų pabaigos, laikymosi. Ministrė pirmininke, norėčiau, kad jūs aiškiai pasakytumėte, kada Čekijos Parlamentas ratifikuos sutartį. Taip pat norėčiau aiškaus pareiškimo, kodėl sutarties ratifikavimas buvo padarytas priklausantis nuo dvišalių susitarimų su Jungtinėmis Valstijomis radarų klausimu ratifikavimo ir nuo teisės normų, nustatančių dviejų Čekijos Parlamento rūmų santykius.

Kaip jau čia girdėjome, Lisabonos sutartis – būtinybė. Tarp kitko, mums jos reikia, kad galėtume įvykdyti Čekijos prioritetus. Mano manymu, tie prioritetai teisingi, tačiau kad būtų galima toliau juos vykdyti ateityje, pvz., kalbant apie energetinį saugumą ir didesnę Europos vaidmenį išoriniuose santykiuose, mums reikia glaudžiau bendradarbiauti, o tam mums reikia Lisabonos sutarties.

Baigdamas linkiu pirmininkaujantį Čekijai didžiausios laimės ir daug sėkmės. Tuo suinteresuota ir Čekija, ir Europos Sąjunga.

Silvana Koch-Mehrin (ALDE). – (DE) Gerb. pirmininke, einantis Tarybos Pirmininko pareigas, Europos Sąjunga turėjo šešis mėnesius dramos, dinamiškumo ir deklaracijų, vadovaujant prezidentui N. Sarkozy, o dabar jūs tai perėmėte, gerb. pirmininke, juokaudamas, kad galima prie to priprasti. Tikiuosi, jūsų pirmininkavimas Tarybai bus konstruktyvus ir produktyvus, ES susiduriant su didžiuliais iššūkiais. Jūs pats paminėjote karą tarp Izraelio ir „Hamas“ bei ekonominę krizę, bet, žinoma, yra ir vidaus problemų, tokių kaip Lisabonos sutartis.

Leiskite man aptarti vieną jūsų kalbos aspektą: energetinį saugumą. Jūs pabrėžėte jo ypatingą svarbą, ir aš sutinku su jumis, kad energija – esminė modernios visuomenės žaliava. Mūsų gyvenimo būdas, mūsų ekonomika, mūsų tolesnis vystymasis – nuo jos priklauso viskas. Mes negalime būti priklausomi nuo energijos tiekimo. Nepriklausomumas reikalauja, kad mes turėtume tinkamą skirtingų energijos šaltinių įvairovę.

Todėl tikiuosi, kad būdamas laisvo, atviro būdo, pajėgsite įtikinti savo europietiškuosius partnerius įsitraukti į naują diskusiją dėl atominės energijos ir ypač paskatinti Vokietijos vyriausybę baigti prieš atominę energiją nukreiptą politiką. Tai – saugumo reikalavimas mūsų žemynui.

Reikia pasiekti svarbų susitarimą, o jūs turite galimybę vesti Europą pirmyn. Norėčiau padėkoti ir tikėti artėjančiu sėkmingu bendradarbiavimu.

Konrad Szymański (UEN). - (PL) Gerb. pirmininke, einantis Pirmininko pareigas, yra tik vienas kriterijus, kuriuo galima įvertinti Čekijos pirmininkavimą, vykdomą jūsų vyriausybės, ir dramatiškus pastarųjų savaičių įvykius – tai Europos Sąjungos energetikos politika.

Šiandien artėjame prie dar vieno energetikos ginčo tarp Rusijos ir Europos etapo pabaigos, tačiau vis dar neturime jokio sisteminio garanto ar politinės struktūros, siekiant išvengti panašių problemų ateityje. Praėjus 2004 m., 2006 m. ir 2008 m. energetikos krizėms, pats laikas Europos Sąjungai toliau tęsti ne tik energijos tiekimo, bet ir atskirų energijos šaltinių, kurių mums primygtinai reikia, įvairinimą. Todėl tikiuosi, kad pirmininkaujanti Čekija imsis naujų veiksmų, užtikrindama finansinę paramą „Nabucco“ dujų naftotiekiui ir tvirtesnei energetikos politikai Centrinėje Azijoje. Todėl tikiuosi, kad šiaurinis dujų naftotiekis bus išbrauktas iš Europos Komisijos prioritetų sąrašo, jei nepavyks imtis tokių priemonių, tai reikš, kad kitą žiemą susidursime su tokiomis pačiomis problemomis kaip dabar.

Claude Turmes (Verts/ALE). – (FR) Gerb. pirmininke, Europos patikimumas yra pastatytas ant kortos, kalbant apie energetikos klausimą. Ačiū jums, gerb. J. M. Barosso, už labai atvirą šį rytą pasakytą kalbą.

Šios „Gazprom“ ir „Naftogaz“ bendrovės, šis spektaklis, kurį matėme dvi, tris, keturias, dabar jau penkias dienas, tai neįtikėtina! Nuo šiol mes turime pasakyti: „Ponai, gana yra gana!“ Kad tai padarytume, turime veikti drauge. Dėkoju už gerą koordinavimą! Ar gali kas nors iš čia esančių man paaiškinti, ką reiškia tie Slovakijos ir Bulgarijos ministrų pirmininkų vizitai į Maskvą? Tai jau parodo „Gazprom“, kad nesame vieningi. Paaiškinkite man šiuos du vizitus.

Kalbant toliau, manau, kad Komisija turi atlikti svarbų vaidmenį: mums reikia sukurti atsarginius dujų planus. Pirmas dalykas, kurį reikia padaryti, yra Dujų tiekimo saugumo direktyvos persvarstymas, kitaip Europos

Komisija neturės pakankamai politinės galios veikti. Reikia Europos koordinavimo. Antra, mums reikia atsarginio „Centrinės ir Rytų Europos dujų infrastruktūros“ plano, panaudojant visus įmanomus pinigus.

Trečia, mums reikia sujungti Europos ekonomikos atgaivinimo planą su labai svarbiu energetikos investicijų planu. Pagrindinis prioritetas – statybos Rytų Europoje. Gėdinga matyti, kad tokia maža dalis struktūrinių fondų investuojama į kažką naudingą! Užuoat stačius stadionus Europos čempionatams, tiksliau būtų investuoti pinigus mūsų piliečių labui – į statybas, šildymo tinklus ir atnaujinamus energijos šaltinius.

Mano paskutinė pastaba būtų, kad mes esame labiau priklausomi atominės energijos atžvilgiu negu dujų. Importuojame 99 proc. atominio kuro! Liaukitės sieję atominę energiją su nepriklausomybe! Gerb. S. Koch-Mehrin, tai, ką jūs paminėjote, tikrai skamba absurdiškai.

Jiří Maštálka (GUE/NGL). – (CS) Ministre pirmininke, ponios ir ponai, esu beveik tikras, kad nėra nė vieno šioje salėje, kuris pavydėtų Tarybai pirmininkaujant Čekijai aplinkybių, kuriomis ji perėmė pirmininkavimą Europos bendrijai. Ministre pirmininke, vienas iš pagrindinių jūsų paskelbtų pirmininkavimo devizų – „Europa be sienų“. Šis devizas gali būti įvairiai interpretuojamas, priklausomai nuo politinės ir asmeninės patirties. Aš asmeniškai manau, kad jis gali būti suprantamas tik kaip tolesnis finansinio ir rinkos mechanizmų silpnėjimas; tai matau labiau kaip iššūkį patobulinti tai, kuo Europa teisėtai didžiūotųsi, būtent Europos socialiniu modeliu. Nekalbu tiesiog apie galimybę pašalinti beprasmiškus apribojimus ar apie užimtumo perspektyvas. Matau galimybę kaip progą suteikti tikėtinas vienodo traktavimo garantijas mobiliai darbo jėgai. Tai, pvz., gali apimti neišspręsto klausimo dėl kertančiųjų sieną sveikatos priežiūros sureguliuavimo teigiamą plėtojimą Čekijai pirmininkaujant Tarybai.

Jeigu Europa siekia būti be sienų, iš pradžių būtų gerai nekurti naujų. Europa – ne tik Europos bendrija, Europa taip pat apima mūsų kaimynus, kurie ne tik geografiškai, bet ir istoriškai priklauso Europai. Norėčiau sužinoti jūsų nuomonę šiuo klausimu bei paklausti apie strategiją, kurią Tarybai pirmininkaujanti šalis taikys mūsų kaimynų prie Europos Sąjungos sienų atžvilgiu. Aš pirmiausia turiu omenyje Serbiją ir jautrų Kosovo klausimą, taip pat turiu omenyje Moldovą, kuri ėmėsi daug teigiamų priemonių, siekdama užmegzti glaudesnius ryšius su Europos bendrija. Mano nuomone, barjerų nekūrimas taip pat sąlygotų principinę, tačiau europietišką politiką Rusijos ir Kinijos atžvilgiu. Būtina siekti harmoningų santykių su šiomis šalimis, ypač kai tai siejasi su Europos interesais.

Europa be sienų taip pat reiškia didelio dėmesio skyrimą tam, kad nemažai mažumų turėtų įsikurti ES teritorijoje. Tai apima ir vieną mažumą, apie kurią mes vengiame kalbėti Parlamente, būtent apie kai kuriose Europos Sąjungos valstybėse gyvenančius asmenis, kurie nėra jų piliečiai. Šių klausimų sprendimas *inter alia* priklauso nuo naujos politikos atsiradimo, kitaip sakant, panaikinant dvigubų standartų politiką. Jūs sakėte, kad laisvė ir sprendimų priėmimas yra labai svarbūs. Suteikime savo šalies piliečiams galimybę referendumu nuspręsti dėl Lisabonos sutarties ir dėl JAV radarų įrengimo. Tai patvirtintų jūsų kalbos nuoširdumą.

Philippe de Villiers (IND/DEM). – (FR) Gerb. pirmininke, Nepriklausomybės/demokratijos frakcijos vardu norėčiau pagarbiai pasveikinti pirmininkaujantį Čekiją ir tai padaryti labai gerbdamas Čekijos žmones, patyrusius didelių sunkumų ir kurie gali geriau suprasti žodžio „laisvė“ reikšmę nei bet kuris iš mūsų. Taip pat norėčiau ją pasveikinti, išreikšdamas mūsų viltis. Gerb. M. Topolánka, gerb. V. Klausai, jūs simbolizujete dvi mūsų viltis: žmonių balso klausymąsi, o tai reiškia užtikrinimą, kad referendumas dėl Lisabonos sutarties vyks visoje Europoje, ir žmonių laisvės grąžinimą, siekiant juos išlaisvinti nuo Briuselio biurokratijos, kuri mus klampina. Šiais laikais vis daugiau mūsų, Europos tautų, tampame Briuselio disidentais.

Frank Vanhecke (NI). – (NL) Gerb. pirmininke, turėdamas tik vieną minutę pasisakyti, viskas, ką galiu padaryti, tai paprašyti Tarybai pirmininkaujančios Čekijos, kad padėtų mums užtikrinti, kad Europos Sąjungos institucijos laikytųsi demokratijos principo. Remiantis demokratijos principu, žmonės turi teisę spręsti. Taip jau atsitiko, kad šalyse, kuriose žmonėms buvo leista išsakyti savo nuomonę, – Prancūzijoje, Nyderlanduose ir Airijoje – Lisabonos sutartis, kitaip vadinama Europos Konstitucija, buvo išmesta į šiukšlių dėžę. Tikiuosi, kad naujoji pirmininkaujanti valstybė iš tikrųjų labiau palaikys piliečių ir laisvės, o ne arogantiškų Europos mandarinų pusę, kaip jau buvome įpratę Tarybai pirmininkaujant daugeliui šalių.

Taip pat svarbus Turkijos klausimas. Didžioji dalis europiečių yra nusistatę prieš neeuropietiškos šalies stojimą į mūsų Sąjungą. Vis dėlto taip pat ir šioje srityje eurokratai primeta savo valią, todėl mums reikia Tarybai pirmininkaujančios Čekijos pagalbos. Turint omenyje tai, kad Čekija ne taip seniai atsikratė diktatūros, jūsų pirmininkavimas galėtų įrodyti esantis demokratijos ir laisvės švyturys ateinančiais šešiais mėnesiais, t. y. jeigu išdrįsite pasipriešinti šio ES elito norams.

Timothy Kirkhope (PPE-DE). - Gerb. pirmininke, sveikinu ministrą pirmininką M. Topoláneką Europos Parlamente ir, remdamasis ankstesnėmis kalbomis, žinau, kad Europa ateinančius šešis mėnesius bus labai gerose rankose. Tai bus istorinis momentas Čekijai ir tiems, kuriems jūs parodėte savo įprastą politinį įgūdį.

Čekijos pirmininkavimo programa numato keletą svarbių prioritetų: E trejetas, susidedantis iš energetikos, ekonomikos gerinimo ir Europos vaidmens pasaulyje. Pirmosiomis pirmininkavimo dienomis jūs iš tikrųjų susidūrėte su dideliais iššūkiais. Jūs buvote Maskvoje ir Kijeve ir įtemptai dirbate, kad pavyktų atnaujinti gamtinių dujų tiekimą Europos šalims. Jūs iki šiol rodėte puikius diplomatinis sugebėjimus, dirbdamas su Rusija ir Ukraina, tačiau gyvybiškai svarbu, kad Rusijos vyriausybė suprastų, kad tautų šantažavimas nėra tinkamas būdas spręsti reikalus šiuolaikiniame pasaulyje. Iki šiol jūs rodėte kelią ES, ir aš sveikinu jus, taip pat jūsų darbą, sprendžiant dabartinę krizę Artimuosiuose Rytuose, siekiant tikėtino ugnies nutraukimo, kuris padėtų atnaujinti taikos derybas.

Ekonominė krizė lieka aktualus klausimas jūsų darbotvarkėje. Jūs pritariate, kad būtų imtasi protingų priemonių, siekiant užtikrinti, kad ekonomikos sulėtėjimas būtų sustabdytas. Jūs aiškiai pasakėte, kaip svarbu, kad Europa ir valstybės narės nenustatytų naujų ir sunkiai įgyvendinamų taisyklių Europos ir šalies lygiu. Jūs kalbėjote apie tų šalių, kurios turi vienodą požiūrį į laisvą ekonomiką, kad šiuo metu būtų pasipriešinta protekcionizmui, mobilizavimą. Turime užtikrinti, kad bet kokie reguliavimo pasikeitimai būtų proporcingi ir protingi.

Galų gale po savaitės Baltuosiuose Rūmuose įsikurs naujas JAV prezidentas. Žinau, kad mes galime jumis pasikliauti, ministre pirmininke, užmezgant gerus darbo santykius su išrinktuoju prezidentu B. Obama. Žinau, kad pritariate mano nuomonei, kad transatlantinio aljanso ateitis svarbi mūsų saugumui ir mūsų gerovei. Linkiu jums didžiulės sėkmės. Cituojant Vinstoną Čerčilį, kai jis sakė savo paskutinę nuostabią kalbą Bendruomenių rūmuose: „Niekada nekrūptelėk; niekada nepervark; niekada nenusimink.“ Sėkmės.

Kristian Vigenin (PSE). - Gerb. pirmininke, turime pripažinti, kad Čekijos pirmininkavimo pradžia buvo sudėtinga. Gilėjanti ekonominė krizė, žiauri Izraelio karinė operacija ir iki šiol didžiausia dujų tiekimo Europai krizė.

Jūsų veikla taps netgi dar sudėtingesnė, kylant politinei įtampai dėl Europos rinkimų kampanijos. Jūsų pirmininkavimas bus baigtas išrinkus 532 naujų EP narius. Pabrėžčiau šį skaičių, nes jis yra ne toks, koks numatytas Lisabonos sutartyje. Manau, kad sutarties ratifikavimo ir jos įsigaliojimo klausimas turėtų būti aktualesnis jūsų darbotvarkėje tiek šalių, tiek Europos lygiu.

Nors ir gali atrodyti, kad jums nesiseka pirmininkauti ES, esant tokiai padėčiai, tačiau kiekviena krizė yra galimybė. Išnaudokite šias galimybes. Padarykite ES aktyvesnę, labiau matomą ir labiau patikimą Artimuosiuose Rytuose. Pabandykite sukurti atsakingesnę ES politiką energetikos ir energijos šaltinių atžvilgiu. Labiau pasistenkite sugrąžinti Europos ekonomiką į vėžes, kartu išsaugodami žmonių darbo vietas. Gerb. M. Topoláneka, norėčiau matyti kitą sėkmingą naujos valstybės narės pirmininkavimą. Tai – jūsų ypatinga atsakomybė. Tai įrodytų, kad naujokai gali ne tik sekti kitais, bet ir pirmininkauti. Pagrindinė būtina sąlyga sėkmei pasiekti yra 27 valstybių narių subūrimas ir suvienijimas politikų ir veiksmų atžvilgiu. Tai nebus įmanoma, jeigu nebus vieningumo jūsų paties šalyje. Prieštaringi pranešimai iš įvairių Čekijos institucijų kenkia jūsų ateities planų sėkmei, todėl prašau jūsų padaryti viską, kad būtų baigti visi vidaus politikos žaidimai. Priešrinkiminė padėtis nėra lengva, tačiau jūs galite sekti Slovėnijos pavyzdžiu. Antra būtina sąlyga – esančių už jūsų šio Parlamento pagrindinių politinių partijų suvienijimas Šešiams mėnesiams jūs turite pamiršti savo politinę narystę ir vesti platų dialogą. To galite pasimokyti iš Prancūzijos pirmininkavimo.

Galų gale norėčiau atkreipti dėmesį į ekstremizmo, antisemitizmo ir ksenofobijos kilimą Europoje. Ši tendencija palietė ir Čekiją. Aš prašau jūsų įtraukti šią aktualią problemą į savo darbotvarkę, ypač turint omenyje artėjančius Europos rinkimus. Linkiu jums didžiulės sėkmės.

Adina-Ioana Vălean (ALDE). - Gerb. pirmininke, norėčiau padėkoti einančiam Tarybos Pirmininko pareigas už tai, kad atvyko čia šiandien pristatyti Čekijos pirmininkavimo programą. Vis dėlto atkreipsiu dėmesį į kai kurias problemas, kurias, tikiuosi, imsitės spręsti pirmininkaudami.

Pirmiausia jūsų pasirinktas devizas yra „Europa be sienų“. Sutinku dėl šio devizo prielaidos. Jis ypač turėtų dominti Europos piliečius, turinčius teisę laisvai judėti ir apsigyventi ES. Aš esu specialioji pranešėja dėl laisvo judėjimo direktyvos taikymo. Deja, atrodo, kad į jūsų moto kėsinasi šalių valdžios įstaigos. Komisija neseniai pateikė labai nuviliančią ataskaitą dėl šios direktyvos įgyvendinimo. Turėdama omenyje, kad valstybės narės netinkamai perkėlė šią direktyvą, tikiuosi, kad jūs laikysite šią problemą daug svarbesne negu numatyta jūsų programos laisvės ir saugumo dalyje.

Antra, šalia keleto bauginančių problemų, su kuriomis jūs susidursite pirmininkaudami – tokiomis kaip besitęsianti pasaulinė finansinė krizė ir energetinio saugumo klausimas – jums taip pat bus užkrauta didžiulė teisės aktų leidimo našta. Taigi tikiu, kad jūs imsitės visų reikalingų priemonių, skirtų tinkamai priimti daugybę svarbių ataskaitų iki Parlamento mandatų pabaigos. Ypač daug vilčių buvo suteikta Europos piliečiams dėl balso, SMS ir informacijos tarptinklinių ryšių kainų sumažinimo. Tikiuosi, jūs gerbsite savo įsipareigojimą pasiekti pirmojo pasiūlymo susitarimą su mano antrąja tarptinklinio ryšio ataskaita. Dėkoju ir linkiu jums didžiausios laimės pirmininkaujant Tarybai.

Mario Borghezio (UEN). – (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, nuoširdžiai sveikinu pirmininkaujančią Čekiją ir tikiuosi, kad jai pasiseks išgelbėti Europą nuo beverčio Briuselio pasiūlymo imtis veiksmų, siekiant kovoti su gėdinga prekyba nelegaliais migrantais, vykstančia Viduržemio jūros regione.

Per paskutinį Kipro, Graikijos, Italijos ir Maltos vidaus reikalų ministrų susitikimą ministras R. Maroni pagaliau išjudino Europą. Laikas Europai suvokti padėties Viduržemio jūros regione rimtumą: prekyba nelegaliais migrantais ir narkotikais kyla iš Afrikos ir Azijos. Tarybai pirmininkaujanti Čekija turi apsvarstyti, kokių skubių priemonių būtina imtis, įpareigoti vidaus reikalų ministrus sudaryti readmisijos susitarimus su ne ES šalimis, iš kurių kilę tie nelegalūs migrantai.

Mums reikia stiprinti *Frontex* atliekamą veiklą, kuri vis dėlto turėtų būti koordinuojama tam skirtais aktais ir šaltiniais, o Europa turi suvokti, kad tokia veikla bus efektyvi tik tada, jeigu kartu bus vykdoma politika dėl nelegalių migrantų readmisijos ir sukurti fondai, skirti šalims, turinčioms priimti nelegalius migrantus. Einantis Pirmininko pareigas, nuvykite į Lampedūzą ir pamatysite, kokia rimta ši problema. Mes tampame kovos su narkotikų prekyba Viduržemio jūros regione centru – tai negarbė, kurios turime atsikratyti. Nuvykite į Lampedūzą kaip politikas ir tada grįžkite į ją, gražiausią salą Viduržemio jūroje, kaip turistas!

(Plojimai)

Milan Horáček (Verts/ALE). - (DE) Gerb. pirmininke, gerb. J. M. Barroso, gerb. M. Topolaneka, sveikinu Tarybai pirmininkaujančią Čekiją! Kaip Čekijos pilietis, į Europos Parlamentą išrinktas kaip Žaliųjų frakcijos/Europos laisvasis aljanso Vokietijos narys, aš esu ypač patenkintas, kad Čekija pirmininkaus Tarybai artimiausius šešis mėnesius. Daugiau nei prieš 40 metų, po Čekoslovakijos okupacijos buvau politiniu tremtiniu Vokietijoje, ir aš vis dar žaviuosi, kad dabar galime laisvai skelbti demokratiją ir žmogaus teisių gerbimą Čekijoje ir Centrinėje Europoje.

Dabartinė politinė, ekonominė ir aplinkos raida pateiktų didžiulį iššūkį bet kuriai Tarybai pirmininkaujančiai valstybei – tačiau tikiu, kad ši valstybė tai įveiks. Norėčiau ne tik Čekijai, bet ir mums visiems palinkėti sėkmės pirmininkaujant Tarybai.

(Plojimai)

Adamos Adamou (GUE/NGL). - (EL) Gerb. Komisijos Pirmininke, gerb. einantis Tarybos Pirmininko pareigas, Jūsų pirmininkavimo prioritetai apima štai ką: kad Europos Sąjunga galėtų imtis tarptautinių veiksmų, jai reikia susieti savo saugumą, strategiškai bendradarbiaujant su NATO, ir plėsti savo pačios gynybos pajėgumus, kad galėtų papildyti NATO.

Piliečiai nori žinoti, kas kelią grėsmę Europos Sąjungai tokiu mastu, kad jai reikia susieti savo saugumą su NATO? Priešingai, akivaizdi grėsmė Europos Sąjungai yra Izraelio taikoma strategija, karo strategija, kurios Europos Sąjunga atvirai nepasmerkė ir kuriai netaikė sankcijų, kaip buvo pasielgta kitais atvejais.

Toliau Jūs sakote, kad norite ekonomikos be sienų ir kad reiktų vengti per didelio reguliavimo ir protekcionizmo lygio augimo. Ar tai – pamokos, kurias mes, būdami Europos Sąjunga, išmokome per ekonominę krizę? Jokios apsaugos silpnai ir rinkos spekuliacijai? Todėl beveik nestebina, kad piliečiai praranda kantrybę Europos Sąjungos politikos atžvilgiu. Eurobarometras, kurį mes visada ignoruojame, mums sako tą patį.

Taikos politikos reikalingumas, o ne palaikantis neutralumas yra tai, kas aktualu šiandien ir kas pabrėžiama masinėse demonstracijose. Reakcijos ir masiniai protestai – akivaizdus pavyzdys, kad reikia teisingumo ir politinės rinkos kontrolės bei produktų kainos, kuri leistų kiekvienai valstybei atlikti savo socialinį vaidmenį, kurį jų piliečiai joms paskiria be jokių kategoriškų Stabilumo pakto apribojimų.

Kathy Sinnott (IND/DEM). - Gerb. pirmininke, norėčiau pasveikinti einantį Pirmininko pareigas ir palinkėti jam gėrio pirmininkaujant, taip pat gėrio jo tautai. Būdamas Airijos nariu, norėčiau padėkoti Čekijos vyriausybei ir tautai. Kai mano tauta balsavo referendume dėl Lisabonos sutarties, Čekijos atstovybė vienintelė

pasakė, kad atsižvelgė į airių balsavimą. Turint omenyje tai, kad nebuvo atsižvelgta į prancūzų, olandų ir airių balsus ir kad žmonėms nebuvo leista balsuoti, šis požiūris labai sveikintinas.

Pagarba – vertinga ir reikalinga nuostata. Europoje susidūrėme su daug krizių. Jūs pristatėte ambicingą programą, skirtą su jomis kovoti. Tokia programa reikalauja pagarbos tarp valstybių narių. Ji taip pat reikalauja gerbti tų valstybių narių tautas, kurios tikisi sėkmės.

Esu sužavėtas Jūsų parodyta pagarba savo tautai, kai pripažinote, kad jie, kaip ir airiai, jei turėtų progą, turbūt taip pat atmestų Lisabonos sutartį. Tokia pagarba reiškia gera Jūsų pirmininkavimui ir Europai.

Hartmut Nassauer (PPE-DE). – (DE) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, gali būti, kad jūs nesitikėjote tokio draugiško, geranoriško priėmimo Europos Parlamente, gerb. M. Topoláneka, tačiau Čekijos pirmininkavimas Tarybai yra įvykis, nuspalvinantis istoriją. Savo politinėje karjeroje mačiau du žymius įvykius, pirmasis – Vokietijos susijungimas, o antrasis – Europos susijungimas po dviejų žiaurių Europos civilinių karų praeitame amžiuje. Tai, kad šiandien Čekija atstovauja pirmininkaujantį valstybei Europos Parlamente, yra neįtikėtinų istorinių pokyčių, kurių liudininiais buvome ir už kuriuos turime būti dėkingi, atspindys. Aš jums užtikrinu Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) ir Europos demokratų paramą be jokių išlygų ir skepticizmo.

Jūs tinkamai pradėjote, paminėdamas Čarlzą IV, kuris buvo ne tik vienas pirmųjų transeuropinio transporto tinklo kūrėjas, bet ir vieno iš seniausių ir labiausiai prestižinių universitetų Europoje įkūrėjas, taigi ir Europos universalumo, tikriausiai palikusio tokią pat didžiulę žymę mumyse, europiečiuose, kaip ir sutartys, kurias sudarėme, šalininkas.

Nepaisant atsitiktinių europskeptiškų pastabų, apie kurias esame informuoti Jūsų paties šalies, Jūs gaunate mūsų paramą. Mes, PPE-DE frakcija, esame ištikimi europiečiai – dėl to nėra jokių abejonių – tačiau būtent dėl to mes galime atpažinti netinkamus Europos veiksmus ir padėti paversti juos tinkamais. Lisabonos sutartis – tinkamas dokumentas, siekiant ištaisyti visus netinkamus Europos veiksmus. Dėl to norėčiau tikėtis, kad Jūs, kaip Tarybos Pirmininkas, prisidėsite prie šios sutarties įsigaliojimo, o Jūsų šalis kuo greičiau ratifikuos sutartį.

Enrique Barón Crespo (PSE). – (ES) Gerb. pirmininke, einantis Tarybos Pirmininko pareigas, Komisijos Pirmininke, ponios ir ponai, aš taip pat draugiškai sveikinu Tarybai pirmininkaujančią Čekiją kaip ir 1991 m., kai aš, būdamas Europos Parlamento Pirmininku, kreipiausi į Senatą pakviesti tada buvusią Čekoslovakiją prisijungti prie mūsų. Mano nuomone, ta didi čekų ir slovakų piliečių karta yra įsikūnijusi asmenyje, kuris labai gerbiamas Europoje ir pasaulyje. Žinoma, kalbu apie prezidentą Václavą Havelą.

Aš turiu dvi pastabas ir klausimus einančiam Pirmininko pareigas. Džiaugiuosi, kad kalbate apie taisyklių Europą, jūs nusprendėte prijungti Lisabonos sutarties ratifikavimą prie raketinės gynybos skydo ratifikavimo. Daugelis iš mūsų mano, kad tai nėra tinkamas pasirinkimas, tačiau jūs priėmėte sprendimą pajungti savo šalį į tai, kas turi būti svarstoma bendrai. Vis dėlto yra viena tiesa, kurios negalime ignoruoti, – ginčas dėl dujų yra politinis ginčas. Mano nuomone, jums labai sunku įgyvendinti politiką Rytų kryptimi, esant tokiai padėčiai. Taip pat aš negaliu suprasti, kodėl čekų tautai didžiuojantis savo suverenumu ir nepriklausomybe, jūs galite subordinuoti tai, dėl ko čekai turi nuspręsti, kaip tai padarė airiai.

Antra, einantis Tarybos Pirmininko pareigas, jūs nepamainėte euro klausimo. Vakar šiuose Rūmuose šventėme euro 10 metų jubiliejų ir jūsų giminingos respublikos Slovakijos prisijungimą prie euro. Ko jūs ketinate imtis, kad euras būtų apsaugotas Tarybai pirmininkaujant Čekijai?

Lena Ek (ALDE). - (SV) Gerb. pirmininke, gerb. M. Topoláneka, gerb. J. M. Barroso, visiškai teisinga, kad esame tarp dviejų krizių: klimato ir finansinės krizės. Dar galima paminėti ir energetikos krizę. Todėl labai svarbu nepasimesti. Mano klausimas ministrui pirmininkui M. Topolánekai būtų toks: ar Čekija užtikrins, kad skubios ekonominei krizei įveikti skirtos programos taip pat skirtos ir klimato krizei įveikti?

Pagaliau galime padėti savo piliečiams susikurti geresnę aplinką ir susirasti naujų darbų bei padėti savo smulkiosioms įmonėms. Istorija parodė, kad po kiekvienos finansinės krizės seka technologiniai pokyčiai. Investuodami į tokias naujas žalias technologijas: šiluminę centrinę, biokurą, jungtinę šilumą ir energiją, energijos produktyvumo skydines, saulės kolektorius, greitas energetines sistemas ir pan., turėtume naudoti iš perdirbimų, reikalingų klimato grėsmei įveikti ir ekonomikos pakilimui, kurio reikia Europai ir visam pasauliui, sukurti. Vienalaikis investavimas į klimato technologijas ir užimtumą taip pat stabilizuos padėtį saugumo politikoje, turint omenyje Rusiją.

Tie, kurie priešinosi energetikos paketui ir visapusiškai bendrai Europos energetikos politikai, dabar tikriausiai supras, kodėl tiek daug darbo įdedame, siekdami, kad šiais klausimais ES galėtų kalbėti *vienu* balsu. Bet kuriuos

atveju šalantys Europos piliečiai supranta, ką reikia daryti. Mes negalime sau leisti sulaukti tokios padėties, kokia buvo per Artimųjų Rytų krizę, kai trys ar keturios Europos delegacijos blaškėsi tarpusavyje.

Todėl sveikinu pirmininkaujančiąją Čekiją ir puikų bendradarbiavimą su kita pirmininkausiančiąja valstybe Švedija bei linkiu jums sėkmės.

Ģirts Valdis Kristovskis (UEN). – (LV) Bendradarbiai nariai, gerb. J. M. Barroso, gerb. M. Topoláneka, norėčiau padėkoti Čekijos vyriausybei už jos pasiryžimą tęsti komunistinio režimo nusikaltimų politinių, moralinių ir teisinių aspektų analizę, kurią pradėjo Tarybai pirmininkavusi Slovėnija.

Komunistinio režimo nusikaltimų padariniai – bjaurus randas Europos veide. Vis dėlto Europos politikai, kuriems daro įtaką realistinė politika, apsimeta to nepastebintys. Tai rodo, kad Europai vis dar trūksta pasitikėjimo savimi pripažinti Rusijos autoritarinę ideologiją. Deja, kol SSRS komunistinio režimo nusikaltimai pateisinami, o nacizmo veiksmai – pripažinti nusikaltimais žmogiškumui, turime pripažinti, kad Europa ir jos istorinė tiesa padalyta į Rytų ir Vakarų. Ukrainos dujų tiekimas nutrauktas, o Rusijos tankai įsiveržė į Gruziją. Europos bendrosios vertybės kol kas lieka svajonė. Aš kreipiuosi į pirmininkaujančiąją Čekiją laikytis to pasiryžimo, kuris numatytas Prahos deklaracijoje.

Jacek Saryusz-Wolski (PPE-DE). - Gerb. pirmininke, tai – pirmasis buvusio sovietų bloko šalies pirmininkavimas, ir mes laikome špygas už jus, ministre pirmininke, kad tai būtų aukščiausio lygio pirmininkavimas.

Jūs pradėjote savo pirmininkavimą, esant aukštai politinei temperatūrai ir lediniam energetikos krizės vėjui. Norėčiau jus pasveikinti, ministre pirmininke M. Topoláneka, už jūsų skubius veiksmus ir įsipareigojimus, ieškant sprendimo dėl dujų krizės ir už tarpininkavimą, kurio ėmėtės tarp Rusijos ir Ukrainos.

Dviem iš trijų pagrindinių Čekijos pirmininkavimo prioritetų – energetikai ir Rytų partnerystei – reikia dujų. Tai yra abiejų jūsų pirmininkavimo prioritetų kryžkelė. Jūs tuoj pat turite surasti skubų solidarumo sprendimą. Jūs turite siekti, kad dujos vėl būtų tiekiamos 18 valstybių narių, kurių piliečiai ir pramonės nuo to kenčia. Tada jūs turėsite rasti ilgalaikį, pastovų ir sisteminių sprendimą ilgesniam laikotarpiui. Mums jūsų reikia, kad sukurtumėte išsamią ir aiškią strategiją.

Taip pat pritariu jūsų prioritetui dėl Rytų partnerystės, kuri mums sudarytų atitinkamą sistemą, siekiant geresnio bendradarbiavimo su mūsų rytų partneriais, kurie yra taip arti mūsų sienų. Europos Parlamentas ją papildys, kurdamas tarpparlamentinę asamblėją, kurią mes vadiname EURONEST. Ši partnerystė padėtų išvengti kitos tokios kaip dabartinė krizės.

Esu įsitikinęs, kad Tarybai pirmininkaujanti Čekija, susidūrusi su tokiais iššūkiais ir krizių valdymu, pajėgs pateisinti mūsų viltis, o po šešių mėnesių turėsime mažiau kliūčių ir stipresnę bei saugesnę Europą, taip pat ir saldesnę, kaip sakoma jūsų devize:

(CS) Kuriame saldesnę Europą! Linkiu jums daug sėkmės.

Jo Leinen (PSE). – (DE) Gerb. pirmininke, einantis Tarybos Pirmininko pareigas, „Europa be sienų“ yra tinkamas šūkis, nes jis labai siejasi su Europos idėja sutaikyti žmones. Vis dėlto taip pat tikiuosi, kad bus įmanoma sugriauti žmonių, vis dar turinčių politinių ir ideologinių abejonių dėl Europos Sąjungos, ir jie neatsisakys tolesnės raidos, numatytos Lisabonos sutartyje. Taip pat daug reikia nuveikti šioje srityje ir jūsų šalyje.

Reformų sutartis būtina. Kaip jūs ketinate kurti energetikos politiką be tam skirto pagrindo, kuris numatytas Lisabonos sutartyje? To nebus galima padaryti. Tuo pačiu būdu gali būti žvelgiama į daugelį kitų politikos ričių. Visiškai nepriimtina susieti ratifikavimą su kitomis vidaus problemomis, nes tai – bendra sutartis, nesusijusi su vidaus politiniais ginčais tarp opozicijos ir vyriausybės ir atvirkščiai.

Europa – vertybių bendrija. Žmogaus teisės ir teisės normos yra dėmesio centre, jūsų šaliai to taip pat trūksta. Norėčiau pasinaudoti galimybe paminėti dr. Yektos Uzunoglu, kuris 14 metų kovojo už teisingumą ir dėl žalos atlyginimo, bylą. Kreipiuosi į jus, kad užtikrintumėte, jog ši nesėkminga byla, dėl kurios Václav Havel jau buvo paskelbęs bado streiką, bus išspręsta jums pirmininkaujant.

Baigiantis Prancūzijos pirmininkavimui, prezidentas N. Sarkozy pasakė, kad praėję šeši mėnesiai jį pakeitė. Tikiuosi, kad ši patirtis taip pat pakeis ir jus bei kitus žmones Čekijoje.

Andrew Duff (ALDE). - Gerb. pirmininke, norėčiau užduoti einančiam Pirmininko pareigas keturis klausimus.

Gerb. einantis Pirmininko pareigas, kodėl pasirašėte Lisabonos sutartį, jeigu, kaip pats sakėte, ji blogesnė už Nicos sutartį?

Antra, ar galėtumėte patvirtinti, kad Čekija nebus viliojama sekti Airijos pavyzdžiu ir siekti išardyti Lisabonos paketą?

Trečia, ar jūs nematote prieštaravimo tarp to, kad atėjote čia ir giriate Parlamento teisėtumą, ir tarp to, kad atsisakote pritarti sutarčiai, žymiai padidinančiai jo galias?

Ketvirta, ar tikrai Čekijos pirmininkavimas gali turėti autoritetą, kol Čekija neratifikavo sutarties?

Bogdan Pęk (UEN). - (PL) Gerb. pirmininke, einantis Pirmininko pareigas, paradoksalu, kad ši daugialypė krizė, paveikusi pasaulį, taip pat ir Europą, gali būti tokia svarbi pagalbininkė kaip tie, kurie buvo įpratę visiems nurodinėti, kaip valdyti savo verslą, prisiima didžiausią atsakomybę už šią krizę. Tai jie, kurie ją kontroliavo, mus ir įtraukė į ją.

Šiandien jūsų pranešime galime išvelgti permainų vėją, todėl linkime pirmininkaujantį Čekijai sėkmės. Norėčiau jums priminti vieną istorijos faktą, kuris jums turėtų būti naudingas. 1618 m. nemaloni Habsburgų misija, kurios elgesys buvo negirdėtai arogantiškas, buvo atsiųsta į Hradčany. Čekai teisėtai juos išvijavo, o toks poelgis pavadintas „defenestracija“. Tokios politinės defenestracijos tikiuosi ir dabar. Tikiuosi, kad išmesite visus nesąžiningus patarėjus per padorumo ir proto langą, ir kad jums pasiseks pagreitinti Europos reikalų įgyvendinimą. To tikisi Europos piliečiai, ir jums nepasiseks, jeigu klausysite tų apgavikų.

Stefano Zappalà (PPE-DE). – (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, kaip visada Europoje išgyvename svarbius istorinius įvykius, o šeši Čekijos pirmininkavimo mėnesiai bus vieni iš jų.

Yra daug didelių neišspręstų problemų, kurias ši Tarybai pirmininkaujanti valstybė turės išspręsti: Lisabonos sutarčiai, kurią reikia galiausiai priimti, kelias jau buvo nubrėžtas, tačiau reikia tolesnės varomosios jėgos, kuri užtikrintų, kad šis procesas neužsitęstų ilgiau nei metus.

Rimta pasaulinė ekonominė krizė toliau darys poveikį, ir nėra abejonių, kad jis bus žymus per šiuos metus. Reikia tikėtis, kad pirmininkaujantioji valstybė eis tuo keliu, kurio ėmėsi Tarybai pirmininkavusi Prancūzija, taip, kad kiti G8 susitikimai, pirmininkaujant Italijai, turės rezultatų, kurių reikia Europai.

Europa susidūrė su rimta problema dėl energijos tiekimo: tai svarbus klausimas ir, panašu, sudėtinga problema, kurią reikės išspręsti. Vis dėlto ruošiamasi rasti sprendimą; bet kuriuo atveju ateityje, turint omenyje daugelio valstybių, įskaitant ir mano, priklausomumą, reikėtų užsitikrinti tokias atsargas.

Daugiau nebegalima toleruoti padėties Gazos Ruože. Niekas neturėtų derėtis su teroristais, tačiau Izraelio žmonių puolimai turi būti sustabdyti visiems laikams, o mes nebeturėtume toleruoti nekaltų civilių mirčių absurdiško ir, deja, nuolatinio karo fronto linijoje.

Imigracijos klausimai turėtų būti sprendžiami Europos Sąjungos lygiu, todėl didelį dėmesį reikėtų skirti tam tikrų valstybių, įskaitant Italiją ir Maltą, kurios turi didelių su tuo susijusių problemų, padėčiai. Kipro klausimas turėtų būti skubiai sprendžiamas tam, kad visiems laikams būtų išsiaiškinti Graikijos ir Turkijos bei Europos ir Turkijos, kuri vis dar nuolatos laukia stojimo, santykiai.

Galų gale, gerb. M. Topoláneka, tikiuosi visada jus matyti čia šiuose Rūmuose; linkiu jums sėkmės darbe ir sveikinu, kad vis dar esate čia su mumis po jūsų pirmo atsakymo. Turint omenyje ankstesnius pirmininkavimus, mes prie to nebuvome pripratę. Ačiū, tai geras ženklas.

Bernard Poignant (PSE). – (FR) Gerb. pirmininke, gerb. einantis Tarybos Pirmininko pareigas, remdamasis Čekijos istorikais, radau priežastį, kodėl jūs neratifikavote Lisabonos sutarties: tiesą sakant, jie kalba apie magišką skaičių 8, koks yra, pvz., skaičiuje 2008. Kaip jie sako, šis skaičius deda skrybės ženklus jūsų istorijoje: 1918 m. buvo įkurta Čekoslovakija, o 1348 m. Praha. Jie pamini keturiasdešimt su viršum pavyzdžių, o ypač tris pastaruosius, kurie buvo skausmingi: 1938 m., kai Prancūzija ir Jungtinė Karalystė jus apleido; 1948 m., kai jūs buvote anuliuoti valstybės perversmo metu; ir 1968 m., kai įsiveržė sovietų tankai. Taigi aš suprantu dėl 2008 m. – jūs tai atidėjote, nes pamanėte, kad įtartina ratifikuoti sutartį tais metais, tuo labiau, kad kai kurie žmonės palygino ribotą L. Brežnevo suverenitetą su sutartimi. Nepaisant visų jo klaidų ir jo praeities, draugas J. M. Barroso, esantis čia, nėra L. Brežnevas!

(Juokas)

Mes esame projekto, kuris yra apibūdinamas kaip pasidalytas ir savanoriškas suverenitetas, dalis. Lisabonos sutartis – tik viena akimirka šioje istorijoje, ji – tik vienas etapas šioje istorijoje. Maldauju jūsų, ratifikuokite ją 2009 m., 2008 m. jau praėjo!

(Plojimai)

Margarita Starkevičiūtė (ALDE). - (LT) Čekija perima pirmininkavimą Europos Sąjungai tuo metu, kai diskutuojama, kaip pertvarkyti ekonomiką ir koks ateityje bus Europos Sąjungos modelis: labiau socialiai orientuotas ar liberalesnis. Kartais tai netgi pristatoma kaip ginčas tarp senosios ir naujosios Europos, tačiau, manau, kad čekai pajėgūs surasti konsensuą, nes, iš tiesų tarp šių dviejų sampratų nėra didelio skirtumo. Jų suartėjimą lemia globalizacija ir besiformuojanti daugiakultūrė ekonominė terpė. Sąvoką „rinkos ekonomika“ labai skirtingai supranta įvairūs žmonės; tai – yra elgsenos veiksnys. Buvusios postsovietinio bloko šalys puikiai supranta, kad rinkos institucijų ir įstatymų buvimas dar nereikia, kad rinka sėkmingai veiks. Reikia, kad jie atitiktų žmonių mentalitetą ir lūkesčius. Nors kartais politinio intereso požiūriu tuos skirtumus tarp ekonominių modelių siekiama pabrėžti, ilgalaikėje politinėje perspektyvoje vėlavimas pertvarkyti ekonominę politiką, atsivėlėjimą besikeičiančią daugiakalbę ir daugiakultūrę ekonominę aplinką, padeda į valdžią ateiti radikalioms populistinėms grupėms ir sąlygoja ilgalaikį politinį nestabilumą bei ekonominį atsilikimą.

Elmar Brok (PPE-DE). - (DE) Gerb. pirmininke, einantis Tarybos Pirmininko pareigas, ponios ir ponai, norėčiau pasveikinti Tarybai pirmininkaujančią Čekiją, priėmusią savo pareigas. Pirmą kartą Tarybai pirmininkauja buvusi Varšuvos pakto šalis, todėl tai, kaip teisingai pasakė ponas H. Nassauer, turi simbolinę reikšmę.

Derybų dėl dujų klausimai, einančio Pirmininko pareigas K. Schwarzenbergo veikla Artimuosiuose Rytuose ir daugelis kitų pavyzdžių rodo, kad Tarybai pirmininkaujanti Čekija tinkamai pasiruošusi darbui, kuris jos laukia. Manau, ypač svarbu tai, kad buvo parengta strateginė energetinio saugumo koncepcija, pavadinta puikia saugykla. Šis pavyzdys įrodo, kad yra daug sričių, kuriose vieno pačios valstybės daugiau nebepajėgia pasirūpinti savo piliečių interesais, tik bendras Europos požiūris gali tai padaryti.

Einantis Pirmininko pareigas, vis dėlto tik Lisabonos sutartis suteikia mums šią kompetenciją energetikos ir energetinio saugumo srityje. Mūsų dabartinė veikla – neįpareigojanti koordinatorių veikla. Kilus daugybei kitų iššūkių, mums reikia užimti poziciją, tačiau šito negalėsime padaryti neturėdami veikimo laisvės, kurią numato Lisabonos sutartis, – tai didesnio demokratizavimo galimybė, Europos Parlamento ir šalių parlamentų teisių sustiprinimas. Todėl manau, kad vokiečiai suklydo interpretuodami jus, kad Nicos sutartis gali būti geresnė už Lisabonos sutartį. Jūs vis dar galėtumėte ištaisyti vokiečių versiją. Dėl to turėtume siekti galimybės paaiškinti, kad galime pagerinti būdą, kuriuo įveikiame visus pasidalytus iššūkius visose pagrindinėse srityse, tik ratifikavus Lisabonos sutartį. Labai jums dėkoju.

Edite Estrela (PSE). - (PT) Gerb. einantis Pirmininko pareigas, jūs kalbėjote apie taisyklių Europą. Tiesą sakant, jūs daug kalbėjote apie taisykles. Šiuo metu viena iš demokratijos taisyklių – įsipareigojimų įvykdymas. Jūs įsipareigojote ratifikuoti Lisabonos sutartį iki 2008 m. pabaigos. Jūs to nepadarėte, ir tai neteisinga. Dėl to klausiu jūsų: „Kada Čekija ratifikuos Lisabonos sutartį?“

Jūs taip pat kalbėjote apie pasitikėjimą savimi. Tai man nuskambėjo kaip arogancija. Čekijos vyriausybė, įskaitant ir jos prezidentą, turi visišką teisę sakyti ir daryti, kas jai patinka, bet ji negali pamiršti, kad ji priklauso Europos Sąjungai ir šiuo metu kalba 500 mln. piliečių ir 27 valstybių narių vardu.

Todėl jūs negalite ignoruoti to fakto, kad 25 valstybės narės jau ratifikavo Lisabonos sutartį, o Airija jau suplanavo surengti antrąjį referendumą. Laimei, apklausų rezultatai rodo, kad dauguma yra už. Airiai suprato, kad esant šiai ypač sudėtingai tarptautinei atmosferai, jų priklausymas Europos Sąjungai ir euro zonai apsaugo juos nuo didesnių problemų.

Dabar tik lieka Čekijai pasakyti, kada ji ketina ratifikuoti Lisabonos sutartį. Kaip sakė mano frakcijos pirmininkas Martin Schulz, tuo metu, kai Europa susiduria su beprecedenčiais iššūkiais, jai būtina kalbėti vienu balsu. Šiuo metu tai bus įmanoma tik ratifikavus Lisabonos sutartį.

Marco Cappato (ALDE). - (IT) Gerb. pirmininke, gerb. M. Topoláneka, ponios ir ponai, jūs kalbėjote apie Rytų partnerystę, gerb. M. Topoláneka. Partnerystė – gana naujas Europos Sąjungos atradimas, kurių nebuvo toje Europoje, kokią norėjo matyti Ventotene Manifesto pradininkai; arba Europoje laikotarpiu po Antrojo pasaulinio karo. Toji Europa suteikė savo kaimynams, įskaitant Centrinę ir Rytų Europą, prisijungimo perspektyvą. Europa buvo taikos veiksnys ne todėl, kad ji siūlė partnerystės perspektyvą savo kaimynams, o todėl, kad ji siūlė narystės, tapimo ES dalimi perspektyvą.

Kalbant apie barjerus, vis dėlto anksčiau Tarybai pirmininkavusi Prancūzija labai aiškiai nurodė, kad nori nubrėžti Europos sienas, pirmiausia užtrenkdama prieš nosį duris Turkijai ir aiškiai nurodydama, kad Europos Sąjunga nori uždaryti savo sienas. To rezultatas yra Europos Sąjungą supanti aplinka, kuri teikė viltį tokioms šalims kaip jūs, o šiandien vietoj to vyksta karai ir susidaro įtempti santykiai Artimuosiuose Rytuose, Balkanuose, Kaukaze, Urale ir Magrebe.

Mūsų neagresyvios Radikalų partijos kreipimasis būtų toks, kad jūs dar kartą apsvarstytumėte Europos Jungtinių Valstijų, atvirų narystei, nariams, o ne painiems partnerystės santykiams, reikalingumą. Ta partnerystė atmeta svarbiausio dalyko įtraukimą: civilinių ir politinių piliečių teises Europoje ir Europos pasieniuose.

Gunnar Hökmark (PPE-DE). - Gerb. pirmininke, norėčiau pasveikinti einantį Pirmininko pareigas dėl sugebėjimo susidoroti su daugybe problemų, tai jis įrodė pirmininkaudamas.

Dauguma švedų vis dar mano, kad Praha yra Stokholmo rytuose dėl praėjusio amžiaus politinės geografijos palikimo. Tai netiesa, ir jums pirmininkaujant, gerb. einantis Pirmininko pareigas, Čekija bus sugrąžinta į savo tikrąją vietą žemėlapiuose, esančiuose mūsų mintyse, – į Europos širdį tiek istorijoje, tiek ateityje.

Taip pat tikiuosi, kad jūs tinkamai paruošite dirvą Švedijos pirmininkavimui, kiek tai susiję su klimato klausimais ir konkurencingumu, kai taip svarbu, kad jūs parodytumėte, kad atvirai įveiksime ekonomines problemas, be jokio protekcionizmo, remdamiesi atviros ekonomikos dinamika; o kiek tai susiję su energetikos klausimais, vaidinsite svarų vaidmenį, nes jūs neabejotinai labai gerai tą sugebate. Laikai, kuriais gyvename, pabrėžia reformų ir pokyčių poreikį.

Manau, kad teisinga pasakyti, kad solidarumas ir saugumas, kiek tai susiję su energetika, reiškia, kad mums reikia reformuoti ir stiprinti Europos vidaus energijos rinką. Be to, būsime paveikti įvairių grėsmių ir kėsinimūsi mus padalyti ir suardyti. Vienas iš tikslų turėtų būti siekis užtikrinti, kad niekas negalėtų kontroliuoti elektros ir dujų tiekimo ir gamybos bei paskirstymo; užtikrinti, kad mes turėtume vieną bendrą rinką. Jeigu būtų galima tą pasiekti jums pirmininkaujant, tai būtų strateginis žingsnis į priekį, su kuriuo, aš tikiuosi, galėsime jus pasveikinti per šešis mėnesius.

Maria Berger (PSE). – (DE) Gerb. pirmininke, einantis Tarybos Pirmininko pareigas, aš ir keletas čia esančių narių priklausėme Jungtinio parlamentinio komiteto EP narių frakcijai, kuri ypač skatino Čekijos narystės klausimą iki 2004 m. Dėl to, kad galime pasveikinti pirmą kartą pirmininkaujančiąją Čekiją, ši diena yra ypatinga taip pat ir EP nariams, kurie nėra čekai. Austrijos EP narių vardu norėčiau papildyti, kad Austrijoje ne visada buvo populiari agituoti už Čekijos įstojimą. Taigi mes tikrai esame tarp tų, kurie siūlo Tarybai pirmininkaujančiai Čekijai savo ypatingą paramą ir neketina didelės svarbos teikti pradedančiųjų sunkumams, tuo labiau, kad jau buvo paminėta vienašalė pradinė pozicija dėl Gazos konflikto ir Čekijos prezidento požiūris, kad socialiniai ir aplinkos standartai yra per aukšti. Kalbant apie Austrijos požiūrį, mums ypač skaudu dėl pritariančios reakcijos į Slovakijos planus vėl pradėti Bohunice, nes tai būtų aiškus galiojančių ES teisės normų pažeidimas.

Puikus filosofas ir rašytojas Jiří Gruša parašė „Čekijos ir Prahos Vartotojo žinyną“, kurį galiu rekomenduoti kaip linksmą ir labai juokingą skaitinį visiems savo bendradarbiams nariams. Iki šiol nėra rašytinio Europos vartotojo žinyno, tačiau jeigu toks būtų išleistas, visoms naujoms Tarybai pirmininkaujančioms šalims būtų patariama neatmesti Parlamento arba kaimyninių valstybių vyriausybių siūlomos paramos.

Othmar Karas (PPE-DE). – (DE) Gerb. pirmininke, einantis Pirmininko pareigas, jums tenka ypatinga atsakomybė. Tarybai pirmininkaujančiai Čekijai teko patirti duobėtą pradžią, jos sugebėjimų rodymas atrodė provokuojantis ir sukėlė pasipiktinimą, tačiau jos rimtos pastangos apšilti kojas ir prisiimti atsakomybę už visą Europos Sąjungą buvo pastebimos iki šiandien. Atrodo, kad tam gerai pasiruošta. Jos programoje numatyti tinkami prioritetai. Vis dėlto vėliau ji bus teisiama už ryžtingumą, asmeninį išsipareigojimą ir europietišką nusiteikimą, kuriais remiantis, jie bus įgyvendinti, bei už sėkmės kainą.

Komisijos Pirmininkas J. M. Barroso teigė, kad ES bus išbandoma per šiuos šešis mėnesius. Tarybai pirmininkaujanti Čekija ir Čekijos vyriausybė laikys Europos politikos testą. Šie testai gali būti išlaikyti tik tada, kai mes visi stengsimės. Dėl to prašau jūsų liautis priešpastatyti vidaus politiką Europos politikai ir apsunkinti savo pirmininkavimą Tarybai vidaus problemomis. Turėtumėte paaiškinti piliečiams, kad jūs jau žinote, jog kalbant apie dujų ginčą, Gazos klausimus, Slovakijos veiksmus Bohunice ir finansinę krizę, Lisabonos sutartis sustiprintų jūsų vaidmenį ir suteiktų jums teisę spręsti juos, geriau sutariant su kitomis Europos Sąjungos institucijomis.

Europos Sąjunga – vertybių ir bendros teisės sistemos bendrija. Žinoma, turime taisykles, ir tas, kuris jas sulaužo ir nesilaiko pažadų, parodo solidarumo trūkumą. Nepaisant visų mūsų skirtumų, mus vienija vertybių bendrija, bendra teisės sistema, politiniai tikslai

Todėl kreipiuosi į jus: nesislėpkite už Airijos, ženkite žingsnį pirmyn, ratifikuokite Lisabonos sutartį iki Europos dienos 2009 m., prieš baigiantis jūsų pirmininkavimui Tarybai. Mes jus vertinsime pagal jūsų darbus, o ne Čekijos prezidento pastabas.

Gary Titley (PSE). - Gerb. pirmininke, mane sudomino tai, kad Čekijai pirmininkaujant Tarybai einantis Pirmininko pareigas pasakė, kad opozicija stengiasi torpeduoti pirmininkavimą, nes atsižvelgiant į tai, kam aš atstovauju, manau, kad Čekijos prezidentui vienam pačiam labai gerai sekasi torpeduoti Čekijos pirmininkavimą.

Žinau, kad Tarybai pirmininkaujanti Čekija teigia, kad ji daro viską, siekdama išplėsti Europos Sąjungą ir priimti Kroatiją. Jeigu ji daro viską, ką gali, kodėl ji negali ratifikuoti Lisabonos sutarties? Galų gale, pirmininkaujančioji Čekija jai pritarė, todėl turėtų vykdyti savo įsipareigojimus.

Būkime atviri: tai nėra tinkama pirmininkavimo pradžia. Čekijos prezidentas apibūdina klimato kaitos paketą kaip kvailą prabangą. Čekijos finansų ministras apibūdina ekonomikos atgaivinimo planą kaip primenantį komunistų laikus. Mes turime vadinamąjį meno kūrinį, kuris ižeidė visus, ypač bulgarus, o po kelių valandų turėjo būti atsiimtas pirmasis pareiškimas dėl Gazos krizės.

Šiuo metu mums reikia vadovo, o iš to, ką iki šiol mačiau, supratau, kad kuo greičiau turėsime nuolatinį Tarybos Pirmininką, tuo bus geriau, nes tik vieninga Europos Sąjungos veikla užtikrins saugumą Europoje, atneš pasaulinę įtaką ir ekonomikos atsigavimą. Taigi leiskite mums turėti vadovą.

(Pirmininkė pertraukė kalbantįjį.)

Josef Zieleniec (PPE-DE). – (CS) Gerb. pirmininke, Tarybai pirmininkaujanti Čekija nusipelnė aktyvaus vaidmens, sprendžiant ginčą dėl dujų tiekimo Čekijai atnaujinimo, pripažinimo. Vis dėlto būtų didelė klaida nusigręžti, prieš susiduriant su ilgalaikiais šios problemos padariniais.

Problemos priežastis – Rusijos ambicijos išplėsti savo įtakos sferą į Ukrainą ir Centrinę Europą. Todėl ES turėtų siekti neišleisti Ukrainos iš Sąjungos akiračio. Tačiau tai nebus įmanoma, jeigu Ukraina toliau sudarinės neaiškius susitarimus ir laikysis „kaimyniškų kainų“, kurios neatspindi tikrosios rinkos padėties ir daro Ukrainą politiškai priklausomą nuo Rusijos.

Pirmininkaujančiosios Čekijos prioritetai apima energetinį saugumą ir Rytų partnerystės stiprinimą. Pagrindinis šios partnerystės aspektas turėtų būti kuo greitesnė pagalba Ukrainai, nustatant energijos rinkos kainas, dėl kurių būtų susiderėta ilgalaikiais susitarimais.

Tarybai pirmininkaujanti valstybė taip pat turėtų daryti veiksmingą spaudimą Kijevui, kad šis sugriautų neaiškias ekonomines struktūras, trukdančias reformuoti ir sukurti teisinę valstybę. Tik stiprus išorinis spaudimas Ukrainai ir aktyvus bendradarbiavimas gali padėti jai atsisakyti trumpalaikių ir dažnai asmeninių interesų vardan tikros nepriklausomybės nuo Rusijos ir teisinės valstybės be jokios visur esančios korupcijos. Kol nebus pasiektas išsivalymas Ukrainoje, negalime tikėtis, kad ES galės efektyviai reaguoti į Rusijos vis atkaklesnę politiką Centrinės ir Rytų Europos atžvilgiu.

Tinkamas metas užmegzti glaudų bendradarbiavimą tarp ES ir Ukrainos bus iš karto po to, kai bus sušvelninta dujų krizė. Greitai mes būsime ne tik tolesnių dienų be dujų, esant šaltam orui, turėsiančių didelių padarinių valstybių narių ekonomikai, bet pirmiausia pavojingų permainų geopolitiniuose santykiuose Centrinės ir Rytų Europos atžvilgiu liudininkais, nebent Tarybai pirmininkaujantieji Čekijai ES vardu pavyktų padaryti veiksmingą spaudimą Ukrainos vadovams.

Proinsias De Rossa (PSE). - Gerb. pirmininke, kaip ir kiekvienas šiame Parlamente, linkiu pirmininkaujančiajai Čekijai sėkmės. Vis dėlto mane pritrėnkė jūsų ši rytą pasakyta negarbinga pastaba, kad Lisabonos sutartis blogesnė už Nicos sutartį, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. Tai yra ne tik netiesa, tai kursto nesantaiką, ir taip piktnaudžiaujama pasitikėjimu. Dabar jūs turėtumėte rimtai apsvarstyti galimybę atsiimti savo pastabą, pasakytą ši rytą dėl Lisabonos sutarties.

Mums reikia vieningesnės, demokratiškesnės ir efektyvesnės Sąjungos, kurią numato Lisabonos sutartis, kad būtų galima drąsiai sutikti daugybę problemų, iš kurių bent viena gali nugramzdinti mūsų pasaulį į konfliktą: energetinis saugumas, klimato kaita, ekonominė ir finansinė krizė ir daugybė karų daugybėje regionų. Kaip

einančio Pirmininko pareigas, jūsų užduotis – tarpininkauti ir vadovauti Europai tiek viduje, tiek išoriškai, remiantis mūsų bendromis solidarumo, socialinės rinkos ekonomikos, daugiašališkumo bei moterų ir vyrų lygybės, apimančios tiek vyrų, tiek moterų teisę dalytis vaikų auklėjimo pareiga, vertybėmis.

Einantis Pirmininko pareigas, privalote šešioms mėnesiams pamiršti savo konservatyvias ir neoliberalias pažiūras, kitaip jūs nuolat konfliktuosite su šiuo Parlamentu šešis mėnesius. Šių metų rudenį Airijoje tikriausiai vyks referendumas dėl išaiškintos Lisabonos sutarties. Aš labai stengsiuosi užtikrinti teigiamus rezultatus Airijoje ir Europoje. Jūsų šiandien išsakytos pastabos pavertė šią užduotį sudėtingesnę. Jeigu referendumas nepavyktų, jums nepadėkos didžioji dauguma europiečių.

(Pirmininkė pertraukė kalbantįjį.)

Jerzy Buzek (PPE-DE). - (PL) Gerb. pirmininke, einantis Pirmininko pareigas, Komisijos Pirmininke, ypač norėčiau padėkoti einančiam Pirmininko pareigas už pirmininkavimo perėmimą ir pasveikinti jus, praėjus dviem pirmoms sudėtingoms, bet sėkmingoms pirmininkavimo savaitėms. Puikiai suprantu jūsų pasisakymą dėl šalies identiteto, identiteto, kurį mes, šalys, esančios tarp Rytų ir Vakarų Europos, sėkmingai sukūrėme.

Norėčiau atkreipti jūsų dėmesį į klausimą, kuris, mano manymu, bus svarbiausias per šiuos šešis mėnesius: trečiasis energetikos paketas. Šis paketas pirmiausia kalba apie bendrą energetikos rinką, bendrą Europos Sąjungos agentūrą dėl nacionalinių reguliuotojų, tarpvalstybinių tinklų ir jungtinių investicijų bendradarbiavimo bei apie integraciją, kitaip sakant, energetinį solidarumą ir saugias energijos atsargas.

Antra, trečiasis energetikos paketas taip pat reiškia liberalizavimą, tinkamą priėjimo prie tinklų reglamentavimą, tai yra, konkurenciją rinkoje, kuri reiškia mažesnes kainas, mažesnę žalą aplinkai ir pigesnę energiją vartotojams, vadinasi, ir ekonomikai, kuri padės įveikti krizę.

Ir trečia, trečiojo energetikos paketo tinkamos taisyklės šalių, nepriklausančių mūsų rinkoms, pasitelkimui, esant bendrai tiekimo ES šalims politikai gabenimo per trečiąsias šalis galimybei. ES rytų partnerystės ir rytų užmojo klausimais trečiasis paketas aiškiai kalba pats už save.

Trečiasis paketas gali turės naudos kiekvienam iš trijų pagrindinių jūsų pirmininkavimo prioritetų – energetikai, ekonomikai ir Europos užmoju rytų kryptimi. Aš kreipiuosi į jus, kad išlaikytumėte šį prioritetą ir visiškai...

(Pirmininkė pertraukė kalbantįjį)

Jan Andersson (PSE). - (SV) Gerb. pirmininke, aš taip pat norėčiau pasveikinti Tarybai pirmininkaujančią Čekiją. Per šį pirmininkavimą augimas bus lėtas, o nedarbas didės. Esame sudėtingoje ekonominėje padėtyje. Praėjusią savaitę *Financial Times* skaičiau apie prezidento V. Klauso sprendimus ir visiškai su jais nesutinku. Jis sako, kad turime sumažinti savo ambicijas aplinkos ir klimato politikos bei socialinės politikos atžvilgiu. Tai – visiškai netinkamas būdas veikti. Jeigu Europa nori būti pajėgi konkuruoti ateityje, turime investuoti į modernias aplinkos technologijas. Turime investuoti į šiuolaikinę infrastruktūrą, kad turėtume ilgalaikę tvirtą visuomenę, taip pat į efektyvią klimato politiką. Tai padidins augimo tempą ir užimtumą.

Panaši padėtis ir socialinėje politikoje. Turime investuoti į socialinę politiką, numatančią palankias darbo sąlygas, vienodą darbuotojų traktavimą, gerą darbo aplinką ir panašiai. Tai bus ne mažėjantis, o pastovesnis augimas ilgalaikėje perspektyvoje.

Galų gale norėčiau paminėti šeimos politiką. Šeimos politika, apie kurią perskaičiau jūsų programoje, yra pasenusi šeimos politika. Šiuolaikinę šeimos politiką sudaro vienoda vyrų ir moterų atsakomybė už vaikus ir darbą. Jūs numatote visiškai kitokį kelią savo programoje.

Rumiana Jeleva (PPE-DE). – (BG) Dėkoju jums, Gerb. pirmininke. Kaip EP narys iš Bulgarijos, džiaugiuosi, kad tarp pirmininkaujančios Čekijos svarbiausių prioritetų yra energetikos ir energetinio saugumo klausimai. Pastarosiomis paskutinėmis dienomis nemažai ES valstybių narių tapo ginčo tarp Ukrainos ir Rusijos įkaitėmis. Vien tik Bulgarijoje daugiau nei 1 60 tūkst. namų ūkių liko be šilumos. Deja, Bulgarijos vyriausybė negalėjo padėti savo piliečiams per šią krizę. Bulgarija – vienintelė šalis ES, neturinti alternatyvių šaltinių, tiekėjų ar dujų atsargų. Privalome pasimokyti iš šio atvejo.

Kolegos Parlamento nariai, manau, kad kalbu viso Parlamento vardu, kai sakau, kad negalime leisti Europos piliečiams mokėti už politinius žaidimus, kuriuose dalyvauja šalys, naudojančios savo energijos šaltinius kaip politinius įrankius.

Todėl tikiu, kad mums reikia tvirtų sprendimų energetikos sektoriuje. Mums reikia bendros Europos energetikos politikos. Vienas svarbiausių jos elementų turi būti energetikos infrastruktūros gerinimas. Kai

kalbame apie Europos energetinį solidarumą, turime omenyje jungtinius energetikos projektus Europos Sąjungoje, vengiant dabartinės dvišalių susitarimų praktikos.

Taip pat norėčiau tikėti, kad jau greitai bus įmanoma Europoje sukurti paneuropietiškus atominės energijos įrengimus kaip jungtinius valstybių narių projektus. Šioje srityje taip pat džiaugiuosi, kad Tarybai pirmininkaujanti Čekija plėtos bendradarbiavimo su pietų Kaukazo ir Balkanų šalimis formas, o su Ukraina – kitus svarbius prioritetus.

Tik suformuodami bendrą požiūrį, apimančią interesus ir galimybes, kylančias iš šių valstybių narių ir šalių iš minėtų regionų interesų, galime užsitikrinti tokių krizių kaip dujų krizė, kurią ką tik patyrėme, įveikimą ir išvengimą.

Mums reikia skubiai imtis veiksmų ir daryti viską, kas įmanoma, Europos Sąjungos labui. Konkretaus plano, siekiant sukurti bendrą Europos energetikos politiką, poreikis didesnis nei bet kada.

Linkiu Tarybai pirmininkaujančiai Čekijai daug sėkmės.

Katalin Lévai (PSE). – (HU) Gerb. pirmininke, ministre pirmininke, pirmininkaujanti Čekija pasirinko frazę „Europa be sienų“ kaip savo šūkį, kaip prioritetus pasirinkdama energetikos politikos ir ekonominį stabilumo klausimus. Be to, norėčiau pabrėžti Europos piliečio kaip kito prioriteto įtraukimo svarbą.

Paraginkčiau daugiau dėmesio skirti tiems klausimams, kurie daro tiesioginę įtaką kasdieniam piliečių gyvenimui. Reiktų labiau išryškinti šiuolaikinių Europos socialinių programų stiprinimą, Europos solidarumo lygių galimybių užtikrinimą, mažumų politikos įgyvendinimą. Pritariu raginantiems ratifikuoti Lisabonos sutartį.

Piliečiai turėtų būti labiau įtraukti į Europos politiką, nes manau, kad socialinių paketų ir efektyvaus bendravimo trūkumas sąlygos didėjančią pasitikėjimo Europos Sąjungos institucijomis praradimą. Manau, kad švietimo vaidmuo – ypač svarbus...

Zuzana Roithová (PPE-DE). – (CS) Gerb. einantis Tarybos Pirmininko pareigas, gerb. Parlamento nariai, Čekijos pirmininkavimo pradžia buvo pažymėta Gazos konflikto ir energetinės krizės ženklų. Praūžus svarstymų ir abejonių dėl Čekijos sugebėjimo pirmininkauti Sąjungai bangai Europa ir kitos pasaulio šalys dabar su nuostaba stebi, kaip atsakingai ir veiksmingai Čekija, kaip Tarybai pirmininkaujanti šalis, ėmėsi veiksmų tvarkytis su netikėtomis krizėmis. Vis dėlto aš klausiu savęs: ar tikrai šios krizės buvo tokios netikėtos ir džiaugiuosi dėl to, kad Čekijos vyriausybė ėmė jas spręsti pirma laiko – dar per Kalėdas, – nes pirmininkavusi Prancūzija šių krizių pačioje užuomazgoje nuslopinti nesugebėjo.

Norėčiau, kad jūs be baimės įsitrauktumėte į derybas su Kinija, kuri tyčia pažeidinėja pasaulio prekybos taisykles, skatina nesąžiningą konkurenciją ir kelia grėsmę Europos gyventojų sveikatai užversdama rinką suklustotais ir pavojingais produktais. Pvz., šiandien Europos šalių gyventojai susiduria su didžiuliais sunkumais ieškodami savo vaikams batų, nekenksmingų sveikatai. Deja, iki šiol Taryba ir Komisija į šį klausimą mažai kreipė dėmesio.

Džiaugiuosi, kad sieki „Europa pasaulyje“ laikote vienu savo prioritetų. Galiu Jus patikinti, kad Europa atvira prekybai su pasauliu, tačiau joks Tarybos Pirmininkas iki šiol nesugebėjo užtikrinti sąžiningo abipusiškumo principo laikymosi ir atverti Kinijos rinkos Europos gamintojams. Tikiuosi, kad Jums ir puikiai Jūsų komandai seksis geriau.

Gerb. einantis Tarybos Pirmininko pareigas, sveikinu Jus su tikrai aukštos kokybės ir tikroviškos programos Europai pristatymu ir su sėkmingu asmenybės augimu. Atsižvelgiant į tai, kad esate tos politinės partijos, kurios keletas dabartinių ministrų 2003 m. balsavo prieš mūsų prisijungimą prie Sąjungos, lyderis, Europos scenoje Jums sekasi nepaprastai puikiai. Tikiuosi, kad panašiai Jūsų partijos kolegų nuomonės sušvelnės ir dėl Lisabonos sutarties.

Žiniasklaidos pranešimai teigia, kad airiai, patirdami spaudimą dėl finansinės krizės, dabar geriau suvokia, kad Lisabonos sutartis – tinkama priemonė, parengta tam, kad galėtume lengviau susidoroti su kylančiais sunkumais. Tikiuosi, kad ir Jūs į šią sutartį imsite žiūrėti palankiau, net jei tai reikštų, kad iš savo mobiliojo telefono teks išsitrinti prezidento V. Klausso numerį. Nepaisant mūsų požiūrių pliuralizmo, noriu palinkėti mums visiems sėkmingo Čekijos pirmininkavimo.

Katerina Batzeli (PSE). – (EL) Gerb. pirmininke, gerb. ministre pirmininke, be užsienio politikos klausimų, veiksmų, kurių reikia imtis kovoje su ekonomine krize ir Lisabonos sutarties ratifikacijos, vienas pagrindinių

Europos Sąjungos prioritetų turi būti jaunimas. Apie šį prioritetą skaičiau Jūsų programoje. Manau, kad Jūsų programa turėtų būti labiau integruota ir iniciatyvesnė jaunų žmonių atžvilgiu.

Jaunimui įtikinti pareiškimų ir pažadų jau nebeužtenka. Susidūrę akis į akį su valstybe jie nesijaučia saugūs, nes ši silpsta ir nesugeba susidoroti su ekonomine krize. Mokymo sistemos, siunčiančios juos į bedarbystės ir socialinės paniekos rinką, jiems nėra priimtinos. Jiems nepriimtinas euroskepticizmas, Europos baimė. Jiems kyla problemų dėl Lisabonos sutarties ratifikavimo. Jie konfliktuoja dėl kasdienių dalykų. Tai – naujoji karta, galinti suprasti, ką reiškia...

(Pirmininkė nutraukė kalbančiąją.)

John Bowis (PPE-DE). - Gerb. pirmininke, norėčiau einančiam Tarybos Pirmininko pareigas pasakyti, kad jo šalis man asocijuojasi su dviem asmenybėmis: Francu Kafka ir Janu Palachu. Abu šie žmonės simbolizuoja kovą už laisvę ir demokratiją. Abu įkūnijo nusivylimą, skausmą ir aukas, kurie kartais gali būti susiję su tokia kova.

Todėl, gerb. einantis Tarybos Pirmininko pareigas, manau, kad būsite ypač įžvalgus kovų Gazos Ruože atveju ir suprasite Gazos bei Izraelio žmonių skausmą bei nusivylimą. Tikiuosi, kad taip ir bus, todėl imkitės visų įmanomų priemonių ir nutraukite ten vykstančias skerdynes.

Jūs taip pat sugebėsite užmegzti ryšius su Amerikos prezidentu dėl svarstomų klimato kaitos klausimų ir užtikrinti, kad Kopenhagoje jo nuomonė būtų išklauyta ir gerbiama.

Namuose turėsite progą pasižymėti teikdamas likusius šio Parlamento teisės aktų projektus; aš pabrėžiu naujas galimybes piliečiams, atsiveriančias iš kelias valstybes apimančio sveikatos priežiūros paslaugų teikimo. Žinau, kad šis klausimas įtrauktas į Jūsų darbotvarkę.

Minėjote laisvą žinių judėjimą. Nėra kitos srities, kurioje tai būtų svarbiau nei medicinos moksle, įskaitant ir psichikos sveikatą. Turėjau garbės Čekijoje paremti kai kuriuos psichikos sveikatos sistemos reformos darbus. Žinau, kad šias reformas norėsite tęsti ne tik savo šalyje, bet ir Europoje. Norėčiau, kad mintimis grįžtumėte į birželio mėn., kai paskelbėme Europos Sąjungai skirtą psichikos sveikatos susitarimą. Jūsų sąrašė dabar to nėra, tačiau tikiuosi, mus patikinsite, jog savo darbotvarkėje turite numatę, kaip prisidėti prie šio klausimo įgyvendinimo, nes – mūsų užduotis – ir Jūsų užduotis – padėti tiems mūsų Bendrijos žmonėms, kurie yra pažeidžiami ir kuriems mūsų paramos reikia. Žinau, kad šioje srityje padarysite viską, ką galite ir linkiu sėkmės įgyvendinant savo siekius.

(Plojimai)

Józef Pinior (PSE). - (PL) Norėčiau pradėti primindamas apie prieš 21 metus „Solidarumo“ suorganizuotą pagrindinį Lenkijos ir Čekijos opozicijos susitikimą Karkonošų kalnų vietovėje netoli Lenkijos – Čekijos pasienio.

Čekija – pirmoji Centrinės ir Rytų Europos šalis, kuri ėmėsi pirmininkauti ES. Tai – pareiga, gerb. einantis Tarybos Pirmininko pareigas. Europos Sąjungai pirmininkaujantys čekai yra Centrinės ir Rytų Europos kovos tradicijų siekiant panaikinti geležinę uždangą ir įtvirtinti demokratinę Europos žemyno visuomenių bendruomenę įpėdiniai. Pabrėžiu šią ypatingą intelektualinę ir politinę Čekijos pirmininkavimo svarbą.

Tarp daugelio prioritetų svarbiausias – baigti Lisabonos sutarties ratifikaciją ir sustiprinti bendrąją Europos užsienio politiką. Kitas nepaprastai svarbus dar neįgyvendintas uždavinys – parengti transatlantinę strategiją transatlantiniams ryšiams po naujojo Amerikos prezidento išrinkimo užmegzti. Galiausiai norėčiau palinkėti prezidentui Vaclavui Havelui greitai pasveikti po neseniai jam atliktos operacijos.

Mihael Brejc (PPE-DE). - (SL) Tarybai pirmininkaujanti Čekija pareiškė esanti pasirengusi įsikišti, kad derybos dėl Kroatijos prisijungimo prie Europos Sąjungos išeitų iš aklavietės. Gerb. pirmininke, leiskite Jums priminti, kad šiuo atžvilgiu kiekviena šalis kandidatė privalo pateikti įtikinančius dokumentus. Jeigu dokumentai nėra patikimi, į tokią faktą reikėtų atkreipti atitinkamos šalies dėmesį.

Kalbant apie konkretų Kroatijos atvejį, tai Kroatija savo žemėlapyje nubrėžė sieną, kurios ribos ginčytinos. Užuoat paminėję, kad „tokia ir tokia sienos dalis – ginčytinas klausimas“, jie nubrėžė ribas taip, kaip jiems atrodo. Savaime suprantama, kad toks dokumentas negali būti laikomas patikimu, nes jame atsispindi tarp dviejų valstybių kilęs ginčas, kuris turės būti išspręstas kur nors kitur. Tai – dvišalis ginčas, kilęs tarp dviejų gerų, puikiai sutariančių kaimynių valstybių, tačiau tai vis tik yra ginčas, kuris privalės būti išspręstas kažkur kitur. Todėl norėčiau atkreipti dėmesį į tai, kad Slovėnija nėra tiesiog kaprizinga nuolat užsimindama, jog

Kroatijos dokumentai nėra patikimi. Iš tikro Slovėnija išsakė mintį, kad valstybės narės yra įpareigos atkreipti šalies kandidatės dėmesį į tai, jog privalu pateikti dokumentus, atitinkančius Europos Sąjungos standartus.

Koks galimas sprendimas? Jau buvo pateikta daugybė pasiūlymų, ir aš tikiu, kad Tarybai pirmininkaujanti Čekija pabandys panašiai surasti tinkamą pasiūlymą. Sprendimas galėtų būti toks: pasiūlyti Kroatijos vyriausybei arba parlamentui priimti nutarimą, kuris aiškiai konstatuotų, jog šios sienos yra orientacinio, laikino ar kokio kitokio pobūdžio specialiai pabrėžiant, kad ribos laikinos ir kad jos iki šiol nėra tiksliai nustatytos. Mano manymu, taip žengtume mažą žingsnį į priekį ir suteiktume Kroatijai galimybę kiek įmanoma greičiau prisijungti prie Europos Sąjungos. Tuo suinteresuota būtų ir Slovėnija.

Pabaigoje leiskite palinkėti Jums visokeriopos sėkmės vadovaujant Europos Sąjungos Tarybai.

Richard Falbr (PSE). – (CS) Einantis Tarybos Pirmininko pareigas buvo aršiai kritikuojamas; aš tyčia liksiu neprišijungęs prie kritikos šalininkų būrio. Čekų pasakose dažnai sutinkame išmintingo karaliaus užimtą pilį; karaliaus, kuris nieko neerzina, nieko neįžeidinėja ir neapsimetinėja visų reikalų ekspertu. Čia – ne Prahos pilies atvejis. Na, nieko nėra tobulo. Vis dar tikiu, kad einantis Tarybos Pirmininko pareigas sėkmingai susidoros su šia kliūtimi ir ištesės visus šiandien mums duotus pažadus. Pažįstu jį jau beveik 20 metų ir džiaugiuosi matydamas, kaip narystė Europos Sąjungoje paskatino politinį jo augimą. Laikau už jį špygas kišenėje, nes ispanai sako „*Con mi patria con razón o sin ella*“, anglai sako „Gera ar bloga – vis tiek Tėvynė“, o aš sakau: „Turtinga ar vargana – vis tiek mano šalis“.

Zita Pleštinská (PPE-DE). – (SK) Norėčiau pradėti pasidžiaugdama, kad nuo pat pirmininkavimo pradžios mūsų kaimynė Čekija išsklaidė visas abejones dėl jos, kaip naujosios valstybės narės, sugebėjimo vadovauti Europos Sąjungai ir tvarkyti jos reikalus.

Čekijos pirmininkavimas įrodė, kad šalis sugeba reaguoti ir imtis veiksmų tokiose kritiškose situacijose kaip karas Gazos Ruože ir dujų tiekimo iš Rusijos į ES nutraukimas. Būdama Slovakijos atstove – šalies, kuri 97 proc. dujų gauna iš Rusijos ir kuri kartu su Bulgarija atsidūrė kritinėje situacijoje – norėčiau padėkoti už asmeninį ministro pirmininko Mireko Topoláneko įsitraukimą į derybas su Rusijos ir Ukrainos atstovais. Gerb. ministre pirmininke, Slovakija vis dar neturi dujų ir todėl jai reikia aktyvios Jūsų pagalbos. Europai reikia bendros energijos politikos, reikia pagerinti derybų pozicijas energijos srityje.

Prancūzijos pirmininkavimas prasidėjo nuo Rusijos – Gruzijos konflikto, o dabar Tarybai pirmininkaujanti Čekija turi suvaldyti prekybinį ir politinį Rusijos ir Ukrainos ginčą. Tvirtai tikiu, kad atėjo laikas pasimokyti iš šių įvykių. Labai svarbu nustatyti sritis, kuriose ES priklauso nuo Rusijos, ir sritis, kuriose Rusija priklausoma nuo ES. Santykiai su Rusija yra be galo svarbūs, tačiau visiškai nepriimtina, kad Rusija gali naudotis dujomis kaip politiniu ginklu. Labai svarbu tučiuojau imtis energijos šaltinių įvairinimo ir „Nabucco“ vamzdyno tiesimo klausimų nagrinėjimo. Gerb. ministre pirmininke, Slovakija atsidūrė nepaprastoje padėtyje ir ji mato Jus kaip sąjungininką priimant strateginius sprendimus dėl Jaslovské Bohunice jėgainės likimo. Norėčiau paprašyti ir Jūsų, gerb. J. M. Barrosai, kaip Europos Komisijos pirmininko, pagalbos.

Manau, kad įgyvendinant laisvo asmenų judėjimo projektus vis dar daroma daug klaidų, todėl su džiaugsmu pritariu Tarybos pirmininkaujančios Čekijos šūkiui „Europa – be sienų“.

Linkiu Tarybai pirmininkaujančiai Čekijai sėkmės įgyvendinant „3E“ programą ir vedant ES Lisabonos sutartyje užsibrėžtų tikslų link.

Miloš Koterec (PSE). – (SK) Gerb. ministre pirmininke, mes esame buvę vienos šalies piliečiai, ir man labai džiugu pasveikinti Jus atvykusį į Europos Parlamentą bei palinkėti sėkmės įgyvendinant tikslus, kuriuos mums čia pristatėte.

Tikra tiesa, kad Jūsų išsakyti „3E“ prioritetai reziumuoja šių dienų problemas, su kuriomis susiduria Europos Sąjunga, tačiau tikiuosi, kad ekonomikos sektoriuje nepamiršite ir socialinių klausimų, labai svarbių daugumai ES piliečių. Kai išvydau Jus Slovakijoje euro įvedimo iškilmių metu, labai nudžiugau pastebėjęs, kad naujasis einantis Tarybos Pirmininko pareigas asmuo yra artimesnės Sąjungos šalių integracijos šalininkas. Vis dėlto, kaip dauguma šio Parlamento narių, būčiau dar labiau patenkintas, jei prisidėtumėte prie Lisabonos sutarties ratifikacijos Čekijoje. Jei Jūsų šalis neratifikuos sutarties, bus daug sunkiau pasiekti tikslų, kuriuos pats užsibrėžėte, įgyvendinimą. Jei norime, kad ES tarptautinėje arenoje taptų, kaip pats sakėte, ne tik mokėtoja, bet ir stipria veikėja, tuomet turime žengti šį žingsnį.

Gerb. ministre pirmininke, kaip jau buvo daugybę kartų minėta, Europos Parlamento rinkimai bus reikšminga Jūsų pirmininkavimo akimirka. Dalyvavimas rinkimuose turės įtakos ateinančių penkerių metų ES politikai,

o materialinė Tarybos parama čia gali suvaidinti didžiulį vaidmenį. Kadangi Slovakija pašalinta iš pasaulio ledo ritulio čempionato, o Čekija išėjo į kitą turą...

(Pirmininkė nutraukė kalbantįjį.)

Tunne Kelam (PPE-DE). - Gerb. pirmininke, norėčiau pareikšti didžiulę Estijos paramą Čekijos pirmininkavimui. Išlauges konkurencingumas, kartu su keturių pagrindinių laisvių įgyvendinimu, yra geriausia priemonė kovai su ekonomine krize. Gerb. einantis Tarybos Pirmininko pareigas, pritariu Jūsų minčiai visu tempu plėtoti Rytų partnerystės projektą. Dabar suprantame, kaip svarbu įpareigoti tokias šalis kaip Ukraina ir Gruzija laikytis teisės viršenybės ir demokratinės atskaitomybės principų.

Praėjusių metų rugsėjo mėn. Europos Parlamentas rugpjūčio 23 dieną pasiūlė pavadinti Komunizmo ir nacizmo aukų atminimo diena. Tikimės, kad imsitės iniciatyvos įtikinti visas 27 šalių vyriausybes oficialiai paminėti šią dieną pradėdant šių metų rugpjūčio mėn. Taip pat viliamės, kad vesite mus Europos moraliniu ir politiniu nusikaltimų, įvykdytų per totalitarinį komunizmo režimą, įvertinimo keliu.

(Pirmininkė nutraukė kalbantįjį.)

Silvia-Adriana Țicău (PSE). – (RO) „Ekonomika, energetika ir Europos Sąjunga pasaulyje“ – toks ES pirmininkaujančios Čekijos šūkis. Europos piliečiai tikisi, kad Europos institucijos apsaugos juos nuo krizių ir pagerins jų gyvenimo kokybę. Europos Sąjungos ekonomikos atkūrimo planas, didėjantis energijos vartojimo efektyvumas ir energijos tiekimo patikimumas šiuo metu yra Europos piliečių prioritetai.

Nepaisant artėjančių Europos Parlamento rinkimų arba kaip tik dėl jų aš raginu ES pirmininkaujančią Čekiją parodyti savo išvalgumą, politinį entuziazmą ir – svarbiausia – savo išpareigojimus Europos piliečiams. Kartu mes per pirmąjį svarstymą galime pasiekti susitarimą dėl direktyvos dėl pastatų energijos vartojimo efektyvumo priėmimo. Galiu patikinti, kad ir Europos Parlamentas, ir Europos Komisija pasirengę Jus paremti, kad direktyva dėl pastatų energijos vartojimo efektyvumo taptų vienu Čekijos pirmininkavimo pasiekimų įrodymų.

Marios Matsakis (ALDE). - Gerb. pirmininke, išgyvenusi skausmingą patirtį apie rusų komunistinį režimą, dabar Čekija puolė į kitą kraštutinumą ir tvirtai bei ryžtingai metėsi į JAV pusę. Tai, gerb. einantis Tarybos Pirmininko pareigas, aiškiai parodo ne tik Jūsų užimama pozicija dėl situacijos Gazoje ir Lisabonos sutarties, bet ir Jūsų vyriausybės sprendimas Čekijos teritorijoje dislokuoti amerikiečių raketas. Jūsų pasiryžimas ištikimai tarnauti Vašingtono administracijai Europos taikos pastatymo į pavojų sąskaita įtartinas ir nepriimtinas.

Šiandien Jūsų šalis yra ES, o ne JAV dalis, tad turite užtikrinti, kad Jūsų vyriausybė ir elgsis atitinkamai. Amerikos įtakojamoms ir kontroliuojamoms šalims mūsų Sąjungoje vietos nėra. Taigi turite apsispręsti: ES ar JAV? Negalite rinktis abiejų!

Mirosław Mariusz Piotrowski (UEN). - (PL) Gerb. pirmininke, gerb. einantis Tarybos Pirmininko pareigas, Čekijos pirmininkavimas – pirmoji per daugybę metų pasitaikiusi proga išmesti iš darbotvarkės ilgai svarstytą ir pabodusį Europos Konstitucijos, dar žinomos Lisabonos sutarties vardu, klausimą. Šis tikroviškas požiūris įkvepia optimizmo ir rodo deramą pagarbą demokratijai ir vienbalsiškumo principui.

Tarybai pirmininkaujanti Čekija nusprendė susitelkti ties svarbiausiais aktualiais klausimais, įskaitant konfliktą Gazos Ruože ir energetikos saugumą. Iš pradžių niekas neplanavo kištis į tarp Rusijos ir Ukrainos kilusį konfliktą dėl dujų, tačiau kai susidariusi situacija pradėjo daryti įtaką daugeliui valstybių narių, M. Topolánek ryžosi tarpininkauti. Aišku, kad per šešis pirmininkavimo mėnesius nebus pasiekti visi tikslai, kuriuos yra ketinama įgyvendinti, tačiau pirmosios dvi savaitės jau rodo, kad šis pirmininkavimas gali būti veiksmingas, nepaisant kai kurių šiuose Rūmuose sėdinčių politikų išsakytų Kasandros pranašysčių. Delegacijos vardu...

(Pirmininkė nutraukė kalbantįjį.)

Dimitar Stoyanov (NI). – (BG) Dėkoju, gerb. pirmininke. Girdėjau, kad kartu su padedant ES pirmininkaujančiai Čekijai, Briuselyje parodoje buvo rodomas kažkoks dalykas, tariamai laikomas meno kūrinio ir vaizduojantis mano šalį Bulgariją kaip tualetą. Tokie veiksmai yra įžeidžiantys ir prieštarauja Europos Sąjungos partnerystės ir abipusės pagarbos tradicijoms. Todėl primygtinai reikalaujame, kad Tarybai pirmininkaujanti Čekija ar bet kas kitas, kas drįso šitaip įžeisti vieną iš valstybių narių, nukabintų šį paveikslą. Mes tokio įžeidimo toleruoti negalime. Jei šis paveikslas nebus tučtuojau pašalintas, aš ir mano kolegos, atsistosime ir nukabinsime jį patys.

Mirek Topolánek, *einantis Tarybos Pirmininko pareigas*. – (CS) Dėkoju, kad leidote pasisakyti. Savo baigiamąją kalbą norėčiau pradėti padėkodamas jums visiems už išsakytas nuomones; jūsų priėmimas buvo labai nuoširdus, aš tokio nesitikėjau. Taip pat norėčiau pažymėti, kad Tarybai pirmininkaujanti Čekija ir asmeniškai aš pats, kaip Europos Vadovų Tarybos pirmininkas, visus ateinančius šešis mėnesius glaudžiai bendrausime ir bendradarbiausime su Europos Komisija. Pirmosios dvi savaitės parodė, kaip kasdienis nenutrūkstamas ir labai aktyvus bendravimas ne tik su José Manueliu Barrosu, bet ir su visa Komisija užtikrino bendrų veiksmų ėmimąsi dėl staiga mus metų pradžioje užklupusių sudėtingų klausimų sprendimo. Turiu omenyje ne tik mūsų bendradarbiavimą su Europos Parlamentu, bet ir ypač glaudų keitimąsi informacija su Europos Komisija, kai siekėme išspręsti šiuos *ad hoc* kilusius klausimus. Norėčiau padėkoti pirmininkui J. M. Barrosui.

Prieš atvykdamas čia dievagojau, kad nelaidysiu jokių juokelių. Vienas pokštas, kuriuo bandžiau pajuokauti ir iš kurio visi namuose nusijuoktų, buvo nejuokingas. Tiek to, aš ir toliau bandysiu, ir galbūt galiausiai net vokiečių vertėjai supras jį teisingai, o mes suprasime vieni kitus.

Lisabonos sutartis negali būti mantra. Ji turi būti priemone, tačiau ji nėra pabaiga. Ji – Europos Sąjungos darbo pagerinimo priemonė. Ji neturi tapti prievartos dalyku. Kiekviena šalis turi savas ratifikacijos žaidimo priemones ir taisykles. Tai, kad aš pasirašiau sutartį dar nereikia, kad darysiu įtaką dviejų autonomiškų, laisvų ir savarankiškų Čekijos Parlamento Rūmų sprendimams. Taip pat dėl sprendimo priėmimo neketiname daryti išankstinio spaudimo Airijos žmonėms. Neįmanoma priverstinai įteisinti sutarties galiojimo, nors tikrai manau, kad ji šiuo metu reikalinga ir kad ji palengvins Europos Sąjungos darbą. Tokia yra mano paskutinė pastaba šiuo klausimu ir prie jo daugiau nebegrišiu, nes jau išdėsciau asmeninę savo poziciją.

Man patiko gerbiamo Parlamento nario T. Kirkhope'o perskaityta citata, o aš perifrazuosiu kitą V. Čerčilio citatą, kad parodyčiau jums, ką manau apie šiuos laikus: „Rytoj – jokių krizių. Mano užrašinė jau pilna“. Manau, kad tai, ką atlikome per kelias pirmąsias savaites, rodo, jog savo prioritetus pasirinkome teisingai ir kad esame gerai pasirengę. Be to, gruodžio mėn. viduryje, Prancūzijai pirmininkaujant, pradėjome spręsti dujų klausimą.

Atsiprašau visų gerbiamų Parlamento narių, į kurių konkrečius klausimus neatsakiau; pabandyčiau šiek tiek apibendrinti šią diskusiją ir vėčiau pasistengsiu išsamiau apibūdinti bendrąjį požiūrį, kuriuo vadovaudamiesi sieksime susidoroti su specifinėmis problemomis.

Žmonių, vaikų ir narkotikų kontrabandos, prekybos vaikais ir panašūs klausimai. Kaip ir šis Parlamentas, taip ir Čekija diskutuoja įvairiais laisvės ir saugumo lygio klausimais, ir mes tikrai norime paspartinti direktyvų bei viso Tarybos pagrindų sprendimų teisės aktų plano, skirto kovoti su žmonių kontrabanda, priėmimą. Tik noriu pasakyti, kad esame tam pasiruošę, ir atkreipti jūsų dėmesį į atskirus šios problemos aspektus.

Plačiai diskutuotas „Nabucco“ klausimas. Atvirai kalbant, turime pripažinti, kad „Nabucco“ dujotiekis alternatyva kitiems tranzito maršrutams taps tik tada, jei turėsime pakaitinį išteklių šaltinį. Kalbant apie diskusijas dėl Ukrainos, mano tėvynainis Josef Zieleniec pasakė pakankamai aiškiai – tai yra politinė ir geopolitinė problema; mano nuomone, jei nesuteiksime Ukrainai progos išspręsti savo vidinių problemų, jeigu neapribosime įvairių veikėjų – nesvarbu, ar tai pavieniai dujų rinkos asmenys, ar bendrovės – veiksmų, galime netekti Europai palankios Ukrainos pozicijos. O tai, savaime aišku, yra geopolitinė problema. Mes galime tikrai spėlioti, kokie šios krizės tikslai: galbūt tik trumpalaikis kainų padidėjimas, gal didesnis spaudimas tiesti „Nord Stream“ dujotiekį – alternatyvųjį šiaurinį maršrutą – o gal tikrasis siekis yra sulaukyti Ukrainą nuo suartėjimo su Europa. Kad ir kaip bebūtų, šie veiksniai – tik dalis problemos, kuri nėra trumpalaikė ir tikrai nėra susijusi vien su energija.

Jei turėčiau pakomentuoti užuominą ar Europa turėtų tapti liberalesne ar labiau socialistine, pabandyčiau dar kartą pajuokauti ir pasakyčiau, kad siūlau kompromisinį liberaliai konservatyvios Europos variantą. Tai tikrai paskutinis mano pokštas.

Dėl kelio, kuriuo Čekija eina siekdama įsivesti eurą, tai sausio 1 d. aš pasakiau, kad prisijungimo prie euro zonos datą Čekija paskelbs šių metų lapkričio 1 d. Mano vyriausybė yra pirmoji, kuriai vadovaujant šalis atitiks Mastroichto kriterijus. Nevertinu to kaip lenktynių. Sveikinu kolegas slovakus, tačiau mes palauksime ir pažiūrėsime, kaip finansų krizė paveiks Stabilumo ir augimo pakto nuostatų laikymąsi ir kokius padarinius ji turės visų euro zoną reguliuojančių nuostatų *de facto* įgyvendinimui. Man neramu, – tai liečia ir finansų krizės suvaldymą – kad ES nuostatų susilpninimas – grėsmę keliantis žingsnis, todėl kai kalbėsime apie Europos nuostatus, mes būtinais reikalausime, kad visa valstybės pagalba ir konkurencijos veikla atitiktų direktyvų reikalavimus. Tai bus vienas kriterijų, kuriais remdamiesi vertinsime visus pasiūlymus finansų krizei įveikti. Taisyklės taikomos tiek gerais laikais, tiek ir blogais; jos taikomos visiems. Lygybė čia turi būti besąlygiška.

Taip pat pakomentuosiu „Europos be sienų“ projektą. Taip, šis projektas turi mažiausiai tris prasmes. Jis turi ekonominę prasmę, kuri apima vidaus rinkos kliūčių pašalinimą, turi protinę arba psichologinę prasmę – kitais žodžiais tariant ji reiškia europiečių mąstysenos ribotumo pašalinimą, o tai, be abejo, yra vienas neseniai prie Sąjungos prisijungusių šalių tikslų. Galiausiai yra išorinių sienų panaikinimas, protekcionizmo vengimas, tikra pasaulinės prekybos liberalizacija – kaip viena priemonių susidoroti su finansų krize, – didėjanti paklausa ir veiksmingas Vašingtono Didžiojo dvidešimtuko priimtų išvadų įgyvendinimas.

Norėčiau pasakyti vieną dalyką, kuris mane liečia asmeniškai ir kuris jau kažkaip pateko į žiniasklaidą. Vaclav Havel sunkiai serga ir yra paguldytas į ligoninę. Jis – tas žmogus, kuris simbolizuoja ir iki lapkričio mėn. buvusią, ir po lapkričio mėn. pasikeitusią mūsų kryptis. Jis – ne tik Čekijos autoritetas, bet ir geležinės uždangos subyrėjimo simbolis. Jis buvo pirmasis čekas, kalbėjęs šiame Parlamente, ir visų mūsų vardu norėčiau palinkėti jam kuo greičiau pasveikti.

Turiu parengęs keletą itin konkrečių atsakymų vienam gerbiamam šio susirinkimo nariui. Mane sujaudino L. Roučeko nerimas dėl Čekijos vyriausybės, ir galiu išvardyti mažiausiai šešis pavyzdžius per pastaruosius dešimt – penkiolika metų, kai pirmininkaujanti Sąjungai šalys susidūrė su daugybe vidinių problemų ir vis tiek sėkmingai pirmininkavo ES. Tai buvo Belgija tuo metu, kai įsigaliojo Maastrichto sutartis, o šalies Konstitucijos pakeitimai buvo priimti ir jie nepadarė jokios įtakos pirmininkavimui ES, tai buvo Prancūzijos pirmininkavimas, kai Europos Sąjungos ribos išsiplėtė priimdamos Švediją, Suomiją ir Austriją, o Prancūziją tuo tarpu vargino vidinė politinė krizė. Tai buvo Vokietijai pirmininkaujant 1999 m. pasirašytos Amsterdamo sutarties laikotarpis, kai Gerhard Schröder susidūrė su didžiulėmis problemomis, o O. Lafontain paliko jo partiją. Tai buvo euro įvedimas Ispanijai pirmininkaujant vadovaujant José Maríai Aznarui, buvo Airijos pirmininkavimo laikotarpis, ir aš galėčiau paminėti dar daugelį kitų. Nesujaudinkite dėl vidinių Čekijos politikų nesutarimų; jie Čekijos pirmininkavimo nepaveiks.

Dėl branduolinio forumo: negalime diskutuoti branduoliniais klausimais, kai ginčas tarp žaliųjų, liberalų, konservatorių ir visų kitų baigiasi priverstinai priimtu rezultatu. Bratislavoje bei Prahoje vyksiantis branduolinis forumas, rengiamas bendradarbiaujant su Europos Komisija, turėtų pradėti naujas diskusijas dėl saugumo, dėl naujų galimybių, dėl poreikio bei pavojų ir dėl visų šių klausimų, kurie pastaraisiais metais iš tikrųjų tapo tam tikru tabu. Sulaužyti šitą tabu – Slovakijos ir Čekijos branduolinio forumo tikslas. Akivaizdu, kodėl ministras pirmininkas R. Fico lankosi Ukrainoje ir Maskvoje; Bulgarijos ir Slovakijos problemos yra be galo svarbios, nes šios šalys visiškai priklausomos nuo iš Ukrainos gaunamų dujų atsargų. Bulgarija gali sukaupti tik trečdalį atsargų, kurių jai paprastai reikia, Slovakija jau sumažino tūkstančių verslo bendrovių gamybos pajėgumus, jos šiluminė elektrinė Nováky vietovėje sudegė ir išgyvena didžiulę krizę. Aš kasdien susisiekiu su Robertu Fico'u ir palaikau jo misiją, nors nemanau, kad ji šiuo metu gali baigtis sėkmingai. Mes turime būti griežtesni dviejų veikėjų, – Ukrainos ir Rusijos, „Naftogaz“ ir „Gazprom“ – atžvilgiu. Be to, manau, jog kiti tiek Europos Komisijos, tiek Tarybai pirmininkaujanti Čekijos žingsniai turi būti daug veiksmingesni ir ryžtingesni. Turime ieškoti priemonių tam tikroms techninėms problemoms įveikti. Šie ištekliai gali atsinaujinti pasiremiant visiškai nereikšmingu argumentu (t. y. techninių dujų vartojimu), ir mes šiuo atžvilgiu imsime tolesnių veiksmų.

Daug kalbėjome apie Balkanų regioną ir su juo susijusias problemas; šiuo atžvilgiu buvo iškelta daugybė klausimų. A. Peterle puikiai žino, kad jei visos Kroatijos prisijungimą stabdančios kliūtys bus pašalintos, tarp Slovėnijos ir Kroatijos kilusiam ginčui išspręsti reikės surasti abiem pusėm prieinamą sprendimą. Tai nėra Europos ginčas, nors, tiesą sakant, jis jau ima trukdyti įstojimo deryboms. Šiuo atžvilgiu mano bendravimas su dviem ministrais pirmininkais ir dviem prezidentais, kartu su asmeninėmis mano pastangomis šiuo klausimu, galbūt padės išspręsti Slovėnijos – Kroatijos sienų problemas.

Dar daug ką norėčiau pasakyti, tačiau nebenoriu jūsų ilgiau varginti. Pasistengsiu užleisti vietą kitiems jūsų darbams. Baigti savo kalbą norėčiau pasakydamas, kad mes labai vertiname galimybę priklausyti šalių bendrijai, kuri buvo įkurta vertybių pagrindu, kurias mes po 1989 m. lapkričio mėn. sugebėjome iš naujo priimti kaip savas vertybes ir tikslus. Taip pat vertiname galimybę pirmininkauti visai bendruomenei. Tai – kažkas unikalios, kažkas tokio, ko mano karta, 1989 m. buvusi 33 metų amžiaus, manė niekada gyvenime nepamatysianti. Taip pat labai vertiname tai, kad galime išspręsti daugybę problemų. Labiau už viską vertiname liberalias vidines diskusijas. Tai suteikia mums laisvės aiškiai išsakyti šias konkrečias problemas esant įvairiems požiūriams, kurie labai svarbūs ieškant geriausio sprendimo. Galiu nedviprasmiškai pasakyti, kad Tomas Garrigue Masaryk yra pasakęs: „Demokratija – tai diskusijos“. Be galo trokštu sekti pirmojo Čekoslovakijos prezidento pėdomis ir esu visiškai pasirengęs šioms diskusijoms. Dėkoju už šiandien man skirtą dėmesį ir nekantrauju vėl su jumis susitikti.

José Manuel Barroso, *Komisijos pirmininkas*. – Gerb. pirmininke, diskusijos buvo labai įdomios. Jaučiuosi padaršintas bendrojo iššūkių suvokimo, ir, apskritai kalbant, Čekijos pirmininkavimui išsakytos paramos. Dar kartą pakartosiu, kad trokštu lojaliai, konstruktyviai ir kūrybingai dirbti kartu su mūsų draugais čekais. Jų sėkmė taip pat – ir Europos sėkmė.

Kaip kai kurie iš jūsų pabrėžė, šis pirmininkavimas – paskutinis prieš Europos Parlamento rinkimus. Manau, kad per šiuos mėnesius yra labai svarbu mums visiems parodyti, kokios svarbios piliečių gerovei, klestėjimui ir vieningumui yra visos mūsų institucijos.

Abipusis bendravimas labai svarbus, o to pasiekti Europos institucijos ar valstybės narės vienos negali. Mes to siekti turime kartu kaip partneriai, taigi daugybė dalykų, kurie nutiks per šiuos mėnesius, bus labai svarbūs Europos ateičiai ir pagarbai, kuri mūsų institucijoms reiškia visoje Europoje.

Ši man skirtą laiką norėčiau panaudoti atsakymams į keletą man užduotų konkrečių klausimų, ypač apie energetiką. Taip, mums reikia skubiai persvarstyti direktyvą dėl dujų tiekimo patikimumo. Komisija tam pritarė praėjusių metų lapkričio mėn. pristatydama Strateginę energetikos apžvalgą, ir mes iš visų jėgų stengiamės kiek įmanoma greičiau pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai teisės akto projektą. Taip, Europos energetikos saugumo srityje mums reikia daugiau solidarumo ir didesnės pažangos. Tai ir buvo visai neseniai mūsų pristatytos strateginės energetikos apžvalgos esmė.

Norėčiau pasinaudoti man suteikta proga pasisakyti ir dar kartą paprašyti visų valstybių narių ir Europos institucijų aktyviau dirbti ties Europos „energetinio“ solidarumo mechanizmų klausimais. Taip, reikia paspartinti investicijas į energetikos infrastruktūros, sujungimo tinklų ir energijos vartojimo efektyvumo sritis. Todėl taip svarbu iš Bendrijos biudžeto gauti 5 mlrd. EUR, skirtų šiems tikslams įgyvendinti.

Kreipiuosi į jus abu: į Parlamentą ir į Tarybą pirmininkaujančią Čekiją, kad šiuos tikslus kaip įmanoma greičiau paverstumėte realybe. Taip, jei iš šios krizės norime išeiti stipresniais, ekonomikos atsigavimą privalome susieti su sumania klimatui nežalinga plėtra. Mūsų pasiūlymai siekiant paskatinti naudotis struktūrinių fondų parama šių tikslų įgyvendinimui yra įtraukti į darbotvarkę. Fondai būtini energijos vartojimo efektyvumo ir energijos sujungimo tinklų sritims, o koordinuodami šalių paskatų programas kartu su Europos Vadovų Tarybos priimtomis išvadomis taip pat suvienysime šios srities visų šalių pastangas.

Leiskite man pridurti, kad susidorojimas su šia ekonomine krize ir Europos gražinimas atgal į tvaraus augimo kelią pareikalaua Bendrijos nuostatų dėl lygių galimybių laikymosi. Europa turi toliau lengvinti tiek vyrų, tiek moterų dalyvavimo ekonomikoje sąlygas bei padėti suderinti asmeninį ir profesinį gyvenimus.

Pastaba dėl Lisabonos sutarties, kurią daugelis iš jūsų paminėjo: dabar šios sutarties, kurią būtų ratifikavusios visos valstybės narės, mums reikia labiau, nei bet kada. Taip, privalome gerbti visus šalių ratifikacijos procesus, tačiau kai valstybės vardu vyriausybė pasirašo sutartį, jai išgalėti pakanka oficialaus įsipareigojimo.

(Plojimai)

Daug jūsų kalbėjo apie Tarybą pirmininkaujančią Čekiją ir apie pirmininkavimo svarbą. Kaip keletas jūsų – H. Nassauer, E. Brok ir kiti – minėjo, pats faktas, jog mums pirmininkauja Čekija, yra labai svarbus įvykis. Tai – pirmasis kartas, kaip buvusis Varšuvos pakto šalis prisėmė atsakomybę pirmininkauti Europos Vadovų Tarybai. Kai pagalvoji, koks didžiulis tai pasiekimas 20 metų po geležinės uždangos subyrėjimo praėjus matyti Čekiją pirmininkaujančią Europos Vadovų Tarybą ir stebėti, kaip ministras pirmininkas M. Topolánek ir ministro pirmininko pavaduotojas A. Vondra bendradarbiaudami dalijasi šia atsakomybe. Visiškai tikiu tuo, ką ketinate daryti.

Leiskite papasakoti apie išgyvenimus, kuriuos patyriau pernai Portugalijai pirmininkaujant ES. Portugalijos ministras pirmininkas J. Socrates ir aš lankėmės Citau (Zittau) mieste prie Čekijos, Lenkijos ir Vokietijos pasienio. Mačiau, kokius jausmus tuo metu išgyveno ministras pirmininkas M. Topolánek. Ta siena, anksčiau mus skyrusi Europoje, skyrusi dvi Europos puses, dabar yra laisvas visų šalių europiečių judėjimo taškas. Tai buvo nuostabi akimirka ir puikus pasiekimas, kuriuo visi turėtume didžiuotis. Todėl tvirtai tikiu, kad siekiant šios šalies pirmininkavimo sėkmės yra be galo svarbu apginti mums svarbias vertybes.

Kai kurie iš jūsų sakė, jog labai svarbu, kad Čekijai pasisektų sėkmingai pirmininkauti todėl, kad ji – maža šalis. Atsiprašau, tačiau Čekija, netgi imant Europos mastu, visai nėra maža šalis. Tiesą sakant, laikyti kai kurias iš mūsų valstybių narių mažomis šalimis – nepilnavertiškumo kompleksu apraiška. Leiskite pasakyti, kad – kaip kalbėjo Paul-Henri Spaak, vienas mūsų Europos projekto įkūrėjų – Europos Sąjungoje nebėra nei mažų, nei didelių šalių. Jei jums taip labiau patinka: sakykime, kad nė viena šalių nėra didelė; problema ta, kad kai kurios iš jų to dar nepastebėjo.

Iš tikrųjų, kai pažvelgiame į visą pasaulį – kai pamatome Amerikos mastą, išreikštą gynybos ir technologijų srityse, kai pamatome milžinišką Rusijos teritorijos vienetą, kai pamatome didžiulius demografinius Kinijos ir Indijos pajėgumus, – ar tikrai galime sakyti, kad Europoje yra bent viena didelė šalis?

Europoje didelių šalių nebėra. Orumo sąvoka išreikštos visos šalys didelės. Europos Komisijai visos valstybės narės savo orumu vienodos, tačiau jei visam pasauliui norime pasirodyti esą dideli, Europos Sąjunga turi būti stipri. Turime kartu imtis veiksmų; turime pasinaudoti visų savo institucijų įtaka, o jei taip tikrai padarysime, pakeisime pasaulį į gerąją pusę. Tam mums ir reikia Lisabonos sutarties. Tam mums reikia bendro tikslo. Tam mums reikia užtikrintai dirbančių institucijų. Linkiu Tarybai pirmininkaujančiai Čekijai visokeriopos sėkmės.

(Audringi plojimai)

Pirmininkė. - Diskusijos baigtos.

Toliau vyko balsavimas.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnis)

Gerard Batten (IND/DEM), raštu. – Kai kurie iš mūsų labai nekantriai laukia prezidento V. Klausio kreipimosi vasario mėn. Kaip įdomu bus išgirsti kalbant žmogų, kuris yra toks protingas ir atviras, kad galėtų abejoti ideologiniais Europos Sąjungai artimais ortodoksais ir klimato kaita.

Prezidentas V. Klaus buvo beveik teisus palygindamas Europos Sąjungą su buvusia Sovietų Sąjunga. Mano draugas didvyriškasis rusų disidentas Vladimir Bukovsky taip sako apie Europos Sąjungą: „Gyvenau jūsų ateities vizijose. Iš to nieko gero neišeis“. V. Bukovsky visiškai teisus, ES – švelnaus komunizmo forma.

Galime tik tikėtis, kad Tarybai pirmininkaujanti Čekija dėl didžiulio Europos projekto bus nusiteikusi truputį skeptiškiau, nei buvo prieš tai pirmininkavusios šalys. Vienas dalykas, ką čekai gali padaryti – tai atidėti Lisabonos sutarties ratifikaciją iki antrojo airių referendumo pabaigos. Tuomet, kai nesėkmingajai konstitucijai airiai antrą kartą pasakys „ne“, čekai galės pripažinti vienintelės ES tautos, kuriai buvo suteikta teisė surengti referendumą, demokratinį sprendimą ir blokuoti sutarties įsigaliojimą, t. y. pasekti airių pėdomis ir sustabdyti sutarties ratifikaciją savo šalyje. Tikėkimės, kad prezidentas V. Klaus – žmogus, galintis tai padaryti.

Alessandro Battilocchio (PSE), raštu. – (IT) Dėkoju, gerb. pirmininke. Norėčiau nuoširdžiai palinkėti Tarybai pirmininkaujančiai Čekijai sėkmės visuose jos darbuose. Šalies pirmininkavimo pradžia nėra pažymėta gera lemiančiais ženklais: esminis Čekijos euroskepticizmas, kurį dar labiau sustiprino keletas nesėkmingų šalies veiksmų (tokių, kaip nesugebėjimas iki šiol ratifikuoti Lisabonos sutarties) netgi optimistams nieko gero nežada. Einančio Tarybos Pirmininko pareigas pareiškimas dėl situacijos Gazoje taip pat parodė elementaraus suvokimo trūkumą: dėl politinės padėties turi būti sutarta su kitomis 26 valstybėmis narėmis. Be to, nesugebėjimas susitikti su Socialistų frakcija Europos Parlamente siunčia itin blogą signalą: dar niekad nebuvo taip nutikę, kad einantis Tarybos Pirmininko pareigas nerastų laiko susitikti ir pasišnekėti su didžiule Parlamento politine frakcija. Gerb. pirmininke, tikimės, kad mus nustebins efektyvus ir autoritetingas veiksmas: tada baigiantis šešiams mėnesiams turėsime intelektualinio orumo jį teigiama įvertinti.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), raštu. – (PT) ES pirmininkaujanti Čekija išsikėlė tris prioritetus: ekonomiką, energetiką ir tarptautinius ryšius. Todėl Čekijos pirmininkavimo programos pristatymas turėjo mums jau žinomas gaires, tačiau, kita vertus, programa turi keletą ypatumų, ypač susijusių su Lisabonos sutarties ratifikavimu. Čekijos ministras pirmininkas patvirtino pagarbos Airijos piliečių suverenitetui poreikį. Jis netgi apsvarstė galimybę, kad jei referendumas būtų vykęs Čekijoje, galimas daiktas, gauti rezultatai būti identiški Airijos referendumo rezultatams, ir pripažino, jog negalima atmesti galimybės, kad sutarties projektui nebūtų buvę pritarta.

Kalbėdamas apie tarp Rusijos ir Ukrainos kilusią dujų krizę jis teigė, jog abi šalys buvo kaltos ir pabrėžė ekonomines, strategines ir politines šių šalių veiksmų priežastis. Jis palaikė didesnę Europos Sąjungos išikišimą, tačiau nepateikė jokių konkrečių pasiūlymų.

Dėl socialinių ir ekonominių klausimų jis nepateikė jokių kitokių pasiūlymų, o tai reiškia neoliberalių pozicijų palaikymą ir paramą Europos Parlamento atmestiems pasiūlymams dėl Darbo laiko direktyvos, Stabilumo ir augimo pakto ir neoliberalios Lisabonos strategijos. Jis neatsižvelgė į ekonominę krizę ir rimtus jos padarinius socialinei sričiai.

Be to, apie karo nusikaltimus, kuriuos Izraelis ir toliau vykdo prieš palestiniečius, jis faktiškai nepasakė nieko. Manome, kad smerktina.

Genowefa Grabowska (PSE), raštu. – (PL) Čekijai pirmininkauti teko sunkiu visai ES metu. Finansinė krizė, energetinė krizė, ekonomikos recesija dabar kelia didesnę nerimą negu bet kada per penkiasdešimt šešerių metų Sąjungos istoriją. Be viso to mes dar turime birželio mėn. vykstančius Europos Parlamento rinkimus ir neseniai Gazos Ruože kilusį karinį konfliktą. Man labai gaila, kad čekai darbui atlikti neturi tinkamų priemonių. Man labai gaila, kad ES reformuojanti Lisabonos sutartis dar nėra realybė.

Tai – priežastis, kodėl mes vis dar neturime bendrosios užsienio politikos: nėra sprendimų priėmimo sistemos, o valstybių narių nesieja „energetinio“ solidarumo principas. O prezidento Vaclavo Klausio požiūris į klimato kaitą, ES reformą ir eurą, kuris yra jei ne priešiškas, tai tikrai keistas, šiuo atveju daro tam didžiulę įtaką. Todėl aš prašau Čekijos vyriausybės ir ministro pirmininko Mireko Topoláneko kaip įmanoma labiau apriboti V. Klausio viešus pareiškimus ES reikalų temomis. Tai – jo paties ir mūsų visų bendram labui.

Čekų „trys E“ prioritetai: ekonomika, energetika ir išoriniai ryšiai – tai keliais žodžiais nusakyti Europos poreikiai. Todėl tikiu, kad K. Schwarzenbergo duotas pažadas, jog čekai reikšmingai „pastūmės Europos reikalus pirmyn“ ir kad pastarieji „neatsidurs pačioje prioritetų sąrašo apačioje“ bus tikrai ištesėtas. Iš visos širdies linkiu mūsų pietiniams kaimynams sėkmingo pirmininkavimo!

Gábor Harangozó (PSE), raštu. – Ekonomikos atkūrimo planas, dėl kurio buvo sutarta praėjusių metų gruodžio mėn., yra didžiulis teisinga kryptimi žengtas žingsnis, padėsiantis susidoroti su dabartiniu ekonomikos sulėtėjimu. Privalu dabar pastebėti, kad konkretūs jo aspektai turi būti įgyvendinami greitai ir veiksmingai. Šiuo atžvilgiu Sąjunga privalo iki aukščiausio laipsnio padidinti dedamas pastangas ir palengvinti turimų išteklių prieinamumą. Todėl dabar – atkurdami pasitikėjimą savo finansų rinkomis – turėtume ypatingai pagerinti ir supaprastinti priemones, leidžiančias paspartinti struktūrinių ir sanglaudos fondų realizaciją. Struktūrinės paramos politika – viena stipriausių Sąjungos solidarumo priemonių, o jos vaidmuo susidorojant su neigiamais pasaulinės krizės padariniais tokiu mastu yra, be abejo, esminis. Be to, tarp kitų naujosios pirmininkės Čekijos prioritetų, leiskite pagirti jos ketinimus lygiagrečiai Komisijos komunikatui inicijuoti diskusijas dėl naujo nepalankių regionų termino apibrėžimo. Tikslėnis šių regionų ribų apibrėžimas iš tikrųjų padės geriau nustatyti jų poreikius ir skatins jų augimo galimybes, ir sutaps su socialinės, teritorinės ir ekonominės Sąjungos konvergencijos tikslais. Mums iš tikrųjų reikia toliau stengtis išvengti neigiamų krizės padarinių ne tik ekonomikai, bet ir mūsų piliečiams, svarbiausia – labiausiai pažeidžiamiesiems.

Mieczysław Edmund Janowski (UEN), raštu. – (PL) Norėčiau padėkoti pirmininkui Mirekui Topolánekiui už Čekijos pirmininkavimo prioritetų nustatymą. „Trys E“ – ekonomika, energetika ir Europa pasaulyje, – kurie sudarys pirmininkavimo Bendrijai rėmus, patirs ir papildomų, neplanuotų išorinių įvykių, t. y. Gazos ir dujų, poveikį.

Gazos Ruožo konflikto problema turi politinių aspektų. Tačiau dabar ši sritis tapo tokia sukarinta, kad į viešumą iškilo humanitarinės problemos. Žmonės ten miršta! Miršta ne tik karinį konfliktą sukėlę organizacijos „Hamas“ kovotojai, bet ir nekalti vyrai, moterys ir vaikai. ES kartu su JT turi daryti viską, kad rastų sprendimą šiam kruvinam konfliktui pabaigti. Žydai ir palestiniečiai gali gyventi taikiai, vieni šalia kitų. Prašau, siekdami šio tikslo būkite nepermaldaunami.

Dujų krizė smogė daugeliui Europos valstybių. Tarp dviejų bendrovių, vienos iš Rusijos, kitos – iš Ukrainos, kilęs ginčas greitai peraugo į konfliktą tarp dviejų šalių. Dabar daugybė daugybės šalių piliečių kenčia dėl to, kad viduržiemėje buvo užsukti jų energijos šaltiniai. Energijos tiekimo nutraukimas turėjo didžiulių ekonominių nuostolių, nes dujų reikia ir gamybai. Todėl dabar – pats laikas visos ES mastu įkurti naftos ir dujų sistemą, kuri galėtų būti maitinama įvairių išteklių šaltinių. Taip pat privalome nedelsdami ieškoti naujų energijos šaltinių ir naudotis modernizuotais anglies pavertimo dujomis metodais. Lenkija jau ėmėsi tokių žingsnių.

Nuoširdžiai linkiu mūsų draugams čekams sėkmės įgyvendinant ES užsibrėžtus tikslus.

Magda Kósáné Kovács (PSE), raštu. – (HU) Tarybai pirmininkaujanti Čekija atsidūrė sunkioje situacijoje. Sunku pirmą kartą perimti valdžios vadeles po pirmininkavimo, kuris, lyg gerai įsisukęs vienas Europos variklių, jau kelis kartus vedė Sąjungos laivą į priekį. Jų situacija sudėtinga ir todėl, kad finansų krizės padariniai visoje Europoje tik dabar tapo juntami. Čekijos pirmininkavimas sudėtingas dar ir todėl, kad jie turi kovoti ne vien su ekstremistiniais Parlamento euroskeptikais, bet ir su aukšto rango politiniais gimtosios savo šalies atstovais.

Vis dėlto Tarybai pirmininkaujančios Čekijos programa atrodo esanti tokia, kuri stengiasi išlaikyti gerai suderintą Europos Sąjungos politiką. Su didingu šūkiu „Europa be sienų“ ši programa į pagrindinę poziciją iškelia net tik ekonominės krizės suvaldymo problemą, bet ir būdus, kaip veiksmingai sutvirtinti ilgalaikius Europos Sąjungos principus. Čekija – pirmoji Centrinės ir Rytų Europos regiono šalis, įkūnijusi visas bendrąsias naujų ES valstybių narių savybes. Dėl to Čekijos pirmininkavimo programa siekia proporcingo naujų valstybių narių poreikių atstovavimo.

Džiaugiamės, kad ES pirmininkaujančios Čekijos atsakas į ekonomikos krizę susitelkia ties vidaus darbo jėgos plėtojimu ir vertikalios judrumo skatinimu.

Taip pat norėčiau atkreipti ypatingą Tarybai pirmininkaujančios šalies dėmesį į poreikį pagerinti labiausiai atsiliekančių regionų ir romų mažumos situacijas. Iš tikrųjų, šios problemos yra ekonominio ir socialinio pobūdžio. Jos yra Europos lygio ir peržengia visas sienas.

Užuot naudojusi imigrantų darbininkų darbo jėgą, ES visuomenės senėjimas ir iš to kylanti socialinė įtampa gali būti suvaldyta pasistengiant išplėtoti šalių vidaus darbo jėgą, kurią šiuo metu reprezentuoja tų šalių žmonės su nekonkurencingomis žiniomis ir įgūdžiais.

Iosif Matula (PPE-DE), raštu. – (RO) Noriu pasveikinti Čekiją su pirmininkavimo Europos Sąjungai perėmimu. Taip pat norėčiau teigiamai įvertinti tai, kad buvo įmanoma sudaryti 18 mėnesių trukmės programą kaip dalį bendradarbiavimo su prieš tai Europos Sąjungai pirmininkavusia Prancūzija ir su Švedija, kuri po Čekijos perims pirmininkavimą ES antroje šių metų pusėje proceso.

Iššūkiai, su kuriais šalis susidūrė tik pradėjusi pirmininkauti, tokie, kaip karas Gazos provincijoje, dujų tiekimo iš Rusijos nutūkimas, jau neminint pasaulinės ekonomikos krizės, patvirtino, kad Čekijos nusistatyti prioritetai labai aktualūs.

Iš trijų pirmininkaujančios Čekijos paskelbtų prioritetų – energijos, ekonomikos ir Europos be sienų – norėčiau paminėti energijos aspektą. Asmeniškai manau, kad Europai reikia vieningos energetikos politikos, kad šitaip galėtume išvengti pernelyg didelės priklausomybės nuo iš vieno rajono gaunamų išteklių.

Šiuo atveju palaikau mintį apie poreikį vystyti ryšius su naujais tiekėjais. Taip pat pritariu investavimo į energijos gamybai skirtas netradicines technologijas svarbai. Turime pagerinti transportavimo infrastruktūrą ir skirti dėmesį dujotiekio „Nabucco“ trasos statybai. Taip pat manau, kad be galo svarbu sutrumpinti procedūrų, skirtų alternatyvių ir netradicinių energetikos išteklių paiešką skatinantiems projektams, trukmę.

Mary Lou McDonald (GUE/NGL), raštu. – Europos Vadovų Tarybos nesugebėjimas atkreipti dėmesio į tikras, už airių sprendimo „ne“ slypinčias su Lisabonos sutartimi susijusias problemas gali turėti įtakos tam, kad sulauksime antrojo „ne“ sprendimo.

Suvokdama, kad antrasis „ne“ sprendimas – tikroviška perspektyva, Tarybai pirmininkaujanti Čekija jau ketina ruoštis faktui, kad Lisabonos sutartis galiausiai taip ir neišsigalios. Ji ketina parengti „B“ planą ir vadovaudamasi Nicos sutarties nuostatomis išrinkti naują Komisiją. Paskelbtas sumanymas iš 27 valstybių narių išrinkti Komisiją, sudarytą iš 26 Komisijos narių ir vieno vyriausiojo bendros užsienio ir saugumo politikos įgaliotinio, tik vienas galimas būdas, kuriuo būtų galima susitvarkyti su kilusiomis problemomis.

Žmonės visoje ES pripažįsta, kad Lisabonos sutartis nėra panacėja, kaip ją pristato daugelis karščiausių jos šalininkų. Priešingai, ji galėtų padėti sustiprinti ekonomiką ir išspręsti socialines problemas, su kuriomis dabar susiduriame.

Dėl krizės Gazos Ruože Tarybai pirmininkaujančios Čekijos reakcija – toli gražu ne tai, kas būtina. ES privalo imtis bendrų veiksmų apgultų palestiniečių teisėms išsaugoti ir pasistengti sustabdyti šį kraujo praliejimą.

Rareș-Lucian Niculescu (PPE-DE), raštu. – (RO) Čekija, kuri 2009 m. sausio 1 d. perėmė pirmininkavimą Europos Sąjungos Tarybai, kartu su kitomis 2004 m. ir vėliau prie ES prisijungusiomis šalimis susiduria su problemomis, kylančiomis dėl nepatikimos šalies įvaizdžio dėl šiluminės izoliacijos ir didžiulio gyvenamųjų pastatų skaičiaus.

Turime atsižvelgti į reikšmingą energijos išteklių taupymą ir šildymo išlaidų, kurias apmoka piliečiai, sumažinimą. To galėtume pasiekti renovuodami šių pastatų šildymo sistemas. Taip pat turime turėti omenyje ribotas norinčių investuoti šioje srityje galimybes pasinaudoti struktūriniais ir sanglaudos fondais. Todėl manau, kad Tarybai pirmininkaujanti Čekija šiuos klausimus turėtų įtraukti į savo prioritetų sąrašą.

Antra, kalbant apie Europos arešto orderį, Čekija, remdamasi Pagrindų sprendimo 32 straipsniu, padarė pareiškimą, kad perdavimo tvarka bus taikoma „tik nusikalstamiems veiksams, kurie buvo įvykdyti po 2004 m. lapkričio 1 d.“ Panašus reglamentas taikomas ir kitose Europos valstybėse. Tokie atvejai kaip šis pakerta piliečių pasitikėjimą Europos politika kaip galinčia kovoti su nusikaltimais. Čekijos pirmininkavimas Tarybai suteikia puikią progą iš naujo išnagrinėti tokius pareiškimus.

Athanasios Pafilis (GUE/NGL), raštu. – (EL) Čekijos ministro pirmininko ir Europos Komisijos pirmininko pareiškimai kartu su Europos Parlamento diskusijomis dėl Čekijos pirmininkavimo ES programos – ankstesnių pirmininkavimų propaguotos vieningos paprastus žmones ignoruojančios ES politikos tęsinys. Jie pareiškė, kad kapitalistų klasės spaudimas darbininkams ir paprastiesiems žmonėms nemažės. Imperialistinis ES vaidmuo tik stiprės, nes Tarybai pirmininkaujanti Čekija deda visas pastangas ir tik pradėjusi eiti naujas pareigas demonstratyviai palaiko nusikalstamą imperialistinę Izraelio ataką Gazos Ruože bei visiškai remiama JAV ir laikydamasi JAV, NATO, ES „Naujojo vidurio rytų šalių“ plano stengiasi įteisinti barbarišką Palestinos žmonių skerdimą.

Čekijos pirmininkavimo programa skelbia apie toliau stiprinamos paprastus žmones ignoruojančios ES politikos išpuolius stengiantis krizės sukeltus padarinius nuimti nuo kapitalistinės sistemos ir užkrauti ant dirbančios klasės ir paprastų žmonių pečių. Programa kalba apie didėjančią prieš žmones nukreiptą ES agresiją, imperialistinį kišimąsi bei didesnių galimybių ES karinėms pajėgoms įsikišti į bet kurį procesą visame pasaulyje suteikimą.

Žmonės į ES agresiją turi reaguoti kontratakuodami. Pasipriešinimas, nepaklusnumas ir nusigręžimas nuo reakcingos ES politikos, nusigręžimas nuo pačios ES – tas kelias, kuriuo žmonės turi žengti.

Maria Petre (PPE-DE), raštu. – (RO) Norėčiau pradėti savo pasisakymą pakartodama mintį, kurią iškėliau pirmadienį kalbėdama per plenarinės sesijos atidarymą. Jūs pirmininkaujate ypatingai reikšmingu mums metu. Šie metai žymi 20 metų sukaktį nuo geležinės uždangos subyrėjimo. Aš pirmadieni sakiau, kad šie dvidešimt metų mums, o ypač tiems milijonams piliečių, kurie mus čia delegavo, tam tikra prasme buvo pažymėti laukimo ženklai. Kita vertus, šie metai buvo ir prisitaikymo laikas. Galbūt nieko keisto, kad nesugebėjome taip greitai atsikratyti 50 metų naštos, skiriančios mus nuo likusios Europos.

Norėjam pasveikinti jūsų iniciatyvą į prioritetų sąrašą įtraukti trečiąjį klausimą – Europą pasaulyje, – o ypač pagirti siekį Rytų partnerystės projektą padaryti prioritetiniu. Dviejų šalių – Rumunijos ir Čekijos – istorijos turi du aiškius bendrus įvykius: 1968 m. ir Prahos pavasarį, kuris mums, rumunams, pavergtiems žiauriausios komunistinės diktatūros, reiškė šviesos spindulį, vedusį mus keliu į laisvę.

Kaip Rumunijai atstovaujanti Europos Parlamento narė norėčiau paprašyti jūsų Rytų partnerystės projektui skirti deramą ir ypatingą dėmesį. Šiame regione gyvena milijonai piliečių, kuriems reikia sužadinti viltį, jog ateinančiais mėnesiais jie vėl galės simboliškai išgyventi Prahos pavasario įvykius. Tiek jūs, tiek aš, mes turime puikią galimybę suvokti, ko verti šie lūkesčiai.

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE), raštu. – (PL) Dabar mūsų laukia šešių mėnesių trukmės Čekijos pirmininkavimas Europos Sąjungai; pirmininkavimas, kuris, kaip jau yra aišku, nebus lengvas. Dvi didžiulės krizės, su kuriomis turėjome susidoroti per pastarąsias kelias savaites, rodo, kad geras vadovavimas Europos Sąjungai apima ne tik atidžiai parengtas programas, bet, be visa ko, ir sugebėjimą greitai bei deramai reaguoti į didžiules kylančias problemas. Kiekvienai valstybei narei, besiruošiančiai pirmininkauti ES, derėtų tai prisiminti.

Čekija vadovaus ES po labai dinamiško ir ambicingo Prancūzijos pirmininkavimo. Negalėtume sau leisti manyti, kad šių dviejų šalių pirmininkavimai nebus lyginami. Tačiau manau, kad Čekijos valdžios institucijos gerai pasirėngusios, o Čekijos pirmininkavimas Tarybai bus puikus pavyzdys to, kaip maža, neseniai prie Bendrijos prisijungusi šalis gali sėkmingai ir tinkamai vadovauti didžiulei šalių grupei. Netgi politiniai nesutarimai šalies vidaus arenoje neturėtų jų sustabdyti.

Norėčiau kreiptis į ES pirmininkaujančią šalį ir atkreipti jos dėmesį į kasdienio gyvenimo problemas. Plataus masto ir ambicingi planai svarbūs ir reikalingi, tačiau labai dažnai jie atsiduria toli nuo paprastų piliečių gyvenimų. Be galo svarbu, kad šiandien, Europos Parlamento rinkimų išvakarėse, Europos Sąjungos žmonės pajustų, kad Bendrija buvo sukurta jiems, savo šalių piliečiams ir kad ji yra skirta jų kasdienio gyvenimo kokybei pagerinti. Taigi sakykime „taip“ didelėms vizijoms, tačiau tik per kasdienio gyvenimo prizmę.

Linkiu jums sėkmės!

Petya Stavreva (PPE-DE), raštu. – (BG) Čekija stoja prie ES vairo tuo metu, kai Europa susiduria su pasaulinės finansų krizės iššūkiais, sprendžia nutrukusio dujų tiekimo iš Rusijos ir Gazos Ruožo konflikto klausimus.

Manau, kad ambicinga Čekijos pirmininkavimo Tarybai programa bus įgyvendinta glaudaus bendradarbiaujant tarp Europos Parlamento ir Europos Komisijos. Europa turi toliau laikytis aktyvios pozicijos dėl visų darbotvarkės klausimų, susijusių ES piliečių gerove. Šiuo metu energetikos saugumo klausimas ypač aktualus, todėl visos visų valstybių narių pastangos turi būti aktyvesnės. Dujų tiekimo iš Rusijos nutraukimas Europos vartotojams esant minusinei oro temperatūrai ir po to sekęs Europos paralyžiavimas į energetinės nepriklausomybės sąvoką įtraukia naują aspektą. Ši krizinė situacija skatina mažinti valstybių narių priklausomybę nuo Rusijos dujų atsargų ir verčia ieškoti kitų alternatyvų.

Vieningos Europos piliečiai tikisi, kad Tarybai pirmininkaujanti Čekija užims aktyvią poziciją ir prisidės prie šios problemos, jau seniai nuėjusios toli už prekybinio Rusijos ir Ukrainos prekybinio ginčo ribų, sprendimo.

Linkiu ES pirmininkaujančiai šaliai visokeriopus sėkmės.

Theodor Dumitru Stolojan (PPE-DE), raštu. – (RO) Teigiamai vertinu faktą, kad Tarybai pirmininkaujanti Čekija energetikos klausimą priskyrė prie savo prioritetų.

Nepriimtini kelių praėjusių savaitių įvykiai, susiję su aprūpinimo gamtinėmis dujomis kai kurias ES valstybes nares užtikrinimu, dar kartą įrodė, kad mums reikia per aiškiai apibrėžtus Europos projektus įgyvendinamos ir Europos fondų palaikomos Europos energetikos politikos. ES gamtinių dujų vidaus rinka gali normaliai veikti tik greitai vystant gamtinių, įskaitant ir suskystintų, dujų saugyklų struktūrą ir dedant visas pastangas paspartinti „Nabucco“ projekto įgyvendinimą.

Margie Sudre (PPE-DE), raštu. – (FR) Norėčiau perduoti geriausius linkėjimus Čekijos vyriausybei, kuri pirmininkauja Sąjungai tokiomis sunkiomis sąlygomis, susiklosčiusiomis dėl šalies politinės padėties sudėtingumo ir dėl ypač didelį nerimą keliančio tarptautinio konteksto.

Tam, kad būtų aktyviai dirbama siekiant nedelsiant nutraukti ugnį Gazos ruože ir išlaikyti stiprų politinį impulsą, paremtą parengiamosios darbo programos projektu, kuris buvo sukurtas kartu su Prancūzija ir po Čekijos pirmininkavimą Tarybai perimsiančia Švedija, Čekijos pirmininkavimas turi būti ryžtingas ir dinamiškas; toks, koks praėjusį pusmetį buvo Nicolas Sarkozy vadovaujamas Prancūzijos pirmininkavimas.

Ekonominės krizės akivaizdoje suderintas ir 27 valstybių narių priimtas ekonomikos atkūrimo planas turėtų būti įgyvendinamas nedelsiant. Jis turėtų apsaugoti pramonę, konkurencingumą ir Europos darbo vietas. Europa lemia gyvybiškai svarbų krizės sprendimo aspektą, o Tarybai pirmininkaujanti Čekija turi padėti tai įrodyti.

Palankiai vertinu Čekijos ministro pirmininko prisiimtą įsipareigojimą savo šalyje ratifikuoti Lisabonos sutartį iki šio pirmininkavimo pabaigos. Iš visų ekonominių, diplomatinių ir institucinių Europą silpninančių krizių, pastaroji yra vienintelė, kurios rezultatai priklauso tikrai nuo europiečių. Tarybai pirmininkaujanti Čekija turi suteikti Sąjungai galimybę pasiekti šį tikslą ir taip mūsų piliečiams užtikrinti ateities perspektyvas.

PIRMININKAVO: L. COCILOVO

Pirmininko pavaduotojas

4. Balsuoti skirtas laikas

Pirmininkas. – Kitas klausimas – balsavimas.

Norėčiau susirinkusiems šiuose Rūmuose pranešti, kad gavus parlamentinės žurnalistų asociacijos prašymą, per balsavimą privalome garsiai perskaityti balsų „už“ ir balsų „prieš“ skaičių bei susilaikiusiųjų skaičių. Norėjome supaprastinti balsavimo procedūrą, deja, tai neįmanoma.

(Balsavimo rezultatai: žr. protokole)

4.1. Pasų ir kelionės dokumentų apsauginės savybės ir biometrikos standartai (A6-0500/2008, Carlos Coelho) (balsavimas)

Po balsavimo dėl Carloso Coelho pranešimo (A6-0500/2008)

Francesco Enrico Speroni (UEN). - (IT) Gerb. pirmininke, gerb. Parlamento nariai, norėčiau užduoti darbotvarkės klausimą. Pranešėte mums, kad gerbiamos žurnalistų grupės prašymu paskelbste visus balsus, tačiau man atrodo, kad Parlamento darbo taisyklės turėtų nustatyti ne žurnalistai, o Parlamento nariai. Norėčiau sužinoti, gal ši asociacija yra aklųjų žurnalistų, nes balsavimo rezultatus jie gali puikiai matyti ekranuose. Kita vertus, jei balsu pranešite balsavimo rezultatus, keblumų gali kilti kurtiems žurnalistams.

(Plojimai)

Pirmininkas. – Gerb. F. E. Speroni, man nėra lengva išsakyti savo asmeninę nuomonę apie žurnalistų darbo sunkumus. Kadangi šį kartą prašymas buvo nusiųstas į biurą, manau, – ir greičiausiai mano nuomonė sutaps su Jūsų – kad atsakyti į jį turėtų taip pat biuras. Jau buvo nuspręsta, kad atsakymo klausimas bus įtrauktas į kito biuro posėdžio darbotvarkę.

Edward McMillan-Scott (PPE-DE). - Gerb. pirmininke, pritariu F. E. Speroni pozicijai. Pripažįstu, kad atsidūrėte sudėtingoje situacijoje, tačiau norėčiau pasakyti, kad jis teisus. Ekranuose matyti kiekvienas balsas. Perskaityti balsu balsavimo dėl kiekvieno pakeitimo rezultatus užimtų marias laiko, ypač jei balsavimas trukėtų taip ilgai, kaip šiandien. Siūlyčiau Jums paprašyti biuro persiųsti šį klausimą atsakingam komitetui, o mes apsvarstysime jį vėlesnei balsavimo sesijai. Aišku, jei tai šioms Rūmams priimtina.

(Plojimai)

Pirmininkas. – Kaip jau minėjau, šis svarstomas klausimas bus perduotas biurui, nes jis galėtų duoti aiškų atsakymą.

Todėl toliau tęsime balsavimą.

4.2. Viešojo pirkimo sutartys gynybos ir saugumo srityse (A6-0415/2008, Alexander Graf Lambsdorff) (balsavimas)

4.3. Pavojingos medžiagos ir preparatai (dichlorometanas) (A6-0341/2008, Carl Schlyter) (balsavimas)

4.4. Igaliojimas ratifikuoti Tarptautinės darbo organizacijos 2007 m. Darbo žvejybos sektoriuje konvenciją (konvenciją Nr. 188) (A6-0423/2008, Ilda Figueiredo) (balsavimas)

4.5. Pagrindinių teisių padėtis Europos Sąjungoje 2004– 2008 m. (A6-0479/2008, Giusto Catania) (balsavimas)

Pirmininkas. – Prieš balsavimą dėl 32 dalies pirmos dalies.

Mogens Camre (UEN). - Gerb. pirmininke, tai dėl šio pakeitimo teksto išbaigtumo. Po pakeitimo esančio teksto „2006 m. gruodžio 12 d.“ norisi pridėti „ir 2008 m. gruodžio 4 ir 17 d.“, nes Teismo sprendimai buvo priimti ir šiomis vėlesnėmis datomis. Būtų neteisinga paminėti 2006 m. priimtą Teismo sprendimą neužsimenant apie paskutines 2008 m. gruodžio mėn. Teismo priimtas išvadas.

– (Žodinis pakeitimas buvo priimtas)

- Prieš balsavimą dėl 25 pakeitimo

Syed Kamall (PPE-DE). - Gerb. pirmininke, iš mano balsavimui skirtos sąrašo matyti, kad 36 dalis buvo atšaukta, taigi norėčiau sužinoti, ar mums iš viso reikėjo balsuoti dėl pakeitimo.

Pirmininkas. – 8 pakeitimas buvo atšauktas, todėl dėl 36 dalies balsuoti negalite.

- Prieš balsavimą dėl 161 dalies

Marco Cappato (ALDE). – (IT) Gerb. pirmininke, gerb. Parlamento nariai, kalbant apie 166 dalį norėčiau atkreipti jūsų dėmesį, kad pradinis angliškas tekstas yra vienintelė autentiška šio dokumento versija. Yra

daugybė teksto vertimų, kurie absoliučiai iškraipo prasmę, pvz., italų vertėjai kalba apie „*morte decorosa*“ [padorią mirtį]. Daugiau nesigilinsiu į detales, tik priminsiu, kad autentiška versija – versija anglų kalba.

Pirmininkas. – Dėkoju, kad mums apie tai priminėtė. Užsiminsiu apie tai, kai bus tinkamas laikas, kad M. Cappato nebereiktų vėl prašyti žodžio. Dabar turime balsuoti dėl 161 dalies. Atmetę pakeitimą turime balsuoti dėl pradinio šios dalies teksto.

4.6. 2006 m. darbo jūroje konvencija (procedūros, susijusios su socialiniu dialogu) (B6-0624/2008) (balsavimas)

4.7. JT Žmogaus teisių tarybos raida ir ES vaidmuo (A6-0498/2008, Laima Liucija Andrikienė) (balsavimas)

4.8. Galimybė visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais (A6-0459/2008, Marco Cappato) (balsavimas)

5. Paaiškinimai dėl balsavimo

Žodiniai paaiškinimai dėl balsavimo

- Pranešimas: Carlos Coelho (A6-0500/2008)

Hubert Pirker (PPE-DE). – (DE) Gerb. pirmininke, balsavau už šį pranešimą, nes jis ragina imtis reformų vaikų apsaugos labai ir siūlo priemones, kaip padidinti pasų apsaugines savybes. Tai – paketas, skatinantis pradėti kovą su prekyba vaikais ir siūlantis geresnę vaikų apsaugą.

Zuzana Roithová (PPE-DE). – (CS) Manau, kad būtina pridėti biometriką prie kitų kelionės dokumentų apsauginių savybių. Tačiau be mūsų Europos piliečių apsaugos pagerinimo – tai yra pagrindinis mūsų tikslas – privalome apsvaistyti ir kitą monetos pusę, t. y. mūsų piliečių privatumo apsaugojimą. Dėsiu visas pastangas, kad užtikrinčiau, jog šio teisės akto įgyvendinimas ir pritaikymas šalies lygiu nesibaigtų biurokratiniais sunkumais ar net naudojimosi asmens duomenimis piktnaudžiavimu; tai liečia ir piktnaudžiavimą duomenimis trečiojoje už ES ribų esančiose šalyse. Norėčiau atkreipti dėmesį į tai, kaip svarbu skatinti didesnę Bendrijos agentūrų nuo Europos policijos biuro (Europolo) iki Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie ES valstybių narių išorės sienų valdymo agentūros (Frontex) įsitraukimą į šio klausimo nagrinėjimą; tik itin glaudus valstybių narių teisėsaugos institucijų bendradarbiavimas galės padėti pasiekti norimų rezultatų ir paversti Europą saugiais namais kiekvienam piliečiui. Džiaugiuosi, kad vaikai nuo 12 metų amžiaus jau turės savo pasus. Ši priemonė sumažins galimybes sienų nepaisantiems organizuotiems nusikaltėliams skriausti vaikus, ir tai yra dar viena priežastis, kodėl palaikau šį akivaizdžiai prieštarą klausimą.

Frank Vanhecke (NI). - (NL) Gerb. pirmininke, labai džiaugiuosi galėdamas tvirtai paremti C. Coelho pranešimą dėl biometrikos standartų įdiegimo ES pasuose. Tai – pirmasis žingsnis, žengtas kovojant su daugybe piktnaudžiavimo ir pasų klastočių atvejų. Tai – tam tikra suderinimo forma, kuriai, švelniai tariant, mes galime pritarti, nes ji – naudinga ir netgi būtina priemonė, aišku, Šengeno erdvės šalyse.

Kai atvirų vidinių sienų sistema pradeda veikti, didžioji išorinė siena turėtų būti apsaugota kiek įmanoma veiksmingiau. Šis pranešimas – žingsnis teisinga linkme, nes šiuo metu išorinė siena nėra pakankamai saugi.

Vis dėlto man kilo viena abejonė. Vien tik geriau apsaugotų pasų nepakanka. Kiekvienais metais šimtai tūkstančių užsieniečių ne Europos Sąjungos piliečių kerta mūsų žemyną – Europos – sieną. Tai – legalūs imigrantai, pusiau legalūs imigrantai, taip pat ir nelegalūs imigrantai. Mano šalis Belgija pernai sulaukė daugiau nei 70 000 užsieniečių ne Europos Sąjungos piliečių, o kur dar nežinomas nelegalių imigrantų skaičius. Tai – didžiulė banga, kurią turime sustabdyti, o labiau apsaugoti pasai šito klausimo išspręsti nepadės.

Dimitar Stoyanov (NI). – (BG) Dėkoju, gerb. pirmininke. Balsavau prieš C. Coelho pranešimą dėl dviejų priežasčių. Pirmą, esu labai sunerimęs dėl piliečių teisių ir dėl to, kad biometrinių duomenų rinkimas sukels didžiulę grėsmę gyventojų saugumui, ypač jų laisvei. Man taip pat neramu, kad bus pažeista pagrindinė laisvo žmogaus judėjimo teisė.

Tačiau dar didesni rūpestį kelia tai, kad mano šalyje per pastaruosius dešimt metų tai bus jau antras kartas, kai pasiūlomi įdiegti nauji asmens tapatybės dokumentai. Jei kalbėčiau apie save, tai iš tikro būtų jau trečias kartas per paskutinį dešimtmetį, kai man būtų išduodami nauji asmens tapatybės dokumentai. Jums galbūt tai pasirodys juokinga, tačiau Bulgarijoje žmonės gauna tokias mažas pajamas, kad papildoma našta jų piniginiams, kurią žmonės bus priversti išleisti norėdami įsigyti naujus asmens tapatybės dokumentus, yra paprasčiausiai neetiška ir amorali. Kai kalbame apie pensininkus, gaunančius 100 Bulgarijos levų, kurių ekvivalentas lygus 50 EUR pensijai, išmokas, būtų neteisinga priversti juos susimokėti 20 EUR už naujų asmens tapatybės dokumentų išdavimą. Todėl balsavau prieš C. Coelho pranešimą. Manau, kad mano šaliai tai būtų visiškai nepriimtina.

- Pranešimas: Marco Cappato (A6-0459/2008)

Gay Mitchell (PPE-DE). - Gerb. pirmininke, aš tik norėjau pasakyti, jog galiausiai balsavau prieš M. Cappato pranešimą, nes manau, kad yra geresnis Parlamentui pateiktas pranešimas, bandantis spręsti tokio pobūdžio klausimus.

Taip pat noriu pasakyti, kad Parlamentui dabar tikrai reikia registro bei prieinamos informacijos apie Parlamento narius, kurie dirbo čia keturis su puse metų, kurie gavo už visą tą laiką atlyginimus ir kurie pasisakė mažiau už C. Burke'ą, Parlamente pradirbusį viso labo šešis mėnesius. Manau, dabar pats laikas atkreipti į tai dėmesį,

Yra žmonių, kurie nesilanko šiame Parlamente, nedalyvauja jo komitetų ar plenariniuose posėdžiuose. Kai kurie iš jų – mažų frakcijų nariai. Jie čia ateina, greitai pasako savo kalbas, išskuba į oro uostus ir leidžia laiką mūsų valstybės narėse. Užtuot buvę čia, jie pasakoja žmonėms, kokia siaubinga Europos Sąjungos demokratija. Na, Europos Sąjungos demokratija tikrai siaubinga, jei šio Parlamento nariai, kurie čia nė nesirodo ir gauna už tai atlyginimą, gali toliau piktnaudžiauti demokratija. Gerb. pirmininke, noriu kad tai būtų įrašyta į protokolą.

Manau, kad kai mes imamės reformų, kai stengiamės dokumentus padaryti prieinamus ir užtikrinti didesni skaidrumą, tuo pačiu turėtume imtis atitinkamų žingsnių ir parodyti, kurie Parlamento nariai dalyvauja Parlamento veikloje, o kurie – ne.

- Pranešimas: Alexander Graf Lambsdorff (A6-0415/2008)

Zuzana Roithová (PPE-DE). – (CS) Europos gynybos srities rinkos veikia neefektyviai, nes yra susiskaldžiusios. Šiandien atsižvelgdami į EB steigimo sutarties 273 straipsnyje strateginių tikslų pagrindu nustatytas lengvatas šiame sektoriuje sukūrėme erdvę viešiesiems pirkimams. Dirbdama komitete stengiausi užkirsti kelią viešųjų lėšų, skirtų nesuvokiamiems kariniams susitarimams, švaistymą. Ir praeityje būta atvejų, kai šalių interesų išlyga buvo be pagrindo naudojama kariuomenės viešųjų pirkimų sutartims, akivaizdžiai neturinčioms nieko bendro su saugumo kokybe, sudaryti. Galėčiau iš anksto nepasirengusi išvardyti tokių darbų, maitinimo ir transporto paslaugų teikimo sutartis. Šis pasiūlymas padės sutaupyti pinigų, kuriuos vėliau galėsime investuoti į mokslinių tyrimų ir technologijų sritis, kad taip veiksmingiau apsisaugotume nuo dabar ir ateityje kilsiančių grėsmių.

Jim Allister (NI). - Gerb. pirmininke, pasisakau prieš šį pranešimą dėl grėsmės, kuri, kaip suprantu, kyla šalių vyriausybėms ir bendrovėms, investavusioms milžiniškus pinigus į su gynyba susijusius tyrimus ir taikomąją veiklą ir iš kurių dabar vykstant plėtrai ir gamybai bus atimamas pelnas.

Remiantis šia siūloma direktyva bus reikalaujama, kad viešųjų pirkimų sutartys būtų atviros Europos konkurencijai, o gynybos srities bendrovė – ar net šalis – liktų be jokių būdų ar priemonių, kuriomis galėtų apsaugoti savo tarptautines nuosavybės teises ir darbus. Atsižvelgiant į tai, kad keletas karinių gynybos bendrovių Didžiojoje Britanijoje užsiima moderniaisiais tyrimais ir taikomąja veikla, šio pranešimo grėsmė kelia didžiulį nerimą.

Mano nuogaštavimus tik sustiprina pripažinimas, kad šis pranešimas, užtuot teikęs pirmenybę apčiuopiamai ekonominei naudai, energingai ragina palaikyti ES integraciją ir Europos saugumo ir gynybos politiką.

Carlo Fatuzzo (PPE-DE). – (IT) Gerb. pirmininke, gerb. Parlamento nariai, pasistengsiu kalbėti trumpiau, nei įprastai. Balsavau už A. G. Lambsdorffo pranešimą, kuris yra žingsnis priekin bendrosios gynybos ir saugumo srityje. Tačiau aš klausiu savęs ir jūsų: kada pagaliau turėsime tikrą Europos gynybos sritį, tikrą Europos kariuomenę, tikrą galimybę taupyti pinigus ir kada sugebėsime apsiginti kaip vieninga Europa? Tikiuosi, gerb. pirmininke, tai iš tikrųjų įvyks labai greitai!

Pirmininkas. – Šiuo atveju ne man reikėtų Jums atsakyti. Ir atsakymas būtų sudėtingas. Pereikime prie tolesnių paaiškinimų dėl balsavimo; šį kartą – dėl C. Schlyterio pranešimo.

- Pranešimas: Carl Schlyter (A6-0341/2008)

Zuzana Roithová (PPE-DE). – (CS) Teigiamai įvertinau pranešimą dėl pavojingų medžiagų ir cheminių preparatų, būtent dėl dichlormetano naudojimo, nes jis leis apriboti šios kancerogeninės medžiagos naudojimą dažų nuėmimo produktuose, nepaisant to, kad remiantis griežtomis sąlygomis buvo padaryta išimčių. Esu patenkinta, kad šiomis išimtimis nebus naudojamosi praktiškai, nes yra prieinamų saugių alternatyvų, kurioms ateityje pirmenybę teiks ne tik paprasti, bet ir profesionalūs vartotojai.

Kathy Sinnott (IND/DEM). - Gerb. pirmininke, kai kurios medžiagos tokios pavojingos, kad jas reikėtų arba iš viso uždrausti, arba apriboti jų naudojimą iki tam tikrų griežtai apibrėžtų atvejų laikantis visų saugos ir sveikatos apsaugos reikalavimų. Dichlormetanas (DCM) – viena tokių medžiagų, ir ji turi būti išimta iš apyvartos.

- Pranešimas: Ilda Figueiredo (A6-0423/2008)

Zuzana Roithová (PPE-DE). – (CS) Pritariu tarptautiniam susitarimui, kuris nustatys naujas žvejybos sektoriaus darbuotojų įdarbinimo sąlygas. Žvejai dažniausiai susiduria su darbo vietoje nutinkančiais nelaimingais atsitikimais ir netgi mirtimis. Norėčiau kreiptis į Komisiją ir Tarybą, kad šios padarytų viską, kas įmanoma, kad konvencija būtų ratifikuota dar iki 2012 m. Prašau, pažymėkite protokole, kad mano balsavimo įranga sugedo ir kad aš, žinoma, balsavau už šį pranešimą.

- Pranešimas: Giusto Catania (A6-0479/2008)

Irena Belohorská (NI). – (SK) Savo iniciatyva parengtas G. Catanio pranešimas inicijavo reikšmingą politinių frakcijų ir Parlamento narių nuomonių pasikeitimą.

Europos Sąjunga dabar susiduria su labai rimtomis problemomis, tokiomis kaip finansų krizė ir Rusijos–Ukrainos konflikto sukelta energetikos krizė. Atėjo toks laikotarpis, kai visi turime veikti išvien ir vengti bet kokių žingsnių, kurie galėtų pakirsti mūsų vienybę. Krizių padariniai neabejotinai paveiks kiekvieną Europos Sąjungos pilietį, nesvarbu, ar jis – slovakas, lenkas, vengras ar vokietis. Manau, kad pastangos išprovokuoti valstybių narių kivirčius, kurie kartais pasireiškia per mūsų sesijas, yra ženklas apie susiklosčiusios rimtos situacijos, kai ES vienybei gresia pavojus, neišmanymą. Norėdami padidinti Europos Sąjungos konkurencingumą, turėtume labiau susikoncentruoti į sprendimų ieškojimą ir Lisabonos sutarties ratifikaciją.

Čia, Europos Parlamente, pakartotinai pareiškiau savo nuomonę, kad bendroje mūsų erdvėje autonomijai vietos nėra. Pagrindinė mintis – ES šalių integracija – neturi būti pamiršta, jau nekalbant apie jos ignoravimą ar atsisakymą. Turime prisiminti R. Schumano frazę, kad supratingas europietis negali džiūgauti dėl savo kaimyno nelaimės, nes mes visi, tiek gerai, tiek blogais laikais esame surišti bendrais likimo saitais.

Hubert Pirker (PPE-DE). – (DE) Gerb. pirmininke, G. Catanio pranešimas – tikra apgaulė. Jame nėra jokios apžvalgos, neatskleista, kokių mastu 2004–2008 m. Europos Sąjungoje buvo gerbiamos pagrindinės teisės. Šis pranešimas – tai tik paprasčiausias kairiojo šių Rūmų sparno reikalavimų sąrašas.

Pranešimas reikalauja visose valstybėse narėse pripažinti tos pačios lyties asmenų santuokas, legalizuoti narkotikų vartojimą ir eutanaziją bei pripažinti nelegalius imigrantus. Austrijos liaudies partijos (ÖVP) delegacija ir aš iš karto atmetame pirmiau minėtus ir daugumos priimtus reikalavimus. Todėl mes – taip pat ir aš – balsavome prieš šį pranešimą.

Peter Baco (NI). – (SK) Balsavau už pranešimą dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje 2004–2008 m.

Teigiamai vertimu pranešimą su sąlyga, kad 49 straipsnyje išreikšta originali formuluotė dėl raginimo pasitelkti teritorinės ir regionų savivaldos būdus būtų išbraukta. Manau, kad tai – aiškus atsakymas ignoruoti provokatorių ir sąmokslo teorijų šalininkų pastangas spekuliuoti *status quo*. Kitais žodžiais tariant, Europos Parlamentui teritorinės ir regionų savivaldos žaidimai nepriimtini. Tai – labai vertinga šiandien Europos Parlamento plenariniame posėdyje priimta išvada, ir aš manau, kad mes visi turėtume ja didžiulius.

Zuzana Roithová (PPE-DE). – (CS) Gerb. pirmininke, aš irgi balsavau prieš komunisto Europos Parlamento nario parengto pranešimo dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje priėmimą. Vis dėlto turiu pripažinti, kad džiaugiuosi, jog kitų frakcijų pranešėjai sugebėjo šiek tiek pakeisti pranešimo tekstą, ir dabar

į jį įtraukta keletas gerų punktų dėl mažumų padėties. Deja, kai kurie tvirtinimai nėra objektyvūs. Be to, praeities laikotarpį pabrėžiantis pranešimas yra pernelyg detalus, jo apimtis peržengia dokumentui leistinas ribas ir yra beprecedentė. Pranešime atskleidžiamas pernelyg vienašalis politinis požiūris į žmogaus teisių padėtį Europos Sąjungoje. Pranešėjas, nustatydamas šeimos politikos ir kitų etinių klausimų normas, pamina subsidiarumo principą, o tai prieštarauja steigiamosioms sutartims.

Simon Busuttil (PPE-DE). - (MT) Aš taip pat balsavau prieš C. Catanios pranešimą, nes jis mažiausiai tris kartus apie abortą užsimena kaip apie žmogaus teisę. Aš tam nepritariu, man tai nepriimtina. Gaila, kad į tokį rimtą ir apimantį daugybę svarbių klausimų pranešimą kaip šis buvo įtraukta neabejotinai Europos Sąjungos kompetencijai nepriklausančių aspektų, kuriuos nagrinėjant Europos Sąjunga negalėtų ir neturėtų kištis būtent dėl galiojančio subsidiarumo principo. Dėl to balsavau prieš G. Catanios pranešimą.

Péter Olajos (PPE-DE). - (HU) Gerb. pirmininke, dėl G. Catanios pranešimo balsavau „už“, nes jis siūlo panaikinti ankstesnius su mažumų teisėmis susijusius trūkumus. Šis klausimas ypač svarbus Vengrijai, šalies viduje ir už jos ribų gyvenančioms mažumoms. Pranešimas pabrėžia mažumų kalbų apsaugos svarbą ir teigia, kad teisė kalbėti gimtąja kalba – viena iš svarbiausių pagrindinių teisių. Deja, negalima pasakyti, kad pastaruoju metu to buvo pasiekta kai kuriose naujose ES valstybėse narėse.

Toliau pranešime pabrėžiama būtinybė apibrėžti ir nustatyti tautinių mažumų statusą. Manau, kad tai gyvybiškai svarbu visoms 150 Europos tautinių mažumų.

Galiausiai manau, kad 49 pranešimo dalis be galo svarbi, nes joje teigiama, kad savivalda – veiksmingiausias tautinių mažumų bendruomenių problemų sprendimo būdas. To pasiekti galime sekdami pavyzdiniais Europos Sąjungos asmeninės, kultūrinės, teritorinės ir regionų savivaldų modeliais.

Jim Allister (NI). - Gerb. pirmininke, teisių manijos užvaldyta visuomenė yra „duok man, duok man“ prašanti ir pusiausvyrą praradusi visuomenė. Tokios visuomenės sąlygotas pranešimas kelia reikalavimą vienodai vertinti tradicines šeimas ir homoseksualių asmenų santykius. Įprastas santykis yra vyras ir moteris. Reikalaujame lygybės priešingybei, mes šį santykį paprasčiausiai iškreipsime.

Galbūt pasirodysiu nemadingas, tačiau išdrįsiu begėdiškai pareikšti, kad nenatūrali tos pačios lyties asmenų poros partnerystė nėra tai, kam aš, būdamas įstatymų leidėju, norėčiau pritarti. Ar turiu teisę bent kiek labiau palaikyti poziciją tų žmonių, kurie mano priešingai? Atsižvelgiant į nepakančią šių diskusijų atmosferą atrodo, kad tokios teisės neturiu.

Nesutinku su šiuo pranešimo aspektu. Jei rizikuoju dėl to būti išjuoktas – tebūnie. Geriau palaikysiu tai, kas, mano nuomone, yra teisinga, o ne plosiu tam, kas klaidinga.

Frank Vanhecke (NI). - (NL) Gerb. pirmininke, per visą savo darbą šiame Parlamente man ne dažnai teko susidurti su tokiu politiškai taisyklingu nesąmonių ir vadinamųjų pažangių banalybių sąrašu, kaip G. Catanios pranešimas. Kas blogiausia, pranešimas dėl vadinamųjų pagrindinių teisių yra *de facto* pagrįstas Lisabonos sutartimi – sutartimi, kuri per referendumą buvo atmesta ir kuri neturi jokio teisinio pagrindo. Kokia arogancija! Įdomu, ar galėtų pagrindinės teisės būti taikomos ne Europos piliečiams, bet eurokratijai.

Be to, pranešime neužsimenama apie vieną pagrindinę teisę, būtent apie žmonių teisę. Pvz., teisė savos šalies žmonėms jaustis saugiais namuose ir savo šalyje, teisė ginti savo sunkiai uždirbtą gerovę, teisė kalbėti savo kalba, puoselėti savo kultūrą, tradicijas ir įstatymus. Čia tai būtų naujovė šioje politinio teisingumo šventovėje. Parlamentas dar kartą visiškai apsikvailino didžiąją balsų daugumą pritardamas G. Catanios pranešimui.

Philip Claeys (NI). - (NL) Gerb. pirmininke, laisvė reikšti savo mintis ir įsitikinimus bei būdas, kuriuo ši teisė gali būti įgyvendinama, be abejonių – pagrindinis rodiklis, kuriuo remdamiesi galime įvertinti pagrindinių teisių padėtį. Pranešimas visiškai teisingai įspėja apie neoficialios ir vidinės cenzūros egzistavimą, kuris pasireiškia tam tikrų temų pašalinimu iš viešų diskusijų. Ne pateisinimas tam yra teisingai į pranešimą įtrauktas skyrius apie asmenis ir grupes, norinčius nutildyti kitus tvirtinimais, kad nuolat jaučiasi nepelnytai užpuldinėjami tuo, kas pasakyta ar parašyta.

Kita vertus, visišką sumišimą kelia raginimas asmenis „ryžtingai patraukti atsakomybėn už bet kokias neapykantos apraiškas rasistinės žiniasklaidos programose ir straipsniuose, propaguojančiose netolerantišką požiūrį“. Tai – vienas aspektų, vedančių neoficialios ir vidinės cenzūros, dėl kurios taip dejuojama pranešime, atsiradimo link. Dėl tokio pobūdžio teisės aktų Belgijoje buvo suspenduota didžiausios Flamidų partijos veikla, nes ši partija kritikavo patvirtintą imigracijos politiką. Todėl žmonės turėtų žinoti, ko nori. Neįmanoma būti „truputį už“ teisę laisvai reikšti savo mintis ir įsitikinimus. Arba žmogus pasisako už laivę reikšti savo mintis ir įsitikinimus ir prisiima visus iš to kylančius padarinius, arba ne.

Carlo Fatuzzo (PPE-DE). - (IT) Gerb. pirmininke, gerb. Parlamento nariai, nors per galutinį balsavimą balsavau prieš pranešimą dėl pagrindinių teisių, balsavau už 81 jo dalį, nes jai pritariu. Šioje dalyje mano draugas G. Catania, kuris dabar žiūri į mane iš savo vietos, ragina valstybes nares dėti visas įmanomas pastangas ir supaprastinti bei pagerinti jaunuolių, vyresnio amžiaus žmonių ir neigalių asmenų prieigą prie darbo rinkos.

Kadangi šioje pranešimo dalyje paminėjo vyresnio amžiaus žmones, Giusto Catania – kuris būdamas šimtu procentų teisingas pateisina savo vardą – tikriausiai manė (nors raštu šito neišdėstė), kad turėtų būti pagerinta ne tik prieiga prie darbo rinkos, bet ir išmokų skyrimo tvarka. Todėl išmokos jaunimui, pagyvenusiems žmonėms ir neigaliams asmenims yra aktualios. Esu tikras – ir matau, kad jis tam pritaria – kad jauni žmonės, būdami jauno amžiaus, taip pat gauna išmokas ir dirba sulaukę senyvo amžiaus. Matau, kad jis tam pritaria. Manau, kad ir jūs esate tos pačios nuomonės, o kadangi mano pastabos pateks į internetą norėčiau aiškiai pareikšti, jog pasakiau tai norėdamas atsargiai atkreipti dėmesį į tai, kad pagyvenę žmonės taip pat turi teisę gauti išmokas.

Kathy Sinnott (IND/DEM). - Gerb. pirmininke, G. Catanios pranešimas byloja apie tai, kad daugelis esančių šiuose Rūmuose dar kartą pabandė pasinaudoti žmogaus teisėmis kaip dingstimi paskatinti abortus visiškai neatsižvelgdami į tai, kad abortai iš milijonų kūdikių kasmet atima pačią svarbiausią žmogaus teisę – teisę į gyvenimą, teisę, nuo kurios priklauso visos kitos teisės.

Be to, man, kaip Airijai atstovaujančiai Europos Parlamento narei ir balsuotojai, įdomu pastebėti, kad šis pranešimas ir jo pakeitimai susieja Lisabonos sutartį bei Pagrindinių teisių chartiją su ES abortus reglamentuojančias teisėkūros aktais.

Mairead McGuinness (PPE-DE). - Gerb. pirmininke, visų pirma norėčiau paprašyti užfiksuoti, kad mano balsas dėl 31 dalies pirmosios dalies turėtų būti „už“.

Manau, kad šiame pranešime galėjo būti atkreiptas didesnis dėmesys į negalios aspektą, su kuriuo susijusius klausimus svarstant reikia daugiau padirbėti, tačiau džiaugiuosi, kad Parlamentas nusprendė pritarti 42 pakeitimui, kuris ragina Komisiją užtikrinti, kad socialinės priežiūros įstaigų skaičiaus mažinimo (deinstitucionalizacijos) atvejais jos skiriami pinigai atiteks tik toms valstybėms narėms, kurios atitinka JT konvencijoje nustatytus kriterijus. Šis klausimas yra esminis man ir daugeliui esančių šiuose Rūmuose. Pranešime yra daugybė klausimų, kuriuos – kaip minėjo kiti Parlamento nariai – reikia spręsti remiantis subsidiarumo principu ir kurie nepriklauso Europos Sąjungos kompetencijai. Subsidiarumo principo pagrindu neleidžiami abortus įteisinantys įstatymai, jis neturėtų tapti ir netaps pagrindu abortus įteisinančių įstatymų leidimui. Taigi negalėjau pritarti visam pranešimo tekstui. Balsuodama susilaikiau, nes manau, kad pakeitimas dėl negalios yra svarbus tiems, kuriems rūpi negalintys kalbėti, neturintys balso žmonės, kurių nuomonės niekas nesiklauso.

Miroslav Mikolášik (PPE-DE). – (SK) G. Catanios pranešimas nagrinėja daug žmogaus teisių klausimų. Sutinku su keletu anksčiau kalbėjusių Parlamento narių ir, kaip jie, norėčiau pareikšti, kad iš esmės nepritariu šiam pranešimui dėl vienos svarbiausios priežasties: nepavyko priimti pagrindinių pakeitimų, kurie būtų ištaisę esminius pradinio pranešimo trūkumus.

Pranešime vartojami tokie terminai kaip vadinamoji lytinė sveikata ir seksualinės teisės, kurios, remiantis, pvz., Pasaulinės sveikatos organizacijos siūlomu apibrėžimu, akivaizdžiai apima teisę darytis abortus, o tai jokiū būdu negali būti įtraukta į ES Bendrijos teisę ar primesta valstybėms narėms.

Būdamas gydytojas visada ginu žmogaus gyvybės ir žmogiškojo orumo sampratą, todėl nebalsavau už šį prieštarinę tekstą, kuris, be kita ko, pažeidžia subsidiarumo principą.

Michl Ebner (PPE-DE). – (IT) Gerb. pirmininke, gerb. Parlamento nariai, pritariu H. Pirkerio išsakytooms mintims, todėl nebegaišiu laiko jas kartodamas. Manau, kad G. Catania pranešimą parengė ne ta tema; iš tikrųjų pranešimas neturėjo pasiekti šių Rūmų, nes oficialios tarnybos turėjo patikrinti, ar pranešimo turinys atitinka jo temą ir pavadinimą, ar jis yra parašytas visiškai kitu klausimu. Šis pranešimas parengtas visiškai kitu klausimu ir neturi nieko bendro su jam suteiktu pavadinimu ir įgaliojimu.

Kalbant konkrečiu klausimu dėl 49 pranešimo dalies, aš norėjau, kad šie Rūmai būtų priėmę originalų tekstą be jokio pakeitimo, o dėl konkrečių anksčiau mano išvardytų priežasčių balsavau prieš visą pranešimo tekstą.

Koenraad Dillen (NI). - (NL) Gerb. pirmininke, retai man yra tekę balsuoti prieš tiek daug nuosprendžių skelbiantį pranešimą, kaip šis. Jei ketintume laikytis šiame pranešime išdėstytų rekomendacijų, rytoj Europos Sąjungoje įkurtume po vadinamųjų prieš rasizmą nukreiptų pompastiškų principų pareiškimais pasislėpusią

politinio teisingumo diktatūrą, o laisvė reikšti savo mintis ir įsitikinimus, įskaitant tokias temas kaip prieglobstis ir imigracija, būtų iš viso nuslopinta. Šis pranešimas siūlo plačiau atverti kelį legaliai ir nelegaliai imigracijai į Europos Sąjungą, nesugeba užtikrinti savo piliečių teisių į jų pačių saugumą, o vietoj to ragina nusikaltėlių teises pripažinti kaip vienas iš vadinamųjų pagrindinių teisių.

Šitas pasaulis apsisvertė aukštyn kojom. Normalioje visuomenėje teisės ir pareigos eina vienos greta kitų, tačiau šiame storame pranešime negaliu aptikti nei pėdsako svetimšalių, norinčių integruotis į mūsų Europos visuomenę, pareigų. Iš tikrųjų – visiškai atvirkščiai: čia *ad nauseam* taikomasi į mus, europiečius. Tai mūsų piliečiams iki gyvo kaulo įgriso niekinantys aukštų Europos valdininkų kaltinimai, kurie iš tikro skirti jiems patiems.

Martin Callanan (PPE-DE). - Gerb. pirmininke, G. Catanios pranešime yra daug teiginių, dėl kurių galėčiau pasiginčyti.

Visų pirma, nesutinku su teiginiu, kad Europos Sąjungos pareiga yra suteikti mums bet tokias teises; iš tikrųjų, istorija mus moko, kad Europos Sąjunga elgėsi visiškai priešingai.

Taip pat nepritariu minčiai, kad Pagrindinių teisių chartija, kuri yra pagrindinis, prasimanytas kaip nenusisekusios Europos Konstitucijos dalis, politinis dokumentas turėtų būti įtraukta į Europos teisę. Ypač nepritariu tam, kad ji būtų įtraukta į Didžiosios Britanijos teisę.

Esu labai priešiškas nusistatęs Pagrindinių teisių chartijos atžvilgiu. Atmetu suabsoliutintą požiūrį į žmogaus teises. Galėčiau pridurti, kad iš esmės nesu nusistatęs prieš tos pačios lyties asmenų partnerystės pripažinimą, tačiau pakartosi, kad tai nėra Europos Sąjungos kompetencijos reikalas: šį klausimą turėtų spręsti atskirų valstybių narių parlamentai pagal savo kompetenciją.

Atsižvelgęs į pagrindinių prieštaravimų sąrašą balsavau prieš šį pranešimą.

Daniel Hannan (NI). - Gerb. pirmininke, ilgaamžė patirtis rodo, kad popieriuje surašytos teisės neužtikrina realių piliečių teisių. Europos Sąjungos Pagrindinių teisių ir laisvių chartijoje išdėstytos teisės ne kažin kiek skiriasi nuo teisių, kurios buvo apibrėžtos tokių šalių, kaip, pvz., Rytų Vokietija ir SSRS konstitucijose. Deja, tų nevykusių politinių santvarkų piliečiai patyrė, kad popieriuje surašytos teisės yra bevertės, jei neveikia atitinkami parlamentinės vyriausybės mechanizmai.

Europos Sąjungoje žmogaus teisių srityje krizės nėra. Krizė demokratinio teisingumo srityje. Leiskite pridurti, kad vienas būdų, kaip sušvelninti šią krizę, būtų laikytis savo rinkėjams duoto žodžio ir dėl Lisabonos sutarties surengti keletą referendumų, kaip esame prisižadėję. *Pactio Olisipiensis censenda est!*

Ewa Tomaszewska (UEN). - (PL) Gerb. pirmininke, visi vaikai turi teisę mylėti abu savo tėvus. Net jei tėvų santuoka nutrūksta, tik vaiko gerovė, o ne valstybės tarnautojų „nuožiūra“ turėtų būti tas veiksnys, į kurį atsižvelgiant reikėtų nuspręsti apie vaiko ryšius su tėvais.

Vaikai turi teisę kalbėtis su tėvais savo gimtąja kalba. Jei tėvai yra skirtingų tautybių asmenys, vaikai turėtų turėti teisę kalbėti abiem kalbom. Tačiau Jaunimo gerovės tarnyba (Jugendamt) [Vokietijoje] elgiasi nepaisydama vaikų, gimusių mišrių tautybių santuokose, interesų ir griežtai suvaržo ne vokiečio tėvo bendravimą su vaiku. Peticijų komitetas užregistravo daugiau kaip 200 nusiskundimų šiuo klausimu. Dėl to pritariau 24 pakeitimui. Tai, kad jis buvo atmestas, lėmė mano balsą „prieš“ per galutinį balsavimą dėl pranešimo, kuris nepripažįsta teisės į gyvenimą siūlydamas abortams palankius teisėkūros projektus ir nusižengia subsidiarumo principui.

Gerard Batten (IND/DEM). - Gerb. pirmininke, Jungtinės Karalystės Nepriklausomybės partija pasisako prieš rasizmą, moterų lytinių organų žalojimą, baudžiamumą dėl homoseksualumo ir išankstinį nusistatymą prieš užsieniečius kad ir kurioje pasaulio dalyje tai vyktų. Tačiau britų žmogaus teisių apsauga puikiai veikia pagal mūsų pačių įstatymus, ir Europos Sąjungos apsaugos mums nereikia. ES yra nedemokratiška ir antidemokratiška, todėl ji nėra tinkama kažkieno žmogaus teisių sergėtoja.

Mes taip pat norėtume priminti Parlamentui, kad šeimos teisė yra valstybių narių kompetencijos, o ne ES jurisdikcijos sritis. Klausimas, ar narkotikus vartojantiems asmenims turėtų būti pateikti baudžiamieji kaltinimai, yra valstybių narių teisės reikalas, o ES neturėtų stengtis pakenkti valstybių narių teisminėms sistemoms ar jas išstumti. Todėl Jungtinės Karalystės Nepriklausomybės partijai priklausantys Europos Parlamento nariai balsavo prieš šį pranešimą.

Christopher Heaton-Harris (PPE-DE). - Gerb. pirmininke, kai reikia apsispręsti dėl tokių pranešimų kaip šis, aš dažnai pasikalbu su savo rinkimų apygardos savanorių ir bendruomenės grupėmis. Taip galiu daug ką sužinoti iš kitų žmonių patirties ir bendravimo.

Taip pat stengiuosi nuolat išklausti kitų plataus politinio spektro ir iš skirtingų šalių kilusių Europos Parlamento narių nuomones, kad taip galėčiau suprasti kitų žmonių požiūrį ir jų išgyvenamas problemas. Visiškai pritariu kolegų D. Hannano ir M. Callanano išsakytoms nuomonėms.

Tačiau kalbėdamas apie tokius svarbius klausimus, kokie yra svarstomi šiame pranešime, norėčiau kreiptis į Parlamento narius kaip J. Allister, kuris, nors ir nepriklausantis mano frakcijai, yra darbštus bei pragmatiškas šio Parlamento narys. Jo patarimai visuomet išmintingi, o jis pats – žmogus, su kuriuo galiu diskutuoti civilizuotai, kaip darau dabar dėl jo išsakytų minčių.

Kalbant apie tokius pranešimus kaip šis – kuomet gali išsirinkti daugybę skirtingų klausimų ir nuspręsti, kaip dėl jų balsuoti – tampa nebeįmanoma išskirti toks ribos, kada turėtum balsuoti prieš visą pranešimą, o kada – už. Taigi išsisukinėju ir balsuodamas susilaikiau. Labai dėl to atsiprašau.

Kinga Gál (PPE-DE). – (HU) Gerb. pirmininke, pranešimas, pavadintas „Dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje“, kurį ką tik priėmėme, yra visapusiškas ir reiškia didžiulį laimėjimą keliose tam tikrose srityse. Jame pristatytos vaikų ir pagrindinės socialinės teisės nusipelno ypatingo dėmesio. Manau, ypatingai teigiama yra tai, kad nustatant savivaldos principus ir užtikrinant teisę kalbėti gimtąja kalba – tai tos sritys, kuriose Sąjunga ilgai delsė nustatyti normas – galiausiai bus tinkamai atsižvelgiama į tradicinių tautinių mažumų teises ir problemas.

Dėl to teigiamai vertinau šį pranešimą ir stengiausi, kad jis būtų priimtas. Dėl to Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) ir Europos demokratų frakcijos Vengrijos delegacija taip pat balsavo už šį pranešimą nepaisydama kelių priimtų ginčytinų pranešimo dalių, kurias dėl siekio tam tikrus klausimus reguliuoti ES lygmeniu laikome nepriimtiniomis.

László Tórkés (Verts/ALE). – (HU) Gerb. pirmininke, atsiprašau, kad neužsiregistravau. Aš nežinojau. Būdamas dvasininku, priklausydamas nuo diskriminacijos priklausomai vengrų tautinei mažumai ir pasirengęs rasti kompromisą – jei to prireiks – atvirai kalbant balsavau už G. Catanios pranešimą dėl pagrindinių teisių, nes manau, kad jis daugeliu atvejų, pvz., socialinių teisių klausimais, yra reikšmingas žingsnis į priekį.

Norėčiau pareikšti ypatingai teigiamus atsiliepimus apie pranešimo dalį, kurioje kalbama apie mažumų teises. Jis galėtų tapti svarbiausiu pagrindu ir atspirties tašku su mažumų apsauga susijusiai Europinio lygio teisei sistemai. Sutinku su Kingos Gálos išsakytomis mintimis.

Kadangi negalėjau pritarti kai kuriems pranešimo teiginiams, pvz., daliai, kurioje kalbama apie eutanaziją arba su homoseksualumu susijusiems klausimams, turėjau leisti į kompromisą. Nepritariu nuomonei, kad dėl homoseksualumo turėtų būti varžoma religinių lyderių sąžinės laisvė ir jų tikėjimas.

Apgailestauju, kad į 49 dalį nebuvo įtraukti pareiškimai dėl tradicinių mažumų ir bendruomenių teisių bei dėl teritorinės ir regionų savivaldos.

Georgs Andrejevs (ALDE). - (LV) Dėkoju, gerb. pirmininke. Per galutinį balsavimą balsavau prieš pranešimą, kuris daugeliu atvejų buvo vertas palaikymo. Balsavau prieš jį todėl, kad pranešimas painioja tradicines mažumas ir jų teises su ekonominiais migrantais ir priverstinai į kitas šalis persikėlusiais migrantais, kurie Antrajam pasauliniam karui pasibaigus per Latvijos okupaciją užplūdo mano šalį. Per 50 okupacijos metų vietinės tautos gyventojų sumažėjo 50 proc., o 13-oje didžiausių Latvijos miestų, taip pat ir šalies sostinėje Rygoje, jie tapo mažuma. Dėkoju.

John Attard-Montalto (PSE). - Gerb. pirmininke, mes šiandien ką tik balsavome dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje. Didžiai apgailestaudami aš ir du mano kolegos maltiečiai iš PSE frakcijos balsuodami dėl šio pranešimo turėjome susilaikyti.

Nors pranešime pateikta daug pagirtinų pasiūlymų dėl pagrindinių žmogaus teisių, į jį buvo įtraukti ir kiti klausimai, kurie į pranešimą niekada neturėjo patekti pvz. abortų klausimas. Kadangi socialiniai Maltos atstovai pasisako prieš abortus, turėjome balsuoti prieš šias konkrečias pranešimo dalis.

Kita vertus, pranešime svarstomi ir kiti klausimai, pvz., noras gyventi ir teisės į orumą gyvenimui baigiantis užtikrinimas. Tai – opūs klausimai, dėl kurių turėjome susilaikyti. Todėl ir per galutinį balsavimą susilaikėme. Norėčiau padėkoti jums už šią mums suteiktą galimybę.

Pirmininkas. – Dabar, jau išklausę G. Mitchello pasisakymą, pereisime prie paaikškinimų dėl balsavimo dėl M. Cappato pranešimo.

- Pranešimas: Marco Cappato (A6-0459/2008)

Zuzana Roithová (PPE-DE). – (CS) Gerb. pirmininke, negaliu pritarti populistiniam šio pranešimo tekstui, į kurio pradinį variantą buvo įtraukta svarbių nuostatų dėl didesnio Europos Sąjungoje vykdomos politinės veiklos skaidrumo. Deja, šios nuostatos buvo pataisytos. Net neketinu teigiami vertinti tokių niekų, kaip profesinių ir asmeninių dokumentų, kuriais kolegos Parlamento nariai keičiasi tarpusavyje ar kuriuos jie gauna iš nevyriausybinė ar lobistų organizacijų, paviešinimas. Nors aš tokių dokumentų konfidencialiais nelaikau, joks šalies parlamentas civilizuotos demokratijos sąlygomis negali primesti prievolės paviešinti profesinės – nekalbant jau apie kitokio pobūdžio – korespondencijos.

Pirmininkas. – Gerai. Paskutinis, bet ne mažiau svarbus, Syed Kamall!

Syed Kamall (PPE-DE). – Gerb. pirmininke, dėkoju Jums už širdžiai mielus žodžius. Tikiuosi, prisiminsiu juos visą gyvenimą.

Kai kalbame apie skaidrumą ir galimybę susipažinti su ES dokumentais, kalbame apie klausimą, dėl kurio šiuose Rūmuose galime priėti vieningos nuomonės. Galų gale, mes čia esame tik todėl, kad mokesčių mokėtojai išrinko mus į šiuos Rūmus ir todėl, kad jie išlaiko šias institucijas bei finansuoja mūsų darbą. Bet išsiaiškinkime viską iki pat galo. Kai kalbame apie dokumentų skaidrumą ir galimybę su jais susipažinti, pirmiausia įsitikinkime, kad mokesčių mokėtojai turi galimybę susipažinti su tais dokumentais, su kuriais jie nori susipažinti.

Neseniai šio Parlamento frakcijų lyderiai nuvyko aplankyti demokratinės šalies – Čekijos – valstybės vadovo. Kaip supratome, grupė frakcijų lyderių, turėjusių atstovauti Parlamentui, įžeidė tos šalies prezidentą. Viskas, ko keletas piliečių tuomet paprašė, buvo tai, kad to susitikimo protokolas būtų viešai paskelbtas. Taigi būkime skaidrūs, būkime aiškūs ir gerbkime tuos, kurie turi susidarę kitokią nuomonę apie šiame Parlamente sėdinčius žmones.

Raštiški paaikškinimai dėl balsavimo

- Pranešimas: Carlos Coelho (A6-0500/2008)

John Attard-Montalto (PSE), raštu. – Viena saugumo padidavimo priemonių, dėl kurių buvo sutarta, yra biometrikos standartų pasuose ir kelionės dokumentuose įdiegimas. Žinoma, tai reiškia papildomas milijoniškas milijonų eurų išlaidas, tačiau dėl to negalima statyti saugumo į pavojų.

Kita vertus, reikėtų atsižvelgti ir į mūsų žmonių uždarbius, kurie skirtingose valstybėse skirtingi. Išduoti įprastą pasą Maltoje reiškia patirti išlaidų. Kas apmokės įprastų pasų pakeitimą į pasus su biometriniais duomenimis: valstybė, pats žmogus ar bus tariamasi išlaidas padalinti per pusę?

Šiandien Europos Parlamente nusprendėme, kad tos valstybės narės, kuriose leidžiama į tėvų dokumentus įtraukti vaikų duomenis, bus įpareigos išduoti vaikams individualius dokumentus be jokio papildomo mokesčio, išskyrus materialias dokumentams pagaminti skirtas išlaidas. Reikėtų, kad vyriausybė atkreiptų į tai dėmesį, nes nepersiuntimas kitai institucijai renkant nevienodo tarifo mokesčius jau tapo įprasta jos politika, kaip buvo nutikę PVM mokesčio dėl registracijos ir ankstesnių apmokėjimų už palydovines antenas atvejais.

Koenraad Dillen (NI), raštu. – (NL) C. Coelho pranešime viršų paėmė sveikas protas, todėl nedvejodamas balsavau už jį. Reikėtų tik pasveikinti sprendimą, kad biometrinių duomenų naudojimas pasuose ir kelionės dokumentuose bus reguliuojamas suderinimu ir griežtomis taisyklėmis, ypač kai Europos vidinių sienų panaikinimas parodė, jog yra būtina sustiprinti išorinių sienų saugumo kontrolę. Be visų kitų plusų, vienoda ir suderinta biometrinių duomenų sistema leis veiksmingiau kovoti su nusikaltimais. Šis pranešimas – neryžtingas žingsnis ta kryptimi.

Pedro Guerreiro (GUE/NGL), raštu. – (PT) Šis reglamentas siekia pakeisti valstybių narių išduodamų pasų ir kelionės dokumentų apsauginių savybių ir biometrikos standartus. Tai – reglamentas, kuriam nepritarėme nuo pat jo sukūrimo 2004 m., nes jis siekia nustatyti saugumo priemonių suderinimą ir sujungti į visumą biometrinius identifikatorius Europos Sąjungos lygmeniu skatinamos saugumo politikos aplinkybėmis.

Šiame pakeitime apibrėžiamas pagrindinis tikslas – nustatyti išimtis, skirtas jaunesniems nei 12 metų vaikams. Tai – ketverius metus trukianti nukrypti leidžianti nuostata, kad šalys, kuriose galiojantys teisės aktai nustato žemesnę amžiaus ribą, galėtų jos laikytis su sąlyga, kad nustatys minimalią šešerių metų amžiaus ribą (kaip pagal galiojančius teisės aktus dabar yra Portugalijoje, Prancūzijoje ir Estijoje), išskyrus kitus aspektus, susijusius su biometrinių duomenų apsauga ir saugojimu.

Nors pasiūlyme išdėstytos išimčių taisyklės, skirtos jaunesniems nei 12 metų amžiaus vaikams (tik techniniais klausimais pagrįstas sprendimas), mes manome, kad jame nėra sprendžiami pagrindiniai klausimai, t. y. biometrinių duomenų, ypač vaikų duomenų, naudojimas ir jo suderinimas ES lygmeniu (ypač atsižvelgiant į tai, kad pasų išdavimas priklauso kiekvienos atskiros valstybės narės kompetencijai) saugumo politikos aplinkybėmis.

Dėl to balsuodami susilaikėme.

Jörg Leichtfried (PSE), raštu. – (DE) Balsavau už C. Coelho pranešimą dėl pasų ir kelionės dokumentų apsauginių savybių ir biometrikos.

Tačiau noriu pasakyti, kad nėra prasmės priimti trūkumų turintį reglamentą, jei tikrai esama būdų, kaip jį patobulinti.

Pvz., nepriimtina yra tai, kad skirtingos valstybės narės turi taikyti skirtingas vaikų, iš kurių reikalaujama duoti pirštų atspaudus, amžiaus taisykles. Todėl labai svarbu nustatyti priemones, kurių reikia imtis dėl vaikų prekybos. Jos bent jau yra visapusiškesnės, nors jų, deja, ne visuomet imamasi išvien.

Galų gale, man labai svarbu pabrėžti, kad biometriniais duomenimis jokių būdu negalima naudotis nesąžiningiems tikslams. Griežta ir nuolatinė duomenų apsaugos patikra yra tiesiog būtina.

Bogusław Liberadzki (PSE), raštu. – (PL) Gerb. pirmininke, balsavau už pranešimą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 2252/2004 dėl valstybių narių išduodamų pasų ir kelionės dokumentų apsauginių savybių ir biometrikos standartų (A6-0500/2008).

Pritariu pranešėjo pasiūlymui taikyti principą „vienas asmuo – vienas pasas“, kad kiekvienas žmogus turėtų pasą su savo biometriniais duomenimis.

Padėtis, kai pasas gali būti išduodamas paso turėtojui ir jo ar jos vaikams nurodant jų vardus bei pavardes ar kai išduodamas pasas pateikiant tik vieno paso savininko tėvo biometrinius duomenimis, gali būti palanki vaikų prekybai.

Taip pat palaikau C. Coelho iniciatyvą leisti padaryti dvi privalomo pirštų atspaudų davimo išimtis, būtent jaunesniems nei 6 metų amžiaus vaikams ir visiems asmenims, kurie dėl įvairių priežasčių fiziškai negali duoti pirštų atspaudų.

Marian-Jean Marinescu (PPE-DE), raštu. – (RO) Balsavau už šį pranešimą, nes jis paaikškina svarbius klausimus, kylančius dėl biometrinių pasų išdavimo standartų. Be to tikiuosi, kad biometrinių pasų išdavimas (kuris nuo 2009 m. sausio 1 d. buvo pradėtas Rumunijoje) prisidės prie Rumunijos išbraukimo iš JAV vizų atsisakymo programos bei paspartins jos prisijungimą prie Šengeno erdvės.

Tačiau mums reikia sutelkti dėmesį į biometrinių technologijų patikimumą, nes jau buvo įrodyta, kad vaikų, jaunesnių nei 6 metų amžiaus tapatybės nustatymo atvejais šios technologijos yra neveiksmingos. Valstybės narės turi nieko nelaukdamos pradėti naują bandomąjį projektą ir nustatyti šios tapatybės identifikavimo sistemos, padėsiančios tiksliai nustatyti bet kokias valstybėse narėse užfiksuotas problemas, patikimumą.

Athanasios Pafilis (GUE/NGL), raštu. – (EL) Net ir vaikai turi būti įtraukti į duomenų sistemą, nes jie yra laikomi galimai pavojingais ES. Tai padaryti siūlo Europos Komisija, ES Taryba ir Europos Parlamentas. Vienintelis skirtumas tarp pasiūlymo dėl direktyvos ir Europos Parlamento yra amžius, kurio sulaukęs vaikas laikomas pavojingu. Komisija mano, kad vaikas pavojingu tampa sulaukęs šešerių metų amžiaus ir todėl privalo duoti pirštų atspaudus, kurie nuo tokio amžiaus yra įtraukiami į asmens pasus. Tuo tarpu Europos Parlamentas rodo savo „demokratinį supratingumą“ ir mano, kad vaikai į duomenų sistemą turi būti įtraukiami truputį vyresni, t. y. sulaukę 12 metų amžiaus.

Ši nepriimtina direktyva, kuriai pritarė vienakryptės Europos požiūrio rėmėjai Europos Parlamente, yra neišvengiamas pašėlusios „antiteroristinės“ ES politikos, kuri, siekdama iš esmės apsaugoti kapitalo suverenitetą nuo profesinių sąjungų ir paprastų žmonių veiksmų, pavojingais nusikaltėliais pakrikštijo netgi vaikus, padarinius. Atrodo, kad Europa tinkamai pripažįsta Izraelio kariuomenės veiksmus, kai ši pernelyg aršiai

gindama Izraelio valstybės „saugumą“ nuo Palestinos „teroristų“ išžudė nesuskaičiuojamą daugybę Gazos Ruožo vaikų. Kiek metų buvo nužudytiems Palestinos vaikams? Šešeri ar dvylika?

Tobias Pflüger (GUE/NGL), raštu. – (DE) Susilaikiau balsuodamas dėl „Pranešimo dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, iš dalies keičiančio Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2252/2004 dėl valstybių narių išduodamų pasų ir kelionės dokumentų apsauginių savybių ir biometrikos standartų“.

Šis pranešimas numato ES valstybių narių piliečių biometrines kontrolės apribojimą, pagal kurį jaunesni nei 12 metų amžiaus vaikai neprivalo pateikti savo biometrinių duomenų. Tokia išimtis turi būti vertinama labai palankiai.

Vis dėlto negaliu pritarti biometrinių autentiško nustatymo iš rankos sistemoms. Taip padidėtų policijos vykdomas žmonių kontroliavimas, o tai tikrai nėra apsaugos padidavimo būdas. Kadangi pranešime iš esmės pritariama tokio pobūdžio kontrolei, negalėjau balsuoti už jį, o balsavimas „prieš“ reikštų pagerinimo, kurį anksčiau minėjau, atmetimą. Todėl balsuodamas susilaikiau.

Luca Romagnoli (NI), raštu. – (IT) Gerb. pirmininke, gerb. Parlamento nariai, balsavau už C. Coelho pranešimą dėl pasų ir kelionės dokumentų apsauginių savybių ir biometrikos.

Sutinku su pasiūlymu, kad siekiant kovoti su vaikų grobimu ir prekyba reikia išduoti pasus ir vaikams. Palaikau minimalią šešerių metų amžiaus ribą, tačiau dėl pirmiau paminėtų priežasčių į dokumentus turėtų būti įtraukti ir asmens ar asmenų, kurie yra vaiko tėvai, vardas (–ai).

Galiausiai sutinku su C. Coelho'u dėl jo pasiūlymo priimti išlygą dėl trejų metų peržiūros tol, kol bus sulaukta didelės apimties išsamaus tyrimo apie vaikų ir vyresnio amžiaus žmonių pirštų atspaudų patikimumą bei tinkamumą: kad būtų teisingai traktuojamas Bendrijos teisėje, toks delikatus ir reikšmingas klausimas reikalauja nuolatinės patikros.

Bart Staes (Verts/ALE), raštu. – (NL) Šis įstatymas leidžia įrašyti pirštų atspaudus į pasus bei kelionės dokumentus, taigi igalina patikrinti dokumento autentiškumą ir dokumento savininko asmens tapatybę.

Balsavau už pranešėjo pasiūlytus pakeitimus. Teigiamas dalykas yra tai, kad vaikų iki 12 metų amžiaus pirštų atspaudai gali būti paimami tik tada, jei valstybių narių išleisti įstatymai tam neprieštarauja. Palyginus šį pasiūlymą su Komisijos ir Tarybos nuostata imti pirštų atspaudus vaikų, kuriems sukako šešeri, tai – žingsnis į priekį.

Paimti pirštų atspaudus kainuoja nepigiai. Netrukus vizos išdavimas jums kainuos 60 EUR. Privalomas pirštų atspaudų paėmimas ženkliai padidins šią kainą, taigi keturių narių šeima, norėdama pakeliauti po užsienį, prieš išvykdamą turės išleisti šiek tiek daugiau pinigų.

Kad ir kaip bebūtų, galiu pasiginčyti dėl besaikio pirštų atspaudų ar biometrinių duomenų naudojimo. Ar jis nesukels daugiau žalos, negu naudos? Jų veiksmingumas dar nebuvo įrodytas, jų naudojimas nėra proporcingas laukiamiems rezultatams, o be to, yra labai brangus. Dėl to pritariau tekstą pagerinusiems pakeitimams, bet galiausiai išreiškiau savo nepasitenkinimą balsuodamas prieš šią teisėkūros rezoliuciją.

- Pranešimas: Alexander Graf Lambsdorff (A6-0415/2008)

Jan Andersson, Göran Färm, Anna Hedh, Inger Segelström ir Åsa Westlund (PSE), raštu. – (SV) Balsavome už A. G. Lambsdorffo pranešimą dėl viešųjų pirkimų tvarkos gynybos ir saugumo srityje.

Pranešime aiškiai pabrėžta, kad valstybės narės – vienintelės instancijos, turinčios teisę reguliuoti gynybos ir šalies saugumo politiką. Mūsų nuomone, tai yra labai svarbu pabrėžti. Manome, kad šioje srityje viešųjų pirkimų būdu yra įsigijami gynybos srities įrenginiai, atliekami inžineriniai darbai ir teikiamos paslaugos. Tačiau esame įsitikinę, kad toks procesas – natūralus šios rinkos pobūdžio padarinys, t. y. kad viešųjų pirkimų sandoriai negali būti įgyvendinami vadovaujantis vien tik direktyvos nuostatomis. Šios išimtis turėtų būti daromos tik tokiais atvejais, jei jos būtų pateisinamos ypatinga svarba saugumo politikai. Mes manome, kad taip galėsime užkirsti kelią įprastam protekcionistinių priežasčių paskatintam naudojimuisi išimtimis, kuris ypač kenksmingas Švedijos pramonei.

Avril Doyle (PPE-DE), raštu. – Alexander Graf Lambsdorff pristatė pasiūlymą dėl Komisijos „Gynybos paketo“, į kurį įtraukė karinės ir netiesioginės karinės paskirties saugumo tikslams skirtų viešųjų pirkimų tvarką, taip pat apibrėžė tarp ES operatorių sudaromų viešųjų pirkimų sutarčių nuostatas. Šis pasiūlymas pagerina 2004 m. priimtos ir šiuo metu galiojančios Direktyvos 2004/18/EB veikimą ir skatina lankstumą,

skaidrumą bei sveiką ir sąžiningą konkurenciją. Gynybos srities viešųjų pirkimų rinka yra labai specifinė, o A. G. Lambsdorff pasiūlė priemonių, atkreipiančių dėmesį į sudėtingą jos pobūdį.

Yra ir tam tikrų su konkrečiais išpareigojimais susijusių išimčių dėl informacijos paviešinimo, kai tai prieštarauja valstybės narės saugumo interesams.

Kadangi gynybos srities viešųjų pirkimų sfera toliau išlieka išimtinai šalies kompetencija, šis pasiūlymas padeda sukurti vieningą Europos gynybos ir saugumo medžiagų ir produktų rinką remiantis apibrėžta teisės sistema. Šios rinkos vertė per metus siekia 90 mlrd. EUR. A. G. Lambsdorff pasiūlė bendrąją poziciją, kurią galiu palaikyti.

Bruno Gollnisch (NI), raštu. – (FR) Europos gynybos srities pramonės, kuri, gali būti, yra suvaržyta pernelyg ribotų ir pernelyg uždarų Europos rinkų, konkurencingumo sustiprinimas tapo pretekstu paskelbti šią direktyvą ir paskatinti šio sektoriaus viešųjų pirkimų sutarčių srities konkurenciją.

Tikra tiesa, kad šiandien mums pateikto projekto tekstas atsižvelgia į keletą tokių pradiniam Komisijos tekste iškeltų problemų kaip direktyvos taikymo sritį, PPO sutarties nuostatų netaikymą sudarant viešųjų pirkimų sutartis, finansines ribas ir konfidencialumą.

Tačiau šis pasiūlymas laikosi Briuselio logikos, pagal kurią joks sektorius – nei strateginis, nei gyvybiškai svarbus – negali išvengti priežiūros procedūrų, liberalizacijos ar privatizacijos. Jis neužtikrina pagarbos valstybių narių suverenumui laikymosi, nors jos pačios pagal įstatymus atsakingos už savo šalies saugumą. Jis nepadrąsina toli siekiančių Europos, kur valstybių gynybos sričiai skiriamos biudžeto lėšos yra drastiškai mažinamos, rinkų gyvavimo. Jis nesiūlo sukurti Bendrijos pirmenybės statusu pagrįstos sistemos, kuri viena sudarytų sąlygas natūraliai susidaryti ir egzistuoti tikrai Europos rinkai. Pasiūlymas siekia sustiprinti civilinės ir karinės sričių padalijimą į dvi dalis, kas ir taip jau yra būdinga Europai ir kas mums kainavo labai daug pinigų. Be to, pranešimas ekonomikos ir rinkų aptarimus iškelia aukščiau visko. Šie rimti pagrindinių klausimų trūkumai – mūsų nepritarimo šiam projektui priežastis.

Małgorzata Handzlik (PPE-DE), raštu. – (PL) Europos gynybos srities viešųjų pirkimų rinka labai susiskaldžiusi, o tai neigiamai veikia ekonomiką. Pagrindinis priimtos direktyvos tikslas – panaikinti šį susiskaldymą ir visoje Europos Sąjungos teritorijoje sukurti bendrą gynybos srities rinką atsižvelgiant į specifinius gynybos srities rinkos aspektus bei apsaugant valstybių narių saugumo interesus.

Valstybės narės savo sprendimus pagrindė prielaida, kad šiuo metu galiojanti viešųjų pirkimų direktyvoje skiriama nepakankamai dėmesio gynybos srities viešųjų pirkimų specifikai. Todėl atsirado daugybė įvairių direktyvos patvirtintų priemonių, skirtų sutartims sudaryti, konkurso dalyviams parinkti ar perkančios bendrovės primestoms sutartinėms sąlygoms įvesti. Direktyvoje numatyta patikra ir kontrolė turėtų užtikrinti tinkamą teisinę konkurso dalyvių apsaugą, o sudarant sutartis, tai turėtų skatinti skaidrumą ir nediskriminavimą.

Manau, priimtas reglamentas reikšmingai prisidės prie rinkos atvėrimo ir atsižvelgs į šalies saugumo aspektus. Direktyva turėtų paskatinti kainų optimizaciją tiek šalių biudžetuose, tiek savo pramonės srityje bei užtikrinti, kad ginkluotosios pajėgos būtų aprūpintos geriausia rinkoje prieinama įranga.

Malcolm Harbour and Geoffrey Van Orden (PPE-DE), raštu. – Konservatorių delegacija nuolat palaikydavo pastangas atverti rinkas ir paskatinti tarptautinę prekybą tarp ES valstybių narių. Teigiamai vertiname britų pramonei suteiktas galimybes prisijungti prie gynybos srities įrangos rinkų, kurių durys išorinei konkurencijai iki šiol buvo užvertos. Tačiau apgailestaujame dėl to, kad tokie teigiami praktiniai aspektai ES politiniams motyvams sukurti integruotą Europos gynybos srities industrinę bazę ir sustiprinti Europos saugumo ir gynybos politiką, kuriai mūsų opozicija neprieštaravo, tapo antraeilium dalyku.

Mums ypatingą nerimą kelia neigiamos reikalavimo, kad vietoj šalių vyriausybių ir bendrovių investavimo į su gynyba susijusius tyrimus ir taikomąją veiklą dėl vėlesnių gamybos sutarčių turėtų vykti atvira konkurencija, padariniai. Taip bus panaikinta galimybė susigrąžinti į su gynyba susijusius tyrimus ir taikomąją veiklą investuotas lėšas. Be to, nėra pasiūlyta jokių priemonių, kaip apsaugoti intelektinę nuosavybę, darbo vietas ar eksporto galimybes. Mus taip pat neramina faktas, kad toks savimi besirūpinančios Europos požiūris pakenks mūsų itin reikalingiems ir produktyviems gynybos srities pramonės ryšiams su kitomis šalimis – ypač su JAV, taip pat ir su Japonija, Izraelio ir daugeliu kitų.

Dėl to konservatorių delegacija balsuodama dėl šio pranešimo susilaikė.

Luca Romagnoli (NI), raštu – (IT) Gerb. pirmininke, gerb. Parlamento nariai, balsavau už A. G. Lambsdorffo pranešimą dėl viešųjų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos gynybos ir saugumo srityse. Europos saugumo ir gynybos politikos įtvirtinimas ragina būtinai imtis visų galimybių, kurioms įgyvendinti reikia našiai dirbančios Europos pramonės. Prie to prisidėtų Europos gynybos srities technologijų ir gynybos pramonės bazės bei Europos gynybos įrangos ir medžiagų viešųjų pirkimų rinkos įkūrimas.

Šios dvi priemonės gali padėti išugdyti pajėgumus, kurių mums reikia norit sėkmingai įgyvendinti pasaulinės gynybos užduotis ir susidoroti su naujais saugumui kylančiais iššūkiais. Todėl pritariu pranešėjui, kad pasiūlymas dėl direktyvos turėtų padėti sukurti vienodą Europos teisės aktų sistemą, leidžiančią valstybėms narėms taikyti Bendrijos teisę nekenkiant savo saugumo interesams.

Galiausiai sutinku su pasiūlyta supažindinimo su peržiūros procedūra idėja. Taip pasieksime išsikeltų tikslų užtikrinti dalyviams veiksmingą teisinę apsaugą, sudarant sutartis skatinti viešumą ir nediskriminaciją bei padėti iš tiesų atverti rinką įgyvendinimą.

- Pranešimas: Carl Schlyter (A6-0341/2008)

Edite Estrela (PSE), raštu. – (PT) Balsavau už C. Schlyterio pranešimą dėl tam tikrų pavojingų medžiagų ir preparatų (dichlormetano) pardavimo ir naudojimo apribojimo. Manau, šis pasiūlymas, iš dalies keičiantis Tarybos direktyvos 76/769/EEB nuostatas, padės veiksmingai sumažinti aplinkai ir žmogui keliamą pavojų dėl tokių pavojingų medžiagų kaip dichlormetanas (DCM), kuris pasižymi daugybe neigiamą poveikį žmogaus sveikatai sukeliančių savybių, naudojimo. Žmonių sveikatos apsaugai turi būti suteikiama pirmenybė prieš pramonės interesus.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), raštu. – (PT) Atsižvelgdami į tai, kad ši priemonė gali padėti iki minimumo sumažinti kenksmingų toksinių medžiagų naudojimą ir taip turėti teigiamą poveikį įvairių pramonės šakų, ypač automobilių ir jūros industrijų darbininkams, balsavome už kompromisinį tekstą. Pranešime kalbama apie dichlormetaną (DCM) – bespalvį malonaus aštraus, panašaus į eterį kvapo cheminį junginį. Jo rinka iš esmės yra farmacijos produktų, tirpiklių ir pagalbinių produktų, dažų nuėmiklių ir klijų gamyba.

DCM turi neigiamą poveikį žmogaus sveikatai ir pagal Vandens direktyvą yra įtrauktas į 33 prioritetinių kenksmingų medžiagų sąrašą. Ši medžiaga yra priskirta 3 kategorijos kancerogeninių medžiagų grupei. Ji turi narkotinį poveikį, o esant dideliame jo kiekiui pradeda slopinti centrinę nervų sistemą, sukeliama sąmonės praradimas ir kardiotoksinis poveikis. Neteisingai jį naudojant gali kilti mirties pavojus.

Pavojų sveikatai ir aplinkai mokslinio komiteto duomenimis, viena didžiausių su DCM toksiškumu susijusių problemų – ypatingai pažeidžiamoms visuomenėms grupėms kylantis pavojus.

Šiuo metu į rinką jau yra teikiami įvairūs pakaitalai, skirti pakeisti DCM turinčių dažų nuėmiklius.

Duarte Freitas (PPE-DE), raštu. – (PT) Iš esmės sutinku su pasiūlymo tikslu sumažinti specialistams ir plačiajai visuomenei kylantį pavojų dėl dichlormetano (DCM) naudojimo.

DCM turi neigiamą poveikį žmogaus sveikatai: jis priskiriamas kancerogeninėms medžiagoms, sukelia narkotinį poveikį, o esant dideliame jo kiekiui pradeda slopinti centrinę nervų sistemą, sukeliama sąmonės praradimas ir kardiotoksinis poveikis. Neteisingai jį naudojant gali kilti mirties pavojus.

Komisijos duomenimis, nuo 1989 m. iki 2007 m. ES buvo užregistruota 18 mirties dėl DCM naudojimo atvejų. Manau, būtina taikyti europietiškas priemones ir uždrausti ar pakeisti šią medžiagą.

Remdamasis Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto balsavimu, palaikau sprendimą uždrausti plačiajai visuomenei naudoti DCM, tačiau leisti saugiomis sąlygomis jį naudoti specialistams.

Luca Romagnoli (NI), raštu. – (IT) Gerb. pirmininke, gerb. Parlamento nariai, balsavau už C. Schlyterio pranešimą dėl iš dalies keičiamų Tarybos direktyvos nuostatų, susijusių su tam tikrų pavojingų medžiagų ir preparatų pardavimo ir naudojimo.

Iš tikrųjų, dichlormetanas turi didžiulį neigiamą poveikį žmogaus sveikatai: jis turi narkotinį ir slopinamąjį poveikį centrinei nervų sistemai, o esant dideliame jo kiekiui pastebimas kardiotoksinis poveikis. Todėl būtina užtikrinti dabartinių teisės aktų dėl darbuotojų sveikatos ir saugos galiojimą, nes šios srities vykdymo procedūros yra nepakankamos iš esmės dėl didelio skaičiaus, mažos apimtys ir nepastovaus tiekimo bendrovių pobūdžio. Galiausiai sutinku su C. Schlyterio pareiškimu, kad reikia atkreipti ypatingą dėmesį į vaikų, jautresnių sveikatai kylantiems pavojams dėl pastebimai didesnio cheminio preparato kiekio, sveikatą.

- Pranešimas: Ilda Figueiredo (A6-0423/2008)

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), raštu. – (PT) Šiandien vykęs balsavimas dėl pranešimo, kurį pristačiau Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto vardu dėl Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) 2007 m. Darbo žvejybos sektoriuje konvencijos – reikšmingas įnašas į minimalių tarptautinių standartų sukūrimo procesą pasaulio lygiu, užtikrinsiantis geresnes darbo sąlygas, didesnę saugumo lygį ir padėsiantis išvengti mirties atvejų labai pavojingame, tačiau turinčiame strateginę reikšmę sektoriuje. Pranešime atkreipiamas mūsų dėmesys į žvejų orumo gynimą ir sunkias jų darbo sąlygas atsižvelgiant į tai, kad šiame sektoriuje užfiksuoti aukščiausi mirties atvejų rodikliai. Reikėtų pažymėti, kad už šį pranešimą buvo atiduoti 671 balsai, o „prieš“ balsavo tik 16.

Konvencija Nr. 188 įsigalios tada, kai ją ratifikuos 10 iš 180 TDO šalių narių, iš kurių 8 turi būti pakrančių valstybės.

Norėčiau atkreipti dėmesį, kad Konvencijoje persvarstomos kitų konvencijų, susijusių su minimalaus žvejų amžiaus nustatymu, žvejų sveikatos patikrinimu, žvejų darbo sutarčių bei įgulos narių (žvejų) apgyvendinimo sąlygomis, nuostatos; ji taip pat apima kitus svarbius klausimus, pvz., sveikatą ir darbo saugą, darbuotojų atranką, įdarbinimo tarpininkavimą ir socialinę apsaugą.

Nils Lundgren (IND/DEM), raštu. – (SV) Europos Parlamentas ragina valstybes nares ratifikuoti TDO Darbo žvejybos sektoriuje konvenciją (konvenciją Nr. 188). Ši konvencija buvo priimta 2007 m., o joje sprendžiami tokie svarbūs klausimai kaip žvejų darbo aplinka, poilsio valandos ir socialinė apsauga. Tik pačios valstybės narės demokratiškai turėtų nuspręsti, nori jos ar ne ratifikuoti dabartinę TDO konvenciją. Todėl balsavau prieš pristatytą pranešimą ir manau, kad čia – ne tas klausimas, kurį svarstant turėtų įsikišti Europos Parlamentas.

Luís Queiró (PPE-DE), raštu. – (PT) Per bendrąją žvejybos politiką Sąjunga siekia žvejybinę veiklą padaryti efektyvesne – kad sektorius, apimantis ir vandens kultūrą, būtų ekonomiškai gyvybingas ir konkurencingas – bei stengiasi užtikrinti adekvatų pragyvenimo lygį priklausomiems nuo žvejybinės veiklos ir vartotojų poreikius tenkinantiems gyventojams.

2007 m. birželio mėn. priimta TDO konvencija Nr. 188 – dokumentas, kuriuo siekiama įteisinti sąžiningą žvejybinį laivų savininkų konkurenciją ir užtikrinti padarias darbo sąlygas šio sektoriaus specialistams. Konvencija siekia įgyvendinti šiuos tikslus nustatydamas tarptautinių žvejybos sektoriui būtinausių taikytinų standartų sąrašą, o tai, tam tikra prasme, išimtinai priklauso Bendrijos kompetencijai. Todėl būtina pasiūlyti valstybėms narėms ratifikuoti šią konvenciją bendrijos ir bendrosios žvejybos politikos nuoseklumo palaikymo labui.

Luca Romagnoli (NI), raštu. – (IT) Gerb. pirmininke, gerb. Parlamento nariai, pritariu I. Figueiredo pranešimui dėl įgaliojimų ratifikuoti 2007 m. Darbo žvejybos sektoriuje konvenciją (konvenciją Nr. 188).

Vienas iš 2007 m. priimto dokumento tikslų siekia skatinant geras žvejų gyvenimo ir darbo sąlygas bei teisingesnę konkurenciją pasaulyje sukurti ir išlaikyti vienodas sąlygas žvejybos sektoriuje ir taip pasiekti, kad būtų ratifikuojama daugiau konvencijų dėl darbo jūroje. Šiuo tikslu konvencijos priėmimas – žingsnis į priekį stengiantis sudaryti padarias darbo sąlygas šio strategiškai svarbaus sektoriaus specialistams, nes ji apima įvairius profesinės veiklos aspektus: visų pirma geresnes įdarbinimo ir saugos darbe sąlygas, uždarbį, medicinos priežiūrą jūroje ir sausumoje, poilsio laikotarpius, darbo sutartis ir socialinę apsaugą.

Galiausiai pritariu I. Figueiredo iniciatyvai, nes ji siekia užtikrinti, kad būtinausi taikytini standartai būtų visuotinai taikomi nepažeidžiant valstybių narių standartų, palankesnių darbuotojams.

- Pranešimas: Giusto Catania (A6-0479/2008)

Alessandro Battilocchio (PSE), raštu. – (IT) Balsavau už šį pranešimą. Spręsdami pagrindinių teisių ES problemas šiandien neturėtume ignoruoti siaubingų Gazos Ruožo įvykių. Tai, kas nutinka Viduriniuosiuose Rytuose reikalauja, kad ES nuolat atsižvelgtų į pagarbos pagrindinėms teisėms, kurioms, deja, šiuo metu kyla didžiulis pavojus, klausimus. Iš tikro galėčiau teigti, kad sudėtingų derybų, kurios, tikiuosi, gali greitai pasikeisti į gerą, metu Bendrijos institucijų autoritetas ir ryžtas iš dalies priklauso nuo demokratijos kokybės, kurią galime pasiekti ir įgyvendinti ES viduje.

Deja, kyla realus pavojus, kad netgi Europoje kova su terorizmu gali baigtis nesugebėjimu užtikrinti tikros pagarbos pagrindinėms teisėms ir laisvėms. Dedu didžiulės viltis į išrinktojo JAV prezidento Baracos Obamos pareiškimus dėl Europos ir Jungtinių Valstijų bendradarbiavimo šiuo klausimu pradžios. Atsižvelgdamas į visus aspektus, kurie sudaro neliečiamą žmogaus teisių pagrindą, galiausiai supratau, kad ypatingas dėmesys

turėtų būti skiriamas labiausiai pažeidžiamiems asmenims: vaikams, pagyvenusiems žmonėms, migrantams ir darbo ieškančiam jaunimui.

Philip Bradbourn (PPE-DE), raštu. – Konservatoriai prisimena savo požiūrį, kurio ilgai ištikimai laikėsi, kad Pagrindinių teisių chartija neturėtų būti teisinga. Šiuo atveju esame įsitikinę, kad daugelis klausimų, svarstomi šiame pranešime, iš tikrųjų priklauso valstybių narių kompetencijai ir kad tai nėra klausimai, dėl kurių sprendimo ES turėtų primesti savo politiką. Pranešimas nagrinėja ir keletą aspektų, kurie yra asmens sąžinės reikalas, pvz., žodžiais neišreikšta rekomendacija dėl eutanazijos ir atleidimas nuo bausmės už sunkiųjų narkotikų vartojimą. Dėl to negalėjome balsuoti už šį pranešimą.

Carlo Casini (PPE-DE), raštu. – (IT) Galutinį mano balsą prieš šį pranešimą lėmė ne tiek jo turinys, kiek svarbūs į jį neįtraukti dalykai.

Neįmanoma diskutuoti apie žmogaus teises neatsižvelgiant į pagrindinę ir pačią svarbiausią teisę – teisę į gyvenimą. Kiekvienais metais 27 valstybėse narėse sąmoningų per abortus netenkame apie 1 200 000 žmonių gyvybių. Tai – bausis skaičius, o kur dar visi nelegalių abortų ir nesuskaičiuojami žmogaus embrionų, sunaikintų apvaisinimo mėgintuvėlyje technikos, atvejai. Mūsų pareiga – atkreipti dėmesį į egzistuojančią nuomonių įvairovę šiuo klausimu, tačiau nėra abejonės, kad tokie atvejai yra išpuolis prieš patį žmogaus teisių kultūros pagrindą. Rezoliucijoje ne tik ignoruojama problema, bet ir siekiama nustumti ją į šalį bei sutelkti dėmesį vien tik į „reprodukcinę ir lytinę“ moterų sveikatą.

Niekas negali būti priešiškas nusistatęs moterų, ypač jei jos yra jaunos, nėščios ir motinos, sveikatos atžvilgiu, tačiau tuo negalima pateisinti visiško vaikų teisių ignoravimo. Kita vertus, visiems puikiai žinoma, kad terminas „reprodukcinė ir lytinė sveikata“, vartojamas siekiant slapta savo sritį įtraukti abortus, yra suprantamas kaip teisė ir socialinė parama.

Călin Cătălin Chiriță (PPE-DE), raštu. – (RO) Balsavau prieš G. Catanios pristatytą pranešimą, nes nesutinku su 49 jo dalimi – kontroversiška dalimi, kuri ragina „tradicinių tautinių mažumų bendruomenių“ problemas spręsti pasitelkiant „savivaldos (asmeninės – kultūrinės, teritorinės, regionų savivaldos) būdus“.

Pritariu tautinių mažumų grupėms priklausančių asmenų teisių pagarbai, tačiau pasisakau kategoriškai prieš teritorinę etniniais kriterijais ir bendromis mažumų teisėmis pagrįstą autonomiją; pasisakau prieš idėją, kuri praktiškai įžiebė etninio separatizmo apraiškas ir tarptautinius konfliktus. Be to, tokios miglotos ir prieštaringos sąvokos kaip „savivalda“ ir „kultūrinė autonomija“ taip pat gali išprovokuoti konfliktą. Šių sąvokų prasmė nusidriekia toli už dabartinių Europos tarptautinės teisės standartų, susijusių su tautinių mažumų grupėms priklausančių asmenų teisėmis ir gali tapti nesutarimų priežastimi.

Manau, ES valstybės narės turi suverenią teisę pačios nuspręsti, koku mastu jos priims ar atmes tokias koncepcijas. Ir tikrųjų, ES privalo gerbti ir užtikrinti savo valstybių narių suverenitetą ir principingumą.

Sylwester Chruszcz (UEN), raštu. – (PL) Nors troškimas užtikrinti pagarbą žmogaus teisėms – vienas pagrindinių visų valstybių ir organizacijų ramsčių tarptautiniu lygmeniu, šis pranešimas apie pagrindinių teisių padėtį Europos Sąjungoje 2004–2008 m. yra skandalingas tų pačių teisių Europoje pažeidimas. Dėl to per šiandienos balsavimą pranešimui pritarti negalėjau. Atrodo, kad stengiamės primesti valstybėms narėms tam tikrą autoriaus pranešime išsakytą požiūrį į pasaulį. Tam negaliu pritarti.

Derek Roland Clark, Trevor Colman, Nigel Farage and Michael Henry Natrass (IND/DEM), raštu. – Jungtinės Karalystės Nepriklausomybės partija pasisako prieš moterų lytinių organų žalojimą, homofobiją, rasizmą ir ksenofobiją. Tačiau nesutinkame ir su tuo, kad ES kontroliuotų pagrindines teises. Jungtinėje Karalystėje puikiai veikia pagrindines teises ginantys įstatymai ir kitos apsaugos priemonės. ES nėra demokratiška, todėl ji nėra patikima žmonių teisių sergėtoja. Be to, šeimos teisė priklauso valstybių narių kompetencijos, o ne ES teisės sričiai. Klausimas, ar narkotikus vartojantiems asmenims turėtų būti pateikti baudžiamieji kaltinimai, priklauso konkrečios valstybės narės teisės kompetencijai, o ES neturėtų siekti stengtis iškreipti teisingumą.

Carlos Coelho (PPE-DE), raštu. – (PT) Keletą metų Taryba nuolat pateikdavo Europos Parlamentui kasmetines ataskaitas apie pagrindinių teisių padėtį Sąjungoje, į kurias atsakydamas Parlamentas savo iniciatyva parengė pranešimą.

Pirmą kartą buvo parengtas panešimas atsižvelgiant į Pagrindinių teisių agentūros paskelbtus rezultatus. Jame pabrėžiama, kad nuo 2003 m. nebuvo priimtas joks šia tema parengtas pranešimas.

Manau, kad pranešėjas kai kurias temas išplėtojo pernelyg plačiai, nes jos jau buvo aptartos atskiruose pranešimuose. Be to, pranešime kalbama apie daug įvairių tikrai prieštaringų klausimų, aiškiai prieštaraujančių mano principams. Todėl dėl kai kurių iš jų aš balsavau „prieš“.

Tačiau jame yra daug kitų aspektų, kuriems visiškai pritariu, ir dėl to balsuodamas susilaikiau. Susilaikiau ne vien todėl, kad manau, jog po puikaus K. Gálos atlikto darbo pranešimo tekstas žymiai pagerėjo, bet ir todėl, kad bet kokių atveju, atvirai kalbant negalėjau balsuoti prieš pagrindines teises ginantį pranešimą.

Dragoş Florin David (PPE-DE), raštu. – (RO) Balsavau prieš šį pranešimą, nes jame pateikiami siūlymai, skatinantys pakartotinus abortus, tos pačios lyties asmenų santuokas ar etniniais kriterijais paremtą autonomiją.

Proinsias De Rossa (PSE), raštu. – Teigiamai vertimu šį pranešimą, kuriame siūloma daugelio problemų, įskaitant tokius klausimus kaip diskriminacija, imigracija, socialinės teisės ir lyčių lygybė, sprendimo būdus.

Pranešimas pabrėžia, kad šio Parlamento pranešime dėl ČŽV (Amerikos centrinės žvalgybos valdybos) kalinių gabenimo ir neteisėto kalinimo ES (2007 m. vasario mėn.) išdėstytų rekomendacijų valstybės narės ir ES institucijos dar neįgyvendino. Kova su terorizmu niekada negalima naudotis kaip priemone žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos lygiui sumažinti. Iš tikro, ginti žmogaus teises reiškia kovoti su terorizmu: tiek su jo priežastimis, tiek su padariniais. Šiuo atžvilgiu palankiai vertinu išrinktojo JAV prezidento Baracos Obamos pareiškimus dėl Guantanamo įlankoje esančio kalėjimo uždarymo ir jo pažadus daugiau niekada nebetaikyti perdavimo praktikos.

Pranešime taip pat siūloma ugdyti visuomenės sąmoningumą moterų teisių į visišką lytinę ir reprodukcinę sveikatą atžvilgiu, įskaitant ir lengvesnę prieigą prie kontracetinių priemonių siekiant užkirsti kelią nepageidautiniams nėštumo ir didelę riziką sveikatai ir gyvybei keliančių nelegalių abortų atvejams. Jis taip pat siekia kovoti su moterų lytinių organų žalojimo praktika.

Be to, pranešime valstybės narės raginamos priimti teisės aktus, kuriais būtų panaikinama diskriminacija, patiriama dėl tos pačios lyties asmenų dėl tarpusavio santykių pripažinimo. Valstybės narės, kuriose galioja teisės aktai dėl tos pačios lyties asmenų partnerystės, turėtų pasistengti pripažinti kitų šalių priimtas panašius padarinius sukeliančias nuostatas.

Glyn Ford (PSE), raštu. – Pritariu G. Catanios parengtam pranešimui dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje 2004–2008 m. Iš tikrųjų balsavau už 32 pranešimo dalį, kuri ragina gerbti Europos teismo priimtą nuostatą dėl Irano liaudies modžahedų organizacijos (angl. PMOI). Ši nuostata įpareigojo išbraukti PMOI iš ES teroristų sąrašo.

Nesu joks ypatingas šios organizacijos šalininkas. Jau seniai lioviausi pasirašinėjęs jų pareiškimus dėl Irane susiklosčiusios padėties, kuriuos sunku laikyti patikimais, ypač po to, kai teko prisidėti prie Užsienio reikalų komiteto delegacijos Teherane. Ten savo akimis pamačiau reformistiškai nusiteikusių opoziciją, griežtai besilaikančią fundamentalistinio Irano režimo.

Vis dėlto neprivalau palaikyti organizacijos, kad pasmerktai nesugebėjimą įgyvendinti teismo priimtą nuostatą, kad PMOI veiksmai nesuteikia jokio pagrindo įtraukti šią organizaciją ar toliau laikyti ją įtrauktą į teroristų sąrašus ir taip suversti kaltę už visus būsimus represinius padarinius.

Lidia Joanna Geringer de Oedenberg (PSE), raštu. – (PL) Pranešime dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje 2004–2008 m. pripažįstama, kad veiksminga pagrindinių teisių apsauga ir jų skatinimas sudaro Europos demokratijos pagrindą. Tačiau Parlamentinė komisija pažymi, jog valstybės narės nuolat atsisakydavo atlikti kruopščius ES tyrimus dėl savo žmogaus teisių politikos ir žmogaus teisių apsaugą apibrėždavo tikrai remdamosi šalies įstatymais, taip tarptautinėje arenoje pakirsdamos ES žmogaus teisių apsaugos patikimumą.

Todėl Europos Komisija turi skatinti valstybės nares artimiau su ja bendradarbiauti ir paraginti jas į būsimas ataskaitas žmogaus teisių klausimais įtraukti ne tik smulkia padėties pasaulyje analizę, bet ir analizę apie situaciją atskirose valstybėse narėse. Taip pat dėmesio verti yra daugelis pasiūlymų, raginančių veiksmingai kovoti su diskriminuojančia ES politika pabrėžiant, kad lygios galimybės yra pagrindinė kiekvieno piliečio teisė, o ne privilegija. Didžiulį nerimą kelia tai, kad maždaug 20 proc. vaikų Europos Sąjungoje gyvena žemiau skurdo ribos, o daugelis iš jų yra kilę iš šeimų, kuriose yra tik vienas iš tėvų arba iš šeimų, kurių tėvai yra atvykę iš ne ES šalių. Dėl to būtina imtis atitinkamų teises užtikrinančių priemonių, kurios atsižvelgtų į vaikų poreikius. Taip pat būtina, kad kovojant su skurdu valstybės narės imtųsi veiksmingų priemonių.

Bruno Gollnisch (NI), raštu. – (FR) G. Catanios pranešimas tiesiog kelia nerimą. Tai yra sąrašas visų privilegijų ir išpūstų įprastinės teisės teisių, kurios, autoriaus žodžiais tariant, turėtų būtina būti užtikrinamos mažumoms, ypač jei jos yra kilusios iš ne Europos šalių. Tai – instrukcijų rinkinys, kuriuo siekiama sunaikinti tautinius ir regionų tapatumus, sunaikinti mūsų šalių vertybes, tradicijas ir kultūrą ir kuriame raginama europiečiams savose šalyse sistemingai ir elementariai sudaryti blogesnę padėtį. Šis pranešimas – tai išpuolis prieš neatimamą mūsų teisę į apsisprendimą, prieš teisę, kuri suteikiama visoms tautoms, tik ne mums patiems.

Taip pat tai yra veidmainiavimo institucijai, kuri, remdamasi savo politinėmis idėjomis ir be jokios sveikos nuovokos ar mąstymo skirtingai vertina ir klįjuoja etiketes „galimai kaltas“ kai kuriems Parlamento nariams, tokiems kaip F. Vanhecke ir aš, kurie jau tapome tokios raganų medžioklės savo šalyse aukomis, viršūnė.

Ne tam čia susirinkome, kad gintume šias dažnai matomas ir akį rėžiančias mažumas, kurios reikalauja vis daugiau ir daugiau privilegijų bei pasmerkia gėdai tautas ir šalis, kurios yra pakankamai kilnios – arba pakankamai kvailos – kad jas pas save įsileistų. Esame čia tam, kad apgintume savo tautų piliečius, didžiąją daugumą europiečių, kurie jums atrodo nematomi, negirdimi ir verti tik paniekos.

Mieczysław Edmund Janowski (UEN), raštu. – (PL) Balsavau prieš italų Europos Parlamento nario Giusto Catanios parengtą pranešimą dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje 2004–2008 m., nes autorius ne tiek apibūdino pastarųjų ketverių metų padėtį, kiek bandė išsakyti savo nuomonę, pasiūlymus ir net pastangas į valstybių narių teisės aktus įtraukti tai, kas visiškai nėra jų kompetencija. Nemanau, kad galima versti Europos Sąjungos šalis priimti jų visuomenėms nepriimtinius teisės aktus.

Sąvoka „santuoka“ turėtų būti palikta moterų ir vyrų sąjungai apibūdinti. G. Catanios pasiūlymas ne pasitarnaus homoseksualus elgesio (kurį aš, beje, palaikau) toleravimui, o pagrindiniai biologiniai, t. y. heteroseksualūs, ryšiai atsidurs blogesnėje padėtyje. Iš esmės reiktų paklausti, ar tikrai nesiekama suvaržyti tradicine prasme suprantamos, t. y. sudarytos iš motinos, tėvo ir vaikų, šeimos teisių. Taip grynai asmeninio pobūdžio klausimai, susiję su seksualiniu žmogaus gyvenimu, perkeliama į politizuotus aktus, net jei tai vyksta viešo kažkieno homoseksualumo rodomo, tarkim, per vadinamuosius „meilės paradus“.

Mano manymu šiame pranešime, kuriame vartojamos tokios formuluotės kaip „reprodukcinės teisės“, kurios šiuo metu tarptautinės teisės sąvokoje apima ir abortus, atveriamas kelias tokiai veiklai.

Livia Járóka (PPE-DE), raštu. – (HU) Savo kolegos Parlamento nario pranešimą laikau ypatingai svarbiu, nes žmogaus teisės – vienas iš Europos Sąjungos sutartyse išdėstytų vertybių ramsčių. Be pagarbos demokratijai ir teisinės valstybės principams, pagarba žmogaus teisėms – dar vienas aspektas, kurio laikytis reikalaujame šalių kandidačių. Be to, visuose savo tarptautiniuose ryšiuose pabrėžiame visuotinių ir neatimamų teisių užtikrinimo svarbą. Tačiau patikimu pasauliniu žmogaus teisių gynėju Europos Sąjunga taps tik tada, kai savo pačios teritorijoje siekdama apginti Pagrindinių teisių chartijoje išvardytas vertybes visuomet naudosis kiekviena įmanoma priemone.

Pranešime atskira dalimi išskirtas romų, didžiausios Europos Sąjungos mažumos, patiriančios skaudžiausią socialinę atskirtį, klausimas. Europos valstybės turi prisiimti bendrą atsakomybę ir sukurti visapusę bei vieningą strategiją romų, kurių dauguma gyvena apgailėtinomis sąlygomis ir visiškame skurde, problemoms išspręsti. Reikia sukurti į veiksma nukreiptą ir aiškius tikslus bei galutinius terminus nustatančią pagrindų programą kuri taip pat priverstų naudotis veiksmingais stebėsenos ir įvertinimo mechanizmais.

Programa turėtų būti sukurta tokia, kad nepriklausomai nuo partijų ir vyriausybių tuo pačiu metu atkreiptų dėmesį į švietimą, būsto ir sveikatos sąlygas bei diskriminaciją ir atsižvelgtų į valstybių narių nesėkmingą patirtį. Ši programa turėtų tapti pagrindu imantis neatidėliotinų veiksmų krizės užkluptuose regionuose. Jei sugebėsime padėti milijonams romų tapti pilnaverčiais Europos piliečiais ir nariais, tai bus milžiniškas šuolis į priekį viso žemyno socialinės sanglaudos srityje.

Ona Juknevičienė (ALDE), raštu. – (LT) Viena iš pagrindinių piliečių laisvių Bendrijoje yra laisvė judėti. Tikiu, jog visi ES piliečiai turi vienodas teises dalyvauti Europos Sąjungos (ES) politiniame gyvenime, laisvai reikšti savo politines pažiūras bei nuostatas. Šios laisvės tapo dar svarbesnės po ES plėtros į Rytų Europos šalis, nes Rytų Europos šalims įstojus į ES ekonominė migracija iš naujų valstybių narių į vakarų Europą itin suaktyvėjo. Lietuva savo ruožtu pirmąją Europoje pagal emigravusių žmonių skaičių po įstojimo į Bendriją. Per susitikimą su lietuviais emigrantais Londone sužinojau, jog daug šių žmonių planuoja likti Jungtinėje Karalystėje ilgam, ypač tie, kurie ten sukūrė šeimas, leidžia vaikus į mokyklas. Tokia tendencija, mano žiniomis, atsispindi ir statistikoje. Panaši situacija yra ir kitose ES šalyse, į kurias emigravo Lietuvos žmonės.

Manau, kad labai svarbu užtikrinti šių ES piliečių teisę dalyvauti Europos Parlamento rinkimuose šalyje, kurios aktualijomis jie gyvena.

Taip pat norėčiau pabrėžti, jog piliečių dalyvavimas ES reikaluose bei rinkimuose į Europos Parlamentą ne didėja, o priešingai, ES vis daugiau atitrūksta nuo savo žmonių. Turint tai omeny, manau suteikus teisę ES piliečiams balsuoti Europos Parlamento rinkimuose savo gyvenamojoje šalyje tik sustiprintų žmonių pasitikėjimą ES institucijomis. Dėl to balsavau už 45-ąjį pakeitimą.

Filip Kaczmarek (PPE-DE), raštu. – (PL) Balsavau prieš Giusto Catanios pranešimą dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje (2004–2008 m.). Prieš šį pranešimą balsavau ne todėl, kad esu nusistatęs prieš pagrindines teises. Visiškai priešingai: manau, kad jos labai svarbios Europos Sąjungai ir visam pasauliui. Problema ta, kad G. Catanios pranešimas trukdo įgyvendinti pagrindines teises. Kodėl? Todėl, kad reikalavimai Europos mastu priimti teisės aktus dėl kovos su homobofija ar siekiant pripažinti tos pačios lyties asmenų partnerystę nėra pagrindinės teisės. Jei dėl jų įteisinimo turi būti išleisti nauji teisės aktai, tuomet šie aspektai turėtų būti atskiro pranešimo dalimi. Kadangi Europos Parlamentas neturi įgaliojimų leisti tarptautinių įstatymų, jis negali veiksmingai praplėsti pagrindinių teisių apibrėžties apimties. Be to, kai kurios valstybės narės nesutinka su tokia išplėsta interpretacija. Todėl šis pranešimas – ne kas kitas, kaip politinis gestas ir graži svajonė.

Pavojus tas, kad tai – sritis, kurioje valstybės narės pačios priima ir turėtų priimti sprendimus. Pastangos primesti savo požiūrį yra smūgis Europos Sąjungos sanglaudai per veidą. Man nepatinka homofobija, tačiau leisti prieš ją nukreiptus teisės aktus Bendrijos teisėje – tai jau absurdas. Jei ES ketina kovoti su homofobija, kas nors galėtų drąsiai pasakyti, kad ji turėtų kovoti ir su antipolonizmu, rusofobija, germanofobija, prancūzofobija, islamofobija, antipopiežizmu, antiklerikalizmu, antikatalikybe ir daugybe kitų elgesio nuostatų bei būdų. O pastangos priversti valstybes narses pripažinti tos pačios lyties asmenų santuokų teisėtumą būtų dar pavojingesnės.

Tunne Kelam (PPE-DE), raštu. – Balsavau prieš 103 G. Catanios pranešimo pakeitimą, kuris skatinant socialinę ir politinę integraciją siūlė įteisinti, kad ilgą laiką Sąjungos teritorijoje gyvenantys ne Europos Sąjungos piliečiai galėtų dalyvauti Europos Parlamento ir vietiniuose rinkimuose.

Iš tikrųjų rinkimai į Europos Parlamentą yra lygiaverčiai rinkimams į šalies parlamentą. Piliečiai turi teisę juose dalyvauti. Kitaip pilietybė neteks savo prasmės, o Sąjungoje gyvenantys ne Europos Sąjungos piliečiai neteks paskatos prašyti pilietybės. Tik taip galime išsaugoti gyvybiškai būtina pusiausvyrą tarp teisių ir atsakomybės, kurias gali turėti tik ES piliečiai.

Eija-Riitta Korhola (PPE-DE), raštu. – (FI) Skirtinga valstybėse narėse taikoma politika svarstant etninius klausimus tapo pretekstu daugelio politinių frakcijų viduje, o ypač mūsų šalyje, kilusioms tokio plataus masto temų diskusijoms, kokias vargiai galėjome numatyti. Galiu pasakyti tik viena: mes liekame prie savo nuomonės, o į šį faktą reikia atsižvelgti kaip į Europos įvairovės ženklą: turime surasti galimybę būti atvirais nuomonių įvairovei. Daugeliu atžvilgių pritariu pagrindinėms savo frakcijos pozicijoms.

Tačiau kalbant apie 61 pranešimo punktą norėčiau pasakyti štai ką: manau, būtų problematiška, jei kas nors vienu metu būtų priešiškas nusistatęs ir teisės į reprodukcinę ir lytinę sveikatą (kuri, apskritai kalbant, yra teisės pasidaryti abortą eufemizmas) įsisąmoninimo atžvilgiu ir dėl prieigos prie kontracetinių priemonių palengvinimo siekiant užkirsti kelią nepageidaujama nėštumui bei abortams. Prieštaravimą abiem dalykams vienu metu aš suprantu kaip spragą tikrovėje, kuri atneštų tik nepageidaujamų padarinių. Sakau tai su visa derama pagarba ir noriu dar kartą padėkoti visoms frakcijoms už vertingą pasikeitimą nuomonėmis.

Stavros Lambrinidis (PSE), raštu. – (EL) Graikijos visuotinio socialistinio judėjimo (PASOK) parlamentinė frakcija Europos Parlamente balsavo už G. Catanios pranešimą dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje, tačiau nori raštu atkreipti dėmesį, jog pasisako prieš 49 pranešimo dalies formuluotę ir su ja susijusį 35 pakeitimą.

Carl Lang (NI), raštu. – (FR) Patikėti tokiu pranešimu kaip šis, komunistui Parlamento nariui reiškia pakurstyti provokacijas šimtams milijonų komunizmo aukų. Parašyti šį pranešimą G. Catanią įkvėpė ne tokia žiauri kaip komunizmas, tačiau vis tiek totalitarinė ideologija – eurointernacionalizmas. Jo pranešimo tekstas iš esmės paneigia daugelį pagrindinių žmogaus teisių:

– teisę į gyvenimą – skatinant abortus ir eutanaziją;

– teisę kiekvienam vaikui turėti tėvą ir motiną – raginant valstybes taikyti „abipusio homoseksualių porų pripažinimo principą“, neatsižvelgiant į tai, ar jos susituokusios ar įregistravę civilinę partnerystę;

- teisę Europos tautoms apsispręsti ir laikytis savo nuomonės nepaisant pasiūlymų, siekiančių dar labiau atverti Europą pasaulinei imigracijai – tai yra plėtra, prie kurios mūsų šalių tautiečiams skirta prisitaikyti;
- ir teisę į demokratiją, nes pranešime raginama priimti Lisabonos sutartį, kuri Airijos rinkėjų buvo atmesta.

Dabar labiau nei bet kada mūsų laisvių apsauga ir mūsų tautų tapatumas reikalauja sukurti naują Europą – laisvą ir nepriklausomų tautų Europą.

Nils Lundgren (IND/DEM), raštu. – (SV) „The June List“ partija yra įsitikinusi, kad pagrindinių laisvių ir teisių apsauga – vienas svarbiausių dalykų tiek ES, tiek už jos ribų. Nepaprastai svarbu, kad ES valstybės narės laikytųsi pagrindinių teisių ir laisvių nuostatų ir aišku, kad jų kontrolės negalima palikti pačioms valstybėms narėms. Tačiau „The June List“ partija kritiškai vertina pasiūlymą šioje srityje įkurti naują Europos agentūrą, kuri vykdytų „užsienio politiką“. Mes manome, kad JT – atsižvelgiant į pasaulinį jų veiklos mastą, didžiulę patirtį ir kompetenciją – o ne ES labiausiai tinka būtinų priemonių įgyvendinimui ir kontrolei.

Dėl to nusprendžiau balsuoti prieš visą pranešimą, tačiau esu labai teigiamai nusiteikęs kelių pasiūlymo formuluočių atžvilgiu, už kurias balsavau teigiamai. Palankiai vertinu tai, kad pranešimas atkreipė dėmesį į neteisingą elgesį su Amerikos Guantanamo kalinių bazėje kalinčiais kaliniais. Šioje situacijoje tėra vienas kelias: nuteiskite juos arba paleiskite.

Esu labai susirūpinęs įvairioms mažumų grupėms priklausančių asmenų pažeidžiamumu ir manau, kad šiuo atveju reikia imtis veiksmų tiek šalies lygmeniu, tiek tarptautiniu. Šią pranešimo dalį balsuodamas palaikiau, tačiau esu skeptiškas nusiteikęs klausimo, ar teisminė Europinio lygmens sistema tikrai yra geras problemos sprendimo būdas, atžvilgiu.

Marian-Jean Marinescu (PPE-DE), raštu. – (RO) Į pranešimą dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje įtraukta mano pateiktų pakeitimų, kuriuos laikau svarbiais Rumunijos piliečiams (pvz., pakeitimas, panaikinantis darbo rinkos suvaržymus iš naujųjų valstybių narių kilusiems piliečiams).

Be to, sutinku su daugeliu pranešimo pasiūlytų teiginių, tokių, kaip romų įtraukties strategija, mažumų apsauga, migrantams darbininkams užtikrinamos teisės ar vaikų apsauga.

Deja, į pranešimą įtraukta keletas nuorodų, kurios kelia abejonių dėl pagrindinių romų visuomenės principų (tokių, kaip šeimos traktavimas pagrindiniu visuomenės elementu) ar kurios prieštarauja Rumunijoje galiojantiems teisės aktus (pvz., narkotikų vartojimas).

Dėl to per galutinį balsavimą balsavau prieš šį pranešimą.

David Martin (PSE), raštu. – Pritariu šiai rezolucijai, kuri pažymi ir apibendrina pačius svarbiausius rūpesčių keliančius klausimus apie pagrindines teises Sąjungoje ir pateikia rekomendacijų, kaip pagerinti žmogaus teisių padėtį valstybėse narėse.

Mary Lou McDonald (GUE/NGL), raštu. – G. Catanios pranešimas apie pagrindinių teisių padėtį Europos Sąjungoje 2004–2008 m. pabrėžia būtinybę apsaugoti mažumų teises ir ragina visose pažeidžiamose grupėse kovoti su visomis diskriminacijos formomis.

Teigiamai vertinu šį pranešimą, į kurį buvo įtraukta svarbių 2008 m. balandžio mėn. Europos Parlamento priimtos Rašytinės deklaracijos 111/2007 dėl gatvės benamių klausimo sprendimo teiginių.

Ypač džiaugiuosi dėl šio pranešimo raginimo parengti nenumatytų blogiausių atvejų žiemos planus benamiams bei dėl siūlymų parengti pamatinę benamystės apibrėžtį ir rinkti patikimus statistinius benamystės duomenis visoje ES.

Siekis, kad visoje ES neliktų gatvės benamių – pagrindinis Europos Sąjungos svarstomas klausimas. Šis pranešimas – papildomas žingsnis raginant Europos Sąjungos Tarybą, Komisiją ir valstybes nares imtis veiksmų ir kovoti su benamyste.

Galiausiai Lisabonos sutartis neprisdės prie pagrindinių teisių padėties ES pažangos. Šio pranešimo palaikymas dar nereiškia tos sutarties paramos. Iš tikrųjų Europos Parlamento atsakymas gerbti neigiamą airių sprendimą prieštarauja bendrajai chartijos esmei.

Andreas Mölzer (NI), raštu. – (DE) Jei vienos valstybės narės gyventojai nuspręstų leisti homoseksualioms poroms susituokti, sudaryti civilinės partnerystės sutartį ar įsivaikinti, kitos valstybės narės neturėtų būti verčiamos pasekti tuo pačiu pavyzdžiu. Jei religinių lyderių ar politikų įsitikinimai reiškia, kad jie

homoseksualumo atžvilgiu nėra entuziastingai nusiteikę – kaip diktuoja vyraujanti politiškai teisinga kryptis – jie dėl savo įsitikinimų neturėtų būti pasmerkti ar persekiojami. Tas pats taikoma ir rasizmo vėzdviui, kuris grėsmingai kybo virš kiekvieno, drįstančio atkreipti dėmesį į su prieglobsčiu ir užsienio tautybėms susijusius nukrypimus nuo normos.

Vis dėlto stengiamasi nesąžiningai ir nedemokratiškai primesti valstybėms narėms homoseksualių asmenų partnerystę. Tai tikriausiai išankstinis pavyzdys to, kas mūsų laukia, jei įgyvendinsime Lisabonos sutarties nuostatas. Bet kas, išdrįsiantis kritikuoti homoseksualumą ar atkreipti dėmesį į keistus su užsienio tautybių piliečių prieglobsčio ir sambūvio klausimais susijusius dalykus, bus apšauktas nusikaltėliu – pažeidžiant žmogaus teisę laisvai reikšti savo mintis ir įsitikinimus. Todėl G. Catanios pranešimą reikia griežčiausiai atmesti.

Alexandru Nazare (PPE-DE), raštu. – (RO) Giusto Catanios pristatytame pranešime gausu interpretacijų ir bendro pobūdžio rekomendacijų dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungos valstybėse narėse. Tačiau reguliavimo ir kontrolės pagrindą, kurio mums reikia, jau turime: tai Europos Sąjungos Pagrindinių teisių chartija ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija. Prioritetu mums dabar yra ne naujų nuostatų kūrimas, o užtikrinimas, kad galiojantys teisės aktai veiktų operatyviai ir veiksmingai.

Vienas iš pranešimo tikslų – siekti spręsti laisvo darbo, kuriuo, deja, ne visi Europos piliečiai gali šiuo metu džiaugtis, jėgos judėjimo lygių galimybių pagrindu klausimą. Nors dvejus metus trukę naujoms valstybėms narėms taikyti darbo rinkos apribojimai baigėsi 2008 m. pabaigoje, šešios valstybės narės pratęsė Rumunijai ir Bulgarijai skirtą apribojimo laikotarpį dar trejiems metams tokį savo sprendimą motyvuodamos dabartine finansų krize. Pranešimas aiškiai neaptaria šios problemos, nors joje akivaizdžiai atsispindi skirtingas elgesys su ES piliečiais, kuris šiuo atveju nėra pateisinamas.

Rareș-Lucian Niculescu (PPE-DE), raštu. – (RO) Balsavau prieš šį pranešimą, į kurį įtraukta nepriimtina užuomina į Europos Vadovų Tarybos rekomendaciją 1201, jau nekalbant apie mažiausiai dešimt kritikos vertų (o tai yra švelnūs juos apibūdinantys žodžiai) klausimų. Nederėjo remtis šia rekomendacija be labai tikslaus paprastai pridėdamo interpretacijos išaiškinimo, nes ji galėjo būti suprasta kaip suteikianti mažumoms kolektyvinių teisių ar laikoma pagrindu etniniais kriterijais pagrįstos teritorinės autonomijos išskyrimu. Teigiamai vertinu 35 pakeitimo, kuris yra labai pagrįstas, priėmimą, tačiau manau, kad pranešime yra aspektų, kurie negali būti priimti.

Athanasios Pafilis (GUE/NGL), raštu. – (EL) Pranešimas siekia padėti užmaskuoti vadinamąjį „demokratinį ir socialinį“ itin reakcingai nusiteikusios ES „trūkumą“, kilusį dėl pačios ES natūros ir patraukliau pavaizduoti bei atbukinti nepasitenkinimą, kilusį dėl paprastus žmones ignoruojančios ES politikos. Pranešimas pritaria ir palankiai vertina visus reakcingus ES priimtus principus bei institucijas, kaip pvz., keturios Maastrichto sutartyje įvardytos laisvės, ir stengiasi jų pritaikymui priskirti efektingus užmojus.

Pranešimas paremtas daugiausiai ES Pagrindinių teisių chartija ir paprastus žmones ignoruojančia Lisabonos sutartimi, kurios nuostatos teises saugo žemesniu lygiu, nei daugelio valstybių narių šalies teisės aktai. Jis greičiau yra idėjų pranešimas ir miglotų troškimų sąrašas, kuris tokias pagrindines teises kaip teisė į darbą, švietimą ir sveikatą vadina paprasčiausiomis „galimybėmis“, reikalingomis tik tam, kad būtum su kažkuo „lygus“. Fiziškai to pasiekti neįmanoma. Be to, pranešime siūloma atkreipti dėmesį tik į tam tikrus ekstremalius skurdo, diskriminacijos ir kitus atvejus bei jiems spręsti imtis tokių priemonių kaip minimalaus atlygio nustatymas ir panašiai. Galiausiai iš pranešimo pobūdžio atsiskleidžia bet kokių siūlomų rekomendacijų – dėl antidemokratinėms sprendimų priėmimo ir piliečių patraukimo baudžiamojon atsakomybėn, pvz., komunistinių ir kitų organizacijų partijų uždraudimas, komunistų ir kitų kovotojų ES centrinės Europos ir Baltijos šalių valstybėse narėse įkalinimas – trūkumas.

Dimitrios Papadimoulis (GUE/NGL), raštu. – (EL) Balsavau už pranešimą dėl pagrindinių teisių padėties Europoje nes manau, kad jo tema susijusi su viena svarbiausių pagrindinių mūsų struktūros suvienijimo užsiimant konstruktyvia kritika problemų. Kaip pranešime tiksliai pastebėta, besinaudojant pagrindinėmis teisėmis diskriminacija dažniausiai kyla dėl diskriminuojamųjų lyties, amžiaus, kilmės ar seksualinės orientacijos. Problemą dar labiau apsunkina tai, kad nukentėję dėl tokių pažeidimų negali priešintis, nes uždaromi psichiatrinėse ligoninėse, globos namuose ir pan. Tokioje situacijoje Europa negali likti abejinga, ypač kai žmogaus teisės yra ribojamos Europos laisvės ir saugumo zonos sustiprinimo sąskaita. Dėl tos priežasties ir atsižvelgdamas į tai, jog Pagrindinių teisių chartija nėra privaloma, o galimybė privatiems asmenims kreiptis pagalbos į Bendrijos teismus labai ribota, negaliu niekaip kitaip, tik palankiai vertinti G. Catanios pateiktus Bendrijos institucijoms pasiūlymus priiimti bendrus išipareigojimus ir atliekant savo tiesiogines pareigas atsižvelgti į žmogaus teises bei tam įkurti specialią agentūrą.

Zita Pleštinšá (PPE-DE), raštu. – (SK) Problema ta, kad pranešime nagrinėjama daugybė jautrių klausimų. Nors jame yra pateikiama tam tikros rekomendacijos įvairiose srityse, įskaitant ir mažumų teises, pranešėjas vėl į savo pranešimą įtraukė reprodukcinės sveikatos klausimą.

Pasiūlyti pakeitimai ir papildymai dėl reprodukcinės sveikatos, už kuriuos EP nariai balsavo, neigia žmogaus teisę į gyvybę ir pažeidžia subsidarumo principą. Kiekvieno negimusio kūdikio gyvybės paisymas ir būtinybė tolesnio žmogaus gyvybės apsaugojimo nuo pastojimo man – principiniai dalykai. Nepritariu tam, kad priimtume sprendimus Europos Sąjungos lygmeniu klausimais, kuriais valstybių narių požiūris skiriasi dėl jose esančių krikščioniškų tradicijų. Nesutinku, kad ES verstų Slovakiją, Lenkiją, Airiją ir kitas valstybes nares pritari ti nštumo nutraukimui ar eutanazijai, nes tai draudžia tų valstybių teisė. Europos Sąjungos lygmeniu mes visada pasisakome tik už motinos teisę spręsti dėl savo kūdikio gyvybės ar mirties ir pamirštame apie negimusio kūdikio teisę į gyvybę.

Todėl balsavau prieš pranešimą dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje 2004–2008 m.

Nicolae Vlad Popa (PPE-DE), raštu. – (RO) Ir taip aišku, kad PPE ir PD-L (Rumunijos liberalų demokratų partija) vertina ir gerbia pagrindines žmogaus teises ir ryžtingai pasisako prieš jų pažeidimą.

Balsavau prieš G. Catanios pranešimą dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje 2004–2008 m., nes pranešime buvo viršyti įgaliojimai, teikiant rekomendacijas ir išsakant pastabas, kurios nėra susiję su 2004–2008 m. laikotarpiu, apie kurį buvo parengtas šis pranešimas. Užuot svarstęs konkrečius žmogaus teisių pažeidimo atvejus, G. Catania savo pranešime pateikia pastabas ir rekomenduoja valstybėms narėms taikyti tvarką prieštaraujančią šios šalyse nustatyta tvarkai. Pvz., 38 ir 76 punktuose minima homoseksualių porų santuoka. Tai pažeidžia ne tik mūsų religines nuostatas, bet ir teisinę ir racionalią nuomonę.

149 punkte minimas draudžiamų narkotikų naudojimo įteisėjimas, o tai pažeidžia baudžiamąją Rumunijos teisę.

Nors iniciatyva parengti pranešimą dėl žmogaus teisių padėties Europos Sąjungoje pagirtina ir kai kurios vietos šiame pranešime yra netgi teisingos, remiantis tuo, ką minėjau aukščiau, balsavau prieš šį pranešimą.

Luís Queiró (PPE-DE), raštu. – (PT) Būtų politiškai klaidinga ir žalinga manyti, kad pagrindinės teisės Europos Sąjungoje ir valstybėse narėse yra visiškai užtikrintos ir saugomos. Pagrindinės teisės būtina saugoti ir skatinti net ir laisvose bei demokratinėse visuomenėse. Tačiau, dėl šio pranešimo ir vykstančių diskusijų kyla tam tikrų klausimų.

Pirmiausia šių teisių apsauga kontroliuojama valstybių lygmeniu. Tokiose visuomenėse kaip mūsų, ši funkcija pirmiausia vykdoma šalyje, neapribojant jas ginti Europos lygmeniu. Be insitutucijų pareigos užtikrinti Sutarčių ir šalies suverenitetą, kiekviena šalis gali vykdyti savo funkcijas neribodama ES prigimties.

Kita vertus, ypač šiame pranešime yra painiavos tarp to kas yra pagrindinės teisės ir ideologinių visuomenės organizavimo galimybių. Šiuo klausimu vykstančios diskusijos įdomios. Tačiau, bandymas primesti savo požiūrį valstybėms narėms be jų demokratiškai išreikšto noro ir prieštaraujant subsidarumo principui, rodo, koks kyla pavojus įtraukiant vidinius šalių klausimus į Bendrijos sferą. Dėl šios priežasties ir todėl, kad nepritariu didžiai šio pranešimo daliai, balsavau prieš šį pranešimą.

José Ribeiro e Castro (PPE-DE), raštu. – (PT) Jei būčiau palaikęs kampaniją Arijos referendume balsuoti prieš, entuziastingai pritarčiau G. Catanios pranešimui ir jo šalininkams. Šiame pranešime aiškiai išreikšta nepagarba subsidarumo principui. Jame taip stipriai yra pažeidžiama nustatyta Europos Sąjungos tvarka ir valstybių šalių galios, kad pradėti tikėti tais, kurie reiškia nepasitenkinimą politiniu valdžios Briuselyje nepasotinamumu. Apgailėtinai atrodo bandymas daryti poveikį apsaugos sąlygoms, kurios yra tiesioginė Sutarčių išraiška ir svarbiausias valstybių narių demokratijos garantas, norint „susisteminti...diskriminuojamąją praktiką“. Tai stipriai kenkia pagrindinėms pilietybės teisėms.

Teisiškai absurdiška tvirtinti, kad daugumai valstybių narių pasirašius po tarptautinėmis konvencijomis, visa ES privalo jų laikyti. Tai daugiau nei aukščiausio laipsnio federalizmas. Taip pat prieštarauju visiškai nepagrįstam teiginiui dėl „pasitikėjimo stokos“ Europa, kad dėl to mes

užimame „žemesnę padėtį“ iškilus konkrečioms problemoms. Europa nėra Sudanas, Kinija, Kuba, Somalis ar Šiaurės Korėja. Trumpai tariant, šiame pranešime nagrinėjamos politinės problemos, neturinčios nieko bendro su pagrindinėmis teisėmis, todėl jis nėra patikimas, išsamus ir veiksmingas. Balsavau prieš šį pranešimą.

Luca Romagnoli (NI), raštu. – (IT) Gerb. pirmininke, ponai ir ponios, balsavau prieš G. Catanios pranešimą dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje 2004–2008 m.

Nesutinku su tuo, kad valstybės narės kenkia Europos Sąjungos aktyviai vykdomai žmogaus teisių apsaugos veiklai visame pasaulyje. Be to, nesutinku, kad kova su terorizmu būtų pasinaudota kaip dingstimi mažinti žmogaus apsaugos lygį, ypač teisę į privatumą.

Todėl pasisakau prieš punktus dėl romų, kuriems nereikalinga speciali apsauga. Nes taip romai būtų diskriminuojami, nes šioje rezoliucijoje jie yra išskiriami iš kitų etnininių grupių. Galiausiai, nepritariu pastraipai, kurioje kalbama apie repatriaciją. Asmenų repatriavimo tvarka negali būti vertinama remiantis tik šiais kriterijais.

Martine Roure (PSE), raštu. – (FR) Nesant pagrindinių teisių apsaugos, negali būti Europos Sąjungos laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės. Europa privalo parodyti pavyzdį ir elgtis šioje srityje nepriekaištingai.

Buvo nustatyti ir atskleisti pažeidimai. Tarp jų yra ir vaikų bei senyvų žmonių apgyvendinimas uždaroje įstaigose. Taip pat amžina problema – katastrofiška padėtis kai kuriuose kalėjimuose. Tai yra pabrėžiama pranešime, už kurį šiandien balsavome. Taip pat privalome užtikrinti, kad būtų pripažintos socialinės teisės.

Skurdas ir darbo vietų neužtikrintumas kenkia žmogaus teisėms. Kaip galime susitaikyti su tuo, kad Europoje, 21 amžiuje žmonės turi darbą, bet nepajėgia įsigyti būsto?

Privalome skelbti kiekvieno iš mūsų pagrindines teises. Europos Sąjungai yra suteikti įgaliojimai Pagrindinių teisių chartijos.

Užtikrinkime, kad žmogaus teisės būtų gerbiamos!

Toomas Savi (ALDE), raštu. – Gerb. pirmininke, balsavau už pranešimą. Ypač pritariu įtrauktam į pranešimą 31 punktui, kuriame Europos Parlamentas smerkia tai, kad ES neįgyvendino Pirmosios instancijos teismo 2006 m. gruodžio 12 d. ir 2008 m. gruodžio 4 ir 17 d. sprendimų ir Didžiosios Britanijos apeliacinio teismo 2008 m. gegužės 7 d. sprendimo, palankaus Irano liaudies modžajedų organizacijai.

Europos Sąjunga remia demokratiją ir teisinę valstybę. Pasibaisėtina, kad viena iš jos institucijų veikia prieš Sąjungos principus. Tikiuosi, kad sudarydama naująjį ES „juodąjį sąrašą“, Taryba atsižvelgs į Parlamento poziciją. Kaltinimai dėl teroristinės veiklos vykdymo turi būti pagrįsti, o sprendimai įtraukti tam tikras organizacijas į „juodąjį sąrašą“ skaidresni.

Šie klausimai neturi būti sprendžiami savavališkai, o remiantis demokratijos ir teisinės valstybės principais. ES neturi leisti, kad pasaulinė kova su terorizmu taptų politinių derybų dirva, todėl privalo gerbti aukščiau minėtus teismų sprendimus.

Olle Schmidt (ALDE), raštu. – (SV) Kaip suprantu, 149 punktas G. Catanios pranešime dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje yra raginimas valstybėms narėms užtikrinti, kad sveikatos apsaugos sistemoje lygiomis galimybėmis kaip ir kiti ligoniai galėtų naudotis narkotikus vartojantys asmenys. Todėl balsavau už šį punktą.

Csaba Sógor (PPE-DE), raštu. – (HU) Du pastarieji Europos Sąjungos plėtros etapai, per kuriuos buvusios socialistinės Vidurio ir Rytų Europos šalys buvo priimtos į Sąjungą, atvėrė taip pat naują skyrių ir Bendrijos požiūryje į žmogaus teises.

Nuo tada tapo aišku, kad pagrindinių teisių apsauga, tarp jų ir tautinių mažumų, naujose valstybės narėse – didelis iššūkis Europos bendrijai.

Giusto Catania savo iniciatyva pranešime pabrėžia, kad sprendžiant tradicinių tautinių mažumų bendrijų problemas, privaloma vadovautis subsidiarumo ir savivaldos principai. Tai leistų detalizuoti vykdomą politiką, kad tinkamai išspręsti tokių bendrijų padėtį.

Pranešime raginama naudoti kultūrinės, teritorinės ir regioninės autonomijos formas.

Taip pat pritariu, kad mano kolega G. Catania savo pranešime kviečia detalizuoti tautinės mažumos apibrėžimą ir siūlo nustatyti minimalias Bendrijos normas apsaugoti tokių mažumų teisėms.

Bart Staes (Verts/ALE), raštu. – (NL) Pagrindinių teisių apsauga ir propagavimas – Europos demokratijos esmė bei pagrindinė sąlyga stiprinant Europos laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę. Todėl suprantame, kad šios teisės – įvairių ES vykdomos politikos sričių tikslas.

Taip pat, galėtume paprašyti, kad Taryba nagrinėtų padėtį kiekvienoje valstybėje narėje ir pasaulyje savo metiniuose pranešimuose dėl žmogaus teisių, kad vardan Europos patikimumo nebūtų taikomi dvigubi vertinimo matai jos vidaus ar išorės politikoje. Žaliųjų frakcijos/Europos laisvasis aljanso pateikti pakeitimai dėl diskriminacijos, mažumų teisių ir socialinių teisių buvo priimti arba visiškai, arba iš dalies.

Taip pat mums sėkmingai pavyko įtraukti nuorodą dėl poreikio atsižvelgti į pagrindines teises baudžiamojo proceso teisės aktuose. G. Catanios pranešime nurodo problemas susijusias su pagrindinėmis teisėmis ir pateikia rekomendacijas joms išspręsti. Todėl visiškai remiu šį pranešimą, nes Žaliųjų partija gerbia visus žmones ir jų pagrindines teises, neatsižvelgiant į lytį, amžių, tautybę ar socialines bei ekonomines sąlygas.

Catherine Stihler (PSE), raštu. – Buvo malonu matyti, kad Europos Parlamentas pritaria tam, kad Irano liaudies modžahedų organizaciją būtų išbraukta iš teroristinių organizacijų sąrašo. Irane buvo nužudyta dvidešimt tūkstančių režimui nepritariančių žmonių. Tol kol Irano liaudies modžahedų organizacija išliks sąrašo, tol bus nužudoma vis daugiau žmonių vien dėl to, kad priešinas režimui. ES privalo sekti Didžiosios Britanijos ir išbraukti šią organizaciją iš teroristinių organizacijų sąrašo.

Andrzej Jan Szejna (PSE), raštu. – (PL) Šiandien per balsavimą pasisakiau už tai, kad būtų priimtas G. Catanios pranešimas dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje.

Deja, Europos Sąjungoje pagrindinės teisės dažnai pažeidžiamos, dažniausiai diskriminuojant mažumas ir pažeidžiant teisę į privatumą. Kita problema – lygios galimybės, ypač lygių galimybių užtikrinimo moterims srityje. Pranešėjas prašė valstybės narės atsisakyti savo argumentų, kurie pateisina prievartą prieš moteris ir jų diskriminaciją, remiantis tradicijomis ir religija.

Daugelyje ES šalių piliečiai, ypač silpnesnėse šalyse, vaikai kenčia nuo diskriminacijos ir skurdo. Pranešime yra teisėtai smerkiamos visos prievartos prieš vaikus formos, tokios kaip smurtas šeimoje, seksualinė prievarta ir fizinės bausmės mokykloje.

Valstybėms narėms nesiseka apsaugoti žmogaus teisių, tai kenkia ES užsienio politikos patikimumui pasaulyje. Manau, kad Bendrija negali taikyti „dvigubų vertinimo matų“ savo išorės ir vidaus politikoje.

Konrad Szymański (UEN), raštu. – G. Catania pranešimas primena mums, kad ES viduje susiduriame su savo problemomis. Todėl turime būti labai atsargūs elgdami lyg būtume geresni už kitus, reiškiant nuomonę dėl žmogaus teisių už ES ribų.

Dalyvavau laikinajame komitete dėl ČŽV perduodamų nusikaltėlių. Iš esmės tai buvo būdas kairiesiems užsipulti savo mylimiausių neapykantos objektą – Jungtines Valstijas.

Manau, turime būti dėkingi ČŽV ir Jungtinėms Valstijoms, kad jos padeda mums apsaugoti Europos gyventojus nuo teroristų pasiryžusių žudyti nekaltus piliečius. Tai kaltinimas mūsų visuomenėms, kad čia turime pasikliauti Amerika.

Absoliutizmas yra svarbesnis už žmogaus teises tiems, kurie nori mus sunaikinti ir rizikuoja mūsų piliečių žmogaus teisėmis.

Todėl balsavau prieš pranešimą.

Konrad Szymański (UEN), raštu. – (PL) Šiandien, Europos Parlamente, priimtame pranešime dėl pagrindinių teisių ES 2004–2008 m. reikalaujama bendrai pripažinti homoseksualias poras visose ES šalyse ir įteisinti tokius santykius valstybių narių teisės aktuose.

Kitoje pranešimo dalyje ginamos vadinamosios „reprodukcinės teisės“. Tarptautinėje teisėje tai pat kalbama apie nėštumo nutraukimą pareikalavus. Tarp tokių komentarų autorių yra ir religinių lyderių.

Europiečiai pasinaudojo pranešimu dėl pagrindinių teisių ES propaguoti nėštumo nutraukimą ir homoseksualius santykius, kurie nėra susiję su pagrindinėmis teisėmis. Tarptautinėje arba Europos Sąjungos teisėje nėra jokių dokumentų, kuriuose būtų minimos tokios „teisės“.

Nepaisant nesaistančio pranešimo pobūdžio, šis dokumentas – pats žalingiausias dokumentas, kuris kada nors buvo priimtas per dabartinio Parlamento kadenciją. Tai naujausias bandymas vėl apibrėžti pagrindines teises ir pakeisti jų reikšmę, nekeičiant jokių sutarčių JT ar ES lygmeniu.

Kitas pranešimo aspektas yra tai, kad ES įgyvendina konkrečią direktyvą baudžiančią už „homofobinius“ veiksmus. Dėl plataus ir neapibrėžto jos pobūdžio, tai yra bandymas, kad homoseksualams nebūtų taikoma demokratinė teisė laisvai kritikuoti. Šios direktyvos taikymas gali turėti padarinių cenzūros atžvilgiu.

Galutinio balsavimo rezultatai (401 balsavo „už“, 220 „prieš“, 67 susilaikė) rodo koks yra didelis pasidalijimas tarp EP narių šiuo klausimu. Tai pranešėjo pralaimėjimas, nes pagrindinės teisės turėtų vienyti, o ne skaidyti Parlamentą.

Charles Tannock (PPE-DE), raštu. – Norėčiau, kad šiame pranešime būtų atidžiai išnagrinėta naujosiose ES valstybėse narėse institucinėje priežiūroje esančių našlaičių ir neigalių vaikų padėtis.

Didelis susirūpinimas buvo išreikštas prieš šioms šalims stojant į ES dėl insitucinėje priežiūroje esančių našlaičių ir neigalių vaikų priežiūros standartų. Galbūt kitame tokio pobūdžio pranešime galima būtų išsamiau panagrinėti šį klausimą.

Aš jau pasisakiau dėl šio pranešimo per praėjusį mėnesį vykusias diskusijas. Man neramu, kad mūsų žmogaus teisių kultūra apsikrėtė absoliutizmu ir tai, kad nuolaidžiaudami nusikaltėlių ir teroristų teisėms, mes kenkiame visų kitų žmonių teisėms.

Ypač, manau, kad klausimus dėl nėštumo nutraukimo ir kontracepcijos turėtų spręsti ne Europos Sąjunga, o valstybės narės, priimdamos atitinkamus teisės aktus. Taip pat prieštarauju, kad Žmogaus teisių chartija būtų viršesnė už Didžiosios Britanijos teisę, kuri yra išsiderėjusi, kad chartijos nuostatos jai nebūtų taikomos.

Todėl balsuojant dėl šio pranešimo susilaikiau.

Thomas Ulmer (PPE-DE), raštu. – (DE) Balsavau prieš G. Catanios pranešimą. Esu priblokštas, kad šis pranešimas buvo priimtas toks koks jis yra. Jame nuolat yra pažeidžiamas subsidiarumo principas. Beveik visas pranešimas nusipelno kritikos. Neturėtų būti ribojamos valstybių teisės ar atimamos galios iš jų kalbant apie žmogaus teises. Šiuo pranešimu, kenkiant daugumai, bandoma apginti mažumų teises, kurių negalima įgyvendinti šalių lygmeniu. Man nesuvokiamas teigiamas požiūris į nėštumo nutraukimą. Žmogaus teisės ir jų įgyvendinimas per paskutinius ketverius metus nebuvo paminėtos.

Thomas Wise (NI), raštu. – Per vardinį balsavimą dėl 62 punkto susilaikiau, nes manau, kad kiekviena šalis, o ne ES, turi užtikrinti, kad joje būtų priimti ir taikomi teisės aktai dėl moterų išorinių lyties organų luošinimo. Labiau būtų tinkamas ir įžvalgus tarptautinis susitarimas. Šiuo metu ES nėra kompetentinga sveikatos srityje ir neturėtų siekti spręsti klausimų iš šios srities.

Taip pat susilaikiau balsuojant dėl 72 punkto, nes man kelia nerimą jo poveikis žodžio laisvei. Nors diskriminaciniai komentarai yra smerktini, jie nebūtinai kursto „neapykantą ir prievartą“. Tam pritarus, reikštų, kad bet kas gali panaudoti tai kaip įrodymą.

Mano sprendimas susilaikyti balsuojant dėl 54 punkto pakeitimo yra paremtas nepritarimu ES laivam piliečių judėjimui ir tarpusavio pripažinimo principu, o ne mano požiūriu į tos paties lyties atstovų partnerystę, nes manau, kad jie turi turėti tokias pačias teises kaip ir kiti.

Anna Záborská (PPE-DE), raštu. – (FR) Europos Parlamentas ką tik balsavo už G. Catanios pranešimą dėl pagrindinių teisių padėties. Ką tik atšventus 60-tąsias JT visuotinės žmogaus teisių deklaracijos metines, šiame pranešime abejojama, kaip suprantame pagrindinę teisę.

Reikia pripažinti, kad Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija priimta pasiekus sutarimą po daugiau nei metus vykusių derybų tarp įvairių spaudimą dariusių grupių ir lobistų, pilietinės visuomenės ir šalių vyriausybės atstovų ir t. t. Mes, kaip Rytų Europos atstovai nebuvo pakviesti dalyvauti šiame procese, tačiau šios chartijos įgyvendinimas yra mums įdomus. Kaip yra pabrėžiama G. Catania pranešime, chartija išliks teisiškai neprivaloma iki tada, kol visos valstybės narės ratifikuos Lisabonos sutartį.

Tačiau, Austrijos sostinėje Vienoje įsteigta Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra, yra išimtinai paremta šiuo politiniu tekstu, kurio pagrindu yra kuriamos pareigos. Taip pat įdomu stebėti, kaip yra atsižvelgiama į pagrindines teises remiantis šia chartija, nagrinėjant kokius klausimus sprendžia ši agentūra. Jos veikla tampa dar įdomesne, kalbant apie FRALEX tinklo ekspertus, kurie buvo įdarbinti 2008 m. vasarą, ir jų dauguma priklauso olandų tinklui „Human European Consultancy“.

Pasiūlymas dėl rezoliucijos (B6-0624/2008)

Dragoș Florin David (PPE-DE), raštu. – (RO) Balsavau už šią rezoliuciją, nes konvencijos ratifikavimas būtų žymus indėlis į padorių darbo standartų skatinimą pasaulyje. Taip pat ji remia socialinių partnerių sudarytus susitarimus dėl tam tikrų jūrų laivybos sektoriaus darbuotojų darbo sąlygų, nes sukuria tinkamą pusiausvyrą, susijusią su būtinybe gerinti darbo sąlygas ir užtikrinti jūreivių sveikatą bei saugą. Bei todėl, kad ši profesija yra Rumunijoje.

Constantin Dumitriu (PPE-DE), raštu. – (RO) Mary Lou McDonald pateikta rezoliucija apibendrina pagrindinius klausimus, kuriuos reikėtų įvertinti pasiūlyme dėl Tarybos direktyvos dėl 2006 m. darbo jūroje konvencijos ir iš dalies keičiant Direktyva 1999/63/EB (COM(2008)0422).

Jūrų laivybos sektoriaus darbuotojai priklauso kategorijai darbuotojų, dirbančių ypatingai sudėtingomis, kartais net pavojingomis sąlygomis. Dėl to mums reikia standartų dėl darbo sąlygų, kad galėtume atsižvelgti į šių darbuotojų sveikatą ir saugą, bei būtų aiškesnė jų įdarbinimo tvarka. Kuriant šiuos standartus pirmiausia būtina pabrėžti poreikius ir problemas, kurias nustatė jūrų laivybos sektoriaus darbuotojai ir darbdaviai. Taip pat reikia užtikrinti, kad valstybėms narėms būtų leidžiama taikyti lankstumo priemones.

Priėmus dokumentus Europos lygmeniu, toliau privalo veikti valstybės narės, o Komisija turėtų kontroliuoti jų nuostatų taikymą. Be to, Europos Sąjunga turi galimybę tapti lydere perkeliant darbo standartus jūrų sektoriuje į bet kurioje pasaulyje taikomus principus.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), raštu. – (IT) Balsavome už šį pranešimą dėl Tarybos direktyvos, kuria įgyvendinamas Europos bendrijos laivų savininkų asociacijos (ECSA) ir Europos transporto darbuotojų federacijos (ETF) susitarimas dėl 2006 m. darbo jūroje konvencijos ir iš dalies keičiama Direktyva 1999/63/EB, jis įtvirtina tarptautines minimalias darbo teises. Svarbu užtikrinti geresnes darbo sąlygas ir didesnę saugą, gerbiant šių profesionalų orumą.

Tačiau apgailestaujame, kad mūsų frakcijos pateikti pasiūlymai nebuvo priimti, ypač tie, kurie buvo skirti pašalinti bet kokį teisinį neaiškumą ar žalą socialinių partnerių atliktam darbui siekiant sudaryti susitarimą. Konvencijoje pripažįstama, kad valstybės neturėtų naudoti lankstumo priemonių. Tai buvo pateikta pasiūlyme dėl direktyvos, pritariant socialiniams partneriams. Todėl nesutinkame su Europos Parlamento dauguma, kad lankstumo priemonės būtų įtrauktos į 6 punktą.

Luca Romagnoli (NI), raštu. – (IT)

Gerb. pirmininke, ponai ir ponios, norėčiau patvirtinti savo balsą dėl rezoliuciją dėl 2006 m. darbo jūroje konvencijos (tvarka susijusi su socialiniu dialogu). Visiškai pritariu darbdavių ir darbuotojų sudarytam susitarimui dėl tam tikrų jūrų laivybos sektoriaus darbuotojų darbo sąlygų, nes sukuriamas tinkama pusiausvyrą, susijusi su būtinybe gerinti darbo sąlygas ir užtikrinti jūreivių sveikatą bei saugą. Be to, esu įsitikinęs, kad yra būtina apibrėžti ir vykdyti minimalius įdarbinimo standartus pasauliniu mastu bei sveikatos ir saugumo sąlygas jūreiviams dirbantiems jūroje ar tolimojo plaukiojimo laivuose. Esu laimingas matydamas, kokį vaidmenį atliko darbdaviai ir darbuotojai gerindami darbuotojų sveikatą ir saugumą.

- Pranešimas: Laima Liucija Andrikiene (A6-0498/2008)

Alessandro Battilocchio (PSE), raštu. – (IT) Balsavau už šį pranešimą. Šiandien labiau nei kada nors suvokiame svarbų Žmogaus teisių tarybos (ŽTT) vaidmenį. Turime remti atliktus veiksmus, bei vertinti ES atliekamą aktyvų vaidmenį ŽTT, nepaisydami neišvengiamų apribojimų nedalyvaujant Jungtinėms Valstijoms. Tiesą sakant, dėl to ES dažnai jaučiasi izoliuota. Tačiau, tai neturėtų būti pasiteisinimas ES, kuri turi dėti politines pastangas siekiant sukurti vieningą, darnų vadovavimą, įveikiant priešiškus geografinius blokus esančius Tarybos viduje.

Todėl, dar daug ką reikia atlikti, kad ŽTT taptų patikimesnė, įgytų daugiau galios ir neleistų tam tikrų šalių vyriausybėms toliau vengti savo pareigų tarptautinėje erdvėje. Labai palaikau naująjį tyrimą dėl apžvalgos. Norėčiau patvirtinti, kad ŽTT stiprinimas – gyvybiškais svarbus etapas civilizacijos kelyje, dėl kurio ES jau yra pritarusi.

Călin Cătălin Chiriță (PPE-DE), raštu. – (RO) Balsavau už L. L. Andrikiene's pranešimą dėl JT Žmogaus teisių tarybos, nes manau, kad ES reikalinga ilgalaikė strategija dėl institucijos veiklos, kuri turi tapti pagrindiniu pasaulio forumu dėl žmogaus teisių. Manau, kad ES valstybės narės turi būti vieningesnės ir veiksmingesnės propaguojamos tam tikras bendras ES pozicijas dėl žmogaus teisių.

ES tapo pasaulio lydere ir imasi iniciatyvos gindama žmogaus teises pasaulyje. Turime daugiau dėmesio skirti žmogaus, ekonominių, ir tokių socialinių teisių kaip skurdas, atsilikimas, žemo lygio švietimas ir kultūra, kurios daro įvairiapusių neigiamą poveikį gyventojams, apsaugai.

Tam, kad ES pozicijai būtų labiau pritariama, ji turi sukurti koalicijas kuriančias priemones ir pradėti rengti nuolatinius susitikimus konkrečiais klausimais su visomis demokratinėmis valstybėmis kituose žemynuose. Taip pat gyvybiškai svarbu, kad valstybės siųstų savo specialistus, turinčius patirties susijusioje srityje, į tarptautinius susitikimus. Šis pasiūlymas L. L. Andrikenės pranešime visiškai pateisinamas.

Philip Claeys (NI), Koenrad Dillen (NI), raštu. – (NL) Balsavau prieš šį pranešimą, nes JT Žmogaus teisių taryba negali būti laikoma teisėta institucija. Man nepriimtina, kad tokios šalys kaip Kuba, Saudo Arabija, Egiptas, Pakistanas, Jordanija ir daugelis Afrikos režimų priima rezoliucijas, kuriose smerkiama žmogaus teisių padėtis kitose šalyse. Šių šalių politinė padėtis ir jų religiniai atskalūnai daro šią instituciją pajuokos objektu.

Dragoş Florin David (PPE-DE), raštu. – (RO) Balsavau už pasiūlymą dėl Europos Parlamento rezoliucijos, nes žmogaus teisių visuotinis laikymasis, skatinimas ir užtikrinimas – sudėtinė Europos Sąjungos teisinės *acquis* dalis ir vienas iš pagrindinių ES principų. Taip pat balsavau už šį pasiūlymą, nes Jungtinių Tautų organizacija ir jos JT Žmogaus teisių taryba yra vienos iš tinkamiausių organizacijų visapusiškai sprendžiant žmogaus teisių klausimus ir iššūkius humanitariniame sektoriuje. Manau, žmogaus teisės ir demokratija – ES išorės santykių ir vykdomos išorės politikos pagrindiniai veiksniai.

Neena Gill (PSE), raštu. – Pirmininke, labai džiaugiuosi galėdama balsuoti už L. L. Andrikenės pranešimą dėl JT Žmogaus teisių tarybos. Pritariu, kad ši agentūra yra patikimesnė nei jos pirmtakė – JT žmogaus teisių komisija. Komisija buvo visuotinai susikompromitavusi dėl keliose jos valstybėse narėse esančios labai abejotinos žmogaus teisės padėties.

Nuolatinis žmogaus teisių padėties peržiūrėjimas valstybėse narėse – svarbiausia dalis didinant Tarybos reputaciją. Tai bus ypač svarbu kitą kartą peržiūrint žmogaus teisių padėtį šalyse, tarp kurių bus Rusija, Kuba, Saudo Arabija ir Kinija.

Pritariu pranešimo nuostatoms skirtoms įvertinti šių klausimų suderinamumą tarp valstybių narių. Labai svarbu, kad ES – organizacija, kuriai žmogaus teisės yra svarbios, veiktų kartu su tokiais tarptautiniais partneriais kaip panašius idealus turinčios JT, skatinant didesnę bendradarbiavimą. Bendradarbiauti būtina siekiant užtikrinti, kad žmogaus teisės daugiau nebūtų nustumtos į šalį kaip užsienio politikos tikslas dėl komercinių ar strateginių priežasčių.

Pedro Guerreiro (GUE/NGL), raštu. – (PT) Šiame pranešime reiškiamas tam tikras Europos Parlamento nepasitenkinimas JT Žmogaus teisių taryba (JTŽTT), nes ES valstybės narės yra „mažuma“, o tai Parlamento manymu „trukdo ES daryti įtaką JTŽTT darbotarkei ir užsitikrinti sau „pagrindinės jėgos“ vaidmenį.

Tokia vizija pagrįsta nepriimtinais pastangomis panaudoti ES kaip modelį žmogaus teisių atžvilgiu, ypač kai faktai rodo jos vykdomą veidmainišką žmogaus teisių politiką. Tai įrodė ES bendradarbiavimas dėl Izraelio – jos susilaikymas nuo JTŽTT rezoliucijos dėl Palestinos.

Pranešime yra daugybė prieštaravimų, kai kalbama, kad „apgailestaujama dėl JTŽTT pasidalinimo į regioninius blokus“, ir kartu teigiama, kad remiama ES „suderinta bendra pozicija JTŽŽ“. Ar tai nėra blokų politika? O gal tokia politika laikytina bloga tik tada, kai ji nėra palanki ES?

Priešingai nei EP, mes „neapgailestaujame“, kad Jungtinės Valstijos nėra atstovaujamos JTŽŽT. Pirmiausia dėl to, kad jos nuolat pažeidžia žmogaus teises ir tarptautinę teisę bei todėl, kad nepateikė savo kandidatūros siekdamas išvengti gėdos jų neišrinkus. Suprantama kodėl.....

Nils Lundgren (IND/DEM), raštu. – (SV) Šiame pranešime pateikta neįtikėtina daug protingų nuomonių, atsižvelgiant į tai, kad šį pranešimą parengė Užsienio reikalų komitetas. Pvz., teigiama, kad yra gerai, kad ES valstybės narės vis dažniau pasisako ir neleidžia pirmininkaujancies Taryboje valstybei narei pasisakyti už visas šalis. Tokio pobūdžio pareiškimai nėra dažni, todėl pritariu jiems.

Deja, teigimų bruožų nėra daug. Vieną iš labiausiai ginčytinų formuluočių galima rasti konstatuojamoje dalyje H, kur skundžiamasi dėl „dėl nuolatinio kai kurių valstybių narių siekio savarankiškai veikti Jungtinėse Tautose“. Nors viena iš pagrindinių Jungtinių Tautų nuostatų yra ta, kad „viena šalis, vienas balsas“. Užsienio reikalų komitetas taip pat apgailestauja dėl didėjančio pasidalijimo JTŽTT į regioninius blokus. Gana paradoksalu, kad tam tikri blokai, pvz., ES, yra labiau geidžiami nei kiti.

Europos Parlamentas nėra, negali ar turėtų tapti garantu, kad pasaulyje žmogaus teisės nebūtų pažeidžiamos. Tai ypač rodo Parlamento narių pasisakymai, pvz., dėl homoseksualių asmenų. Nors šio pranešimo esmė yra tikriausiai gera, šiandien balsavau prieš šį pranešimą.

Andreas Mölzer (NI), raštu. – (DE) ES tvirtina, kad jų išorės santykių esmę sudaro žmogaus teisės ir demokratija. Šis Parlamentas ragina ES daugiau dėmesio skirti patikimumui žmogaus teisių klausimais, ratifikuojant susitarimus. Tačiau, pačios ES patikimumas beveik nėra nieko vertas – ČŽV skrydžiai per mūsų teritoriją, nesėkmingi bandymai imtis veiksmų prieš Jungtinių Valstijų kankinimus kalėjimuose ir tarptautinės teisės nesilaikymas, pvz., Kosovo krizės atveju.

Kaip save laikanti demokratiška bendrija, gali nepripažinti referendumo rezultatų, ir kartoti balsavimą tol, kol bus pasiektas trokštamas rezultatas bei bausti valstybes nares už rinkimų rezultatus? Jeigu ES tikrai būtų rūpėjusi pagarba taip dažnai minimai vertybių Bendrijai, ji būtų seniai nutraukusi derybas dėl stojimo su Turkija, ar bent tada, kai ji pradėjo kurstyti karą. Šiuo metu ES užuot tikrai propagavus žmogaus ir tautų teises bei bendras vertybes, kiekvienai metais veltui išieškoja maždaug 15 mln. EUR nereikalingai Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūrai (PTA).

Nicolae Vlad Popa (PPE-DE), raštu. – Balsavau už pranešimą dėl Jungtinių Tautų Žmogaus teisių tarybos plėtros, nepaisant to, kad pripažindamas neabejotinus pasiekimus ir įdėtas pastangas didinant patikimumą ir žmogaus teisių apsaugos lygį, esu tvirtai įsitikinęs, kad ateityje šios organizacijos veikla galėtų būti tobulesnė.

Tačiau manau, kad Europos Sąjunga privalo toliau išsaugoti savo aktyvų, aukštą profilį kurdama ir darydama įtaką JT Žmogaus teisių tarybai.

Vertinu tai, kad pranešime Europos Sąjunga raginama vėl užtikrinti ir energingai ginti žmogaus teisių visuotinumą, nedalumą ir nepriklausomumą.

Luís Queiró (PPE-DE), raštu. – (PT) Jeigu Jungtinės Tautos ir įvairios jos agentūros bei organizacijos yra pasaulio atspindys, tada natūralu, kad tai nėra atspindys, kurį trokštame ar norėtume matyti. Tokie vertinimai būtini vykstant diskucijoms dėl JT Žmogaus teisių tarybos.

Galime pasiekti keistų rezultatų, diskutuodami ir sprenddami, balsuodami dėl žmogaus teisių pasaulyje su šalimis, kurioms jos nerūpi. Tai nėra vien tik teisėtumo klausimas. Tai – ir bendravimo klausimas. Kokie bendri žmogaus teisių vertinimo standartai gali sieti Libijos ar Zimbabvės vyriausybes su demokratinėmis valstybėmis, atsiskaitančiomis savo piliečiams? Aišku, kad jokių. Tačiau tai be abejonės palengvina bendravimą tarp skirtingomis kalbomis kalbančių valstybių. Lygybei tarpininkauti nereikia.

Todėl būtina skatinti ir propaguoti dialogą. Kitaip nemanau, kad galėtume elgtis Politika, kurią taikant galimas dialogas, turi būti skatinama ir propaguojama. Kitaip nemanau, kad galime ar turėtume laikyti savo vertybių ir veiksmų standartu tam, kas sprendžiama tokiomis aplinkybėmis.

Luca Romagnoli (NI), raštu. – (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, balsavau už L. L. Andrikienės pranešimą dėl JT Žmogaus teisių tarybos plėtros, įskaitant ir ES atliekamą vaidmenį. Europos pozicija šioje Taryboje labai svarbi.

Tiesą sakant, ES, kuriai išoriniuose santykiuose svarbiausia žmogaus teisės ir demokratija, be savo vaidmens tarptautinėse žmogaus teisių organizacijose, nuo pat pradžių yra įsipareigojusi aktyviai veikti ir būti matoma kurdama veikiančią Žmogaus teisių tarybą. Ji siekia užtikrinti aukščiausius žmogaus teisių standartus, remdama tokius standartus nustatančius dokumentus.

Todėl pritariu L. L. Andrikienės pasiūlymui išnagrinėti visas priemones, kurių ES gali imti, kad padidintų savo įtaką Žmogaus teisių taryboje ir paskatintų ją tapti veiksmingesne organizacija.

Andrzej Jan Szejna (PSE), raštu. – (PL) 2006 m. JT generalinė asamblėja priėmė rezoliuciją, kuria JT Žmogaus teisių komisiją pakeitė Žmogaus teisių taryba – žmogaus teises ginanti ir propaguojanti tarptautinė organizacija.

Kartu su vardo pakeitimu buvo pateiktos naujos priemonės ir tvarka didinti Žmogaus teisių tarybos galimybes.

Pranešimo tikslas – įvertinti Tarybos pasiekimus ir palyginti gautus rezultatus su lūkesčiais. Svarbiausia – numatyti galimus jos veiklos pagerinimus.

Nepamirškime, kad demokratija ir žmogaus teisės – svarbiausios Europos Sąjungos veiklos tarptautinėje erdvėje. Europos Sąjunga gerai žinoma ir aktyviai veikia tarptautinėse žmogaus teisių organizacijose. Ji aktyviai dalyvavo skiriant Žmogaus teisių tarybą. Ji bendrai rengė konvencijas ar rezoliucijas, nustatančias žmogaus teisių apsaugos normas.

Deja, dažnai Europos Sąjungai trūksta gebėjimų numatant problemas (dėl reikalaujančių daug laiko procedūrų, kurios kartais būtinos rengiant bendrą poziciją) ir užimant vadovujančią padėtį žmogaus teisių iniciatyvų klausimais.

Charles Tannock (PPE-DE), raštu. – Aš ir mano kolegos konservatoriai iš Didžiosios Britanijos pritariame JT ir JT Žmogaus teisių tarybos darbui. Sutinkame, kad būtina tolesnė Tarybos reforma, kad užtikrintume žmogaus teisių visam pasaulyje gerinimą.

Pritariame, kad ES valstybės narės turi rasti bendrą sutarimą Taryboje, bet tuo pat metu pabrėžiame svarbą apsaugoti kiekvienos iš jų šalies interesus ir pozicijas.

Pritardami šiam pranešimui, nepritariame 56 jo punktui, kuriame raginama įgyvendinti rezoliuciją dėl visuotinio moratoriumo dėl mirties bausmės taikymo. Mirties bausmė – kiekvieno konservatorių partijos nario EP sąžinės reikalas.

- Pranešimas: Marco Cappato (A6-0459/2008)

Alessandro Battilocchio (PSE), raštu. – (IT) Balsuoju už šį pranešimą. Artėjant rinkimams, turime suteikti rinkėjams visas priemones, kad jie galėtų susipažinti su Europos Parlamento dokumentais. Prašydami rinkėjų pareikšti savo pasitikėjimą šiomis institucijoms, turime veikti, kad pašalintume visas dar esančias kliūtis skaidrumui ir prieinamumui.

Todėl manau, kad rinkėjams turi būti suteikta galimybė stebėti EP narių veiklą, dalyvavimą Parlamento darbe bei palengvinti galimybes susipažinti su duomenimis dėl EP narių išlaidų ir priemonių. Galiausiai, tikiuosi, kad visa tai bus įgyvendinta iki dabartinio Parlamento kadencijos pabaigos.

Nicodim Bulzesc (PPE-DE), raštu. – (RO) Teisė susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais – pagrindinė visų Europos Sąjungos piliečių ir nuolatinių gyventojų teisė (atsižvelgiant į ES Sutarties 254 ir 255 straipsnius).

Tačiau, norėčiau pabrėžti vieną aspektą. Manau, kad Europos Sąjungos institucijų darbo dokumentų skelbimas tėra tik pirmas žingsnis. Daugumai Europos Sąjungos piliečių nėra suprantamos mūsų naudojamos procedūros, todėl jie nežino, kaip rasti reikalingą informaciją. Šiuo klausimu pritariu savo kolegai, kuris siūlo sukurti vieningą Europos Sąjungos portalą visiems dokumentams, kurio lengvai galėtų naudoti bet kas. Šiame portale informacija būtų teikiama prieinamai, supaprastintai, kad Europos Sąjungos piliečiai galėtų naudotis ja be jokių problemų. Tokie techniniai sprendimai tikrai yra galimi, todėl tikiuosi, kad bus rasta lėšų įgyvendinti šiam portalui.

Tačiau balsavau prieš šį pranešimą, nes nors bendra jo struktūra teisinga, kai kurie kolegos siūlomi dalykai man nėra priimtini.

Philip Claeys (NI), raštu. – (NL) Kadangi esu už tai, kad visos ES institucijos būtų visiškai atviros, neabejotinai balsavau už šį pranešimą. Teisinga, kad įvairios Europos Sąjungos institucijos buvo rimtai sukritikuotos. Europos Vadovų Taryba priima svarbiausi politinius sprendimus ir diskutuoja labai svarbiais ir ginčytiniais klausimais. Taip pat liūdna ir nepriimtina, kad Tarybai priimant sprendimus nesupažindinama su įvairių šalių pozicijomis. Parlamentas taip pat turėtų sutvarkyti savo reikalus ir užtikrinti kiek galima didesnę atvirumą šioje institucijoje.

Esther De Lange (PPE-DE), raštu. – (NL) Krikščionių demokratų delegacijos Europos Parlamente paaiškinimai dėl M. Cappato pranešimo dėl galimybės susipažinti su dokumentais.

Šiandien mūsų delegacija susilaikė balsuodami dėl šio pranešimo. Ne todėl, kad turėtume problemų dėl skaidrumo. Pasisakome už skaidrumą ir demokratinę kontrolę. Neveltui buvusi EP narė H. Maij-Weggen dalyvavo kuriant Bendrijos teisės aktus šioje srityje.

Susilaikėme balsuodami, nes M. Cappato pranešime yra daug netikslumų, neteisingai aiškinami dalykai, o pareiškimai per daug supaprastinti. Pvz., mūsų nuomone, būtina užtikrinti Tarybos dokumentų atvirumą, tačiau reikia aiškiai atskirti teisės aktų leidybos dokumentus nuo kitų procedūrų dokumentų. Tačiau pranešėjas

šių procedūrų neatskiria. Taip pat mums susirūpinimą kelia administracinė našta, kuri atsirastų dėl M. Cappato pranešime pateiktų rekomendacijų.

Negalėjome pritarti pranešimui dėl jame esančių netikslumų ir miglotų pareiškimų. Kadangi pasisakome už skaidrumo principą ir demokratinę kontrolę, nuo balsavimo susilaikėme.

Koenraad Dillen (NI), raštu. – (NL) Aš, neabejotinai balsavau už šį pranešimą. Nors kartą jis nepadarys žalos. Pritardami tam, kad kai kurios Europos Sąjungos institucijos sulaukė didelės kritikos, norėčiau pasakyti vieną savo pastebėjimą. Atsižvelgiant į tai, kad viskam vadovauja Europos Vadovų Taryba, priimanti sprendimus labai svarbiais ir ginčytiniais klausimais, nėra priimtina, kad Taryba priimant sprendimus neskelbia viešai įvairių šalių delegacijų pozicijų. Tiesa, prieš peikdamas kitus, Parlamentas turi pats susitvarkyti savo viduje ir užtikrinti maksimalų atvirumą visais aspektais.

Avril Doyle (PPE-DE), raštu. – Dabartiniame pranešime savo iniciatyva, kuri pateikė Marco Cappato, Parlamento prašome paremti pranešimą dėl Reglamento 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais, įgyvendinimo. Nors visiškai pritariu siekiui didinti skaidrumą Europos institucijose, šiame reglamente yra trys punktai, kuriuos, manau, reiktų panagrinėti plačiau:

(1) M. Turco bylos pirmuose punktuose nėra pakankamai užtikrintas kliento ir teisininko konfidencialumas, todėl neturi būti remiamas raginimas jį taikyti.

(2) Taip pat gali būti pakenkta atskirai tvarkai, kuria remiantys šalys gali priimti sprendimus, atsisakant sutikimo, reikalingo skelbiant perduodamus ES institucijoms dokumentus, ir

(3) Šiose visai ES taikomose rekomendacijose neatsižvelgiama į skirtingą požiūrį dėl informacijos laisvės valstybėse narėse.

Būtina užtikrinti tam tikrą konfidencialumo laipsnį, kad vyktų išsamios ir atviros politinės diskusijos tarp politinių partijų. Šių nuomonių išplatėjimas gali labiau pakenkti nei padėti. Apribojimų keičiančių energingas diskusijas perspektyva nieko gero nelemia mūsų demokratinėms institucijoms.

(Paaiškinimai dėl balsavimo sutrumpinti pagal Darbo tvarkos 163 straipsnio 1 punktą)

Carl Lang and Fernand Le Rachinel (NI), raštu. – (FR) Visiems, norintiems gauti informacijos apie Europos Sąjungos institucijas, yra tekę susidurti su Europos Komisijos, Europos Parlamento ir Europos Vadovų Tarybos paslaptimis. Vidutiniam piliečiui tai – pilna sąstūmų kelionė. Tam yra daug priežasčių.

Iš tikrųjų, tai yra klausimas didelio kiekio skelbiamų dokumentų (pranešimų, nuomonių, rezoliucijų, direktyvų, reglamentų ir t. t.) bei paprastumo ir aiškumo stygiaus institucijų registruose, tinklalapiuose bei skaidrumo ir informacijos trūkumo.

Šiame pranešime yra teisingai siūloma spręsti šias problemas užtikrinant Europos Sąjungos institucijų didesni skaidrumą.

Tai – sudėtinė dalis didesnio klausimo dėl Europos Sąjungos piliečių vaidmens didinimo, kad jie galėtų naudotis ir suprasti informacija. Žmonės nenori būti sistemingai pašalinti iš sprendimų priėmimo, kurie turi tiesioginį ryšį kasdieniam jų gyvenimui, neturėdami teisės jų patikrinti ar jiems prieštarauti. Tais retais atvejais, kai piliečiai gali savo nuomonę išsakyti referendume, jos nepripažįsta jų šalių vadovai ir Briuselio biurokratai, kurie yra akli, kurti ir abejingi jų poreikiams ir norams.

Didesnis Europos Sąjungos institucijų skaidrumas – pirmas žingsnis naujos Europos link, kuri priklauso žmonėms ir suverenioms tautoms.

Jörg Leichtfried (PSE), raštu. – (DE) Balsavau už kasmetinį pranešimą dėl galimybės lengviau susipažinti su ES institucijų dokumentais.

Nėra abejonės, kad reikia palengvinti galimybę susipažinti su įvairiais Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais. Europos Sąjungos piliečiai neturi jausti, kad jie nedalyvauja ES institucijų veikloje ir balsavimuose. Be to, jie turi teisę gauti kiek galima daugiau informacijos.

Tačiau, galbūt turėtume išnagrinėti, ar skelbimas turėtų būti ribojamas, kad žmonės galėtų susidaryti bendrą įspūdį. Pirmiausia niekas nenori savęs apkrauti per didelę informacija. Antra, toliau būtina paisyti darbuotojų

privatumo. Yra nemažai dalykų, kurie nėra visuotinai žinomos net ir kitoms institucijoms, įskaitant ir valstybių.

Luca Romagnoli (NI), raštu. – (IT) Gerb. pirmininke, ponai ir ponios, balsavau už M. Cappato pateiktą pasiūlymą dėl galimybės susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais.

Europos Sąjungai svarbiausia, kad jos piliečiai manytų, kad Bendrijos institucijos yra jiems artimos. Tai galima pasiekti suteikiant jiems galimybę susipažinti su visų trijų institucijų dokumentais. Todėl visiškai pritariu pranešėjui, kad turime paraginti ES institucijas ir valstybes nares bendrai propaguoti skaidrumą, remiantis

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 41 straipsniu, Europos Bendrijų Teisingumo Teismo praktika, Europos ombudsmeno rekomendacijomis ir valstybių narių geriausia praktika.

Galiausiai, pritariu M. Cappato iniciatyvai, nes manau, kad integracijos proceso gerinimas ir greitinimas, informacijos skelbimas visuomenei – labai svarbus dalykas, atsižvelgiant į Italijos EP narių narių pravaikštas Parlamente.

Andrzej Jan Szejna (PSE), raštu. – (PL) Europos Sąjungos Sutartyje nustatyta, prioritetui turi būti skaidrumas ir labai glaudus ryšiai su Europos žmonėmis, priimami sprendimai privalo būti kiek galima atviresni ir artimesni piliečiams. Skaidrumas leidžia piliečiams glaudžiau dalyvauti priimant sprendimus ir užtikrina didesnį administracijos patikimumą, veiksmingumą ir atsakingumą savo piliečiams demokratinėje sistemoje.

ETT sprendimas M. Turco byloje turėjo didžiulį padarinių skaidrumui ir galimybei susipažinti su Europos Sąjungos institucijų dokumentais teisiniais klausimais.

Sprendimas patvirtina, kad prioritetas turi būti suteikiamas svarstomam principui, kuris turi būti taikomas visoms Bendrijos institucijoms ir (labai svarbu tai) ir galimybė juo nesužadavauti turi būti labai ribota, įvertinant kiekvieną atvejį atskirai iš viešojo intereso svarbumo perspektyvos, o tai yra atvirumas. Atvirumas didina pasitikėjimą institucijomis, nes dėl to gali vykti atviros diskusijos.

ETT konstatavo, kad šioje byloje atsisakymas suteikti galimybę susipažinti su dokumentais nėra pagrindas bendram reikalavimui dėl teisinių nuomonių susijusių su konfidencialumo klausimais.

Thomas Ulmer (PPE-DE), raštu. – (DE) Aš atmečiau šį pranešimą. Jo reiklavimai viršija mano supratimą apie skaidrumą. Manau, kad EP narių lankomumo registrų ir balsavimo sąrašų skelbimas yra pavojingas, tam nepateikiant papildomai išsamaus paaiškinimo. Mano lankomumo rodiklis yra aukštas, todėl nesu tarp įtariamųjų. Taip pat yra svarbu išsaugoti teisinę EP narių asmenybės apsaugą. Europos Sąjunga gali padidinti skaidrumą pradėdama viešais skelbti Tarybos ir Komisijos susirinkimus, prieš versdama EP narius būti atvirais. Be to, sudėtingais derybų etapais reikia išlaikyti konfidencialumą.

Anna Záborská (PPE-DE), raštu. – (SK) Remdamasi valstybių narių praktika, ES pradėjo pripažinti tikrąją „teisę susipažinti su dokumentais“ ir „teisę gauti informaciją“ kylančią iš demokratijos, skaidrumo, viešojo intereso ir atvirumo principų. Europos Parlamentas yra įsitikinęs, kad piliečių galimybė gauti informaciją apie ES institucijas yra problematiška dėl veiksmingo tarpinstitucinės politikos nebuvimo skaidrumo ir į piliečius orientuoto informacijos atžvilgiu.

Vardan didesnio skaidrumo, ES institucijos privalo gerbti daugiakalbystės principą. 2008 m. pateikiau raštišką Europos Parlamento deklaraciją šiuo klausimu. ES naudoja visų šalių kalbas, o ne vieną ar grupę pasirinktų kalbų, kurių galėtų nesuprasti žymi jos piliečių dalis.

Teisinių, politinių ir administracinių dokumentų vertimas leidžia ES vykdyti savo teises pareigas. Taip pat daugiakalbystės sistema padeda užtikrinti Sąjungos skaidrumą, teisėtumą ir veiksmingumą. Tai padeda tinkamai pasirengti 2009 m. liepos mėn. vykstantiems Europos Parlamento rinkimams.

Todėl kreipiuosi į ES institucijas, kad į ES 2009 m. biudžetą būtų įtraukta nuostata skirti lėšų, kurios padėtų kompensuoti oficialių vertėjų raštu trūkumą ES institucijose. EP ragina ES institucijas išversti visus šios kadencijos teisinius, politinius ir administracinius dokumentus į visas ES oficialias kalbas, kad piliečiai galėtų susipažinti su visų institucijų atliekamu politiniu darbu.

Tai darydami tikrai galime prisidėti prie savo skaidrumo didinimo mūsų piliečių akyse.

6. Balsavimo ketinimai ir pataisymai (žr. protokolą)

(Posėdis buvo sustabdytas 13.55 val. ir atnaujintas 15 val.)

PIRMININKAVO: H.G. PÖTTERING

Pirmininkas

7. Ankstesnio posėdžio protokolo tvirtinimas (žr. protokolą)

8. Padėtis Artimuosiuose Rytuose/Gazos Ruože (diskusijos)

Pirmininkas. – Kita klausimas – Tarybos ir Komisijos pareiškimai dėl padėties Artimuosiuose Rytuose/Gazos Ruože.

Man labai malonu pasveikinti Europos Sąjungos Tarybos pirmininką, Čekijos užsienio reikalų ministrą Karelą Schwarzenbergą, kuris šiandien turi išvykti į Pietų Afriką. Anksčiau Taryboje pirmininkavusios valstybės narės paskirdavo savo atstovą vietoj užsienio reikalų ministro, todėl ypač vertiname Jūsų buvimą šiandien čia, gerb. K. Schwarzenbergai. Nuoširdžiai Jus sveikinu atvykus pas mus!

Taip pat, labai malonu, kad posėdyje kaip visada dalyvauja kompetentinga Komisijos narė Benita Ferrero-Waldner. Kaip žinote, Komisijos narė labai gerai žino Artimųjų Rytų konfliktą. Ji, kaip ir K. Schwarzenberg, buvo nuvykusi į šį regioną. Labai sveikinu Jūs atvykus pas mus taip pat, Komisijos narė.

Karel Schwarzenberg, *einantis Tarybos pirmininko pareigas.* – Gerb. pirmininke, dėkoju už man suteiktą galimybę pasisakyti šiose diskusijose dėl dramatiškos padėties Artimuosiuose Rytuose.

Nuo tada, kai Izraelis gruodžio 27 d. pradėjo savo karinę operaciją Gazos Ruože, mes buvome liudininkais kaip staigiai pablogėjo padėtis tenai. Humanitariniai šios operacijos padariniai Gazos gyventojams yra dramatiški. Nuo operacijos pradžios, žuvo daugiau nei 900 palestiniečių. Iš jų, maždaug 30 proc. sudaro moterys ir vaikai. Mus giliai sukrėtė civilių gyventojų mirtys ir tai pakartotinai esame paskelbę savo pareiškimuose. Europos Sąjunga smerkia besitęsiančius karo veiksmus, dėl kurių žuvo tiek daug civilių gyventojų. Norėtume pareikšti savo nuoširdžią užuojautą aukų šeimoms.

Ypač esame susirūpinę dėl tokių incidentų kaip Jungtinių Tautų mokyklos užpuolimas Jebaliya ir humanitarinių konvojų apšaudymas, per kurį žuvo humanitarinis personalas. Daugiau nei 4 200 palestiniečių buvo sužeista, remiantis Jungtinių Tautų agentūros Humanitarinio reikalų koordinavimo biuro duomenimis. Nuo karo veiksmų pradžios apytikriai 28 000 žmonių persikėlė. Daugelis pabėgėlių ieško prieglobsčio. Kiti viduje perkelti asmenys apsistojo pas savo gimines.

Didžioji dalis humanitarinės pagalbos yra teikiama dideliame sužeistųjų skaičiui ir sukrėtam sveikatos apsaugos personalui. Tuo tarpu perkeltiesiems asmenims ir priimančioms šeimoms yra būtinas vanduo, prieglobstis, vanduo ir ne maisto produktai. Kadangi vandens sistemos yra stipriai pakenktos ir ją reikia skubiai remontuoti, Gazos gyventojai beveik neturi galimybės gauti saugaus vandens. Todėl geriamojo vandens labai reikia.

Visiems gyventojams labai trūksta maisto. Nuo praėjusio lapkričio 4 d., užsienio nevyriausybinų organizacijų darbuotojams yra draudžiama pateikti į Gazą, kur jie galėtų tinkamai tiekti ir kontroliuoti humanitarinę pagalbą. Taip pat nuo karinių operacijų pradžios padidėjo į Gazą atvykstančių sunkvežimių skaičius. Šiuo metu per dieną atvyksta 55 sunkvežimiai, tačiau šis skaičius yra labai mažas lyginant su 300 sunkvežimių per dieną būtinybe, norint patenkinti 80 proc. gyventojų poreikius, kurie yra priklausomi nuo pagalbos.

Europos Sąjunga atidžiai nuo pat jų pradžios stebi tragiškus įvykius. Praėjus trims dienoms nuo operacijos pradžios, užsienio ministrai susirinko Paryžiuje specialiam posėdžiui aptarti padėčiai. Jie sutarė, kad būtina skubiai ir visam laikui užtikrinti paliaubas ir tuoj pat imtis humanitarinių veiksmų taikai užtikrinti. Aukščiausio lygio susitikime buvo siekiama padėti nutraukti smurtą ir sumažinti humanitarinę krizę. Tarybai pirmininkaujanti valstybė narė vadovavo diplomatinei misijai į Artimuosius Rytus. ES ministrų trejetas sausio 4–6 d. lankėsi regione ir dalyvavo susitikimuose Egipte, Izraelyje, su Palestinos savivaldos valdžia ir Jordanijoje. Vyriausiasis įgaliotinis taip pat apsilankė Sirijoje, Libane ir Turkijoje.

Pradėjo aiškėti krizės sprendimo kontūrai. Pirmiausia ir svarbiausia būtina, kad „Hamas“ besąlygiškai nutrauktų savo raketų atakas prieš Izraelį ir Izraelis baigtų savo karinius veiksmus, būtų užtikrintas humanitarinės

pagalbos nepertraukiamas tiekimas ir atkurta viešosios paslaugos bei labai reikalinga sveikatos priežiūra. Gruodžio 19 d. pasibaigusios šešis mėnesius trukusios paliaubos nebuvo idealios. Izraelis periodiškai buvo apšaudomas raketomis, o tai paskatino dar didesnę apšaudymo galią. Gaza kentėjo nuo tikrai sunkios ekonominės blokados, kuri labai pakenkė jos ekonominiam vystymuisi.

Tam, kad paliaubos būtų sudarytos ilgam laikui, reikia rasti protingą kompromisą, kuris nutrauktų raketų atakas ir atvertų sienos perėjimo punktus. Reikia atkreipti dėmesį į skersai sienos einančius tunelius, ypač išilgai Filadelfijos kelio, kad būtų galima užkirsti kelią ginklų kontrabandai. Taip pat turi būti skatinamas sistemingas ir kontroliuojamas visų sienos perėjimo punktų atidarymas, kad Gaza ekonomika galėtų toliau vystytis.

Manome, kad būtų naudinga dislokuoti tarptautines misijas, kurios kontroliuotų išpareigojimo nutraukti ugnį įgyvendinimą ir užtikrintų ryšį tarp dviejų šalių. Dėl to Europos Sąjunga yra pasirengusi sugrąžinti savo stebėtojus į sienų perėjimų punktus ir išplėsti ES misijos pasienyje įgaliojimus. Pripažįstame, kad Izraelis sutiko kartą per dieną padaryti pertrauką, kad į Gazą patektų taip reikalingas maistas, degalai ir medikamentai. Tačiau tik ilgalaikė pertrauka ir skubus ugnies nutraukimas leistų tiekti ir išplatinti didelius kiekius humanitarinės pagalbos, kuri yra labai reikalinga Gazai, kaip ir atnaujinimas svarbiausių paslaugų teikimo. Izraelis privalo užtikrinti netrukdomą ir saugų humanitarinės pagalbos ir kitų būtinų dalykų: maisto, medikamentų ir degalų, tiekimą civiliams Palestinos gyventojams Gazos ruože bei saugų civilių asmenų ir humanitarinio personalo patekimą iš ir į Gazos Ruožą.

Tačiau, net ilgalaikio ir visapusio sprendimo Gazoje nepakanka įvesti taikai regione. Turime atkreipti dėmesį į didesnes ir sudėtingesnes problemas. Reikia naujos ir visapusiškos strategijos dėl politinės padėties Palestinoje bei reikia atnaujinti taikos derybas, kurios buvo sustabdytos dėl krizės Gazoje. Šiuo metu labiau nei kada nors yra būtinas palestiniečių susitaikymas bei Palestinos gyventojų siekiams atstovaujanti vyriausybė. Todėl remiame tarpininkavimą, kurio ėmėsi Egiptas remiantis 2008 m. lapkričio 26 d. Arabų valstybių lygos priimtomis rezoliucijomis.

Kaip savo išvadose 2008 m. gruodžio mėn. nurodė Bendrųjų reikalų ir išorės santykių taryba (BRIST), Europos Sąjunga yra pasirengusi remti stabilią Palestinos vyriausybę, kurios vykdomoje politikoje ir priemonėse atsispindės Ketverto principai. Europos Sąjunga pabrėžia poreikį pasiekti teisėtą, ilgalaikę ir visapusę taiką Artimuosiuose Rytuose ir ragina atnaujinti Palestinos ir Izraelio derybas bei išspręsti visus nebaigtus klausimus Izraelio ir Palestinos konflikte, įskaitant pagrindines problemas.

Ilgalaikis ir visapusis sprendimas priklausys nuo pažangos Artimųjų Rytų taikos procese. Šalys privalės skubiai stengtis, kad taika būtų pasiekta, ir joje atsispindėtų regiono, kuriame dvi demokratinės valstybės Izraelis ir Palestina gyvuoja viena šalia kitos taikiai, jas riboja saugios ir pripažintos sienos, vizija.

Naujausias smurto prasiveržimas Artimuosiuose Rytuose gali sustabdyti ne tik taikos susitarimo pasiekimą Izraelio ir Palestinos konflikte. Negalima nepaisyti daromos politinės žalos regioninės poliarizacijos ir radikalėjimo mastu bei ateityje kompromituojant nuosaikias jėgas. Saugumą regione, kuris kenčia jau per ilgai, gali užtikrinti tik perspektyvi Palestinos valstybė. Tai labai svarbu Izraeliui ir jo kaimynams. Todėl, būtina skubiai imtis priemonių, panaikinti karinių veiksmų padarytai žalai, kad būtų atkurta galimybė lygiateisėmis derybomis pasiekti rezultatų.

(Plojimai)

Benita Ferrero-Waldner, *Komisijos narė*. – Gerb. pirmininke, manau, kad visi tikėjimės geresnės 2009 m. pradžios. Deja, mums tenka stebėti baisų ir atstumiantį konfliktą Gazoje, vykstantį jau trečia savaitė.

Tai kelia didžiulį susirūpinimą. Vakar susitikime su Užsienio reikalų ir Vystymosi komitetais bei Europos Parlamento nariais buvusiais Gazoje savaitgalį tai svarstėme.

Europos Sąjungos Tarybos pirmininkas jau kalbėjo apie didelį skaičių žuvusiųjų ir sužeistųjų, kuris auga kiekvieną dieną. Vis daugiau informacijos gauname apie aukas, kenčiančias nuo aukščiausio laipsnio nudegimų, o paramą teikiančios agentūros praneša, kad gyventojams labai trūksta maisto, degalų ir medikamentų, nekalbant jau apie suniokotus namus ir infrastruktūrą.

Tačiau Izraelis taip pat patyrė nuostolius. Šimtai raketų, kurias į jo teritoriją leidžia „Hamas“ nukreiptos į civilius Izraelio gyventojas. Deja, per karą visada nukenčia nekalti žmonės, ir šis karas nėra išimtis. Todėl, be savo tiesioginio sukrečiančio poveikio, taip pat tolsta taikos perspektyva, yra kenkiama Arabų valstybių taikos iniciatyvai bei tai gali neigiamai paveikti stabilumą visame regione.

Norėčiau bendrais bruožais greitai apibūdinti, kokių diplomatinių veiksmų ėmėmės, kad baigtume šį konfliktą ir tada spręstume vidutinės trukmės ir ilgalaikes problemas. Mes aktyviai veikiame nuo pat pirmos dienos. Manau, kad tai padaryti buvo labai svarbu. Suprantame, kad nesame pagrindiniai veikėjai Artimuosiuose Rytuose, bet buvome ir esame, svarbūs veikėjai. Todėl, atsakant į prasidėjusią krizę, 2008 m. gruodžio 30 d. sušauktas skubus ES užsienio reikalų ministrų susitikimas Paryžiuje, kuriame buvo parengtas pasiūlymas – Paryžiaus deklaracija, reikalaujanti nutraukti šį konfliktą, kuri buvo panaudota mūsų delegacijos ir per vizitą į Artimuosius Rytus.

Deklaraciją sudaro trys dalyse. Pirmoje ir svarbiausioje Paryžiaus deklaracijos dalyje reikalaujama tuoj pat nutraukti ugnį prieš gyventojus, bei reikalaujama „Hamas“ besąlygiškai nutraukti savo raketų atakas į Izraelį, o Izraeliui baigti savo karinius veiksmus. Taip pat reikalaujame, sudarius paliaubas, visam laikui atverti visus sienos perėjimo punktus, kaip tai numato 2005 m. susitarimas dėl judėjimo ir prieigos sienos perėjimo punktuose. Mes pareiškėme savo norą pakartotinai pasiūsti ES pagalbos ir sienų kontrolės misiją (ES PSM) pasiūsti į Rafą, kad būtų galima vėl atidaryti perėjimo punktus. Taip pat mes pareiškėme, kad norėtume nagrinėti galimybę dėl tolesnio pagalbos teikimo kituose sienos perėjimo punktuose su sąlyga, kad mūsų reikalavimai dėl saugumo būtų patenkinti.

Antra, nurodėme humanitarinius poreikius, kuriuos reikia skubiai tenkinti. Primygtinai reikalaujame tuoj pat atverti sienos perėjimo punktus, kad į Gazos Ruožą galėtų būti tiekiamas neatidėliotina medicinos pagalba, degalai ir maistas bei humanitariniai darbuotojai galėtų patekti pas sužeistuosius ir juos evakuoti.

Trečia, patvirtinome savo poziciją, kad nėra jokio karinio sprendimo šiam Izraelio ir Palestinos konfliktui. Vienintelė galimybė – taikos procesas ir tam reikia dėti visas pastangas, kai tik bus pasiektos ilgalaikės paliaubos.

Kaip jau žinote, mūsų misija sutapo su Prezidento N. Sarkozy vizitu, kuris buvo suplanavęs aplankyti Siriją ir Libaną, ir vėliau nusprendė apsilankyti Egipte ir Izraelyje, kad sustiprintų įdėtas mūsų pastangas rengiant 2008 m. gruodžio 30 d. deklaracija. Šiuo metu Prancūzija pirmininkauja Saugumo Tarybai, todėl ši iniciatyva buvo labai svarbi.

Mes glaudžiai bendradarbiavome, įskaitant jungtinį susitikimą Ramallah, kur Prezidentas N. Sarkozy išdėstė savo planą dėl paliaubų, kuriam mūsų Trejetas tam tikra prasme paruošė dirvą ir vyko diskusijos su pagrindinėmis suinteresuotomis šalimis – Egiptu ir Izraeliu.

Buvo pasiūsta tvirta ir bendra Europos Sąjungos žinia. Trejetas ne tik pateikė šią pradinę ES poziciją, bet taip pat ir akivaizdžiai tai parodė savo dalyvavimu. Manau, kad buvo svarbu, kad Prezidentas N. Sarkozy taip pat nuvyko į Siriją, todėl J. Solana lydėjo jį į Siriją ir Libaną bei tarėsi su Turkija. Manau, kad tai viskas, ko mums reikėjo.

Mane ypač slegia humanitarinė padėtis, apie kurią jau buvo kalbėta, todėl aš labiausiai reikalavau atverti sienos perėjimo punktus bei leisti bent jau paskutinėmis paliaubų valandomis tarptautinėmis organizacijos vykdyti savo darbą. Izraelis pritarė kai kuriems iš šių punktų. Taip pat per derybas su Izraelio vyriausybe aš taip pat užtikrinau, kad į Izraelio gynybos pajėgų patalpas perkeltų Europos Komisijos humanitarinės pagalbos tarnybos (ECHO) darbuotojas, kad galėtų derinti humanitarinės pagalbos paskirstymą su ginkluotosiomis Izraelio pajėgomis, kaip tai buvo daroma per karą Libane, nes tai labai padeda geriau išskirstyti pagalbą.

Taip pat norėčiau naudodamasi proga padėkoti savo drąsiems kolegoms iš Jungtinių Tautų pagalbos ir darbų agentūros (UNWRA) ir Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus komiteto darbuotojams, kurie vis dar yra Gazoje, su kuriais dirbame kartu ir skiriame daug lėšų bei kitiems ten esantiems žmonėms.

(Plojimai)

Taip pat norėčiau pareikšti savo nuoširdžią užuojautą tų darbuotojų, kurie tapo šio tragiško įvykio aukomis, šeimoms.

Komisija jau gana daug lėšų skiria humanitariniams fondams ir tikimės daugiau jų skirti ateityje.

Kas buvo pasiekta per šias derybas? Kaip jau minėjo Europos Sąjungos Tarybos pirmininkas, jose buvo kalbama apie pagrindinius naujosios Saugumo Tarybos rezoliucijos punktus. Ši rezoliucija, praėjus kelioms dienoms po derybų, buvo priimta nedalyvaujant Jungtinėms Valstijoms. Rezoliucijoje kalbama apie skubiais paliaubas, Egipto garantijas stabdant kontrabandą tuneliais, sienos perėjimo punktų atidarymą humanitarinei pagalbai, įskaitant pajėgų perkėlimą, esant galimam tarptautiniam dalyvavimui ir (ar) Palestinos savivaldos saugumo pajėgų kontroliavimą 15 km ilgio Filadelfijos koridoriuje tarp Gazos ir Egipto.

Suprantame, kad Palestinos valdžia šį pasiūlymą priėmė. Šiuo metu ji nagrinėja Izraelis ir „Hamas“. Manome, kad labai svarbu, kad kažkas įvyktų skubiai. Paskutinė informacija, kurią gavau, yra ta, kad visi kartu nagrinėja šį pasiūlymą ir galbūt po kelių dienų ugnis tikrai bus nutraukta. Tikiuosi, kad taip ir įvyks.

Kalbant apie vidutinės trukmės perspektyvas, deja, tiek Izraelis, tiek „Hamas“ iš pat pradžių atmetė šią JT Saugumo Tarybos rezoliuciją, tačiau iš kasdienių kontaktų matau, kad susitarimas gali būti pasiektas gana greitai. Yra labai svarbu paminėti ir pripažinti, kad Egiptas atliko pagrindinį vaidmenį užmezgant kontaktus su „Hamas“. Taip pat Prezidento N. Sarkozy vizitas į Siriją buvo labai svarbus, kaip ir Turkijos pastangos.

Tai pat, kiek man yra žinoma, šios savaitės pabaigoje Katare vyks aukščiausio lygio Arabų valstybių susitikimas. Kaip matyti iš šios intensyvios diplomatinės veiklos, siekiame paremti visus dalyvius, kuriems įtaką daro „Hamas“, kad būtų pasiektas tvarus sprendimas, kaip tai numato JT Saugumo Tarybos rezoliucija Nr. 1860.

Kai tik bus susitarta dėl paliaubų, turime pagalvoti, kokias parengti priemones, galbūt surengus konferenciją, kurios patenkintų humanitarinius palestiniečių poreikius Gazoje. Tačiau, turime aiškiai pareikšti, kad visi mūsų veiksmai neturi prisidėti prie nesibaigiančio niokojimo ir atstatymų nepasiekus taikos.

Esant tinkamoms sąlygomis, aš galbūt vėl kreipsiuosi į jus visus, kad prisidėtumėte prie konstruktyvių pastangų, kaip tai esu dariusi anksčiau. Jums žinoma, kad generalinis sekretorius Ban Ki-moon keliauja po regioną, todėl tikėkimės, kad jo dėka mums pasiseks ir ilgam laikui bus sudarytos paliaubos.

Kalbant apie ilgalaikes perspektyvas, turime pripažinti, kad dabartiniai puolimai silpnina pasitikėjimą tarp palestiniečių ir Izraelio. Kariniai veiksmai nepadės užtikrinti ilgalaikės taikos. Tik derybomis pasiektas politinis susitarimas gali tai padaryti. Todėl būtina atnaujinti dialogą tarp Izraelio ir palestiniečių bei tarp pačių palestiniečių.

Kai baigsis karo veiksmai, manau, svarbiausia bus atnaujinti derybas, kad kaip galima greičiau būtų pasiekta taika. Todėl turime veikti kartu su naująja Jungtinių Valstijų administracija, kad ji nuo pat pradžių pritarėtų dvišalėms deryboms. Todėl pritariu paskirtos Valstybės sekretorės Hillary Clinton išipareigojimams, išsakytiems vakar Senato posėdyje. Mes primygtinai reikalausime, kad šalių derybose būtų kalbama apie esmę, ne tik apie procesą. Ir taip pat, kad Anapolio procesas būtų sėkmingai baigtas. Ši krizė parodė, kad sėkminga pabaiga būtina labiau nei niekada.

Taip pat svarbiausias bus palestiniečių susitaikymo klausimas. Mažai tikėtina, kad ši operacija išnaikins „Hamas“. Galbūt jos kariniai veiksmai susilpnės, bet jis sustiprės politiškai. „Hamas“ pozicija dėl to, kad prezidento M. Abbas kadencija baigsis sausio 9 d. yra kitas klausimas, kuris yra glaudžiai susijęs su Palestinos išsivadavimo organizacija (PIO) ir „Fatah“. Norint pasiekti ilgalaikę taiką, reikia, kad Palestinos valdžia kalbėtų visų palestiniečių vardu ir išipareigotų rasti sprendimą, pagal kurį egzistuotų dvi valstybės, taikiomis priemonėmis.

Deja, konfliktas Gazoje, gali turėti neigiamų padarinių ieškant regiono paramos taikos procese. Izraelio įvaizdis kelių už taiką pasisakančių arabų valstybių režimų akyse sumažėjo dėl pernelyg didelių civilių Gazos gyventojų kančių. Izraelio vadovai ir gyventojai turėtų suprasti, kaip tai kenkia jų siekiui gyventi taikiai. Esame jų draugai ir turėtume pasakyti, kad tai darome. Todėl Izraelis neturi veltui švaistyti laiko siekdamas taikos.

Tai mano pirmoji trumpa, o galbūt nelabai trumpa, analizė. Turime veikti, kad ugnis būtų nutraukta ilgam, kad vyktų derybos dėl taikos su naująja Jungtinių Valstijų administracija.

José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, *PPE-DE frakcijos vardu*. – (ES) Gerb. pirmininke, padėtis po 17 dienų trunkančių kovų Gazoje yra tiesiog siaubinga. Blogiausia ir nepataisoma yra tai, kad per kovas žuvo žmonės, įskaitant nekaltus civilius gyventojus ir vaikus. Tačiau taip pat matome naikinimą, chaosą, neapykantą ir kerštą. Palestina yra pasidalijusi. Radikalai stiprėja kenkdami nuosakiesiems. Taikos procesas visiškai nutrūko.

Kaip pastebėjo Europos Sąjungos Tarybos pirmininkas, taip yra dėl to, kad net ir laimėjus visus mūšius kare, svarbiausias mūšis gali būti pralaimėtas – mūšis dėl taikos.

Gerb. pirmininke, užuot kaltinus vieną ar kitą šalį, kaip ką tik minėjo Komisijos narė, svarbiausia – sudaryti skubias paliaubas, kaip to reikalaujama JT rezoliucijoje Nr. 1860. Kaip mums ką tik priminė JT generalinis sekretorius, abi šalys privalo laikytis šios rezoliucijos.

Taip pat svarbu gerinti siaubingą humanitarinę ir ekonominę padėtį, esančią Gazos Ruoze, kurią „valdo“ „Hamas“ – organizacija, esanti ES teroristinių organizacijų juodajame sąrašė. Tačiau turime neužmiršti, kad „Hamas“ – ne tik viena iš konflikto priežasčių, bet ir esančios siaubingos padėties padarinys.

Gerb. pirmininke, mano politinė partija remia ir pripažįsta visų politinių partijų šiame Parlamente pastangas remiant pasiūlymą dėl rezoliucijos, kuris bus priimtas rytoj. Taip pat norėtume pareikšti pagarbą derybose dalyvavusiems nariams, ypač mano partijos atstovui E. Brokui, kuriam teko labai sunki užduotis.

Gerb. pirmininke, mano partija remia Komisijos ir Tarybos pastangas, kad kuo greičiau būtų sudarytos paliaubos, bendradarbiaujant kartu su Arabų valstybėmis, ypač Egiptu ir kitais Ketverto nariais.

Mums teikia daug vilčių vakarykštis valstybės sekretorės Hillary Clinton, padarytas pareiškimas Jungtinių Valstijų Užsienio santykių komitete, kuris yra pragmatiškos, dialogu pagrįstos ir veiksmingos diplomatijos pavyzdys.

Galiausiai, gerb. pirmininke, norėčiau paminėti svarbiausią dalyką. Europos Sąjungas – vertybių sąjunga, kurioje labiausiai vertinama taika. Manau, kad šiuo atveju Europos Sąjunga turi dėti visas pastangas ir panaudoti visą savo politinę įtaką, kad mūsų mintys išliktų skaidrios, o širdys nesukietėtų dėl šio konflikto.

(Plojimai)

Martin Schulz, *PSE frakcijos vardu.* – (DE) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, šiandien vykstančios diskusijos nėra labai lengvos mums visiems. Taip yra dėl to, kad Izraelis – mūsų draugas, todėl daugelis mūsų, ypač aš, jaučiame ryšį su šia šalimi. O su draugais svarbiausia apie visus ginčytinus dalykus diskutuoti atvirai.

Iki dabar, per 17 konflikto dienų žuvo 1 000 žmonių. Tai – kruvinas konfliktas, nuo kurio labiausiai kenčia moterys ir vaikai. JT rezoliucija numato skubias paliaubas ir derybų pradžią. Aišku, kad šį konfliktą galima išspręsti tik remiantis tarptautine teise. Demokratinei valstybei, kuri yra teisinė valstybė, turi būti žinoma, kad ji privalo laikytis tarptautinės teisės ir tarptautinės humanitarinės teisės. Gėda, kad turime dėl to diskutuoti. Todėl, viskas ką galime padaryti, tai reikalauti tuoj pat sudaryti paliaubas. Kaip yra sakoma mūsų rezoliucijoje, labai svarbu, kad nebežūtų žmonės, baigtųsi badas ir kančios.

Suprantama, kad Izraelio valstybė turi teisę apsiginti. Ji turi apginti save nuo žmonių siekiančių sugriauti valstybę. Tačiau, demokratinė valstybė, kuri vadovaujasi teisine valstybe, privalo visada užduoti sau klausimą, ar jos naudojamos priemonės yra proporcingos. Mano nuomone, ir manau, kad taip mano dauguma mano kolegų šiame Parlamente, šios priemonės nėra proporcingos.

(Plojimai iš kairiojo sparno)

Privalome pasakyti savo draugams Izraelyje, kad nepaisant jų politinės orientacijos, mes suprantame, kad „Hamas“ nėra taikus judėjimas. Žinome, kad jam vadovauja žmonės, kurie nepitaria mūsų pagrindinėms vertybėms. Ir aišku, kad kiekviena į Izraelį paleista raketa yra ataka, nuo kurios valstybė turi teisę gintis. Tačiau, nepaisant visko, daroma klaida atsisakant dalyvauti dialoge. Jei tai – pagrindinė sąlyga taikiam dialogui vystyti, atsisakius dalyvauti tokiam dialoge, ginkluotas konfliktas gali tęstis amžinai. Todėl būtini esminiai pakeitimai.

Turi vykti dialogas su „Hamas“. Jeigu Izraelis negali jame dalyvauti tiesiogiai, suprantu Izraelio politikus, kurie sako, kad negali tartis su „Hamas“, požiūrį, nors dauguma šalies gyventojų mano, kad jie turėtų. Ir jei parlamento nariai ir vyriausybės atstovai sako, kad jie nenori to daryti, yra daugybė tarptautinio tarpininkavimo galimybių. Yra Ketvertas, taip pat Europos Sąjungai galėtų būti suteikta tokia teisė – tarpininkauti dialoge.

Iš esmės klaidinga manyti, kad geriausias sprendimas šiame Artimųjų Rytų konflikte – karinis sprendimas. Taip galvoju, nepaisant to, kuri iš šalių taip mąsto. Teroristiniai ar įprasti kariniai veiksmai nepadės išspręsti konflikto. Vienintelis sprendimas – dialogo užmezgimas tarp konflikto šalių, tarpininkaujant tarptautinėms pajėgoms.

Dabar būtina skubiai nutraukti ugnį. Tai privalo būti užtikrinta tarptautinės bendrijos numatyto mechanizmo priemonėmis, esant būtinybei padedant tarptautinėms pajėgoms, dalyvaujant arabų, o ypač musulmoniškoms, valstybėms. Turi būti rastas būdas nutraukti ugniai ir poslinkiui į gerą.

Kai buvau jaunas, ir tik pradėjau dalyvauti politikoje, man buvo pasakyta, kad su teroristais niekas nesidera. Tuo metu pagrindinis teroristas buvo Jasiras Arafatas. Po poros metų per televizorių pamačiau, kaip šiam teroristų lyderiui kartu su Izraelio politikais buvo teikiama Nobelio taikos premija. Jei tai buvo įmanoma anksčiau, tai įmanoma ir dabar. Todėl klausimas būtų, ar esame padarę pakankamą pažangą, kad pateiktume reikalingas priemones vykti dialogui. Savo partijos vardu, norėčiau padėkoti visiems, taip pat ir kitų partijų atstovams, padėjusiems rengti mūsų rezoliuciją. Jei ši rezoliucija, kuriai pritarė visos Europos Parlamento

partijos, galės padėti pagerinti padėtį, mes, kad ir nedaug, bet prisidėsime prie to, kad nustotų žūti žmonės, kas nėra priimtina mums visiems.

(Plojimai iš kairiųjų sparno)

Annemie Neyts-Uyttebroeck, *ALDE frakcijos vardu.* – (FR) Gerb. pirmininke, Komisijos nare, vieną dieną turėsime atskirti gėrį nuo blogio. Bet šiandien, daug svarbiau yra pateikti savo reikalavimus – skubios paliaubos, nutraukiant raketų atakas į Izraelį ir Izraelio veiksmus Gazoje, humanitarinės pagalbos teikimas, ilgalaikės paliaubos, ginklų ir ginkluotės kontrabandos sustabdymas, veiksminga sienų tarp Egipto ir Gazos kontrolė, Izraelio kariuomenės išvedimas ir sienos perėjimo punktų atidarymas bei embargo panaikinimas. Visa tai turi būti padaryta vienu metu.

Šis etapas bus labai sudėtingas, per kurį prireiks arba gali prireikti tarptautinių pajėgų dalyvavimo. Manau, kad Europos Sąjunga turi pasirengti dalyvauti tame taip pat. Norėčiau paminėti dar du papildomus dalykus.

Kad Europos Sąjunga pasiektų savo tikslą, ji privalės aiškiai pasisakyti ir tvirtai veikti, o ne elgtis padrikai. Yra puiku turėti gerų ketinimų, bet dar svarbiau yra veiksmingumas. Jungtinės Valstijos taip pat privalės prisiišti išpareigojimus, kaip ir Arabų valstybių lyga ir jos valstybės narės.

Pabaigoje norėčiau pridurti, kad kaip alternatyvą padėčiai Gazoje, Izraelis turės žymiai pagerinti padėtį Vakarų krante. 634 kontrolės punktai, kelių tinklo padalijimas į dvi dalis, 8 metrų aukščio sienos, bei daugybė palestiniečių žeminimo atvejų nėra pakankamai žavi alternatyva Gazos gyventojams, kad jie nususuktų nuo „Hamas“.

Baigiant, norėčiau pasakyti, kad neišvengiamai ateis ta diena, kai kiekvienas turės kalbėti su visais kitais.

(Plojimai)

Cristiana Muscardini, *UEN frakcijos vardu.* – (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, kaip ir visus kitus, mus palietė ir giliai nuliūdino ši padėtis. Tačiau, bent jau aš manau, kad privalome atsisakyti bet kokio veidmainiavimo.

Konflikto problemos šaknys yra labai tolimos – teisėta ir neliečiama palestiniečių teisė turėti laisvą valstybę bei tokia pati neliečiama Izraelio teisė būti pripažinti. Žinome, kad daugelio šalių žemėlapiuose Izraelio nėra. Žinome, kad Prancūzija, Italija, Ispanija ir Vokietija tikrai nesutiktų būti pašalintos iš žemėlapių, jos nenorėtų būti pripažintos neegzistuojančiomis. Šį karą pradėjo ne Izraelis, o terorizmas vis dar yra viena iš pagrindinių problemų.

Gerb. pirmininke, todėl manau, nustoję veidmainiauti, privalome pradėti mąstyti kitaip. Negalime galvoti, kad dialogas su teroristais yra pateisinamas dėl to, kad žuvo daugybė civilių. Tai būtų dingstis bet kuriam teroristui ateityje naudoti smurtą, jėgą ir mirtį siekiant įgyti politinį teisėtumą.

Manau, kad mes, Europos Sąjunga, galų gale privalome pradėti elgtis nuosekliai ir rasti būdą išspręsti ekonominių santykių su Izraelio nepripažįstančiomis valstybėmis problemą bei suteikti humanitarinius koridorius, kurie leistų civiliams, tiek palestiniečiams, tiek Izraelio gyventojams, pasiekti saugią vietą. Šiuo atveju daugiau kenčia palestiniečiai. Tačiau, gerb. pirmininke, manau, kad būtų teisinga peržiūrėti poziciją dėl suteiktos ir teikiamos pagalbos bei jos panaudojimo, kurio negalime kontroliuoti.

Daniel Cohn-Bendit, *Verts/ALE frakcijos vardu.* – (FR) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, dabartinė padėtis gali pravirkdyti bet ką. Viltis dėl taikos ir saugumo išsisklaidė Gazos dūmuose ir po mirusiųjų kūnais – vaikų, moterų, vyrų bei tarp sužeistųjų. Mes dabar esame nutolę nuo saugumo labiau nei kada esame buvę anksčiau. Manantieji, kad šis karas, remiantis Izraelio argumentais, yra pateisinamas dėl raketų atakų Izraelyje ir palestiniečiai turi būti pamokyti, nieko nesuprato. Jie nesuprato, kad tokia pamoka – prastas mokymo būdas, kuris niekada nepasiteisino. Nuo Carl von Clausewitz laikų mums yra žinoma, kad pradėjęs karą turi žinoti, kaip jį baigti ir ko juo sieki. Šio karo tikslas – didesnis Izraelio saugumas. Dabar galime pasakyti, kad šiuo karu šis tikslas nebus pasiektas, stebinti kaip jis vyksta. Kuo daugiau civilių gyventojų ir palestiniečių mirčių, tuo mažiau saugumo regione! Šiuo metu regione vyksta drama, tragedija. Todėl visi aiškiai matome, kad M. Schulz yra teisus – Izraelis turi saugotis pats savęs! Izraelis turi susilaikyti nuo pagundų rasti sprendimą naudodamas karą ir ginkluotąsias pajėgas. Palestiniečiai privalo būti apsaugoti nuo „Hamas“. Palestinos civiliai gyventojai turi būti apsaugoti nuo „Hamas“. Tokia mūsų užduotis. Ji nėra lengva, bet tai žinome. Kviečiu Tarybą liautis galvoti apie santykių gerinimą, plėtimą ir tobulinimą su Izraeliu, kol yra tokia padėtis. Tai – prastas ir neteisingas sprendimas!

(Plojimai)

Kviečiu visus, kurie teisėtai pasisako už dialogą, diskusijas su „Hamas“, nebūti naiviams. Atsiminkite tai, kad turi vykti diskusijos su „Hamas“ norint, kad padėtis Gazoje pagerėtų, nes jie yra valdžioje, bet supraskite, kad dėl „Hamas“ taikomos strategijos yra aukų. Izraelis pateko į „Hamas“ paspęstus spąstus. Kuo daugiau mirčių Gazoje, tuo „Hamas“ geriau. Tai viena iš tiesų, kurią turėtume pasakyti „Hamas“. Mes atsisakome pripažinti šią savižudišką „Hamas“ strategiją, kai ieškoma aukų ir kankinių, kad galima būtų pradėti agresijos veiksmus prieš Izraelį. Turime tai pasakyti „Hamas“.

Baigdamas norėčiau dar ką pasakyti. Vieninteliai, galintys išspręsti „Hamas“ problemą, yra patys palestiniečiai. Kol Izraelis toliau tęs Vakarų kranto okupaciją, kol Izraelis nesugebės pasiūlyti teigiamo sprendimo palestiniečiams, tol vis labiau palestiniečių akys kryps į „Hamas“. Jei Vakarų krante gyvenantiems palestiniečiams suteiksime normalaus gyvenimo viltį, jie sukils prieš „Hamas“ ir jų atsikratys. Išlaisvinkite palestiniečius nuo Izraelio okupacijos Vakarų Krante ir palestiniečiai patys išlaisvins save nuo „Hamas“.

(Plojimai)

Luisa Morgantini, *GUE/NGL partijos vardu – (IT)* Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, Rahedui yra 50 metų. Jis neteko namų, trijų vaikų, žmonos ir dviejų svainių. Rahedas apimtas nevilties gyvena mūsų aplankytame centre. Apimtas gilaus sielvarto, jis mums pasakė „Kai puolimas baigsis, „Hamas“ sakys, kad laimėjo jie, o Izraelis – kad jie. Tačiau tikrovėje žūsta civiliai gyventojai“. Norėčiau pasakyti štai ką – iš tikrųjų, kartu su mūsų matytomis žuvusiomis moterimis ir vaikais, 4 000 sužeistųjų ligoninėje, negaunančiais jokio gydymo, miršta teisingumas, miršta Europos viltis, norinčios, kad žmogaus teisės būtų visuotinės. Tai – tragedija!

Mes esame nevykėliai. B. Ferrero-Waldneri, žinote, kad jaučiu Jums didelę pagarbą. Žinau, kad imatės veiksmų ir veikiate kartu su kitais, kad daug pasiektumėte. Manau, kad privalome suprasti aiškiai ir vienareikšmiškai, kad šis karas nėra išsigelbėjimas Izraeliui, o jo pabaiga, įskaitant moralinę pabaigą. Tai sako Davidas Grossmannas, kai mini Y. Rabin, nužudytą islamo fundamentalisto, nes jis norėjo taikos. Nutraukite ugnį! Nutraukite ugnį! Štai ką man pasakė norvegų gydytojas, kuris operuoja kiekvieną dieną ir dirba ištisą parą (mes siunčiame savo gydytojus į Gazą). Mes norime, kad būtų nutraukta ugnis!

Saugumo Taryba privalo pereiti nuo kalbų prie konkrečių veiksmų. Sutinkame, kad diplomatija būtina, bet turime naudoti ne tik ją, bet ir savo priemones. Viena iš priemonių, kurią taikome Izraeliui – santykių gerinimas, todėl šiandien buvo malonu išgirsti iš Europos Komisijos atstovo Tel Avive, kad dabar ne laikas galvoti apie tai. Dabar privalome užtikrinti, kad būtų pasiektos paliaubos. Tai labai svarbu. Aš taip pat manau, kad tai svarbu.

Kalbėjote apie apsaugą ir tarptautinę apsaugą. Manau, kad klaidinga galvoti tik apie Gazą ir Rafą. Civilių gyventojus reikia saugoti nuo šiaurinių atakų iš Izraelio nuo Harez. Turi būti kontroliuojamos svarbiausios sienos, Rafa ir Herez, nes nuo 1992 m. Oslo susitarimo, kaip žinoma, palestiniečiai negalėjo išvykti per Hererz, net ir ligoti žmonės.

Todėl turime galvoti ne tik apie tunelius ir ginklus, kuriuos gali naudoti „Hamas“, bet ir apie visus palestiniečiams taikomus draudimus. Turime sudaryti paliaubas, atidaryti ne tik humanitarinius koridorius, bet ir visus sienos perėjimo punktus, nes jei žmonės neturi ką valgyti, nevyksta prekyba, ką galima padaryti? Tada bus daromas rimtas spaudimas „Hamas“, kad ji nutrauktų savo veiklą ir veiksmus kenkiančius Izraelio gyventojams. Tačiau, Izraelis turi žinoti, kad jo kariuomenė yra okupavusi Vakarų Krantą ir turi pasiekti taiką, o ne statyti gyvenvietes.

(Plojimai)

Pirmininkas. – Labai dėkojame, L. Morgantini. Norėčiau išreikšti savo pagarbą Jums ir kitiems EP nariams, kurie ėmėsi iniciatyvos šiomis dienomis nuvykti į Gazos Ruožą.

Bastiaan Belder, *IND/DEM frakcijos vardu.* – (NL) Gerb. pirmininke, Palestina neišvengiamai priklauso musulmonams. Nuo jos sukūrimo 1987 m., islamistinis judėjimas „Hamas“ tvirtai laikėsi šio pagrindinio principo. Jį visiškai remia Irano Islamo Respublika. Dėl tokio ideologinio požiūrio Artimuosiuose Rytuose nelieka vietos žydų valstybei Izraeliui. Pražūtingi šio musulmoniško totalitarizmo padariniai buvo pražūtingi Gazos Ruožui.

Tipiška „Hamas“ filosofija – naudoti Gazoje kariniams tikslams mečetes, dėl ko kyla tragiškų padarinių. Norėčiau paminėti pranešimą, kuris buvo išspausdintas praėjusio pirmadienio *Frankfurter Allgemeine*. Jei Europai tikrai rūpi tolesnis žydų valstybės Izraelio buvimas, galima konfrontacija tarp „Hamas“ ir jos

sąjungininko „Hezbollah“ Irane. Ar mes esame pasirengę svarstyti šią negailestingą, nors ir realią perspektyvą? Galiausiai, ugnies nutraukimas ar laikinos paliaubos „Hamas“ ir jos kompanijai tėra tik trumpa pertrauka šventajame kare prieš Izraelį.

Luca Romagnoli (NI). – (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, norėčiau pasakyti, kad tikiu, kad dauguma šiame Parlamente trokšta taikos ir jie nerimauja dėl tų pačių dalykų. Taip pat manau, kad galima pritarti Tarybai, norėčiau paliudyti, kad Komisija ėmėsi veiksmų – humanitarinių koridorių atvėrimas ir dvišalis ugnies nutraukimas gali paskatinti sukurti tarptautinę saugumo zoną.

Todėl galbūt L. Morgantini yra teisi prašydama, kad ši zona apimtų ne tik Gazą, bet ir su visą Palestinos teritoriją. Iš esmės, man susidarė įspūdis, kad B. Ferrero-Waldner norai ir diplomatinė veikla kažkuria prasme gali būti panaši į tą, kurios laikosi popiežius. Norėčiau pritarti tokiam požiūriui. Po visų šių metų, mes privalome ieškoti sprendimų dviem žmonėms ir dviem valstybėms. To neturėtume pamiršti ir remti tarptautinę teisę. Nėra ir niekada nebus karinio sprendimo. K. Schultz tai taip pat pasakė. Privalau paminėti ir jį. Neabejodamas sakau, kad nebus jokio karinio problemos Šventojoje Žemėje sprendimo. Šiuo metu, manau, kad Europos Sąjunga turi remti bet kokias diplomatinės pastangas.

Pirmininkas. – Esu įsitikinęs, kad K. Schulz bus malonu girdėti, kad paminėjote jo vardą ryšium su Šventąja Žeme.

Elmar Brok (PPE-DE). – (DE) Gerb. pirmininke, Komisijos nare, Europos Sąjungos Tarybos pirmininke, norėčiau pasisakyti dėl savo pirmojo klausimo. „Hamas“ prieštarauja sprendimui, pagal kurį egzistuoję dvi valstybės, nepripažįsta Izraelio valstybės egzistavimo. Ji užėmė valdžią naudodama žiaurius maneversus prieš savo žmones, leidžia raketas į civilius gyventojus, kaip gyvąjį skydą naudoja civilius gyventojus, mokyklas ir mečetes. Kaip galima, siekiant apsaugoti savo piliečius, reaguoti adekvačiai, jei kita šalis naudoja savo civilius gyventojus kaip priedangą? Todėl, skaičių palyginimai ir proporcingumo idėja tokioje situacijoje nėra priimtina. Kare nėra jokio proporcingumo. Kiekvienas karas ir kiekviena auka yra vienodai svarbūs, todėl negalima nustatyti pusiausvyros tarp šalių. Manau, kad protinga pradėti kalbą tokių klausimų. Todėl neturime pirštais rodyti tik į vieną pusę, kaip čia buvo daroma. Turime pasistengti užtikrinti paliaubas ir suteikti pagalbą.

Manau, kad Europos Sąjungos Tarybos pirmininkas K. Schwarzenberg ir jo delegacija bei Komisijos narė B. Ferrero-Waldner, kartu su kitų šalių delegacijomis, padarė daugiau nei kitos šalys. Už tai esu nuoširdžiai jiems dėkingas. Beveik nepastebėjau jokių Jungtinių Valstijų, ar Jungtinių Tautų ar kitų Ketverto narių veiksmų. Privalome užtikrinti, kad šios paliaubos užtikrintų du dalykus – Izraelio atakų nutraukimą bei „Hamas“ neturi būti leista naudoti naujų raketų iš Korėjos ir Irano, nes tai pakenktų Tel Avivui. Dėl to būtina užtikrinti, kad ne tik būtų nutraukti šaudymai, bet taip pat būtų sudaryti tarptautiniai susitarimai, kuriuose dalyvautų Ketvertas ir Arabų valstybių lyga, kur pagrindinis vaidmuo tektų Egiptui, patruliuojant prie 15 km ilgio sienos, kad šūviai nepatektų į Gazą. Taip pat turi būti sustabdytas Izraelio puolimas.

Norėčiau pasakyti paskutinę pastabą. Tai tik vienas nedidelis žingsnis. Jei Izraelis nori ateityje turėti reikalų su nuosaikiškais palestiniečiais, o tai reikštų sprendimą, pagal kurį egzistuoję dvi valstybės, tuomet pasibaigus šiam karui, būtina užtikrinti, kad Prezidentą M. Abbas remiantys palieciniečiai, galėtų pamatyti pokyčius, o tai reiškia baigti vykdyti perkėlimo politiką ir keletą kitų dalykų. Nes, jeigu nuosaikieji neturės ką parodyti, triumfuos radikalieji. Tokia turėtų būti naujos Izraelio politikos pradžia.

Pasqualina Napoletano (PSE). – (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, vien žodžių vykstant šiai didžiulei tragedijai neužteks. Kariuomenė, žudanti civilius gyventojus, moteris ir vaikus, yra tolygi terorizmui, su kuriuo ji teigia kovojanti. Kita vertus, visi, kurie žino apie Gazą, net jeigu ją tik matė žemėlapyje, supranta, kad jokia karinė operacija neišvairduojama be civilių asmenų žudynių.

Ar šiandien Izraelis gali tvirtinti, kad yra saugesnis, po to kai sukėlė tiek daug neapykantos ir nevilties? Jei ne „Hamas“, tiesiogiai ar netiesiogiai, tai kas galėtų užtikrinti šio aklo smurto pabaigą? Mūsų rezoliucijoje dar kartą patvirtinamas raginimas sudaryti paliaubas, ką jau sakė Jungtinių Tautų Saugumo Taryba. Mes reikalaujame kad šalys jo laikytųsi ir prašome, kad Europos Sąjunga imtųsi veiksmų, kad tai taptų įmanoma.

Kyla rizika, kad šios žudynės, ne tik ne nugalės „Hamas“, bet susilpnins Palestinos savivaldą dar labiau bei tuos, kurie tikisi derybų su Izraeliu, gerb. E. Brok. Turėtume nuoširdžiai savęs paklausti, kokia jiems iš to nauda? Jokios. Toks turėtų būti atsakymas, jeigu tikrai norime su šaknimis išrauti neapykantą ir smurtą.

Marielle De Sarnez (ALDE). – (FR) Gerb. pirmininke, mes visi esame iš dalies atsakingi dėl to kas vyksta šiandien Artimuosiuose Rytuose. Mes, Europos Sąjunga ir tarptautinė bendruomenė, leidome padėčiai

pablogėti. Nedarėme nieko, kai Izraelio saugumui kilo grėsmė. Ir nedarėme nieko, kai dėl blokados Gazoje gyvenimas tapo visiškai neįmanomas.

Šiandien yra 19 karo diena. Per karą žuvo 995 žmonės, tarp jų 292 vaikai. Tūkstančiai sužeistųjų, kai kurie vis dar laukia, kada bus evakuoti. Yra tūkstančiai pabėgėlių, neturinčių namų ir nežinančių, kur vykti. Humanitarinė padėtis vis labiau blogėja. 700 000 Gazos gyventojų neturi elektros, vienas trečdalis neturi vandens ar dujų. Greitai bus trys savaitės nuo tada, kai prasidėjo kariniai veiksmai. Tris savaitės žmonės gyvena, tiksliau – bando išgyventi tokioje padėtyje. Ten per daug kančių ir negandų, todėl tai turi baigtis tuoj pat!

Mes, kaip europiečiai, neprivalome niekam įsipareigoti. Turime daryti spaudimą abiem šalims, kad jos galiausiai pradėtų derybas. Tai dienų, galbūt net valandų klausimas, kol padėtis nebus galima ištaisyti puolamoje žemėje, ypač Gazos mieste. Izraelis privalo užsitikrinti savo saugumą, o Gazos žmonės privalo užtikrinti, kad jie ateityje galėtų gyventi taikiai. Sienos privalo būti kontroliuojamos, o blokada nutraukta. Mes visi čia žinome, kad norint pasiekti susitarimą, Europos Sąjunga, Jungtinės Valstijos ir arabų valstybės, kurios susitinka poryt, privalo būti vieningos ir pasisakyti bendrai.

Prieš baigdamą noriu tvirtai pareikšti, kad šiandien turi nugalėti ne karas, bet taika.

(Plojimai)

Roberta Angelilli (UEN). – *(IT)* Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, nuoširdžiai pritariu Komisijos narės ir H. G. Pötteringo komentarams smerkiantiems „Hamas“ už paliaubų nutraukimą, bet taip pat galvojant, kad Izraelio reakcija buvo neproporcinga. Baisu, kad krizė toliau tęsiasi ir tūkstančiams žmonių – civiliams gyventojams ir vaikams beviltiškai reikalinga humanitarinė pagalba.

Tiesą sakant, ir be jokios veidmainystės, galbūt galėtume paklausti savęs kelių dalykų. Tuo metu, kai mūsų vaikai šventė Kalėdas, kiek vaikų žuvo Gazoje? Du ar trys šimtai. O kiek žuvo Izraelio civilių gyventojų? Ar tarptautinė bendrija galėtų padaryti daugiau? Manau, kad taip. Privalome padaryti daugiau. Turime jausti visišką atsakomybę. Vien nuomonės apie „Hamas“ ir Izraelį, kas yra atsakingas, o kas kaltas, neužtenka. Deja, Europa elgiasi neadekvačiai. Manau, kad tai yra mūsų silpnybė – nesugebėjimas suformuoti realios, strateginės ir ilgalaikės taikos politikos.

Akivaizdu, kad šiandien privalome tvirtai reikalauti ugnies nutraukimo. Bet to neužtenka. Privalome nustatyti griežtas sąlygas dėl taikos ir vystymosi proceso Artimuosiuose Rytuose. Baigiant, norėčiau pasiremti popiežiaus žodžiais, kuris pasakė, kad turime aiškiai reaguoti į daugumos gyvenančiųjų šiose valstybės troškimus gyventi taikiai, saugiai ir oriai, ką pasakė ir L. Morgantini.

Gerb. pirmininke, jau baigiu savo kalbą. Smurtas, neapykanta ir nesitikėjimas – galbūt siaubingiausios skurdo formos, su kuriomis reikia kovoti.

Hélène Flautre (Verts/ALE). – *(FR)* Gerb. pirmininke, Gazoje mes matėme karą, mirtį, bet taip pat matėme žmones, gyvus žmones, turinčius teisę gyventi, kuriuos privalome apsaugoti. Labiausiai reikia skubiai apsaugoti civilius gyventojus. Niekas negali pateisinti to fakto, kad nebuvo nieko padaryta, kad gyventojai būtų apsaugoti. Europos Sąjungos Tarybos pirmininke, norėčiau Jūsų paklausti, ar manote, kad padarėte viską ką galėjote, kad sustabdytumėte Izraelio valdžios vykdomą neproporcingą ir nežinančią jokių ribų karinę operaciją? Atsakymas greičiausia būtų neigiamas.

Sklindant gandams diplomatinėse atstovybėse apie operaciją, Taryba, prieš Parlamento norą, vėl patvirtino savo pasiryžimą pagerinti santykius su Izraeliu. Tai buvo siaubinga klaida! Tuo metu, kai NVO kreipiasi į Saugumo Tarybą, kad Tarptautinis baudžiamasis teismas ištirtų įtarimus dėl karo nusikaltimų, Taryba nesugeba taikyti „žmogaus teisių“ sąlygos savo susitarime su Izraeliu. Nebegaliu daugiau klausyti, kad negalime padaryti nieko daugiau, kad padarėme viską, ką galėjome. Manau, didžiausia nesėkmė – padėtis be išieities jūsų vykdomoje humanitarinėje politikoje, mažinant žalą, kurią padarė karinė okupacija ir karas. Kaip ilgai turime taikstytis su tarptautinės teisės pažeidimais, kad galėtume pritaikyti sąlygą „žmogaus teisių“? Jei šiandien nesugebame atsakyti sau į klausimus dėl veiksmingų priemonių daryti spaudimui ir jo įgyvendinimo, tai nežinau, kokia turi būti padėtis, kad galiausiai imtumėmės veiksmų. Sakau jums atvirai. Jei toliau laikysimės įprastinio požiūrio ir toliau tęsime savo santykius su Izraeliu, nekreipdami dėmesio į 1 000 mirčių Gazoje, galime pamiršti Sutarties 11 straipsnį, Europos Sąjungos vykdomą „žmogaus teisių“ politiką ir pačią Europos Sąjungą!

(Plojimai)

Kyriacos Triantaphyllides (GUE/NGL). - Gerb. pirmininke, sugrįžęs iš Gazos Ruožo, kur mačiau civilių gyventojų skerdynes, jaučiu poreikį išreikšti savo visišką solidarumą su palestiniečiais. 17 dienų jiems tenka kentėti nuo milžiniškos Izraelio karo mašinos, kuri pažeidžia tarptautinę teisę. Taip pat noriu išreikšti savo paramą taikos pajėgoms Izraelyje, reikalaujančioms baigti šį karą.

Ilgalaikis atrbojimas nuo likusio pasaulio ir apgultis pavertė Gazą didžiausiu kalėjimu pasaulyje. Po gėdingos sienos aplink Vakarų Krantą pastatymo, besitęsiančio gyvenviečių plėtimo, veiksmingo Palestinos padalijimo, okupantai perėjo prie aršios karinės operacijos. Šiuo atveju, tai raketų atakos prieš pietų Izraelį, esu prieš bet kokias atakas prieš civilius, tebuvo pretekstas ją pradėti. Paliaubų nutraukimas dėl Izraelio rinkimų – įžaidimas visai tautai.

JT Saugumo taryba priėmė rezoliuciją. Izraelis – valstybė, o ne organizacija, Jungtinių Tautų narė. Ji atsakinga prieš tarptautinę bendruomenę ir turi laikyti šios ir kitų rezoliucijų, priimtų Jungtinių Tautų. Tarptautinę teisę reikia gerbti. Nebaudžiamumas negali tęstis ilgiau. Turi būti atliktas išsamus tarptautinis tyrimas.

Tarptautinė bendruomenė reikalauja, kad skubiai būtų sudarytos paliaubos, karinės pajėgos pasitrauktų, užtikrintas humanitarinės pagalbos teikimas, laisvas gyventojų judėjimas. Leiskite Jungtinių Tautų pagalbos ir darbų agentūrai (UNWRA) vykdyti savo misiją.

ES ėmėsi priemonių, bet tik humanitariniu lygmeniu. Ji turi parodyti politinį ryžtą. Panaudokime asociacijos susitarimo punktus. Sustabdykime santykių gerinimą su Izraeliu. Sustabdykime ginklų eksportą į Izraelį.

Šį konfliktą gali sustabdyti tik politinis sprendimas. Turime atsigręžti į tarptautinę teisę, o tai reiškia, kad turi baigtis 42 metus trunkanti Palestinos okupacija. Reikia sukurti suverenią ir perspektyvią Palestinos valstybę, užtikrinančią ramią ateitį tiek Palestinos, tiek Izraelio vaikams. Turime baigti karą dabar, kad išsaugotume ateities kartas.

Patrick Louis (IND/DEM). – (FR) Gerb. pirmininke, prieš keletą tūkstančių metų, Dovydas stėjo prieš Galijotą, kad išsiaiškintų, ar žemė priklauso moabitams, filistinams ar žydams.

Dabar tas pats vyksta žemėje, kuri yra viena iš trijų mūsų civilizacijos ramsčių. Reikia skubiai, teisėtai ir būtinai užtikrinti Izraelio valstybės saugumą ir pripažinimą. Tam tereikia tik sukurti tikrai suverenią Palestinos valstybę. Čia, kaip ir bet kur kitur, daugiakultūriškumas turi savo ribas. Kur yra dvi tautos, privalo būti dvi valstybės.

Europos Sąjungos pagalba tikrai veiksminga, tai ji turi būti skirta viena tikslui – užtikrinti Palestinos konstitucinės valstybės vystymąsi, kurioje teisinė valstybė saugo silpnuosius ir padeda stipriesiems. Tai reikia padaryti skubiai, nes šioje žemėje esantys ekstremistai yra galingi, o vaikai – aukos.

Sprendimas viršijantis reikalavimus kovoti „akis už akį“ nėra moralus ar karinis, bet politinis. Todėl laikas veikti!

Jim Allister (NI). - Gerb. pirmininke, bjauriuosi terorizmu. Nepripažįstu teroristų propagandos. Galbūt mano sąmoningumas didesnis, nes esu kilęs iš Šiaurės Airijos. Todėl, kai girdžiu „Hamas“ dejuojant dėl nereikalingų atsakomųjų veiksmų prieš juos, po to, kai ilgus metus nesirenkant buvo leidžiamos raketos į nekaltus Izraelio gyventojus, manęs tai nejaudina. Žinau, kad „Hamas“, kaip ir IRA mano šalyje, turi neeilinių sugebėjimų panaudoti terorizmą propagandai.

Padėtis aiški. Izraelis sutinka su sprendimu, pagal kurį egzistuoja dvi valstybės. „Hamas“ negali pakęsti, kad Izraelis egzistuoja, todėl vykdo nuolatinį teroristinį išpuolius prieš šią valstybę. Ir kai po ilgalaikio susilaikymo, Izraelis duoda atkirtį, prasideda verkšlenimai. Jie yra nusikaltėliai, ir jeigu nori, kad būtų taika, viskas yra jų rankose. Jie turi liautis šaudę į Izraelį.

Rodi Kratsa-Tsagaropoulou (PPE-DE). - (EL) Gerb. pirmininke, turime suvokti, kad padėtis Gazoje tragiška. Ji yra beveik katastrofiška, todėl reikia skubiai veikti. Norėčiau pasveikinti Europos Komisiją, padidinusią savo pastangas, Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės iniciatyvą, vykdomus suderintus nacionalinius veiksmus šiame sektoriuje bei Egiptą atliekantį svarbų vaidmenį.

Reikia skubiai sudaryti paliaubas ir nutraukti karo veiksmus abiejose pusėse, atverti koridorius iš Izraelio ir Egipto, kad būtų galima patenkinti humanitariniu poreikius bei kontroliuoti pasienį, kad būtų nutrauktas neteisėtas ginklų ir žmonių judėjimas. Kaip minėjo Komisijos narė, ženklai dėl galimų paliaubų teikia vilčių, todėl tikiuosi, kad tai bus padaryta netrukus ir jų bus paisoma.

Kokie tolesni mūsų žingsniai? Tiek Komisijos narė, tiek Europos Sąjungos Tarybos pirmininkas jau minėjo, kad turime remti savo tikslus dėl taikos ir Palestinos valstybės sukūrimo, kuri gyvuos taikiai ir pagarbiai šalia Izraelio. Šie tikslai nėra naujiena. Jų paskelbimas ir rėmimas nedavė jokių rezultatų. Šis baisus smurto ratas toliau sukasi, ir jo neigiamus padarinius jaučia ne tik Izraelio ir Palestinos žmonės, bet visi tame regione gyvenantys žmonės bei kenčia tarptautinės bendruomenės saugumas.

Dabar mes turime tikėti savo veiksmais, politiniu pasirinkimu, savo patirtimi ir imtis drąsesnių ir įvairiapusių veiksmų. Turime skubiai pradėti nuodugnę, sąžiningą dvišalį dialogą su Izraeliu, kritiškai įvertinti mūsų draugiškus santykius ir partnerystę, nustatyti padarytas klaidas skatinant abipusį pasitikėjimą tarp abiejų šių šalių žmonių. Taip pat turime sustiprinti šį dialogą su visais palestiniečiais, kad jie suvoktų taikos, glaudumo, žmogaus gyvybės ir vieningumo savo viduje svarbą.

Hannes Swoboda (PSE). – (DE) Gerb. pirmininke, po to, kai ministras pirmininkas M. Topolánek šiandien pajuokavo, galiu pasakyti, kad būdamas Austrijos EP nariu, džiaugiuosi, kad tiek Komisijai, tiek Tarybai pirmininkaujanti atstovauja austrai. Nuoširdžiai jus sveikinu! Europos Sąjungos Tarybos pirmininke, suprantu, kad esate lojalus Čekijai.

Ponios ir ponai, prieš Izraeliui vienašališkai pasitraukiant iš Gazo ruožo, vykau į šalį kaip delegacijos vykusios kartu su K. Schulz narys. Tuo metu delegacijos pirmininkas, ministro pirmininko pavaduotojas sakė „nesikiškite, tai padės“. Kiti, tarp jų buvęs užsienio reikalų ministras Josip Elin sakė, kad „dėl to kils chaosas“. Jis buvo ir yra teisus. Vienašalis pasitraukimas be derybų, neturint derybų partnerio, nėra protingas.

Tačiau, mūsų sprendimas nedalyvauti dialoge net su nuosaikiais „Hamas“ atstovais, nebuvo protingas. Jie galbūt net nebuvo jos nariai, o tiesiog buvo paskirti atstovais jungtinės vyriausybės. Mūsų sprendimas padėjo suardyti šią jungtinę vyriausybę. Žinau, kad buvo norinčių derėtis, bet jiems nebuvo leista to daryti. Ir tai buvo klaida. Mus reikia dialogo!

Nemėgstu „Hamas“, todėl, kad tai – teroristinė organizacija bei dėl jų fundamentalistinių pažiūrų. Tačiau tai simpatijų ar antipatijų klausimas. Kalbame apie sprendimus. Todėl turime toliau tęsti dialogą ir derybas, kaip jau šiandien apie tai kalbėjo daugelis mūsų kolegų. Taip pat, žmonėms Gazoje turi būti suteiktas galimybė gyventi bent pusėtinai. Kodėl jie balsuoja už „Hamas“? Todėl, kad jiems tai vienintelė ir paskutinė galimybė išgyventi. Tai turi pasikeisti. Taip pat turime suteikti šiems žmonėms ekonominį pagrindą, kad jie išliktų. Privalome nutraukti boikotą ir jų izoliaciją. Toks – tikras reikalavimas.

E. Brok, kurį labai gerbiu, pasakė, kad negalima buvo taikyti proporcingumo principo, tačiau tai nėra tiesa. Proporcingumo principas taikomas tiek privačioje, tiek tarptautinėje teisėje. Bet kas, kas pažeidžia šį principą, taip pat pažeidžia ir tarptautinę teisę, ko nepripažįsta šis Parlamentas.

(Plojimai)

Chris Davies (ALDE). - Gerb. pirmininke, mano draugė, kuris žino, kad prieš tris dienas lankiausi Gazoje, manęs paklausė „Ar matei penkiamečių žydų vaikų šaudančių nacistiniais šautuvais su iškeltomis rankomis virš jų galvų nuotraukas?“. „Tai sudaužytų tavo širdį“. Jos žodžiai rodo, kad mes darome nuolaidas Izraeliui, kurių niekada nedarytume jokiai kitai šaliai.

Tačiau tai nepaaiškina, kodėl tauta, kuri tiek daug kentėjo XX amžiuje, sukelia tiek daug kančių kitiems. Izraelis pavertė Gazą pragaru – žemė virpa nuo sprogimų, net ir per paliaubas. Gatvėse stovi pakinkyti asilais vežimai, o danguje skraido F-16. XXI amžiaus žudymo mašinos meta bombas. Tarp žuvusiųjų jau yra 300 vaikų, šimtai likusiųjų plėšomi į gabalus.

Civilizuota valstybė neturėtų taip elgtis. Tai – blogis. Taip, „Hamas“ privalo nustoti leisti savo raketas. Tai anksčiau esu sakęs „Hamas“ atstovams Gazoje. Užtenka veidmainišių kalbų iš Izraelio pareigūnų, kad turime kovoti su terorizmu. Bombarduojami palestiniečiai galėtų įvardinti teroristus, tai būtų – E. Olmert, T. Livni ir E. Barak.

Atsakome už Izraelio veiksmus. Ar kada nors Europos Sąjungos kritiką dėl Izraelio elgesio su palestiniečiais lydėjo kokie nors veiksmai? Mes leidome Izraeliui elgtis kaip nori, o mūsų nesėkmės tapo didesnės dėl to, kad nekrepėme dėmesio į istoriją. Taikos negalima užtikrinti be derybų su savo priešais. Tačiau mes atsisakome derėtis su palestiniečių išrinktais atstovais.

Šiuo metu baigiamos derybos su Izraeliu dėl susitarimo dėl glaudesnio bendradarbiavimo. Neketiname smerkti Izraelio, ketiname jį apdovanoti. Tie, kurie nori, kad Artimuosiuose Rytuose įsivyratų taika ir teisingumas abiejų valstybių atžvilgiu, turi pripažinti, kad atėjo laikas viską permąstyti iš naujo.

Seán Ó Neachtain (UEN). – (GA) Gerb. pirmininke, karas Gazoje bauginantis ir gėdingas. Visi žinome, kad sprendimas, paremtas karo veiksmis, Artimuosiuose Rytuose nebus veiksmingas. Politinis sprendimas –vienintelis būdas užtikrinti taikai ir susitaikymui. Kad taip būtų, reikia skubiai nutraukti smurtą.

Pritariu nepriklausomos, tvarios Palestinos valstybės sukūrimui, tačiau tam reikia veikiančios ekonomikos ir tinkamo politinio plano. Turime siekti užtikrinti, kad šios abi šalys egzistuotų regione ir gerbtų viena kitą.

Izraeliui turi būti suteikta teisė apsiginti, bet šios atakos peržengė ribas. Jos netinkamos, todėl tarptautinė bendruomenė negali jų toleruoti.

Taikos procesas Artimuosiuose Rytuose turi būti pradėtas tuoj pat. Tikiuosi, kad naujasis Jungtinių Valstijų prezidentas Barakas Obama imsis veiksmų. Linkime jam visokeriopos sėkmės einant šias pareigas ir kovojant su iššūkiais ateityje.

David Hammerstein (Verts/ALE). – (ES) Gerb. pirmininke, lankiausi Gazoje prieš kelias dienas. Patirtis buvo labai ryški. Taip pat buvome nuvykę į Egiptą. Manau, kad baigiasi G. Busho era, bet paskutiniai jos įvykiai buvo ypač kruvini ir skausmingi.

Esame tokia etape, kai galime taikyti Artimųjų Rytų atžvilgiu kitokią politiką, kuriai vadovautų Europos Sąjunga. B. Obama taip pat eina šiuo keliu, sakydamas, kad derėsis su Iranu. B. Obama derės su Iranu, ir mes turime vesti derybas su visais Artimuosiuose Rytuose, įskaitant „Hamas“.

Naujoji politika Artimuosiuose Rytuose turi būti bendradarbiavimo politika, ir bent jau vadovautis mūsų vertybėmis ir tarptautine teise. Šimtai mūsų matytų vaikų Gazoje, kurie kibo mums į rankas ir žiūrėjo pilnomis vilties akimis, turi ir privalo gauti atsakymą. Taip pat ir Izraelio vaikai.

Būtina imtis konkrečių veiksmų, kurie suteiktų viltį nuosaikiams. Gaila, kad ministras pirmininkas M. Fayad, prezidentas M. Abbas, prezidentas H. Mubarak ir Saudo Arabijos karalius Abdullah yra kaltinami išdavę arabų valstybes. Kai buvau sustojęs Sinaį dykumoje kavos puodeliui, didžiuliuose ekranuose buvo rodomas tik Khaled Meshaal.

Toks šalutinis šios atakos prieš Gazą rezultatas. Ji neužtikrins taikos ar taip geidžiamo saugumo Izraeliui ir neatneš mums nieko gero. Jeigu nesustabdysime šio konflikto, neapykanta išplis ir Europoje.

Miguel Portas (GUE/NGL). – (PT) Vienas tūkstantis – dienų skaičius, o vienas tūkstantis mirčių – liūdna pamoka mums. Atleiskite už atvirumą, bet kiek dar prireiks žmonių gyvybių, kad vasario mėn. rinkimuose būtų išrinkti Tzipi Livni ir Ehud Barak?

Šiandien čia susirinkome, kad pareikalautume užtikrinti paliaubas ir nutraukti civilių gyventojų žudynes. Tačiau rezoliucijoje taip pat keliamas klausimas dėl mūsų pačių atsakomybės. Ji primena mums, kad Taryba nusprendė gerinti diplomatinis santykius su Izraeliu, nors Parlamentas tam prieštaravo. Tai galima buvo nuspėti. Šiandien girdžiu, kad būtina vesti derybas su „Hamas“. Būtume sutaupe daug metų, jei būtume gerbę rinkimus Palestinoje.

Europa neturi remti stipresnės pusės vykdomos politikos ir jos griauamosios veiklos. Ji turi įsiklausyti į protestus, kurie girdisi mūsų miestų gatvėse ir aikštėse.

Reikalaujame, kad nedelsiant būtų pasiektos paliaubos. Bet turime suvokti, kad taika priklausys nuo to, ar okupacija bus baigta. Šį žodį kurį laiką valdžioje esantys politikai draudė naudoti, bet tie laikai baigėsi.

Kathy Sinnott (IND/DEM). - Gerb. pirmininke, tai kas vyksta Gazoje drasko širdį. Niokojimai, kuriuos vykdo vadinamoji vakarietiškoji pažiūrų tauta, yra neišmatuojami. 100 proc. pritariu, kad Izraelis turi teisę gyventi nejausdamas raketų atakų grėsmės. Tačiau kas vyksta Gazoje nėra pateisinama, tai – skerdynės. Tai neatleistina.

Labiausia gėda, kad šiuos veiksmus vykdo viena iš privilegijuotų ES prekybos partnerių. 2007 m. ES ir Izraelio prekyba sudarė 25,7 mlrd. EUR. Atsižvelgiant į pinigų sumą, kuria prisidedame prie Izraelio ekonomikos, atsakome už tai, kad šie pinigai prisideda prie civilių gyventojų ir vaikų mirčių. Jeigu mes neveiksime, žuvusiųjų Gazoje kraujas suteps ir mūsų rankas.

Kreipiusi į šį Parlamentą ir visas ES institucijas, kad Izraeliui nedelsiant būtų taikomos prekybos sankcijos tol, kol bus susitarta dėl paliaubų. Jei nepadarysime visko, ką galime, kad sustabdytume šias žudynes, tapsime jų bendrininkais.

Tokia Saïfi (PPE-DE). – (FR) Gerb. pirmininke, Artimuosiuose Rytuose vėl aidi šūviai. Vėl pagrindinės aukos – moterys ir vaikai, tūkstančiai jų sužeisti, šimtai žuvę. Dar kartą šalia Europos Sąjungos kartoja baisi istorija. Tačiau reikia pastebėti, kad nepaisant visų savo iniciatyvų, Europos Sąjunga veiksmingai neprišėdė prie šio pagrindinio konflikto sprendimo, nors jis vyksta jos įtakos zonoje. Didžiajai daugumai visuomenės tai sunkiai suvokiama ir vis daugiau žmonių atsisako pritarti tokiam bejėgiškumui.

Komisijos nare, turime tvirtai ir valdingai imtis vadovavimo, kad įsivyratų taika. Pagrindinį vaidmenį turi atlikti Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga bei Europos ir Viduržemio jūros šalių parlamentinė asamblėja. Europos Parlamentas privalo remti Prancūzijos ir Egipto taikos planą sudaryti paliaubas nedelsiant, apsaugoti Izraelio ir Gazos Ruožo pasienį, atidaryti sienos perėjimo punktus ir nutraukti Gazos blokadą.

Taip pat turime pareikalauti tuoj pat pradėti taikyti JT rezoliuciją. Po to, kai vienas etapas bus baigtas, turime siūlyti, kad būtų naudojamos karinės pajėgos, ne daugianacionalinės, bet Europos ir Viduržemio jūros šalių. Šis gestas patvirtintų politinį norą pasiekti „taiką“, kurios visų Viduržemio jūros šalių gyventojai laukia taip seniai.

Taip pat šiandien norėčiau atkreipti jūsų dėmesį į dar vieną dalyką. Vykstant Artimųjų Rytų konfliktui, mes po truputį braunamės į labai pavojingą teritoriją, kurioje susikerta civilių gyventojų nuomonės. Nuo Izraelio ir Palestinos konflikto pradžios arabų valstybių nuomonė keitėsi. Dabar tai – vieša daugumos musulmonų nuomonė, kuri neapsiriboja arabų valstybių sienomis. Todėl konflikto pobūdis keičiasi iš esmės. Europos Sąjungai tenka istorinė atsakomybė skubiai užtikrinti dialogą tarp civilių gyventojų.

Véronique De Keyser (PSE). – (FR) Gerb. pirmininke, jau daug kartų čia esu minėjusi, kad turime pasinaudoti bet kokia galimybe, kad ir nedidele, užtikrinti taiką. Nepaisant visko, turime derėtis su „Hamas“, nes jie laimėjo rinkimus. Todėl nenorėčiau vėl apie tai šiandien kalbėti.

Man liūdna ir pikta. Nenorėdama šiandien jaudintis dėl šių žudynių, karo propagandos, kurią girdžiu, sumaištis, gatves užplūdusios neapykantos ir antisemitizmo bangos, norėčiau pasakyti trumpai – Europa turi grįžti prie pagrindinių dalykų – akivaizdžių faktų, į kuriuos norėčiau atkreipti dėmesį.

Pirmiausia palestiniečio gyvybė verta tiek pat kiek Izraelio gyventojų. Ir ne tik gyvybė, bet ir ateitis bei laisvė. Antra, būtina paisyti tarptautinės teisės. O tai reikštų nedelsiant nutraukti ugnį. Dar yra JT rezoliucijos ir Ženevos konvencijos. Šiuo metu šis regionas tampa regionu, kuriama nėra paisoma įstatymų, kur atrodo viskas leidžiama, o gyventojai yra tapę įkaitais. Trečia, turi būti visi šie nusikaltimai turi sulaukti teisingumo, nesvarbu, kokie jie yra ar kur buvo įvykdyti. Be saugumo nėra taikos, o be taikos nėra teisingumo. Pereinamasis teisingumas galimas, tam jis ir skirtas. Jo netaikant, neapykanta toliau plis. Per paskutines kelias dienas susikauptė tiek neapykantos, kuri yra daug pavojingesnė už krentančias bombas. Europos Sąjunga turi vykdyti savo partnerystės susitarimuose numatytas sąlygas, įskaitant asociacijos ir partnerystės susitarimų 2 punktą dėl žmogaus teisių. Tai – pareiga, kurios negalima vengti. Izraelis nėra išskirtinis. Jis, kaip kiekviena valstybė, turi išsipareigojimų ir nėra tokioje pačioje padėtyje kaip „Hamas“. Kalbant apie tarptautinę teisę, nėra tokio dalyko, kaip „laisvo ištrūkimo iš kalėjimo“ kortelė.

Sekmadienį išvykome iš Gazos, kurios gyventojai yra patekę į spąstus, raketos juos įkalino savotiškame gete. Liko šimtai tūkstančių vaikų, kurių ateitis šiuo metu yra mūsų rankose. Mes galėjome išvykti iš Gazos, nes esame europiečiai. Vieninteliai Rafą paliekantys palestiniečiai yra tie, kurie išvyksta greitosios pagalbos automobiliais, nes yra mirę arba sužeisti.

Europos Sąjunga nebus Europos Sąjunga, ir nei vienas pilietis nepripažins savęs europiečiu, jeigu pamiršime šiuo pagrindinius dalykus.

(Plojimai)

Frédérique Ries (ALDE). – (FR) Gerb. pirmininke, Komisijos nare, norėčiau pradėti tais pačiais žodžiais kaip D. Cohn-Bendit. Mus yra apėmusi neviltingas, nes šis karas – tragedija. Nepakeliama matyti kenčiančiuosius ir mirusiuosius, tris savaites mirgėjusius prieš mus televizorių ekranuose. Kaip ir visų karų, konfliktų vaizdai, įskaitant ir tuos, apie kuriuos kalbame daug mažiau – Konger, Darfure, Zimbabvėje, Čečenijoje. Vaizdai, į kuriuos buvo reaguota politine tyla.

Jau daug kartų minėjau, kad kai kurių kolegų narių pasipiktinimo lygis priklauso nuo aplinkybių. Tačiau, kai minėjo L. Morgantini, negalime kalbėti apie skaičius, kai miršta žmonės. Kančioje nėra hierarchijos. Kiekviena auka, nesvarbu, ar tai būtų vyras, ar moteris, ar vaikas, nesvarbu kurioje pusėj, jau yra daug.

Ką turime padaryti, kad užtikrintume, kad šiandienės diskusijos netaptų beprasme, bergždžia konfrontacija kaip tai dažnai būna? Puikus to pavyzdys yra besitęsiantis vienas kito užgauliojimas dėl įvairių šalių istorinės atsakomybės.

Dalyvauju šių diskusijų pabaigoje, todėl šie argumentai jau girdėti. Galima užduoti klausimus apie Izraelio krizės mastą ir jo atsakomuosius veiksmus, bet jokių būdu ne apie jo saugumą. Kuri iš mūsų vyriausybių galėtų ramiai stebėti, kaip tūkstančiai raketų krinta ant jų žmonių? Atsakymas ir taip aiškus.

Be raginimo sudaryti paliaubas, šiandien svarbu ateityje užtikrinti humanitarinės pagalbos teikimą, nutraukti ginklų gabenimą tuneliais. Taikos esmė gerai žinoma. Apie tai jau buvo kalbėta Taba, Camp David ir Anapolyje. Tai minėjo ir B. Ferrero-Waldner. Dauguma dalykų, nors ne visi, yra svarstomi, ir aukotis turės abi šalys. Kalbėdama apie auką, sutinku su K. Schulzu, kurio šiuo metu nėra salėje. Klausimas ne apie tai, ar vyks dialogas su „Hamas“, bet kaip jis vyks ir kokiomis sąlygomis.

Dauguma mano kolegų, pasisakydami savo laiką viršijo 50 sekundžių, todėl leiskite man baigti, pirmininke.

Atsakymą 1989 m. gegužės mėn. pateikė Jasiras Arafatas, paskelbęs, kad naikina savo laisvę ribojančią ir negailestingą chartiją. Šie žodžiai tapo palestiniečių žodyno dalimi. Tokia yra palestiniečių susitaikinimo tarpusavyje vertė. Mūsų, kaip Europos Sąjungos, vaidmuo yra priversti šalininkus Palestinoje ir Izraelyje bei kaimynines arabų šalis Egiptą ir Jordaniją pasiekti ilgalaikį susitarimą dėl taikos.

(Plojimai)

Feleknas Uca (GUE/NGL). – (DE) Gerb. pirmininke, sausio 11 d., sekmadienį, mes lankėmės Gazos Ruože pasienyje esančiame mieste Rafa, kuris yra visiškai atriebtas. Tai reiškia, kad civiliai gyventojai neturi galimybės išvengti kasdinių Izraelio kariuomenės bombardavimų. Nepamačius savo akimis, sunku įsivaizduoti, kaip kenčia Gazos gyventojai ir kaip skubiai turi būti rastas taikus, galutinis konflikto sprendimas. Mus giliai sukrėtė Palestinos gyventojų kančios ir niokojimai.

Todėl, noriu dar kartą tvirtai pakartoti, kad Izraelio bombardavimai turi tuoj pat liautis, kaip ir „Hamas“ raketų skrydžiai prieš Izraelį bei ginklų kontrabanda iš Egipto į Gazos Ruožą. Bet to, nedelsiant reikia atidaryti sieną, kad galima būtų teikti pagalbą gyventojams. Pasienyje sutikome gydytojų, kurie pasirengę vykti į Gazą ir suteikti pagalbą, bet negali to padaryti dėl uždarytų sienų. Todėl prašau atverti sienas, kad būtų galima suteikti paramą.

Vladimír Železný (IND/DEM). – (CS) Gerb. pirmininke, kaip galima nejusti skausmo matant vaikus, žuvusius nuo raketų? Tai – siaubingas jausmas, bet jis neturi pateisinti veidmainystės. Kuri iš Europos Sąjungos šalių galėtų taip ilgai slopinti susierzinimą kaip tai darė Izraelis ir metų metus kentėti nuo daugiau nei 7 000 raketų atakų, kurios kiekvieną minutę kelia grėsmę daugiau nei milijonui gyventojų?

Tačiau Gazos gyventojai nėra vien tik nekaltos aukos. Jie entuziastingai, žinodami, laisvai ir demokratiškai išrinko „Hamas“ ir jos chartiją. Kalbėdami apie išlaisvinimą, jie mąstė ne apie Gazos išlaisvinimą, kuri yra laisva, bet Tel Avivo ir Haifos išlaisvinimą nuo žydų ir Izraelio valstybės sunaikinimą. Visų, kurie išrinko nusikaltėlius, laukia toks pats likimas. Ypač, kai šie nusikaltėliai slepiasi už moterų sijonų ir vaikų, taip kaip jie slepiasi už įkaitų, leisdami raketas iš mokyklų ir paversdami mečetes didžiulėmis ginklų saugyklomis. Aš prisimenu Drezdeno bombardavimą 1944 m., kai Didžiosios Britanijos lėktuvai sulygino miestą su žeme, per kurį žuvo 92 000 civiliai, dažniausiai moterys ir vaikai. Tai nebuvo veidmainystė. Vokiečiai patys išrinko Hitlerį ir dalyvavo jam skirtame likime. Gazos gyventojai irgi žinojo, ką jie rinko ir kodėl.

Didelė dalis lėšų iš ES patenkančių į Gazą galiausiai atsiduria „Hamas“ rankose. Galbūt todėl Gazos gyventojai, gaudami gerą paramą iš ES, galėjo skirti savo laiką kasti tuneliams, kuriais buvo gabenama, ginklų, naudojamų prieš Izraelio gyventojus, kontrabanda. Tai tikrai porcinga!

Gunnar Hökmark (PPE-DE). – (SV) Gerb. pirmininke, yra du pagrindiniai dalykai, kuriais galėtume apibūdinti diskusijas šiandien. Pirmasis, kad Parlamento dauguma norėtų, kad nedelsiant būtų sudarytos paliaubos. Antra, kad dauguma remia reikalavimą visoms šalims pripažinti Izraelio valstybės teisę egzistuoti. Tai – pradinis taškas, svarbus Europos Sąjungai. Tai svarbu, nes Gazoje vyksta tragiški įvykiai. Kiekvienas prarastas gyvenimas yra tragedija, nesvarbu, kurioje sienos pusėje tai vyksta. Nemanysime, kad ši tragedija būtų mažesnė, jeigu sąmoningai žudantys civilius gyventojus asmenys pasiektų didesnių laimėjimų.

Tai – tragedija, nes ji trukdo veikti Palestinos valstybei bei priimti taikų sprendimą. Tai ir tarptautinės bendruomenės tragedija, nes tai, kas dabar vyksta, neatsitiko per vieną naktį, o po truputėlį vystėsi persiginkluojant, vežant ginklus kontrabanda ir ilgai apšaudant raketomis Izraelį.

Mums svarbiausia suvokti, kad ši tragedija neatsitiko dėl konflikto tarp žydų ir palestiniečių. Esu prieš visus, kurie bando blogai atsiliepti apie tautą. Girdėdamas C. Davieso kaltinimus tautai, išgirdau tai, kas neturėtų būti kalbama šiame Parlamente. Šis konfliktas nėra tarp palestiniečių ir žydų, Izraelio ir Palestinos valdžios. Tai ekstremistinių ir nuosaikiųjų jėgų regione konfliktas. Palaikykime nuosaikiąsias jėgas aiškiai pareikšdami visiems, apimtiems neapykantos ir norintiems atsikratyti Izraelio valstybės, kad jiems nepasiseks. Jeigu Europos Sąjunga paskleis šią žinią, sustiprinsime nuosaikiųjų jėgų galias ir padėsime geresnius pamatus taikai.

Marek Siwiec (PSE). - (PL) Gerb. pirmininke, norėčiau kreiptis į tuos, kurie kaltino dėl apgaulės ir demagogijos šiame Parlamente. Tai vienas iš daugelio kartų. Visi karai kažkuo panašūs, bet kažkuo ir skiriasi. Konfliktas, dėl kurio šiandien vyksta diskusijos, yra neadekvatus konfliktas.

Trejus metus Izraelis buvo bombarduojamas savos gamybos raketomis ir nei vienas iš čia esančių nepasmerkė tų, kurie tai darė. Dabar mes smerkiame Izraelį. Tai lengva padaryti, nes ši valstybės yra JT narė. Ją galima smerkti, ji turi valdžią. Izraelyje yra vyriausybė, kurią galima smerkti. Kitoje konflikto pusėje yra teroristų organizacija, kurios tikroji tapatybė nėra žinoma. Tai organizacija, žaidžianti su nekaltų žmonių gyvenimais veikdama jiems už nugarų. Dar vienas dalykas yra tai, kad skaičiuojame žuvusius palestiniečius, kurie yra naudojami kaip priedanga, bet nekalbame apie Izraelio gyventojus, kurie žuvo, kur tūkstančiai gyvena nuolatinėje grėsmėje, nes kraujo praliejimo negali kompensuoti didesnis kraujo praliejimas. Blogiausia, kad šiame Parlamente žodžiai skiriasi nuo veiksmų. Lengva kalbėti, bet nelengva imtis veiksmų. Be tarptautinės bendruomenės dalyvavimo, šio konflikto nebus galima išspręsti.

Galiausiai, norėčiau kreiptis į tuos, kurie pasisako prieš neproporcingus Izraelio veiksmus. Ponios ir ponai, ar norėtumėte, kad teroristų organizacija paleistų 7 000 raketų iš Izraelio atgal į Gazą? Ar tai vadintumėte proporcingumu? Nes šis konfliktas yra neproporcingas, kurioje teisė neveikia. Tiesiog turime prie to priprasti, nes kitaip blaškysimės ir kalbėsime apie tai, kas nėra susiję su realybe. Nuomonės pasakytos sėdint prieš televizorių šalia liepsnojančio židinio nėra tolygios tiesai apie šį konfliktą.

Pirmininkas. – Ponios ir ponai, turiu primygtinai jūsų reikalauti neviršyti savo pasisakymo laiko. Nepertraukiau pasisakiusių net tada, kai jų laikas baigdavosi, bet K. Schwarzenberg jau skyrė mums daugiau savo laiko, nei tikėjomės. Man buvo pasakyta, kad jis gali pasilikti ilgiausiai iki 17.20 val. vakaro. Norėčiau, kad kalbėtumėte tiek, kiek prašėte skirti jums laiko. Sekite geru P. Morillon pavyzdžiu.

Philippe Morillon (ALDE). – (FR) Gerb. pirmininke, ilgalaikę ramybę Gazoje galima bus užtikrinti tik tada, kada ten bus dislokuotos tarptautinės pajėgos, kontroliuojamos JT. Atrodo, kad tai pirmas kartas, kai Izraelis pritarė tokiam sprendimui. To jau seniai prašė palestiniečiai. Nežinau, kad tokios pajėgos galės būti dislokuotos. Tai padaryti nebus įmanoma tol, kol konflikto šalys nepasieks bendro susitarimo. Mes visi tikimės, kad tai įvyks kiek galima greičiau. Tačiau žinau, kad vykstantieji šią misiją turės išlikti visiškai nešališki. Manau, kad Europos Sąjunga galės imtis veiksmų, vadovaudamasi susitarimais su Viduržemio jūros šalimis.

Turėsime visas galimybes imtis veiksmų, nes dėl vienų ar kitų priežasčių, Jungtinės Valstijos palaiko Izraelį, o arabų valstybės – Palestiną. Europos Sąjungos Tarybos pirmininke, ar nemanote, kad turėtume tam ruoštis?

Zbigniew Zaleski (PPE-DE). - Gerb. pirmininke, ilgalaikis konfliktas ir okupacija tapo pretekstu pykčiui, įniršiui ir nusivylimui teisėtvarkos institucijų veiksmingumu. Atsirado vadinamasis „Hamis poveikis“. Arabų valstybių, islamistų ir „Hamis“ neįgimas Izraelio kaip valstybės yra nepriimtinas, kaip ir vaikų panaudojimas gyvai priedangai. Negalime leisti, kad Izraelio vaikai gyventų nuolatinėje grėsmėje.

Klausiu, ar užburtame agresijos rate esanti dabartinė Izraelio valdžia galės pasimokyti iš šešerių metų trukmės istorijos ir pritaikyti teisingą strategiją abiem šalims. Žinau, jie baiminasi savo agresyvaus ir nenusipėjamo kaimyno, apšaudančio juos raketomis, bet čia tarptautinė bendruomenė, taip pat ES, galėtų padėti.

Ar šiandien Izraeliui priimtinas toks rizikingas sprendimas? Bet ar galimi kiti sprendimai? Jei taip, norėčiau juos išgirsti. Naivu tikėtis, kad „Hamis“ tiesiog išnyks ar bus galima juos išnaikinti, todėl Izraelis turi elgtis drąsiau. Vakarų valstybės 1948 m. nesukūrė dviejų valstybių, bet jos tai turėtų padaryti dabar. Svarbiausia atsakomybė neišnyko. Būkime drąsūs taikydami šią strategiją.

Jelko Kacin (ALDE). - (SL) Izraelis įsakė savo kariuomenei sunaikinti „Hamis“ Gazoje. Tačiau, Izraelio kariuomenė naikina „Hamis“ žudydama palestiniečius Gazoje. Vieną trečdalį žuvusiųjų sudaro vaikai, o pusę žuvusiųjų – moterys ir vaikai. Jie nėra „Hamis“ nariai.

Karinio smurto mastas platus ir neproporcingas. Kaip galima nutraukti ugnį, jei nei viena iš pusių nepripažįsta kitos šalies teisėtumo?

Turime priešą laikyti ne atakų ir niokojimų objektu, bet subjektu, partneriu, su kuriuo galima susitarti dėl paliaubų, kuris atsakys už taikos išsaugojimą ateityje. Izraelis turi pripažinti „Hamas“ ir užmegzti su jais dialogą, o „Hamas“ turi pripažinti Izraelį. Kito kelio nėra. Bet kokia taika geriau nei kruvinas konfliktas.

Vietoj karinio smurto turi būti priimtas politinis sprendimas. Tačiau Izraelio ministras pirmininkas Ehud Olmert, vis dar bando pagerinti savo reputaciją, neleidamas nutraukti ugnį.

Jana Hybášková (PPE-DE). – (CS) Gerb. pirmininke, norėčiau pasveikinti Jus su jungtinių derybų, dalyvaujant Trejetui Izraelyje, rezultatais. Kitaip, nei teigia spauda, mes žinome, kad Jūs vadovavote Izraelio pusei derybose dėl humanitarinių koridorių atidarymo ir ugnies nutraukimo kartą per dieną. Manau, kad tai pirmas kartas, kai Izraelis pripažino Europą savo pagrindine partnere, o Tarybai pirmininkaujančią Čekiją – svarbia atstove.

Nepaisant didelio kairiųjų daromo spaudimo, vakar Europos Parlamentas priėmė gana išskirtinę rezoliuciją. Net ir tokiomis aplinkybėmis, tai – suderinta rezoliucija, kuriai gali pritarti dešinieji. Ši rezoliucija nėra tik propagandinis lankstinukas ir politinė kairiųjų pergalė. Mes vengėme nubrėžti hipotetinę lygybę tarp veikiančios valstybės ir teroristinio judėjimo. Pagrindiniai rezoliucijos tikslai – Izraelio valstybės pripažinimas, smurto atsisakymas, „Hamas“ įtraukimas į palestiniečių teritorijų (PLO) susitarimus bei kiek galima greitesnis paliaubų sudarymas.

Mes nepasakėme nieko naujo. Šiuo metu trys pagrindiniai Izraelio atstovai E. Barak, T. Livni ir E. Olmer nesutaria dėl sąlygų ir garantijų, kurioms esant, jie norėtų sudaryti paliaubas. Svarbiausias dalyvis – Egiptas, užtikrinsiantis tunelių ir kontrabandos kontrolę. Ką šiuo metu daro Taryba? Kaip jai sekasi vesti derybas kartu su Egiptu dėl techninės misijos dalies, tarptautinės kontrolės, techninės priežiūros ir ES BAM atidarymo Rafa mieste? Ko šį vakarą EP nariai susitikę su Egipto ambasadoriumi gali reikalauti iš Egipto? Kuo mums gali būti naudingos derybos su Egiptu?

Libor Rouček (PSE). – (CS) Ponios ir ponai, norėčiau kreiptis į Tarybą ir Komisiją, kad jos darytų didesnę spaudimą abiem konflikto pusėms, siekdamas nutraukti smurtą. Yra Saugumo Tarybos rezoliucija Nr. 1860, kurios nuostatų privalome laikytis. Būtina priimti priemones, kurios užtikrintų ilgalaikį ugnies nutraukimą ir atidarytų humanitarinį koridorių. Daug kartų esame sakę, kad karinis sprendimas nepadės Izraelio ir Palestinos konfliktui. Ilgalaikę taiką gali užtikrinti tik politinės derybos. Todėl Europos Sąjunga, kartu su naująja Jungtinių Valstijų valdžia, Arabų valstybių lyga, turi veikti labiau nei tai buvo daroma iki šiol. Ilgalaikį konfliktą gali užbaigti tik sprendimas, pagal kurį egzistuotų dvi valstybės, kuris suteiktų teisę Izraelio ir Palestinos gyventojams gyventi taikiai, turėti tarptautiniu mastu pripažintas sienas ir siekti kurti taikią regioninę saugumo sistemą Artimuosiuose Rytuose.

Ioannis Kasoulides (PPE-DE). - Gerb. pirmininke, šiandien vyksta diskusijos dėl dar vienos humanitarinės tragedijos, vykstančios mūsų kaimynystėje tarp dviejų Viduržemio jūros valstybių, kurios yra šalia mano šalies. Deja, palestiniečiai dar nepripažįsta, kad savizudžių bombos ar Kassam raketos nepadės iš okupacijos išlaisvinti savo šalį. Izraelis negali suprasti, kad karinis atkirtis tik iššaukia naujas savizudžių sprogdintojų ir Kassam raketų atakas.

O kaip dėl nekaltų civilių gyventojų, nedalyvaujančių kovoje, moterų ir vaikų? Niekam jie nerūpi. Niekam nerūpi, kad žūsta, žalojami, deginami ir traumuojami šimtai Izraelio ir Palestinos vaikų. Jaučiame pasišlykštėjimą stebėdami šiuos vaizdus per savo televizorių namuose. O kaip jaučiasi ten esantieji?

Ką galėtume padaryti? Įprasti vieni kitų kaltinimai civiliams gyventojams nepadės. Reikalavimai ir rezoliucijos taip pat jiems nepadės. Kaip pereiti nuo žodžių prie darbų? Dabar tinkamas laikas susitarti su suinteresuotomis šalimis dėl tarptautinių pajėgų sukūrimo, kaip tai siūlė kiti kolegos. Atvykti į Gazą su didžiuliu policijos būriu, kurį sudarytų arabų šalių piliečiai ir apmokyti bei padėti Palestinos valdžiai įgyvendinti JT mandatą taikyti teisę ir užtikrinti tvarką bei nusiųsti karines Europos pajėgas, kad padėtų nutraukti raketų atakas, ginklų kontrabandą ir atverti sienų perėjimo punktus. Negalima daugiau palikti civilių gyventojų likimo valiai priešiškių šalių rankose.

Giulietto Chiesa (PSE). - (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, didis Italijos fašizmo priešininkas Piero Gobetti yra pasakęs, kad kai teisi tik viena pusė, saliamoniškas elgesys nėra geras sprendimas. Tai dabar vyksta Gazoje. Tikiuosi, kad Parlamentas sugebės sustabdyti Izraelį. Jei jis to nepadarys, jam bus gėda prieš palestiniečius, europiečius ir arabus.

Izraelis sprogdina ir kuria getą Gazoje. Vaikai tų, kurie buvo naikinami dabar naikina kitus patys. Tokių veiksmų nepateisina net ir tai, kad Izraelis turi teisę užtikrinti savo saugumą. Akivaizdu, kad šiandien Izraelio saugumui ar jo egzistavimui niekas negali pakenkti. Nėra jėgų pusiausvyros, tai matyti iš žuvusiųjų ir sužeistųjų

skaičiaus, Vakarų valstybių paramos Izraeliui. Vienintelis šių skerdynių tikslas – užkirsti kelią Palestinos valstybės sukūrimui. Taip mažėja galimybių užtikrinti taiką, todėl turime sustabdyti Izraelį.

Stefano Zappalà (PPE-DE). – (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, norėčiau padėkoti Europos Sąjungos Tarybos pirmininkui ir Čekijos užsienio reikalų ministrui, dalyvaujantiems šiame posėdyje. Nesame lepinami tokiu dėmesiu, kurį šiandien parodė pirmininkaujanti Europos Sąjungos Tarybai Čekija.

Manau, kad L. Muscardini teisi. Siūlyčiau tiems nariams, nežinantiems, kas vyksta Gazoje, neturintiems susidarius aiškios nuomonės, nuvykti tenai kaip turistams ar kitais tikslais ir pamatyti tikrąją situaciją. Kai kuriems iš mūsų teko lankytis Palestinoje įvairiomis aplinkybėmis, kaip Abu Mazen ar kitų rinkimų stebėtojams. Todėl manau, kad tik galėdami asmeniškai pamatyti, kas vyksta vietoje, susidarytume tikrą nuomonę.

Manau, šių įvykių akivaizdoje, kurie prasidėjo prieš daugelį dešimtmečių, o ne dabar, vieninteliai pralaimėtojai esame mes patys, nes niekada rimtai nesprendėme šios problemos. Mūsų akyse tai – dviejų priešišku šalių problema.

Lankiausi Palestinoje ir Izraelyje keletą kartų, todėl žinau, kas vyksta, gal ne viską, bet pakankamai. Manau, kad šiame konflikte dalyvauja ne dvi pusės, o trys – teroristai ir Izraelis bei palestiniečiai, kurie yra įstrigę tarp jų. „Hamas“ neatstovauja palestiniečiams, galbūt tik tam tikrai jų daliai, bet ne visiems.

Turiu filmą, kurį manau dauguma narių matė taip pat. Filme rodomos Izraelio aukos – vaikai, įvairaus amžiaus žmonės, kurie tapo „Hamas“ leidžiamų raketų aukomis. Tai ne atsitiktinumas, kad Gazos Ruožas ir Vakarų Krantas labai skiriasi.

Šią pastabą norėčiau skirti Europos Sąjungos Tarybos pirmininkui ir mūsų puikiajai Komisijos narei, atstovaujančiai Europai. Manau, kad galime tinkamai išspręsti šią problemą. Manau, kad šiandien svarbiausia sustiprinti Abu Mazen statusą. Šioje situacijoje jis – silpniausia figūra, kartu su palestiniečiais, nieko nereiškančiais šiame konflikte.

Maria-Eleni Koppa (PSE). - (EL) Gerb. pirmininke, iš Europos gyventojų apklausų matyti, kad jie prašo Europos Sąjungą padaryti vienintelį dalyką – nutraukti Palestinos gyventojų skerdynes. Mes smerkiame bet kokį smurtą, tačiau turime pripažinti, kad Izraelio atsakas į šalies terorizmą didžiulis. Atsakomieji veiksmai nėra proporcingi, Izraelis aiškiai nepaiso tarptautinės ir humanitarinės teisės nuostatų. To negalima toleruoti.

Nepriimtina, kad baltojo fosforo pripildyti sprogmenys ir eksperimentiniai ginklai naudojami prieš civilius gyventojus. Nežmoniška, kad taikiniu tampa niekuo nekaltos moterys ir vaikai. Jei tai vyktų Afrikoje ar kitoje pasaulio šalyje, mūsų reakcija būtų žaibiška, o JT Saugumo Tarybos rezoliuciją būtų privaloma vykdyti. Tačiau Izraelio atveju mes apsiribojame pareiškimais ir bevaisėmis diskusijomis.

Manau, kad turime panaudoti bet kokias politines priemones, taip pat ir asociacijos susitarimą, kad priverstume Izraelį nutraukti neteisėtą smurtą prieš Palestinos gyventojus ir trukdymus teikti humanitarinę pagalbą.

Negalime likti tik stebėtojais, nes taip prisidedame prie skerdynių. Vienintelis sprendimas – skubiai nutraukti ugnį ir atidaryti humanitarinius koridorius į Gazą bei pradėti dialogą tarp šalių.

Struan Stevenson (PPE-DE). - Gerb. pirmininke, dėl siaubingų pastarųjų dviejų savaitių įvykius Gazoje, Izraelis buvo pasmerktas tarptautiniu mastu. Šiandien tapome liudininkais, kaip mūsų kolegos rikiavosi į eilę, kad galėtų išreikšti savo pasipiktinimą šia žydų valstybe.

Tačiau, viena šalis Artimuosiuose Rytuose tokio rezultato ir tikėjosi. Jau daugelį metų Iranas tiekia raketas, amuniciją ir kitus ginklus „Hamas“. Jis remia finansiškai ir apmoko „Hamas“ kovotojus. Irano tikslas – išprovokuoti Izraelį pradėti karą sausumoje. Todėl ši padėtis, siaubingi žuvusių vaikų televizijos ekranuose ir spaudoje vaizdai, yra geriausias pagalbinkas islamo fundamentalistams ir Irano mulų visuotinio islamistų judėjimo prieš Vakarų šalis vizijai.

Fašistinis Teherano režimas – pagrindinis karo ir terorizmo Artimuosiuose Rytuose rėmėjas. Būtent tokių tragiškų padarinių ir reikėjo Teheranui. Taip dėmesys nukreipiamas nuo ekonominės krizės, kurią sukėlė naftos kainų kritimas, Irano viduje bei nuo Irano mulų gaminamo branduolinio ginklo. Irano užsienio politikos tikslas – tapti pagrindine regionine jėga Artimuosiuose Rytuose. Jis nori, kad musulmonų pasaulis paklustų jų valiai ir bei išsipildytų nerimą kelianti vizija apie totalitarinių islamo režimų broliją, kur žmogaus, moterų teisės ir žodžio laisvė nevertos nieko. Gėda, tačiau Vakarų šalys nieko nepadarė, kad pasipriešintų atvirai Irano agresijai. Turėdamos kalną įrodymų apie mulų teikiamą paramą terorizmui, Vakarų valstybės

netgi sušvelnino savo požiūrį į Teheraną bei sutinka su pagrindiniu jo reikalavimui išbraukti svarbiausią Irano opozicinį judėjimą Irano liaudies modžahedai, iš ES teroristų sąrašo. Tai turi baigtis.

Richard Howitt (PSE). - Gerb. pirmininke, šiandien Parlamentas turi pritarti JT Saugumo Tarybos rezoliucijai Nr. 1860. Reikia ją įgyvendinti nedelsiant. Kadangi esu vienas iš EP narių, kurie lankėsi Gazoje per jos blokadą, galiu pasakyti, kad ugnies nutraukimo ir kariuomenės atsitraukimo nepakanka. Aišku, kad norime, kad raketos nebūtų daugiau leidžiamos ir teroristai nutrauktų savo veiklą, tačiau pirmiausia būtina sudaryti paliaubas ir baigti blokadą, kad Gazos gyventojai galėtų toliau tęsti savo gyvenimą.

Tai tarptautinės humanitarinės teisės laikymosi klausimas. „Human Rights Watch“ ir „Islamic Relief“ organizacijos nariai man sakė, kad trijų valandų pertraukos per dieną nepakanka įvežti ir išplatinti pagalbai. Tai – proporcingumo klausimas. „Save the Children“ organizacijos nariai yra paskelbę, kad 139 vaikų mirtys nuo konflikto pradžios bei 1 271 sužeistųjų, negali būti laikoma būtina gintimi.

Pritariu šiandieniniam ES atstovo Izraelyje Ramiro Cibrian-Uzal pareiškimui, kuri pasakė, kad ES ir Izraelis turi „sustabdyti“ savo derybas dėl santykių gerinimo šiuo metu dėl šių priežasčių. Tai ir reikėtų padaryti.

Michael Gahler (PPE-DE). – (DE) Gerb. pirmininke, pirmiausia turime tuoj pat ir visam laikui sudaryti paliaubas. Tam pritaria beveik visi esantys Parlamente. Tačiau vėliau, ES ir tarptautinė bendruomenė negali palikti Gazos Ruožo žmonių likimo spręsti „ Hamas“ ir Izraeliui.

„ Hamas“ nedomina Gazos gyventojai, nes ji labai puikiai žinojo, kad Izraelis reaguos į nuolatinius raketų išpuolius ir ne tik per rinkimų kampaniją. Praėjusiais metais atlikti tyrimai Gazoje parodė, kad sumažėjo parama „ Hamas“, o padidėjo – „ Fatah“. Panašu, kad „ Hamas“ tikisi, kad žuvus daugybei palestiniečių, vėl išaugs politinė parama „ Hamas“.

Kita vertus, Izraeliui jo piliečių interesai yra svarbiausi, todėl tarptautinė kritika skirta Izraelio karinei operacijai ir jos atsakomybės prisiėmimui dėl didelio civilių gyventojų mirčių skaičiaus.

Europos Sąjunga neturi sustoti ties derybomis dėl paliaubų ir infrastruktūros atstatymo. Jau susipažinau su Komisijos narės pateiktu taisomuoju raštu. Esu įsitikinęs, kad projektas jau baigtas ir bus pateiktas Biudžeto komitetui.

Neužtenka tik stebėti, ar Egiptas uždarys savo tunelių sistemą Gazos Ruožo pasienyje, kuriais buvo gabenama kontrabanda. Kviečiu visą Ketvertą, Gazos, Izraelio, Egipto žmonių labui, bendrai išsipareigoti nusiųsti savo karines pajėgas palaikyti taikai Gazos Ruože ir jos apylinkėse. Taikos procesas turi būti vykdomas greitai. Kitaip, manau, kad tokių įvykių, kaip Gazos atvejis, gali daugėti. O to nenusipelnė nei palestiniečiai, nei Izraelio gyventojai.

Miguel Angel Martínez Martínez (PSE). – (ES) Gerb. pirmininke, Europos Parlamento socialistų partijos nariai, atstovaujantys Ispanijai, su siaubu, skausmu ir gėda stebi įvykius Gazoje. Tačiau taip pat išsipareigoję ginti taiką, apsaugoti labiausiai kenčiančiuosius, kad jie išsaugotų savo orumą ir viltį.

Su siaubu stebėjome besikartojančias žuvusių vaikų scenas ir moteris, kenčiančias nuo sprogimų ir tai kuo virto Gaza. P. Picasso tokį pačią baisią sceną pavaizdavo savo *Guernica* paveiksle, kai mūsų *Guernica* buvo iki pamatų sugriauta Kondoro legiono junkerių prieš septyniasdešimt metų.

Mus skaudina begalinės tokio didelio aukų skaičiaus kančios. Gėda, kad mūsų valstybės, Europos Sąjunga ir tarptautinė bendruomenė nesugebėjo apginti ir nutraukti šios nusikalstamos agresijos, kurią mes smerkiame.

Mums gėda ir esame pasipiktinę, kad tvyro tiek melo, dviprasmiškumo ir nesąmonių. Gėda, nes visi suprantame, kas vyksta, tačiau mūsų veiksmai nėra tvirti ir darnūs. Istorija pareikalaua pasiaiškinti visų, tapusių šio nusikaltimo bendrininkais, nes nieko nedarė.

Visada geriau yra „vėliau negu niekada“, kaip ir tai, kad turi būti paliktos atviros durys vilčiai. Europos Sąjunga privalo remti pavėluotai priimtą Saugumo Tarybos rezoliuciją. Tačiau, ji turi užtikrinti, kad jos būtų griežtai laikomasi, kaip ir mūsų asociacijos susitarimo su Izraeliu, kuriame numatytas jo veikimo sustabdymas, dėl tokio pobūdžio veiksmų.

Beje, „ Hamas“ tai pat atsako už informacijos teikimo iš Gazos Ruožo nutraukimą. Negirdėjau, kad nors vienas iš jūsų būtumėte tai pasmerkę?

Geoffrey Van Orden (PPE-DE). - Gerb. pirmininke, norėčiau pareikšti savo gilią užuojautą, Izraelio ir Gazos gyventojams, kurie per pastarąsias savaites ir mėnesius nukentėjo nuo konflikto. Tačiau turime būti

atsargūs, kad mūsų įgimtas žmogiškumas, teisėtas susirūpinimas neiškraipytų mūsų požiūrio į įvykius, apie kuriuos čia kalbame.

Gazoje „Hamas“ sukūrė teroristų karalystę, kurioje nėra toleruojamas kitoks nei jų mąstymas. Jų nuomonei prieštaravę palestiniečiai buvo nužudyti. Jie atsiskyrė nuo Palestinos savivaldos, atsisakė sustabdyti teroristinius išpuolius prieš civilius Izraelio gyventojus, pripažinti Izraelio egzistavimą bei taikos susitarimus, kurie buvo priimti anksčiau. Prisimenu Hanan Ashrawi žodžius pasakytus prieš trejus metus, kai man teko stebėti rinkimus Palestinoje. Ji numatė blogio jėgų valdžios įsiviešpatavimą. Kokia teisi ji buvo!

Mūsų neturėtų stebinti, kad „Hamas“ parlamento narys didžiuojasi sakydamas, kad Palestinos gyventojams mirtis – viena iš „pramonės šakų“. Čia jis kalbėjo apie savižudžius sprogdintojus ir sąmoningą civilių žmonių panaudojimą kaip gyvą skydą apsisaugant nuo galimų karinių taikinių. Tai yra tiesioginis tarptautinės humanitarinės teisės pažeidimas – civilių naudojimas šiam tikslui.

Ko galima tikėtis iš Izraelio susidūrus su sunkiai suvaldomu, beširdžiu ir neapykantos kupinu priešu, kai jo piliečiai nuolat kenčia nuo teroristinių išpuolių? Tarptautinė bendruomenė į tai mažai kreipė dėmesio. Kai Izraelis pradėjo taikyti tokius nesmurtinius veiksmus kaip blokada, elektros tiekimo nutraukimas, jis sulaukė griežtos kritikos. Dabar kai buvo pereita prie karinių veiksmų reaguojant į „Hamas“ provokacijas, jaučiamas tarptautinis nepasitenkinimas.

Liūdna realybė yra ta, kad Palestinos gyventojus daug metų negailestingai valdė tie, kurie kontroliavo Palestinos savivaldą, o tarptautinė bendruomenė toleravo ekstremizmą ir korupciją, arabų valstybės daug metų nedarė nieko, kad pagerintų savo gyvenimas ar ateities perspektyvas.

Mums reikia Maršalo plano, skirto Artimiesiems Rytams. Palestinos gyventojams reikia ne tik taikdarių, bet geros, nekorumpuotos valdžios. Jos veikla turi būti kontroliuojama tarptautiniu mastu. Tačiau pirmiausia reikia užrišti teroristų aukso gyslą – ginklus, pinigus ir politinį pataikavimą.

PIRMININKAVO: A. VIDAL-QUADRAS

Pirmininko pavaduotojas

Proinsias De Rossa (PSE). - Gerb. pirmininke, galiu sutikti su tuo, ką G. Van Orden sako apie „Hamas“, tačiau faktas tas, kad nė vienas iš jo teiginių nepateisina Izraelio vykdomo civilių gyventojų bombardavimo. Svarbiausia – privalome sustabdyti bombardavimą ir nesvarbu, ar jį organizuoja „Hamas“, ar Izraelis.

Tikiuosi, kad po šių diskusijų parengta rezoliucija sulauks daugelio parlamentarų balsų ir kad ji sustiprins Komisijos ir Tarybos pozicijas darant spaudimą Izraeliui ir „Hamas“ sustabdyti žudynes. Nuo tada, kai Izraelis pasitraukė iš Gazos, jis pavertė ją didžiausiu pasaulyje kalėjimu, o per pastarąsias tris savaites jis pavertė ją skerdykla, neteisėtai naudodamas terorą prieš terorą, žudydamas civilius gyventojus, vyrus, moteris ir vaikus ir taip slopindamas perspektyvaus dviejų valstybių sprendimo galimybę.

Negali vykti joks Europos ir Izraelio santykių atnaujinimas, jei Izraeliui nepavyksta vykdyti konstruktyvių ir esminių derybų su kaimynais ir visais palestiniečių išrinktais nariais, įskaitant „Hamas“. Europa turi aiškiai pasakyti, kad bet koks šio karo Gazoje eskalavimas sukels mūsų griežtesnę reakciją į šį karą.

Kinga Gál (PPE-DE). – (HU) Gerb. pirmininke, Komisijos nariai, Tarybos nariai, kolegos, manau, kad Gazos konflikto dalyvių elgesys yra ciniškas. Manau, kad ciniška ir nepriimtina, jog „Hamas“ naudoja civilius gyventojus – net vaikus – kaip žmonių skydą. Manau, kad Izraelio pozicija ciniška ir nehumaniška, nes savigynos pretekstu jis taiko neproporcingas priemones, šaudo į Gazos gyventojų minias ir stipriai kenkia civiliams gyventojams, įskaitant vaikus.

Mano nuomone, užsienio diplomatija ciniška ir melaginga, nes su akivaizdžiomis išimtimis, siekia laikytis mandagumo ir net praėjus daugeliui dienų negali užtikrinti civilių gyventojų ar pagalbą teikiančių agentūrų apsaugos, ir, deja, negali apsaugoti vaikų.

Kalbu vaikų vardu, nes jokia pabaiga nepateisina nekaltų gyvybių atėmimo be reikalo. Privalome manyti, kad kiekvieno vaiko gyvybė yra tokia pat svarbi bet kurioje sienos pusėje. Tai esminė aksioma, kuri kiekvienai konflikto dalyvei turi būti vienodai svarbi, jei norima kada nors pasiekti tikros taikos šiame regione.

Pritarimas, kad pagarba žmogaus gyvybei, civilių apsauga ir humanitarinės pagalbos skatinimas yra vertybės, gali būti pagrindas siekiant taikos Palestinoje ir ilgalaikių Palestinos ir Izraelio paliaubų.

Gay Mitchell (PPE-DE). - Gerb. pirmininke, „Hamas“ sukėlė siaubą Izraelio piliečiams ir sukurstė atsakomuosius veiksmus. Žvelgiant iš tolo, atrodo, kad kai kurie iš jų mėgaujasi naujais civilių – įskaitant vaikų – kankinimais ir viešumu, kurį tai sukelia, nepaisydami, kaip siaubinga yra teisingai mąstantiems žmonėms tai suvokti.

Aš niekada nepadėjau terorizmui ir nekritikuoju Izraelio, kuris turi teisę į taikų sugyvenimą regione, tačiau būtume bejausmiai, jei nejaustume emocinio nusivylimo ir moralinės gėdos dėl to, kas šiuo metu vyksta Gazoje. Izraelio reakcija yra visiškai neproporcinga, o mažų vaikų mirtys ypač gėdingas dalykas.

Iki šiol nepaprieštaravau naujam ES ir Izraelio susitarimui. Pritariu praeitą mėnesį čia Parlamente Dalai Lamos pateiktam patarimui, kad geriausias būdas paveikti Kiniją dėl Tibeto – palaikyti su ja gerus santykius. Manau, tai taikytina ir ES ir Izraelio santykiams, tačiau kaip pelnyti jų dėmesio, kad galėtume išreikšti čia jaučiamą pasibjaurėjimą tuo, kas vyksta.

Galiu pridurti, kad vakar dalyvavusiems bendrame Užsienio reikalų komiteto ir Plėtros komiteto posėdyje buvo išplatintas pranešimas dėl humanitarinės pagalbos poreikio regione. Raginu Komisiją ir Tarybą užtikrinti, kad būtų paruoštas visiškai išsamus humanitarinės pagalbos paketas, kad pasitaikius pirmai progai galėtume ten nuvykti ir padėti kenčiantiems žmonėms.

Karel Schwarzenberg, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. – Gerb. pirmininke, vienas iš pradžioje minėtų klausimų buvo tai, ar privalome susisiekti su „Hamas“. Nemanau, kad tam jau atėjo laikas. Praėjusiais mėnesiais „Hamas“ vis dar neabejotinai elgėsi kaip teroristinė organizacija. Kol ji taip elgiasi, Europos Sąjungos atstovai negali su ja oficialiai bendrauti.

Būdamas vyresnio amžiaus sutinku, kad teko matyti, kaip per ilgą laiką daug teroristinių organizacijų subrendo, tapdamos daugiau ar mažiau priimtiniomis, kurias pripažino tarptautinė bendruomenė. Tą mačiau Afrikoje ir Airijoje. Tai mačiau vykstant daugelyje vietų. Taip būna. Bet pirmiausia jie turi liautis elgėsi kaip teroristinė organizacija. Tada būsiu pasirengęs kalbėti su „Hamas“ ir bet kuo kitu, tačiau ne anksčiau nei jie liausis elgėsi kaip teroristinė organizacija.

Manau, svarbu tai pasakyti, nes Europos Sąjunga negali atsisakyti savo principų. Yra būdų išgirsti apie jų idėjas, yra netiesioginis bendravimas su regione esančiais politikais, kurie bendrauja su jais, tai svarbu ir tai gerai, tačiau dar neatėjo metas Europos Sąjungai tiesiogiai bendrauti su „Hamas“. Manau, mūsų pozicija turi būti tvirta.

Kitais atžvilgiais turime pagirti Egiptą už svarbų vaidmenį praėjusias savaites ir dienas ir įdėtas pastangas bei atliktą sunkų darbą siekiant, kad ugnis būtų nutraukta, ir galbūt pavyks pasiekti ir paliaubų, kurios proceso pabaigoje atneš taiką regione. Žinau, koks sunkus šis klausimas. Su egiptiečiais bendraujame nuolat. Žinome, kokį svarbų darbą jie atlieka ir norėčiau juos pasveikinti.

Buvo iškeltas klausimas, kaip padėti regionui. Pirmiausia esantys toje vietoje turi aiškiai pasakyti, ko jiems reikia. Ne mes turime spręsti, ką jiems duoti. Jie turi paprašyti mūsų ir Europos Sąjungos. Daugelis Europos Sąjungos valstybių narių pareiškė, kad yra pasirengusios padėti visais įmanomais būdais – techniškai, siųsdamos konsultantus, paruošdamos bet kokias reikiamas priemones – tačiau visų pirma tam turi pritarti tos valstybės. Pirmiausia būtina atlikti šią užduotį.

Išgirdau vieną svarbų pasiūlymą – paruošti Vidurio Rytams skirtą Maršalo planą. Manau, kad tai – puiki mintis ir turime tai padaryti. Šiam regionui, iš tiesų, reikia daug tokių idėjų, kokios po karo itin padėjo Europai.

B. Ferrero-Waldner ir kiti kalbėjo apie tai, ko pasiekta vykdant šią misiją. Manau, kad daug pasiekėme, ir dar kartą norėčiau pagirti B. Ferrero-Waldner, kuri atliko svarbiausią šios delegacijos darbą humanitarinėje sferoje, ir tai, ko pasiekėme, yra veiksminga ir šiandien. Tačiau gerai supraskime, kad net šios itin sunkios derybos Vidurio Rytuose yra grįstos mūsų delegacijos vizito į Vidurio Rytus metu sukurto modelio pagrindu. Jis, iš esmės, rodo, kaip užtikrinti taiką ir kas yra būtina. Mūsų planas paremtas tuo, ką sužinojome ir aptarėme su savo partneriais.

Vyko diskusijos apie mūsų santykių atnaujinimą su Izraeliu. Kaip žinote, 2008 m. birželio mėn. Europos Sąjungos Ministrų Taryba priėmė sprendimą. Jis gali būti pakeistas tik jei Europos Sąjungos ministrai nuspręš pakeisti sprendimą. Jis negali būti pakeistas net remiantis itin gerbiamo Europos Sąjungos atstovo Jeruzalėje žodžiais. Sutinku, kad dabartinėje situacijoje būtų dar anksti diskutuoti, kaip atnaujinti mūsų santykius su Izraeliu ir ar reikia organizuoti viršūnių susitikimą. Šiuo metu, iš tiesų, turime išspręsti skubesnius ir svarbesnius klausimus. Dar kartą noriu pareikšti, kad sprendimą priėmė Ministrų Taryba, ir tai viskas.

Ką galima padaryti, siekdami sustabdyti Izraelį? Būkime atvirai – labai mažai. Izraelis elgiasi taip, kaip elgiasi, ir būdamas Izraelio draugas visam gyvenimui, – tai pareiškiu šiandien ir pareiškiu labai atvirai, nesu patenkintas tuo, ką jis šiuo metu daro. Manau, kad jo politika kenkia ir pačiam Izraeliui. Tai vienas dalykas, tačiau Europos Sąjunga turi labai mažai galimybių, išskyrus kalbėti labai aiškiai ir labai nuoširdžiai ir prašyti savo partnerių tai sustabdyti. Sprendimą turi rasti mūsų Vidurio Rytų partneriai, Izraelis, Egiptas. Europos Sąjunga gali padėti. Europos Sąjunga gali padėti siūlydama bet kokią pagalbą, jei ugnies nutraukimas padės pasiekti numatytą tikslą: uždaryti kontrabandos kelius, uždaryti tunelius, saugoti jūrą ir pan. Ji gali padėti Gazai daugeliu būdų, pvz., atlikdama rekonstrukciją ir suteikdama humanitarinę pagalbą. Europos Sąjunga gali visa tai padaryti, tačiau, atvirai tariant, mes neturime galios ir priemonių pasakyti „sustabdykite“. Ar Parlamentas mano, kad galime išsiųsti dideles ginkluotąsias pajėgas į Vidurio Rytus, kurios sustabdys kariaujančias šalis? Ne. Neturime tokių galimybių, o Izraelis ir „Hamas“ priklauso nuo kitų, ne Europos, galių. Be to, Izraelis turi galingų sąjungininkų ne Europoje. Mūsų jėgos ko nors pasiekti yra ribotos. Galime padėti, pasiūlyti savo geras paslaugas ir galime būti tuo itin susidomėję. Šiuo atžvilgiu pasiekėme daug. Tačiau nepervertinkime savo galimybių.

Sajjad Karim (PPE-DE). - Gerb. pirmininke, Izraelis teigia, kad naudojami savignos teise. Šiuo atveju turi būti laikomasi elementarių žinių apie teisingo karo principus, įskaitant proporcingumą.

Faktas, kad Izraelis tai ignoruoja yra akivaizdžiai aiškus, ir mums jį ignoruoti būtų neteisinga. Fosforo naudojimas prieš civilius civilizacijos vardu yra nesuderinama.

Akivaizdu, kad viena ES negali to išspręsti. Tačiau yra galimybių. Mums reikia, kad JAV apsispręstų. Nusivylimą keliantis jų atsakas buvo netinkamas ir neteisingas. Pasirinktas šių Izraelio veiksmų laikas buvo strategiškai apskaičiuotas, bet, gerb. B. Obama, sausio 20 d. greitai artėja. Pasaulis laukia ir ES yra pasirengęs partneris!

Ar atkursite šias vertybes, kuriomis dalijamės su jumis, ar leisite šiai neteisybei ir toliau tęstis? Ar bendradarbiausite su mumis, kad užtikrintumėte visų suinteresuotųjų apsaugą? Palestiniečiai klausia jūsų – ar gali būti teisinga, kad jūsų šalis prašo humanitarinės pagalbos, tačiau tyli tada, kai iš dangaus krinta tik bombos?

Kolegos, kurie norite palaužti „Hamas“ tik karinėmis priemonėmis, nuvykite ir pamatykite Gazą ir Vakarų pakrantę. Vėl pabudinkite savo elementarų žmoniškumą ir pamatysite, kodėl „Hamas“ stiprėja.

Taip nepadėsime Izraeliui ar palestiniečiams. Neatidėliojamas ugnies nutraukimas – tai tik būtina pradžia.

Colm Burke (PPE-DE). - Gerb. pirmininke, visiškai aišku, kad šio konflikto šalys nepaiso tarptautinės humanitarinės teisės ir kad Gazos civiliai gyventojai dėl to nuolat brangiai moka. Turi būti numatyta tarptautinės teisės atskaitomybė, kai nepaisoma tokių karo principų kaip proporcingumo ir nediskriminacijos. Vienas iš šių teisingo karo principų numato, kad elgesį turi lemti proporcingumo principas. Naudojamos jėgos turi būti proporcingos netinkamiems veiksams. Deja, matėme labai daug Izraelio neatsargumo. Nors pripažįstame tai, kad „Hamas“ pradėjo raketų ataką prieš Izraelį, Izraelio reakcija, mano nuomone, buvo neproporcinga. Skaičiai kalba už save: virš 900 žuvusių palestiniečių palyginti su daug mažesniu izraeliečių skaičiumi. Izraelis privalo suprasti savo atsakomybę iškart įvertinti naudojamą jėgą laikydamasis tarptautinės teisės reikalavimų.

Kita vertus, negalima neatsižvelgti į tai, kad ES įtraukė „Hamas“ į teroristinių organizacijų sąrašą ir toliau nesutinka atsisakyti ginkluotos kovos. Ne tik tai – „Hamas“ nuolat atsisako pripažinti Izraelio teisę egzistuoti. „Hamas“ ir kitos palestiniečių ginkluotos grupuotės privalo pripažinti, kad pietų Izraelio žmonės turi teisę gyventi be bombardavimo.

Nickolay Mladenov (PPE-DE). - Gerb. pirmininke, tai gali būti tas metas, kai visiems, stebintiems Izraelio ir Palestinos konfliktą, norisi pakelti rankas į viršų ir šaukti iš nevilties. Tačiau nemanau, kad taip turėtume daryti, nes, mano manymu, didžiausias mūsų humaniškumo testas šiandien yra suprasti būtent šias problemas.

Pirmoji problema, kad šio konflikto ilgalaikio sprendimo nepavyks pasiekti, jei nebus sustabdytas Izraelio bombardavimas. Antroji problema yra ta, kad šio konflikto ilgalaikio sprendimo nepavyks pasiekti, jei nebus suteikta galimybė teikti Gazai humanitarinę pagalbą. Iš tiesų, Prezidentas Sh. Peres buvo visiškai teisingas sakydamas, kad Gaza turi būti atvira pagalbai gauti, o ne atitverta raketoms.

Manau, kad svarbiausia, jog visi su tuo sutiktų. Negali būti jokio grįžimo į *status quo ante* ir, manau, kad čia galime atlikti nemažai dalykų. Pirma, Parlamentas gali pakviesti abi šalis kalbėtis, antra, mes turime palaikyti Komisiją ir Tarybą ir palaikyti jų pastangas; galiausiai, turime tvirtai palaikyti derybų keliu einančius egiptiečius, nes tai vienintelis kelias, atvesiantis į sprendimą ir ugnies nutraukimą, kurio visi šiuo metu tikimės.

Neena Gill (PSE). - Gerb. pirmininke, ne tik šio Parlamento nariai piktinasi įvykiais Gazoje. Europos visuomenė irgi piktinasi dėl Gazos žmonių kančių ir izraeliečių blokados, trunkančios per ilgai. Be to, dar ir nuolatinės atakos ir siaubą keliantis izraeliečių karinis puolimas prieš nekaltus civilius gyventojus, ypač moteris ir vaikus. Pasaulio bendruomenės raginimas nedelsiant nutraukti ugnį lieka neišgiristas.

Palestiniečiams būtina skubiai gauti maisto, medicinos priemonių ir apsaugos. Izraelis privalo mažų mažiausiai paisyti tarptautinės teisės principų. Jei Izraelis to nedarys, jis praras bet koki likusį tarptautinės bendruomenės palaikymą.

Apgailestauju, kad JT rezoliucija buvo atidėta į šalį. Be to, gaila, kad ES vis dar reikia atrasti savo vaidmenį. Galbūt ji tai galės padaryti, jei imsis griežtesnių nei iki šiol priemonių. Neužtenka vien tik išaldyti santykius. Turime svurtus. Esame pagrindinis prekybos partneris. Esame pagrindinis rėmėjas šiame regione. Taigi galime pasinaudoti šiuo vaidmeniu.

Marios Matsakis (ALDE). - Gerb. pirmininke, ar etiškai priimtina ir ar pagal tarptautinę teisę atleistina, kad stengdamasi neutralizuoti „Hamas“ teroristus Izraelio valstybė gali pradėti pagrindinę karinę kampaniją, šurkščiai pažeisdama JT konvencijas ir žmogaus teises ir keldama siaubą 1,5 mln. pakliuvusių į spąstus nekaltų civilių? Ar toks veiksmas atitinka mūsų ES teisingumo ir demokratijos vertybes? Ar Izraelio lobizmas yra toks stiprus, kad gali priversti JAV ir ES – tiesą sakant – nieko nedaryti ir tik stebėti, kaip nenusakomai baisus žiaurumas vykdomas kovos su terorizmu vardu?

Jei atsakymas į šiuos klausimus teigiamas, tada visi turime pagirti Izraelio vyriausybę už drąsą imantis veiksmų Gazoje. Jei atsakymas neigiamas, tada visi turime tvirtai ir aiškiai pasmerkti Izraelį ir imtis skubių ir efektyvių veiksmų prieš jį, įskaitant prekybos sankcijas, kad Gazoje vykstančios skerdynės būtų šandien ir visiems laikams sustabdytos. Visiškai nesutinku su išvykusiu ministru, kuris pasakė, kad galime, iš tiesų, padaryti visai nedaug. Mes galime padaryti daug ir privalome tai padaryti.

Christopher Beazley (PPE-DE). - Gerb. pirmininke, mane išrinko į šį Parlamentą prieš 25 metus. Tai, ko gero, pačios svarbiausios diskusijos, kuriose man tenka dalyvauti. Gerb. Komisijos nare, tikiuosi, kad labai atidžiai klausėtės Užsienio reikalų komiteto vakar ir Parlamento šiandien. Tikiuosi, kad diskusijose galite atsakyti, kitaip nei einantis Tarybos Pirmininko pareigas K. Schwarzenberg, kad yra moralinė jėga, kurią Europos Sąjunga gali panaudoti prieš agresorių šiuo konkrečiu atveju.

Izraelio žmonės – teisingi ir garbingi žmonės, kurie daug kentėjo šiame žemyne visais laikais. Jie supras Ministrų Tarybai dabar pateiktą jūsų rekomendaciją, kad ES turėtų atsisakyti bet kokio bendravimo su Izraelio valdžia, kol ji nesustabdyt bombardavimo.

Antonio Masip Hidalgo (PSE). - (ES) Gerb. pirmininke, su visišku įsitikinimu privalome liepti Izraeliui sustabdyti žudynes ir leisti gydyti sužeistuosius ir maitinti nukentėjusiuosius. Privalome jam pasakyti, kad jo požiūris į tarptautinę teisę turės įtakos jo santykiams su Europa.

Noriu pasveikinti kelis jaunus Europos savanorius, kenčiančius kartu su Gazos gyventojais, ypač Alberto Arce. Jie demonstruoja geriausias solidarumo ir laisvės vertybes, puoselėjamas Europoje, kuri per šį baisų konfliktą turi elgtis atitinkamai.

Margrete Auken (Verts/ALE). - (DA) Gerb. pirmininke, noriu pasakyti du dalykus. Pirmiausia noriu visiems priminti, kad mūsų sprendimas aiškiai rodo ir pakartoja, kad savo palaikymą dėl atnaujinimo atidėjome, ir aš labai tikiuosi, kad mes nemėginsime paprasčiausiai elgtis taip lyg nieko nebūtų įvykę vien dėl to, kad taip sako Tarybai pirmininkaujanti valstybė. Antra, Izraelis neatliko to, ką žadėjo dėl derybų. Ugnis nebuvo nutraukta, nes Izraelis, iš tikrųjų, nepanaikino blokados tuo laikotarpiu, ir manau, kad aš irgi turiu priminti Annapolį, kai Izraelis žadėjo išaldyti apgyvendinimo veiksmus. O kas įvyko iš tikrųjų? Jis paprasčiausiai ėmė ir pagreitino apgyvendinimą. Gyvenamųjų vietų statyba dar niekada nevyko taip greitai kaip po susitikimo Annapolyje ir, manau, kad, kol nematysime pažangos šiuo klausimu, tol nepriversime „Hamas“ elgtis pagal tokias taisykles, kokias mes norime. Todėl privalome užtikrinti, kad Izraelis įvykdytų šiuos savo įsipareigojimus.

Peter Šťastný (PPE-DE). - Gerb. pirmininke, vakar įvyko bendras Ryšių su Izraeliu delegacijos ir ARAB posėdis. Sunku įsivaizduoti intensyvumą, emocijas, kaltinimus – ir siūlomus sprendimus – praėjus 18 karo Gazoje dienų ir žuvus apie 1 000 žmonių.

Izraelis, laukęs aštuonerius metus ir atlaikęs apie 8 000 raketų atakų, terorizuojančių piliečius prie Gazos pasienio, pagaliau neteko kantrybės. Jis ėmėsi užtikrinti savo piliečių saugumą, nes tai yra jo visiška teisė ir įsipareigojimas. „Hamas“ – teroristinė organizacija, aiškus nusikaltėlis ir našta Palestinos žmonėms Gazoje.

Sprendimą užtikrins atsigavęs Ketvertas ir ypač padvigubintos bendros naujos JAV administracijos ir stipresnės ir labiau integruotos ES pastangos.

Sveikinu Tarybai pirmininkaujančią Čekiją, jos prioritetus ir aktyvų dalyvavimą regione.

Marian-Jean Marinescu (PPE-DE). – (RO) Šis ilgai besitęsiantis konfliktas kilo dėl teritorinių problemų ir kultūrinių skirtumų, kurie kartais perdėtai pabrėžiami. Ilgalaikis sprendimas – tai apsaugota, saugi Izraelio valstybė ir darni Palestinos valstybė. Tačiau šio sprendimo nepavyks pasiekti vykdant teroristines atakas ir ginkluotus veiksmus.

Norėdami užtikrinti normalų gyvenimą Palestinos žmonės turi sukurti teisinę valstybę su demokratinėmis institucijomis, užtikrinančią ekonominę plėtrą. Jie privalo atsisąžadėti teroristinių veiksmų ir jėgų skirti normaliam politiniam klimatui kurti, padėdami išrinktiems politikams valdyti šalį, tikrai norintiems išspręsti šį konfliktą derybų keliu.

Bairbre de Brún (GUE/NGL). – (GA) Gerb. pirmininke, norėčiau išreikšti palaikymą tiems, kurie smerkia šias atakas, ir parodyti vienybę su Gazos žmonėmis.

Ministras K. Schwarzenburg sako, kad Europos Sąjunga negali daug padaryti. Europos Sąjunga turėtų atsisakyti santykių su Izraeliu atnaujinimo ir šiuo metu galiojantys susitarimai turėtų būti atšaukti iki tol, kol Izraelis neįvykdys savo įsipareigojimų pagal tarptautinę teisę.

Net prieš įvykdant šias amoralias atakas matėme ilgus metus trunkantį kolektyvinį šiurkštų elgesį su Palestinos žmonėmis. Atakų, kurias šiuolaikinė armija Gazoje vykdo prieš apsuptus žmones, kurie ir taip yra silpni dėl izoliacijos ir apsiausties, dydis ir pobūdis yra neabejotinai šiurpus. Neteisinga primesti kaltę tiems patiems žmonėms – privalome aiškiai pasakyti, kad didžiausios aukos čia yra žmonės, nekalti Gazos žmonės.

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE). - (PL) Su dideliu skausmu stebime tai, kas vyksta Gazos Ruože. Nepritariame „Hamas“ kovos ir provokavimo metodams, tačiau Izraelis pasirinko neproporcingus nesutarimų su Palestinos žmonėmis sprendimo būdus. Neabejotinai buvo pažeisti tarptautinės teisės principai. Nė vienos iš konflikto šalių nedomina kitos šalies taikos užtikrinimas. Abi šalys mato tik savo pačių interesus – tai nacionalinis egoizmas.

Tarptautinė nuomonė yra ta, kad šio karo tęsti negalima. Europos Sąjunga ir daugelio šalių palaikomos JT turėtų ryžtingai įsikišti. Laikas baigti šį apgailėtiną karą, Izraelio karinės pajėgos turėtų grįžti į kareivines. „Hamas“ privalo sustabdyti Izraelio apšaudymą raketomis. Privalome užtikrinti daugiau skubios humanitarinės pagalbos civiliams gyventojams ir suteikti pagalbą sužeistiesiems, kurių, pranešama, yra apie 3 000. Turime atstatyti šalį ir padėti jai grįžti į normalų gyvenimą. Būtent šio veiksmų plano prašau iš dabartinių Europos Sąjungos ir Europos Komisijos vadovų.

Hannes Swoboda (PSE). - Gerb. pirmininke, tik noriu paklausti, ar šiandien diskutuosime apie dujas ar šis klausimas buvo išbrauktas iš darbotvarkės. Mes laukiame. Darbotvarkėje numatytos diskusijos ne tik apie Vidurio Rytus, bet ir dujas. Ar jis išbrauktas iš darbotvarkės?

Pirmininkas. – Tai – kitas darbotvarkės klausimas.

Aurelio Juri (PSE). - (SL) Nusivyliau Čekijos, kuri šiuo metu pirmininkauja Tarybai, Užsienio reikalų ministro naujausiu pranešimu. Žinoma, galime visas viltis dėti į mūsų Komisijos narę. Tačiau žuvusiųjų skaičius auga. Jei ir toliau taip kalbėsime, per savaitę turbūt žus apie 1 500 žmonių.

Sunku kalbėti su „Hamas“. Ji įtraukta į teroristinių organizacijų sąrašą ir sunku imtis veiksmų prieš ją. Kita vertus, Izraelis – mūsų draugas, jis yra mūsų partneris ir svarbus tarptautinės bendruomenės narys. Izraelis privalo vykdyti tarptautinius sprendimus, laikytis Jungtinių Tautų rezoliucijos ir savo draugų ir partnerių rekomendacijų. Jei jis to nedaro, jo draugai ir partneriai privalo pasmerkti jo veiksmus ir grasinti, kad jam bus taikomos sankcijos.

Benita Ferrero-Waldner, Komisijos narė. – Gerb. pirmininke, kalbėsiu trumpai, nes šios diskusijos užsitęsė. Pirma, leiskite man, ketverių metų Vidurio Rytų Ketverto narei, pasakyti, kad Europos Sąjunga turi atlikti savo vaidmenį, tačiau, žinoma, stipriausio vaidmens mes neturime. Tai kartais erzina mus visus, ypač tokią sunkią akimirką, kai norisi nedelsiant pasiekti, kad ugnis būtų nutraukta ilgam, kaip ir siūlome, nors to, deja, neįmanoma pasiekti taip greitai.

Norėčiau suteikti jums naujausios bent preliminarios informacijos, kurią dabar gavau ir kuri yra skelbiama, apie tai, kad Egipte esantys ir derybas stebintys šaltiniai praneša, jog „Hamas“ palankiai reaguoja į naujausius egiptiečių pasiūlymus. Bet kokiu atveju yra bent šiek tiek judėjimo. Nesu įsitikinusi, ar tai buvo patvirtinta, tačiau vakare 20.00 val. numatoma ir „Hamas“ spaudos konferencija. Tikėkimės, kad reikalai pajudės. Tai būtent tai, ko visi norime.

Antra, nepaisant viso nusivylimo neturime jokios kitos galimybės, o tik toliau siekti taikos. Būtent tai ir darysime. Esu tam įsipareigojusi, kol esu Vidurio Rytų Ketverto narė. To pasiekti galime tik visi kartu ir turime padėti ir stiprinti Palestinos susitaikymo pastangas, nes tik tada bus įmanoma visiškai išvengti Gazos anomalijos.

Trečia, kai tik bus nutraukta ugnis, mėginsime padaryti viską, kad gyventojams vėl būtų teikiamos pagrindinės paslaugos, kurių teikimas buvo visiškai nutrauktas. Manau, kad svarbiausia ir tai, ko reikia dabar, yra sustabdyti šį griovimą ir pradėti atstatymą bei pamėginti susitaikyti.

Jau daug apie tai kalbėjome, todėl daugiau netėsiu, bet būtent tokios mano nuotaikos ir tikiuosi, kad bus tinkama akimirka.

Pirmininkas. – Diskusijoms užbaigti gavau vieną pasiūlymą dėl rezoliucijos⁽¹⁾ pagal Darbo tvarkos taisyklių 103 straipsnio 2 dalį. Diskusija baigta.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnis)

Pedro Guerreiro (GUE/NGL), raštu. – (PT) Atsižvelgdami į žiaurumą, su kuriuo Gazos Ruože susiduria Palestinos žmonės ir kuri JT Žmogaus teisių taryba naujausiame nutarime pasmerkia, reikalaujame:

- Ryžtingai pasmerkti žmogaus teisių pažeidimus ir Izraelio armijos nusikaltimus, valstybinį Izraelio terorizmą!
- Aiškiai pasmerkti žiaurią prieš Palestinos tautą nukreiptą Izraelio agresiją, kurios niekas nepateisina!
- Baigti prieš Gazos Ruožo gyventojus nukreiptą agresiją ir nežmonišką blokadą!
- Suteikti skubią humanitarinę pagalbą Palestinos gyventojams!
- Izraelio karinių pajėgų pasitraukimo iš visų užimtų Palestinos teritorijų!
- Kad Izraelis laikytųsi tarptautinės teisės ir JT nutarimų ir baigtų okupaciją, apgyvendinimą, nugriautų atskiriančią sieną, baigtų teroro aktus, įkalinimus, išnaudojimą ir nesuskaičiuojamus pažeminimo atvejus, kuriuos patiria Palestinos žmonės!
- Tikros taikos, kuri yra įmanoma tik jei bus gerbiama Palestinos tautos neatimama teisė turėti nepriklausomą ir suverenią valstybę su 1967 m. nustatytais sienomis ir sostine Rytų Jeruzalėje!

Palestinoje yra kolonizatorius ir kolonizuojamieji, agresorius ir auka, engėjas ir engiamieji, išnaudotojas ir išnaudojamieji. Izraelis negali toliau taip tęsti nebaudžiamas!

Tunne Kelam (PPE-DE), raštu. – Reakcija į konfliktą Gazoje turi būti labiau subalansuota nei dabar. Negalima pateisinti jokio perdėto žiaurumo, tačiau turime pažvelgti giliau į šio konflikto pradžią.

Derybos su tokia „Hamas“, kokia ji yra, neįmanomos. Teroristinės grupuotės, ciniškai naudojančios savo žmones kaip skydą prieš atakas, nedomina derybos dėl tikros taikos užtikrinimo.

Be to, turime atsižvelgti į faktą, kad „Hamas“ atlieka svarbų vaidmenį teroristinių judėjimų, kurie paskatino „Hezbollah“ ir teroristinio Teherano režimo atsiradimą, grandinėje. Taigi turime matyti, kad „Hamas“ – dalis didesnių pajėgų, siekiančių sugriauti trapų stabilumą Vidurio Rytuose ir pakeisti jį fundamentalistiniais ekstremistinėmis režimais, kurie, iš esmės, nepripažintų Izraelio teisės egzistuoti.

Iš tiesų, privalome suprasti, kad Izraelio saugumo klausimas susijęs ir su ES saugumu.

ES privalo pasinaudoti savo kompetencija išsiaiškinti pirmąsias ir svarbiausias konflikto priežastis. Kad būtų išvengta tolesnio arabų ir izraeliečių žudymo, arabų partneriai privalo besąlygiškai pripažinti Izraelio teisę egzistuoti ir prisidėti prie ekstremistinių judėjimų ir dar baisesnių ginklų infiltracijos šiame regione sustabdymo.

⁽¹⁾ Žr. protokolą

Eija-Riitta Korhola (PPE-DE), raštu. – (FI) Gerb. pirmininke, nenuginčijamas faktas, kad iš civilių gyventojų Gazoje ir pietų Izraelyje buvo atimta teisė į žmogišką egzistavimą. Viena naujienų agentūra papasakojo apie du vaikus, kurie norėjo pereiti kelią Gazoje. Jie nepažiūrėjo nei į kairę, nei į dešinę, kad įsitikintų, ar nėra mašinų – jie žiūrėjo į viršų, nes bijojo to, kas gali nukristi iš dangaus.

Aišku, kad yra dvi šalys, kaltos dėl Gazos masinės humanitarinės krizės. Neatsakingi „Hamas“ veiksmai Palestinos teritorijose, bailus būdas slepiantis tarp civilių gyventojų ir provokacija, kurią ji kelia vykdydama raketų atakas, rodo Palestinos vyriausybės nenuoseklumą. Neproporcinga Izraelio ataka prieš silpną ir beviltišką Palestinos anklavą – dar vienas ženklas, kad jis nepaiso tarptautinių humanitarinių įsipareigojimų.

Privalome raginti baigti šią beprotybę nedelsiant ir visam laikui nutraukiant ugnį. Pirmas Izraelio žingsnis turėtų būti leisti suteikti humanitarinę pagalbą Gazai, kurioje gyvenimo sąlygų pagerinimas irgi reikš, kad einama ilgalaikės taikos keliu.

Vidurio Rytų Ketvertas privalo eiti tinkama kryptimi ir nauja JAV administracija turi rodyti kelią. Egipto atsakomybė išskirtinė dėl su sienomis susijusių reikalų ir jo kaip tarpininko su Europa vaidmuo suteikė mums vilties.

Pasaulio istorija rodo, kad taikos siekis visada atsiperka. Negalime pasiduoti, susitaikyti ar priprasti prie neišsprendžiamo konflikto sąvokos, nes tokio dalyko nėra. Pasak Nobelio prizo laimėtojo Martti Ahtisaari, taika – noro klausimas. Tarptautinė bendruomenė gali mėginti skatinti ir puoselėti šį norą, tačiau tik susijusios šalys gali jį turėti ir užtikrinti ilgalaikę taiką.

Komisijos nare, ar galite perduoti šį pranešimą iš Europos: „Šventosios Žemės gyventojai, parodykite, kad norite taikos“.

Mairead McGuinness (PPE-DE), raštu. – Kelia nerimą toks pasaulis, kuris akivaizdžiai bejėgis išsaugoti nekaltų vaikų gyvybes šiame kare.

Nepaisant visų žodžių, bombardavimas Gazoje, per kurį 139 vaikai žuvo ir 1 271 buvo sužeisti, nesiliovė. Kaip bebūtų gaila, šie šokiruojantys skaičiai tik didės.

„Hamas“ raketų atakos prieš Izraelį išprovokavo būtent tokią reakciją, kokios ji pageidavo – atsakomąsias atakas ir civilių gyventojų mirtis ir tolesnę pozicijų sutvirtinimą.

Smerkiu tai, kad nekalti civiliai naudojami kaip žmonių skydas. Tai turi būti sustabdyta.

Aš nesakau, kas kaltas – netinkamai elgiasi abi pusės, tačiau pabrėžiu, kad būtina nedelsiant ir veiksmingai nutraukti ugnį.

Itin svarbu leisti nekliudomai ir nevēluojant teikti humanitarinę pagalbą Gazai.

Jei tik žmonės matytų tokių karų beprasmiškumą.

Kiekvienas žuvusiųjų Gazoje vaizdas jaudina žmones visame arabų pasaulyje, ir man kelia nerimą, kad vis sunkiau taikyti pagrindinį Vidurio Rytų taikos proceso principą: vadinamąjį dviejų valstybių sprendimą, nepriklausomos Palestinos valstybės taikų sugyvenimą su Izraeliu. Labai svarbu, kad tarptautinė bendruomenė padvigubintų pastangas, kad rastų sprendimą.

Esko Seppänen (GUE/NGL), raštu. – (FI) Dabar visi matome Izraelio kareivių vykdomas civilių gyventojų skerdynes Gazoje. Mes, tiksliau daugelis dešiniųjų pažiūrų narių, užmerkiame akis prieš tai, kas vyksta. To nebūtų, jei politinis dešiniųjų elitas Jungtinėse Amerikos Valstijose ir ES neužmerktų akių. Tie, kurie užmerkia akis, irgi suteikia ginklus civilių gyventojų žudikams.

Atėjo laikas nutraukti diplomatinius ryšius su genocido ir etninio valymo kaltininkais.

Csaba Sógor (PPE-DE), raštu. – (HU) Situacija Vidurio Rytuose verčia nerimauti. Ko reikia, kad būtų užtikrinta taika? Kiek dar reikės civilių gyventojų aukų, kol ugnis bus iš tikrųjų nutraukta? Bosnijoje ir Hercegovinoje reikėjo 10 000 aukų, kad būtų pradėtos taikos derybos, į vietą atvyktų taikos palaikymo pajėgų kariai ir prasidėtų nusiginklavimas.

Prieš kelias dienas paminėjome Nagyenyed (Aiud) sugriovimą. Prieš 160 metų keli tūkstančiai nekaltų civilių gyventojų, įskaitant moteris ir vaikus, buvo išžudyti šiame Transilvanijos mieste ir jo apylinkėse. Nuo to laiko neįmanoma pagerbti šių aukų su didele dalimi gyventojų.

Gali ateiti toks laikas, kad izraeliečiai ir palestiniečiai ne tik kartu prisimins vieni kitų aukas, bet ir suvienys pajėgas, kad sukurtų ilgai trunkančią taiką ir ateitį.

Iki šio meto Europos Sąjunga turi būti atsakingas pavyzdys. Europoje irgi turi būti daug padaryta siekiant užtikrinti taiką. Būtina, kad daugumos ir mažumos bendradarbiautų lygiomis sąlygomis. Mažiausiai, ką turime padaryti, tai kartu prisiminti aukas. ES dar daug turi būti nuveikta asmens ir mažumų teisių srityje.

Andrzej Jan Szejna (PSE), raštu. – (PL) Per sausio mėn. įvykusį plenarinį posėdį Europos Parlamentas patvirtino rezoliuciją dėl konflikto Gazos Ruože. Abi konflikto šalys buvo paragintos nedelsiant ir ilgam nutraukti ugnį ir sustabdyti karinius veiksmus (Izraelio karinius veiksmus ir „Hamas“ raketų atakas), dėl kurių tam tikrą laiką tarpą humanitarinė pagalba nepasiekė teritorijos, kurioje vyksta konfliktas, piliečių.

Tai jau kainavo tūkstančius aukų ir civiliai, įskaitant moteris ir vaikus, kenčia jau tris savaites. Trūksta pagrindinių būtiniausių dalykų, pvz., geriamojo vandens ir maisto. JT bazė buvo užpulta.

Rezoliucija ragina laikytis tarptautinės teisės reikalavimų – tai padės išspręsti šį konfliktą. Izraelis – mūsų draugas ir turi teisę gintis kaip valstybė, bet turi būti tvirtai pareikšta ir pabrėžiama, kad šiuo atveju jo naudojamos priemonės yra itin neproporcingos. Izraelis turi kalbėtis su „Hamas“, vesti derybas, nes ankstesni metodai nebuvo veiksmingi.

Europos Sąjungai irgi teko sunki užduotis: ji turi rasti mechanizmus, padėsiančius užmegzti dialogą ir pasiekti, kad šalys viena kitą suprastų, ir tai ilgam ir kuo greičiau padėtų baigti konfliktą.

9. Rusijos dujų tiekimas Ukrainai ir ES (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – Tarybos ir Komisijos pareiškimai dėl Rusijos dujų tiekimo Ukrainai ir ES.

Alexandr Vondra, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. – Gerb. pirmininke, Taryba nori padėkoti Europos Parlamentui, kad šis klausimas buvo įtrauktas į pirmosios šių metų dalinės sesijos darbotvarkę. Turbūt sutiksime su manimi, kad Tarybai pirmininkaujanti Čekija parodė išskirtinį įžvalgumą įtraukdama energijos tiekimo saugumo klausimą kaip vieną iš esminių ir prioritetinių šiais metais.

Be abejo, Europos Sąjungai dujų tiekimas nutrauktas dėl rusų ir ukrainiečių, „Gazprom“ ir „Naftogaz“ organizacijų nesutarimų. Netiekama apie 30 proc. viso Bendrijos dujų importo. Taigi tokioje situacijoje nebuvome atsidūrę net ir Šaltojo karo metais – dar niekada nebuvo visiškai nutrauktas dujų tiekimas.

Taryba ir Komisija žinojo apie galimą problemą. Kaip žinote, panašioje situacijoje buvome atsidūrę prieš trejus metus 2006 m., ir tai yra daugiau ar mažiau pasikartojanti kasmetinė problema, nes kasmet Rusija didina kaimyninėms šalims eksportuojamų dujų kainą pagal rinkos sąlygas. Taigi stengėmės būti labai budrūs, nes Bendrija itin priklauso nuo Rusijos dujų. Iš tiesų, tam tikros valstybės narės nuo Rusijos tiekiamų dujų priklauso 100 proc.

Noriu itin pabrėžti tokių šalių kaip Bulgarijos ir Slovakijos sunkią padėtį. Be to, tai mums paaiškina, kodėl, pvz., Centrinės ir Rytų Europos šalyse tai yra svarbiausia problema – žmonės šąla ir apie tai rašoma pirmuosiuose laikraščių puslapiuose. Žinau, kad kai kuriose šalyse, nesuseduriančios su šia problema taip stipriai, situacija turbūt yra kitokia, bent jau sprendžiant iš visuomenės informavimo priemonių.

Šį kartą 2008 m. gruodžio 18 d. iš Rusijos gavome oficialų išspėjimą pagal ES ir Rusijos išankstinio išspėjimo mechanizmą, kad ši problema gali kilti, jei per užtrukusias Ukrainos ir Rusijos derybas nebus pasiektas susitarimas dėl kainų, tranzito mokesčių ir skolų apmokėjimo. Taigi mūsų nenustebino tai, kas įvyko, tačiau nustebino netiekiamų kiekių dydis ir intensyvumas.

Todėl iki 2009 m. sausio 1 d. buvo bendraujama aukščiausiu lygiu, kad tiekimas nebūtų nutrauktas. Tarybai pirmininkaujanti Čekija jau gerokai prieš šių metų pradžią pradėjo stebėti situaciją. Aš asmeniškai susitikau Prahoje su Rusijos atstovais likus dviem dienoms iki Kūčių.

Komisija ėmėsi reikiamų atsargumo priemonių, kad įvykiai būtų stebimi per šventes, ir sausio pradžioje pasidalijo turima informacija su Dujų koordinavimo grupe. Iki ir po 2009 m. sausio 1 d. Tarybai pirmininkaujanti šalis ir Komisija – labai glaudžiai bendradarbiaudamos su Andrisu Piebalgsu – gavo abiejų susijusių dalyvių užtikrinimą, kad dujų tiekimas į ES nebus paveiktas.

Kaip žinote, Tarybai pirmininkaujanti Čekija ir Komisija padedant kai kurioms valstybėms narėms bendravo su Ukrainos ir Rusijos dujų įmonėmis ir kelis kartus nuvyko susitikti su abiem pusėmis.

Bendraudami nesiekėme kaltinti kažkurios pusės, nepalaikėme nė vienos pusės ir netgi nebuvo tarpininkai, nes tai – komerciniai ginčai. Tik abiem šalims pabrėžėme šios situacijos rimtumą, pabrėždami tą faktą, kad Rusijos, kaip tiekiančios šalies, ir Ukrainos, kaip tranzito šalies, patikimumui buvo aiškiai pakenkta. Situacijai rimtėjant padėjome spręsti klausimus, susijusius su dujų tiekimu Bendrijai, – šį „pagalbininko“ vaidmenį abi šalys tikrai įvertino, nes jos visai nesikalbėjo viena su kita.

Leiskite trumpai apžvelgti tai, kas vyko nuo 2009 m. sausio 1 d. – pirmosios Naujųjų metų dienos ankstauro ryto. 2009 m. sausio 1 d. Rusija pranešė, kad nutraukė dujų tiekimą Ukrainai, o ES tiekė visus reikiamus kiekius. Tą pačią dieną Tarybai pirmininkaujanti Čekija ir Komisija išplatino pareiškimą kviesdama abi šalis ieškoti greito sprendimo ir vykdyti sutartyje numatytus išpareigojimus ES vartotojams.

2009 m. sausio 2 d. paaiškėjus, kad tiekimui į ES tai irgi jau turi įtakos, pirmininkaujanti Čekija ES vardu išplatino oficialų pareiškimą ir tos pačios dienos ankstų rytą Prahoje susitikome su Ukrainos energetikos ministro Yuriy Prodanovo vadovaujama delegacija. Ją sudarė viso Ukrainos politinio spektro atstovai, pvz., Prezidento patarėjas V. Yushchenko, „Naftogaz“ atstovai ir Užsienio reikalų ministerijos atstovas.

2009 m. sausio 3 d. Prahoje pietavome su „Gazexport“ direktoriumi Alexanderiu Medvedevu, ir aš dalyvavau abiejuose susitikimuose. Abiejuose susitikimuose pastebėjome pasipiktinimą keliantį skaidrumo trūkumą „Gazprom“ ir „Naftogaz“ sutartyse ir ypač pasitikėjimo trūkumą, trukdantį bet kokiai pažangai siekiant susitarimo. Tam tikrais klausimais abiejų šalių kalbos visiškai skyrėsi, taigi būtent tada pradėjome pabrėžti kontrolės klausimą.

Siekiant išspręsti šią skirtingų nuomonių problemą kilo mintis sudaryti bendrą Tarybai pirmininkaujančios šalies ir Komisijos informacijos rinkimo misiją, kuriai vadovaus Čekijos pramonės ir prekybos ministras Martin Říman ir DG TRAN direktorius Matthias Ruete, ir ji gavo įgaliojimus pradėti veikti nuo neeilinės COREPER I sesijos, kurią sušaukėme 2009 m. sausio 5 d., pirmąją darbo dieną po švenčių, pradžios.

Misijos nariai nuvyko į Kijevą. Jie apsilankė ir dujų paskirstymo centre ir kitą dieną nuvyko į Berlyną, kad 2009 m. sausio 6 d. susitiktų su „Gazprom“ atstovu. Be to, 2009 m. sausio 6 d., kai buvo smarkiai sumažintas dujų tiekimas kelioms ES valstybėms narėms ir dėl to įvyko svarbus tiekimo sutrikimas, Tarybai pirmininkaujanti šalis ir Komisija išplatino itin griežtą pareiškimą, ragindama abi puses nedelsiant ir besąlygiškai atnaujinti dujų tiekimą ES. Tarybai pirmininkaujanti šalis ir Komisija mėgino pagreitinti skubaus Rusijos ir Ukrainos politinio susitarimo pabaigą, kad dujų tiekimas būtų atnaujintas be tolesnio atidėliojimo. Dujų tiekimas buvo svarbiausia tema ir per Europos Komisijos susitikimą su Čekijos vyriausybe, įprastą strateginį posėdį, vykusį 2009 m. sausio 7 d. Prahoje, bei vyravo per pirmąjį neoficialų posėdį, kurį organizavome Čekijoje – praeitą ketvirtadienį Prahoje surengtą bendrųjų reikalų neoficialų susitikimą. Vėl ketinome iš anksto aptarti energetikos saugumą, tačiau, žinoma, turėjome greitai reaguoti ir paruošėme tvirtą Tarybai pirmininkaujančios šalies pareiškimą ES vardu, kurį visi patvirtino.

2009 m. sausio 7 d. dujų tiekimui per Ukrainą atsidūrus visiškoje aklavietėje su skaudžiais padariniais toms valstybėms narėms, kurios turi labai mažai galimybių sumažinti šio nutraukimo poveikį, padidiname spaudimą ir po ilgų ir sunkių derybų abi pusės sutiko išsiųsti nepriklausomų ES ekspertų stebėjimo komandą, kurią lydėjo abiejų pusių stebėtojai. Šios komandos užduotis buvo užtikrinti nepriklausomą dujų tranzito per Ukrainą į ES stebėjimą; ji įsikūrė abiejose šalyse. Rusija reikalavo, kad stebėjimas turi būti išankstine dujų tiekimo atnaujinimo sąlyga.

Misijai įsitvirtinti nebuvo lengva, kaip galbūt pastebėjote. Pirmiausia reikėjo nugalėti ukrainiečių prieštaravimus dėl Rusijos eksperto įtraukimo į stebėjimo misiją; be to, Ukrainos vienašališkai pridėtą priedą prie sutarties, kuri su ypatingom pastangom buvo sudaryta Tarybai pirmininkaujant, Rusija atmetė.

Po kelių ministro pirmininko M. Topoláneko kelionių į Kijevą ir Maskvą ir po sunkių Maskvoje vykusių derybų su prezidentu V. Yushchenko ir ministre pirmininke Y. Tymoshenko bei Rusijos ministru pirmininku V. Putinu susitarimas buvo pagaliau pasirašytas sausio 12 d. ir suteikė teisinį pagrindą stebėtojams veikti; susitarime buvo reikalaujama atnaujinti Rusijos dujų tiekimą ES. Rusija paskelbė, kad tiekimas bus atnaujintas sausio 13 d. 08.00 val. ryte, tačiau nežinau, ar tai buvo sausio 13 d., bet pažanga, kurios buvo tikimasi, neįvyko.

Sausio 12 d., pirmadienį, Tarybai pirmininkaujanti Čekija surengė specialųjį Energetikos ministrų tarybos posėdį, kad pareikalautų daugiau skaidrumo dėl su tranzitu susijusių klausimų, identifiкуotų trumpalaikes poveikį mažinančias priemones, kurios bus taikomos tol, kol tiekimas bus visiškai atnaujintas, ir identifiкуotų vidurio laikotarpio ir ilgalaikes priemones, kurių būtina imtis, kad tokio didelio tiekimo nutraukimo padarinių būtų išvengta ateityje.

Taryba patvirtino 5165 dokumente numatytas išvadas, kuriomis abi pusės buvo raginamos nedelsiant atnaujinti dujų tiekimą ES ir rasti sprendimus, kurie užtikrintų, kad tai nepasikartotų. Be to, teikdama šias išvadas Taryba sutiko skubiai parengti tvirtesnes vidurio laikotarpio ir ilgalaikes priemones, susijusias, be visa kita, su skaidrumu dėl fizinio dujų tekėjimo, poreikiu ir saugomais kiekiais, regioniniais ir abipusio solidarumo susitarimais, spręsti trūkstamo energetikos infrastruktūros tarpusavio ryšio klausimą (tai didelė problema), ir toliau diversifikuoti transportavimo maršrutą ir šaltinius ir išspręsti šio klausimo finansavimo aspektus pagreitinant Direktyvos dėl gamtinių dujų tiekimo saugumo priemonių peržiūrą.

Dabar panašu, kad tolesnis Dujų koordinavimo grupės susitikimas sausio 19 d. visgi vyks.

Energetikos taryba (TTE) iš naujo peržiūrės šį klausimą per vasario 19 d. numatytą posėdį ir pateiks išvadas, kurias patvirtins su Komisijos komunikatu dėl Antrosios strateginės energetikos apžvalgos.

Šios išvados ir Komisijos komunikatas bus aptarti per kovo mėn. vyksiantį Europos Vadovų Tarybos posėdį, kuriame, be abejo, bus skiriamas reikiamas dėmesys praėjusių savaitę įvykiams.

Leiskite pateikti kelias paskutines šio įžanginio pareiškimo pastabas. Pirma, pagrindinis Tarybai pirmininkaujančios šalies tikslas dėl šių neseniai kilusių ginčų – tuoj pat atnaujinti dujų tiekimą pagal sutartyje numatytus kiekius. Kaip visi žinome, šie ginčai dar nebaigti. Taigi labai svarbu užtikrinti, kad ES neįsiveltų į dvišalius „Gazprom“ ir „Naftogaz“ ginčus.

Antra, Tarybai pirmininkaujanti šalis ir Komisija nuolat ragina abi šalis siekti dialogo, kad jos rastų kompromisą, ir dujų tiekimas ES būtų atnaujintas. Tarybai pirmininkaujančios šalies ir Komisijos nuomone, nepriimtina, jei Rusija ar Ukraina nepaisys sausio 12 d. susitarimo. Tiekimo atnaujinimo sąlygos – kaip numatyta susitarimu – buvo įvykdytos ir nelieka jokios priežasties visiškai neatnaujinti tiekimo.

ES pirmininkaujanti šalis gerai žino apie išliekančias problemas. Jas reikia spręsti, antraip nesaugumas dėl Rusijos dujų tiekimo per Ukrainą išliks.

Pirma, išlieka klausimas dėl techninių dujų, kurias Ukraina privalo nuolat tiekti tranzito sistemai. Būtina, kad abi šalys pasiektų skaidraus susitarimo, numatydamas, kas atsakingas už techninių dujų tiekimą ir kas už jas moka.

Antra, labai svarbu, kad Rusijos ir Ukrainos sutartyse dėl dujų kainų ir tranzito mokesčių būtų numatytos aiškios ir teisiškai įpareigojančios sąlygos, kurios padėtų išvengti tokio sutrikdymo ateityje. Tarybai pirmininkaujanti šalis ir Komisija pakartotinai kvietė abi puses pasirašyti tokią sutartį. Tačiau nei mes, nei Komisija neketina kištis į dviejų komercinių subjektų derybas dėl sutarties sąlygų.

Be to, Tarybai pirmininkaujanti šalis žino bendrą valstybių narių nuomonę, kad būtina neatidėliojant priimti trumpalaikius, vidurio laikotarpio ir ilgalaikius sprendimus, padėsiančius užtikrinti, kad tokios situacijos ateityje nepasikartotų. Energetinis saugumas – vienas iš didžiausių Tarybai pirmininkaujančios šalies prioritetų. Tarybai pirmininkaujanti šalis ėmėsi iniciatyvos pirmininkauti diskusijoms dėl galimų sprendimų dėl energetinio priklausomumo spąstų: nesvarbu, ar neoficialiame posėdyje, kaip minėjau, ar TTE tarybos posėdyje. Apžvelgdamas Energetikos tarybos išvadosse minėtus klausimus, norėčiau paminėti šiuos punktus.

Pirma, valstybės narės sutinka, kad funkcionalaus ir efektyvaus solidarumo mechanizmo sukūrimas – vienas iš svarbiausių ES energetikos saugumo užtikrinimo ateityje dalykų.

Antra, solidarumas įgalina Europos energetikos tinklų tarpusavio ryšį ir energetikos infrastruktūros pagerinimą.

Trečia, siekiant užtikrinti solidarumo mechanizmo veikimą svarbiausias dalykas – didesnis saugomų dujų kiekis.

Ketvirta, atsižvelgdama į dabartinę krizę Tarybai pirmininkaujanti šalis ragina pasirašyti susitarimą dėl Direktyvos dėl gamtinių dujų tiekimo saugumo priemonių iki 2009 m. pabaigos peržiūros.

Be to, ES turi diversifikuoti dujų resursus ir tiekimo maršrutus. 2009 m. gegužės mėn. Tarybai pirmininkaujanti šalis organizuos Pietų koridoriaus viršūnių susitikimą, per kurį tikisi pasiekti apčiuopiamų rezultatų dėl išteklių ir tiekimo maršrutų diversifikavimo ir dėl artimesnio bendradarbiavimo su Pietų Kaukazo ir Centrinės Azijos šalimis.

ES energetinis saugumas nebus įmanomas, jei vidaus energetinio saugumo rinka nebus baigta ir veiksminga. Taigi Tarybai pirmininkaujanti šalis tikisi glaudaus bendradarbiavimo su Europos Parlamentu siekiant kompromiso dėl Trečiojo energetikos paketo per antrąją peržiūrą.

Be to, Tarybai pirmininkaujanti šalis pasiruošusi tęsti diskusijas dėl Antrosios strateginės peržiūros, kad rezultatus pateiktų Tarybos pavasario susitikimo išvadose.

Galiausiai, siekdama didinti energetinį saugumą ES turėtų stiprinti mechanizmo skaidrumą ir t. t.

Manau, kad Bendrija pasiruošusi situacijai ir politiniu, ir techniniu požiūriu. Politiniu požiūriu, Tarybai pirmininkaujanti šalis, Komisija ir kitos valstybės narės įdėjo ir toliau dės daug pastangų situacijai išspręsti. Techniniu požiūriu, mūsų veiksmai per šias pastarąsias savaites atitiko Direktyvos dėl gamtinių dujų tiekimo saugumo priemonių reikalavimus.

Remiantis šia direktyva buvo įkurta Dujų koordinavimo grupė, kuri dabar įrodo savo vertę. Ji reikalauja, kad valstybės narės paruoštų šalies priemones nenumatytiems atvejams, kurios būtų taikomos tokiose situacijose, kaip ši, nustato minimalius standartus dujų tiekimo namų ūkių vartotojams saugumui užtikrinti ir numato, kad Dujų koordinavimo grupė turi užtikrinti Bendrijos koordinavimą.

Šis mechanizmas turėjo didelės įtakos mažinant krizės poveikį. Kad geriau suprastumėte, pasakysime, kad buvo naudojamos rezervo dujos ir parduodamos kaimyninėms šalims ir net Energetikos bendrijos nariams, elektros gamybai buvo naudojamas alternatyvus kuras, buvo padidinta dujų gamyba – įskaitant dujas iš Alžyro, Norvegijos ir kitų Rusijos šaltinių – papildomi dujų kiekiai buvo tiekiami kaimyninėms šalims.

Tuo ir baigsiu. Užtikrinu, kad darome viską, kas įmanoma tiek politiniu, tiek techniniu požiūriu, kad paragintume Ukrainos ir Rusijos derybininkus atnaujinti visų sutartyse numatytų dujų kiekių tiekimą Europai ir sumažinti neigiamą poveikį piliečiams ir šalių ekonomikai iki tol, kol tai bus įvykdyta. Kaip žinote, visą laiką būdami Parlamente palaikome ryšį, nes skirtas laikas baigiasi ir mums reikia rezultatų. Jei nepasieksime rezultatų, tai neišvengiamai turės politinių padarinių mūsų santykiams su abiem šalimis.

Andris Piebalgs, *Komisijos narys*. – Gerb. pirmininke, šiuo metu išgyvename vieną iš stipriausių energetikos krizių Europos istorijoje, kurią galima palyginti su 1970 m. ir 1980 m. naftos krizėmis. Skirtumas tik toks, kad naftos krizės buvo pasaulinio masto, o ši krizė, labai akivaizdu, yra ES krizė.

Kokia situacija šiandien? Nepaisant pažadų ir protokolo, kurį 2008 m. sausio 12 d. pirmadienį pasirašė Rusijos ir Ukrainos ministrai, aš ir dvi susijusios įmonės, Rusijos dujos per Ukrainą ES vartotojams netiekiamos.

Komisija įvykdė savo susitarimo dalį: sudaryti Europos stebėtojų grupę, kuri vyktų į pagrindines Rusijos ir Ukrainos vietas stebėti operacijų ir pranešti apie jų vykdymo tikslumą. Mums pavyko per 24 val. mobilizuoti iš oficialių Komisijos atstovų ir pramonės ekspertų sudarytą grupę ir praeitą šeštadienį jie jau buvo Rusijoje ir Ukrainoje, kad užtikrintų dujų tiekimo atnaujinimą iškart po to, kai bus pasirašytas protokolas.

Vakar Rusija atnaujino nedidelių dujų kiekių, kurie sudaro mažiau nei vieną trečdalį įprasto srauto, tiekimą Ukrainai, tačiau nusprendė naudoti dujų matavimo stotį, kurią, kaip teigia Ukrainos įmonė, yra sunku naudoti, dėl to Ukraina sustabdė transportavimą. Stebėtojų pateiktame pranešime patvirtinama, kad techniniu požiūriu buvo sunku (nors įmanoma) užtikrinti transportavimą šiomis sąlygomis.

Šiandien, deja, pasikartojė ta pati situacija ir vienintelis sprendimas yra tas, kad šios dvi šalys privalo užtikrinti visišką techninių operacijų koordinavimą, kad kiekiai ir dujų matavimo stotys atitiktų dujų transportavimo sistemos reikalavimus.

Jei nebus tolesnio koordinavimo, nebus ir dujų tiekimo, todėl ten nuvykę ES stebėtojai ir Komisija mėgina raginti abi šalis pasiekti šį techninį susitarimą.

Tačiau aš nepalaikau nė vienos pusės. Nenoriu kaltinti vienos ar kitos šalies. Aišku, kad abi šalys prarado patikimų Europos Sąjungos energetikos partnerių gerą vardą.

(Plojimai)

Prisimindamas praeito mėnesio istoriją, noriu pasakyti, kad ES greitai reagavo, išreiškė susirūpinimą ir aukščiausio lygio politiniai vadovai nuolat ragino abi šalis nedelsiant atnaujinti tiekimą ir vykdyti įsipareigojimus.

Sudarydami įprastas sutartis su abiem šalimis metų pradžioje ir žinodami iš ankstesnės patirties, kad sandoriai dažniausiai įstringa naktį iš gruodžio 31 d. į sausio 1 d., nuolat jiems primindavom: „Raskite dvišalių dujų klausimų sprendimą, nes tai turi įtakos mūsų tranzitui“.

Deja, tai neįvyko. Žinome, kokia šiandien padėtis nepaisant visų šių pastangų, ir aš tvirtai tikiu, kad sprendimas priklauso nuo šių dviejų šalių. Bet ar jos nori sprendimo? Tarybai pirmininkaujanti šalis ir Komisija ragino ir vis dar ragina Rusiją ir Ukrainą nedelsiant atnaujinti dujų tiekimą. Mes savo vaidmenį suvaidinome. Mes nuoširdžiai galime pateikti išsamų atsakymą apie tai, kur tiekiamos dujos: nė vienas kubinis metras dujų nenuteka kita kryptimi mums nepastebėjus. Manau, kad priemonės, kurių ėmėmės, yra pakankamos.

Tačiau jei abi šalys sakys, kad reikia imtis tam tikrų kitų priemonių, esame pasiruošę jas apsvarstyti, nes ir aš matau, kad trūksta abiejų pusių koordinavimo ir bendravimo.

Tai neatidėliotina krizė. Kas toliau? Žinau, kad bet koks dabar priimtas sprendimas laikinas, ir tam, kad atkurtumėme šio transporto maršruto patikimumą, turėsime rasti ilgalaikį sprendimą; taigi šių šalių bendravimas tikrai tęsis Tarybai pirmininkaujant Čekijai ir, deja, turės tęstis ir pirmininkaujant Švedijai.

Tačiau manau, kad atsakymus dėl tiekimo saugumo užtikrinimo pateikėme Antrojoje strateginėje energetikos apžvalgoje – Parlamento ir Komisijos darbe dėl energetikos ir klimato kaitos paketo. Tie sprendimai pateikti, tačiau negalime pasitikėti išoriniais tiekėjais, kurie, deja, neatsižvelgia į sutartyse numatytus įsipareigojimus ir vartotojų interesus.

Tačiau norėčiau pabrėžti du klausimus, kuriuos reikia spręsti nedelsiant:

Pirmasis susijęs su tarpusavio ryšio trūkumu. Taip, solidarumas buvo, tačiau daugeliu atvejų jį ribojo reikiamos infrastruktūros trūkumas, kad dujos būtų tiekiamos iš saugyklų į vietas, kurioms itin reikalingos dujos. Manau, kad diskusijos dėl atkūrimo plano, kuriame paminėta ir infrastruktūra, gera priemonė dujų laikymo vietoms aptarti, nes ne visada pakanka komercinių interesų, kad įvyktų šio pobūdžio įsikišimas.

Antra, mes tikrai praradome galimybę 2004 m., kai aptarėme Direktyvą dėl gamtinių dujų tiekimo saugumo priemonių. Paruošta priemonė buvo silpna ir neatitiko esamų poreikių. Paruošėme ir netrukus pateiksime naują pasiūlymo projektą dėl dujų tiekimo saugumo direktyvos; dabar atliekamas poveikio įvertinimas ir per artimiausias savaites bus pateiktas Parlamentui.

Manau, turime nedelsdami reaguoti ir, iš tiesų, rasti suderintas Bendrijos priemones, skirtas tokioms krizėms.

Tarybai pirmininkaujanti šalis dirbo labai sunkiai ir noriu pasidžiaugti, kad ji visada imasi iniciatyvos, gaudama visą Komisijos palaikymą. Manau, kad šiais sunkiais laikais Europos Sąjunga įrodė, kad kalba vienu balsu. Europos Sąjungai vadovauja pirmininkaujanti šalis, ją palaiko Komisija.

Tačiau aš labai pritariu ir bet kokiai Europos Parlamento vykdomai veiklai, nes Parlamentas užtikrina susitarimo pagrindą. Jei dvi šalys nebendruoja vyriausybių lygiu, jei dvi įmonės mėgina žaisti žaidimus, kas užtikrins politinį stabilumą? Tai – tvirtas politinis pagrindas Ukrainai ir Rusijai, kad jos kalbėtųsi, ir noriu padėkoti J. Saryusz-Wolski už atliktą darbą užtikrinant šį dalijimąsi nuomonėmis ir pirmininkui H.-G. Pöttering, kuris dalyvavo sutaikant abi šalis. Sprendimą būtų paprasta surasti, jei tik jos kalbėtųsi viena su kita.

Taigi manau, kad tai buvo labai svarbi veikla ir tikiuosi, kad po šiandienos Parlamento posėdžio – nes jį stebi abi šalys – bus pareikštas papildomas raginimas išspręsti klausimą. Labiausiai kenčianti šalis yra ta, kuri neatsako už šią krizę, šalis, kuri atėjo padėti išspręsti klausimus, o ši pagalba kainuoja Europos mokesčių mokėtojams ir Europos vartotojams.

Taigi, manau, kad tai tinkamas metas stabiliomis sąlygomis pradėti tiekti dujas Europos Sąjungai.

PIRMININKAVO: G. ONESTA

Pirmininko pavaduotojas

Jacek Saryusz-Wolski, *PPE-DE frakcijos vardu*. – Gerb. pirmininke, šis svarbus tiekimo nutraukimas – dramatiškas įvykis Europos piliečiams, Europos pramonei ir Europos darbo rinkai ir tai vyksta per ekonominę krizę. Mes, šio Parlamento nariai, per artėjančius Europos rinkimus turėsime atsakyti į klausimus apie tai, ką atlikome, kad apsaugotume pramonę, darbo rinką ir mūsų piliečius.

Priešingai tam tikroms pradinėms nuomonėms, problema susijusi su politiniais ir daugiašaliais subjektais, ji nėra dvišalio ar komercinio pobūdžio. Prieš trejus metus, kai pirmą kartą susidūrėme su dujų krize po to, kai Rusija nutraukė energijos tiekimą, Europa suvokė savo pažeidžiamumą ir ribotumą.

Viena frakcija, PPE-DE frakcija, pritarė šiai idėjai nuo pat pradžių. Būtent mūsų frakcija ėmėsi ruošti pranešimą savo iniciatyva dėl bendros Europos užsienio politikos energetikos, kurį man teko garbė pristatyti šiam Parlamentui 2007 m. rugsėjo mėn. ir kurį vienašališkai palaikė visos politinės frakcijos ir priėmė beveik vienbalsiai.

Jame buvo raginama parengti išsamią strategiją su konkrečiomis bendrosios ES išorinės energetikos politikos gairėmis, rekomenduojančią nemažai būtinų atlikti veiksmų: trumpalaikiu požiūriu, sukurti solidarumo priemonių, pasiekti vienybės ginant savo interesus, efektyvesnės diplomatinės veiklos energetikos klausimais; vidurio laikotarpio požiūriu siekti diversifikavimo, įskaitant „Nabucco“, sudaryti sąlygas saugojimui, investicijoms ir tarpusavio ryšiams.

Į tam tikras mūsų rekomendacijas – nors ir pavėluotai – buvo atsižvelgta Komisijos Antrojeje strateginėje energetikos apžvalgoje. Džiaugiamės dėl to ir dėl Tarybai pirmininkaujantios Čekijos pastangų išspręsti esamą krizę ir tarpininkauti abiem pusėms.

Tačiau šito neužtenka norint išvengti panašių situacijų ateityje. Tai bus įmanoma tik tada, kai iš tikrųjų vykdysime bendrąją ES energetikos saugumo politiką, kuri gali padėti rasti ilgai trunkančius, nuoseklius ir sisteminius sprendimus. Tai reiškia bendrą Europos Komisijos atstovaujамų valstybių narių įtaką derybose ir vieną ES balsą mūsų partnerių, gamintojų ar tranzito šalių požiūriu. Galime numatyti tai, kad pirkime dujas tiesiai iš Rusijos Rusijos ir Ukrainos pasienyje.

Einančiam Tarybos Pirmininko pareigas ir Komisijai noriu užduoti du klausimus. Komisijos nary A. Piebalgs ir ministro pirmininko pavaduotojau A. Vondra, ar galite detaliau paaiškinti apie ES dalyvavimo ir atsakomybės prisiėmimo su Ukraina dėl tranzito scenarijų? Antra, kokias spaudimo priemones ES gali panaudoti? Kokių veiksmų kaip atsako galėtume imtis? Mūsų frakcija tikisi, kad Tarybai pirmininkaujanti šalis ir Komisija imsis skubių ir radikalių veiksmų bei priemonių mūsų energetikos partnerių, Rusijos ir Ukrainos, požiūriu, kad dujų tiekimas būtų atnaujintas. Mūsų frakcija prašo, kad Parlamentas aktyviai ir nuolat dalyvautų, net ir per kampaniją iki rinkimų. Noriu jums pranešti, kad įkūrėme grupę ryšiams su Europos Parlamentu, Rusijos Parlamentu ir Ukrainos Parlamentu.

Hannes Swoboda, PSE frakcijos vardu. – (DE) Gerb. pirmininke, mūsų frakcija prašo sudaryti laikinąją komisiją (pagal Darbo tvarkos taisyklių 175 straipsnį), kad ji atsakytų į daugelį šių klausimų, kuriuos uždavė ir J. Saryusz-Wolski, kitaip tariant, kad mes prisijungtumėme prie Komisijos ir, žinoma, Tarybos siekdami parengti reikiamas išvadas – kurias tikimės, kad galime parengti kartu – nuo šios situacijos iki dalinio gegužės mėn. posėdžio.

Per pokalbius su „Gazprom“ ir „Naftogaz“ atstovais – kitaip tariant, su Rusija ir Ukraina – pasitvirtino mūsų įspūdis, kad abi pusės elgiasi neatsakingai. Galiu dar kartą aiškiai patvirtinti tai, ką pasakė Komisijos narys A. Piebalgs: dabar nė vienas iš jų nesielgia atsakingai ir nesielgia kaip atsakingas Europos Sąjungos partneris. Tai turės atitinkamų padarinių.

Visiškai pritardamas vykdomoms iniciatyvoms, privalau pasakyti, kad kažkiek laiko žinojome, jog Ukraina atsisako statyti stebėjimo stotis, nors žadėjo tai padaryti. Europos Sąjungos suteiktos lėšos liko nepanaudotos, ir mes niekaip į tai nereaguojame. Be to, bent du mėnesius žinojome, kad susitarimo nepavyko pasiekti iki lapkričio 1 d. – spalio mėn. pradžioje numatyto termino. Mano manymu, gruodžio 18 d. galbūt jau buvo per vėlu. Komisija privalėjo nuveikti šiuo klausimu daugiau, kad būtume tinkamai pasiruošę blogiausiam scenarijui, ir turėjo suteikti visą įmanomą informaciją valstybėms narėms. Sutinku, buvo parodyta daug solidarumo, tačiau tikėjau, kad bus numatyti tokie kaip šis neigiami įvykiai.

Dabar svarbu ne rodyti pirštais į kitus – neketinu to daryti – bet padaryti reikiamas išvadas, kad kitą kartą būtume geriau pasiruošę arba – o tai, žinoma, yra daug svarbiau – užtikrinti, kad tokia situacija nepasikartotų.

Komisijos nary, privalau pridurti, kad galbūt per daug laiko skyrėme liberalizmui ir rinkoms aptarti – ypač dujų sektoriuje, ir jūs tai žinote. Tai nebūtų buvę mums naudinga ir, iš tiesų, tai nenaudinga ir dabar. Kaip visada pabrėždavome, dujų sektorius yra išskirtinis, jį teršia, galima netgi sakyti, kad jį lemia, politika, ir nėra naudinga dujų sektoriaus liberalizmui taikyti svarbiausią principą, kai Ukraina ir Rusija vis dar žaidžia politinius žaidimus. Šiuo požiūriu mums reikia stiprios bendros bendravimo linijos ir tai turi būti aiškiai parodyta.

Sutinku su didžiąja dalimi to, kas čia buvo pasakyta. Mums reikia daugiau vamzdynų, sutinkame, kad „Nabucco“ dujotiekis – labai svarbus projektas. Jūs paminėjote galimybę tiesti dujotiekį per Sacharą, turime tai apsvarstyti. Šie dalykai neįvyks per vieną naktį, tačiau būtina siųsti signalus. Mums reikia daug daugiau tarpusavio ryšio dalyvių ir tarpusavio ryšių. Bet jie irgi iš niekur neatsiras. Nemanykite, kad rinka tuo pasirūpins, ji tikrai nepasirūpins, nes ji nesuinteresuota to daryti. Galų gale, šių investicijų nauda neįjuntama iškart, bet jos būtinos ateičiai kaip rezervas. Tas pats taikytina, žinoma, ir dujų rezervui. Visiškai nepriimtina, kad daugelis šalių turi mažai arba neturi jokių dujų rezervų arba netgi atsisako pranešti Komisijai apie turimus rezervus. Tai turi būti bendras reikalas.

Atsižvelgdami į mano išsakytą kritiką Parlamentas ir Komisija, iš tiesų, privalo paraginti kelias valstybes nares laikytis tvarkos ir pareikalauti, kad jos pagaliau pradėtų vykdyti bendrąją Europos energetikos politiką. Šiuo požiūriu sutinku su J. Saryusz-Wolski: mes, iš tiesų, kartu raginame tai vykdyti, tačiau sulaukėme mažai palaikymo iš Tarybos – tiksliau, valstybių narių. Jei to norime, prašau iki gegužės mėn. mūsų paskutinio posėdžio paruošti bendrą strategiją šiuo klausimu. Juk pagaliau nepriimtina tai, kad šis Parlamentas baigs darbą arba eis į rinkimus taip ir nepadaręs reikiamų išvadų po šių tragiškų įvykių.

István Szent-Iványi, *ALDE frakcijos vardu.* – (HU) Dabar jau turime susitarimą ir daug pažadų, tačiau ne dujų. Jau gana! Negalime leisti, kad Europa būtų nekalta ciniško jėgų žaidimo auka. Jei dujų tiekimas nebus atnaujintas nedelsiant, tai turės aiškių ir lemiamų padarinių. Negalime toleruoti tokios situacijos, kurioje milijonai europiečių liko be šildymo, negalime toleruoti to, kad gali būti prarasta keli šimtai tūkstančių darbo vietų.

Iki šiol Europai pavyko išvengti konfliktų su suinteresuotomis šalimis ir ji darydavo politines nuolaidas ir gestus. Ši politika nepasitvirtino. Mes, liberalai, jau seniai reikalaujame reikšmingo mūsų priklausomybės, energetikos priklausomybės, nuo Rusijos sumažinimo.

Aiški šios krizės pamoka yra tai, kad „Nabucco“ dujotiekis privalo tapti tikra alternatyva ir jo statybai turi būti teikiama finansinė parama. Privalome sukurti bendrą energetikos politiką, užtikrindami tvirtesnį valstybių narių solidarumą, geresnį koordinavimą ir susiedami tinklus. Privalome pagerinti atsinaujinančių ir alternatyvių energijos šaltinių kūrimą ir pagerinti energijos efektyvumą.

Tačiau tai išspręs mūsų problemas tik vidurio laikotarpio ir ilgalaikiu požiūriu, todėl privalome Kijevui ir Maskvai tvirtai priminti, kad jie privalo vykdyti tarptautinius įsipareigojimus ir paskelbti, kad jei jie to nevykdys, tai turės padarinių visiems mūsų dvišaliams santykiams.

Rusija privalo įrodyti, kad veikia gera valia ir stengiasi daryti viską, ką gali, kad užtikrintų dujų tiekimo atnaujinimą be vėlavimų. Be to, Ukraina irgi turi žinoti, kad nors dabar už dujas ji moka politinę kainą, mažesnę už rinkos kainą, ši kainą, iš tikrųjų, yra didesnė už rinkos kainą, nes didina Ukrainos pažeidžiamumą ir jautrumą šantažui.

Dabar Europos Sąjungai irgi išbandymo metas, nes turi atsiskaityti savo piliečiams. Ar ji pajėgi veiksmingai ginti savo interesus? Jei ji neišlaikys šio išbandymo, Europa neturės ateities, bet jei jai pavyks, į ateitį ji galės žvelgti optimistiškai.

Hanna Foltyn-Kubicka, *UEN frakcijos vardu.* – (PL) Gerb. pirmininke, dujų krizė Europoje yra nuolatinė ir daug gilesnė nei teigia Europos politinis elitas. Privalome kategoriškai pabrėžti, kad ji nėra vien ekonominio pobūdžio. Tai, visų pirma, yra politinė krizė, pagrįsta Europos bejėgiškumu prieš V. Putino agresyvią politiką.

Neapgaudinėkime savęs – Rusijai nerūpi keli doleriai. Pastarųjų kelių dienų įvykių fone – agresyvūs Kremliaus veiksmai, kuriais jis siekia didinti savo valdžią pietryčių Europos regione. Ukraina rusams strategiškai svarbi ne tik todėl, kad į Europą nutiestas dujotiekis kerta jos teritoriją, bet ir todėl, kad Rusijos Juodosios jūros laivyno bazė yra Sevastopolyje. Šios bazės nuomos sutartis baigs galioti 2017 m., tačiau nedaug kas tiki, kad rusai savo noru išvyks iš Krymo. Už „Gazprom“ reikalavimų slepiasi visas politinis ir karinis Kremliaus aparatas, kurio tikslas – diskredituoti ir susilpninti Ukrainos vyriausybę ir priversti Ukrainą nusižeminti. Deja, Europos pasyvus požiūris padėjo V. Putinui priartėti prie šio tikslo.

Rebecca Harms, *Verts/ALE frakcijos vardu.* – (DE) Gerb. pirmininke, aš irgi noriu pasakyti, kad Čekijai iš pradžių buvo labai sunku pirmininkauti Tarybai ir kad dėl šios naujos dujų krizės ji negalėjo nieko daugiau atlikti per pastarąsias savaites, kad netrūktų aiškumo, kaip tai buvo ankstesniais metais, Europos išorinės energetikos politikos klausimais.

Visi šiuo metu matome, kad dažnai cituojama frazė „išorinė energetikos politika“ reiškia bendrąją strategiją, kurios Europoje nėra. Vykstant šioms diskusijoms dėl Rusijos dujų visi europiečiai privalo atsakyti, kokių

santykių su Rusija jie, iš tikrųjų, nori ateityje. Dujos yra vienas klausimas, prekyba žaliavomis yra kitas klausimas, tačiau kalbame apie esminius Europos Sąjungos santykius su didžiausiu mūsų žemyno rytuose esančiu kaimynu, ir tai būtina išsiaiškinti.

Taip pat būtina išsiaiškinti, kaip Europos Sąjunga ketina bendrauti ateityje su šalimis, kurios vis dar svyruoja tarp Rusijos ir ES. Mano nuomone, turėjome numatyti tai, kas šiuo metu vyksta Ukrainoje. Tai nestebina tų, kurie žino apie Ukrainą ir tai, kad ne tik „Gazprom“ ir Rusijos valstybė, bet ir Ukraina painioja politiką ir ekonominius interesus. Didžiausia grėsmė, su kuria dabar susiduria Ukraina yra tai, kad dėl kai kurių politinių žaidėjų interesų gali būti prarasti artimesni santykiai su Europos Sąjunga ir Europos Sąjungoje pelnytas geras vardas. Šiose diskusijose prieš kompetentingas Rusijos asmenybes nukreipta kritika taikoma ir „Naftogaz“, „RosUkrEnergo“, visiems atsakingiesiems ir Ukrainos vyriausybei.

Tai daugiau nei prekybos ginčas ir, manau, kad per jį Tarybai pirmininkaujanti Čekija šias pastarąsias kelias dienas mums puikiai vadovavo. Tikiuosi, kad Komisijos nario pateikti planai duos rezultatų. Noriu pasveikinti Komisiją, kad išsakė aiškia poziciją dėl netinkamo mėginimo prijungti didelės rizikos reaktorių Bohunice prie elektros energijos tinklo. Tai ne tik, kad nepadėtų, bet ir dar labiau pažeistų Bendrijos teisę, tik šįkart Europos Sąjungos viduje.

Esko Seppänen, *GUE/NGL frakcijos vardu.* – (FI) Gerb. pirmininke, Komisijos nariai, einantis Tarybos Pirmininko pareigas, Komisija prisiėmė tarpininko vaidmenį vykstant šiam Rusijos ir Ukrainos ginčui dėl dujų ir ir atliko viską, kas įmanoma, kad tiekimas būtų atnaujintas.

Nesu įpratęs girti Komisijos, tačiau frakcijos vardu noriu jums padėkoti. Ji veikė ne kaip teisėjas, bet kaip gydytojas; ne kaip chirurgas, bet labiau kaip psichiatras. Šiuo metu tokie žmonės reikalingi ir naudingi.

Esantys kitose Europos vietose šala, kai Prezidentas ir Ministras pirmininkas Ukrainoje kovoja dėl valdžios. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, vakar Užsienio reikalų komiteto pirmininko J. Saryusz-Wolski pateiktas pasiūlymas, kad ES turėtų taikyti sankcijas siekdama užtikrinti dujų tiekimą, yra neatsakingas. Ar turime pritarti tam, kad ES boikotuotų Rusijos dujas? Lenkija, žinoma, turėtų parodyti pavyzdį kitiems šiuo klausimu ir atsisakyti Rusijos dujų.

Mūsų frakcija tikisi, kad Komisija ir toliau aktyviai tarpininkaus, kad būtų pasiektas susitarimas.

Gerard Batten, *IND/DEM frakcijos vardu.* – Gerb. pirmininke, noriu pacituoti savo kolegos Godfrey Bloomo 2006 m. spalio 25 d. šia tema pasakytą kalbą: „Mintis, idėja ir bendras supratimas, kad Jungtinės Karalystės energijos tiekimas kontroliuojamas remiantis tam tikro pobūdžio susitarimu su tokiu gangsteriu kaip V. Putinas, yra visiškai absurdiška. Visiška beprotybė tikėtis kažko iš popieriaus lapo, kurį pasirašė V. Putinas. Šis žmogus – gangsteris“.

V. Putinas dabar daro tai, ką darytų bet koks patyręs gangsteris – nutraukia tiekimą ir padidina kainą. Europa turės dvi galimybes: mokėti daug daugiau už nepatikimą dujų tiekimą iš Rusijos arba, jei tai įmanoma, rasti alternatyvius tiekėjus. JK privalo užtikrinti, kad jos mažėjantys dujų kiekiai būtų saugomi kaip šalių išteklių ir neleisti jų paversti ES bendraisiais ištekliais. Be to, privalome pradėti vykdyti naujų atominių elektrinių statybų programą.

Jana Bobošíková (NI). – (CS) Ponios ir ponai, nepaisant visų Europos Vadovų Tarybos ir Komisijos pastangų, kai kurios valstybės narės ir toliau negauna Rusijos dujų, jų ekonomikai iškilo grėsmė ir žmonės baiminasi, kad gali tekti šalti. Tai didelė kaina, kurią reikia mokėti dėl Europos Sąjungos trumparegiškos užsienio politikos ir politikos energetikos klausimais. Ir, deja, ją moka silpniausieji.

Ponios ir ponai, tušti dujotiekiai, gamybos mažinimas ir šaltos mokyklos – tai nereikalingos rusofobijos, kurią puoselėja tie Europos Sąjungos nariai, kurie prieštarauja siūlymui atnaujinti derybas su Rusija dėl strateginės partnerystės, kaina. Tai kaina, kurią mokame, nes nekritikuodami palaikome Ukrainos politinio spektro „oranžinį“ segmentą, ir mėginame vykdyti politiką dėl Rytų Europos iš Briuselio. Tai kaina, kurią mokame dėl to, kad fanatiškai atmetame atominę energiją. Tai kaina, kurią mokame dėl savo ilgalaikių pastangų kištis į atskirų valstybių narių šalies politiką energetikos klausimais. Kokį patarimą duotumėte Slovakijos ministrui pirmininkui R. Fico, kuris turi padaryti „Sofijos pasirinkimą“? Nors lauke 20 laipsnių šalčio ir dujų tiekimas iš Rytų nutrūko, Briuselyje esanti Komisija grasina Slovakijai baudomis, jei ji iš naujo paleis atominę elektrinę Jaslovské Bohunice. Ar tikrai ji turi būti pasyviu stebėtoju, kai griūna gamyklos ir žmonės šala per tas 20 dienų, kurioms Slovakija turi rezervų?

Ponios ir ponai, dabar matome, kaip svarbu kiekvienai Europos Sąjungos valstybei apsirūpinti energija. Kaip puiku turėti šiltus namie austus marškinius, o ne nudėvėtą ES paltą. Turime mokytis šių pamokų ir siekti išvengti su energetika susijusių galių perdavimo Briuseliui, kurį numato Lisabonos sutartis.

Giles Chichester (PPE-DE). - Gerb. pirmininke, tiesiog nesuprantama, kad istorija taip pasikartojo dėl dujų tiekimo nutraukimo per Ukrainą šiuo metų laiku. Tačiau neturėtume stebėtis, nes kada gi daugiau atkreipti žmonių dėmesį, jei ne šaltuoju metų laiku?

Nesunku įsivaizduoti Rusijos darbotvarkę šiuo metu, tačiau mane itin paveikė spaudoje pasirodę pranešimai, kad „Gazprom“ skubiai privalo sudaryti sandorį didesnėmis, su pernai metais sietinomis dujų kainomis, nes šios kainos sumažės krintant naftos kainoms.

Kaip bebūtų, išvados lieka tos pačios kaip ir prieš trejus metus. ES valstybėms narėms kyla pavojus per daug priklausyti nuo vieno svarbiausio dujų tiekėjo. Nebeužtenka pasakyti, kad mums reikia Rusijos dujų ir jiems reikia mūsų stiprios valiutos, todėl prekyba yra užtikrinta. Privalome imtis veiksmų, kad užtikrintume tiekimo saugumą.

Valstybės narės privalo kantriai kęsti ir būti pasiruošusios mokėti už atitinkamus dujų saugojimo įrenginius ir atsargas. Gera pradžia būtų susitarti, kelių dienų kiekiai galėtų būti pakankamos atsargos. Tiekimo diversifikavimas – tai kitas savaime suprantamas veiksmas, kurį turime atlikti ir SGD terminalų statyba Europoje – geras pavyzdys. Palankesnis „Nord Stream“ ir „Nabucco“ dujotiekių statybos projektų vertinimas atrodo logiškas. Turime dėti dukart daugiau pastangų, kad pagerintume efektyvumą ir padidintume elektros energijos taupymą tiek pramonėje, tiek ir namų ūkiuose. Privalome daug sutaupyti.

Tačiau svarbiausia, iš naujo atstatyti įvairių energetikos šaltinių pusiausvyrą ir tai atlikti siekiant dviejų tikslų: tiekimo saugumui užtikrinti ir klimato kaitos politikai vykdyti. Padidinę elektros gamybą iš atsinaujinančių šaltinių, atominės energijos ir švarios anglies technologijos, galime pasiekti šių abiejų tikslų, tačiau kiekvienai šiai galimybei įgyvendinti reikia laiko, o šiuo metu turime spręsti klausimą, kaip pagerinti energijos efektyvumą kuo skubiau ir išradingiau.

Jan Marinus Wiersma (PSE). - (NL) Gerb. pirmininke, galiu pritarti daugelio valstybių narių požiūriui. Tai, kas įvyko per pastarąsias savaites, labai nustebino. Ir vakar gerokai suirzau išgirdęs, kai Rusijos ir Ukrainos pareigūnai čia paskelbė, kad jie tikrai nėra kalti. Nuolat gauname prieštarinę informaciją apie tai, kas iš tikrųjų vyksta. Išgirstame vieną istoriją, tada kitą, ir mums, Parlamento nariams, labai sunku sužinoti tikslus faktus. Tikimės, kad per artimiausias kelias dienas ši sumaištis bus išspręsta ir dujų tiekimas, kaip žadėta, bus atnaujintas.

Atnaujintas. Ar tai reiškia, kad tęsime įprastą verslą? Nenoriu taip manyti. Tokie patys įvykiai vyko 2006 m., tačiau tada poveikis Europos Sąjungai buvo daug mažesnis; Maskvos ir Kijevo konflikto priežastis tada buvo dujų kaina, dėl kurios dujų tiekimas Europai buvo nutrauktas. Jau tada išpėjome, kad šis scenarijus gali pasikartoti, ir tai dabar įvyko. Žinome, kad dėl dujų tiekimo deramasi kasmet, nes Ukraina ir Rusija sudaro vienų metų sutartis. Praeitą mėnesį krizė pasikartojo ir Europos Sąjunga ėmėsi veiksmų. Didžioji dalis to, ką jau aptarėme 2006 m., nepadarė jokio poveikio. Jau tada žinojome, kad per daug priklausome nuo vieno dujotiekių, kuriuo tiekama beveik 80 proc. dujų kertant vieną šalį. Jau tada buvo aptariama, kad turime skubiai ieškoti alternatyvių tiekimo maršrutų. Jau tada buvo aišku, kad nesame įsitikinę, jog ES šalys galėtų padėti viena kitai kilus problemoms kai kuriose šalyse, kaip tai šiuo metu vyksta Bulgarijoje, Slovakijoje ir daugelyje kitų šalių. Per pastaruosius metus šiuo klausimu buvo atlikta labai mažai. Per pastarąsias savaites paaiškėjo, kaip sunku sukurti mechanizmą, kurį taikydami galėtume padėti vieni kitiems.

Rusija ir Ukraina ir sau, ir savo geram vardui sudavė stiprų smūgį. Mano nuomone, neturime pirmai progai pasitaikius kaltinti vieną ar kitą šalį. Akivaizdu tai, kad abi šalys negalvoja apie palankumą klientams. Faktas tas, kad dabar jie itin kenkia savo svarbiausiam klientui. Esame vieni iš geriausių Rusijos klientų, mokame už šį per Ukrainą nutiestą dujotiekių, apmokame sąskaitas laiku ir už dujas mokame pasaulinėmis kainomis. Manau, kad to neįmanoma tinkamai išaiškinti abiem šalims.

Žinoma, ši situacija kelia daug klausimų. O kaip dėl interesų konflikto Rusijos dujų sektoriuje, Kremliaus įtakos „Gazprom“? Esu susipažinęs su Ukraina šiek tiek daugiau ir iš patirties žinau, kad dujų verslas šioje šalyje yra labai abejotinas; manau, kad turime į daugelį dalykų pažiūrėti atidžiau. Kaip ir H. Swoboda pritariu Parlamento tyrimui, kad būtų išsiaiškinta, kaip kilo ši situacija, ko ES neatliko, nors tai turėjo būti atlikta per pastaruosius metus ir kaip šie dujų sektoriai Ukrainoje ir Rusijoje valdomi, kad panaši situacija nepasikartotų ateityje arba kad geriau suprastume, kas dabar vyksta.

Janusz Onyszkiewicz (ALDE). - (PL) Gerb. pirmininke, einantis Tarybos Pirmininko pareigas, Komisijos nary, praeitų metų spalio mėn. pasirašytame susitarime Ukrainos ministrė pirmininkė Yulia Timoshenko ir Vladimiras Putinas teigė, kad yra pasiruošę pereiti prie pasaulinių kainų už dujų tiekimą ir saugojimą per trejus metus. Šį susitarimą pabrėžė oficialus „Gazprom“ ir Ukrainos „Naftogaz“ susitarimas.

Tačiau „Gazprom“ neseniai pateikė reikalavimą nerealiai smarkiai padidinti kainas. Toks šantažas įmanomas, nes „Gazprom“ Ukrainoje turi monopolį. Daugelis Europos Sąjungos šalių yra panašioje situacijoje. Tai reiškia, kad, išskyrus naftą, Europoje nėra laisvos dujų rinkos.

Jungtinėse Valstijose dujų kaina neseniai sumažėjo iki 198 JAV dolerių už 1000 kubinių metrų, o „Gazprom“ iš Ukrainos reikalauja 450 JAV dolerių. Šią situaciją būtina keisti vykdant dujų tiekėjų diversifikavimą ir statant tiekimo tinklą Europos Sąjungoje ir kaimyninėse šalyse, kad taip, kaip ir naftos atveju, būtų sukurta Europos dujų rinka, kuri padėtų užkirsti kelią monopolistų kainų šantažui.

Marcin Libicki (UEN). - (PL) Gerb. pirmininke, ši dujų krizė rodo, kaip svarbu, kad Europos Sąjunga turėtų bendrą nuomonę dėl dujų tiekimo klausimų, ypač dujų tiekimo iš Rusijos, kuri yra nepatikimas partneris ir tiekėjas.

Pernai liepos mėn. Europos Parlamentas patvirtino Peticijų komiteto pranešimą, kurį paruošiau aš ir kuriame aiškiai išdėstyta, kad energijos ir dujų tiekimo Europai klausimas nėra dvišalių santykių reikalas. Tada klausimas buvo kilęs dėl Šiaurės dujotiekio iš Rusijos į Vokietiją. Dabar kreipiuosi į Komisiją ir Tarybą pirmininkaujančią šalį, kad jie užtikrintų bendrą Europos Sąjungos nuomonę ir kad tai būtų ES ir Rusijos, bet ne dvišalių santykių klausimas. Raginu įgyvendinti visus praeitų metų liepos 8 d. pranešime numatytus reikalavimus, kuriais teigiama, kad Europos Sąjunga turi būti įtraukta.

Bernard Wojciechowski (IND/DEM). - (PL) Gerb. pirmininke, per šias diskusijas dėl dujų keli politikai kalbėjo apie vieną ar kitą konflikto pusę. Tačiau nežinome šios situacijos faktų. ES stebėtojai yra bejėgiai. Viskas, ką žinome, kad bendraujame su nerimtomis organizacijomis.

Be to, ši situacija – tai akivaizdus įrodymas, kad Europos Sąjungos politika energetikos klausimais yra netinkama. Nepalaikomos alternatyvios idėjos, pvz., atominė elektrinė statybos. Anglies naudojimui prieštaraujama dėl aplinkosaugos priežasčių. Atsidūrėme tokioje situacijoje, kurioje vienintelė alternatyva – pasiekti, kad Centrinė Europa būtų priklausoma nuo Rytų, turint omenyje neturtingos Slovakijos atvejį.

Irena Belohorská (NI). - (SK) Kalbėdama apie Ukrainos ir Rusijos konfliktą dėl dujų tiekimo norėčiau, kaip Slovakijos piliečiams atstovaujanti Parlamento narė, atkreipti Europos Sąjungos dėmesį į faktą, kad šis interesų konfliktas turi įtakos ne tik vienai kitą dėl sumaišties kaltinančioms dviem šalims, bet ir trečiajai šaliai, kurios piliečiai tapo aukomis, nes vis dar nėra perspektyvų, kad Rusijos dujos bus tiekiamos per Ukrainą.

Slovakija jau aštuonias dienas neturi dujų, ir taikant dabartinius nenumatytų atvejų apribojimus pramonei ir įmonėms, jos veikia krizės režimu, dujų užteks tik vienuolikai dienų. Slovakijos dujos ir vėl įstrigo kažkur tarp dviejų nesutariančių šalių. Trumpai tariant, dvi šalys – dvi tiesos, ir jokių dujų.

Leiskite jus informuoti, kad šiandien 11.45 val. Ukrainos ministrė pirmininkė Y. Timoshenko atmetė Slovakijos prašymą atnaujinti gamtinių dujų tiekimą, aiškindama, kad: „Ukraina neturi pakankamai dujų, neturime atsargų sau, neturėsite ir jūs“. Be to, norėčiau pabrėžti, kad Slovakijos, kuri priklauso nuo Rusijos dujų ir negali iš naujo atidaryti V1 atominės elektrinės Jaslovské Bohunice, energetiniam saugumui nuolat kyla grėsmė.

Komisijos nary, dėkoju už pasiūlymus ir pastangas siekiant rasti sprendimą. Žinau, kokių priemonių galite imtis, t. y. sustabdyti pagalbą Ukrainai kaip vienai iš neatsakingų šalių.

Herbert Reul (PPE-DE). - (DE) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, žinome, kad tai dramatiška situacija. Ukrainos ir Rusijos veiksmai neatsakingi. Be to, privalome pasakyti, kad reikia kaltinti Komisiją dėl to, kad veiksmy imamės per lėtai, nors tiesa, kad Komisijos narys A. Piebalgs pastarąsias kelias dienas šį klausimą sprendė puikiai. Puiki idėja buvo sukurti ekspertų komandą ir manau, kad jis nusipelnė padėkos už pastarosiomis dienomis vykusius įvykius.

Tačiau tai taip pat tinkamas metas paklausti, kodėl mūsų reakcijos į šiuos veiksmus visada yra trumpalaikės. Kiek kartų Rusija atkreipė mūsų dėmesį šiuo klausimu? Tikrai ne pirmą kartą. Matome, kad dujų tiekimas nutraukiamas periodiškai jau keletą metų, taigi turime savęs paklausti, ar mes – Europos Parlamentas ir Europos institucijos – pakankamai padarėme, kad užtikrintume tiekimo saugumą arba galbūt pirmumą teikėme kitiems klausimams. Manau, teisinga, kad H. Swoboda uždavė šį klausimą.

Labai stengėmės, kad išsiaiškintume, ar ir kam ir kokiomis sąlygomis parduoti ir leisti privatizuoti tinklus. Skyrėme savaites, netgi mėnesius svarstydami, kaip spręsti klausimą dėl klimato kaitos, ir pakankamai neatsižvelgėme į tą faktą, kad yra ir trečias labai svarbus politinis projektas dėl tiekimo užtikrinimo. Ką padarėme, kad užtikrintume įvairesnius energijos šaltinius Europoje ir sumažintume savo priklausomybę? Ką padarėme, kad užtikrintume, jog anglies elektrinės irgi gali būti vienu iš šių šaltinių? Rūpindamiesi klimato kaitos politika, iš tiesų, diskreditavome šias anglies elektrines ir padidinome savo priklausomybę nuo dujų. Ką padarėme, kad padidintume pritarimą dėl atominės energetikos? Atsakymas – tikrai per mažai, tikrai per kukliai. Ką padarėme, kad būtų išsiaiškinta dėl kitų leistinų dujotiekių? Ką padarėme SGD srityje? Kas buvo padaryta išorinės energetikos politikos klausimu? Pastarąsias kelias dienas vykę įvykiai parodė, kad tikrai atėjo laikas spręsti energetikos politikos klausimą dėl tiekimo užtikrinimo. Tai tikrai esminis klausimas.

Reino Paasilinna, (PSE). - (FI) Gerb. pirmininke, Komisijos nariai, netrukus Parlamentas balsuos dėl trijų elektros energijos ir dujų rinkų paketų patvirtinimo. Ką tik patvirtinome energetikos ir klimato paketą, tačiau dabar susiduriame su krize ir turime organizuoti didesnę susitikimą, kuriame dalyvautų mūsų partneriai. Turime politinių pajėgumų tą padaryti ir mums būtina bendradarbiauti.

Be to, pritariu minčiai sudaryti darbo grupę pagal 175 straipsnį, kuri pateiktų ataskaitą Parlamentui, pvz., gegužės mėn. Rusijos ir Ukrainos delegacijos irgi turėtų dalyvauti.

Tai rimta situacija, kaip visi sakė. Milijonai žmonių šala ir gamyklos uždaromos. Neužtikrinusi dujų tiekimo į ES, Ukraina irgi įtraukė mus į šią problemą. Rusija padarė tą patį, kai nutraukė dujų tiekimą ES.

Tačiau nafta teka ir per kitas tranzito šalis. Dėl greitų Europos Sąjungos veiksmų – dėkojame Komisijos nariui už tai – skaitikliai sukasi. Aišku, kad Rusijos dujos pradėjo tekėti į Ukrainos tinklą, tačiau jos vis dar nepasiekė Europos Sąjungos. Susidarė keista situacija. Ir ES, ir Rusija mėgina tiesti energijos tiekimo vamzdynus naujose vietose: ES už Rusijos ribų ir Rusija už buvusių tarybinių respublikų ribų. Tai dirbančiųjų vamzdynų pramonėje atliekamas darbas.

Tačiau nesu linkęs taikyti sankcijų šiame ginče dalyvaujančioms šalims, ir nemanau, kad sankcijos – protinga priemonė. Skeptiškai vertinu jėgos panaudojimą, nes mums tai gali pakenkti labiau nei jiems. Kita vertus, manau, kad yra itin svarbu susieti Energetikos chartijos sutartį su būsima partnerystės ir bendradarbiavimo sutartimi. Be to, viena iš galimybių būtų įkurti sindikatą, kuris administruotų dujų tiekimą per Ukrainą: tai būtų greita ir skubi priemonė. Be to, turėtų būti įtraukta ir neutrali šalis.

Pirmininkas. – Dėkoju už šį baigiamąjį žodį.

Henrik Lax (ALDE). - (SV) Gerb. pirmininke, ES – didžiausia pasaulio ekonomika. Tačiau daug žmonių šala savo namuose. Kodėl ES negali užtikrinti šildymo? Dabar, kaip niekad anksčiau, aišku, kad ES privalo sumažinti savo priklausomybę nuo Rusijos dujų. ES privalo sukurti bendrą elektros energijos ir dujų rinką, kad apsaugotų savo gyventojų galimybę gauti energijos. Tam būtinas visos Europos Sąjungos solidarumas. Prancūzija ir Vokietija užima pagrindines pozicijas. Nė viena šalis, netgi Vokietija, negali tikėtis, kad gaus daugiau dujų iš „Gazprom“ dar daugelį metų. „Nord Stream“ irgi ne sprendimas. Tarpininkavimas Rusijos ir Ukrainos dujų kare suteiks ES gerų galimybių reikalauti, kad abi šalys laikytųsi su Europos Sąjungos bendra energetikos rinka suderinamų taisyklių. Privalome pasinaudoti šia galimybe.

Inese Vaidere (UEN). - (LV) Ponios ir ponai, norėčiau pažvelgti į šią problemą plačiau. Iš tikrųjų, vadinamas rusų ir ukrainiečių dujų karas – vienas iš kovos dėl įtakos Europos etapų. Ir Ukraina, ir Gruzija – tai valstybės, kurias tikrai priimtume į savo pusę, tačiau Rusija nori atnaujinti savo ankstesnę įtaką šiose šalyse. Taip kaip vasaros vidurys, olimpinių žaidynių pradžia ir atostogų meto vidurys buvo pasirinktas invazijai į Gruziją, taip žiemos vidurys, Naujųjų metų švenčių laikas, buvo pasirinktas dujų karui. Be to, nė vienai šaliai nebuvo parodytas kelias, kurio buvo tikimasi, NATO ir Europos Sąjungos narystei gauti. Jau buvo galima numatyti, kad kai negalėsime tinkamai reaguoti į Rusijos agresiją prieš Gruziją, Ukraina taps kitu taikiniu. Rusijos politinė technologija yra viena stipriausių pasaulyje, ir ši valstybė parodė, kad yra pasiruošusi paaukoti milžiniškus išteklius savo politiniams tikslams pasiekti. Šiuo atveju, stabdydama sutarties sudarymą, kad diskredituotų Ukrainą. Šio tipo politinė technologija turi ir pakankamai šaltinių daryti įtaką šalims, kuriose turi interesų ir, ne taip kaip mes, ji planuoja ir numato įvykius. Privalome rasti kompromisą, dujų tiekimas turi būti atnaujintas, jei Rusija turi pakankamai atsargų mums tiekti. Dėkoju.

Dimitar Stoyanov (NI). – (BG) Dėkoju, gerb. pirmininke. Bendra nuomonė tokia, kad Bulgarijai dujų krizė turėjo daugiausiai įtakos. Aišku, kad kaltę pasidalija abi šalys neatsižvelgiant į tai, kuri nutraukė dujų tiekimą ir kuri yra kalta dėl to, kad Bulgarijai teko nepakankamos atsargos, kad atlaikytų šią dujų krizę. Tačiau dabar būtina pagalvoti, ką galėsime padaryti ateityje. Viena galimybė susijusi su vidaus politika, tai reiškia, kad

reikia rasti alternatyvų šaltinį, kurį Bulgarija galės naudoti, kai reikės patenkinti poreikius panašiose situacijose. Tačiau kita šiuo metu mūsų turima galimybė tiesiogiai priklauso nuo Komisijos ketinimų.

Turime, tiksliau, Bulgarija turi didelį energijos šaltinį, kuris buvo uždarytas tuo metu dėl politinių priežasčių. Šis šaltinis – tai Kozloduy atominė elektrinė. Šiuo metu Bulgarijoje veikia anglimi kūrenamos elektrinės, kurios teršia aplinką labiau nei atominė elektrinė. Esu įsitikinęs, kad žalieji su tuo sutiks. Pirmų keturių Kozloduy atominės elektrinės bloką, kurie buvo tikrinti dešimtis kartų ir dešimtis kartų buvo įrodyta, kad jie saugūs, uždarymas buvo didelė klaida. Buvo padaryta didelė žala Bulgarijos žmonėms ir dabar Bulgarijos žmonės kenčia dar labiau, nes neturime, iš kur gauti energijos.

Dėl to kreipiuosi į Komisiją: atėjo laikas leisti Bulgarijai ir Slovakijai atidaryti visiškai saugias atominės elektrines, kad šios šalys būtų apsaugotos nuo energijos trūkumo

Charles Tannock (PPE-DE). - Gerb. pirmininke, tai, kad nutrauktą dujų tiekimą Rusija naudoja kaip diplomatinį ginklą dar kartą įrodė, kodėl reikia užtikrinti bendrą ES išorinės energetikos saugumo politiką vyriausybės bendradarbiaujant. Ši politika duos akivaizdžios naudos mažinant tikimybę, kad teks susidurti su Rusijos stiprios rankos taktika, ir leis skatinti alternatyvių šaltinių naudojimą, pvz., SGD, ir naujo dujotiekio, pvz., „Nabucco“, ar maršruto per Sacharą naudojimą, ir statyti integruotą ES elektros energijos tinklą.

Be to, tai bus žaliųjų darbotvarkės impulsu skatinant atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimą, energijos naudojimo efektyvumą ir atominės energetikos atgimimą. Pritariu Slovakijos skubiam reikalavimui, kad Komisija leistų vėl įjungti Bohunice reaktorių, kuris padės spręsti ir klimato kaitos klausimą.

Neabejoju, kad Rusija spaudžia Ukrainą ir mėgina destabilizuoti vyriausybę prieš kitų metų prezidento rinkimus Ukrainoje, į šią sumaištį dabar įpainiodama ir Jungtines Valstijas ir keldama pavojų Ukrainos euroatlantiškiems siekiams.

ES buvo įtraukta į šį ginčą kaip dar viena Kremliaus diplomatijos dėl dujų auka. Man sunku nepastebėti, kad buvo numatyta, jog Rusijos veiksmai turi sutapti su Čekijos pirmininkavimo Tarybai pradžia, nors ministras pirmininkas ir einantis Tarybos Pirmininko pareigas M. Topolánek parodė daug puikių sugebėjimų sprendžiant šią kritinę situaciją.

Ukraina galbūt kalta dėl atitinkamų Rusijos dujų kiekių perpylimo, tačiau tai turbūt yra suprantama atsižvelgiant į šias aplinkybes, kuriomis šios dvi šalys dar nepasiekė dvišalių susitarimų.

Ukraina šiuo metu yra įsipareigojusi mokėti tarpinei įmonei papildomus 500 mln. JAV dolerių per metus. Atsižvelgiant į tai, kad Ukrainos skola Rusijai yra 2,4 mlrd. JAV dolerių, skolą galima buvo išmokėti per maždaug penkerius metus atsikračius šio mokėjimo, kuris tariamai ir pasak Ukrainos ministrės pirmininkės pavaduotojo, patenka į korumpuotų politikų kišenes.

Privalome priešintis bet kokiems mėginimams temdyti Ukrainos ateitį Vakaruose, ypač jos, kaip tikrosios Europos Sąjungos narės, ateitį. Geriausias būdas užtikrinti, kad Rusija negalėtų bauginti ar spausti Ukrainos ar netgi provokuoti ES, kad ji spaustų Ukrainą, tai sukurti bendrą ES išorinės energetikos saugumo užtikrinimo politiką, kuri parodytų valstybių narių solidarumą esant krizei ir trūkstant energijos.

Adrian Severin (PSE). - Gerb. pirmininke, mūsų sprendžiama problema nėra vien Rusijos ir Ukrainos ginčas. Tai – Europos ir Rusijos ginčas dėl geopolitinio Ukrainos statuso, Europos Sąjungos ir Ukrainos ginčas dėl Europos perspektyvų Ukrainai, Europos Sąjungos ir Rusijos ginčas dėl Rusijos dujų tiekimo monopolio ir Europos Sąjungos ir Ukrainos ginčas dėl Ukrainos dujų tranzito monopolio.

Visi šie ginčai įvelia mus į energetikos karą, kuris kilo dėl galios pasidalijimo. Šiame kare esame ne įkaitai, bet mūsų dalyviai. Esame ne tarpininkai, bet viena iš teisėtų interesų turinčių pusių. Dėl šio karo padariniai bus juntami nuo vienos krizės iki kitos. Ar galime baigti šį mūsų ir organizuoti taikos konferenciją?

Mums reikia laisvos energetikos rinkos, kuria dalijamės su Rusijos ir Ukrainos partneriais, taisyklių. Mums reikia garantijų ir priemonių, kad padidintume šių taisyklių vertę, ir arbitražo sistemos ginčams spręsti, ir institucijos, kuri pradėtų šių priemonių taikymą. Mums reikia bendros Europos politikos energetikos klausimais, pagrįstos atitinkamomis teisinėmis ir politinėmis priemonėmis ir bendru susitarimu su tiekimo ir tranzito šalimis, Rusija ir Ukraina atitinkamai. Sankcijos nepadės. Akistata irgi ne sprendimas. Siekime vienybės ir strategiškai ir išsamiai veskime derybas. Turime suformuoti tarpparlamentinę *ad hoc* darbo grupę, kurią sudarys Europos Parlamento, Rusijos Dūmos ir Ukrainos Rados atstovai ir kuri nuolat stebės bendros nuomonės siekimo ir strategijos kūrimo procesą tiek, kiek reikės.

Toine Manders (ALDE). - (NL) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, mūsų visuomenė negali veikti neturėdama energijos ir tai dabar akivaizdu. Dujos ir toliau turi būti tiekiamos ir per trumpą laikotarpį, manau, yra labai svarbu pasiekti, kad visi diplomatiniai keliai būtų suderinti. Būtent tai dabar Komisija ir Taryba atlieka labai pagirtinu būdu siekdamas užtikrinti, kad dujų tiekimas būtų atnaujintas kuo greičiau; grasinimai kreiptis į teismą, žinoma, nėra labai veiksmingi.

Per vidurio laikotarpį, manau, yra labai svarbu sukurti Europos energetikos rinką su sąlyga, kad bus imamasi priemonių, kurių iki šiol nepavyko imtis. Atėjo laikas imtis veiksmų. Matau, kad šiuo klausimu valstybės narės vaidina svarbų vaidmenį, kaip dėl, pvz., paspartintų „Nabucco“ ir „North Stream“ vamzdyno tiesimo darbų. Svarbiausia, privalome užtikrinti, kad būtų sukurtas vienas Europos dujų ir elektros energijos tinklas, kuris padės sumažinti mūsų priklausomybę, leis kurti tinkamai veikiančią rinką, parodyti daugiau solidarumo ir geriau numatyti galimus trūkumus. Turėsime imtis darbo, ir stebiuosi, kodėl iki šiol valstybės narės nesiėmė jokių priemonių.

Dariusz Maciej Grabowski (UEN). - (PL) Gerb. pirmininke, Europos Sąjunga sėkmingai išsprendė pasaulinio atšilimo klausimą: užteko priimti pasiūlymą ir iškart pasisekė. Sugebėjome Europoje sumažinti oro temperatūrą ir sulaukėme žiemos, kuri turėjo įtakos visam žemynui. Tai įrodo Europos Sąjungos galią ir sugebėjimus laikantis principo „noras reiškia sėkmę“. Tačiau mūsų sėkmė virto pralaimėjimu, nes dabar mums reikia užtikrinti daugiau energijos namams ir darbovietėms šildyti. Šių dalykų pareigūnai nenumatė.

Energetikos politiką vykdanči Europos Sąjunga panaši į gydytoją Hašeko istorijoje „Šauniojo kareivio Šveiko nuotykių“, kuris skirdavo vieną visų ligų gydymą – klizmą. Europos Sąjunga apsiribojo žodiniiais pareiškimais, konferencijomis ir ypač flirtu su Rusija, padrąsindama Rusiją naudoti energijos išteklius kaip politinio spaudimo priemonę. Dar blogiau – ji rado sąjungininką, Vokietiją, su kuria tiesia dujotiekį Baltijos jūroje.

Išvada aiški: privalome imtis skubių priemonių, kad užtikrintume nepriklausomybę nuo Rusijos dujų, turėdami omenyje sentenciją „silpniausi skęsta pirmieji“, kuri reiškia, kad pirmiausia privalome padėti Rusijos pasienyje esančioms ir visiškai nuo dujų tiekimo iš rytų priklausančioms šalims, pvz., Lenkijai ir Baltijos valstybėms, jei tik Europos Sąjunga nemano, kad asmeniniai interesai ir Rusijai atstovaujančiųjų interesai yra svarbesni.

Nickolay Mladenov (PPE-DE). - (BG) Dėkoju, gerb. pirmininke. Šiuo metu 18 valstybių narių piliečiai tapo Ukrainos ir Rusijos politinių ginčų įkaitais. Galiu vartoti sąvoką „politinis ginčas“, nes visi matome, kad „Gazprom“ ir energijos tiekimas iš Rusijos naudojamas kaip politinis ginklas suvereniai valstybei spausti. Europos piliečiai laikomi įkaitais. Dujos tiekiamos iš Rusijos. Sklendė buvo užsukta Rusijoje. Taip, ir Ukrainai tenka dalis kaltės, taigi kreipiuosi į Tarybą ir Europos Komisiją prašydamas aiškiai pasakyti draugams Ukrainoje, kad, jei opozicija ir vyriausybė nepasieks bendros nuomonės dėl pagrindinių jų plėtrai svarbių klausimų, jie negalės atlaikyti šio spaudimo, kuris taikomas ir jiems, ir mums. Kaip mes savo šalyse pasiekėme susitarimą dėl pagrindinių klausimų, taip ir jie privalo jį pasiekti dėl pagrindinių klausimų.

Antra, „Gazprom“ privalo sumokėti mūsų šalims baudą, nes šiuo metu Bulgarija, kurią labiausiai Europoje tai veikia ir kuri visiškai priklauso nuo dujų tiekimo iš Rusijos, privalo reikalauti savo teisių ir reikalauti jų iš tiekėjo, kuris šiuo atveju yra Rusija.

Trečia, aptariant energetikos klausimus Europoje turi būti pareiškama viena pagrindinė nuomonė. Privalome aiškiai pasakyti, kad pritariame atominėi energetikai Europoje, pritariame alternatyviems energijos šaltiniams, pritariame skirtingų dujotiekų naudojimui, nes tai užtikrina mažesnę priklausomybę nuo vieno tiekėjo, pritariame didesnių atsargų talpyklų statybai ir pritariame, kad būtina užtikrinti daugiau ryšių tarp valstybių narių siekiant išvengti panašaus pobūdžio krizės.

Galiausiai noriu pasakyti, kad mūsų atveju Bulgarijos Vyriausybė irgi nusipelnė griežtos kritikos. Visus metus, kol buvo valdžioje, Vyriausybė slėpė tiekimo susitarimus su Rusija ir nepadarė nieko, kad diversifikuotų mūsų šalies tiekimo šaltinius.

Atanas Papanicolas (PSE). - (BG) Gerb. pirmininke, ministre, Komisijos nary, būdamas atstovu šalies, kurią tai paveikė labiausiai, kreipiuosi į jus ir jūsų atstovaujamas institucijas prašydamas imtis skubių veiksmų, kad tiekimas būtų atnaujintas, ir tai atlikti taikant visas politines priemones ir remiantis įvairiais pagrindais pagal tarptautinę teisę. Tikiuosi, kad remdamasi solidarumo principu Taryba ir Komisija priims Bulgarijos pasiūlymus įtraukti, kaip nepanaudotų 5 mlrd. EUR dalį, projektus, skirtus tarpvalstybiniais Bulgarijos ir Rumunijos ir Bulgarijos ir Graikijos ryšiams plėtoti ir papildomoms atsargų talpykloms Chiren statyti, kad būtų patenkinti skubiausi poreikiai ir ieškoma galimybių bendrai naudoti suskystintų dujų terminalus.

Būdamas vieno iš trečiojo energetikos paketo dokumentų pranešėjas, manau, kad užtikrinti skaidrumą ir laikytis taisyklių yra svarbiau už visus kitus su trečiosios šalies sąlygomis susijusius klausimus. Be to, tikiuosi, kad Komisija kiek įmanoma greičiau reaguos į prašymą, kurį pateikė A. Podimata dėl ilgalaikių priemonių, kurias būtina priimti, kad prieš pavasario Europos Vadovų Tarybos susitikimą turėtume apibrėžę bendrą politiką ir veiksmingas priemones, padėsiančias išspręsti problemas, panašias į ką tik kilusias, ir kurias J. M. Barroso apibūdino kaip neturinčias precedento, nepagrįstas ir nesuvokiamas.

Metin Kazak (ALDE). – (BG) Nepaisant Rusijos ir Ukrainos susitarimo atnaujinti Rusijos dujų tiekimą Europai, mūsų viltys gauti dujų vėl nepasiteisino. Nesvarbu, ar priežastys yra techninės, finansinės ar politinės; negalima pateisinti šio precedento neturinčio dujų embargo. Žiemą, kai temperatūra yra rekordiškai žema, neatsargu ir nežmoniška pasmerkti šalti milijonus Europos piliečių. Bulgarijai, kurią tai paveikė labiausiai, yra labai svarbu, kad būtų laikomasi *Pacta sunt servanda* (privatinės bei viešosios teisės) principo ir kad dujų tiekimas būtų atnaujintas nedelsiant. Turėtume reikalauti atitinkamos kompensacijos dėl žmonėms padarytos žalos ir sukeltų nepatogumų bei dėl sutarčių pažeidimo.

Norėčiau pasveikinti Tarybai pirmininkaujančią Čekiją dėl aktyvaus tarpininko vaidmens siekiant išspręsti šią krizę. Ypač dabar Europos Sąjunga privalo pritaikyti seną solidarumo devizą, kuriuo vadovavosi muškietininkai: „Visi už vieną ir vienas už visus“, ir suteikti finansinę paramą nukentėjusioms šalims, tokioms kaip Bulgarija, gyvybiškai svarbiems projektams įgyvendinti, kurie užtikrins energetikos saugumą. Tai tinkamiausias metas parodyti Europos Sąjungos stiprybę ir vienybę patvirtinant ilgalaikę energetikos strategiją.

Eugenijus Maldeikis (UEN). – (LT) Akivaizdu, kad ši dujų tiekimo krizė – politinė problema, o ne komercinis ginčas. Tiek „Gazprom“, tiek „Naftogaz“ šiame konflikte vykdo pagrindinę užduotį – bando įrodyti mums visiems ir visuomenei, kad ir technine, ir technologine, ir ekonomine prasme tranzitas neįmanomas. Tai nuolat kartojama. Šie mūsų partneriai, Europos Sąjungos partneriai, nesivadovauja nei elementaria verslo praktika, nei Energetikos chartija. Atrodo, kad tai mūsų partneriams neegzistuoja. Deja, nei iš Kijevo, nei iš Maskvos nematau jokio noro pasiekti susitarimo. Man rodos, kad šiomis derybomis jie siekia laimėti laiko, ir, manau, kad tik politinės priemonės padės išspręsti politinę problemą iki tol, kol bus išspręsti su tranzitu susiję techniniai klausimai. Manau, kad privalome siekti ES, Rusijos ir Ukrainos politinių susitarimų ir politinių garantijų, kol bus pasiekti mūsų tikslai per vidurio ir ilgą laikotarpį. Dar viena pastaba dėl solidarumo energetikos srityje. Bulgarijos ministras pirmininkas ir Slovakijos ministras pirmininkas vyks į Maskvą ir Kijevą derėtis. Ši solidarumo energetikos srityje savaitė neturėtų baigtis tokiomis derybomis, kuriose vėl būtų kalbama apie dvišalius santykius; manau, kad solidarumas energetikos srityje pasitvirtintų, jei Bulgarija ir Slovakija šioje situacijoje atnaujintų atominės elektrinės eksploatavimą. Tai būtų tikrasis solidarumas energetikos srityje.

John Purvis (PPE-DE). – Gerb. pirmininke, teikiu šias akivaizdžias išvadas matydamas, kad padėtis dėl Rusijos ir Ukrainos yra visiškoje aklavietėje.

Pirma, privalome sumažinti priklausomybę nuo dujų, kurių reikės importuoti vis daugiau. Tai reiškia, kad turime didinti vietinių energijos šaltinių naudojimą, įskaitant atsinaujinančius šaltinius ir atominę energiją.

Antra, privalome pagerinti ES solidarumą, kad valstybės narės viena kitai teiktų su elektros energija, dujomis ir nafta susijusią pagalbą. Tai reiškia, kad tinklai ir vamzdynai turės būti atnaujinami ir plečiami. Kodėl Bulgarija privalo neturėti dujų, kai Rumunija kitame Danubės krante jų turi? Kodėl Slovakija neturi dujų, o jų kaimynės Austrija, Lenkija ir Čekija turi? Šios dujų tinklo spragos turi būti skubiai pašalintos. Kiek tam skirta laiko, Komisijos nary A. Piebalgs?

Trečia, privalome diversifikuoti tiekimo šaltinius ir dujų ir naftos atsargų talpyklas. Kodėl geriau nepanaudojame išsemtų Šiaurės jūros dujų telkinių atsargoms laikyti?

Privalome stipriai išplėsti savo suskystintų dujų infrastruktūrą ir kurti vamzdynų sistemas iš alternatyvių šaltinių ir alternatyviais maršrutais. Mums reikia geresnių ir daugiau ryšių su Norvegija, Šiaurės Afrika ir Vakarų Afrika, su Kaspijos jūra ir Kaukazu, su Levanto ir Persijos įlankos valstybėmis Vidurio Rytuose.

Baigdamas noriu paklausti Komisijos ir Tarybos, ar jos pakankamai skubiai skatina naudoti atsinaujinančius šaltinius ir atominę energiją, ar pakankamai investuoja į vamzdynų tiesimą ir SGD terminalų statybas ir į politinių ryšių, kurie užtikrins tiekimo tęstinumą ir tiekimo šaltinių įvairovę, plėtojimą.

Aišku, kad negalime priklausyti nuo Rusijos ir Ukrainos tiek, kiek priklausome dabar. Pirmiausia turi būti nedelsiant atsižvelgiama į mūsų, europiečių, interesus.

Dariusz Rosati (PSE). - (PL) Gerb. pirmininke, einantis Tarybos Pirmininko pareigas, Komisijos nary, Rusijos, nutraukusios dujas Europos Sąjungos vartotojams, elgesys negali būti toleruojamas sutartyje numatytų įsipareigojimų, kuriuos pasirašė Rusija, požiūriu. Europos vartotojai moka už Rusijos tiekiamas dujas nurodytu laiku ir turi teisę tikėtis, kad dujos bus tiekiamos laiku nepaisant jokių Rusijos ir Ukrainos ginčų. Premjero V. Putino prieš televizijos kameras sprendimas sustabdyti tiekimą ne tik pažeidžia pasirašytas sutartis, bet ir rodo, kad „Gazprom“ vykdo verslą ne pagal rinkos principus, ji – Kremliaus politinius įsakymus vykdanči įmonė. Šios diskusijos turėtų paraginti Rusiją ir Ukrainą nedelsiant atnaujinti dujų tiekimą.

Be to, noriu pasakyti, kad ukrainiečių elgesys nuvylė. Abipusio supratimo su Rusija trūkumas, neaiškios taisyklės mokant tarpininkams už dujas ir politiniai vidiniai konfliktai aukščiausiuose vyriausybės postuose kompromituoja Ukrainą visuomenės akyse ir trukdo šaliai įgyvendinti savo siekius Europoje. Tai skaudu, nes Ukraina – mūsų svarbus kaimynas ir strateginis partneris.

Dabartinė dujų krizė pagaliau patvirtino, kad Europa privalo pasirūpinti savo energetikos saugumu. Negalime daugiau toleruoti neveiklumo. Raginu, Komisijos nary, su Europos Komisija nedelsiant pasiūlyti įstatymų leidimo iniciatyvas, kurios padės užtikrinti reikiamą energijos šaltinių diversifikavimą, užtikrins tikrą, ne fiktyvų solidarumą energetikos srityje, ir padės sukurti atskirų valstybių narių nacionalinių gamtinių dujų tiekimo sistemų tarpusavio ryšį.

Bilyana Ilieva Raeva (ALDE). – (BG) Ponios ir ponai, atsižvelgiant į rimtą ekonominę krizę ir skaudžius konflikto dėl dujų padarinius, būtina užtikrinti visų šalies ir Europos institucijų sinergiją. Šios problemos mastai verčia mus labai stengtis siekiant bendrumo ES lygiu ir už šalies ribų Europos piliečių vardu ir ginant jų interesus ir teises.

Alternatyvūs šaltiniai ir naujos technologijos sumažins mūsų priklausomybę nuo žaliavų ir energijos importo. Dėl dujų krizės kilusios ekonominės ir socialinės problemos dabar virto ekologinėmis problemomis. Įmonėms pradėjus vietoj dujų naudoti mazutą, kaip tai įvyko Bulgarijoje, griaujami Europos Sąjungos planai mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas. Vertiname Europos institucijų skubų įsikišimą, tačiau mums reikia privilegijuotos partnerystės nepriklausomybei energetikos srityje stiprinti. Dėl to Europos ekonomikos atkūrimo plane turi būti numatyti dabartiniai su finansine parama susiję poreikiai, būtini alternatyvių energijos šaltinių infrastruktūrai kurti, ypač labiausiai priklausomose šalyse tokiose, kaip Bulgarija.

Raginame Europos Parlamentą imtis aiškių, atitinkamu požiūriu pagrįstų, suderintų veiksmų, kuriuos vykdytų visos institucijos, siekiančios išspręsti šią dujų krizę ir padėti užtikrinti, kad ši krizė nepasikartotų.

PIRMININKAVO: D. WALLIS

Pirmininko pavaduotoja

Romana Jordan Cizelj (PPE-DE). - (SL) Rusijos dujų transportavimas per Ukrainą – tai ne vien dvišalis klausimas ar komercinis ginčas. Tai – daugiašalė problema, nes dujų pardavimas ir tranzitas gali būti komercinė veikla tik jei laikomasi atitinkamų sąlygų. Minimalios sąlygos šiuo požiūriu yra, mano nuomone, skaidrumas, aiškiai apibrėžtos taisyklės, konkurencingumas, patikimumas ir kontrolė.

Mano klausimas ir susirūpinimas yra dėl to, kas atlygins žalą įmonėms, kurios jau turėjo sustabdyti savo veiklą? Kas atlygins žalą nukentėjusiems piliečiams? Tai sakydama turiu omenyje, kad Europa privalo ką nors paraginti už tai atsakyti.

Ką galime padaryti dabar? Padidinkime savo diplomatinės pastangas. Privalome greičiau ir efektyviau formuoti bendrą energetikos politiką. Trečia sritis, į kurią noriu atkreipti jūsų dėmesį, yra diversifikavimas: šaltinių, tiekimo maršrutų ir šalių, iš kurių importuojame energijos produktus, diversifikavimas.

Kalbėdama apie dujas noriu paminėti dvi prioritetas sritis: suskystintų dujų naudojimas ir „Nabucco“ dujotiekio projektas. Šios sritys padės diversifikuoti tiekimo maršrutus ir eksportuojančias šalis. Ne tik Europos, bet ir kiekvienos valstybės narės lygiu pirmumą turime teikti „Nabucco“ projektui, ne „North Stream“ ir „South Stream“ projektams.

Dėl to norėčiau paprašyti, kad Komisija pateiktų mums bent pagrindinės informacijos apie pažangą vykdančiam „Nabucco“ projektą. Be to, norėčiau paklausti, kokių papildomų veiksmų ėmėsi Komisija, kad tokio pobūdžio sunkumai nepasikartotų 2010 m., ir maždaug nurodyti, kada dujos vėl bus tiekiamos Europos Sąjungai.

Szabolcs Fazakas (PSE). – (HU) Gerb. pirmininke, dabar, kai tikimės, kad dujų tiekimas bus atnaujintas dėl suderinto, ryžtingo Europos Sąjungos įsikišimo, kuris iš pradžių kėlė abejonių, ir nepaisant visų techninių ir kitų tariamų problemų, galime lengviau atsikvėpti, tačiau dar negalime džiaugtis pasiekta pergale.

Dėl to, kad Rusijos ir Ukrainos ginčų priežasties dar neišsiaiškinome ir ji neišspręsta, jie gali bet kada vėl išsiplėksti. Be to, dujų krizė dar kartą parodė mūsų priklausomybę ir pažeidžiamumą. Pripažindami šį faktą nebeatidėliosime bendros Europos energetikos politikos kūrimo, kurią vykdydama Europa pirmiausia prisiimtą bendrą atsakomybę dėl tiekimo užtikrinimo.

Norėdami tai atlikti privalome rasti naujų šaltinių ir kurti tiekimo maršrutus bei valstybių narių tinklų tarpusavio ryšį. Tačiau negalime tikėtis, kad šie procesai vyks rinkoje – Europos šaltiniai turi būti pasiekiami bendrų Europos interesų pagrindu.

„Nabucco“ dujotiekis suteiks ilgalaikį sprendimą, o naujas valstybes nares jungiančių tinklų plėtrą galima pradėti vykdyti jau dabar, panaudodami 5 mlrd. EUR, skirtų ekonominės plėtros programai. Tai reikš, kad nušausime du zuikius vienu šūviu, nes ši infrastruktūra skatins Europos ekonomiką, užtikrins darbo vietas ir per panašias krizes sumažins jų poveikį.

Ivo Belet (PPE-DE). - (NL) Gerb. pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, tai ne nauja problema: jau daugelį metų tai plenarinių posėdžių ir Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komiteto susirinkimų diskusijų tema. Maskva niekada taip akivaizdžiai neparodė, kad esame tokie pažeidžiami ir kaip lengva mus papirkti. Atėjo laikas imtis veiksmų.

Komisijos nary, jūsų diagnozė, kad trūksta tarpusavio ryšio, labai tiksli. Privalome labai stengtis dėl to, nes tai, iš tiesų, yra vienas iš dalykų, kurių galime pakeisti. Privalome sujungti ES dujų tinklus. Viena iš pagrindinių priežasčių, dėl ko tai nebuvo atlikta, yra tai, kad išduodamos nacionalinės licencijos. Jas turime efektyviau derinti, nes kiekvienoje valstybėje narėje jos skiriasi. Turime rasti sprendimus, kaip kuo labiau supaprastinti šalies procedūras. Žinau, kad Komitetas šioje srityje turi mažai įgaliojimų, tačiau turime stengtis įvesti pokyčius. Veiksminga gali būti tai, kas paminėta ir Komisijos pasiūlyme: kiekvienam tarpvalstybiniam projektui paskirti koordinatorių, kuris galėtų tarpininkauti tarpusavio ryšių srityje ir užtikrintų vykdymą. Šis koordinavimas gali būti esminis, ir, iš tiesų, jis yra susijęs su vėjo energija. Buvau patenkintas, kad savo antroje apžvalgoje aiškiai numatėte, jog koordinavimas bus planuotos vėjo turbinų tinklo jūrinėje dalyje plėtros dalis, ypač kai tai bus susiję su tinklais sausumoje.

Antra, privalome skirti daugiau dėmesio suskystintoms dujoms (SGD), nes jas gauti lengviau ir tai daro mus mažiau pažeidžiamus. Trečia, tinklai turėtų būti pritaikyti ekologinę pusiausvyrą išlaikančiai energijai, kuri, kaip žinome, bus gaminama vietoje, ir privalome užtikrinti, kad šiai energijai tiekti tinklai galės būti naudojami pirmumo teise.

Ponios ir ponai, Komisijos nariai, aišku, ką turime daryti. Tikiuosi, kad turime politinės valios dabar imtis veiksmų ir kad esminiai ir konkretūs sprendimai bus priimti per artėjančią viršūnių susitikimą pavasarį.

Zbigniew Zaleski (PPE-DE). - (PL) Gerb. pirmininke, sutartą kainą sumokėjęs klientas įvykdo išpareigojimą. Komisijos nary, Rusija atsakinga dėl krizės ir jai turi būti taikomos sankcijos. Akivaizdu, kad Ukraina viduryje. Jei Rusija negali sutikti su Ukrainos pasirinkta politine kryptimi, ji privalės su tuo susitaikyti taip, kaip susitaikė su politinės įtakos praradimu buvusiose sovietų bloko šalyse. Pasaulis keičiasi, ir ji paprasčiausiai turi priimti šį faktą.

Atrodė, kad Rusijos nutraukto dujų tiekimo „spektaklis“ rodo, jog jai nerūpi jos produktų pardavimas mums. Bent jau taip viskas atrodė. Manau, kad dėl savo ekonomikos ir žmonių Rusija turėtų atkreipti dėmesį į rinką ir savo kaip patikimo partnerio įvaizdį. Dviejų šalių priklausomybė viena nuo kitos, pabrėžiu, yra turbūt svarbiausias šios sutarties ir bendradarbiavimo aspektas.

Manau, kad rusai galiausiai atras šią tiesą ir Europa atsižvelgs į Rusiją ir taps geru tarpininku.

Zita Pleštinská (PPE-DE). – (SK) „Gazprom“ ir „Naftagas“ lošia iš Europos vartotojų pasitikėjimo. Šimtai Slovakijos įmonių turėjo sustabdyti gamybą ir Bulgarijos žmonės šąla savo namuose. Europos piliečiai neturėtų mokėti komercinių ir politinių žaidimų kainos.

Sunku spręsti, kurią šalį reikia labiau kaltinti, tačiau vienas dalykas aiškus – Slovakijai ir Bulgarijai reikia skubios pagalbos. Joms reikia skubaus sprendimo, skubiai atnaujinti dujų tiekimą ir jos turi žinoti, kokia jų atominių elektrinių ateitis.

Manau, kad nepaisydami visko, kas nutiko, nenusisuksime nuo buvusių sovietų bloko valstybių, įskaitant Ukrainą, kuri nori išsilaisvinti iš Rusijos įtakos. Ukrainos piliečiai neturėtų kentėti vien dėl to, kad jų politikai neatliko to, ką privalėjo.

Evgeni Kirilov (PSE). - Gerb. pirmininke, galiu sutikti su kolegomis, gerai įvertinusiais aktyvų Tarybai pirmininkaujantės Čekijos vaidmenį.

Tačiau negaliu sutikti su ministro pirmininko pavaduotojo A. Vondros politiniu tonu, teikiant įžangines pastabas. Jo politinis tonas per daug ramus. Taip, kalbėjome ir kalbame vienu balsu, bet šis balsas nepakankamai stiprus. Nes kai galvojame apie milijonų Europos piliečių sunkią būklę, kurie kenčia šią šaltą žiemą, negalime būti ramūs. Įdomu, kodėl taip yra. Turėsime imtis veiksmų ir sutinku su daugeliu kolegų, kurie prašo atlikti tyrimą, nes privalome sužinoti, kuri iš šių šalių yra labiau neatsakinga. Abi atsakingos! Galbūt šios ramios politinės kalbos priežastis yra faktas, kad dabar tai susiję ne tik su Rusija, bet ir Ukraina, ir tai neteisinga.

Tikrai manau, kad ne tik šis Parlamentas, bet ir Tarybai pirmininkaujanti šalis turėtų kalbėti garsiau kenčiančių piliečių vardu.

Fiona Hall (ALDE). - Gerb. pirmininke, krizė pabrėžia, kaip svarbu užtikrinti didesnę ES nepriklausomybę energetikos srityje, tačiau kol aptariame energijos tiekimą, privalome nepamiršti, kad svarbu ir kontroliuoti energijos poreikį.

Esame numatę ES energijos naudojimo efektyvumą pagerinti 20 proc. iki 2020 m. ir parengę nemažai įstatymų dėl energijos taupymo. Šie energijos naudojimo efektyvumo veiksmai ne tik padės išspręsti klimato kaitos problemą ir kuro trūkumą, bet ir itin stipriai pagerins Europos energetinį saugumą.

Žinoma, yra gera priežastis, dėl ko Komisijos veiksmų plane dėl energijos efektyvumo yra ir tarptautinis elementas ir juo pripažįstama, kad svarbu skatinti energijos efektyvumo didinimą ne Europos šalyse, ypač Europai energiją tiekiančiose ir tranzito šalyse, nes jei jos naudos mažiau, galbūt gausime daugiau. Tai svarbiau už tiesioginę šios krizės pusę.

András Gyürk (PPE-DE). - (HU) Gerb. pirmininke, siūlau kalbėti aiškiai. Europos Sąjunga nepasimokė iš 2006 m. patirtos Rusijos ir Ukrainos dujų krizės ir ji patyrė nesėkmę per dabartinę krizę. Tie, kurie priima sprendimus, į užsuktus dujų čiaupus reagavo taip, lyg tai būtų buvę visiškai netikėta. Ši energijos tiekimo krizė, pati rimčiausia iš visų iki šiol įvykusių, gali būti baigiamuoju valstybių narių raginimu, ir privalome imtis veiksmų mūsų energijos priklausomybei mažinti.

Tikiu, kad dabar visiems aišku, jog kilęs Rusijos ir Ukrainos ginčas nėra vien privatus dvišalis teisinis ginčas, jei jis turi įtakos šimtams milijonų Europos Sąjungos piliečių. Dabartinė krizė – ne tik bendros energetikos politikos testas, bet ir ES solidarumo testas.

Dabar klausimas kyla dėl to, ar valstybės narės gali atlikti daugiau, nei remtis politika, kuri iki šiol buvo grįsta atskirais susitarimais. Klausimas kyla dėl to, ar Europos Sąjunga gali vieningai kalbėti ir veikti šiuo kritiniu metu.

Eluned Morgan (PSE). - Gerb. pirmininke, džiaugiuosi, kad A. Vondra grįžo. Dėkoju jam už tai, kad paaiškino situacijos rimtumą, tačiau, kada Taryba supras, kad tol, kol ES nekalbės vienu balsu apie energetikos klausimus, ypač susijusius su Rusija ir Ukraina, tol mūsų pozicija bus silpna.

Pateiksiu pavyzdį, kuris parodys, kad Taryba to nesupranta. Netrukus pradėsime derybas dėl antrojo energetikos rinkos liberalizavimo paketo svarstymo. Komisija parengė labai atidžiai suformuotą poziciją dėl ES investuojančių trečiųjų šalių, numatydama, kad apie šiuos klausimus Komisija kalbės ES vardu. Ką jūs, esantys Taryboje, padarėte? Jūs atsitraukėte į šalių pozicijas ir pasakėte „Ne“: mes, valstybės narės, norime pareikšti baigiamąją nuomonę, ne Komisija.

Būtent šia sena gudrybe „skaldyk ir valdyk“ vadovaujatės jūs ir jūsų kolegos. Kol nesuprasite, kad kelias, kuriuo turime eiti, yra sujungti jėgas, kad turėtume daugiau politinės įtakos, būsime pažeidžiami. Privalote atsakyti Europos piliečiams, kodėl jie dabar šąla. Turite pakeisti savo nuomonę šiuo požiūriu. Ar padarysite tai?

Alexandr Vondra, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. - Gerb. pirmininke, pirmiausia leiskite man atsiprašyti. Čia dalyvauju pirmą kartą ir galbūt skyriau per daug laiko įžangai, todėl vėluojama ir dėl mano kaltės. Tačiau manau, kad ši santrauka apie tai, ką atlikome nuo ankstaussausio 1 d. ryto, buvo naudinga.

Būtent tai ir bandome daryti šiame rizikingame žygyje – kalbėti vienu balsu. Manau, kad mums tai šiuo metu sekasi.

Paminėjote vidinį energetikos paketą. Jis nėra dabartinių diskusijų tema; aptariame kritinę situaciją. Tačiau galiu pasakyti, kad tai, ką žinau iš Tarybos diskusijų, įvairūs nuogastavimai dėl visiško suskaldymo buvo paremti kai kurių šalių strateginiais interesais. Kalbu apie diskusijas dėl trečiosios šalies sąlygos ir pan. Tačiau čia teikdamas savo pranešimą minėjau, kad Tarybai pirmininkaujanti Čekija vertina tai kaip vieną iš savo prioritetų, ir darysime viską, ką galime, kad rastume sprendimą ir pasiektume Tarybos ir Parlamento kompromiso.

Tačiau nesitikėkite, kad tai pateiks nuostabų sprendimą, kokie būna tokio pobūdžio Centrinės ir Rytų Europos dujų žaidimuose. Yra skirtumas, kai esi saloje, kurioje gali laisvai pasirinkti, į kurią uostą tiekti energiją, ir kai esi tokioje vietoje, kaip Slovakija ar Bulgarija. Taip, esate teisūs, kad tokiomis avarinėms situacijoms yra geriau pasirengusių šalių, net ir tokia konkrečiame regione. Tačiau manau, kad turime atsižvelgti ir į tai, kad, pvz., dujų saugojimo talpyklų negalima statyti ten, kur norėtumėte. Būtinai tinkamos geologinės sąlygos.

Pvz., mūsų šaliai pasisekė, kad visos saugojimo talpyklos yra rytinėje šalies dalyje. Galime tiekti iš šių talpyklų ir paskirstyti dujas net jei iš išorės beveik nieko negauname. Galime išgyventi kelias savaites ar mėnesius, bet ne ilgiau. Kita vertus, Slovakijoje, deja, šios geologinės pozicijos yra vakarinėje šalies dalyje ir srauto nukreipimas priešinga kryptimi nėra lengva užduotis. Tada reikia naudoti vamzdinių kompresorius, nes jų nenaudojant kyla problemų.

Tiems, kurie teigia, kad tai politinė problema: dėl kalbėjimo vienu balsu galiu pasakyti iš visos savo patirties, kad taip, žinoma, tai – politinė problema. Tai – politinė problema, nes žmonės šąla, taigi tai yra politiškai sunki situacija. Žinoma, sutinku su tais, kurie kaip Jacek Saryusz-Wolski ar István Szent-Iványi, teigia, kad tai yra tam tikras ciniškas žaidimas ir, iš tiesų, viso to centre yra kova dėl svarstomos šalies infrastruktūros kontrolės. Kiti, pvz., Hannes Swoboda ir Jan Marinus Wiersma, pabrėžia, kad neturėtume taikyti „juodo ir balto“ požiūrio, ir kad į Ukrainą irgi reikia atkreipti dėmesį – esate teisūs: žinoma, Ukraina to nepalengvina. Toks yra bent mano požiūris. Tačiau turėtume žinoti apie tai, kad Bulgarija ir Slovakija atsidūrė siaubingose padėtyje, nes staiga atsirado šalis, norinti pasinaudoti šia sunkia situacija ir įstumti jas į konfliktą su Ukraina. Būtent tai matome dabar, pvz., po šiandienos įvykių. Taigi sunku. O ką galime padaryti?

Yra ir tokių, kurie išvis nenori dalyvauti žaidime, nes jie tai mato, kaip žaidimą kortomis *Schwarzer Peter*, kai kyla pavojus, kad gavęs juodą kortą turės apmokėti sąskaitą. Nemanau, kad bijantis žaisti yra drąsus. Manau, kad drąsus žmogus yra tas, kuris sutinka rizikuoti.

Kodėl neperkame dujų Ukrainos ir Rusijos pasienyje? Puikus pavyzdys! Esame tai aptarę, bet kas yra rangovai ES pusėje? Privačios įmonės, kurios bijo, nes nekontroliuoja tiekiamų kiekių. Žinoma, turėtų būti sprendimas šiuo klausimu, bet reikės, kad Ukraina norėtų atsisakyti vamzdinių dalies. Kaip žinote, Parlamentas tai draudžia ir ji nėra pasiruošusi tai padaryti. Europos įmonės turėtų atlikti atitinkamą vaidmenį, o per savaites ar net mėnesius nepavyks nieko padaryti. Taigi turime padidinti spaudimą, Bet, pvz., šiandien, pasakėme, kad šiuo atveju reikia teismo bylos. Manau, kad tai svarbu abiem pusėms.

Nenoriu kartoti to paties ir kalbėti ilgiau nei reikia. Labiausiai noriu padėkoti už jūsų susidomėjimą ir aktyvų požiūrį – pradėdant Jacek Saryusz-Wolski (PPE-DE frakcija) ir baigiant jumis visais čia esančiais. Mums reikia jūsų pagalbos ir dėmesio. Mums reikia jūsų pagalbos atkreipiant dėmesį į šį klausimą tose Europos šalyse, kuriose nėra pirmuose laikraščių puslapiuose aprašomos problemos. Dažniausiai tai šalys šioje Europos dalyje, kuriose nėra kritinės situacijos. Tai padės mums kalbėti vienu balsu ir daug aktyviau.

Paskutinis, bet ne mažiau svarbus dalykas yra tas, kad sutinku su daugeliu iš jūsų, kurie teigiate, kad reikia labiau strateginio požiūrio, vidurio laikotarpio ir ilgalaikių sprendimų – būtent tai Tarybai pirmininkaujanti Čekija ir planuoja atlikti. Turime šešis mėnesius – ir galbūt turime keturis mėnesius darbui su jumis šiuo klausimu – nors visiškai sutinkame su Komisija ir valstybėmis narėmis, kad turime paspartinti darbotvarkę, kad šis klausimas būtų esminis per kovo mėn. vyksiantį Europos Vadovų Tarybos posėdį ir, žinoma, gegužės mėn. organizuoti Pietų koridoriaus viršūnių susitikimą siekiant skatinti tiekimo diversifikavimą, pvz., pritari „Nabucco“ projektui ir kitiems.

Benita Ferrero-Waldner, Komisijos narė. – Gerb. pirmininke, stengsiuos kalbėti kuo trumpiau. Žvelgiant užsienio politikos požiūriu, tai turi daug padarinių ir mes pradėjome juos stebėti 2006 m., kai gavome pirmąjį raginimą. Svarbiausia tai, ką galime atlikti kartu ateityje. Yra viena problema – Sutartis. Sutartis nenumato bendros išorinės saugumo politikos. Lisabonos sutartyje yra solidarumo straipsnis, kurį galima būtų taikyti siekiant geresnio koordinavimo, kuris taikomas ir minimas visur. Antra, dvejus metus vykdėme energijos

diplomatią. Buvo pasirašyta nemažai susitarimų. Dirbome šiuo klausimu, tačiau didelė dalis – tik teorija arba dar tik ruošiami. Labai sunku vienu metu sukviesti visus dalyvius. Paprastai galime paruošti tik koncepciją, pvz., skirtą „Nabucco“. Tada mėginame išsiaiškinti, kiek dujų reikės, kad būtų aprūpintas ir nutiestas „Nabucco“. Manau, šiuo klausimu reikalinga privati partnerystė. Tai mano antras punktas. Trečias yra, kaip visi žinome – ir tai buvo dažnai sakoma – kad šis konfliktas dėl dujų yra komercinis, tačiau su didele politine potekste.

Be to, matome, kad Rusijos ir Ukrainos santykiai labai blogi, ir mūsų pagrindinis tikslas – kuo labiau stabilizuoti situaciją. Viena iš galimybių bus mūsų naujos Rytų partnerystės idėja, kad būtų siekiama bendro Rytų partnerių darbo. Kovo mėn. pabaigoje Ukrainoje organizuosime bendrą tarptautinio investavimo konferenciją dėl Ukrainos dujų tranzito sistemos atkūrimo ir modernizavimo. Manau, kad tai pats tinkamiausias metas šiam įvykiui. Dėl dvišalių santykių – ES ir Rusijos arba ES ir Ukrainos – manau, aišku, kad energijos tiekimas ir naujuose susitarimuose, dėl kurių dabar vyksta derybos, numatyti tranzito aspektai dabar yra dar svarbesni ir bus įtraukti.

Mano paskutinis klausimas yra tas, kad žiūrime ne tik į rytus, bet ir į pietus. Jau tariamės su daugeliu arabų valstybių dėl iniciatyvų tiekti dujas per Turkiją, tikėkimės, į „Nabucco“ dujotiekį. Tai reiškia, kad vamzdynų, šaltinių ir, žinoma, įvairios energijos – kaip buvo minėta – diversifikavimas bus tas kelias, kuriuo eisime. Šiam tikslui siekti mums reikia ir teisinės bazės, o ją sunku užtikrinti.

Andris Piebalgs, *Komisijos narys*. – Gerb. pirmininke, gerb. nariai, pasakysiu tik kelis dalykus. Pirmiausia mūsų užduotis – užtikrinti, kad tiekimas būtų nedelsiant atnaujintas, nes žmonės kenčia, pramonei padaryta žala, žmonės praranda darbus, taigi pagrindinė užduotis – nekurti papildomų kliūčių.

Turi būti atliekama analizė ir imtasi atitinkamų priemonių. Turėtume iš naujo peržiūrėti kai kuriuos savo stereotipus, nes jei 2006 m. gali būti pavadinti raginimu, tai, iš tiesų, šokiruoja.

Nepakankamai vertiname tai, kas, iš tikrųjų, įvyko. Jei dviejų šalių vyriausybės apkaltino viena kitą dėl dujų vamzdynų čiaupo užsikimo, tada vienintelė išvada, kurią galiu padaryti – nes pasitikiu šalimis ir vyriausybėmis – yra ta, kad kažkas bandė gadinti vamzdyną, bet tuo labai sunku patikėti.

Taigi tai, kas įvyko, iš tiesų, yra ypatinga ir manau, kad tai turės didelės įtakos energetikos politikai, kurią stengiamės sukurti. Dėl to manau, kad nė vienas klausimas daugiau negali būti draudžiamas. Iš tiesų, turime aptarti, kaip garantuoti tiekimo saugumą visomis įmanomomis sąlygomis.

Kalbant atvirai, nesitikėjau, kad tiekimas bus visiškai nutrauktas. Niekada to nesitikėjau: tai visiškai šokiravo ir mane. Galite kaltinti mane kaip Energetikos komisijos narį ir sakyti: „Turėjote tai numatyti“. Tačiau to negalėjome tikėtis. Tai kažkas naujo, to niekada nėra buvę, ir turime būti pasiruošę tokio pobūdžio taikomoms priemonėms.

Pirmininkė. – Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks rytoj (2009 m. sausio 15 d., ketvirtadienį).

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnis)

Cristian Silviu Buşoi (ALDE), *raštu*. – (RO) Ir vėl Europos Sąjunga susidūrė su gamtinių dujų tiekimo krize. Neaišku, ką reikia kaltinti. Rusiją? Ukrainą? Abi šalis? Raginu Europos Komisiją viešai paskelbti informaciją nurodant priežastis, dėl kurių kilo ši situacija. Europos Sąjunga privalo priimti atsakomybę ir pasakyti, kas dėl to kaltas.

Krizė parodė, deja, kad daugelis Europos Sąjungos šalių yra jautrios energetiniam šantažui, kurioms gali tekti kentėti dėl tarp buvusios sovietų sąjungos valstybių kylančių nesusipratimų, kurie yra labiau politiniai nei ekonominiai. Akivaizdu, kad privalome pagreitinti bendros Europos energetikos politikos, pagrįstos bendru išoriniu požiūriu, kūrimo procesą. Privalome pagreitinti gamtinių dujų tiekimo šaltinių ir tranzito maršrutų diversifikavimo procesą. Iš tiesų, spartesnis „Nabucco“ projekto įgyvendinimas yra gyvybiškai svarbus.

Manau, kad Energetikos komisijos narys privalo pateikti pranešimą, nurodydamas, kokių veiksmų buvo imtasi arba, tiksliau, kokių veiksmų Komisija NEATLIKO, kad paremtų „Nabucco“ projektą praėjusiais metais.

Sylwester Chruszcz (UEN), *raštu*. – (PL) Šios dienos diskusijose buvo daug pasakyta apie dujų tiekimą, ryšius, Europos ekonomikų tarpusavio ryšį ir priklausomybę. Privalome pasimokyti iš dabartinės krizės.

Be to, turime atsižvelgti į „Yamal 2“ projektą, nes jis vertas dėmesio ir atitinka mūsų interesus. Jis ne tik geresnis nei Baltijos dujotiekis į Vokietiją per Lenkiją, bet ir padidins mūsų energetinį saugumą. Įgyvendinę

„Yamal 2“ projektą užtikrinsime geresnį tranzitą per Lenkiją į Europą, ir šis projektas bus ekonomiškėsnis ir efektyvesnis sprendimas nei „Northern Pipeline“, be to, jį galima įgyvendinti daug greičiau.

Manau, kad būtent šiuo keliu turime nukreipti savo pastangas, siekdami užtikrinti visų ES valstybių narių energetinį saugumą.

Corina Crețu (PSE), raštu. – (RO) Dujų krizė atkreipia dėmesį į dvi pagrindines problemas, su kuriomis susiduria Europos Sąjunga.

Energetikos srityje vis dar neturime bendros strategijos, nes trūksta tam reikalingos sanglaudos. Nutrauktas tiekimas šiuo metu turėjo įtakos 11 iš 27 ES valstybių. Tačiau priklausomybė nuo Rusijos dujų – bendra saugumo problema, atsižvelgiant į tai, kad energetikos ginklas gali būti bet kada panaudotas, ypač prieš ankstesnes Rusijos valstybes. Šioje situacijoje ES pareiga – rasti sprendimą, kaip sukurti saugią naujų valstybių narių energetikos zoną. Tikroji Europos problema – dujų šaltinių diversifikavimas, o ne tranzito maršrutai tarp Rusijos ir ES.

Antra, dujų krizė rodo politinį pasidalijusios, abejojančios Europos Sąjungos silpnumą. Vienas iš akį rėžiančių trūkumų, būdingas pirmininkavimui ES. Mums reikia, ypač esant krizei, reprezentacinio balso, kuris kalbėtų ES vardu. Kelių balsų choras vieningos Europos idėją gali paversti pajuokos objektu, neužsimenant apie jos tarptautinį įvaizdį ir įtaką. Dėl to būtina užtikrinti ilgesnio laikotarpio pirmininkavimą Europai, kuris nepriklausytų nuo valstybių narių politinių struktūrų.

Daniel Dăianu (ALDE), raštu. – Kitas raginimas.

Dabartinė dujų krizė dar kartą parodė, kokia silpna ir neefektyvi ES energetikos politika. Kai vykdomas stiprus spaudimas, ES šalių vyriausybės pasitiki, iš esmės, tik savo pačių ištekliais ir šaltiniais. Tai nestebina esant tokioms aplinkybėms, tačiau tai rodo dar vieną ES solidarumo trūkumo aspektą. Be to, ši krizė paryškina, ką privalome atlikti dėl ES energetikos politikos, jei, iš tikrųjų, ją norime turėti. Turime kaupti ne tik naftos, bet ir dujų atsargas. Privalome diversifikuoti dujų tiekėjus, tiekimo maršrutus ir pristatymo mechanizmus (kaip suskystintų gamtinių dujų atveju). Būtina paspartinti „Nabucco“ projekto įgyvendinimą ir šiam projektui skirtos lėšos turi būti padidintos, įtraukiant EIB į jo finansavimą. Teiginys, kad nebus pakankamai dujų tose vietose, kur bus kuriami nauji transportavimo maršrutai, yra nepagrįstas. Privalome greičiau kurti atsinaujinančios energijos šaltinius ir taupyti energiją. Paskutinis, bet ne mažiau svarbus punktas – privalome sukurti tarpvalstybines energijos tiekimo tarpusavio ryšio priemones, kad ES valstybės narės galėtų padėti viena kitai, jei reikės.

Dragoș Florin David (PPE-DE), raštu. – (RO) Gerb. pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai.

Energetikos sektorius – svarbiausias ekonominis ir geopolitinis veiksnys. Šiais laikais beveik pusė ES energijos priklauso nuo importo; prognozės rodo, kad iki 2030 m. gamtinių dujų importas sudarys 70 proc., o naftos – 100 proc. Tai turi būti pagrindiniai dalykai, skatinantys mus kuo skubiau kurti bendrą energetikos politiką. Dėl to būtina bendros energetikos politikos įgyvendinimą pagrįsti trimis esminiais aspektais: užtikrinant valstybių tinklų tarpusavio ryšį ES lygiu, diversifikuojant tiekimo šaltinius ir imantis aktyvių priemonių energijai taupyti.

Visos šios priemonės turi padėti užtikrinti, kad bus išvengta panašių krizių, susijusių su dujų tiekimu iš Rusijos per Ukrainą, keliančių didelių sunkumų ES gyventojams ir trikdančių jos ekonomiką. Ar tikrai įmanoma vogti dujas iš tinklo taip pat, kaip piniginę iš kišenės? Ar tikrai įmanoma nutraukti tiekimą tiesiog šiai per kelias minutes, neišpėjus naudotojo iš anksto? Manau, kad prieš tirdami neatitikimą tarptautinėms sutartims ir susitarimams ir faktą, kad tiekėjas, gaunantis didžiausią pajamų dalį iš dujų eksporto, su patikimais už dujas mokančiais europiečiais elgiasi abejingai ir nesuinteresuotai, privalome ieškoti ES energetinio saugumo sprendimų.

András Gyürk (PPE-DE), raštu. – (HU) Europos Sąjunga nepasimokė iš 2006 m. Rusijos ir Ukrainos dujų krizės. Tie, kurie priima sprendimus, į užsuktus dujų čiaupus reagavo taip, lyg tai būtų buvę visiškai netikėta. Ši energijos tiekimo krizė, pati rimčiausia iš visų iki šiol įvykusių, gali būti baigiamuoju valstybių narių raginimu, ir privalome imtis veiksnių mūsų energijos priklausomybei mažinti. Kilęs Rusijos ir Ukrainos ginčas nėra vien privatus dvišalis teisinis ginčas, jei jis turi įtakos šimtams milijonų Europos Sąjungos piliečių.

Dabartinė krizė – ne tik bendros energetikos politikos testas, bet ir ES solidarumo testas. Dabar klausimas kyla dėl to, ar valstybės narės gali atlikti daugiau, nei remtis politika, kuri iki šiol buvo grįsta atskirais susitarimais. Klausimas kyla dėl to, ar Europos Sąjunga gali vieningai kalbėti ir veikti šiuo kritiniu metu.

Pastarųjų dienų neveiklumas yra ypač skaudus, atsižvelgiant į tai, kad Europos Komisija atliko puikų darbą numatydamą, kokie veiksmai gali sumažinti Europos priklausomybę. Galime tik sutikti su tuo, kas numatyta energetinio saugumo ir solidarumo veiksnių plane. Būtina kuo greičiau skirti investicijas alternatyviems tiekimo maršrutams kurti ir esamiems tinklams susieti. Būtina didinti paramą energijos efektyvumo infrastruktūroms. Privalome sustiprinti ES užsienio politiką energetikos srityje.

Manau, kad dabartinė krizė nebūtų turėjusi tokio stipraus poveikio, jei valstybės narės būtų atsitokėjęsios anksčiau, o ne paskutinę minutę, ir jei bendros Europos energetikos politikos būtų siekusios ne vien žodžiais.

Filip Kaczmarek (PPE-DE), raštu. – (PL) Atrodo, kad dabartinė dujų tiekimo į Ukrainą ir Europą krizė turi daug didesnę poveikį nei ankstesnės krizės, kurios irgi kilo dėl tos pačios problemos, susijusios su monopolistine Rusijos pozicija dėl dujų tiekimo ES. Ji padėjo mums suprasti tikrąją prasmę koncepcijų ir terminų, kuriuos dažnai vartojame, bet ne visada suprantame, pvz., energetinis saugumas, ES solidarumas, bendroji energetikos politika ar tiekimo diversifikavimas ir dujų ar kito kuro tiekimo priemonės. Mums net nereikia žinoti tikrųjų Rusijos elgesio priežasčių, kad padarytume savo išvadas. Žinoma, svarbu žinoti motyvus norint įvertinti moraliniu ir politiniu požiūriu, kaip elgiasi atskiros šalys ir įmonės, tačiau faktas išlieka toks, kad nepaisant atskirų susitarimo šalių motyvų, kai kuriems Europos Sąjungos piliečiams teko patirti skaudžius padarinius dėl nutraukto dujų tiekimo. Tiesą žinoti svarbu, tačiau tiesa „netiekia“ dujų. Pasinaudokime šia galimybe, kad gautume rimtus atsakymus į kelis klausimus. Ar galėsime padaryti tinkamas išvadas po dabartinės situacijos? Ar galėsime matyti toliau nei trumparegišką perspektyvą, kurią naudoja politinės partijos, šiuo metu esančios opozicijoje? Ar galėsime pakilti aukščiau už tuos, kurie ciniškai naudojami situacija, kad galėtų nepagrįstai užsipulti savo šalių parlamentus? Ar „Nabucco“ bus įgyvendintas? Ar padidinsime privalomas kuro atsargas? Ar ideologiniai atominės energetikos oponentai pakeis savo nuomonę? Tikėkimės, kad taip.

Janusz Lewandowski (PPE-DE), raštu. – (PL) Gerb. pirmininke, dabartinės dujų krizės pamoka yra įtikinama, ir Europos Sąjunga privalo iš jos pasimokyti. Tai dar vienas pokytis, kuris turi būti paskutinis, nes rodo, kad 27 šalims trūksta vadovavimo. Būtent šito tikisi Europos žmonės, net ir tose šalyse, kurioms dujų blokada neturi tiesioginės įtakos ir kurios mažiau priklauso nuo „Gazprom“ tiekiamų dujų.

2004 m. direktyvoje numatytas solidarumo mechanizmas nebetinka šiandienos iššūkiams. Privalome susitarti dėl praktinės bendros solidarumo, saugumo ir energijos diversifikavimo politikos. Mums nereikia šūkių. Mums reikia investicijų į infrastruktūrą. Privalome apsaugoti nuo galimos krizės ateityje didindami dujų atsargas. Energetiniam solidarumui užtikrinti būtini tarpvalstybiniai ryšiai, jungiantys atskirų šalių paskirstymo tinklus. Lenkija – geras pavyzdys: nors Lenkijai dujos tiekiamos dujotiekiu iš Rusijos, aplenkiant Ukrainą, – taigi dabartinės krizės poveikis jai yra mažesnis – Lenkija vis tiek atskirta nuo Vakarų Europos paskirstymo ir atsargų sistemos.

Esame susirūpinę, kad vienas iš dabartinės krizės rezultatų – sumažėjęs ne tik Rusijos, bet ir Ukrainos patikimumas. Šis dujų karo poveikis yra taip pat svarbus, kaip ir šaltą žiemą vartotojų patirtos laikinos problemos.

Marusya Ivanova Lyubcheva (PSE), raštu. – (BG) Mums labai sunku diskutuoti dujų krizės tema, nes baigus diskusijas Taryba, EP ir Europos Komisija vis tiek lieka „surištomis rankomis“. Tačiau tai labai svarbios nors ir nepakankamos diskusijos. Noriu padėkoti visiems įvairių politinių frakcijų nariams ir valstybėms narėms už pagalbą Bulgarijai ir kitoms dėl krizės nukentėjusioms šalims.

Tačiau tai nepadedą „atsirasti“ dujoms ir sukurti įprastas Europos piliečių gyvenimo sąlygas. Dėl šios krizės Bulgarija, kuri buvo energijos centras Balkanuose, virto dujų krizės sostine.

Todėl būtina imtis skubių veiksnių. Šios krizės padariniai yra humanitariniai ir ekonominiai. Ji destabilizuoja mūsų šalį, kaip ir finansinė ir ekonominė krizė. EP privalo patvirtinti rezoliuciją, kurioje būtų suformuluota jo pozicija ir numatytos priemonės krizei įveikti. Čia ir dabar. Šios priemonės turi įtraukti atominę energiją ir naujų gamtinių dujų šaltinių paiešką. Mums reikia naujo veiksnių mechanizmo ir priemonių rinkinio.

Jei šiandien EP nebus problemos sprendimo dalimi, jis pats taps problemos dalimi. Dėl to ES matysime neigiamus politinius rezultatus.

Marian-Jean Marinescu (PPE-DE), raštu. – (RO) Dabartinė krizė dar kartą parodė, kad pagrindinė problema – priklausomybė nuo Rusijoje esančių energijos išteklių ir Rusijos naudojimas šia situacija būdu, neatitinkančiu tarptautinių procedūrų standartų.

Europos Komisijos Pirmininko ir Tarybos Pirmininko pareiškimai per krizę Gruzijoje dėl ES santykių su Rusija pasikeitimo turi būti pritaikyti praktikoje.

Turi būti ratifikuota Lisabonos sutartis, kad galėtume sukurti bendrą Europos energetikos politiką.

Privalome nedelsdami pradėti tiesti „Nabucco“ dujotiekį.

Itin svarbu skatinti energetikos projektus, kurie atkreiptų dėmesį į Juodosios jūros regioną ir skatintų naudoti Kaspijos jūros regiono energijos išteklius.

Europos energetikos bendruomenės plėtra į rytus įtraukiant, kaip prioritetą, energijos temą į naują struktūrą, sukurtą dalyvaujant Rytų partnerystės projekte, irgi gali padėti išspręsti dabartinę situaciją.

Katrin Saks (PSE), raštu. – (ET) Gerb. pirmininke.

Gaila, kad Tarybai pirmininkaujanti Čekija pradėjo darbą ne taip, kaip planuota, bet su primestu Rusijos ir Ukrainos dujų konflikto sprendimu, taip pat, kaip ir prieš ją pirmininkavusi šalis, kuri turėjo pradėti siekti Rusijos ir Gruzijos karo pabaigos.

Bet viskas turi ir teigiamą pusę. Dėl šio dujų karo energijos klausimai atsidūrė dėmesio centre, ypač supratimas, kad būtina turėti bendrą energetikos politiką.

Tačiau ši bendra energetikos politika nebus sukurta Briuselyje, jei valstybės narės neturės bendrų interesų, o sudarinės dvišalius susitarimus tik joms naudingomis sąlygomis. Šia prasme bendra politika turi būti sukurta valstybių narių sostinėse, o ne Briuselio valdžios koridoriuose, kaip tikimasi.

Tikiuosi, kad pranešėjui pavyks sustiprinti šį supratimą.

Toomas Savi (ALDE), raštu. – Rusija blokavo dujų tiekimą Europos vartotojams itin netinkamu metu ir labai svarbu, kad dujų tiekimas būtų atnaujintas be tolesnių problemų. Tačiau išsprendę krizę privalome pažvelgti tolyn į priekį į savo priklausomybę nuo Rusijos dujų. Būtina atsižvelgti į du aspektus.

Pirma, Rusija privalo garantuoti, kad gali vykdyti savo įsipareigojimus ES. Dėl pasenusių technologijų ir infrastruktūros trikdžių gali būti sutrikdytas stabilus dujų tiekimas ES. Be to, reikia paminėti, kad nepaisant ambicingų planų dėl „Nord Stream“ dujotiekio, nėra garantijų, kad Rusijos gamtinių dujų telkinių gavybos apimtys yra pakankamos įsipareigojimams įvykdyti.

Antra, žinoma, kad Kremlius kaip politines priemones naudoja ekonomines priemones. Europos Sąjunga niekada neturi tapti šio politinio elgesio auka. Raginu ES diversifikuoti energijos paketą, kad ji išvengtų priklausomybės nuo vieno gamtinių dujų tiekėjo.

Daniel Strož (GUE/NGL), raštu. – (CS) Mano nuomone, yra du problemos, susijusios su dujų tiekimu iš Rusijos į Ukrainą ir į ES, aspektai. Pirmas aspektas yra tas, kad daug žmonių iškėlė rankas į viršų šaukia „Kaip Rusija drįsta tai daryti!“ Aš klaisiu: kodėl ji negali to daryti? Jei ES – neoliberalus projektas, kuriame, daugelio manymu, viską išsprendžia rinka, kodėl turi būti draudžiama Rusijai elgtis komerciškai ir reikalauti, kad skolininkas sumokėtų skolą. Dujų krizę sukėlė ne Rusija, bet Ukraina, ir tai nėra politinė problema, o ekonominis klausimas. Tai turi būti aiškiai pasakyta! Antras aspektas yra ES institucijų – ir Parlamento – dėmesys (kurį kelis kartus kritikavau anksčiau) nesusijusioms problemoms, kuris tik nukreipia dėmesį nuo, iš tiesų, skubių klausimų. Tai patvirtino reakcija į Rusijos teisėtą sprendimą nutraukti dujų tiekimą. Vietoj nemalonaus pataikavimo Ukrainos administracijai, teikiama kaip „apsauginis filtras“ tarp Rusijos ir ES šalių, ir vietoj svajonių apie tobulos formos agurką, ES jau seniai turėjo ruoštis tokio pobūdžio problemai. Kaip ES padėjo slovakams ir bulgarams, pvz., kuriuos labiausiai paveikė dujų krizė? Ar ji išvis galėjo jiems padėti? Jei ne, integracija turi trūkumų.

Kristian Vigenin (PSE), raštu. – (BG) Rusijos ir Ukrainos dujų karas labiausiai paveikė tuos, kurie yra nekalčiausi. Dabartinė situacija aiškiai rodo, kad Europa stipriai priklausoma ne tik nuo išteklių šaltinių, bet ir tranzito šalių. Be to, ji rodo, kad alternatyvių dujotiekų, pvz., „Nord Stream“ ir „South Stream“, kritika buvo neteisinga. Deja, ji rodo ir tai, kad Europos Sąjunga bejėgė, kai reikia užtikrinti pagalbą labiausiai paveiktoms valstybėms narėms ir užtikrinti piliečių saugumą.

Dabar mūsų pagrindinė užduotis – atnaujinti dujų tiekimą. Be to, ES turi panaudoti visus politinius resursus, kad įtikintų Rusiją ir Ukrainą, jog jos privalo paleisti 18 valstybių narių, kurias laiko kaip įkaites.

Antra priemonė turi būti parama labiausiai nukentėjusioms šalims. Ekonominės krizės ir mažėjančių rinkų sąlygomis, smūgis dėl dujų trūkumo gali būti lemtingas daugeliui mano šalies įmonių, ir tūkstančiai žmonių gali prarast darbus. Kas už tai atsakys?

Trečia ir svarbiausia priemonė yra ilgalaikis planas nutiesti alternatyvius dujotiekus, ypač „Nabucco“, investuoti į valstybių narių dujų tinklų sujungimą ir atsargų talpyklų statybą siekiant užtikrinti didesnes atsargas.

Vienintelė viso to išvada yra ta, kad mums būtina bendra Europos politika, tačiau gaila, kad visada tai suprantame po gilios krizės.

Andrzej Tomasz Zapałowski (UEN), raštu. – (PL) Gerb. pirmininke, krizės dėl dujų tiekimo ES klausimas Ukrainoje ir Balkanuose turi būti suprantamas, visų pirma, kaip kovos dėl politinės ir ekonominės įtakos buvusiose sovietų respublikose elementas.

Šalis, dėl kurios kovojama dabar, yra Ukraina. Rusija dalyvauja šiuo metu ten vykstančioje rinkimų kampanijoje. Ji norėjo tai panaudoti siekdama parodyti Ukrainos visuomenei, kad jeigu ji liks ištikima Rusijai, Ukraina turės pigių dujų ir naftos.

Dabartinis konfliktas rodo ir tai, kad tokio pobūdžio geopolitinė įtaka Rusijai svarbesnė nei geri santykiai su ES. Rusija „pavertė“ ekonominę dujų tiekimo nutraukimo kainą savo veiksmais. Taigi neturėtume savęs apgaudinėti – tai tik kovos dėl įtakos Ukrainoje pradžia.

Dėl būdingo aklumo Europos Sąjunga nori ir toliau pasitikėti dujų ir naftos importu energijos poreikiams tenkinti. Taip pat jos anglies ir lignito (įskaitant Lenkiją) resursai lieka nepanaudoti. Nežinau, ar tai politinis kvailumas ar tiesiog siekiama dėl energijos spausti kai kurias Bendrijos valstybes nares.

Marian Zlotea (PPE-DE), raštu. – (RO) Rusijos dujų tiekimo Ukrainai ir Europos Sąjungai klausimas turi būti išspręstas kuo greičiau. Europos Sąjungai reikia energetinio saugumo politikos, išteklių diversifikavimo ir solidarumo energetikos sektoriuje, kad būtų išvengta tokių krizių, dėl kurių kenčia jos piliečiai.

Rusijos dujų nutraukimas turėjo įtakos daugiau nei pusei ES valstybių narių. Bulgarijoje dujų tiekimas pramonei buvo nutrauktas arba sustabdytas, nes ši šalis 90 proc. priklauso nuo dujų tiekimo iš Rusijos.

Palaikau Tarybai pirmininkaujančią šalį ir Komisiją, raginančias abi puses pradėti dialogą, kad būtų pasiektas kompromisas. Neužtikrinus techninio koordinavimo tarp abiejų pusių, dujų tiekti nepavyks. Ateityje turime bendrauti su abiem pusėmis, kad išvengtume panašių situacijų.

Teikdami šiuo metu svarstomą energetikos paketą, Taryba ir Parlamentas siūlo daug priemonių, įskaitant didesnę energijos tiekėjų skaičių, nes tai naudinga vartotojams. Tikimės, kad paketas bus patvirtintas per antrąjį svarstymą.

Ši krizė turi būti išspręsta kuo greičiau, nes ji turi įtakos ir Europos piliečiams, ir pramonei. Mums reikia bendros išorinės politikos energetikos sektoriuje.

10. Klausimų valanda (klausimai Tarybai)

Pirmininkė. – Kitas klausimas – Klausimų valanda (B6-0001/2009).

Šie klausimai skirti Tarybai.

Pirmininkė. – Klausimas Nr. 1, kurį pateikė **Milan Horáček** (H-0968/08)

Tema: Teisingumas Rusijoje

Koks Tarybai pirmininkaujančios valstybės požiūris į teisingumo sistemą Rusijoje, ypač į opozicijos politikų įkalinimą – pvz., Platono Lebedevo ir Mikhailo Khodorkovsky'o, kurių bylos nagrinėjimas ir sulaikymo sąlygos pažeidžia net Rusijos teisę? Kiek svarbos bus teikiama šiems teisių pažeidimams, vykstant deryboms dėl partnerystės ir asociacijos susitarimo su Rusija?

Klausimas Nr. 2, kurį pateikė **Bernd Posselt** (H-0999/08)

Tema: Teisingumas Rusijoje

Viena iš pagrindinių kliūčių nesuvaržytiems politiniams ir ekonominiams santykiams su Rusija ir naujam partnerystės susitarimui yra dideli trūkumai Rusijos teisingumo sistemoje. Kokių veiksmų imasi Taryba, kad būtų peržiūrėti politiniai sprendimai – kaip, pvz., Jukos byloje, pasibaigusioje M. Khodorkovsky'o, P. Lebedevo ir S. Bakhminos įkalinimu ir neteisėtų tų sprendimų įvykdymu, ir sukurta nuo autoritarinės politinės santvarkos nepriklausoma teisingumo sistema?

Klausimas Nr. 3, kurį pateikė **Tunne Kelam** (H-1008/08)

Tema: Teisinė valstybė ir teisingumo sistema Rusijoje

Europos Sąjungoje, kaip vertybėmis pagrįstoje bendrijoje, teisinė valstybė ir pagarba žmogaus teisėms turėtų tapti kertiniu akmeniu jos santykiuose su trečiosiomis šalimis. Teismų sistema Rusijoje politizuojama ir viešai naudojama kaip įrankis Kremliaus valdovų rankose. Todėl savivalė ir korupcija turėtų būti vienas svarbiausių ES prioritetų būsimų santykių su Rusija atžvilgiu.

Atsižvelgiant į pastarojo meto įvykių eigą M. Khodorkovsky'o, P. Lebedevo ir S. Bakhminos bylose, norėčiau paklausti Tarybos, kaip ji reaguoja į tokius neteisėtus ir korupcinius Rusijos teismų sprendimus? Kaip Taryba spręs šį klausimą ES ir Rusijos santykių atžvilgiu ir kokių priemonių imsis, kad Rusija pakeistų teismų sistemą?

Alexandr Vondra, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. – Žinau, kad mano kolega Milan Horáček jau seniai stebi žmogaus teisių padėtį Rusijoje, ir noriu jam už tai padėkoti, nes būtent tai ir turi veikti ši institucija [Europos Parlamentas – vert. past.].

Šiuo konkrečiu klausimu norėčiau jį patikinti, kad Taryba visiškai pritaria susirūpinimui dėl teisinės valstybės ir demokratijos Rusijoje.

Taryba mano, kad mūsų partnerystė su Rusija turi būti grindžiama pagarba tarptautinei teisei, demokratijos principams ir žmogaus teisėms. Todėl ji reikalauja, kad Rusija neatidėliotina ir visiškai įvykdytų įsipareigojimą, kurį ji prisiėmė tapdama Europos Vadovų Tarybos nare, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (OSCE) nare, taip pat Partnerystės ir bendradarbiavimo pagrindų susitarime (PCA) su ES.

Jūsų ir jūsų kolegų paminėti atvejai kelia didelį nerimą, ir Taryba toliau atidžiai stebės pokyčius šioje srityje.

Taryba nuolat iškelia jai rūpimus klausimus politiniame dialoge su Rusija, ypač konsultacijose žmogaus teisių klausimais, kurios rengiamos du kartus per metus nuo 2005 m. kovo mėn.

Į Rusijos veiksmus šioje ir kitose srityse bus atsižvelgiama derybose dėl naujo susitarimo su Rusija – tai labai svarbu – ir kituose ES ir Rusijos santykių aspektuose.

Aiškių nuostatų dėl žmogaus teisių įtvirtinimas naujajame Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarime (PCA), dėl kurio šiuo metu vyksta derybos, taip pat – vienas iš ES prioritetų, numatytų derybų direktyvoje, kuriai pernai pritarė Taryba.

Strateginė partnerystė su Rusija, apie kurią kai kurie kalba, turi būti grindžiama bendromis vertybėmis; kitaip ji neturėtų prasmės. Naujo susitarimo reikia ne tik ES, bet ir Rusijai. Labai svarbu, kad derybos ir pats susitarimo tekstas atspindėtų mums brangias vertybes, pvz., teisinės valstybės principus. Aš asmeniškai galiu prisiekti ir pabrėžiu, kad ES vienybė yra neabejotinai lemiamą, siekiant rezultatų čia.

Milan Horáček (Verts/ALE). – (DE) Gerb. pirmininke, čia susiduriu su keblumais, nes Taryba jau ne kartą mums sakė, jog santykiai su Rusija yra prioritetiniai, tačiau šiuo konkrečiu atveju – Michailo Khodorkovsky'o, Platono Lebedevo ir Svetlanos Bakhminos byloje – nėra jokios pažangos.

Bernd Posselt (PPE-DE). – (DE) Gerb. A. Vondra, esu labai geros nuomonės apie jus kaip patyrusį žmogaus teisių veikėją, taip pat labai vertinu Čekijos kūrybiškumą, todėl mano klausimai yra tokie: ar galite pasiūlyti naujų būdų, kad Jukos kalinių klausimas po ilgų svarstymo metų priartėtų prie sprendimo, kitaip tariant, būtų pasiektas tam tikras veiksmų lygis? Be to, kaip galėtume žmogaus teisių klausimui skirti šiek tiek daugiau dėmesio praktiniu požiūriu derybose su Rusija?

Tunne Kelam (PPE-DE). - Ministre, dėkoju už jūsų atsakymus. Ar sutinkate, kad jei Taryba būtų tvirtai ir įtikinamai pristačiusi šią problemą Rusijai, parodydama, kad ES rimtai žiūri į tokį skandalinę teisingumo pažeidimą, ekonominiai santykiai šiandien turėtų tvirtesnę pagrindą?

Ar sutinkate, kad kol M. Khodorkovsky' o ir P. Lebedevo byloje nėra priimtas teisingas ir skaidrus sprendimas, ES negali tikėtis, kad Rusija vykdys ekonominius įsipareigojimus?

Alexandr Vondra, *einantis Tarybos Pirmininko pareigas*. – Manau, kad Tarybai pirmininkaujant Čekijai negalite tikėtis, jog tylėsime. Aš netylėjau, kai svarstėme energetinį saugumą; netylėjau ir tada, kai svarstėme M. Khodorkovsky' o ir kitas bylas.

Turbūt žinote, kad vasario mėn. vyks Trejeto susitikimas, kuriame Tarybai pirmininkaujanti valstybei atstovaus užsienio reikalų ministras Karel Schwarzenberg. Be abejo, mes galime apvarstyti veiksmus jūsų minėtais atvejais, tačiau ar bus pasiekta rezultatų, ar ne – tai, žinoma, visiškai priklausys nuo Rusijos. Mes galime tik sukurti tam tikrą aplinką ir palaikyti spaudimą, tačiau reaguoti turi Rusija.

Daniel Hannan (NI), - Norėčiau pasveikinti šioje salėje esantį ministrą ir Čekiją kaip Tarybai pirmininkaujančią valstybę. Linkiu, kad kiekvienas šios salės narys galėtų pasakyti tą patį. Turiu pastebėti, kad mane išgąsdino kai kurių Čekijos ministrui pirmininkui šiandien pateiktų klausimų turinys. Vienas iš mūsų kolegų, P. De Rossa iš Airijos, paragino paneigti jo pastabą, kad Lisabonos sutartis galbūt nėra tokia nepriekaištinga kaip manė P. De Rossa, nes tai, be viso kito, skambėjo įžeidžiančiai daugumai paties P. De Rossos šalininkų...

(Pirmininkė nutraukė kalbėtoją.)

Pirmininkė. – Klausimas Nr. 4, kurį pateikė **Marian Harkin** (H-0969/08)

Tema: Pasaulinės prekybos liberalizavimas

Tarybai pirmininkaujančios valstybės tinklalapyje Čekija kaip vieną iš pirmininkavimo prioritetų nurodė siekimą liberalizuoti pasaulio prekybą. Ar gali Tarybai pirmininkaujanti valstybė smulkiau paaiškinti savo siekius šioje srityje ir ypač veiksmus, kurių ji siūlo imtis maisto saugos atžvilgiu ES?

Alexandr Vondra, *einantis Tarybos Pirmininko pareigas*. – Dėkoju jums už konkretų klausimą, nes atvykau iš šalies, labai palankiai nusiteikusios laisvosios prekybos atžvilgiu. Tai yra mūsų ekonomikos pagrindas – apie 80 proc. BVP sukuria veikla, susijusi su tokia prekyba. Taigi galite būti tikri: pirmininkaudami sieksime, kad ES liktų visapusiškai įsipareigojusi pasiekti nuolatinį, ambicingą ir išsamų susitarimą dėl PPO Dohos plėtos darbotvarkės.

Pirmininkavimo tikslų, susijusių su pasaulio prekybos liberalizavimu, klausimu Tarybai pirmininkaujanti valstybė aiškiai apibrėžė savo pagrindinį prioritetą Tarybos 18 mėnesių programoje dėl Prancūzijos, Čekijos ir Švedijos pirmininkavimo ir darbo programoje, kuri buvo paskelbta praėjusią savaitę ir su kuria šiandien supažindino ministras pirmininkas.

Ši programa numato, kad prekybos politika išlieka labai svarbia priemone, išnaudojant globalizacijos galimybes ir įveikiant jos sunkumus bei skatinant ekonominį augimą, darbo vietų kūrimą ir visų Europos piliečių gerovės didinimą. Pastangos bus stiprinamos, siekiant skatinti atviros, į rinką orientuotos ir taisyklėmis paremtos pasaulio prekybos sistemą, kuri tarnautų visiems.

Prekybos politika taip pat turėtų prisidėti prie ES aplinkos ir klimato apsaugos tikslo, ypač skatinant prekybos plėtrą aplinką tausojančiomis prekėmis ir paslaugomis. ES ir toliau lieka visapusiškai įsipareigojusi pasiekti nuolatinį, ambicingą ir išsamų susitarimą dėl PPO Dohos plėtos darbotvarkės.

Be to, mano šalis nustatė tris prioritetines sritis pirmininkaujant Tarybai. Vienas iš šių prioritetų – Europos Sąjunga pasaulyje. Mano šalis pabrėžia prekybos politikos kaip priemonės, skatinančias išorinį konkurencingumą, ekonominį augimą ir naujų darbo vietų kūrimą, svarbą, laikantis naujos ES prekybos politikos strategijos, vadinamos „Globalioji Europa“, taip pat persvarstytos strategijos dėl ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo.

Kartu su daugiašale sistema Čekija palaikys Komisijos pastangas derybose dėl prekybos susitarimų su perspektyviais partneriais arba regionais – pvz., Korėja, Indija, Pietryčių Azijos valstybių asociacija (ASEAN), Pietų Amerikos bendrąja rinka (Mercosur), Andų bendrijos šalimis, Vidurio Amerika ir galbūt Kinija – ir derybose dėl laisvosios prekybos susitarimų su artimiausiais ES kaimynais, pvz., Ukraina, ar pradedant tokias derybas, kai bus įvykdytos būtinos sąlygos, pvz., su Rusija.

Tarybai pirmininkaujanti valstybė pristatys Tarptautinės prekybos komitetui programą dėl prekybos zonos 2009 m. sausio 20 d.

Maisto saugos ES atžvilgiu Tarybai pirmininkaujanti valstybė laikosi nuomonės, kad protekcionizmas nepadės užtikrinti maisto atsargų Europoje ar visame pasaulyje. Todėl Tarybai pirmininkaujanti valstybė remia pasaulio prekybos liberalizavimą pagal Dohos plėtros darbotvarkę (DDA) ir atsižvelgiant į diskusijas dėl Bendrosios žemės ūkio politikos (BŽŪP) reformos, siekiant didinti Europos žemės ūkio konkurencingumą. Tai reiškia eksporto grąžinamųjų išmokų panaikinimą.

Šie elementai, pvz., skaidrus pasaulio prekybos liberalizavimas ir konkurencingas žemės ūkis, yra pagrindas stiprinti ir maisto saugą. Maisto sauga ES glaudžiai susijusi su tarptautine prekyba maisto produktais, todėl jie tampa prieinami konkurencingomis kainomis ir sukuriamos tinkamos paskatos toms valstybėms narėms, kuriose šių maisto produktų gamyba efektyviausia.

Maisto sauga šiandien priklauso ne tik nuo vietinės maisto produktų gamybos, bet ir šalies gebėjimo finansuoti maisto produktų importą per kitų prekių eksportą. Šia prasme atvira, daugiašalė prekybos sistema, kurioje įvairios šalys tiekia maisto produktus, gali geriau užtikrinti stabilias ir saugias maisto atsargas.

Mairead McGuinness (PPE-DE). - Dėkojame Tarybai už išsamų atsakymą, kurį apsvarstysime, tačiau abejoju, ar jam pritarime. Norėčiau atkreipti dėmesį į šioje Europos Parlamento sesijoje balsavimui pateiktą pasaulio maisto saugos ataskaitą – mane paskyrė jos pranešėju - kurioje labai aiškiai numatyta, kad rinka mūsų neaprupins maisto sauga ir, žinoma, neužtikrins ūkininkams taip reikalingo pajamų stabilumo. Taigi gal galėtumėte paaiškinti, ar tikite, jog laisvoji prekyba žemės ūkio produktais yra žingsnis į priekį ir kad tai yra jūsų pirmininkavimo prioritetasis?

Alexandr Vondra, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. – Atsakysiu trumpai – taip! Jeigu gyvuos laisvoji prekyba žemės ūkio produktais, nebus bado pasaulyje.

Bernd Posselt (PPE-DE). – (DE) Gerb. A. Vondra, sakoma, kad žemės ūkio politika skirta tik 3 proc. tų, kurie ja užsiima, tačiau yra 100 proc. mūsų, kurie valgo. Aš noriai valgau už vieną, ir norėčiau labai aiškiai pabrėžti, kad, mano įsitikimu, maisto sauga – egzistencinis klausimas. Šiuo metu mes išvelgiame energetikos priklausomybės problemą. Aš esu už laisvąją prekybą pasaulyje, tačiau turime sugebėti išsimaitinti iš savo šalies žemės ūkio, taigi turime išsaugoti nuosavas ūkininkavimo struktūras: visa tai negali būti atiduota vien tik į rinkos rankas.

Syed Kamall (PPE-DE). - Visų pirma, kaip ir prieš mane pasisakęs mano kolega D. Hannan, norėčiau pasveikinti Tarybai pradėjusią pirmininkauti Čekiją – šis ir paskutinis pirmininkavimas ES sudarys įdomų kontrastą – ir dar kartą atsiprašau už nepagarbų kai kurių mano kolegų elgesį šioje salėje.

Regis, suprantama, kad norime paspartinti PPO derybas, tačiau vyko rinkimai Indijoje, vyko rinkimai JAV ir vyksta rinkimai Europoje. Vykstant visiems šiems rinkimams ir keičiantis valdymui, kaip galime iš tiesų paspartinti PPO derybas?

Alexandr Vondra, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. – Manau, kad BŽŪP reformos atžvilgiu mes buvome tarp tų, kurie darė Komisijai spaudimą, kad ši pateiktų pasiūlymus dėl naujos biudžeto reformos Baltojoje knygoje. Aš su kolega iš Švedijos net mėginome sutelkti šio tokias bendras pastangas, nes 2009 m. yra Čekijos ir Švedijos pirmininkavimo Tarybai metai, ir mūsų požiūriai sutampa. Tačiau teisės akto pasiūlymo pateikimas nėra priskirtas mūsų kompetencijai.

Kolegai Berndui Posseltui sakiau, kad esame iš panašios kultūrinės aplinkos, ir mūsų pavyzdys byloja, jog Europoje nėra bado paprasčiausiai dėl to, kad per pastaruosius du dešimtmečius išaugo prekyba žemės ūkio produktais. Suprantu, kad rinkoje turime išlaikyti kai kuriuos skanūs produktus, pvz., Bavarijos ir čekišką alų, tačiau apskritai, pasikartosiu, aš manau, kad laisvoji prekyba didina gerovę Europoje bei visame pasaulyje.

*einantis Tarybos Pirmininko pareigas*ra klausimas apie BŽŪP. Taryba primena, kad po praeitų metų lapkričio 20 d. Taryboje pasiektu politinio susitarimo dėl BŽŪP patikrinimo Taryba ir Komisija bendru pareiškimu numatė, kad atsižvelgiant į diskusijas, pradėtas rugsėjo 23 d. Anesio mieste, Prancūzijoje dėl būsimos BŽŪP po 2013 m., ir nepažeidžiant naujos to laikotarpio finansinės perspektyvos, jos yra įsipareigojusios atidžiai išnagrinėti galimybes tobulinti tiesioginių išmokų sistemą Bendrijoje ir aptarti skirtingą tiesioginių išmokų lygį valstybėse narėse.

Aš galiu jums pasakyti, kad Čekijos pirmininkavimo Tarybai pradžioje ketinama surengti diskusiją šiuo klausimu neoficialiame Žemės ūkio ministrų susitikime, kuris vyks Brno mieste gegužės mėn. Mano kolega, Vyriausybės narys Petr Gandalovič, iš tiesų nekantrauja pradėti šias diskusijas.

Mūsų tikslas – surengti diskusiją apie būsimą BŽŪP, nukreiptą į žemės ūkio politikos priemonių ištyrimą, ypač tiesioginių išmokų srityje, kurios užtikrintų nediskriminacinį ir veiksmingą iš Europos mokesčių mokėtojų surinktų ir BŽŪP išleidžiamų finansinių išteklių panaudojimą ir kurios leistų stiprinti Europos ūkininkų konkurencingumą, gerinti Europos žemės ūkio ir maisto pramonės padėtį globalizuotoje ir atviroje pasaulinėje rinkoje, žemės ūkio produktų kokybę ir neapyvartinės žemės ūkio produkcijos tiekimo rezultatus, taip pat prisidėtų prie tvarios kaimo plėtros.

Minėto dialogo rezultatai turėtų nutiesti kelią į, pabrėžiu, modernizuotą BŽŪP, sukuriant vienodas sąlygas visoms valstybėms narėms.

Pirmininkė. – Klausimas Nr. 5, kurį pateikė **Seán Ó Neachtain** (H-0971/08)

Tema: Bendrosios žemės ūkio politikos ateitis 2013–2020 m.

Vienas iš Čekijos pirmininkavimo Tarybai prioritetų – Bendroji žemės ūkio politika. Kokių priemonių bus imtasi Čekijos pirmininkaujant Tarybai, vedant derybas dėl būsimos Bendrosios žemės ūkio politikos?

Seán Ó Neachtain (UEN). – (GA) Gerb. pirmininke, norėčiau padėkoti einančiam Tarybos Pirmininko pareigas už atsakymą. Norėčiau užduoti jam klausimą apie Čekijos pirmininkavimo planus teikti paramą nepalankioje padėtyje esančioms vietovėms. Kaip suprantu, tolesnės paramos reikia, ir jos reikia desperatiškai, ypač nepalankią geografinę padėtį turinčioms zonoms; šią paramą turi numatyti Europos bendroji žemės ūkio politika. Norėčiau sužinoti, kokių veiksmų ketina imtis Tarybai pirmininkaujanti valstybė šiuo klausimu.

Alexandr Vondra, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. – Problema ypač nepalankią geografinę padėtį turinčiose Europos zonose – viena iš pagrindinių problemų BŽŪP atžvilgiu, dėl kurių nuolat vyksta diskusijos. Manau, kad mes visi, arba dauguma iš mūsų, pritaria, kad reikia pereiti nuo tiesioginių išmokų prie išmokų, skirtų kaimo vietovių plėtrai, jei yra kažkokia galimybė persikirstyti lėšas, o ne toliau taikyti protekcionistines priemones.

Taigi turime būdų ir priemonių šiai problemai spręsti; be to, glaudžiai bendradarbiaujame su Komisijos nare Fischer Boel. Aš nesu žemės ūkio srities ekspertas, bet, manau, jūs tikrai turėsite galimybę susitikti su mūsų žemės ūkio ministru ir išsamiau aptarti šiuos klausimus.

Avril Doyle (PPE-DE). – Leiskite palinkėti Čekijai sėkmės pirmininkaujant. Norėčiau, kad ministras įvertintų Čekijos ūkininkų ir Čekijos žemės ūkio produktų pramonės bendrąją žemės ūkio politiką, t. y. ar ūkininkai patenkinti, ar padidėjo jų įvairiose įmonėse realizuojamos produkcijos kiekis. Kaip jie – ir kaip jūs, Čekijos žmonės – suprantate Čekijoje vykdomą bendrąją žemės ūkio politiką?

Silvia-Adriana Țicău (PSE). – (RO) Deja, ekonominė krizė lemia darbo praradimą. Perkamoji galia mažėja. Kad ir kaip bebūtų, gyvenimo kokybė reiškia ir sveiką mitybą.

Rumunijoje yra labai daug ūkininkų, tačiau jų ūkiai nedideli. Norėčiau paklausti, kokią paramą ruošiatės teikti smulkiesiems žemės ūkio produktų gamintojams, ypač naujosiose valstybėse narėse.

Alexandr Vondra, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. – Naujosiose valstybėse narėse susiklosčiusios kitokios sąlygos. Pvz., mano šalyje nėra tiek daug mažų ūkių kaip kai kuriose kitose Europos šalyse. Mes turime labai konkurencingą žemės ūkio pramonę su dideliais ūkiais, tačiau, pvz., kaimyninėje Lenkijoje situacija šiek tiek kitokia.

Atsakysiu į A. Doyle klausimą apie mūsų padėtį: ką gi, mano rinkimų apygardoje Šiaurės Čekijoje yra ūkininkų ir, viena vertus, jiems sekasi geriau, nes jie gavo daugiau lėšų. Taigi dabar mūsų ūkininkai ryši „Hugo Boss“ kaklaraiščius. To nebuvo prieš penkerius ar dešimtį metų. Kita vertus, jie susiduria su šokia tokia neteisybe dėl skirtingų išmokų „senosioms“ valstybėms narėms ir naujosioms valstybėms narėms. Tai – elementaraus teisingumo klausimas, kurį reikėtų išspręsti.

Be to, mūsų nuomone, BŽŪP turi būti reformuota. Tai vienintelis būdas išlaikyti Europos konkurencingumą. Taigi susiduriame su kompleksine problema. Aš ne specialistas, todėl nesigilinsiu į detales, tačiau manau, kad mes bent jau turėtume susitarti dėl pagrindinių veikimo krypčių.

Pirmininkė. – Kaip atsakysite į S. A. Țicău klausimą?

Atleiskite, ministre, bet nesu tikras, ar atsakėte į abu klausimus.

Alexandr Vondra, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. – Stengiausi atsakyti į abu klausimus.

Pirmininkė. – Klausimų valanda baigta.

Atsakymai į klausimus, į kuriuos nebuvo atsakyta dėl laiko stokos, bus pateikti raštu (žr.priedą).

(Posėdis buvo baigtas 20.00 val. ir vėl pradėtas 21.00 val.)

PIRMININKAVO: M. SIWIEC

Pirmininko pavaduotojas

11. Komitetų ir delegacijų sudėtis (žr. protokolą)

12. Padėtis Afrikos Kyšulyje (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas - Tarybos ir Komisijos pozicija dėl padėties Afrikos Kyšulyje.

Alexandr Vondra, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. – Gerb. pirmininke, šią vėlyvą valandą norėčiau pateikti keletą pastabų dėl Tarybos pozicijos Afrikos Kyšulio atžvilgiu.

Be abejo, Afrikos Kyšulys – sudėtingas regionas, nusipelnęs didesnio mūsų dėmesio, nes jis turi didelį poveikį ES. ES atidžiai stebi įvykius šiame regione ir netgi ketina užmegzti dar glaudesnę dialogą su Afrikos Kyšulio šalimis.

Žinau, kad Europos Parlamentas taip pat stebi šiuos įvykius. Jūsų delegacijos vizitas Eritrėjoje, Etiopijoje bei Džibutyje praėjusių metų pabaigoje buvo svarbus. Atkreipiau dėmesį į pasiūlymą priimti rezoliuciją Afrikos Kyšulio atžvilgiu, kuris buvo iš dalies parengtas per šį vizitą. Jis aiškiai parodė regiono gyventojams ir europiečiams, kad ES auga susidomėjimas Afrikos Kyšuliu. Tarybos vardu sveikinu Europos Parlamentą, prisidedantį prie mūsų pastangų spręsti problemas Afrikos Kyšulyje.

Afrikos Kyšulyje yra keli įtampos šaltiniai. Juos paaiškinsiu detaliau. Tarybos nuomone, ši įtampa vienaip ar kitaip yra susijusi su regionu. Dėl to Taryba stengiasi išvelgti regionines sąsajas tarp tebevykstančių konfliktų. Kokios yra šios sąsajos tarp konfliktų?

Pirma, vyksta ginčas tarp Etiopijos ir Eritrėjos. Šį ginčą galima laikyti viena iš pagrindinių nestabilumo visame regione priežasčių. Jį atspindi: priešingų kariaujančių grupuočių Somalyje rėmimas, destabilizacijos pastangos viena kitos šalyje – ypač leiskite paminėti Ogado, Oromo regionus Etiopijoje; jį atspindi ir parama taikos procesui Sudane atgaivinti. Be to, Eritrėja nutraukė narystę Tarpvyriausybinėje plėtros institucijoje (IGAD).

Ir paskutinis, bet ne mažiau svarbus, aspektas yra tas, kad konfliktas Somalyje sukėlė vieną iš rimčiausių humanitarinių situacijų, su kuria susiduriame šiandienos pasaulyje. Padažnęję piratavimo atvejai jūroje netoli Somalio krantų – dar vienas sunkus šio konflikto padarinys.

Kita didelė problema – varžymasis dėl priėjimo prie gamtinių išteklių, tokių kaip vanduo ir mineralai Afrikos Kyšulyje. Šis reiškinys aštrina konfliktus tarp klajoklių zonose, kuriose gyvena įvairios kultūrinės ir etninės grupės. Jis taip pat didina maisto nesaugą ir apskritai žmogaus nesaugumą, prisidedančius prie konflikto ir migracijos.

Be to, egzistuoja daug regioninės tarpusavio priklausomybės atvejų. Paminėsiu kai kuriuos iš jų. Tai pasienio konfliktai, kaip minėta anksčiau: ginčai tarp Etiopijos ir Eritrėjos, Sudano ir Etiopijos bei Džibučio ir Eritrėjos, kuriuos galima laikyti nestabilumo regione šaltiniais. Taip pat norėčiau pabrėžti, kad didesnis regioninis bendradarbiavimas padėtų sumažinti įtampą šalių sienų teritorijose.

Maisto sauga – dar vienas tarpusavio priklausomybės atvejis. Be abejo, tai pagrindinis rūpestis regione. Dažnos sausros ir potvyniai labai vargina gyventojus. Regionų bendradarbiavimas šiuo atveju galėtų sušvelninti šių stichinių nelaimių poveikį.

Kaip žinote, teigiama, kad ši problema kilo dėl Darfūro, Somalio ir daugelio kitų Afrikos Kyšulio sričių konfliktų. Nesu įsitikinęs, ar aiškiai pasakysiu, tačiau tikiu, kad šis klausimas turi būti sprendžiamas kiekvienoje šalyje ir regione, sąžiningai ir skaidriai.

Piratų veikla iš pradžių buvo sutelkta nedidelėje teritorijoje Somalio pakrantėje. Dingstis piratams plėstis buvo laivų, nelegaliai žvejojančių Somalio vandenyse, apmokestinimas. Kaip gerai žinote, piratavimas gerokai

išsiplėtė ir dabar kelia grėsmę humanitarinės pagalbos teikimui Somalio gyventojams ir jūros saugai Adeno įlankos regionuose bei už jos ribų, įskaitant laivus, plaukiojančius jūroje netoli Kenijos ir Tanzanijos krantų.

Yra ir kitų tarpusavio priklausomybės atvejų, kurie daro didelį poveikį Europai ir Afrikos Kyšulio šalims, pvz., terorizmas ir migracija.

Taigi kokių veiksmų išipareigoja imtis Europos Sąjunga? Koks bus mūsų prisidėjimas ar išitraukimas? Pagrindinė politinė priemonė, kurią gali panaudoti Taryba ir kurią turiu garbės šiandien pristatyti – tai politinis dialogas ne tik su atskiromis šalimis, bet ir kitomis suinteresuotomis šalimis regiono lygmeniu, pvz., Afrikos Sąjunga, Tarpvyriausybinė plėtros institucija, Arabų valstybių lyga ir Jungtinės Amerikos Valstijomis bei Kinija kaip įtakingomis valstybėmis.

Politisinis dialogas – abipusis išipareigojimas, numatytas Kotonu susitarime, sudarytame tarp ES ir kiekvienos iš šalių tame regione. Šio dialogo iš esmės siekiama per ES misijų, vykdomų suinteresuotose šalyse, vadovus. Tai – labai svarbi Tarybos priemonė, padedanti mums užmegzti tiesioginį kontaktą su tų šalių valdžia. Ji leidžia išgirsti jų požiūrį ir kartu aiškiai perteikti mūsų poziciją bei iškelti tam tikrus klausimus, keliančius mums nerimą. Tai ypač susiję su valdymu ir žmogaus teisėmis. Šie klausimai pagrindiniai.

Be to, Taryba pasitelkė Europos saugumo ir gynybos politikos (ESDP) priemones. Nuo 2008 m. rugsėjo mėn. Taryba pritaikė šias priemones kovai su piratavimu jūroje prie Somalio krantų, pirmiausia per koordinavimo grupę ES NAVCO, įsikūrusią Briuselyje, ir nuo 2008 m. gruodžio mėn. per jūrų operaciją, vadinamą „EU NAVFOR Atalanta“.

Galiausiai, ES taiko Europos Komisijos finansines priemones, pvz., Afrikos taikos priemonę ir Stabilumo priemonę. Toliau šiuo klausimu leisiu kalbėti Komisijos narei B. Ferrero-Waldner, nes jis priklauso Komisijos kompetencijai.

Be abejo, Taryba kartu su Europos Komisija visą laiką ieško būdų, kaip padidinti ES veiksmų efektyvumą ir matomumą. Nekantriai laukiu jūsų pasiūlymų ir rekomendacijų šiuo klausimu.

Benita Ferrero-Waldner, *Komisijos narė*. – Gerb. pirmininke, Komisija jau kelerius pastaruosius metus ragino Europos Sąjungą daugiau dėmesio skirti padėčiai Afrikos Kyšulyje. Šiandien šioje diskusijoje aš pakeičiu kolegą Louisą Michelį, kuris, deja, negalėjo atvykti. Šio klausimo imuosi su dideliu susidomėjimu, kurio jis teisėtai nusipelno, ir kartu dėl to, kad jis daro tiesioginę įtaką Europai – tai būtinybė, pvz., sutelkti mūsų laivynus kovai su piratavimu, ir tai tik vienas iš pavyzdžių.

Todėl nepaprastai vertiname Parlamento delegacijos, kuri lankėsi regione, iniciatyvą, ir jos parengtą pranešimą bei rezoliucijos projektą, kuriam mes taip pat iš esmės pritariame.

Vidaus padėtis kiekvienoje iš Kyšulio šalių negali būti suprantama atskirai nuo regiono dinamikos. Mes ir toliau turime skatinti visuotinį požiūrį, paremtą ekonomine plėtra, valdymu ir apsauga, jeigu norime sustiprinti regioninį stabilumą, pagarbą esminiams ir pagrindiniams Kotonu susitarimo elementams bei kovai su skurdu.

Norėčiau pakomentuoti padėtį atskirai kiekvienoje šalyje, prieš pasakydamas pastabas apie regioninę strategiją, taikytiną Afrikos Kyšuliui.

Visų pirma norėčiau tarti žodį apie Etiopiją ir Eritrėją. Etiopija užima strateginę ekonominę ir politinę vietą regione. Komisija toliau remia Etiopiją, stengdamasi sumažinti skurdą, ir padaryta didelė pažanga.

Silpnas regiono saugumas ir įtampa tarp įvairių bendruomenių turi įtakos vidaus padėčiai šalyje, ypač Ogadeno regione, kuriame prieiga prie gyventojų išlieka ribota. Komisija toliau stebės žmogaus teisių padėtį ir demokratizacijos procesą. Atsižvelgiant į 2005 m. visuotinių rinkimų aplinkybes, Komisija atidžiai stebės pasiruošimą 2010 m. rinkimams ir jų eigą, ypač atsižvelgiant į neseniai patvirtintus NVO teisės aktus ir pakartotinių opozicijos lyderės Birtukan Medeksos suėmimą.

Vidaus padėtį Eritrėjoje iš dalies lemia aklavietė pasienio konflikte su Etiopija. Komisija tebėra rimtai susirūpinusi dėl žmogaus teisių pažeidimų ir susiklosčiusios pavojingos socialinės ir ekonominės padėties. Mūsų nuomone, yra tvirtas argumentas tęsti bendradarbiavimo programą, kuria siekiama pagerinti gyvenimo sąlygas. 2008 m. pradėtas politinis dialogas suteikia gerą pagrindą užmegzti ilgalaikius santykius su Eritrėjos institucijomis. Pasakysiu aiškiai: dėl šio proceso iš Eritrėjos mes tikimės teigiamų ir apčiuopiamų veiksmų.

Rezoliucijos projekte numatyta virtuali sienos tarp Etiopijos ir Eritrėjos demarkacija – kaip nusprendė Pasienio komisija – nepadės visiškai išspręsti šią problemą, jeigu nebus užmegztas dialogas, siekiant normalių santykių tarp dviejų šalių.

Dabartinis ginčas tarp Eritrėjos ir Džibučio turi būti vertinamas, atsižvelgiant į platesnes regiono aplinkybes. Globalinio sprendimo reikia ieškoti per vietinius ir regiono veikėjus. Mes ir toliau palaikysime tokius veiksmus.

Kadangi šiuo metu Etiopijos kariuomenė išvedama iš Somalio, Etiopijos ir Eritrėjos bendradarbiavimas Somalio taikos procese bus labai svarbus, norint užtikrinti jo sėkmę.

Visiškai pritariu Parlamentui dėl padėties Sudane. Iš tiesų, 2009 m. lemiami šios šalies ateičiai. Tebesitęsiantis smurtas Darfūre ir sunkumai galutinai įgyvendinant Išsamų taikos susitarimą (CPA) tarp Šiaurės ir Pietų gali destabilizuoti valstybę ir paveikti visą regioną. Todėl turime palaikyti tvirtą dialogą ir stiprų spaudimą Chartumo valdžios institucijoms, kad pasiektume visapusišką jų bendradarbiavimą tiek dėl CPA, tiek dėl Darfūro padėties ir vykstančių procesų. Šios institucijos, kaip ir kitos Sudano suinteresuotosios šalys gerai žino, kokie jų išpareigojimai ir ko iš jų tikimasi.

Darfūre turi būti nutrauktos karinės operacijos ir smurtas, o politinis procesas visiškai atnaujintas. Jungtinių Tautų ir Afrikos Sąjungos misijos pajėgos Darfūre (UNAMID) turi būti dislokuotos per numatytą laiką. Sudano valdžios institucijos privalo gerbti savo išpareigojimus humanitarinės pagalbos ir žmogaus teisių srityje. ITC atžvilgiu labai svarbu, kad Chartumo Vyriausybė ir Pietų Sudano Vyriausybė išspręstų nesutarimus esminiais klausimais, pvz., dėl pajamų iš naftos pasidalijimo, sienos ribų nustatymo ir teisės aktų priėmimo saugumo ir politiniais klausimais. Jeigu nepavyks to padaryti, 2009 m. numatyti rinkimai gali atnaujinti smurtą ir konfliktus.

Somalyje taikos procesas yra lemiamame etape. Prezidento Abdulahio Yusifo Ahmedo atsistatydinimas ir Etiopijos kariuomenės pasitraukimas byloja apie naują netikrumo ir rizikos kupiną laikotarpį. Kita vertus, tai suteikia galimybę pradėti visa apimančią politinį procesą. Politiniu požiūriu Europos Sąjunga toliau tęsia Džibučio procesą palaikančius veiksmus, kurie turėtų sukurti didesnę įtrauktį renkant naują prezidentą ir formuojant šalies vienybės vyriausybę su išplėstiniu parlamentu. Džibučio procese nėra B plano. Be tarptautinės ir regiono pagalbos kuriant palankias sąlygas jo įgyvendinimui susitarimas turės mažai vilties patirti sėkmę.

Saugumo klausimu Komisija lieka išpareigojusi toliau remti tinkamo saugumo sektoriaus valdymo sistemos sukūrimą. Kad ir koks būtų tarptautinių pajėgų pobūdis (JT stabilizavimo pajėgos, JT taikos palaikymo misija arba tik sustiprinta Afrikos Sąjungos misija Somalyje AMISOM), jos bus įgaliosos sutelkti dėmesį į Džibučio susitarimo įgyvendinimą. Komisija teigiamai reagavo į prašymą suteikti tolesnę finansinę paramą AMISOM sustiprinimui.

Galiausiai, Afrikos Kyšulio klausimu aš labai vertinu tai, kad Europos Parlamentas palaiko Komisijos iniciatyvą, vykdomą Afrikos Kyšulyje. Ši iniciatyva paremta 2006 m. Afrikos Kyšulio strategija, priimta tikint, kad sudėtingos problemos regione gali būti sprendžiamos tik globaliai. Šia prasme Komisija palaiko jūsų sprendimą Afrikos Kyšuliui paskirti specialų ES atstovą.

Mes kūrėme gerus darbo santykius su IGAD, kuri palaiko Afrikos Kyšulio iniciatyvą ir vaidina pagrindinį vaidmenį jos įgyvendinime. Antrąjį bendrą ekspertų susitikimą vandens, energijos ir transporto klausimais numatyta surengti artimiausioje ateityje; šiame susitikime galima aptarti konkrečius projektus, kurie toliau būtų pristatyti galimoje donorų konferencijoje.

Eritrėjos, kuri vaidina pagrindinį vaidmenį regioninėje dinamikoje, dalyvavimas yra esminis, siekiant užtikrinti Afrikos Kyšulio strategijos sėkmę. Komisijos nario Louiso Michelio kontaktai su valstybės vadovais ir regiono vyriausybe, taip pat prezidentu Isaiasu Afwerki'u, buvo gera pradžia, ir naujas IGAD vykdomasis sekretorius šiuo metu stengiasi plėtoti dialogą su Eritrėjos valdžios institucijomis, įskaitant IGAD atgaivinimo proceso ir reformavimo klausimus.

Gerb. pirmininke, mano kalba užsitęsė, tačiau čia tiek daug šalių – norint kažką pasakyti apie kiekvieną iš jų, reikia tarti bent jau kelis žodžius.

Pirmininkas. – Įžangai taikoma specialioji taisyklė – jos laikas neribotas.

Filip Kaczmarek, PPE-DE frakcijos vardu. – (PL) Gerb. pirmininke, Komisijos nare, einantis Tarybos Pirmininko pareigas, labai dėkoju už Tarybos ir Komisijos nuomonę dėl Afrikos Kyšulio. Šio regiono reikšmė tiesiog peržengia geografines ribas. Konfliktus ir struktūrines problemas šiame regione dar labiau apsunkina neigiami reiškiniai kituose Afrikos regionuose. Aš buvau Europos Parlamento delegacijos narys per vizitą ir mačiau, kokios tai sudėtingos, didelės ir tarpusavyje persipynusios problemos ir kodėl turime pateikti išsamų atsakymą į šį klausimą.

Rezoliucijos projekte dėmesį sutelkėme į tris pagrindinius, tačiau pakankamai plačius klausimus: regioninį saugumą, maisto saugą ir, žmogaus teisių srityje, demokratiją bei gerą valdymą. Po vizito man neliko abejonių, kad pagrindinė sąlyga, nulemianti geresnę padėtį, yra geranoriškumas ir dialogas tarp regiono lyderių.

Europos Sąjungos politika, nukreipta į regioninių institucijų Afrikos Kyšulyje palaikymą, yra teisinga, tačiau nesant aktyvaus pagrindinių dalyvių įsitraukimo ši politika išliks neveiksminga. Kai kurios regiono šalys naudoja netinkamą taktiką, pvz., negalima ieškoti dialogo su vienu kaimynu ir tuo pačiu metu atsisakyti dialogo su kitu. Ši praktika yra nelogiška, todėl diplomatinė sėkmė tampa praktiškai neįmanoma. Politiniai regiono vadovai turi pripažinti, kad valdžia neatsiejama nuo atsakomybės.

Tai, ko tikimės iš Afrikos Kyšulio vadovų, nesusiję su kažkokiomis konkrečiomis Europos vertybėmis vietos lygmeniu. Mes tikimės minimalaus visuotinių vertybių pripažinimo. Mes taip pat įsitikinę, kad pagrindinės teisės ir laisvės priklauso visiems. Nė viena besivystanti šalis negali tinkamai veikti šiuolaikiniame pasaulyje, jeigu ji atmets pagrindines, visuotines vertybes. Todėl jų pripažinimas – ne vien poelgis, priartinantis prie Europos Sąjungos, tačiau ir veiksmas, kuris prisidės prie jų pačių interesų gynimo.

Ana Maria Gomes, PSE frakcijos vardu. – (PT) Taryba ir Komisija turi padaryti išvadas, atsižvelgdamos į tai, kad Europos Parlamento požiūriu Afrikos Kyšulio valstybių vyriausybės veikia ne pagal jų įsipareigojimus, numatytus Kotonu susitarimo 9 straipsnyje. Žmogaus teisės, demokratija ir geras valdymas – tik tušti žodžiai. Tai visiškai akivaizdu kiekvienam, kuris žvelgia ne užmerktomis, o atmerktomis akimis.

Pvz., Etiopijoje, kurioje įsikūrusi Afrikos Sąjungos būstinė, žmonės yra apipilti tuščiomis kalbomis, kurios gražiai skamba donorams, tačiau yra ne mažiau žiaurios ir begėdiškos.

Paminėsiu du naujausius epizodus...

Rugpjūčio 29 d. Birtukan Midekssa, vietą parlamente turėjusios partijos vadovė, vėl buvo areštuota ir nuteista kalėti iki gyvos galvos, nes atsisakė viešai pareikšti, jog prašė malonės, kurią Meleso Zenawio vyriausybė pritaikė 2007 m. ir išleido ją iš kalėjimo kartu su dauguma kitų politinių opozicijos, veikusios po 2005 m. rinkimų, lyderių.

Antras epizodas: Etiopijos Parlamento patvirtintas vadinamasis NVO įstatymas, kuris praktiškai paverčia nusikalstamu visą nepriklausomų NVO darbą.

Komisijos nare, Etiopijoje nėra perėjimo prie demokratijos, ir aš būčiau dėkingas, jeigu tai pasakytumėte savo kolegai Louisui Micheliui.

Eritrėjoje Vyriausybės rūstybė, nukreipta į kiekvieną, mėginantį pasinaudoti pagrindinėmis žmogaus teisėmis, kelia tik dar didesnę gėdą.

Šiuo metu Somalyje susiklosčiusi sudėtingiausia padėtis visame Afrikos Kyšulyje, todėl nepateisinama, kad tarptautinė bendruomenė, įskaitant Europos Sąjungą, skiria per mažai dėmesio šios šalies žmonių likimui. Tai šalis, kurioje dešimtmečiais nebuvo teisės ir tvarkos, Etiopijos grupuotės užiminėjo žemes bei nebaudžiamai vykdė nusikaltimus, klestėjo piratai bei teroristų grupuotės.

ES jūrų misija nieko neišspręs, jeigu Europos Sąjunga, Jungtinės Valstijos, JT ir Afrikos Sąjunga toliau ignoruos piratavimo priežastis, kurios išisaknijusios ir su kuriomis reikia kovoti sausumoje, o ne jūroje.

Šiame regione nebus stabilumo ar pažangos, jeigu nebus išspręsti tragiški konfliktai, kurie toliau niokoja Sudaną, ypač pietuose ir Darfūre. Bevaisės kalbos tarptautinėje bendrijoje, įskaitant Europos Sąjungą, turi būti paverstos ryžtingais veiksmais minėtame regione, kurie apsaugotų nuolat puldinėjamus civilius žmones ir išspręstų nusikaltėlių nebaudžiamumo problemą.

Šiuo atžvilgiu galimas prezidentui Omarui Bashirui iškeltų kaltinimų patvirtinimas Tarptautiniame baudžiamajame teisme taps tiek Europos Sąjungos, tiek Afrikos Sąjungos patikimumo ir veiksmingumo išbandymu.

Johan Van Hecke, ALDE frakcijos vardu. – Gerb. pirmininke, Afrikos Kyšulys – siaubingas regionas, kuriame vidiniai ir regioniniai konfliktai toliau pažeidinėja taiką ir saugumą. Šie konfliktai kuria humanitarines nelaimes ir paralyžiuoja šio strategiškai svarbaus regiono plėtrą.

Kiekvienas karas, kiekvienas konfliktas pabrėžia valstybių trapumą. Daugelio šių konfliktų šerdyje glūdi vadovavimo stoka, ir demokratinės vyriausybės teisingai tai pažymėjo EP delegacijos ataskaitoje.

Šiam regionui reikia šalyje išvystytos demokratizacijos, pagarba šalies ir tarptautinei teisei ir, visų svarbiausia, nacionalinis susitaikymas. Padėties Somalyje atžvilgiu norėčiau pabrėžti, kad buvusio prezidento Abdulahio Yusufo Ahmedo atsistatydinimas ir Etiopijos kariuomenės išvedimas atveria didžiules galimybes. Metas atsigaivinti po visų negandų ir atkurti taiką Somalyje.

Somalia parlamentas – lemiamas veiksnys pasitikėjimui kurti ir gali paversti taikos procesą visa apimančią. Be to, būtina, kad ES remtų Afrikos Sąjungos taikos pajėgų atnaujinimą ir stiprinimą. Šioms pajėgoms reikia tinkamo JT mandato. Kitaip Ugandos ir Burundžio pajėgos pasitrauks iš Mogadišo, palikdamos saugumo spragą.

Visiškai pritariu Komisijos narei B. Ferrero-Waldner. Šiuo metu Somalyje yra pokyčiams tinkamas momentas, kurį reikia išnaudoti. Būtina užpildyti valdžios ir saugumo vakuumą. Kitaip išliks valstybės nebuvimo chaosas, žinomas Somalio vardu.

Mikel Irujo Amezaga, *Verts/ALE frakcijos vardu.* – (ES) Gerb. pirmininke, šiuo metu Afrikos Kyšulys – tikras parako užtaisas, ne vien dėl visiško nestabilumo Somalyje ir Sudane, bet ir trijose valstybėse, kurią F. Kaczmarek, A. Hutchinson ir aš turėjome garbės aplankyti.

Mūsų delegacija per vizitą aplankė tris valstybes: Eritrėją, Džibutį ir Etiopiją. Visas šias valstybes sieja skurdas, vadinasi, ir labai žemas žmogaus teisių apsaugos lygis. Delegacijai pateiktos statistikos apie skurdą duomenimis, kaip paskelbė Etiopijos Vyriausybė, badauja šeši su puse milijono žmonių. Jungtinės Tautos šį skaičių padidina iki daugiau nei dvylikos milijonų. Taigi susiduriame su humanitarine krize, apie kurią nutylima žiniasklaidoje, atsižvelgiant į kitas dabartines tarptautines krizes, nors minėtoji yra iš tiesų sukrečianti.

Žmogaus teisių padėtis taip pat nusipelno mūsų dėmesio politinių kalinių atžvilgiu – būtent taip jie ir vadinami: politiniais kaliniais – visose trijose šalyse.

Eritrėjos ir Etiopijos ginčas dėl sienų visiškai absurdiškas, kaip ir daugiau nei 200 000 karių įtraukimas į šį ginčą. Negaliu baigti kalbos, nepasveikinęs Komisijos nario Louiso Michelio su veiksmais šioje srityje ir užmegztu politiniu dialogu. Šį dialogą būtina tęsti, tačiau reikia ir aiškiai parodyti, kad būsime labai tvirti: tvirtai ginsime žmogaus teises ir būsime griežtai nusiteikę šurkščių pažeidimų, padarytų priimant įstatymus dėl NVO, atžvilgiu. Nepamirškime, kad šiuo politiniu dialogu įrodome, jog Europos Sąjunga turi aukštą prestižą tarptautiniu mastu.

Tobias Pflüger, *GUE/NGL frakcijos vardu.* – (DE) Gerb. pirmininke, pastaruoju metu padėtis Afrikos Kyšulyje vėl tapo ES dėmesio centru. Nuo Kalėdų tenai dislokuota ES karinė misija „Atalanta“. Siųsdama šią misiją ES padarė klaidų, kurias darė NATO, Jungtinės Valstijos, Rusija ir kitos šalys, siųsdamos karo laivus ir karinėmis priemonėmis paviršutiniškai spręsdamos problemas. B. Kouchner iš tiesų pasveikino su galimybe imtis veiksmų, t. y. karine jūrų operacija prie Somalio krantų, praėjus 10 metų po Saint-Malo. Tikrosios problemos priežastys – neteisingas išteklių paskirstymas dėl, pvz., žuvų išteklių eksploatavimo, įskaitant ES žvejybos laivus. Somalis – viena iš valstybių, kurios faktiškai neveikiančią vyriausybę visomis galimomis priemonėmis palaiko Vakarai.

Šiuo metu Etiopijos okupacinės pajėgos pasitraukė iš Somalio, tačiau daugiau kaip 16 000 žmonių neteko gyvybių nuo šių pajėgų invazijos pradžios. Santykius su Afrikos Kyšulio šalimis atspindi Džibučio pavyzdys, kuriame vyrauja autoritarinis režimas, tačiau įvairios Vakarų šalys tenai turi karines bazines. Pagalba turi būti teikiama regiono žmonėms – ne pasitelkiant karo laivus, kurie reikalingi tik prekybos su Vakarašaliams maršrutams saugoti, bet, pvz., teikiant humanitarinę pagalbą.

Karl von Wogau (PPE-DE). – (DE) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, Somalis – žlugusi valstybė, atsižvelgiant į visus siaubingus joje vykstančius dalykus. Jūs aiškiai išdėstėte, ką reikia daryti šioje srityje; mano kolegė A. M. Gomes taip pat labai aiškiai pasisakė šiuo klausimu.

Piravimas – tik viena šios problemos dalis, nors ir svarbi, nes jis regione labai išplitęs. Antras aspektas – ES jūrų maršrutų, kuriais yra suinteresuota Europos Sąjunga ir jos piliečiai, apsauga.

Todėl parengėme Europos saugumo ir gynybos politikos (ESDP) operaciją „Atalanta“, kuri yra pirmoji jūrų operacija pagal ESDP. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad operacijos štabas yra Jungtinėje Karalystėje. Operacijai vadovauja britų laivyno pareigūnas, admiralo pavaduotojas P. Jones.

Pirmoji užduotis – apsaugoti pagalbos maisto produktais teikimą ir užtikrinti, kad ši pagalba iš tiesų pasiektų Somalį. Antroji užduotis – kova su piravimu ir atitinkami veiksmai šioje srityje.

Mes susisiekiame su operacijos štabu Nortvude, ir štabo pareigūnai mums aiškiai nurodė, kad jiems trūksta kai kurių priemonių, pvz., degalų lėktuvų – pilotuojamų ir nepilotuojamų – bei malūnsparnių, nes stebėjimą reikia atlikti labai didelėje zonoje. Mes visi turime būti suinteresuoti sėkminga „Atalanta“ operacija. Tai būtina tiek siekiant apsaugoti jūros maršrutus, tiek prisidedant – nors ir nedidele dalimi – prie žlugusios Somalio valstybės problemos sprendimo.

Corina Crețu (PSE). – (RO) Visų pirma norėčiau pasveikinti savo kolegas – šios tyrimo misijos viename iš pavojingiausių ir, žinoma, labiausiai nuskriaustų pasaulio regionų narius.

Taip pat manau, kad Afrikos Kyšulys yra turbūt skurdžiausias regionas pasaulyje. Etiopiją pastaruosius kelerius metus niokojo stichinės nelaimės – sausros – padariniai. Tai – šalis, kurioje milijonai žmonių kenčia badą net turtingo derliaus metais.

Sudanas ir ypač Darfūro regionas – tragiškos vietovės pasaulio žemėlapyje dėl humanitarinės nelaimės, kurią daugelis ekspertų apibūdino kaip atvirą genocidą dėl daugiau nei dviejų milijonų žmonių išžudymo, o keturi milijonai yra pilietinio karo pabėgėliai.

Somalis, Eritrėja ir Džibutis – trys skurdžiausios valstybės, kuriose konfliktas nuolatinė realybė, kaip ką tik pabrėžėte, Komisijos nare, o prieš tai – mano kolegos nariai.

Nuolatinis nestabilumas regione – viena iš problemų, su kuriomis susiduria Afrikos Kyšulys ekonominio, socialinio ir politinio vystymosi procese, priešasčių. Sėkmingas taikos procesas regione glaudžiai susijęs su regiono ir Afrikos organizacijų, pvz., Tarpvyriausybinių plėtros institucijos arba Afrikos Sąjungos, dalyvavimu.

Europos Sąjunga privalo remti šių organizacijų konsolidaciją, kartu stiprindama jų gebėjimą užkirsti kelią konfliktams ir juos spręsti. Didesnė regioninė integracija taip pat padėtų užmegzti atviresnį dialogą tarp Afrikos Kyšulio šalių dėl bendrų interesų, pvz., migracijos, prekybos ginklais, energetikos arba gamtinių išteklių, ir suteiktų pagrindą užmegzti dialogus prieštaringsiomis temomis.

Europos Sąjunga, žinoma, turi daugiau prisidėti, jeigu pažeidinėjamos žmogaus teisės. Pagal Kotonu susitarimą šios šalys turi pasiekti susitarimą su Europos Sąjunga teisės aktu, žmogaus teisių apsaugos ir demokratijos principų laikymosi srityje.

Olle Schmidt (ALDE). – (SV) Gerb. pirmininke, Komisijos nare, einantis Tarybos pirmininko pareigas, 2001 m. rugsėjo 23 d. sekmadienį ryte Švedijos pilietį Dawitą Isaaką šalies valdžia prievarta išvedė iš jo namų Eritrėjoje. Jis buvo įkalintas be teismo ir po daugiau nei septynerių metų vis dar nėra oficialiai apkaltintas. Jo nusikaltimas įvardijamas kaip „nepriklausomų naujienų perdavimas“. Šioje rezoliucijoje pirma tiesioginė nuoroda daroma į Dawitą Isaaką. Tai turėtų paskatinti daryti spaudimą Eritrėjai.

Nėra priimtina tai, kad ES pilietis, Švedijos žurnalistas, yra ilgus metus kalinamas ir turi pakęsti režimą Asmaroje, kuriai ES teikią pagalbą, žymiai išaugusią paskutiniu metu. Komisijos nare, atėjo metas Europos Sąjungai veikti ir apibrėžti šios pagalbos sąlygas. Tylis diplomatijos laikas praėjo. Ko pakanka, to pakanka. ES netoleruos pagrindinių žmogaus teisių paniekimo, žurnalistų ir režimo kritikų žudymo ar įkalinimo, nepaisant to, kad engiami ir badauja gyventojai.

Šiuo metu Europos Parlamentas reikalauja, kad Dawit Isaak ir kiti Eritrėjoje įkalinti žurnalistai būtų nedelsiant paleisti. Tai veiksmingas žingsnis teisinga kryptimi. Dabar Komisija ir Taryba privalo suteikti šioms žodžiams jėgos. Taigi ES atėjo tinkamas metas pradėti derybas ir taikyti sankcijas.

Eva-Britt Svensson (GUE/NGL). – (SV) Gerb. pirmininke, kaip ir mano kolega Liberalų ir demokratų aljanso už Europą frakcijos narys, norėčiau pabrėžti Dawito Isaako paleidimo klausimą. Švedijos pilietis Dawit Isaak buvo įkalintas be teismo ir kalėjo septynerius metus siaubingos diktatūros sąlygomis. Džiaugiuosi, kad įtraukėme punktą dėl neatidėliotino jo paleidimo į rezoliuciją dėl Afrikos Kyšulio. Mes reikalaujame nedelsiant paleisti Dawitą Isaaką ir visus kitus įkalintus žurnalistus. Jokio teismo... Ir kuo gi jie nusikalto? Jų darbas buvo susijęs su demokratijos ir žodžio laisvės gynimu.

Būsima ES pagalba Eritrėjai turi būti susieta su aiškiais reikalavimais dėl Dawito Isaako ir kitų žurnalistų paleidimo. Sąlyginė pagalba, kartu su sankcijomis, Eritrėjos lėšų Europoje įšaldymas ir pranešimas apie šį tarptautinės teisės pažeidimą Tarptautiniam Teisingumo Teismui – štai ko mums reikia šiandien. Švedijos vyriausybė naudojo tylią diplomatiją, ir per septynerius metus niekas nepasikeitė. Dabar atėjo metas veikti.

Charles Tannock (PPE-DE). – Gerb. pirmininke, Afrikos Kyšulys yra, galima sakyti, tikra nelaimė. Regioną dešimtmečiais niokoja karas, badas, aplinkos degradacija, korupcija, blogas valdymas ir politinės represijos.

Žmogaus teisės, savaime suprantama, pažeidinėjamos. Pilietinė visuomenė silpna. Nerimą kelia ir tai, kad padėtis gali pablogėti. Panašu, kad įtampa tarp Etiopijos ir Eritrėjos dėl ginčijamos teritorijos gali padidėti bet kurią akimirką. Žlugusioje Somalio valstybėje keroja klanų žiaurumas ir Islamo ekstremizmas, kuris tik išsiplės, Etiopijai išvedus savo karių ir atsistatydinus jos prezidentui.

Aptarėme ir piratavimo epidemiją prie Somalio krantų. Be abejo, ES visada kyla pagunda siūlyti imtis karinių veiksmų kaip panacėjos nuo chaoso Afrikos Kyšulyje. Ankstesnė patirtis byloja, kad tai būtų siaubinga klaida. Prezidentas Bill Clinton pasiuntė JAV karines pajėgas tvarkai Somalyje įvesti, tačiau ir tai baigėsi nelaime.

Viena optimizmo oazė, mano nuomone, yra Somalio žemė, anksčiau buvusi Didžiosios Britanijos protektoratu. Ji susijungė su Somalio Respublika 1960 m. po trumpos nepriklausomybės, kurios atsisakė savo noru, tačiau 1991 m. vėl atsiskyrė, šalį apėmus chaosui po Siad Barre mirties. Nuo tada Somalio žemė yra vienintelė darni ir funkcionali valstybė Somalyje. Somalio žemės žmonės turi santykinai palankią vyriausybę ir pažangias institucijas. Jie turi valstybingumo simbolius, pvz., atskirą valiutą ir vėliavą.

Asmeniškai, o ne savo partijos ar politinės frakcijos vardu, pasakysiu, kad galbūt atėjo metas Afrikos Sąjungos vadovaujamai tarptautinei bendruomenei rimčiau apsvarstyti Somalio žemės nepriklausomybės siekį. Vakarų palaikoma nepriklausoma Somalio žemė galėtų būti stabilumo ir pažangos jėga beviltiškame ir chaotiškame regione. Be abejo, galėtume pateisinti Somalio žemės žmones, jeigu jie paprašytų paaiškinti, kodėl mes čia, Europos Sąjungoje, taip nenoriai pripažinome jų *de facto* valstybę, tuo tarpu nedelsiant pritarėme Kosovo nepriklausomybei.

Rareș-Lucian Niculescu (PPE-DE). – (RO) Europos Sąjunga iš tiesų turi pagrindą nerimauti dėl padėties, susiklosčiusios Somalyje, kuriame faktiškai susidarė valdžios vakuumas, kurį užpildyti gali Somalio islamistų milicija, turinti tam visas sąlygas. Be išvestų trijų tūkstančių Etiopijos karių Afrikos Sąjungos remiamos misijos taip pat gali būti nutrauktos, jeigu nesulauks papildomos pagalbos vėliau.

Europos misijos, kurios pajėgos patrulinuoja regiono vandenyse, negalėčiau apibūdinti kitaip nei didžiuliu pasisekimu, tačiau ši užduotis apima tik „ligos“ padarinių, o ne pačios ligos, gydymą. Somalis turi turėti vyriausybę, gebančią veikti kaip dialogo partneris tarptautinėms institucijoms, Europos Sąjungai ir visoms kitoms valstybėms, siekiančioms aktyviai dalyvauti sugrąžinant stabilumą šiame regione.

Alexandru Nazare (PPE-DE). – (RO) Europos Sąjunga turi gausybę įsipareigojimų Somalyje bei Afrikos Kyšulyje. Nestabilumas, valdymo ir saugumo stoka pavertė šį regioną susirūpinimo šaltiniu dėl daugelio priežasčių.

Visų pirma, negirdėtas piratavimo, kurį vykdo prieglobstį Somalio kariniuose daliniuose turinčios grupuotės, masto išaugimas turi įtakos regione esantiems prekybiniam maršrutams, gyvybiškai svarbiems Europai ir pasaulio prekybai. Mums kelia nerimą tai, kad šios grupuotės tampa technologiškai pažangesnės ir geba užpulti laivus, esančius vis toliau nuo kranto.

Akivaizdu, kad ši padėtis susiklostė dėl desperatiškos situacijos, į kurią pateko Somalis, tiksliau sakant, centrinės vyriausybės, gebančios prižiūrėti savo teritorinius vandenius, nebuvimo. Tačiau tarptautinė bendruomenė lygiai tiek pat atsakinga už šiuos įvykius. Piratavimas, nesvarbu, kokiose jūrose, ir saugus prieglobstis, kuriuo mėgaujasi nusikaltėliai, yra rašytinių ir nerašytinių bet kurios valstybės teisės normų pažeidimas, ir intervencija į tai pateisinama, nepaisant jos šaltinio.

Europos Sąjungos ir tarptautinės bendruomenės galimybės pakeisti esminę realybę Somalyje menkos. Tačiau mes turime daugiau galimybių įveikti vieną iš jos padarinių – piratavimą.

Alexandr Vondra, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. – Gerb. pirmininke, pirmiausia leiskite atsakyti į dvi čia padarytas pastabas ir tada padaryti kai kurias išvadas. Olle Schmidt ir Eva Britt Svensson uždavė klausimą apie žurnalistą Dawitą Isaaką: taip, mes stengiamės jį išlaisvinti Eritrėjoje.

Anna-Maria Gomes uždavė klausimą apie neseniai areštuotą opozicijos veikėją Bertukaną Medekną. Taryba, be abejo, žino apie šią bylą, kuri prasidėjo po porinkiminių riaušių 2005 m., kai ji buvo areštuota kartu su kitais opozicijos veikėjais, tačiau 2007 m. išlaisvinta. Šių metų pabaigoje ji vėl buvo suimta. Kadangi ES atidžiai stebėjo bylos eigą, Taryba yra pasirengusi, jeigu reikės, imtis atitinkamų veiksmų.

Dabar norėčiau padaryti penkias trumpas baigiamąsias pastabas. Pirmiausia leiskite pasakyti, kad mes iš tiesų vertiname delegacijų, kurios apsilankė regione, ypač Alaino Hutchinsono, Filipo Kaczmareko ir Irujo Amezagos, indėlių.

Pirma pastaba būtų tokia: galiu užtikrinti, kad Tarybai pirmininkaujant Čekijai bus išlaikytas tęstinumas. Mes neketiname visiškai iš naujo apibrėžti ES strategijos Afrikos Kyšulio atžvilgiu. Mes kiek įmanoma sieksime politikos, kurią nustatė mūsų pirmtakė.

Viena iš svarbiausių užduočių – neleisti plisti piratavimui, ir šiuo požiūriu labai vertiname Tarybai pirmininkavusios Prancūzijos, kuriai galų gale pavyko dislokuoti pirmą ES jūrų misiją, pastangas. Kadangi jūrine galia Čekija nepasižymi, vertinsime ES indėlį.

Mano antra pastaba būtų ta, kad trumpalaikė operacija „Atalanta“ jau užkirto kelią keliems piratavimo atvejams ir sulaukė tam tikrą skaičių piratų, taigi po mėnesio dislokavimo operacijos veiksmingumas jau akivaizdus. „Atalanta“ – trumpalaikė priemonė piratavimui pažaboti. Tačiau tai buvo būtina trumpalaikė priemonė.

Trečia pastaba būtų ta, kad, siekdama surasti ilgalaikį sprendimą padėčiai Somalyje, Taryba visiškai remia Džibučio procesą pereinamojo laikotarpio federalinėje vyriausybėje ir Somalio išlaisvinimo aljanse, ir šis procesas neturi B plano.

Etiopija pradėjo karių išvedimo iš Somalio procedūrą; tai – svarbus žingsnis įgyvendinant Džibučio procesą. Nerimą kelia tai, kad pasišalinus Etiopijos pajėgoms šalyje liks saugumo vakuumas, todėl ES toliau teikia didelę paramą Afrikos Sąjungos misijai Somalyje „AMISOM“. 2008 m. gruodžio mėn. – 2009 m. gegužės mėn. skirta 20 mln. EUR.

Mano ketvirta pastaba susijusi su tiesioginiais ryšiais: numatome atnaujinti politinį dialogą su tarpvyriausybine institucija dėl vystymo ministerijų lygmeniu. Vystymo institucija įrodė savo gebėjimus Sudano taikos diskusijose, todėl 2005 m. pasirašytas išsamus taikos susitarimas. Taigi institucija gali tapti pagrindiniu ES partneriu, siekiant atkurti taiką ir stabilumą Somalyje.

Paskutinė, bet ne mažiau svarbi, pastaba susijusi su didesniu išitraukimu. Norėčiau informuoti, kad Komisijos strategijos dėl Afrikos Kyšulio persvarstymas bus pradėtas Tarybai pirmininkaujant Čekijai, ir tai neprieštarauja mano pasisakymui apie tęstinumą.

Benita Ferrero-Waldner, *Komisijos narė*. – Gerb. pirmininke, norėčiau pasakyti kelias pastabas dėl šios trumpos, tačiau svarbios, diskusijos. Visų pirma, aš su dideliu susidomėjimu klausiausi jūsų komentarų ir pasiūlymų dėl Somalio, ir suprantu, kad sutariame ne vien padėties įvertinimo klausimu, tačiau ir veiksmų, kurių reikia imtis, klausimais. Mums reikia visos tarptautinės bendruomenės, įskaitant naująją JAV administraciją, paramos, taip pat pagrindinių veikėjų islamo pasaulyje pagalba, siekiant surasti tvarų politinį sprendimą padėčiai Somalyje ir galiausiai baigti neapsakomas gyventojų kančias. Šioje srityje Komisija teiks visapusišką politinę ir kartu tvirtą finansinę paramą Džibučio procesui.

Pritariu Anai Marijai Gomes, kad Afrikos Kyšulio šalys turi rimtų problemų žmogaus teisių ir gero valdymo srityje – tai paminėjo ir dauguma kitų kolegų. Esame labai susirūpinę dėl šių milžiniškų sunkumų. Tačiau, mūsų manymu, būtų sudėtinga priimti visa apimančią sprendimą Kotonu susitarimo 9 straipsnio atžvilgiu. Turime išlaikyti tvirtą poziciją žmogaus teisių ir gero valdymo klausimais, visapusiškai išnaudodami tas politikos priemones, kurias turime, įskaitant politinį dialogą, remdamiesi aiškiomis gairėmis.

Dėl pagalbos maisto produktais ir maisto saugos norėčiau pasakyti, kad tai – vienas iš Europos Parlamento rezoliucijos prioritetų. Čia norėčiau pabrėžti, kad, be Europos plėtros fondo (EDF) paketo, šiuo metu turime lėšų pagal vadinamąją maisto priemonę, kuri sudarys 100 mln. EUR nuo 2009 iki 2011 m.

Ir galiausiai, mes gerai žinome apie Švedijos piliečio Dawito Isaako, kurio kalinimas vis dar tęsiamas, padėtį Eritrėjoje. Mano kolega Louis Michel kalbėjo su prezidentu Isaiasu Afwerki'u apie šią bylą per paskutinį vizitą 2008 m. birželio mėn., ir šioje konkrečioje byloje toliau vykdoma tyli diplomatija. Galiu užtikrinti, kad išliekame įsipareigoję gerinti žmogaus teisių situaciją Eritrėjoje, taigi šis klausimas mums išlieka labai svarbus.

Pirmininkas. – Pateiktas rezoliucijos projektas⁽²⁾ remiantis Darbo tvarkos taisyklių 103(2) straipsniu.

Diskusijos šiuo klausimu baigtos.

Balsavimas vyks 2009 m. sausio 15 d., ketvirtadienį.

(2) Žr. protokolą.

13. Europos Sąjungos strategija Baltarusijos atžvilgiu (diskusijos)

Pirmininkas – Kitas klausimas - Tarybos ir Komisijos pranešimas dėl Europos Sąjungos strategijos Baltarusijos atžvilgiu.

Alexandr Vondra, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. – Gerb. pirmininke, padėtis Baltarusijoje ir tai, kokių veiksmų turėtume imtis bei kaip galėtume padėti, man regis, be jokių abejonių bus Tarybos dėmesio centre pirmininkaujant Čekijai.

Norėčiau pradėti teigiama pastaba. Su pasitenkinimu stebėjome Baltarusijos žingsnius pastarąsias keletą savaitių, įskaitant judėjimo „Už laisvę“ registraciją, nepriklausomų laikraščių, pvz., *Narodnaya Volya* ar *Nasha Niva*, spausdinimą ir platinimą, prie apskritojo stalo surengtą diskusiją dėl interneto reguliavimo su Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (OSCE) žiniasklaidos laisvės atstovu ir ekspertų konsultacijų su OSCE/ODIHR dėl rinkimų teisės aktų pradžios paskelbimą.

Taip siekiama įgyvendinti ES apibrėžtus kriterijus kaip sąlygą išlaikyti vizų uždraudimo sustabdymą po pradinio šešių mėnesių laikotarpio. ES pabrėžė perėjimo prie šių klausimų svarbą, kai susisiektų su Baltarusijos administracija.

Prieš peržiūrėdami sprendimą dėl sankcijos taikymo, dėl kurios turime nuspręsti iki balandžio mėn. pradžios, ir toliau naudosis visais politiniais ryšiais, įskaitant dvišalius kontaktus, siekdami paraginti Baltarusiją spręsti problematiškus klausimus, kuriuos išdėstėme spalio 13 d. Tarybos išvadose, nurodydami svarbiausius tolesnius žingsnius. Kaip dar vieną paraginimo ženklą pirmininkaudami ketiname surengti kitą Trejeto susitikimą su Baltarusijos užsienio reikalų ministru dėl Bendrųjų reikalų ir išorės santykių (GAER) tarybos sausio mėn. posėdžio rezultatų.

Mes toliau stebėsime bendrą žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių situaciją šalyje, ypač pabrėždami NVO ir žiniasklaidos reguliavimą. Be to, nuodugnai diskutuojame ir keičiamės požiūriais bei informacija su įvairiais opozicijos atstovais ir kitais veikėjais Baltarusijoje, pvz., Aleksanderiu Milinkievichiumi, Aleksandru Kozulinu ir kitais.

Kaip žinome, Baltarusija įtraukta į Rytų partnerystės programą kaip viena iš šešių šalių, – tai žingsnis, nukreiptas į pozityvios plėtros tendencijų kūrimą mūsų rytinėje Europos kaimynystėje. Baltarusijos dalyvavimas priklausys nuo šalies vidaus vystymosi. Rytų partnerystės programa oficialiai bus pradėta per viršūnių susitikimą Prahoje gegužės mėn. Susitikimo diena pasirinkta kaip tik praėjus šešiams mėnesiams, kai galėsime įvertinti pažangą. Taigi, ar A. Lukashenko bus pakviestas į viršūnių susitikimą, atsakyti dar negalime.

Mes tvirtai manome, kad šiuo metu su Minsku turime elgtis dalykiškai; sakykime, tai – strateginis imperatyvas. Be abejo, išliekami realistais ir nesitikime dramatiškų permainų, tačiau tikime, jog A. Lukashenkos darnių santykių su Maskva siekis gali suteikti galimybę. Be to, kadangi esame tam tikrų bendrų vertybių bendrija, įtaką turime išlaikyti savo rankose. Mūsų bendras interesas šiuo atžvilgiu yra išnaudoti šią galimybę toliau skatinti pozityvią dinamiką Baltarusijoje.

Benita Ferrero-Waldner, Komisijos narė. – Gerb. pirmininke, man labai malonu kalbėti apie Baltarusiją, nes padarytas teigiama pažanga, dėl kurios labai džiaugiamės. Baltarusija labai svarbi mūsų darbotvarkėje, tačiau ne vien dėl to, kad tai – viena iš šalių, kurią stipriai sukrėtė dabartinė finansų krizė. Mes turime ir unikalią galimybę atversti naują puslapį mūsų santykiuose su Baltarusija.

Šiuo metu esame Baltarusijai taikomų šešių mėnesių sankcijų sustabdymo pusiaukelėje; šis sprendimas priimtas ES užsienio ministrų susitikime 2008 m. spalio 13 d. Kadangi šio sustabdymo terminas baigsis 2009 m. balandžio 13 d., šiuo metu turime atlikti pirmąjį įvertinimą ir nuspręsti, ar Baltarusija eina teisinga kryptimi ir ar galime pratęsti sustabdymo laiką bei imtis tolesnių pozityvių veiksmų Baltarusijos atžvilgiu.

Spalio 13 d. Bendrųjų reikalų ir išorės santykių taryba labai aiškiai pasakė, kad teigiama pažanga, padaryta išlaisvinant likusius politinius kalinius rugpjūčio mėn., turi būti tęsiama, siekiant pratęsti sustabdymo laiką. Sritys, kuriose turime matyti tolesnę ir ilgalaikę pažangą yra šios: naujų politinių areštų ar įkalinimų nebuvimas; bendradarbiavimas su OSCE/ODIHR dėl rinkimų teisės aktų tobulinimo, pažanga žiniasklaidos laisvių srityje; geresnės veiklos sąlygos NVO ir pilietinės visuomenės netrikdymas; rimta pažanga susirinkimų laisvės srityje.

Per pastaruosius tris mėnesius pastebėjome daromą pažangą. Pvz., panaikintas draudimas dviem pagrindiniams nepriklausomiems laikraščiams, kurie netgi atnaujino laikraščių spausdinimą ir platinimą. Antra, leista

užregistruoti A. Milinkievichiaus judėjimą „Už laisvę“ ir, trečia, sausio 22 d. vyks konsultacijos tarp Baltarusijos ir ODIHR dėl rinkimų reformos. Ši pažanga buvo tiesioginis atsakas į Komisijos reikalavimus, pateiktus lapkričio mėn. pradžioje, ir ji mums teikia vilčių.

Tačiau turime matyti daugiau pažangos, jeigu norime pradėti naują erą mūsų santykiuose ir patvirtinti sustabdymą. Mes turime matyti pažangą žiniasklaidos laisvės, įskaitant interneto laisvę, bei užsienio žurnalistų akreditacijos srityse. Be to, reikia lengvesnių registravimo procedūrų ir NVO veiklos sąlygų bei panaikinti laisvės apribojimą NVO veikėjams, pvz., A. Barazenkai, taip pat tolesnių įrodymų, kad taikios demonstracijos gali vykti laisvai, dalyviams nebijant arešto.

Kita vertus, pažanga turi būti abipusė. Jeigu Baltarusija gali padaryti tokią rimtą pažangą, manau, kad labai svarbu būtų atsilyginti dideliu priemonių paketu. Komisija svarstė pasiūlymus tokiam paketui, į kurį galima būtų įtraukti tolesnius punktus: prieš metus prasidėjusių techninių dialogų dėl energetikos, transporto ir aplinkos išplėtimą iki kitų sričių; simbolinį Europos kaimynystės ir partnerystės priemonės (ENPI) lėšų padidinimą Baltarusijai; pagalbą Baltarusijai įveikiant naujus ekonominius sunkumus, su kuriais ji šiuo metu susiduria, ir tinkamumo Europos investicijų banko (EIB) ir Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko (EBRD) teikiamoms paskoloms išplėtimą; kontaktų suintensyvinimą: sausio 26 d. Trejetas susitiks su užsienio reikalų ministru S. Martynovu dėl GAERC rezultatų, ir šiame susitikime ketinu S. Martynovui aiškiai pasakyti, ko ES tikisi iš Baltarusijos ir ką turime jai pasiūlyti; ir, žinoma, pilietinės visuomenės dialogo stiprinimą.

Susidarius tokioms aplinkybėms, tikiu, kad reikėtų sutelkti visas pastangas, kad Europos Parlamento narių susitikimai su Baltarusijos parlamento nariais, kurie galėtų vykti, pvz., Minske, taip pat atneštų geriausių rezultatų.

Kitas klausimas – galimybė pradėti derybas dėl vizų režimo supaprastinimo ir readmisijos susitarimo. Veikti šiuo klausimu turėtų Taryba, ir aišku, kad Baltarusija dar turėtų padaryti tolesnę pažangą. Tačiau Komisija pasiruošusi pradėti darbą ir prisidėti prie derybų, kai tik ministrai patvirtins, jog padaryta pakankama pažanga.

Galiausiai, esame pasiruošę išplėtoti visą mūsų Europos kaimynystės politikos (ENP) įvairovę ir pasiūlymą dėl Rytų partnerystės Baltarusijai. Tai apimtų kliūčių PCA pašalinimą ir didesnės pagalbos teikimą.

Po balandžio 13 d., jeigu ministrai nusitvystys, kad padaryta pakankama pažanga, bus priimtas sprendimas, ar patvirtinti sankcijų sustabdymą. Jeigu Baltarusijos pažanga bus pakankamai didelė, kad pateisintų tokį sustabdymą, mes esame tikrai pasirengę veikti abipusiškumo pagrindais, ir tikiuosi, kad tada galėsime iš tiesų atversti naują puslapį santykiuose su Baltarusija.

Jacek Protasiewicz, PPE-DE frakcijos vardu. – (PL) Gerb. pirmininke, Komisijos nare, einantis Tarybos Pirmininko pareigas, pagrindinė šiandienos diskusijų tema – pirmoji šešių mėnesių sankcijų Baltarusijai sustabdymo laikotarpio pusė, kurios pabaiga numatyta šią savaitę. Pusės laikotarpio pažanga santykiuose tarp šios šalies ir Europos Sąjungos šioje salėje įvertinta atsargiai pozityviai, atsižvelgiant į permainas Baltarusijoje.

Pirmiausia norėtume pasidžiaugti, kad įteisintas judėjimas „Už laisvę“, kuriam vadovauja Aleksander Milinkievich, ir kad įteisinti bei į valstybės platinimo sistemą išleisti nepriklausomi laikraščiai *Narodnaya Volya* ir *Nasha Niva*. Vis dėlto ir toliau smerkiame tai, kad nebuvo visiškai atkurtos per paskutinius metus išlaisvintų politinių kalinių teisės, o vienas protestuojantis studentas neteisėtai suimtas per jo ikiteisminį tyrimą.

Norėtume pabrėžti, kad esminės sąlygos plėsti ir gerinti Europos Sąjungos ir Baltarusijos santykius – rinkimų teisės aktų pakeitimai, žiniasklaidos laisvę ribojančių įstatymų panaikinimas ir baudžiamojo kodekso pakeitimai, siekiant užkirsti kelią demokratinės opozicijos ir nepriklausomų žurnalistų persekiojimui. Taigi norėtume paraginti Baltarusijos valdžios institucijas glaudžiai bendradarbiauti su OSCE ir Baltarusijos žurnalistų asociacija. Vertiname tai, kad surengti preliminarūs susitikimai šiais klausimais, tačiau primygtinai reikalaujame nuolatinio bendradarbiavimo su užsienio šalių ekspertais ir pilietinės visuomenės Baltarusijoje atstovais.

Rezoliucijoje, dėl kurios šiandien vyksta diskusijos, mes taip pat ketiname reikalauti iš Baltarusijos valdžios institucijų panaikinti apribojimus politinių partijų, nevyriausybinių organizacijų veiklai ir įteisinti labiau nepriklausomą žiniasklaidą. Tačiau tai nebus vienakryptis procesas. Mes kreipiamės į Europos Komisiją ir Tarybą, kad šios paskubėtų sumažinti ES įvažiavimo vizų kainas ir padidintų EIB investicijas Baltarusijos energetikos ir ypač tranzito infrastruktūroje. Norėčiau pabrėžti, kad Europos Parlamentas ir vėl ragins Komisiją užtikrinti finansinę paramą „Bielsat TV“, o Baltarusijos valdžios institucijas pripažinti Baltarusijos

lenkų sąjungą, kuriai vadovauja Angelika Borys, kaip vienintelę teisėtą didžiausios šalies etninės mažumos atstovę.

Pirmininkas. – Man atrodo te užimtas žmogus, o pasisakėte tik paskutinę minutę.

Justas Vincas Paleckis, PSE frakcijos vardu. – (LT) Kuo aukštesnė tvora, tuo geresnis kaimynas – tai senas anglų priežodis. Šiandien, turint mintyje kaimynines šalis, reiktų sakyti kitaip: geriau, kai tvora žema ar jos visai nėra.

XX – XXI amžių sandūroje Baltarusija dėl stiprėjančių autoritarizmo tendencijų tapo savotišku Europos ligoniu. Šalis slydo į saviizoliaciją ir izoliaciją, aplink ją dygo vis aukštesnės tvoros. Europos centre esanti valstybė dėl žmogaus teisių pažeidimų neteko vietos Europos Vadovų Taryboje.

Praeiti metai suteikė viltį, kad Europos Sąjungos ir Baltarusijos santykiai gali keistis, minėtos tvoros gali žemėti. Čia buvo minėti nedideli žingsneliai, kuriuos padarė Minskas teisinga kryptimi ir dėl politinių kalinių, ir dėl partijų registracijų, ir dėl laikraščių registracijų, taip pat galima paminėti ir Europos Sąjungos atstovybės būsimą atidarymą. Palaikau atsargų ir Komisijos narės, ir ministro optimizmą ir manau, kad padangė giedrėja, bet debesų dar lieka vis daug. Čia jau kolega J. Protasiewicz minėjo ir žiniasklaidos laisvę, ir tikrų sąlygų politinėms partijoms atsirasti sudarymą, na ir šalis apskritai yra didelių ekonominių ir socialinių permainų išvakarėse. Reformos turėtų būti nukreiptos į ateitį ir palengvinti paprastų žmonių gyvenimą.

Manau, ir Europos Sąjunga turėtų žengti tarpusavio supratimo keliu. Pirmiausia – panaikinti ar bent pažeminti finansines vizų gavimo tvoras, taip trukdančias žmonėms bendrauti.

Baltarusija priėmė sprendimą statyti naują branduolinę elektrinę, kuri, galimas dalykas, iškils visai netoli Lietuvos sostinės Vilniaus. Regione planuojama keletą tokių elektrinių – Lietuvoje, Estijoje, Lenkijoje. Būtinai visų šių, o ir kitų valstybių susikalbėjimas, pastovios konsultacijos, kad išvengtume nesusipratimų, žalos aplinkai, kitų šalių interesų nepaisymo. Briuselis privalėtų įdėmiai stebėti, kaip Minskas vykdo TATENA'os rekomendacijas, konvencijas dėl branduolinio saugumo, ginti Europos Sąjungos šalių interesus.

Baltarusija, manau, nepasieks tikros pažangos, jeigu ten nebus griauinama siena tarp oficialių institucijų ir žmonių. Vyriausybė turėtų būti suinteresuota kalbėtis ir tartis su opozicija, NVO, profsąjungomis, jaunimo organizacijomis. Po kelių mėnesių Europos Parlamentas pateiks rekomendacijas, ar tęsti tą tvorą ardymo politiką, ar statyti dar aukštesnes. Jei ši galimybė nebus išnaudotas, žmonės abiejose pusėse bus nuvilti. Kamuolys, kaip sakoma, Minsko pusėje.

Janusz Onyszkiewicz, ALDE frakcijos vardu. – (PL) Iš Baltarusijos ateinantys ženklai ne visada aiškūs. Išlaisvinti politiniai kaliniai, du nepriklausomi laikraščiai išleisti į oficialų platinimo tinklą ir užregistruotas opozicijos kandidato į prezidentus Alexanderio Milinkievichiaus judėjimas „Už laisvę“. Komisija visa tai paminėjo. Tačiau, kita vertus, areštuojami opozicijos nariai, o daugelio išleistų į laisvę kalinių teisės ribojamos. Kiti laikraščiai laukia patvirtinimo kaip du minėtieji, nevyriausybinių organizacijos ir politinės partijos nuolat kovoja dėl registracijos arba veiklą vykdo bijodamos, kad jų registracija bus panaikinta. Vienuoliai ir vienuolės ištremti, mirties bausmė nepanaikinta.

Negalime atsukti nugaros Baltarusijai. Tačiau netikiu, kad atėjo metas užmegzti dialogą tarp Europos Parlamento ir Baltarusijos parlamento. Ne, mes turime žymiai sumažinti ir supaprastinti vizų išdavimo Baltarusijos piliečiams procedūras, tik, žinoma, ne tiems, kurie dėl pagrįstų priežasčių negali būti įleisti į Europos Sąjungą.

Taip pat turime teikti veiksmingą pagalbą, įskaitant finansinę paramą, institucijoms, kurios gali sukurti ir vystyti pilietinę visuomenę, pvz., nepriklausomos nevyriausybinių organizacijos, politinės partijos ir nepriklausoma spauda. Baltarusijoje taip pat reikia išskelti darbuotojų teisių klausimą. Šiandien neegzistuoja nuolatinis darbas už vyriausybės įstaigų ribų, žmonės dirba tik pagal vienu metų sutartis. Tai suteikia galimybę darbdaviui ir valstybei daryti didelę įtaką praktiškai visai visuomenei.

Rytų partnerystės iniciatyva atveria naujų galimybių dabartinėms valdžios institucijoms Baltarusijoje. Tačiau šalies modernizacija ir prisitaikymas prie Europos politinių standartų turi vykti palaikant dialogą tarp valdžios institucijų ir demokratinės opozicijos Baltarusijoje.

Ryszard Czarnecki, UEN frakcijos vardu. – (PL) Gerb. Komisijos nare, pirmininke, pastaruosiu metu rezolucijas dėl Baltarusijos priėmė kas tris mėnesius. Tai ne pasipūtimas, o tinkamo stebėjimo, kas vyksta šioje Lenkijos, taigi ir Europos Sąjungos, kaimyninėje šalyje, įrodymas.

Ar demokratijos pažanga Baltarusijoje pakankama? Ne. Ar tai priežastis vėl atsukti nugarą Minskui? Ne. Turime ir toliau palaikyti spaudimą dėl demokratiškos laisvės ir standartų, išraiškos laisvės, demokratiškos vertybių, ir taip pat kantriai mirksėti Baltarusijai žalia šviesa kaip valstybei ir visuomenei, kurią norėtume matyti vis arčiau ir arčiau Europos Sąjungos. Baltarusiai ir europiečiai, kaip ir visa Baltarusija, yra seno žemyno sudėtinė dalis. Baltarusijos kultūra – Europos kultūros dalis.

Šiandien kilniausi Baltarusijos žmonės kovoja už žmogaus teises, demokratiją, religinę laisvę. Tačiau nestumkime ne tokių kilnių į Maskvos rankas. Tai būtų neišivaizduojama ir neprotinga, tai būtų neatsakinga, tai būtų blogiau už nusikaltimą – tai būtų didžiulė klaida. Mes turime žengti du žingsnius vienu metu: stebėti A. Lukashenką, kad jis, pvz., nepersekiotų katalikų kunigų iš Lenkijos, neuždraustų laikraščių, ar nepersekiotų opozicijos narių, ir palaikyti Baltarusijos valstybę kaip valstybę, kurią turime apsaugoti nuo patekimo į Rusijos politinės, ekonominės ir karinės įtakos sferą.

Milan Horáček, *Verts/ALE frakcijos vardu.* – (DE) Sveikinu Čekiją su pirmininkavimu, kuriam vadovauja premjero pavaduotojas Alexandr Vondra, pradžia. Užregistruodama demokratinės opozicijos judėjimą „Už laisvę“, kuriam vadovauja Alexander Milinkevich, ir išlaisvindama politinius kalinius Baltarusijos Vyriausybė davė ženklą, kad tampa vis atviresnė. Dabar atėjo metas įvertinti, ar pasirengime užmegzti dialogą slypi nuoširdus siekis pakeisti ir atnaujinti santykius su ES.

Baltarusiją norime matyti kaip vietą Europoje suradusią valstybę; to mes laukėme ilgą laiką ir esame pasiruošę atnaujinti santykius, tačiau tik esant aiškioms sąlygoms. Pagrindinė iš jų – pagarba žmogaus teisėms. Tai ne tik spaudos ir išraiškos laisvė, bet ir politinis, socialinis ir asmeninis kiekvieno individo gyvenimas. Nepamiršta rinkiminė apgaulė ir opozicijos puolimai, todėl mes labai atidžiai stebime pokyčius.

Spalio mėn. nusprendėme sustabdyti draudimą išduoti vizas prezidentui A. Lukashenkai. Be to, Baltarusija turi išleisti Europos delegacijas, kad galėtų vykti diskusijos su opozicijos nariais.

Patirtis byloja, kad visoms diktatūroms ateina pabaiga!

Věra Flasarová, *GUE/NGL frakcijos vardu.* – (CS) Ponios ir ponai, Baltarusija – paskutinė Europos valstybė, su kuria Europos Sąjunga nėra sudariusi sutarties dėl abipusių santykių. Tai anomalija, kuri turėtų netrukus išnykti, kaip numatyta Tarybos ir Komisijos pasiūlytoje strategijoje Baltarusijos atžvilgiu. Be to, kelių mėnesių bandomasis laikotarpis baigiasi. Baltarusijos vadovavimas gali paskatinti permainas, atvedančias į didesnę demokratiją ir laisvę, ir tada Europos Sąjunga galėtų pasiūlyti bendradarbiavimą bei santykių normalizavimą. Toks turėtų būti tikslas. Tačiau diplomatijos menas – matyti platesnį kontekstą ir nustatyti atitinkamus reikalavimus. Beveik kiekviena permaina praeitais metais įvyko globalinėmis aplinkybėmis. Šiandien padėtis keičiasi iš pagrindų. Du dešimtmečius vykęs JAV dominavimo eksperimentas artėja į pabaigą, ir jį turi pakeisti daugiapolė koncepcija, kuri gali atvesti ir į konfliktą. Tai, kas vyksta aplinkui, yra permainų valdžios pasiskirstyme padariny. Naujų atgyjančių centrų svarbą nulemia jų varžovai, ir pagal tai jie nustatinėja įtakos sferas. Baltarusija kartu su Ukraina, Moldavija ir Kaukazas sukuria zoną, kuri, viena vertus, yra aršios kovos tarp Rusijos, ir, kita vertus, Jungtinių Valstijų bei Europos Sąjungos objektas. Būtų absurdiška tai neigti, net jeigu karas vyksta su tokiais gražiais šūkiiais kaip laisvė, demokratija ir žmogaus teisės. Tikrosios ant kortos pastatytos vertybės – energija, pinigai ir karinė strategija. Jeigu pagrindiniai globaliniai žaidėjai, įskaitant Europos Sąjungą, gerbia naujai iškilusią geopolitinę...

(Pirmininkas nutraukė kalbėtoją.)

Bastiaan Belder, *IND/DEM frakcijos vardu.* – (NL) Gerb. pirmininke, Baltarusija manė esanti apsaugota nuo pasaulinės finansų krizės. 2009 m. pradžioje ši per daug patikli prognozė brangiai kainavo A. Lukashenkai. Jo vyriausybė patiria didelių finansinių sunkumų. Minskas beldžiasi į Tarptautinio valiutos fondo (IMF), Maskvos ir net Vašingtono, duris dėl milijardinės vertės kreditų. Sausio 2 d. IMS sąlyga buvo Baltarusijos rublio devalvacija ne mažiau kaip 20,5 proc. Šiandien Baltarusijos piliečiai apimti baimės, ir tai suprantama, jeigu vidutinis mėnesinis darbo užmokestis staiga sumažėja nuo 400 iki 333 JAV dolerių, kai doleris Minske yra patrauklesnė valiuta euro atžvilgiu.

Ar galėtų šis Baltarusijos ekonominės padėties nuosmukis tapti A. Lukašenkos vyriausybei proga orientuotis į naują vidaus ir užsienio politiką? Tai, be abejonės, nėra tariama rizika, nes, nepaisant dabartinių finansinių problemų, nes tai, kad A. Lukashenko pakeičia kursą „dėl akių“ Vakarų kryptimi visai tikėtinas. Šiuo atveju galingas prezidentas paprasčiausiai pakeistų dirbtinės integracijos su Rusija strategiją dirbtiniu draugiškų santykių atnaujinimu su Europos Sąjunga. Artėjančios derybos su Rusija dėl dujų tik paskatintų tokią veidmainystę.

Europos Sąjunga turėtų taikyti nuolatinę strategiją, kad išvengtų tokio nepageidaujamo politinio scenarijaus Minske. Dėl to visos Europos institucijos turi palaikyti ryšius su visomis Baltarusijos institucijomis, įskaitant valdžios institucijas, opozicinėmis jėgomis, pilietine visuomene ir net nedarbančiąja visuomene. Tai įkvepiantis Europos tikslas, suteikiantis vilties vystyti ir stiprinti ryšius su visais Baltarusijos visuomenės sektoriais.

Roberto Fiore (NI). – (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, manau, kad nėra jokio pagrindo toliau taikyti sankcijų Baltarusijai. Mes matome valstybę, kuri yra neabejotinai apimta krizės, kaip ir visos Europos valstybės, tačiau bet kokių atvejų tai – valstybė, kurioje egzistuoja nuosavybės teisė. Tai – valstybė, kurios augimo tempas prieš kelis mėnesius siekė 8 proc. ir kuri neužkirto kelio užsieniečiams, taip pat europiečiams, pirkti žemę ar namus, kad ir per Baltarusijos bendroves.

Be to, kardinolas T. Bertone neseniai lankėsi Baltarusijoje religijos laisvės klausimu, ir tarp Baltarusijos valstybės ir Vatikano buvo neabejotinai užmegzti abipusė pagarba pagrįsti santykiai. Kadangi labai svarbios politinės laisvės, kalbėta apie kai kuriuos kalinius, tačiau iš esmės diskusijos apsiribojo trimis į laisvę paleistais politiniais kaliniais.

Mūsų diskusijos susijusios ir su politiniais rinkimais. Be abejonės, šioje srityje trūksta visapusiškos laisvės, kuria naudojamos Vakarų rinkimuose, tačiau žinome, kad visiems kandidatams buvo skirtas laikas televizijoje, o kai kuriais atvejais netgi valstybės aukos. Mums žinoma ir tai, kad per ateinančias kelias savaites kai kurie laikraščiai – nepriklausomi laikraščiai – turės galimybę pradėti leidybą ir platinimą.

Manau, kad strateginiu požiūriu Europa suinteresuota atverti duris Baltarusijai, nes Baltarusija – labai svarbus elementas santykiuose tarp Europos ir Rusijos. Prisiminkime, kad šalyje yra didelė katalikų mažuma, kuri ją priartina prie kaimynės Lenkijos ir likusios Europos bei paverčia valstybę strateginiu sąjungininku likusios Rytų Europos atžvilgiu. Keista, kad šiandien kalbame apie Turkijos priėmimą į Europą, kai Baltarusija vaidina daug didesnę ir svarbesnę vaidmenį partnerystėje su Europa.

Árpád Duka-Zólyomi (PPE-DE). - (HU) Gerb. pirmininke, sunku judėti į priekį, atsidūrus aklavietėje santykių tarp Europos Sąjungos ir Baltarusijos atžvilgiu. Pastaruoju metu augantis išorinis spaudimas, silpnėjanti Rusijos ir Baltarusijos draugystė, Rusijos ir Gruzijos konflikto įžiebta baimė ir, juo labiau, pasaulio ekonominė krizė iš dalies turi įtakos šiai padėčiai.

A. Lukashenkos vadovaujama valstybė pirmą kartą kažko prašo iš Europos. Politinių kalinių išlaisvinimas, judėjimo registracija ir dialogo su nepriklausomais žurnalistais pradžia byloja apie tai, kad A. Lukashenka savo priemonėmis mėgina atverti duris į Europą. Be šių paviršutiniškų žingsnių Minskas privalo pasiūlyti dar daugiau, siekdamas atnaujinti tikrus draugiškus santykius.

Tikslinga, kad ES pasinaudotų dabartinėmis, nors ir menkomis, galimybėmis. Pirmą kartą ES galėtų turėti įtakos politinei padėčiai Baltarusijoje. Dėl to Briuselio nustatyta politika yra šališka. Turime išlaikyti kritinį požiūrį ir šiuo metu taikomų sąlygų sistemą. Reikia būti atidiems, nes sunku įsivaizduoti, kad A. Lukashenka ir jo administracija galėtų radikaliai pasikeisti.

Svarbu konkretūs veiksmai, kuriuos planuoja ir kurių imasi ES. Mūsų užduotis – palaikyti ir padėti suvienyti NVO ir dėl permainingą kovojančią opoziciją. Be to, turime reikalauti reformų teisės aktų leidybos srityje, ir čia turime omenyje baudžiamąjį kodeksą ir spaudos bei rinkimų teisės aktus. Siekdamas kokybiškos Europos Sąjungos politikos Baltarusijos atžvilgiu ir apsaugoti demokratizaciją, Europos Parlamentas turi tęsti stebėjimą, kurį atlieka Taryba ir Komisija.

Ir regiono šalys, įskaitant Ukrainą, parodė, kad nesant aiškių kriterijų ir jų įgyvendinimo joks demokratinis vystymasis negalimas – tai būtų paprasčiausias demokratijos iliuzijos kūrimas. Pasiūlyta ES strategija yra esminė ir konstruktyvi, todėl aš ją be išlygų palaikau.

József Piniór (PSE). - (PL) Gerb. pirmininke, Komisijos nare, pirmiausia norėčiau pabrėžti teigiamą aplinkybę, kad ministras Alexandr Vondra dalyvauja šio vakaro diskusijoje. Manau, svarbu, kad Čekija pirmininkaudama palaiko Europos Sąjungos užsienio politiką.

Šiandien analizuojame Europos Sąjungos strategiją Baltarusijos atžvilgiu ir atvirumo strategiją, kurios laikėmės pastaruosius kelis mėnesius. Mano manymu, šios strategijos rezultatai pozityvūs, kaip rodo ir Europos Parlamento pranešimo projektas.

Dėl to Minske įsteigta Europos Komisijos nuolatinė atstovybė. Mus pasiekia pozityvūs ženklai dėl stiprėjančios laisvės Baltarusijoje, pvz., Alexanderio Milinkievichiaus judėjimo „Už laisvę“ registracija ir dviejų nepriklausomų laikraščių *Narodnaya Volya* ir *Nasha Niva* išleidimas ir registracija. Be to, Baltarusijos užsienio

reikalų ministras Syarhei Martynau paskelbė, kad šalis teigiamai vertina ES Rytų partnerystės iniciatyvą. Taip pat norėčiau pabrėžti, kad Baltarusijos Vyriausybė nepripažino Pietų Osetijos ir Abchazijos paskelbtų valstybingumo atkūrimo deklaracijų. Tai pozityvūs ženklai, kurie, be jokios abejonės, yra ir Europos Sąjungos požiūriu į Baltarusiją rezultatas.

Rezoliucijos projekte aiškiai numatoma tai, kad ir toliau kovojame dėl žmogaus teisių ir asmeninių laisvių apribojimų Baltarusijoje. Tai nėra liberali demokratija Europos žodžio prasme. Visiškai pritariu scenarijui, kurį šiandien pristatė Komisijos narė B. Ferrero-Waldner, kad nuolatinis sankcijų panaikinimas įmanomas, jeigu Baltarusija išplės laisves, piliečių teises ir liberalizuos ekonomiką. Didėjantis Europos Sąjungos buvimas Baltarusijoje, mano nuomone, užtikrina didesnę liberalizaciją ir demokratizaciją šioje šalyje.

Pirmininkas. – Aš kaip tik norėčiau atsakyti gerb. nariui, kad šiose diskusijose visada dalyvauja Tarybos atstovas, todėl tai nėra ypatingas atvejis, nors mes vertiname ministro pirmininko pavaduotojo A. Vondros buvimą.

Zdzisław Zbigniew Podkański (UEN). - (PL) Gerb. pirmininke, ES ir Baltarusijos santykiai priklauso nuo abiejų pusių. Abipusis gėris sukurs dialogą, tikros kaimynystės politiką ir Rytų partnerystę. Partnerystė negali būti kuriama remiantis draudimais ir sankcijomis, todėl džiaugiuosi, kad naujausia Europos Komisijos iniciatyva siekiama gerinti santykius su Baltarusija. Objektiviai pasakysiu, kad Baltarusija padarė labai daug dėl draugiškų santykių atkūrimo. Tą patvirtina judėjimo „Už laisvę“ registracija, leidimas spausdinti ir platinti opozicijos laikraščius ir šalies atvirumas Rytų partnerystės iniciatyvai.

Europos Sąjungos lūkesčiai yra didesni, ir tam yra priežasčių, kaip yra priežasčių ir Baltarusijos lūkesčiams. Pvz., jeigu iš Baltarusijos valdžios institucijų prašoma nereikalauti išvykimo vizų savo šalies piliečiams, ypač vaikams ir studentams, kodėl Europos Sąjunga nesupaprastina ir neliberalizuoja vizų išdavimo procedūros Baltarusijos piliečių atžvilgiu? Šie klausimai ypač svarbūs pasienio regionų gyventojams, turintiems kultūrinių ir šeimos ryšių (...)

(Pirmininkas nutraukė kalbėtoją.)

Esther de Lange (PPE-DE). - (NL) Gerb. pirmininke, šį vakarą diskutuojame apie ES politiką Baltarusijos atžvilgiu, politiką, kurioje demokratija ir pagarba žmogaus teisėms yra dėmesio centre.

Norėčiau pakalbėti vienu konkrečiu klausimu, tiksliau sakant, apie vaikams taikomą draudimą keliauti, be abejonės, nepaneigdamas kitų svarbių klausimų, apie kuriuos jau kalbėta šį vakarą. Turbūt žinote, kad vaikai, Černobylio nelaimės aukos, ilgus metus reguliariai važinėdavo į Nyderlandus ir kitas ES šalis gydytis nuo šios nelaimės sukeltų ligų. Be abejo, kalbu apie vaikus, kurie gimė praėjus daug laiko po šios nelaimės – dabar jiems maždaug tiek metų, kiek turėjau aš, kai prieš 22 metus įvyko ši nelaimė. Tačiau šie vaikai ir šiandien jaučia jos poveikį – tą patvirtina skydinės liaukos ligų, vėžio ir panašių ligų statistika. Kasmet apie 30 000 Baltarusijos vaikų laukia juos priimančios šeimos, savanorių organizacijos ir bažnyčios 21 šalyse.

2008 m. spalio mėn. Baltarusija pranešė, kad dekretu sustabdo tokias vaikų keliones ir uždraudžia šiems vaikams išvykti į užsienį per Kalėdų atostogas. Iš dalies dėl Europos Sąjungos, Europos Vadovų Tarybos ir užsienio reikalų ministrų, įskaitant Olandijos ministrą M. Verhageną, daromo spaudimo šis dekretas buvo laikinai sustabdytas gruodžio 20 d. – sausio 20 d., todėl dauguma vaikų galėjo išvykti atostogauti, tačiau nepriimtos jokios pataisos po sausio 20 d. Taigi atėjo tinkamas metas pakeisti šį laikiną sprendimą į struktūrinį sprendimą ES mastu, kad Baltarusijos vaikai ir europiečių šeimos nebūtų nežinioje, ar šios kelionės draudžiamos, ar ne. Geriausia būtų, kad visų valstybių narių vardu kartą ir visam laikui įteisintume tokias keliones, o ne, kaip šiuo metu, per dvišales derybas, vedamas 27 kartus.

Todėl rezoliucijoje raginame Tarybai pirmininkaujančią Čekiją derėtis su Baltarusijos valdžios institucijomis dėl sprendimo ES mastu.

Marianne Mikko (PSE). - (ET) Ponios ir ponai, Baltarusijos kelias į Europą turi būti pagrįstas dialogu ir kompromisais.

Pernai priimta rezoliucija dėl padėties Baltarusijoje pabrėžė tvirtos ir sąlyginės, tačiau pozityvios, politikos poreikį. Energetikos, aplinkos ir transporto srityse padaryta pažanga – šio darbo rezultatas.

Tačiau yra problemų, į kurias negalime nekreipti dėmesio. Demokratija gyvybiškai svarbi. Būdami Europos Parlamento nariai negalime toleruoti Baltarusijos opozicijos lyderių persekiojimo, spaudos ir kalbos laisvių ribojimo ir pagrindinių piliečių teisių pažeidimo. Nė viena demokratinė šalis negali veikti be stiprios pilietinės visuomenės.

Taigi turime pasiūlyti visapusišką pagalbą organizacijoms, ginančioms žmogaus teises, skatinančioms demokratiją ir mobilizuojančioms šalies piliečius.

Galiu pagirti Baltarusijos valdžios institucijų sprendimą užregistruoti A. Milinkevichiaus piliečių asociaciją „Už laisvę“. Tačiau tai tėra tik pradžia, nes *Naša Vjasna*, parengusi darbotvarkę žmogaus teisių klausimais, ir kitos organizacijos, veiklą pašventusios demokratijos vystymui, taip pat laukia registracijos.

Pabaigoje norėčiau paminėti vizų klausimus. Europos Sąjunga ir Baltarusija turi sudaryti susitarimą dėl vizų režimo supaprastinimo. Kelias į Europą turi būti atviras. Brangi viza ir griežtos taisyklės nubaudžia ne režimą, o žmones. Ne kartą tai sakiau, ir šiandien dar kartą pakartuju. Ištieskime Europos ranką pasisveikinti su Baltarusijos žmonėmis.

Ewa Tomaszewska (UEN). - (PL) Gerb. pirmininke, Europos Parlamentas ne kartą sprendė Baltarusijos klausimą dėl paskutinės diktatūros Europos žemynė. Ir toliau katalikams kunigams neleidžiama atlikti apeigų, o etninių mažumų teisės negerbiamos. Demokratiškai išrinkta Baltarusijos lenkų sąjungos valdyba, kuriai vadovauja Angelika Borys, nepripažįstama. Tebesitęsija opozicijos veikėjų ir žmogaus teisių veikėjų paieška ir areštas. Toliau persekiojami nepriklausomi žurnalistai.

Permainos jau artėja, nors ir labai lėtai. Užregistruotas judėjimas „Už laisvę“, dviem opozicijos laikraščiams leista spausdinti ir platinti savo leidinius. Baltarusijos užsienio reikalų ministras teigiamai atsiliepė į Rytų partnerystės iniciatyvą ir išreiškė suinteresuotumą dalyvauti šioje partnerystėje. Tai suteikia atsargią viltį, kad abipusių santykių klimatas gerėja ir Komisijos narių pasiūlymas bus įgyvendintas.

Colm Burke (PPE-DE). - Gerb. pirmininke, atsižvelgiant į tai, kad išoriniai santykiai – vienas iš svarbiausių Čekijos pirmininkavimo prioritetų, norėčiau paprašyti Tarybai pirmininkaujančios valstybės išdėstyti, kokių veiksmų ji numato imtis, kad paskatintų Baltarusijos Vyriausybę panaikinti tarptautinių kelionių draudimą vaikų kelionėms į ES valstybes nares poilsiauti ir gydytis. Raginu naująją Tarybai pirmininkaujančią valstybę Čekiją derėtis dėl Europos susitarimų, kurie leistų Černobylio nelaimės paveiktiems Baltarusijos vaikams išvykti į bet kurią ES valstybę narę.

Dėl to į dabartinę Europos Parlamento rezoliuciją su kolegomis įtraukėme 10 dalį. Praeitų metų rugpjūčio mėn. Baltarusijos Vyriausybė paskelbė uždraudžianti užsienio keliones, kai vienas vaikas po tokios kelionės atsisakė grįžti į namus.

Airijos Vyriausybei pavyko susitarti dėl išimties, todėl per šias Kalėdas vaikams leista keliauti į Airiją, tačiau daugelis kitų vaikų turi gauti išvykimo vizas, kad galėtų išvykti iš Baltarusijos ir dalyvauti poilsio ir gydymo programose. Apie tūkstantis Airijos šeimų kiekvieną vasarą ir per Kalėdas priima Baltarusijos vaikus savo namuose, ir per šią viešnągę dažnai atliekama medicininė apžiūra ir kai kuriais atvejais gydymas.

Nors vertinu Baltarusijos valdžios institucijų sprendimą laikinai panaikinti kelionių draudimą Černobylio nelaimės aukoms, raginu Tarybai pirmininkaujančią valstybę ir toliau daryti spaudimą, kad artimiausiu metu būtų pasiektas susitarimas ES mastu, suteikiantis Baltarusijos vaikams laisvę keliauti į bet kurią ES šalį.

Tarptautinių kelionių draudimo klausimą iškėliau ir jums, Komisijos nare, ir atsakyme į mano laišką nurodėte, jog Europos Komisijos Išorės santykių generalinio direktorato (RELEX) generalinio direktoriaus pavaduotojas pasisakė tiek Europos Komisijos delegacijoje Minske, tiek visai neseniai, lapkričio mėn pradžioje, vykusiame vizite Minske. Norėčiau paklausti, ar yra naujienų dėl ES dedamų pastangų, kad būtų panaikintas šis draudimas.

Sylwester Chruszcz (UEN). - (PL) Gerb. pirmininke, Komisijos nare, laipsniškas santykių su Baltarusija atnaujinimas ir mūsų pasiruošimas dialogui su jos vyriausybe – žingsnis teisinga kryptimi. Šiandien Tarybai pirmininkaujanti valstybė Čekija paskelbė ir apie Tarybos susitikimą su Baltarusijos atstovu šį mėnesį vyksiančiame viršūnių susitikime. Tai irgi vertinu teigiamai.

Be to, džiaugiuosi, kad stengiamasi įtraukti Baltarusiją į Rytų partnerystės iniciatyvą. ES lygmeniu priimtų sprendimų rezultatus turėtų jausti visų pirma Baltarusijos piliečiai, kad ir vizų politikos atžvilgiu. Atsižvelgiant į dabartinę dujų krizę Europoje, reiktų pabrėžti, kad Baltarusija įrodė esanti ypač stabili partnerė tiekdamą dujas tranzitu į Europos Sąjungą. Konstruktivus dialogas ir geresni abipusiai santykiai, aiškiai paremti demokratijos principais ir žmogaus teisių pagarba, yra abiejų šalių interesas.

Zita Pleštinská (PPE-DE). - (SK) Nors Baltarusija padarė teigiamą pažangą, turime palaikyti labai artimus ryšius su Baltarusijos opozicijos atstovais ir mūsų bičiuliu Alexanderiu Milinkevichiumi.

Europa turėtų remti ekonomikos reformą Baltarusijoje. Tačiau ši parama turi priklausyti nuo konkrečių sąlygų ir reikalavimų. Vienas iš tokių reikalavimų – didesnė žiniasklaidos laisvė. Žiniasklaida privalo veikti laisvai nepažeisdama įstatymų ir pateikti turimą informaciją šalies žmonėms. Didesnė laisvė politinių partijų ir nevyriausybinų organizacijų veiklai gyvybiškai svarbi demokratijai.

Šiandien mūsų diskusijos atspindi tai, kad visi norime, jog į Europą sugrįžtų demokratinė Baltarusija, tačiau be A. Lukashenkos. ES, skatindama demokratinės vertybes, turi didžiulę galimybę palenkti Baltarusiją į savo pusę ir išlaisvinti ją iš Rusijos gniaužtų.

Alessandro Battilocchio (PSE). - (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, po daugelio sudėtingų santykių metų matome nedrąsius žingsnius, padarytus teisinga kryptimi: tai A. Milinkievichiaus vadovaujamo judėjimo pripažinimas, įvairių nevyriausybinų laikraščių įteisinimas ir pirmi ryžto aptarti OSCE/ODIHR rekomendacijas požymiai. Deja, kelias, kurį dar liko nueiti, yra ne ilgas, o nepaprastai ilgas.

Viliamės, kad ES ir Baltarusijos santykiuose gali būti pradėtas naujas etapas; atsisakymas išduoti vizas Europos Parlamento narių delegacijose yra gana nemalonus, tačiau tikimės, kad tai teliks blogu prisiminimu. Kaip ir C. Burke, iš Komisijos ir Tarybos reikalauju įsipareigojimo tolesniuose bendruose susitikimuose išspręsti vieną klausimą: nustatyti aiškias, bendras taisykles dėl Baltarusijos vaikų viešnagių europiečių šeimose dėl sveikatos. Pastaraisiais metais Baltarusija pernelyg dažnai sprendė šį klausimą paviršutiniškai arba nelanksčiai, tiesiog suduodama antausį vaikams priimančioms šeimoms ir, deja, patiems vaikams bei jauniems žmonėms, dalyvaujantiems pagalbos ir solidarumo projektuose.

Călin Cătălin Chiriță (PPE-DE). – (RO) Sveikinu narius, pasisakiusius Tarybos ir Komisijos vardu, ir pritariu, kad turime atidžiai stebėti A. Lukashenkos autoritarinį režimą. Taip pat manau, kad reikalinga ilgalaikė vizija, kuri numatytų demokratinės ir klestinčios Baltarusijos ateitį po A. Lukashenkos vadovavimo.

Europos Sąjunga turi taikyti sumanią strategiją Baltarusijos žmonių ir visuomenės, ne vien tik laikinosios vyriausybės Minske, atžvilgiu. Istorija byloja, kad izoliacija ir išorinės sankcijos tik palaiko diktatūrą. Turime elgtis priešingai: pasiūlyti Baltarusijos žmonėms didžiausią įmanomą galimybę mokytis Europos Sąjungoje, čia keliauti ir trumpą laiką dirbti bei susipažinti su Europos vertybėmis ir mūsų ekonomiais bei kultūriniais pasiekimais. Tai – vienintelis kelias, kuriuo eidami sužadinsime šių žmonių apetitą mūsų vertybėms ir palengvinsime perėjimo procesą, kuris netrukus vyks šalyje.

Pabaigoje norėčiau pasakyti, kreipdamasis į R. Fiore, kad kandidatų televizijoje pasirodymas per rinkiminę kampaniją neturi jokios reikšmės, nes, kaip sakė J. Stalinas, svarbiausia yra asmuo, skaičiuojantis balsus.

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE). - (PL) Gerb. pirmininke, Komisijos nare, ministre, mes visi šioje plenarinėje sesijoje norėtume, kad Baltarusija laikytųsi demokratijos, žmogaus teisių, asociacijų ir išraiškos laisvės principų ir sustabdytų žiaurų savo šalies piliečių ir etninių mažumų persekiojimą. Deja, mūsų reikalavimų sąrašas pakankamai ilgas, ir, regis, nepanašu, kad jie bus visiškai įgyvendinti artimiausioje ateityje. Tačiau negalime liautis kovoje už vertybes, kuriomis pagrįsta Europos Sąjunga.

Sankcijų Baltarusijos atžvilgiu politika prasidėjo visiškai nesėkmingai. Tikėkimės, kad ES politinės strategijos Minsko atžvilgiu pakeitimas atneš sėkmę. Tačiau tai nebus lengva, nes 2008 m. rudens rinkimus į parlamentą A. Lukashenko suklastojo.

Pagrindinis kelias į Baltarusijos visuomenės demokratizavimą – švietimas, laisva žiniasklaida, ES ir Baltarusijos piliečių bendravimas. Reikėtų parengti specialią stipendijų programą Baltarusijos jaunimui, kad jis galėtų studijuoti Europos Sąjungoje, nes ateityje tai būtų labai naudinga.

Flaviu Călin Rus (PPE-DE). – (RO) Yra trys pasiūlymai priimti rezoliuciją: gegužės 21 d., spalio 9 d. ir sausio 7 d. Pažanga atsispindės Europos Sąjungos valstybių narių pareiškimuose.

Tačiau aš, be abejonės, atsižvelgiu ir palaikau bet kokią pareiškimą, kuris įveda šalyje daugiau demokratijos, juo labiau tokios kaimyninės šalies kaip Baltarusija atžvilgiu. Man regis, reikalingi du labai svarbūs dalykai, kaip prieš mane minėjo ir mano kolegos, arba galėtume veikti vien siekdami palaikyti abipusį pasitikėjimą ir skaidrumą. Pirmia, turime parodyti brandumą ir sudaryti Baltarusijos valstybės piliečiams lengvesnes sąlygas atvykti į Europos Sąjungą ir pažinti Europos Sąjungos vertybes, jos reikšmę, politiką ir visa tai, ką ji reprezentuoja. Antra, Baltarusija turi kuo greičiau tapti valstybe, kurioje nėra politinių kalinių. Tai neabejotinai labai paprastas žingsnis, kurį galėtų žengti prezidentas A. Lukashenko.

Pirmininkas. – Metas apibendrinti diskusiją. Kreipiuosi į einantį Tarybos Pirmininko pareigas A. Vondrą.

Alexandr Vondra, *einantis Tarybos Pirmininko pareigas*. – Gerb. pirmininke, stengsiuosi apibendrinti diskusiją Tarybos vardu.

Visų pirma manau, kad vyko iš tiesų įdomios diskusijos šia tema, be abejonės įnešdamos didelį indėlį į mūsų bendrą darbą. Norėčiau pabrėžti, kad Taryba vertina Europos Parlamento suinteresuotumą ir aktyvų dalyvavimą sprendžiant Baltarusijos klausimus. Mano nuomone, viena vertus, būtų labai naudinga palaikyti spaudimą žmogaus teisių srityje ir, kita vertus, neprarasti šio strateginio požiūrio. Ypač norėčiau padėkoti Lenkijai atstovaujantiems Europos Parlamento nariams – Jacekui Protasiewiczui, Januszui Onyszkiewiczui, Józefui Piniurui – už jų indėlį. Tikiuosi, visi atidžiai klausomės.

Diskusiją norėčiau baigti trimis pastabomis. Pirmą pastabą – dėl vizų mokesčių. Šiuo klausimu kalbėjo daugelis iš jūsų. Tai problema, su kuria esame gerai susipažinę. Net pernai metais, turint omenyje šalių pajėgumus, visada turėdavome ką apie tai pasakyti. Pasistengsiu kalbėti aiškiai. Mes matome Baltarusiją kaip Europos dalį ir suvokiame problemas, kurias patiria Baltarusijos piliečiai, valstybei didinant vizų mokesčius. Siekiant išvengti neigiamų padarinių žmonių ryšiams, Čekijos pirmininkaujant Tarybai valstybės narės bus toliau skatinamos taikyti lankstumą pagal atitinkamas *acquis* nuostatas. Tarybai pirmininkaujanti valstybė taip pat skatins valstybes nares nuosekliau taikyti galiojančias taisykles. Jeigu palaikysime ir stiprinsime dabartinę teigiamą dinamiką, o Baltarusija žengs tolesnius būtinus žingsnius, susijusius su žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių pagarba ir sudarydama sąlygas šaliai dalyvauti ENP ir būsimoje Rytų partnerystėje, vizų dialogas turėtų būti tęsiamas.

Černobylio vaikų klausimu, kurį išskėlė kai kurie iš jūsų, užtikrinu, kad spaudimą palaikysime. Mes palaikėme Tarybai pirmininkavusios Prancūzijos veiksmus ir veikimo būdus, praeitų metų gruodžio 3 d. ES pastangomis buvo laikinai sustabdytas prezidento dekretas Nr. 555, draudžiantis šias keliones. Šis pasiekimas ir dvišaliai susitarimai, sudaryti gruodžio mėn. pradžioje tarp Airijos ir Baltarusijos dėl tolesnio Černobylio nelaimės paveiktų vaikų poilsio ir gydymosi, sveikintini. Tačiau žinome, kad bendra problema dar neišspręsta. Tarybai pirmininkaujant Čekijai situacija bus stebima ir, jeigu reikia, imamasi tolesnių veiksmų ES vardu bei toliau keliamas šis klausimas, palaikant ryšius su Minsko valdžios institucijomis.

Pabaigoje norėčiau pasakyti, kad ateinančius mėnesius peržiūrėsime sprendimus dėl sankcijų taikymo ir derėsime dėl būsimos Rytų partnerystės, todėl Baltarusija išliks labai svarbi mūsų darbotvarkėje. Rezoliucija dėl Baltarusijos, priimta po rugsėjo mėn. 28 d. rinkimų, padėjo mums žengti į priekį, todėl viliamės, kad ir toliau sulauksime jūsų pagalbos per mūsų kadenciją.

Benita Ferrero-Waldner, *Komisijos narė*. – Gerb. pirmininke, pastebėjau, kad didelė dauguma pritaria mūsų nuomonei. Tai reiškia, kad pasiūlėme galimybę Baltarusijai priartėti prie Europos Sąjungos per Europos kaimynystės politiką. Iš esmės pasiūlėme šešėlinį veiksmų planą ir galimybę prisijungti prie Rytų partnerystės tinkamu metu, be abejo, kai tam bus tinkamos sąlygos.

Toliau leiskite atsakyti į konkrečius jūsų paminėtus aspektus. Vienas iš jų – finansinė krizė: Baltarusija pakankamai gerai atsilaike prieš finansinės krizės padarinius ir kylančias dujų kainas 2007 ir 2008 m. dėl labai ribotos integracijos globalinėje ekonomikoje ir didelių paskolų iš Rusijos, Kinijos ir Venesuelos. Tačiau šiuo metu, kaip teisingai pasakė B. Belder, jai tenka prašyti iš IMP rezervinės 2,5 mlrd. EUR paskolos, be to, devaluuoti valiutą, siekiant atremti neigiamą globalinės krizės poveikį. Kadangi šalies ekonomika ir pramonė tebėra didžia dalimi nereformuota ir nenuosekli, tikimės tolesnių neigiamų tendencijų su neigiamais socialiniais padariniais. Taigi jūs teisus – tai svarbus veiksnys.

Branduolinės elektrinės ir saugumo bei saugos klausimais norėčiau pasakyti, kad techniniame dialoge dėl energijos su Baltarusija mes kreipiame ypatingą dėmesį ir į tai, kad ši valstybė gerbtų tarptautinius saugos ir saugumo standartus. Galima sakyti, kad Baltarusija labai aktyviai bendradarbiavo su Tarptautine atominės energijos agentūra (IAEA) Vienoje ir labai atvirai informavo Komisiją apie šį procesą.

Toliau norėčiau sugrįžti prie vizų mokesčių klausimo. Kaip minėjau įžangoje, žinote, kad būsimame pasirengę prisidėti prie derybų, kai tik Taryba išreikš teigiamą poziciją, suteikdama visoms valstybėms narėms galimybę sudaryti bendrą susitarimą dėl vizų ir readmisijos susitarimą. Po generalinio direktoriaus pavaduotojo H. Mingarellio vizito Minske galiu pasakyti, kad šiuo metu šiuo konkrečiu klausimu niekas nesikeičia. Galiu tik pasakyti, kad vizų mokesčiai ir vizos vaikams – klausimai, sprendžiami skirtingai kiekvienoje šalyje. Mes dar nepasiruošę vienam bendram susitarimui. Ir vėlgi tai turėtų aptarti Komisija.

Pirmininkas. – (PL) Pateikti penki pasiūlymai dėl rezoliucijos⁽³⁾ remiantis Darbo tvarkos taisyklių 103(2) straipsniu.

Diskusijos šiuo klausimu baigtos.

Balsavimas vyks 2009 m. sausio 15 d., ketvirtadienį.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnis)

Adam Bielan (UEN), raštu. – (PL) Gerb. pirmininke, pastaruoju metu kalbėjome apie politinį pagerėjimą Baltarusijoje. Alexanderio Milinkievichiaus opozicinis judėjimas „Už laisvę“ galų gale užregistruotas. Baltarusija parodė ryžtą dalyvauti Rytų partnerystėje. Net Vašingtonas pastebėjo, kad santykiai tarp dviejų šalių pagerėjo. Ar atėjo metas pagyventi santykius ir pralaužti ledus santykiuose su Baltarusija? Norėčiau, kad taip būtų, tačiau turime nepamiršti, kad prezidentas A. Lukashenko – labai įžvalgus ir nepalenkiamas politinis žaidėjas.

Visai neseniai su „politiniu pagerėjimu“ susidūrėme Europoje, ir norėčiau pabrėžti, kad šios permainos visada atnešė tik nusivylimą.

Esminę reikšmę turės tai, kaip vykdysime ES politiką Rytuose artimiausius mėnesius. A. Lukashenko aiškiai pasakė, kad jis nepasiduos spaudimui iš Vakarų, ir derybose su D. Medvedevu dėl dujų kainų sumažinimo pareiškė, kad Baltarusija neįsiskolins Rusijai.

Matyti, kad Baltarusija veikia dviem frontais. Mes turime vesti atsargias ir apgalvotas derybas, kad neliktume suklaidinti permainų, kurios gali pasirodyti esančios laikinos. Turime būti tvirti strateginę reikšmę ES turinčiuose klausimuose ir naudoti tikslią politiką, remiančią pilietinės visuomenės vystymą ir opoziciją Baltarusijoje, kurioje opozicijos veikėjai ir toliau persekiojami, o užsienio kunigai išsiunčiami iš šalies. ES negali nepaisyti to, kad valdžios institucijos Baltarusijoje toliau pažeidinėja žmogaus ir piliečio teises.

14. Liepos 11-osios minėjimas - Srebrenicos žudynių aukoms atminti (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – Tarybos ir Komisijos pareiškimai: Liepos 11-osios minėjimas - Srebrenicos žudynių aukoms atminti.

Alexandr Vondra, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. – Gerb. pirmininke, Srebrenicoje, kaip visi žinome, buvo įvykdytas siaubingas nusikaltimas. Daugiau nei 8 000 Bosnijos gyventojų išžudyti Srebrenicoje ir jos apylinkėse, ir šios žudynės byloja apie vieną tamsiausių istorinių momentų Bosnijoje ir Hercegovinoje, buvusioje Jugoslavijoje ir apskritai Europoje. Tai, be abejonės, didžiausios masinės žudynės Europoje nuo Antrojo pasaulinio karo laikų.

Vertindami šį istorinį įvykį galime pasakyti, kad galėjo būti padaryta daugiau šiai nelaimei išvengti, ir daug anksčiau nei ji įvyko. Srebrenica – kolektyvinė tarptautinės bendruomenės, įskaitant ES, nesėkmė. Tai didžiulė gėda, ir mes labai dėl to apgailestaujame. Mūsų moralinis, žmogiškas ir politinis įsipareigojimas – neleisti, kad kada nors pasikartotų Srebrenicos įvykiai.

Minėdama 10-ąsias Srebrenicos žudynių metines, Taryba dar kartą pasmerkė įvykdytus nusikaltimus ir išreiškė užuojautą žudynių aukoms ir jų šeimų nariams.

Taryba paminėjo JT Saugumo Tarybos rezoliucijas Nr. 1503 (2003) ir 1534 (2004) ir pabrėžė, kad visapusiškas ir neapribotas bendradarbiavimas su Tarptautiniu baudžiamuoju buvusios Jugoslavijos tribunolu (ICTY) tebėra pagrindinis reikalavimas, siekiant integracijos į ES. Likusių pabėgusių kaltinamųjų, kuriems ir toliau pavyksta išvengti tarptautinio teisingumo, perdavimas Hagos teismui būtų tinkama duoklė Srebrenicos aukoms ir didžiulis šuolis ilgalaikės taikos, stabilumo ir susitaikymo link. Todėl Taryba ir toliau sieks, kad būtų įvykdytas teisingumas Srebrenicoje bei Bosnijoje ir Hercegovinoje, kaip ir visame Vakarų Balkanų regione įvykdytų nusikaltimų kaltininkų atžvilgiu.

Tuo pačiu istorija patvirtina, kad Europos integracija padeda gydyti žaizdas ir praeities įvykių skriaudas, taigi ir mes turime žvelgti į ateitį. Antroje praėjusio šimtmečio pusėje ES kaip integruojantis veiksnys atnešė Europai taiką, stabilumą, pasitikėjimą ir klestėjimą. Taigi pagalba Vakarų Balkanams kelyje į Europą, Tarybai pirmininkaujantiesiems Čekijos prioritetą išorinių santykių srityje. Susitaikymas gyvybiškai svarbus integracijai, tačiau jį pasiekti sunku, jeigu nėra visiško teisingumo.

(3) Žr. protokolą

Po 13 metų atėjo laikas užbaigti gėdingą Srebrenicos epizodą. Radovano Karadžićo suėmimas parodė, kad nėra nebaudžiamumo už tokius siaubingus nusikaltimus žmogiškumui. Hagos teismui turi būti perduotas ir Ratko Mladić, kad galėtume padėti Srebrenicos aukų šeimoms susitaikyti su praeitimi ir pasitikti ateitį.

Siekdama to, ES toliau darys viską, ką gali. Be to, dar daug reikia įdėti pastangų, kad Srebrenica nukreiptų žvilgsnį nuo liūdnos istorinės atminties į ten, kur gyvenimas iš tiesų siūlo naujų perspektyvų. Tarptautinės bendruomenės dalyvavimas nevyksta vakuume: jis yra aktyviai susietas su vietiniais veiksmais valstybiniu lygmeniu abiejų subjektų atžvilgiu. Jau daug gražių siekių įgyvendinta.

Srebrenicos ateitį geriausiai apsaugotų ekonominė plėtra ir darbo vietų kūrimas, siekiant pagerinti ekonomines ir socialines Srebrenicos regiono gyventojų sąlygas. Serbijos valdžios institucijos, taip pat Bosnijos ir Hercegovinos ministrų taryba ir Federacija, teikė finansinę paramą ir investicijas Srebrenicos regionui. Lėšos skirtos padėti Srebrenicai atsigaivinti po žudynių, taip pat statybai, rekonstrukcijoms, infrastruktūrai plėtoti, verslui skatinti, viešosioms paslaugoms gerinti, projektams su ilgalaike grąža ir švietimui vystyti.

Visos šios vietinės pastangos perspina ir su donorų konferencija Srebrenicai paremti, kuri buvo surengta prieš metus, 2007 m. lapkričio mėn. Tai gali būti puiki proga pritraukti dar daugiau naujų investicijų į šį miestą ir jo regioną.

Svarbiausia tai, kad Srebrenica nėra pamiršta, toliau telkiamos bendros pastangos. Visa ES, tarptautinė bendruomenė ir vietinė valdžia siekia tęsti konstruktyvų bendrą darbą, kad pagerintų gyvenimo sąlygas Srebrenicos srityje. Vien geresnio gyvenimo viltis padeda sumažinti politinę įtampą, sukurdamą sąlygas dialogui ir leisdama sielvartaujančių aukų artimiesiems judėti į priekį. Tai būtų geriausia duoklė Srebrenicos aukoms.

Benita Ferrero-Waldner, *Komisijos narė*. – Gerb. pirmininke, 1995 m. liepos mėn. beveik 8 000 vyrų ir berniukų buvo nužudyti ir dingo Srebrenicoje. Aukščiausi tarptautiniai teisingumo teismai pavadino šias žudynes tikruoju jų vardu: genocidu. Man regis, toliau siekiant įvykdyti teisingumą kaltininkų atžvilgiu, nereiktų pamiršti aukų ir išreikšti užuojautą jų šeimoms. Todėl kartu su jumis šiandien palaikau iniciatyvą dėl liepos 11-osios paskelbimo Europos 1995 m. liepos 11 d. Srebrenicos genocido aukų atminimo diena.

Srebrenica – siaubo ir nepaguodžiamo sielvarto simbolis. Jos atminimas yra ne vien skausmingas, bet ir būtinas. Jis būtinas, nes negalime, ir neturime, pamiršti. Jis būtinas, kad pasipriešintume tiems, kurie ir toliau, iki pat šios dienos neigia tai, kas iš tiesų įvyko. 1995 m. liepos mėn. įvykių pripažinimas yra labai svarbus Bosnijos ir Hercegovinos tautų susitaikymui ir regioniniame procese. Todėl liepos 11-osios paskelbimas Europos Srebrenicos genocido aukų atminimo diena turi būti tolesnis žingsnis į susitaikymą Bosnijoje ir Hercegovinoje bei regione. Manau, tai būtų galimybė perduoti žinią ne vien tik apie pagarbą ir atmintį, bet ir apie viltį dėl ateities – ateities Europos Sąjungoje, paremtos susitaikymu, kuris laikui bėgant užgydo visas žaizdas.

Tačiau vien tik pripažinimo nepakanka. Labai svarbus ir teisingumas. Mano nuomone, svarbu, kad visi tų žiaurių įvykių kaltininkai būtų patraukti į teismą, persekiojami ir nubausti už įvykdytus nusikaltimus. Dėl to negalime pateisinti to, kad po tiek metų generolas Ratko Mladić tebėra laisvėje. Komisija visiškai palaiko Tarptautinio baudžiamojo tribunolo buvusiąjai Jugoslavijai (ICTY) darbą. Sveikiname Bosniją ir Hercegoviną dėl bendradarbiavimo su ICTY ir pastangų sprendžiant Tribunolo vietinei teisėtvarkai perduotas bylas. Komisija išnaudoja kiekvieną galimybę, siekdama paraginti valdžios institucijas tęsti pastangas ir užtikrinti, kad būtų išaiškinti visi nusikaltimai.

Šalia teismų vykdomo teisingumo galime pasiūlyti antrą teisingumo įvykdymo būdą, kuris sukurtų geresnę ateitį išgyvenusiems aukų artimiesiems. Tai – ES pastangų Vakarų Balkanuose pagrindas. Mes siekiame, kad regiono šalys dirbtų dėl bendros Europos ateities. Mes norime matyti klestinčią Bosniją ir Hercegoviną stabiliam regione, kuriame sienos ne tokios svarbios ir atstatytas pasitikėjimas tarp kaimynių. Žinoma, tai bus ilga kelionė, bet jeigu Europos Sąjungos istorija ir jos plėtra mums kažką atskleidžia, tai atskleidžia būtent tai, kad ši kelionė naudinga visiems ja suinteresuotiesiems.

Mes negalime už Bosniją ir Hercegoviną nueiti jos kelio į Europą Sąjungą. Ji pati turės įvykdyti sąlygas ir įveikti vidinius sunkumus savo priemonėmis, tačiau galime jai padėti. Mes padėsime ir trokštame, kad šiai šaliai pavyktų, ir ši sėkmė būtų išlikusiųjų triumfas prieš tuos, kurie turėjo kitokių ketinimų.

Doris Pack, *PPE-DE frakcijos vardu*. – (DE) Gerb. pirmininke, einantis Tarybos Pirmininko pareigas, Komisijos narė. Karas, koncentracijos stovyklos, genocidas – daugiau niekada! Po Antrojo pasaulinio karo baisumų niekas Europoje negalėjo įsivaizduoti, kad jie galėtų kada nors pasikartoti.

Vis dėlto galėjo: paskutinio dešimtmečio viduryje, praėjus šešiams metams po Berlyno sienos sugriuvimo, kai Vakarų ir Centrinės Europos šalys taikiai augo drauge, tai pasikartojo Bosnijoje ir Hercegovinoje. Tarptautinė bendruomenė padarė klaidų: daugelį metų žiūrėjo kita kryptimi, neatsakingai elgėsi su žudikais, draugiškai spaudė rankas tokiems nusikaltėliams kaip Ratko Mladić, tuo paskatindama šio nusikaltėlio ir jo bendrininkų pripažinimą. Ir štai jie išsisuko nuo bausmės po ištisų etninio trėmimo, etninio valymo žudynėmis metų.

Ratko Mladić dar nestojo prieš teismą ir iki šiol tebėra nenubaustas. Kas jį slepia? Kas jam padeda, tuo užkraudamas jam ir pačiam sau dar didesnę kaltės naštą? Daug kitų kaltininkų taip pat laisvėje, ir kai kurie toliau gyvena Bosnijoje ir Hercegovinoje tarp sielvartaujančių aukų šeimų. Taigi mes turime reikalauti, kad ne tik Tarptautinis baudžiamasis tribunolas buvusią Jugoslavijai Hagoje, bet ir vietiniai karo nusikaltimų tribunolai Bosnijoje ir Hercegovinoje tinkamai atliktų darbą.

Mūsų paskelbta atminimo diena turi būti sukrėtimo ženklas, raginimas nepamiršti ir parodymas sielvartaujančioms šeimoms, kad gedime kartu su jomis. Iš tiesų ši diena galėtų kelti sąmoningumą ir apšviesti net tuos, kurie vis dar netiki, kad buvo padaryti šie siaubingi nusikaltimai, nes juos patvirtina net vaizdo įrašai. Tada bus galima pradėti taip reikalingą susitaikymą. Jeigu nebus tiesiogiai ir netiesiogiai prisiimta atsakomybė už šias žudynes, nebebus taikos. Bent jau tai, ir kaltininkų nubaudimą, esame skolingi aukoms ir jų šeimoms.

Richard Howitt, *PSE frakcijos vardu.* – Gerb. pirmininke, kiekvienais metais Jungtinėje Karalystėje paminėdami dvidešimto amžiaus karus, sakome šiuos žodžius: „Juos prisiminsime ir saulei leidžiantis, ir tekant.“ Tai labai jaudinantys žodžiai man ir mano kartai, mano tėvams, kurie abu tarnavo Antrojo pasaulinio karo metais. Ir net po mūsų einančioms kartoms šis minėjimas – ne vien tinkama duoklė visiems tiems, kurie tarnavo. Tai – priminimas apie blogį ir karo kainą, išpėjimas kartoms ir priemonė taikai saugoti bei ginti nuo būsimų konfliktų.

Tai – minėjimo reikšmė ir, kaip šį vakarą sakė Komisijos narė, pripažinimas yra besąlygiškai svarbus susitaikymui tarp šiandienos kartų.

Visi žinome, kad 1995 m. Srebrenicoje įvykdytos skerdynės, per kurias išžudyti aštuoni tūkstančiai musulmonų tikėjimo vyrų ir berniukų, ieškojusių prieglobsčio vietovėje Srebrenicoje, Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos paskelbtoje saugaus prieglobsčio zona.

Nors tai įvyko beveik prieš 14 metų, elgiamės teisingai ir tinkamai, paminėdami aukų atminimą ir prisimindami įvykius bei rasinę neapykantą, sukėlusią šias siaubingas žudynes.

Praeitą mėnesį bendrauti skirtingame tinkle „Facebook“ susikūrė daugiau nei tūkstančio narių grupė, atvirai šlovinti Srebrenicos genocidą. Grupė, kurios pavadinimas verčiamas kaip „Peilis, viela, Srebrenica“ aukštino Srebrenicos vyrų ir berniukų žudymą vien dėl to, kad jie – Bosnijos musulmonai. Be to, jie reiškė pagarbą Ratko Mladićiaus veiksams – tai dar vienas įrodymas, jeigu jų dar nepakanka, kad Ratko Mladićiaus laisvė tik kursto neapykantą ir padeda tiems, kurie ieško, kaip padidinti buvusią įtampą.

Dėl visuomenės nepasitenkinimo „Facebook“ tinklo veikla buvo nedelsiant sustabdyta, tačiau daugiau nei tūkstantis narių spėjo jame užsiregistruoti 2008 m. gruodžio mėn. ir 2009 m. sausio mėn.

Srebrenicos aukų atminimas perduoda aiškią žinią tiems, kurie šlovina Ratko Mladićiaus ir Radovano Karadžićiaus veiksmus, kad neleisime tam pasikartoti ir kad jie yra vieniši ir izoliuoti dėl tokio požiūrio.

Praeitą mėnesį Bosnijos teismas iš klausė psichologus, kurie aiškino, kaip stipriai traumuoti yra Srebrenicos žudynės išgyvenę žmonės. Teismas suprato, kad daugelio išgyvenusiųjų problema yra ta, kad jie niekada negalės atsiveikinti su savo artimaisiais.

Nors negalime atsukti laikrodžio atgal ir suteikti aukų šeimoms antros galimybės, galime užtikrinti, kad šis genocidas nebus pamirštas ir kad už jį atsakantys asmenys bus patraukti atsakomybėn.

Jelko Kacin, *ALDE frakcijos vardu.* – (SL) Mūsų Europos Sąjunga gimė iš Antrojo pasaulinio karo patirties. Mes turime bendrą dokumentuotą istorinę atmintį, kuri suteikė mums galimybę drauge kurti bendrą Europos ateitį. Srebrenicos žudynės liudija šiurpų faktą, kad 1995 m. Europoje kraupiausiai pasikartojo Antrojo pasaulinio karo baisumai.

Srebrenica – etninio valymo simbolis. Srebrenica yra sinonimiška su negailestingu ir nežmonišku vaikų ir suaugusiųjų žudymu – tai genocido sinonimas. Srebrenica taip pat reiškia žudymų slėpimą ir masinių

kapaviečių naikinimą. Mes turime įtraukti Srebrenicą į mūsų bendrą istorinę atmintį ir Europos Sąjungos plėtros į Vakarų Balkanus pagrindus. Negalime toleruoti diskriminacinių ir uždarumo stereotipų apie atskiras tautas, privalome kovoti su kolektyvine kalte. Už genocidą Srebrenicoje atsakingi asmenys privalo būti perduoti Hagos tribunolui, jie turi stoti prieš teismą ir sėsti į kalėjimą, o mes turime dirbti kartu, kad sukurtume ir padarytume įmanomą Srebrenicos, vietinių gyventojų bei visos Bosnijos ir Hercegovinos ateitį Europoje.

Mažiausia, ką galime padaryti, tai mėginti įsijausti į traumą ir kančią tų, kurie turi gyventi su gyva atmintimi apie nusikaltimus ir netekę mylimų žmonių. Norėčiau padėkoti Pirmininkų sueigai už tai, kad vieningai palaikė pasiūlymą, pagal kurį kasmet kviečiame atvykti Bosnijos ir Serbijos jaunuolius iš Srebrenicos į Europos Parlamentą tam, kad toli nuo Srebrenicos, be spaudimo ir streso, tvyrančio jų namų aplinkoje, jie galėtų pamąstyti, planuoti ir kurti bendrą ir gražesnę Srebrenicos ir visos Bosnijos ir Hercegovinos ateitį. Ši rezoliucija...

(Pirmininkas nutraukė kalbėtoją.)

Milan Horáček, *Verts/ALE frakcijos vardu*. – (DE) Gerb. pirmininke, rezoliucijoje labai aiškiai ir iš esmės kalbama apie JT ir Europos institucijas. Sprendimų priėmimo procedūrų trūkumai užsienio ir saugumo politikoje neužkirto kelio siaubingiems nusikaltimams Srebrenicoje. Vieno bendro balso nebuvimas iki šiol tebėra Europos kaimynystės politikos trūkumas, ir tai dar kartą patvirtina šiandienos diskusijos apie Gazos konfliktą.

Srebrenicos žudynės niekada nebus pamirštos - todėl sveikiname ir palaikome iniciatyvą paskelbti liepos 11-ąją šio genocidų aukų atminimo diena. Tačiau kartu reikia abipusio susitaikymo, ir jį galime pasiekti tik nuosekliai įvertindami įvykius. Todėl visiškai nepriimtina, kad kaltosios šalys ir šiuo nusikaltimu kaltinami asmenys vis dar laisvėje. Manau, kad ne tik R. Mladić, bet ir kiti kaltieji turi stoti prieš teismą.

Erik Meijer, *GUE/NGL frakcijos vardu*. – (NL) Gerb. pirmininke, Srebrenicos miestas liūdnai pagarsėjęs pasaulyje dėl 8 000 musulmonų vyrų žudynių 1995 m. Išgyvenusios moterys ir vaikai nuolat mums apie tai primena, - jie turi į tai teisę. Po mano vizito Srebrenicoje 2007 m. kovo mėn. kreipiausi į Europos Komisiją, prašydama prisidėti prie nuolatinių pajamų ir įdarbinimo skatinimo per turizmą remiančius projektus, dėl kurių Srebrenica galėtų pasiūlyti pasauliui daugiau nei vien tik savo istoriją ir svarbiausius atmintinus įvykius. Be to, Srebrenica – sužlugusių optimistinių ketinimų vykdyti humanitarinę intervenciją ir teikti saugų prieglobstį simbolis.

Dar pradžioje norėjau paminėti, kad užsienio karinių pajėgų buvimas suteikė tik apgaulingų iliuzijų. Jos pavertė Srebrenicą operacine baze, veikiančia Serbijos aplinkoje, kai tuo tarpu buvo neišvengiama, kad ta pati aplinka ją galų gale pražudys. Jeigu į Srebrenicą nebūtų išsiųsti Olandijos kariai, nebūtų susidariusi karo padėtis ir serbams nebūtų buvę priežasčių kerštauti. Aukos suteikia priežastį ne tik įvykdyti teisingumą Messrsso Mladiciaus ir Radovano Karadziciaus atžvilgiu, bet ir kritiškai pažvelgti į sužlugusias karines intervencijas bei visas pastangas sukurti vieningą valstybę etniškai susiskaldžiusioje Bosnijoje.

Bastiaan Belder, *IND/DEM frakcijos vardu*. – (NL) Gerb. pirmininke, tai balsas iš Srebrenicos: „Didelės ašaros riedėjo jo skruostais. Jis mane apkabino, pabučiavo ir tarė: „Mama, prašau tavęs – eik!“ Jie atplėšė jį; aš nesutikau eiti, atsiklaupiau ir jų maldavau: „Prašau, nužudykite mane, o ne jį! Jūs atėmėte mano vienintelį vaiką. Aš niekur nenoriu eiti. Nužudykite mane, ir viskas bus baigta.“

Tai jaudinantys Bosnijos moters, praradusios savo vyrą ir 12 m. sūnų Srebrenicos žudynėse 1995 m. liepos mėn., žodžiai. Šiandien jos ir kitų kankinių balsas mus pasiekia iš dalies dėl neįkainojamų sąžiningai darbą atliekančių mokslininkų, įskaitant Amsterdamo profesorių Selmą Leydesdorffą, tyrimų.

Be abejonės, šiuo metu, kai Europos Sąjunga pasiūlė Vakarų Balkanams perspektyvą prisijungti prie ES, Srebrenicos baisumai išlieka simboliu ir pareiga, kurios turime laikytis darbais ir žodžiais. Kitaip tariant, turime skirti nuoširdų dėmesį tiems, kurie palikti nuošalyje. Srebrenica, 1995 m. liepos mėn. Tuo metu buvau olandų laikraščio užsienio korespondentas ir iš arti stebėjau Bosnijos kovos lauką. Negaliu apsaityti, kokią gėdą ir liūdesį jaučiau dėl tarptautinės saugaus prieglobsčio koncepcijos, be abejonės, kaip Olandijos pilietis.

Kom vanavond met verhalen, hoe de oorlog is verdwenen, en herhaal ze honderd malen, alle malen zal ik wenen. [Ateik ši vakarą su pasakomis, kad nebeliko karo, ir kartok jas šimtus kartų, o aš verksiu kaskart.] Nuo šiol šio garsaus poeto žodžiai iš mano šalies atminimo kultūros, Antrojo pasaulinio karo metų, lydės ir liepos 11-ąją kaip atminimo dieną, kai minėsime brangias Srebrenicos ir Potočario aukas.

Dimitar Stoyanov (NI). – (BG) Dėkoju, gerb. pirmininke. Šį vakarą susirinkome prisiminti siaubingo nusikaltimo, tinkamai vadinamo genocidu, kuris iš esmės – didžiulė žmogaus tragedija pastarojo meto istorijoje. Tačiau skaitydamas pateiktą pareiškimą, kartu su rezoliucija ir rezoliucijos projektu, suprantu, kad jie atspindi tik dalį tos tragedijos ir genocido.

Čia minimi vardai tų, kurie žinomi visam pasauliui: Ratko Mladić, Radovan Karadžić, Radislav Krstić ir kiti. Tačiau tarp jų nerandu musulmonų, kurie taip pat vykdė nusikaltimus Srebrenicoje per šį siaubingą konfliktą. Kodėl nepaminėtas Naser Orić, kuris buvo musulmonų 28-ojo padalinio Srebrenicoje vadas? Kodėl šioje rezoliucijoje neužsiminta apie žudynes Kravicos krikščionių kaime 1993 m. Kalėdų dieną? Kodėl neprašyti atvejai, kai Srebrenicos regione musulmonų kovotojai sudegino daugybę kitų krikščionių kaimų. Mes visi turime nustoti ginti vienašalę poziciją ir taikyti dvigubus standartus, vertindami tokius siaubingus įvykius. Tie, kas teigia, jog tik krikščioniai žudė musulmonus Bosnijoje ir Hercegovinoje, o nevyko priešingai, yra veidmainiai. Ar kas nors pasirūpino šio fakto patikrinimu? Sakoma, kad Srebrenica nusėta masinėmis kapavietėmis, ir tai tiesa. Tačiau ar kas nors mėgino patikrinti, kiek tarp jų yra krikščionių masinės kapaviečių

Nepamirškime, kad vyko abipusė kova, ir negalime apsimesti, kad krikščionys neegzistuoja ar yra beteisiai tarsi kokie gyvuliai.

Anna Ibrisagic (PPE-DE). – (SV) Gerb. pirmininke, ką reiškia dvi minutės laiko apibūdinti tai, kas įvyko Srebrenicoje, surasti būdų, kaip atminti tuos įvykius, kad jie daugiau niekada nepasikartotų? Ką dar turime suprasti ir pasakyti apie Srebrenicą? Ką šiandien galiu aš, vienintelė Bosnijoje gimusi šio Parlamento narė, karo pabėgėlė, pasakyti iš šios tribūnos, ko negalėčiau pasakyti kaip Švedijos atstovė, nepatyrusi šio karo siaubo? Mano patirtis, gerb. D. Stoyanovai, yra tikra to meto istorija.

Galbūt pagrindinis jausmas, apie kurį norėčiau pakalbėti, yra viltis, kurią jaučiau tada, kai dar tikėjau, kad jeigu kas nors Europoje būtų matęs, kas vyksta, pasaulis būtų reagavęs, arba bejėgiškumas, kai suvokiau, kad buvau palikta nelaimėje ir kad pagalbos iš niekur nesulauksime. Prisimenu kraujo dėmes ant asfalto, alkanų vaikų riksmą, tuščią išraišką dešimties metų mergaitės veide, kai ji pasakojo, kaip su broliais ir seserimis iš pradžių turėjo palaidoti mirusius tėvus, o paskui perkelti jų kūnus į kitą kapą, nes kareiviai norėjo sunaikinti masinių žudynių įrodymus kaime netoli mano miesto. Prisimenu tėvo veidą, kai sužinojome, jog mano senelis ir pusbrolis pateko į koncentracijos stovyklą. Prisimenu savo neviltį, kai vieną rytą pamačiau, kad namuose nėra nė vieno decilitro pieno mano vienu metų sūnui.

Vis dėlto labiausiai prisimenu ir niekada nepamiršiu neapsakomo vienišumo jausmo, kai galų gale suvokiau, kad mano nelaimė, neviltis ir agonija buvo visų dėmesio centre, kad pasaulis matė, kaip mes kentėjome, tačiau neužkirto tam kelio. Gerb. D. Stoyanovai, šis jausmas mane sieja su žmonėmis iš Srebrenicos. Tai šiuo jausmu aš ir kitos karo Vakarų Balkanuose aukos norime pasidalyti su jumis.

Rytoj Europos Parlamentas balsuos dėl atminimo dienos Srebrenicos aukoms atminti, ir tai man suteikia šiek tiek paguodos. Ši atminimo diena nesugrąžins Srebrenicos žmonėms nužudytų jų šeimų narių, tačiau visoms karo aukoms parodys, kad Europa mato mūsų kančią ir ji nepamirš šių įvykių, kad jie daugiau nepasikartotų. Ir kad mes ne vieni.

Aš, asmeniškai, viliuosi ir įsipareigoju siekti, kad Srebrenica kartu su Bosnija ir kitomis Balkanų šalimis kuo greičiau taptų Europos šeimos nariais. Tai mažiausia, ko galime tikėtis iš Europos po gėdingo jos nesugebėjimo užkirsti kelio šiam genocidui ir iki šiol patraukti Ratko Mladičių atsakomybėn.

(Plojimai)

Diana Wallis (ALDE). – Gerb. pirmininke, norėčiau padėkoti Komisijos narei už pastabas, pateiktas šį vakarą dėl šios iniciatyvos. Praeitų metų liepos mėn. man teko garbė, pareiga ir žeminanti patirtis Europos Parlamento Pirmininko vardu lankytis atminimo ceremonijoje Srebrenicoje. Ji man paliko neišdildomą įspūdį. Šios ceremonijos niekada nepamiršiu. Kaitrioje liepos mėn. saulėje susirinko tūkstančiai žmonių - orių, nusiminusių - į atminimo, pagerbimo ir, žinoma, sielvarto, ceremoniją.

Tačiau mes turime atminti tą tragediją, nes mus visus, kaip europiečius, aplanko *déjà vu* jausmas apie Potočarių prisidėjimo jausmas. Visi televizoriaus ekranuose stebėjome scenas prieš žudynes, prieš išskrendant į Tulsą. Mes pažįstame bejėgiškumo ir beviltiškumo jausmą, kuriuo tąkart galbūt dalijomės. Negalime sakyti „niekada daugiau“, tačiau galime pažadėti, kad nepamiršime, išmoksime ir padėsime žmonėms eiti į priekį. Štai ką turėtų reikšti ši Europos atminimo diena. Aš niekada nepamiršiu, ką išgyvenau. Niekada nepamiršiu motinų, dukterų, šeimų, su kuriomis susitikau per vizitą. Viliuosi, kad galime jų ateičiai suteikti kažką ilgalaikio ir pozityvaus.

Zita Pleštinšká (PPE-DE). – (SK) Pritariu liepos 11-osios paskelbimui Srebrenicos genocido aukų atminimo diena, kai tarptautinei bendruomenei nepavyko įsikišti į konfliktą ir apsaugoti civilių gyventojų. Manau, tai geriausias būdas pagerbti žudynių aukas. Per kelias skerdynių dienas po Srebrenicos pralaimėjimo gyvybės neteko daugiau nei 8 000 vyrų ir berniukų. Tūkstančiai moterų, vaikų ir pagyvenusių žmonių buvo išstremti, gausybė moterų išprievartautos.

Mes niekada neturime pamiršti brutalių veiksmy, vykdytų per buvusios Jugoslavijos karą, aukų. Tikiu, kad visos Vakarų Balkanų šalys palaikys šios dienos pripažinimą atminimo diena.

Turime perduoti aiškia žinią būsimums kartoms, kad jos niekada neleistų pasikartoti Srebrenicos įvykiams. Tvirtai tikiu, kad bus ir toliau stengiamasi perduoti likusius bėglius teismui ir gausybė šeimų sulauks galutinio jų tėvų, sūnų, vyrų ir brolių likimo pripažinimo.

Pierre Pribetich (PSE). – (FR) Gerb. pirmininke, praeities įtampas įveikimas ir visų galimų pastangų padėties Vakarų Balkanuose stabilizavimui sutelkimas gali iš esmės priklausyti tik nuo pastarosios sugebėjimo nugalėti praeitį. Šis itin simbolinis veiksmas paskelbti 11-ąją Europos atminimo diena yra šio proceso dalis, ir ja siekiama kelių tikslų. Pirma, ja siekiama atiduoti duoklę visoms Srebrenicoje vykusių žiaurių nusikaltimų aukoms ir jų šeimoms, ir antra, ja siekiama priminti visiems piliečiams ir žmonėms apie poreikį būti budriems ir apie faktą, kad valstybių narių bejėgiškumas imtis veiksmy neišvengiamai atveda į tokius baisumus. Ja taip pat siekiama pabrėžti, kad Europos Sąjunga turėtų pati pasirūpinti tikra bendra gynybos ir saugumo politika, kad galėtų įsikišti mus vienijančių ir vedančių principų bei vertybių vardu. Ir galiausiai, ja siekiama pakartoti Vakarų Balkanų šalims, kad joms lemta greitai prisijungti prie mūsų, tačiau tai reikš jų atvirą bendradarbiavimą su Tarptautiniu baudžiamuoju tribunolu, siekiant įvykdyti teisingumą karo nusikaltėlių atžvilgiu. Tai yra mūsų žinia, tai – Parlamento žinia dabartinėms ir būsimums kartoms, kad laikas netaptų rūdimis, įsiėdančiomis į atmintį, o tik atgaivinančiomis prisiminimus.

Jelko Kacin (ALDE). – (SL) Norėčiau atnaujinti savo kalbą, nes aukų giminės paprašė šiandien jums padėkoti už supratimą ir palaikymą, kuriuos parodėte priimdami šią rezoliuciją.

Dėkoju visiems, kurie priėmė pakvietimą dalyvauti šiandienos diskusijose. Taip pat norėčiau pasinaudoti šia galimybe ir užbaigti kalbą pabrėždamas du dalykus. Ši rezoliucija nėra sutelkta į praeitį, nors joje kalbama ir apie žuvusiuosius. Ji sutelkia dėmesį į gyvuosius ir geresnę jų ateitį.

Călin Cătălin Chiriță (PPE-DE). – (RO) Žudynės Srebrenicoje 1995 m. liepos mėn. kartu su žiauriais nusikaltimais, įvykdytais per karą po buvusios Jugoslavijos suskilimo, yra juodas puslapis Europos istorijoje.

Istorija mums duoda tragišką pamoką, kuri leidžia suvokti poreikį vystyti gebėjimą imtis efektyvių veiksmy Europos Sąjungoje, jos išorės saugumo ir gynybos politikoje ir ypač Europos kaimynystės politikoje. Kodėl? Būtent dėl to, kad mes galime kovoti su tokiais žmogaus teisių ir tarptautinės teisės principų pažeidimais, regioniniais konfliktais, nacionaliniu ekstremizmu ir etniniu separatizmu, kurie visi sudarė sąlygas žiauriems nusikaltimams Bosnijoje.

Europai reikia tvirtesnės ir platesnės Europos Sąjungos, vykdančios prevencijos, kuri neleistų dar kartą pasikartoti tokiems žiauriems nusikaltimams, politiką.

Alexandr Vondra, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. – Gerb. pirmininke, leiskite baigti šios dienos diskusijas Srebrenicos tema.

Visų pirma noriu jus užtikrinti, kad Taryba ir toliau sieks, kad būtų įvykdytas teisingumas Srebrenicoje, Bosnijoje ir Hercegovinoje, kaip ir visame Vakarų Balkanų regione įvykdytų nusikaltimų kaltininkų atžvilgiu.

Europos Sąjunga per Europos saugumo ir gynybos politiką (ESDP) Bosnijoje ir Hercegovinoje toliau teikia paramą ir pagalbą Tarptautiniam baudžiamajam tribunolui buvusiajai Jugoslavijai (ICTY) ir atitinkamoms institucijoms.

Srebrenica yra ir išliks opiu ir svarbiu veiksniu politiniame Bosnijos ir Hercegovinos, taip pat ES ir platesnės tarptautinės visuomenės, gyvenime.

Leiskite pasinaudoti šia galimybe ir kreiptis į politinius Bosnijos ir Hercegovinos lyderius, kad jie susilaikytų nuo piktnaudžiavimo šia skausminga ir neapsakomai skaudžia istorine patirtimi siekdami politinių tikslų. Jie turi su iniciatyva vadovauti šaliai geresnės ateities vardan. Ir toliau reikia bendrų pastangų, ne vien tik Srebrenicoje, bet ir Bosnijoje ir Hercegovinoje. Jeigu Srebrenicos žudynės įvyko dėl to, kad neužteko Europos

dvasios jėgų, mes turime padaryti viską, kas įmanoma, kad padėtume šiai šaliai pasirinkti teisingą kelią ir juo eiti. Tai reiškia kelią į Europos Sąjungą.

Pirmas didelis žingsnis į Europą jau padarytas pasirašant Pietų Azijos asociacijos (SAA) sutartį kaip ilgo stojimo proceso pradžia, tačiau reikia daug daugiau, daugiau drąsos ir pasitikėjimo, kad būtų pasiektas visiškas susitaikymas, pagrįstas realiais ketinimais dėl integracijos.

Mes visi turime pareigą žuvusiųjų atžvilgiu nedaryti aukų iš tų, kurie liko gyvi. Tai mūsų įsipareigojimas būsimoms kartoms.

Benita Ferrero-Waldner, *Komisijos narė*. – Gerb. pirmininke, A. Ibrisagic, buvau viena iš tų, kurie per televizorių stebėjo šiuos žiaurios įvykius. Visi manėme, kad saugus prieglobstis ir taps saugiu prieglobščiu. Todėl likau nepaprastai sukręsta, kaip ir daugelis kitų, kai sužinojome, kas iš tiesų vyksta – arba išgyvenome tą realybę.

Man regis, Europos Sąjungoje tik sunkios pamokos mus išmokė elgtis taip, kaip turime elgtis, - tada pamažu ir sukūrėme bendrąją užsienio ir saugumo politiką. Tai buvo pirmas žingsnis, tęsėme toliau, nes supratome, kad šios siaubingos žudynės įvyko dėl to, kad nebuvo vieningi.

Dar kartą norėčiau išreikšti jums pagarbą, kad šiandien čia susirinkote ir taip atvirai pasisakėte už susitaikymą. Tiems, kurie gyvena su ta atmintimi, turėtų būti labai sunku, tačiau manau, kad galimybė Bosnijai ir Hercegovinai ateityje tapti Europos Sąjungos nare yra tai, kas galėtų padėti susitaikyti su šiais baisiais įvykiais.

Pirmininkas. – Pateikti šeši pasiūlymai dėl rezoliucijos⁽⁴⁾ remiantis Darbo tvarkos taisyklių 103(2) straipsniu.

Diskusijos šiuo klausimu baigtos.

Balsavimas dėl rezoliucijos vyks rytoj (2009 m. sausio 15 d., ketvirtadienį).

15. Kito posėdžio darbotvarkė (žr. protokolą)

16. Posėdžio pabaiga

(Posėdis buvo baigtas 23.35 val.)

⁽⁴⁾ Žr. protokolą.